

МУХАМЕД НЕСИБ ЕР-РИФАИ

1413 х.г.

ТЕФСИР НА ИБН КЕСИР

(скратена верзија со избор на најверодостојни преданија и
додатен коментар од перото на Мухамед Несиб Ер-Рифаи)

КНИГА 4

The logo for 'Davet' features the word 'Davet' in a stylized, cursive font. Above the letter 'v' is a decorative golden crown or tiara. The entire logo is set against a light blue background with a subtle, repeating pattern of small, stylized floral or geometric motifs.

تيسير العلي القدير
لإختصار تفسير ابن كثير
أختصره وعلق عليه وأختار أصح رواياته
محمد نسيب الرفاعي
المجلد الثالث

ТЕФСИР НА ИБН КЕСИР

(скратена верзија)

КНИГА 4
1442 х.г. (2021 г.)

Превод:
Ариф Рамадани
Рамадан Банушев

Сите права се резервирани. Оваа книга може да се копира само делумно, за лична и непрофитабилна употреба.
Ова се препорачува поради промовирање на книгата, како и за афирмирање на културата на читањето, воопшто.
Не се дозволува умножување, пренесување или копирање во целост, без претходна дозвола од издавачот.

www.davet.org.mk

Мухамед Несиб Ер-Рифаи
(1413 х.г.)

تَسْيِيرُ الْعَلِيِّ الْقَدِيرِ

لِإِخْتِصَارِ تَفْسِيرِ ابْنِ كَثِيرٍ

ТЕФСИР

НА ИБН КЕСИР

(СКРАТЕНА ВЕРЗИЈА)

КНИГА 4

Издава: **Здружение за едукација Давет**

За издавачот: **Малик Малики**

Уредник: **Фатмир Ковачи**

Лектор: **проф. д-р Виолета Пирузе**

Шеријатска рецензија: **Енис Максутоски**

Емин Алија

Незакет Адем

Компјутерска обработка: **Јонуз Мифтари**

Абдулах Мифтари

Дизајн: **Аднан Салих**

Коректура: **Сенад Зејнеловиќ**

Малик Малики

Абдурахман Салоски

Печати: **Фокус Принт**

Тираж: **4000 примероци**

www.davet.org.mk

CIP - Каталогизација во публикација

Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје
28-23-277

МУХАМЕД Несиб Ер-Рифаи

Тефсир на ибн Кесир : (скратена верзија). Кн. 4 / Мухамед Несиб
Ер-Рифаи ; [превод од арапски и адаптација Ариф Рамадани, Рамадан
Банушев]. - Скопје : Здружение на граѓани Давет, 2021. - 896 стр. ; 24 см
ISBN 978-608-4874-03-4

а) Куран – Толкувања

COBISS.MK-ID 53274629

**ВО ИМЕТО НА АЛЛАХ,
МИЛОСТИВИОТ, СОМИЛОСНИОТ**

37. Поглавје – „Ес Сафат“ (Редови)

Објавено е во Мека, има 182 ајети.

(Објавено е по поглавјето Ел Енам)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالصَّافَّاتِ صَفًّا فَالزَّاجِرَاتِ زَجْرًا فَالتَّالِيَاتِ ذِكْرًا إِنَّ إِلَهَكُمْ لَوَاحِدٌ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَمَا بَيْنَهُمَا وَرَبُّ الْمَشَارِقِ

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Се колнам во наредените во редови, (1) и во тие што одвраќаат (2) и во тие што Опомената ја читаат – (3) вашиот Бог навистина е Еден, (4) Господар на небесата и на Земјата и на тоа што е меѓу нив и Господар на истокот! (5)“

Пренесува Несаи од Абдулах ибн Омер р.а. дека рекол: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ни наредуваше да олеснуваме (значи во намазот) и не предводеше во намазот учејќи го поглавјето Ес Сафат.“ Овој хадис го пренесува само Несаи.

Пренесува Ес-Суфјан ес-Сеури од Абдулах ибн Месуд дека рекол: „**Се колнам во наредените во редови**“ – се мисли на мелеците. „**и во тие што одвраќаат**“ – се однесува на мелеците. „**и во тие што Опомената ја читаат**“ – исто така се однесува на мелеците.

Пренесува Муслим од Хузејфе дека рекол: Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Одликувани сме над другите со три работи: Нашиите сафови (редови во намаз) се направени како сафовите на мелеците; целата Земја ни е направена месцид (место за извршување намаз); и земјаниот прав (почва) направен ни е чист (за тејемум) доколку не најдеме вода.“ Исто така пренесуваат Муслим, Ебу Давуд, Ибн Маџе од Џабир ибн Семуре р.а. дека рекол: Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „, Зарем нема да се порамните како што се порамнуваат мелеците кај Нивниот

Господар?‘ Рековме: „А како се порамнуваат мелеците кај Нивниот Господар?‘ Пратеникот с.а.в.с. одговорил: „Потпоолнувајќи ги предните сафови и збивајќи се меѓусебно во сафовите.““

Ес-Суди и други рекле околу значењето на зборовите на Возвишениот: „**и во тие што одвраќаат**“ – тие се оние кои ги одвраќаат (ориентираат) облаците, „**и во тие што опомената ја читаат**“ – се однесува на мелеците кои на луѓето им го донесуваат Куранот од Возвишениот Аллах, како што вели Возвишениот: „**И Објавата ја доставуваат, оправдување или опомена.**“ (Куран: Ел Мурселат, 5-6) – и како зборовите на Возвишениот: „**вашиот Бог навистина е Еден, (4) Господар на небесата и на Земјата и на тоа што е меѓу нив**“, од созданија и „**и Господар на истокот!**“ – односно Тој е Владетел и Управувач на вселената, Кој потполно ја потчинил на себеси, со сите небески тела во неа, кои се појавуваат на исток, а исчезнуваат на запад. Тука се ограничува на спомнување само на исток без да се спомне запад бидејќи Тој го подразбира и упатува на него, како што се зборовите на Возвишениот: „**И Јас се колнам во Господарот на истоците и западите дека можеме со подобри од нив да ги замениме и никој во тоа не може да Не спречи.**“ (Куран: Ел Меариц, 40-41), и зборовите на Возвишениот: „**Господарот на двата истоци и двата запади.**“ (Куран: Ер Рахман, 17) – се однесува на излегувањето на сонцето и месечината во лето и зима од различни точки.

إِنَّا زَيْنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِرَبِينَةِ الْكَوَاكِبِ وَحِفْظًا مِّنْ كُلِّ شَيْطَانٍ مَّارِدٍ لَا يَسْمَعُونَ إِلَى الْمَلَأِ
الْأَعْلَى وَيُقَدِّفُونَ مِّنْ كُلِّ جَانِبٍ دُخُورًا وَلَهُمْ عَذَابٌ وَأَصِيبٌ إِلَّا مَنُ خَطِئَ الْخَطِيئَةَ
فَاتَّبَعَهُ شِهَابٌ ثَاقِبٌ

„Ние најблиското небо до вас со сјајни ѕвезди го украсивме (6) и го чуваме од секој бунтовен шејтан (7) да не го прислушкува друштвото највисоко; нив од сите страни ги гаѓаат, (8) за да ги истераат: нив ги чека страдање непрекидно, (9) а тој што нешто ќе зграби – огнена светилка ќе го стигне. (10)“

Возвишениот соопштува дека го украсил првото небо со планети и ѕвезди. Така го гледаат луѓето од земјата. Исто како што рекол Возвишениот: „**Ние најблиското небо со сјајни светилки го украсивме и ги направивме оган за**

гаѓање на шејтаните, за коишто подготвивме страдање во огнот.“ (Куран: Ел Мулк, 5) А тука Возвишениот кажува: „и го чуваме“ – значи со најдобра заштита.

„од секој бунтовен шејтан“ – односно одметнат и проклет – доколку сака да се прикраде и прислушкува, тогаш ќе го погоди комета и ќе го запали.

„да не го прислушкува друштвото највисоко“ – то ест за да не дојдат до небесата, каде престојуваат мелеците и разговараат за сè што нив Аллах ги известува од Своите прописи и одредби, како што претходно зборувавме за тоа кај зборовите на Возвишениот: „И кога од срцата нивни стравот ќе исчезне.“ (Куран: Сабе, 23) И затоа Возвишениот кажува: „ги гаѓаат“ – то ест шејтаните биваат гаѓани, „од сите страни за да ги истераат“ – односно да ги спречат да дојдат до небесата.

„нив ги чека страдање непрекидно“ – то ест болно и трајно.

„а тој што нешто ќе зграби“, значи зборот кој шејтанот ќе го слушне од небесата, па потоа ќе му го проследи на друг шејтан под него, а другиот на третиот. Може да се случи првиот да го погоди комета или, пак, со Аллахова волја успева таа реч да му ја дофрли на друг шејтан пред да биде запален со огнот на кометата. Таа реч потоа последниот шејтан ќе му ја достави на гатачот (врачот) – како што беше спомнато во хадисот. Затоа Возвишениот кажува: „а тој што нешто ќе зграби“. Ибн Абас вели: „Шејтаните имале места во небесата каде што седеле и ја прислушкувале Објавата. Потоа се симнувале на Земјата и додавале на секоја реч уште девет свои...“ А кога Објавата требало да му биде испратена на Мухамед с.а.в.с. биле спречени да пристапат на вообичаените седишта и биле гаѓани со пламени ѕвезди кои ги пржеле. Затоа тие се жалеле кај Иблис, па тој испратил своја војска да ги разгледа причините, и го нашле Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. како клања меѓу две планини во долината Нахла. Потоа се вратиле кај Иблис и го известиле за тоа што го виделе... Тој рекол: „Тоа е тоа што се случило.“ Ќе наведеме – иншаллах, хадиси со останатите коментари на оваа тема кога ќе ги толкуваме зборовите на Возвишениот кој известува за џините дека рекле: „И ние настојувавме небото да го допреме и утврдивме дека е со моќни чувари и огнени метеори.“ (Куран: Ел Џин, 8)

فَاسْتَفْتَيْهِمْ أَهْمٌ أَشَدُّ خَلْقًا أَمْ مَنِ خَلَقْنَا إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِّن طِينٍ لَّازِبٍ بَلْ عَجِبْتَ وَيَسْخَرُونَ
وَإِذَا ذُكِّرُوا لَا يَذْكُرُونَ وَإِذَا رَأَوْا آيَةً يَسْتَسْخِرُونَ وَقَالُوا إِن هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ أَنذَأ مِتْنَا

وَكُنَّا تَرَابًا وَعِظَامًا أَئِنَّا لَمَبْعُوثُونَ ۗ أَوْ آبَاءُنَا الْأَوَّلُونَ ۗ قُلْ نَعَمْ وَأَنْتُمْ دَاخِرُونَ ۗ فَإِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ
وَاحِدَةٌ فَإِذَا هُمْ يَنْظُرُونَ

„Прашај ги дали е потешко тие да бидат создадени или сето останато што сме го создале? – Нив ги создаваме од леплива глина. (11) Ти се восхитуваш, а тие се исмејуваат, (12) а кога им се упатуваат совети, тие не ги прифаќаат, (13) и кога доказот ќе го видат, тие едни со други на исмејување се поттикнуваат, (14) и велат: „Ова не е ништо друго, туку вистинска магија! (15) Зарем кога ќе изумреме и кога коски и земја ќе станеме, зарем ние навистина ќе бидеме оживеани (16) и нашите предци дамнешни?“ (17) Кажи: „Да, а ќе бидете и понижени!“ (18) Тоа ќе биде само еден глас и сите одеднаш ќе прогледаат. (19)“

Возвишениот кажува: Прашај ги оние кои го негираат оживувањето, што е потешко и посложено – да се создадат тие, или небесата и Земјата и сè што е на нив од Неговите созданија? Тие ќе признаат дека создавање на останатите созданија е потешко и посложено. Па, кога е така, зошто го негираат оживувањето? Кога постојано го посведочуваат и надгледуваат она што е посложено од она што го негираат, како што вели Возвишениот: „Создавањето на небесата и Земјата е сигурно поголемо отколку создавањето на човековиот род, но повеќето луѓе не знаат.“ (Куран: Ел-Мумин, 57)

Потоа објасни им дека тие се создадени од нешто што е уште послабо. Па вели: „Нив ги создаваме од леплива глина.“ – односно од добро лепило.

„Ти се восхитуваш, а тие се исмејуваат“ – ти се чудиш, о Мухамеде, како можат оние кои негираат дека е невозможно повторно оживување, а ти цврсто убеден во чудната појава за која те известил Возвишениот Аллах, а тоа е повторното враќање на телото откако ќе стане прав. Тие, наспроти тебе, од силината на нивното негирање се исмејуваат со тебе, заради тоа што им зборуваш дека нивните тела потполно ќе бидат оживеани.

„и кога доказот ќе го видат“ – односно јасен знак кој упатува на тоа. „тие едни со други на исмејување се поттикнуваат“ – на потценување и омаловажување.

„и велат: „Ова не е ништо друго, туку вистинска магија! (15) Зарем кога ќе изумреме и кога коски и земја ќе станеме, зарем ние навистина ќе бидеме

оживеани (16) и нашите предци дамнешни?“ – тие тоа го сметаат за лажно и невозможно.

„**Кажы: „Да, а ќе бидете и понижени!“** – да, секако ќе бидете оживеани, но вие ќе бидете понижени и бедни. Како зборовите на Возвишениот: „**Тоа ќе биде само еден глас и сите одеднаш ќе прогледаат.**“ – то ест, тоа ќе биде една наредба од Возвишениот Аллах, ќе ги повика со еден повик да излезат од земјата, па тие ќе стојат пред Него, и ќе ги гледаат сите ужаси и судењето и ќе ги гледаат сите стравоти на Кијаметскиот ден. А Аллах најдобро знае.

وَقَالُوا يَا وَيْلَنَا هَذَا يَوْمُ الدِّينِ هَذَا يَوْمُ الْفَصْلِ الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ أَحْشَرُوا الَّذِينَ ظَلَمُوا
وَأَزْوَاجَهُمْ وَمَا كَانُوا يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَاهْدُوهُمْ إِلَى صِرَاطِ الْجَحِيمِ وَقِفُوهُمْ إِنَّهُمْ
مَسْئُولُونَ مَا لَكُمْ لَا تَنْصَرُونَ بَلْ هُمْ الْيَوْمَ مُسْتَسْلِمُونَ

„и ќе речат: ,Тешко нам, ова е Судниот ден!‘ (20) Да, ова е Денот на судот во кој вие не верувавте! (21) Соберете ги неверниците и тие што со нив се дружеа и тие коишто ги обожуваа (22) покрај Аллах, и покажете им го патот кој води кон цехенемот (23) и сопрете ги. Тие ќе бидат прашани: (24) ,Што ви е, зошто едни на други не си помогнете?‘ (25) Но тој Ден тие сосема ќе се препуштаат. (26)“

Возвишениот Аллах известува за состојбата на неверниците на Судниот ден, како тие ќе се укоруваат и осудуваат себеси заради нивната неправда која ја направиле на овој свет. А тоа ќе се случи оној момент кога јасно ќе се соочат со стравотиите на Кијаметот, па ќе почнат да се каат и жалат, но тогаш каењето нема да им користи.

„и ќе речат: ,Тешко нам, ова е Судниот ден!“ – ќе им речат мелеците и верниците, во форма на прекор и иронија: „**Да, ова е Денот на судот во кој вие не верувавте!**“ – а Аллах ќе им нареди на мелеците да ги одвојат неверниците од верниците од собирот. Затоа Возвишениот Аллах вели: „**Соберете ги неверниците и тие што со нив се дружеа (партнери) и тие коишто ги обожуваа.**“ Нуман ибн Бешир кажува: „Под поимот ,оние кои со нив се дружеа‘ се мисли на оние кои ќе бидат исти како и тие, слични на нив. Истото мислење го застапува и Ибн Абас и други табиини. Ќе бидат оживеани со оние кои освен Аллах ги обожувале киповите и оние кои ги сметале рамни на Аллах. Ќе бидат оживеани со нив на нивните места.

Зборовите на Возвишениот: **„и покажете им го патот кој води кон цехенемот“** – то ест, насочете ги кон патот кој води за цехенем. Зборовите на Возвишениот: **„и сопрете ги. Тие ќе бидат прашани“** – односно, запрете ги додека положат сметка за своите дела и своите зборови кои ги правеле на дуњалукот. Пренесува Ибн ебу Хатим од Енес ибн Малик, кој кажува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„Било кој повикувач што повикува во нешто, тоа ќе биде врзано за него на Кијаметскиот ден. Нема да го остави и нема да се одвои од него. Па дури и човек да повика друг човек.‘ А потоа ги проучил: „и сопрете ги. Тие ќе бидат прашани“.* Го пренесуваат Тирмизи и Ибн Џерир. А потоа ќе им биде кажано, во форма на карање и прекор: **„Што ви е, зошто едни на други не си помогнете?“** – односно, зошто не си помогнете едни на други како што сте се помагале на дуњалукот?

„Но тој Ден тие сосема ќе се препуштат.“ – односно ќе бидат препуштени на Аллаховата одредба без да ѝ се спротивставуваат и без да ја избегнуваат. А Аллах најдобро знае!

وَأَقْبَلِ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ قَالُوا إِنَّكُمْ كُنْتُمْ تَأْتُونَنَا عَنِ الْيَمِينِ قَالُوا بَلْ لَمْ تَكُونُوا مُؤْمِنِينَ وَمَا كَانَ لَنَا عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ بَلْ كُنْتُمْ قَوْمًا طَاغِينَ فَحَقَّ عَلَيْنَا قَوْلُ رَبِّنَا إِنَّا لَذَائِقُونَ فَأَعْوَبْنَاكُمْ إِنَّا كُنَّا غَاوِينَ فَإِنَّهُمْ يَوْمَئِذٍ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ إِنَّا كَذَلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ وَيَقُولُونَ أَئِنَّا لَتَارِكُوا آلِهَتِنَا لِشَاعِرٍ مَّجْنُونٍ بَلْ جَاءَ بِالْحَقِّ وَصَدَقَ الْمُرْسَلِينَ

„и едни на други ќе си префрлуваат: (27) ,Вие нè лажевте.‘ (28) ,Не ве лажевме, ‘ – ќе одговорот – ,туку вие не сакавте да верувате, (29) а никаква власт над вас немавме, бунтовен народ бевте (30) и зборот на Господарот наш дека навистина казна ќе искусиме – се исполни над нас, (31) а во заблуда ве повикувавме бидејќи и самите бевме во заблуда.‘ (32) И тие тој Ден заедно на мака ќе бидат, (33) бидејќи Ние така ќе постапиме со злосторниците, (34) Кога им се велеше: ,Само Аллах е Бог!‘ – тие беа вообразени (35) и говореа: ,Зарем да ги напуштиме божествата наши поради еден луд поет?!‘ (36) А не е така, тој дојде со Вистината и потврдува дека сите пратеници дошле со Вистината. (37)“

Возвишениот Аллах го спомнува меѓусебното обвинување на неверниците на местото на судење на Судниот ден, како што ќе се расправаат во џехенемските катови. „И кога во Огнот ќе се расправаат, па тие што беа потчинети ќе им речат на водачите свои: „Ние по вас се поведовме, можете ли барем малку од огнот да не ослободите?“ Тогаш водачите ќе речат: „Еве нè и нас, и ние сме во него! Аллах им пресуди на робовите Свои.““ (Куран: Ел Мумин, 47-48)

„Вие нè лажевте.“ – Ибн Абас вели: „Ќе кажат, вие нè присиливте со моќта која ја имавте над нас, ние тогаш бевме слаби, понижени, а вие бевте силни и угледни, па нè убедивте во неверството“, како што вели Возвишениот: „, Не беше така, ‘ – ќе им одговорот угнетуваниите на вообразените – ,туку дење и ноќе интриги подготвувавте кога од нас баравте да не веруваме во Аллах и други за еднакви да Му сметаме.‘ И сите ќе ја прикријат тагата кога ќе ја видат казната, а Ние на вратовите на неверниците синџири ќе им ставиме.“ (Куран: Сабе, 33)

„ќе одговорат“ – на оние кои биле вообразени, „туку вие не сакавте да верувате“ – значи не е така како што тврдите, туку вашите срца ја негирале верата и биле наклонети кон неверување и грешење.

„а никаква власт над вас немавме“ – односно ние немавме никакви аргументи за она за кое ве повикувавме вас.

„бунтовен народ бевте“ – то ест, сте се оддалечиле од вистината и затоа нè послушавте нас, а ја оставивте вистината и бевте непослушни кон пратениците.

„и зборот на Господарот наш дека навистина казна ќе искусиме – се исполни над нас, а во заблуда ве повикувавме бидејќи и самите бевме во заблуда.“ – односно, ние ве повикавме на она на што бевме, па вие ни се одзавте. Возвишениот рекол: „тие тој Ден заедно на мака ќе бидат“ – односно сите ќе бидат во огнот зависно од тежината на гревот.

„бидејќи Ние така ќе постапиме со злосторниците, Кога им се велеше: „Само Аллах е Бог!“ – тие беа вообразени.“ – тоа потврдно да го кажат со она значење кое верниците го сметале.

„и говореа: „Зарем да ги напуштиме божествата наши поради еден луд поет?!““ – алудирајќи на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. Возвишениот им одговора, отфрлувајќи ги нивните тврдења како лажни: „А не е така, тој дојде со Вистината.“ – значи тој не е поет ниту луд, туку дошол со Вистината која сум ја испратил по него.

„и потврдува дека сите пратеници дошле со Вистината.“ – кои го најавиле во претходните небески книги и ги опишале неговите убави доблести со исправна вера,

па беше така како што е опишан, со вистинитоста и искреноста и Вистинскиот пат со кој повикувал кон својот Господар, чијашто моќ и величество се Возвишени.

إِنَّكُمْ لَذَائِقُوا الْعَذَابِ الْأَلِيمِ وَمَا تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلِصِينَ
أُولَئِكَ لَهُمْ رِزْقٌ مَّعْلُومٌ فَوَاكِهِ وَهُمْ مُكْرَمُونَ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ عَلَى سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ يُطَافُ
عَلَيْهِمْ بِكَأْسٍ مِنْ مَّعِينٍ يَبْضَاءُ لَذَّةً لِلشَّارِبِينَ لَا فِيهَا غَوْلٌ وَلَا هُمْ عَنْهَا يُنْزَفُونَ وَعِنْدَهُمْ
قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ عَيْنٍ كَانَهُنَّ يَبِضُّنَّ مَكْنُونٌ

„А вие сигурно болно страдање ќе искусите – (38) како сте работеле, така ќе бидете казнети! (39) А Аллаховите искрени робови (40) посебно снабдување ќе имаат, (41) разновидно овошје, и ќе бидат почестени (42) во џенетските градини за насладување, (43) на диваните, едни кон други, (44) ќе бидат послужени со пијалак – од изворите кои постојано ќе течат – (45) бел и пријатен за тие што ќе го пијат, (46) од него нема опиеност да има и од него умот нема да се губи. (47) Покрај нив ќе бидат тие што пред себе ќе гледаат, со прекрасни очи, (48) како да се јајца заштитени. (49)“

Возвишениот Аллах обраќајќи им се на луѓето кажува: „А вие сигурно болно страдање ќе искусите – како сте работеле, така ќе бидете казнети!“ – потоа ги иззема од нив Своите искрени робови, како што вели Возвишениот: „Секој човек е одговорен за она што го правел, освен оние од десна страна“ – и затоа Возвишениот тука кажува: „А Аллаховите искрени робови посебно снабдување ќе имаат“ – значи нема да ја вкусат болната казна, ниту ќе се бара од нив да полагаат сметка. Напротив, ќе им се простат лошите дела, доколку ги имаат и ќе бидат за добрите дела наградени десеткратно до седумстотини пати, дури и повеќе од тоа, колку што сака Аллах ќе им зголеми. Посебно снабдување ќе имаат во џенетот а потоа го објаснува со зборовите: „разновидно овошје, и ќе бидат почестени“ – односно ќе бидат услужени во изобилство и благодати.

„во џенетските градини за насладување, (43) на диваните, едни кон други“ – едни свртени кон други. „ќе бидат послужени со пијалак – од изворите кои постојано ќе течат – бел и пријатен за тие што ќе го пијат, од него нема опиеност да има и од него умот нема да се губи.“ – Возвишениот Аллах го очистил џенетското вино од лошите својства кое ги поседува дуњалучкото вино, како што

е појава на главоболка, губење на памет и болки во stomachот, па Возвишениот кажува: „од него нема опиеност“ – нема да го обземе неговиот памет.

Ибн Абас рекол дека виното има четири одлики: предизвикува пијанство, главоболка, повраќање и мокрење, па откако го спомнал виното во ценет, Возвишениот Аллах го очистил од овие лоши карактеристики. Околу зборовите: „од него нема опиеност“ – се мисли дека нема да има опиеност, главоболка, повраќање, па ниту мокрење. Сите овие особини заедно се опиеност. Зборовите на Возвишениот: „Покрај нив ќе бидат тие што пред себе ќе гледаат“ – ќе бидат чесните, невините кои нема да гледаат во други мажи освен во своите.

„со прекрасни очи“ – значи девојки со убави очи, прекрасен изглед, чесни, побожни и чисти.

„како да се јајца заштитени.“ – ги опишал со убави тела со најубава боја. Ги споредил со покриено јајце, и како што јајцето е покриено со надворешна лушпа (обвивка) која не го допрела рака, па и тие се исто така, со оглед на тоа дека никој не ги допрел. Нивните белина е нежна како внатрешната обвивка на јајцето, бела и проѕирна. Ес-Суди кажува: „како да се јајца заштитени.“ – дека тоа е белката од јајцето кога ќе ја тргнеш неговата лушпа. Ова мислење го одбрал Ибн Џерир, со оглед на Аллаховите зборови: „заштитени (покриени),“ и вели: Надворешната лушпа на јајцето го допира крилото на птицата и гнездото, и ги достигнува рацете, за разлика од внатрешноста. Аллах најдобро знае!“

Пренесува Ибн ебу Хатим од Уму Селеме: „Реков: „О, Аллахов Пратенику, извести ме за зборовите на Возвишениот Аллах: како да се јајца заштитени.“ Рекол: „Нивната нежност е како нежноста на обвивката чија глава е внатре во јајцето по која следува лушпата, а се нарекува Ел-Гирки.““

فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ قَالَ قَائِلٌ مِّنْهُمْ إِنِّي كَانَ لِي قَرِينٌ يَقُولُ إِنَّكَ لَكِنُ
 الْمُضْدِقِينَ إِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا أَئِنَّا لَمَدِينُونَ قَالَ هَلْ أَنتُمْ مُطَّلِعُونَ فَاطَّلَعَ فَرَآهُ فِي
 سَوَاءِ الْجَحِيمِ قَالَ تَاللَّهِ إِنْ كِدَتْ تُتْرَدِينَ وَلَوْلَا نِعْمَةُ رَبِّي لَكُنْتُ مِنَ الْمُحْضَرِينَ أَفَمَا
 نَحْنُ بِمَبْتَئِينَ إِلَّا مَوْتَنَا الْأُولَى وَمَا نَحْنُ بِمُعَدَّةِينَ إِنْ هَذَا إِلَّا نَفْسُ الْعَظِيمِ لِمِثْلِ هَذَا
 فَلْيَعْمَلِ الْعَامِلُونَ

„И тие еден со друг ќе се распрашуваат, (50) и едниот од нив ќе рече: „Имав еден другар (51) кој велеше: Зарем ти веруваш, (52) дека навистина, кога ќе умреме и кога земја и коски ќе станеме, сметка ќе полагаме?“ (53) „Сакате ли да погледнете?“ (54) И тој ќе погледне, и него среде цехенемот ќе го здогледа. (55) „Се колнам во Аллах, ‘ – ќе рече – ,за малку ќе ме упропастеше; (56) да не беше милоста на Господарот мој, и јас сега ќе се мачев.’ (57) „А ние, нели, веќе нема да умираме? (58) Еднаш умревме – веќе нема да бидеме мачени, (59) тоа, навистина, голем успех ќе биде!“ (60) За вакво нешто нека се трудат трудбениците! (61)“

Возвишениот Аллаш нè известува за жителите на џенетот како еден со друг ќе разговараат за нивната состојба, и како поминале на дуњалукот, и што им се случувало, и тоа низ разговор на трпеза, каде што се состануваат да јадат и пијат и се забавуваат седејќи на дивани. И слугите кои ќе бидат пред нив забрзано ќе им носат секакви добри јадења, пијалаци, облека и друго што очите не го виделе, ушите не го слушнале, и она што воопшто на човек на ум не му паднало.

„И тие еден со друг ќе се распрашуваат, и едниот од нив ќе рече: „Имав еден другар.““ – неверник. **„кој велеше: „Зарем ти веруваш, ‘ – односно дали ти веруваш во повторно враќање, оживување, пресметка и наградување?! Тоа го кажува, чудејќи се, негирајќи, не верувајќи од тврдоглавост и сметајќи дека тоа е невозможно да се случи.**

„дека навистина, кога ќе умреме и кога земја и коски ќе станеме, сметка ќе полагаме?“ – зарем ќе полагаме сметка и ќе бидеме наградени за нашите дела **„Сакате ли да погледнете?“** – верникот ќе им рече на своите придружници и оние кои ќе седат со него од жителите на џенетот: Дали сакате да ги надгледаме?

„И тој ќе погледне, и него среде цехенемот ќе го здогледа.“ – ќе ги видат во средината на цехенемот. Ка’б ел-Ахбар кажува: „Во џенетот има прозорци, па кога некој од жителите на џенетот ќе посака да го види својот непријател во огнот, ќе погледне преку прозорецот, па ќе биде уште повеќе благодарен.“

„Се колнам во Аллах, ‘ – ќе рече – ,за малку ќе ме упропастеше.““ – верникот ќе му рече на неверникот: **„Се колнам во Аллах, за малку ќе ме упропастеше да те послушав.“**

„да не беше милоста на Господарот мој, и јас сега ќе се мачев.“ – значи, ако не беше Аллаховата добрина кон мене, ќе бев како тебе во жестокиот оган,

како што си ти, заедно ќе страдаме. Но Возвишениот Аллах мене ме поштеди, ми се смилува, па ме упати во верата и ме насочи само Нему да му робувам.

„...немаше да бидеме на Вистинскиот пат ако Аллах не нè упатеше.“

„А ние, нели, веќе нема да умираме? Еднаш умреме – веќе нема да бидеме мачени“ – овие се зборови на верникот, весел, задоволен со она што Возвишениот Аллах му го дал ценетот како вечно престојувалиште, почестен во Вечната куќа во која нема смрт ниту страдање. Затоа Возвишениот кажува: „**тоа, навистина, голем успех ќе биде!**“ – и Возвишениот рекол: „**За вакво нешто нека се трудат трудбениците!**“ – Возвишениот Аллах нагласува за вакви благодати и за ваков успех нека работат трудбениците на дуњалукот за да го постигнат тоа на ахиретот.

أَذَلِّكَ خَيْرٌ نُّزُلًا أَمْ شَجَرَةُ الرَّقُومِ إِنَّا جَعَلْنَاهَا فِتْنَةً لِلظَّالِمِينَ إِنَّهَا شَجَرَةٌ تَخْرُجُ فِي أَصْلِ
الْجَحِيمِ طَلْعُهَا كَأَنَّهُ رُؤُوسُ الشَّيَاطِينِ فَإِنَّهُمْ لَا كَيْلُونَ مِنْهَا فَمَالِؤُونَ مِنْهَا الْبُطُونَ ثُمَّ إِنَّ
لَهُمْ عَلَيْهَا لَشَوْبًا مِّنْ حَمِيمٍ ثُمَّ إِنَّ مَرْجِعَهُمْ لَإِلَى الْجَحِيمِ إِنَّهُمْ أَلْفَوْا آبَاءَهُمْ ضَالِّينَ فَهُمْ
عَلَىٰ آثَارِهِمْ يُهْرَعُونَ

„А дали е подобра таа гозба или дрвото Зеккум, (62) кое на насилниците како казна им го одредивме? (63) Тоа е дрво кое расте среде цехенмот, (64) плодот му е како главите шејтански. (65) Тие со него ќе се хранат и стомаците свои со него ќе ги полнат, (66) па со зовриена вода тоа ќе им се измеша, (67) а потоа, сигурно, пак во цехенмот ќе се вратат. (68) Тие татковците свои во заблуда ги затекнаа, (69) па и тие по стапките нивни продолжија. (70)“

Возвишениот Аллах прашува и вели: Дали ова што го напоменав од ценетските благодати и она што е во него од јадење, пиеење и уживања е подобро гостопримство и дар од „**дрвото Зеккум**“, кое ќе расте во цехенмот. Се кажува дека ова дрво и неговите гранки ќе бидат рапространети по целиот цехенем, како што гранките од дрвото „губа“ ќе влезат во секоја куќа во ценетот. Катаде вели: „Спомнато е дрвото зеккум, па со него се искушани оние кои се во заблуда, и рекле: „Вашиот другар нè известува дека во цехенмот има стебло, а огнот го гори дрвото“, па Возвишениот Аллах објавил: „**Тоа е дрво кое расте среде цехенмот**“. Тоа се храни од оган и од него е создадено. Муцахид рекол: „Околу зборовите на Возвишениот: „**кое на насилниците како казна им го одредивме?**“ Ебу Цехл,

Аллах го проколнал, рекол: „Зеккум се урми и кајмак кои јас ги јадам.“ Реков: „Ајетот значи: Ние навистина те известивме, о Мухамеде, за стеблото зеккум за да испробаме кој од луѓето ќе верува и да знаеме кој ќе негира, а навистина стеблото зеккум расте од дното на огнот.“

„**плодот му е како главите шејтански**“ – со ова сака да се укаже на неговата одвратност и грдотија. И зборовите на Возвишениот: „**Тие со него ќе се хранат и стомаците свои со него ќе ги полнат**“ – бидејќи тие нема да имаат друга храна. Како што вели Возвишениот: „**и кога друга храна освен трње нема да има, коешто нема да нахрани, а ни гладта нема да ја отстрани.**“ (Куран Ел Гашија, 6-7) Ибн ебу Хатим пренесува од Ибн Абас, р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ги проучил овие ајети и рекол: „*Плашете се од Allah со вистинска богобојазливост, бидејќи кога една капка од зеккум би паднала во дуњалучкото море, ќе им го загрози на жителите на Земјата нивниот живот на неа. Па како ќе биде за оние на кои ќе им биде храна?*“ Го бележи Несаи, Ибн Маџе и Тирмизи и кажал дека хадисот е добар и веродостоен.

И зборовите на Возвишениот: „**па со зовриена вода тоа ќе им се измеша**“ – Ибн Абас р.а. кажува: „Тоа значи дека зеккум ќе се полева со зовриена вода“, а во друг ривает стои: дека тоа е мешавина од зовриена вода“. Други, пак, кажуваат „дека зовриена вода ќе биде мешана со гној и крв кои ќе течат од нивните очи и нивните полови органи“. И зборовите на Возвишениот: „**а потоа, сигурно, пак во цехенемот ќе се вратат**“ – потоа враќањето ќе им биде во распламтениот оган, цехенемот, загорен оган и вжарен пекол, па некогаш на едно, а понекогаш на друго место, како што вели Возвишениот: „**И меѓу огнот и зовриената вода тие ќе кружат.**“ Вака Катаде го толкувал споменатиот ајет, а ова е добро и силно толкување. И зборовите на Возвишениот: „**Тие татковците свои во заблуда ги затекнаа**“ – односно ние вака ги наградивме бидејќи тие ги затекнале своите татковци во заблуда и како такви ги следеле, слепо без никаков доказ и поткрепа. Затоа Возвишениот кажува: „**па и тие по стапките нивни продолжија.**“ – тука глаголот „јухреун“ значи „јухервелун“ односно брзале, итали.

وَلَقَدْ ضَلَّ قَبْلَهُمْ أَكْثَرُ الْأَوَّلِينَ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا فِيهِمْ مُنذِرِينَ فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُنذَرِينَ
إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلِصِينَ وَلَقَدْ نَادَانَا نُوحٌ فَلَنِعْمَ الْمُجِيبُونَ وَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ

الْعَظِيمِ وَجَعَلْنَا ذُرِّيَّتَهُ هُمُ الْبَاقِينَ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ سَلَامٌ عَلَى نُوحٍ فِي الْعَالَمِينَ
إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ثُمَّ أَغْرَقْنَا الْآخِرِينَ

„А и пред нив повеќето древни народи во заблуда беа, (71) иако Ние им ги праќавме тие што ги опоменуваа; (72) затоа, погледни каков беше крајот на тие што беа опоменати, (73) не беше така само со Аллаховите искрени робови. (74) А кога Нух не повика, Ние убаво се одзвавме: (75) него и семејството негово од тешка неволја ги спасивме (76) и само потомците негови во живот ги оставивме, (77) и кај поколенијата подоцнежни споменот му го сочувавме: (78) „Мир за Нух од сите светови!“ (79) Ете, така Ние ги наградуваме тие што прават добри дела, (80) тој беше Наш роб, верник, (81) а другите потоа ги потопивме. (82)“

Возвишениот Господар соопштува за минатите народи од кои повеќето заталкале обожувајќи други божества покрај Allah. И Возвишениот наведува дека им испратил опоменувачи да ги предупредат на Аллаховата моќ, и да ги предупредат за Неговата одмазда за оние кои нема да веруваат и ќе обожуваат друг, оние кои ги сметале за лажни пратениците, па ги уништил лажговците а ги спасил верниците и ги помогнал. Затоа Возвишениот кажува: **„затоа, погледни каков беше крајот на тие што беа опоменати, не беше така само со Аллаховите искрени робови.“** Откако Allah ја спомнал заталканоста на повеќето претходници од спасоносниот пат, продолжува со објаснување на тоа и го споменува Нух а.с. и она што го доживеал од својот народ од негирање на неговата пратеничка мисија. Иако ги повикувал деветстотини и педесет години, повикувајќи ги да веруваат во Allah, му се одзвале многу малку. Потоа му се обратил со дова на својот Господар: „Јас сум победен, Ти одмазди се.“ Па Возвишениот Allah, се налутил на нив заради гневот на Нух, а.с.. Затоа Возвишениот кажува: **„А кога Нух нè повика, Ние убаво се одзвавме“** – значи нему му се отповикавме, **„него и семејството негово од тешка неволја ги спасивме“** – а тоа е негирањето и злоставувањето. **„и само потомците негови во живот ги оставивме“** – Ибн Абас р.а. кажува дека не е спасен никој освен следбениците на Нух а.с.. Зборовите на Возвишениот: **„и кај поколенијата подоцнежни споменот му го сочувавме.“** – односно, неговиот случај не е забораен, поубаво се спомнува и тој е вистински спомен на сите пратеници.

Зборовите на Возвишениот: „Мир за Нух од сите светови!“ – појаснува како го овековечил неговиот убав спомен и убавата пофалба, па така него го поздравуваат сите дружини и народи.

„Ете, така Ние ги наградуваме тие што прават добри дела“ – односно, така се наградува оној кој прави добри дела и послушен е на Возвишениот Аллах. Ќе му дадеме вистинит спомен со кој ќе биде споменуван по смртта, соодветно на неговиот степен и правење добри дела, а потоа Возвишениот кажува: „**тој беше Наш роб, верник**“ – кој бил искрен и убеден обожувач на Еден Аллах.

„а другите потоа ги потопивме.“ – односно ги уништихме и не останало од нив ниту едно око кое трепери, до последниот останале без спомен, видлив знак ниту трага, и никој не ги знае, освен по овие погрдни својства.

وَإِنَّ مِنْ شِيعَتِهِ لِإِبْرَاهِيمَ إِذْ جَاءَ رَبَّهُ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَاذَا تَعْبُدُونَ أَفُنْكَآ
آلِهَةٌ دُونَ اللَّهِ تُرِيدُونَ فَمَا ظَنُّكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ

„Со иста вера како него беше и Ибрахим, (83) кога на Господарот свој со искрено срце Му дојде, (84) кога на таткото свој и на народот свој му рече: „Што обожувате вие? (85) Зарем лажни божества наместо Аллах сакате? И што мислите за Господарот на световите?“ (87)“

Зборовите на Возвишениот: „Со иста вера како него беше и Ибрахим“ – значи од неговата вера, патоказ и традиција. „кога на Господарот свој со искрено срце Му дојде“ – односно чисто срце од многубоштво, политеизам. „кога на таткото свој и на народот свој му рече: „Што обожувате вие?““ – го осудил обожувањето на кипови и идоли, затоа Возвишениот кажува: „Зарем лажни божества наместо Аллах сакате?“ – значи што мислите како ќе постапи со вас кога ќе се сретнете со Него, а вие некој друг сте обожувале покрај Него?

فَنظَرَ نَظْرَةً فِي النُّجُومِ فَقَالَ إِنِّي سَقِيمٌ فَتَوَلَّوْا عَنْهُ مُدْبِرِينَ فَرَاغَ إِلَى آلِهِتِهِمْ فَقَالَ أَلَا
تَأْكُلُونَ مَا لَكُمْ لَا تَنْتَفِقُونَ فَرَاغَ عَلَيْهِمْ ضَرْبًا بِالْيَمِينِ فَأَقْبَلُوا إِلَيْهِ يَزْفُونَ قَالَ أَتَعْبُدُونَ مَا
تَنْجِتُونَ وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ قَالُوا ابْنُوا لَهُ بُيُوتًا فَأَلْفَوْهُ فِي الْجَحِيمِ فَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا
فَجَعَلْنَاهُمْ الْأَسْفَلِينَ

„И тој фрли поглед кон ѕвездите, (88) и рече: „Јас сум болен, навистина.“ (89) а тие од него, вртејќи му грб, си отидоа, (90) а тој кај киповите нивни се прикраде, па рече: „Зошто не јадете? (91) Што ви е, зошто не зборувате?“ (92) И скришно им пријде со десната рака удирајќи ги, (93) па народот со трчање му дојде. (94) „Како можете да ги обожувате тие што самите ги резбате?“ – запраша, (95) „кога Аллах ве создава и вас и тоа што го правите?“ (96) „Подгответе за него клада,“ – повикаа – „па во оган фрлете го!“ (97) И сакаа да го мачат, но Ние нив ги направивме понижени. (98)“

Неверниците во времето на Ибрахим побрзале да излезат на својата прослава. Тој посакал да се одвои од нив за да ги искрши киповите, па затоа ги изговорил зборовите кои се вистина во исто време. Тие, според нивното сфаќање, мислеле дека е болен. „а тие од него, вртејќи му грб, си отидоа“ – Катаде вели: „Арапите за оној кој размислува кажуваат: „гледа во ѕвезди.“ Тоа значи дека тој погледнал во ѕвездите размислувајќи со што од нив ќе ги позабави. Па рече: „Јас сум болен, навистина.“ – односно слаб, а што се однесува до хадисот кој го пренесува Ибн Џерир од Ебу Хурејре, р.а. во кој се кажува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „...Ибрахим не излажал освен во три случаи: двапати заради Аллах – **Јас сум болен, навистина.**‘, и неговите зборови: „Тоа го направил овој најголемиот од нив‘, и неговите зборови во врска со Сара (неговата сопруга) кога рекол дека таа му е сестра...“ Овој хадис се наоѓа во веродостојни збирки, како и во сунените со разни сенеди, но ова всушност не е вистинска лага заради која сторителот може да биде покуден, далеку од тоа, туку ова е фигуративно наречено лажно, а всушност е сликовит говор за да се постигне верски оправдана цел. Како што е споменато во хадис: „Во употребување алузија во говор значи избегнување на лага. Па штом им рекол: **Јас сум болен, навистина.**‘, а тие од него грб му свртија и заминаа, па штом заминале од него, заминал кај киповите набрзина и во тајност. Откако влегол кај нив, нашол пред нив храна која е принесена како жртва (курбан) за да им донесат благослов. Тие биле во голема сала, а во почетокот – голем кип. Од двете негови страни биле поставени помали кипови, сè до вратата на салата. Кога Ибрахим а.с. видел пред нив храна, рекол: „а тој кај киповите нивни се прикраде, па рече: **Зошто не јадете? Што ви е, зошто не зборувате? – И скришно им пријде со десната рака удирајќи ги.**“ Па сите ги искршил освен оној најголемиот, можеби кај него ќе се вратат, како што веќе претходеше опширен коментар во поглавјето Ел Енбија (Веровесници) нека е салават и селам на нив. А тука ова кажување се

наведува во скратена форма. Откако се вратиле неговите сонародници, веднаш знаеле кој го направил тоа, и дека тоа е всушност Ибрахим, а.с..

„па народот со трчање му дојде“ – побрзале и почнале да го караат, тој со прекор ги запрашал: „Како можете да ги обожувате тие што самите ги резбате?“ – со сопствените раце. „кога Аллах ве создава и вас и тоа што го правите?“ – односно го создал она што вие сте го направиле. Имамот Бухари пренесува од Хузејфе, р.а. мерфу предание во кое се кажува: „Навистина, Аллах го создава секој работник и она што тој го работи.“ Откако ги поразил со своите аргументи, тие се приклониле насила кажувајќи: „, Подгответе за негоклада, ‘ – повикаа – ,па во оган фрлете го!“ – и го сторице тоа за што веќе претходно зборувавме во поглавјето Ел Енбија (Веровесници), нека е салават и селам врз нив. Аллах го спасил од огнот и го воздигнал над нив, и неговите докази ги воздигнал над нивните и затоа Возвишениот рекол: „И сакаа да го мачат, но Ние нив ги направивме понижени.“

وَقَالَ إِنِّي ذَاهِبٌ إِلَىٰ رَبِّي سَيَهْدِينِ رَبِّ هَبْ لِي مِنَ الصَّالِحِينَ فَبَشَّرْنَاهُ بِغُلَامٍ حَلِيمٍ فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعْيَ قَالَ يَا بُنَيَّ إِنِّي أَرَىٰ فِي الْمَنَامِ أَنِّي أَذْبُحُكَ فَانظُرْ مَاذَا تَرَىٰ قَالَ يَا آبَتُ افْعَلْ مَا تُؤْمَرُ سَتَجِدُنِي إِن شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّابِرِينَ فَلَمَّا أَسْلَمَا وَتَلَّهُ لِلْجَبِينِ وَنَادَيْنَاهُ أَنْ يَا إِبْرَاهِيمُ قَدْ صَدَّقْتَ الرُّؤْيَا إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْبَلَاءُ الْمُبِينُ وَفَدَيْنَاهُ بِذَبْحٍ عَظِيمٍ وَتَرَكَنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ سَلَامٌ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ وَبَشَّرْنَاهُ بِإِسْحَاقَ نَبِيًّا مِّنَ الصَّالِحِينَ وَبَارَكْنَا عَلَيْهِ وَعَلَىٰ إِسْحَاقَ وَمِن ذُرِّيَّتِهِمَا مُحْسِنٌ وَظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ مُبِينٌ

„, Одам таму каде што Господарот мој ми нареди.‘ – рече - ,Тој каде што треба ќе ме упати. (99) Господару мој, подари ми честито потомство!‘ (100) И Ние го израдувавме со момче со благ карактер. (101) И кога тој порасна толку што во работата почна да му помага, Ибрахим рече: ,О, синко мој, на сон видов дека треба да те заколам, па што мислиш ти?‘ – ,О, татко мој, ‘ – рече – ,постапи како што ти се наредува; ќе видиш, ако даде Бог, дека ќе бидам трпелив.‘ (102) И кога двајцата послушаа, и кога тој со челото на земја го положи, (103) Ние го повикавме: ,О, Ибрахиме, (104) ти сонот свој го оствари; – а Ние вака ги наградуваме тие што прават добри дела, – (105) тоа, навистина, беше очигледно искушение!‘ (106) Со голем курбан го искупивме (107) и кај поколенијата подоцнежни

спомен му сочувавме: (108) „Нека е во мир Ибрахим!“ (109) Ете така Ние ги наградуваме тие што прават добри дела, (110) а тој, навистина, беше Наш роб, верник, (111) и го израдувавме со Исхак, веровесник и човек добар, (112) и го благословивме и него и Исхак; а меѓу потомците нивни има верници и такви кои на себеси очигледно насилство чинат. (113)“

Возвишениот Господар нè известува за Неговиот пријател кој, откако Возвишениот Аллах го помогнал пред неговиот народ, изгубил секоја надеж дека ќе веруваат, иако виделе големи докази, направил хиџра и заминал од кај нив.

„Одам таму каде што Господарот мој ми нареди.“ – рече – „Тој каде што треба ќе ме упати. Господару мој, подари ми честито потомство!“ – односно послушни деца кои ќе го надоместат неговиот народ и неговото семејство кое тој го оставил. Возвишениот рекол: „И Ние го израдувавме со момче со благ карактер.“ – а тоа е Исмаил а.с. тоа било прво дете со кое бил израдуван Ибрахим а.с. а тој бил постар од Исхак. Околу тоа постои консензус меѓу муслиманите и следбениците на Книгата, згора на тоа, во нивните книги стои дека Исмаил а.с. се родил кога Ибрахим имал 99 години. Во нивните извори исто така стои дека Возвишениот Аллах му наредил на Ибрахима а.с. да го заколе својот единец, додека во други примероци стои „првородениот“, па лажно го уфрлиле Исхак, што не е вистина и што противречи на нивните извори. Исхак го внесуваат наместо Исмаил бидејќи тој е татко на нивната нација, а Исмаил е татко на Арапите, па им завидувале и ја искривиле својата книга и додале: „Единец“, што значи дека некој нема друго дете. Се знае дека Ибрахим отишол со Исмаил и неговата мајка во Мека. Ова објаснување и толкување е неточно, бидејќи не се кажува „единец“ освен за оној кој нема никој друг. Исто така, кон првото дете постои одреден вид на наклоност, што не е случај со останатите деца. Затоа, наредбата за колење на првото дете било тешко искушение. А еве, ова е Аллаховата книга (Куранот), како сведок и доказ дека станува збор за Исмаил, бидејќи Куранот носи радосна вест за момчето со убав карактер кој ќе биде подложен на колење.

(Исто така, Куранот го донесува редоследот за настанот на колење, почнувајќи со сонот, преку прифаќање на Аллаховата одредба од Исмаил и одредбата на својот татко, потоа го положил за колење со чело кон земјата, за на крај Ибрахим а.с. да биде наречен: „ти сонот свој го оствари...“ – до зборовите на Возвишениот: „а тој, навистина, беше Наш роб, верник.“)

А потоа продолжува и вели: **„и го израдувавме со Исхак, веровесник и човек добар“** – откако мелеците донеле радосна вест за раѓањето на Исхак, рекле: **„И ние ја израдувавме со Исхак, а после Исхака Јакуб.“** – односно во текот на животот ќе им се роди дете чие име ќе биде Јакуб, па од неговиот пород ќе биде потомство. Претходно веќе зборувавме дека невозможно е потоа да се нареди момчето да се заколе, бидејќи Возвишениот Аллах им ветил на двајцата дека ќе имаат наследници и потомство, па како може да биде наредено негово колење, а тој е малечок. Тука Исмаил е опишан како благ, бидејќи тоа одговара во оваа прилика: **„И кога тој порасна толку што во работата почна да му помага“** – значи кога пораснал и кога бил во состојба да оди со својот татко и да му помага и да го работи она што го работи неговиот татко.

„И кога тој порасна толку што во работата почна да му помага, Ибрахим рече: „О, синко мој, на сон видов дека треба да те заколам, па што мислиш ти?“ – му го соопштил тоа на своето дете за да му биде полесно и со цел да го провери неговото трпение, издржливост и решителност во младоста, во послушноста на Возвишениот Аллах, и неговиот татко.

„О, татко мој, ‘ – рече – ,постапи како што ти се наредува.“ – односно постапи онака како што ти е наредено, а тоа е да ме заколиш. **„ќе видиш, ако даде Бог, дека ќе бидам трпелив.“** – то ест ќе се стрпам, и очекувам награда кај Возвишениот Аллах. Вистинито е она што го ветил пратеникот Исмаил, како што кажува Возвишениот: **„И спомни го Исмаил во Книгата! Тој го исполнуваше даденото ветување и беше Пратеник, веровесник. Му наредуваше на семејството свое намаз (молитва) да извршува и зекат да дава, и Господарот негов беше задоволен од него.“** (Куран: Мерјем, 54-55)

Возвишениот кажува: **„И кога двајцата послушаа, и кога тој со челото на земја го положи“** – односно откако се потчиниле и послушале, Ибрахим се одзвал на Аллаховата наредба, а Исмаил покажал послушност на Возвишениот Аллах, и неговиот татко. Додека значењето: **„и кога тој со челото на земја го положи“** – го свртел неговото лице кон земјата со цел да го заколе од зад грб, со цел да не го гледа со своите очи кога ќе го коле, на тој начин да си олесни. Исмаил а.с. имал бела кошула. Му рекол: „О татко мој, бидејќи немам друга кошула со која би ме замотал во ќефини, па соблечи ми ја за потоа да ми биде како ќефин.“ Па сакал да му ја соблече, а од зад грб дошол глас: **„Ние го повикавме: „О, Ибрахиме, ти сонот свој го оствари.“** – се свртел Ибрахим, а потоа

пред неговите очи беше бел овен со рогови и крупни очи. Ибн Абас р.а. кажува: „Заради тоа ние секогаш сме го барале тој вид на овни за курбани.“

„**Ние го повикавме: ,О, Ибрахиме, ти сонот свој го оствари**“ – значи си ја постигнал целта на својот сон со тоа што си го положил својот син за колење. Зборовите на Возвишениот: „**а Ние вака ги наградуваме тие што прават добри дела**“ – значи на ваков начин им даваме олеснение и им ги отстрануваме потешкотиите на оние кои вистински се плашат од Аллах и му се послушни. Како што кажува Возвишениот: „**А на тој што се плаши од Аллах, Тој ќе му најде излез и ќе го снабди од каде што не се надева; тој што се потпира на Аллах, Тој му е доволен. Аллах, навистина, ќе го исполни тоа што го одлучил; Аллах веќе му одредил рок на сè.**“ (Куран: Ет Талак, 2-3)

Врз основата на овој ајет, на ова кажување, група учени луѓе по Усул стои на ставот дека е дозволено дерогирање на некои наредби пред тие да се извршат, за разлика од една група на му’тезили. Тука постои очигледен доказ за тоа, бидејќи Возвишениот Аллах му наредил на Ибрахим а.с. да го заколе својот син, а потоа ја дерогирал оваа наредба и ја преименувал во откуп. Целта од првата пропишана наредба била: да се награди Ибрахим а.с. за искажаната трпеливост при неговата решителност да го изврши колењето, заради тоа Возвишениот рекол: „**тоа, навистина, беше очигледно искушение!**“ – односно јасно големо искушение кога му било наредено да го заколе својот син, па побрзал да ја изврши дадената наредба покорвајќи се на Аллаховата наредба и покажувајќи послушност Нему затоа што Возвишениот Аллах во друг ајет вели: „**И на Ибрахим – кој потполно ги исполнуваше обврските.**“ (Куран: Ен Неџм, 37)

Зборовите на Возвишениот: „**Со голем курбан го искупивме**“ – Суфјан ес-Сеури пренесува од Али р.а. кој кажува дека тоа бил овен со бела боја, крупни очи, со големи рогови, врзан за колец. Ибн Абас р.а. кажува: „Се колнам во Оној во чии раце е душата Абасова, во почетокот на исламот главата на овенот се бесела за олуците од покривот на Кабата сè додека не се исуши.“ Исто така Ибн Абас, кажува: „Овенот бил доведен од џенетот, каде бил хранет и чуван четириесет години.“

Ибн Исхак пренесува од Мухамед ибн Каб ел-Курези дека го прашал Омер ибн Абдулазиз р.а. додека бил халиф во Шам, за тоа кој требало да биде заклан. Омер одговорил: „Со тоа јас не се занимавав, но мислам исто како што кажуваш ти“ – то ест Исмаил. Потоа испратил по човекот кој бил кај него во Шам. Тој беше Евреин, па го примил исламот и ја разубавил својата припадност во исламот. Го сметал за еден од еврејските учени луѓе. Омер ибн Абдулазиз го

прашал за тоа. Мухамед ибн Каб кажува: „Јас тогаш бев кај Омер ибн Абдулазиз кога Омер го праша: „Кој од двајцата синови му беше наредено на Ибрахим да ги заколе?“, Исмаил. Се колнам во Аллах, нареднику на верниците, тоа Евреите многу добро го знаат, но тие се завидливи кон Арапите вашиот татко да биде тој врз кого требало да биде извршена Аллаховата наредба и да ја има таа почест која Возвишениот Аллах, ја споменал заради неговата трпеливост при наредбата со која било наредено и тие тоа свесно го негираат и сметаат дека бил Исхак, бидејќи тој е нивниот татко.“

Во секој случај, Исмаил и Исхак а.с., и двајцата биле чисти, добри и послушни на Возвишениот Аллах.

Зборовите на Возвишениот: **„и го израдувавме со Исхак, веровесник и човек добар“** – откако претходеше радосната вест со колење, а тоа е Исмаил. Откако израснал Исмаил, кога бил во состојба да му помогне на својот татко, и заврши кажувањето за колењето и откупот, откако Ибрахим се вратил во Кенан, му дошла на Ибрахим а.с. радосна вест од мелек, како и на Сара, која се насмевнала, и заблескало нејзиното лице. Не е познато дека Сара доаѓала во Хиџаз.

Ова упатува дека со доаѓањето на Исхак биле израдувани во земјата Кенан, како што алудира значењето на ајетот на тоа дека се израдувани со раѓањето на Исхак и неговата пратеничка мисија, по кажувањето за колењето на Исмаил и неговиот откуп. Ова исто така упатува дека било наредено колење на Исмаил, а не на Исхак, а.с..

Зборовите на Возвишениот: **„и го благословивме и него и Исхак; а меѓу потомците нивни има верници и такви кои на себеси очигледно насилство чинат.“** – се исто како зборовите на Возвишениот: **„О, Нух, ‘ – му беше речено – закотви се, со Наш поздрав и благослови за тебе и за народите кои ќе се изродат од овие кои се со тебе! Ќе има народи на кои ќе им даваме да уживаат, а кои потоа ќе ги снајде Нашата неподнослива казна!“** (Куран: Худ, 48)

وَلَقَدْ مَنَّا عَلَىٰ مُوسَىٰ وَهَارُونَ وَنَجَّيْنَاهُمَا وَقَوْمَهُمَا مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ وَنَصَرْنَا هُمَ فَكَانُوا هُمُ الْعَالِيِينَ وَأَتَيْنَاهُمَا الْكِتَابَ الْمُسْتَبِينَ وَهَدَيْنَاهُمَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِمَا فِي الْآخِرِينَ سَلَامٌ عَلَىٰ مُوسَىٰ وَهَارُونَ إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ إِنَّهُمَا مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ

„И на Муса и на Харун благодати им дадовме, (114) па и нив и народот нивен од неволја голема ги спасивме (115) и им помогнавме и тие

беа победници, (116) и Книга јасна им дадовме, (117) и двајцата на Вистинскиот пат ги упативме, (118) и кај поколенијата подоцнежни спомен им сочувавме; (119) „Нека се во мир Муса и Харун!“ (120) Ете така Ние ги наградуваме тие што прават добри дела, (121) а тие двајца, навистина, беа робови Наши, верници.“ (122)

Возвишениот Господар ги спомнува благодатите со кои ги почестил Муса и Харун од пратеништво и нивно спасување како и оние кои верувале заедно со нив, двајца од угнетувањето на фараонот и неговиот народ, и тоа што лошо постапувал убивајќи машки деца, а оставајќи ги во живот женските деца, а по сето тоа доаѓа нивната победа и смиреност на нивните очи, ги победиле и го одзеле сето она што го собрале за целиот живот, а потоа Возвишениот Аллах му го спуштил Тевратот на Муса а.с. – јасна книга. Возвишениот кажува: „И Книга јасна им дадовме, и двајцата на Вистинскиот пат ги упативме“ – односно во зборови и дела.

„и кај поколенијата подоцнежни спомен им сочувавме“ – то ест, оставивме по нив двајца убав спомен и пофалба. Потоа, тоа е објаснето со зборовите на Возвишениот: „Нека се во мир Муса и Харун!“ Ете така Ние ги наградуваме тие што прават добри дела, а тие двајца, навистина, беа робови Наши, верници.“

وَإِنَّ إِلْيَاسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَلَا تَتَّقُونَ أَتَدْعُونَ بَعْلًا وَتَذَرُونَ أَحْسَنَ الْخَالِقِينَ
اللَّهُ رَبُّكُمْ وَرَبَّ آبَائِكُمُ الْأُولِينَ فَكَذَّبُوهُ فَأَنَّهُمْ لَمُحْضَرُونَ إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ وَتَرَكْنَا
عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ سَلَامًا عَلَىٰ إِلِ إِيَّاسِينَ إِنَّكَ لَنَجْزِي الْمُحْسِنِينَ إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا
الْمُؤْمِنِينَ وَإِنَّ لُوْطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ

„И Илјас беше Пратеник. (123) Кога тој му рече на народот свој: ‚Зар не се плашите? (124) Зарем на Бал му се молите, а најубавиот Создател го оставате, (125) Аллах, Господарот свој и Господарот на вашите древни предци?‘ (126) Тие лажливец го нарекоа и затоа, сигурно, сите тие во Огнот ќе бидат фрлени, (127) но не тие Аллахови робови кои Му беа предани. (128) И кај поколенијата подоцнежни спомен му сочувавме: (129) ‚Нека е во мир Илјас!‘ (130) Ете така Ние ги наградуваме тие што прават добри дела, (131) а тој беше роб Наш, верник. (132)

Зборовите на Возвишениот: **„И Илјас беше Пратеник.“** – Илјас а.с. бил веровесник, пратеник, се кажува дека бил испратен до жителите на градот Балебек, западно од Дамаск. **„Кога тој му рече на народот свој: ‚Зар не се плашите?‘“** – значи, зарем не се плашите од Возвишениот Аллах? Како смеете да обожувате некој друг бог освен Него? **„Зарем на Бал му се молите, а најубавиот Создател го оставате“** – значи што обожувате кип. **„Аллах, Господарот свој и Господарот на вашите древни предци?“** – односно, Тој единствено е достоин за обожување, Тој нема здруженик.

Возвишениот Аллах рекол: **„Тие лажливец го нарекоа и затоа, сигурно, сите тие во Огнот ќе бидат фрлени“** – подготвени за казна на Денот на пресметката. **„но не тие Аллахови робови кои Му беа предани.“** – тоа се оние кои само на Аллах му робувале.

Зборовите на Возвишениот: **„Нека е во мир Илјас!“** – се алудира на веровесникот Илјас, бидејќи како што се кажува за Исмаил, Исмаин, во дијалект на Бену Есед, се кажува и Микал и Микаил и Микаин, и Ибрахим и Абрахам, и Исраил и Исраин, и Сина и Синин. Сето ова има основа. Има такви кои овој ајет го учат со друг кирает и тоа вака: **„Нека е во мир фамилијата на Јасин!“** – значи фамилијата на Мухамед, с.а.в.с.¹

¹ Реков: Ова мислење дека зборовите Али Јасин се мисли на фамилијата на Мухамед с.а.в.с. не е точно, а Аллах најдобро знае. Доказ за тоа е: контекстот на ајетот упатува на тоа значење... бидејќи каква врска има фамилијата на Мухамед с.а.в.с. со спомнување на веровесникот Илјас а.с. ниту, пак, името Јасин значи Мухамед, с.а.в.с.. Тие се неповрзани харфови, како што е општо познато. Тоа го наоѓаме во почетокот на поедини курански поглавја каде Возвишениот Аллах не објаснил што се алудира со тие букви па затоа кажуваме: Аллах најдобро знае што означуваат. Како и Та Ха исто така се неповрзани харфови со кои започнуваат некои суриња, тоа не е име на Мухамед с.а.в.с., туку кажуваме: Аллах најдобро знае!

Кога поимот Али Јасин, кој е можно да се спомнува во некои кираети, би ја означувал фамилијата на Мухамед с.а.в.с., Возвишениот Аллах потоа ќе кажел: **„А тие навистина беа Наши робови, верници.“** Но Аллах Возвишениот, кажува: **„А тој беше навистина роб Наш, верник.“** Значењето на ајетот упатува на еднина, на една личност, а не на множина – повеќе личности. Бидејќи фамилијата на Мухамед с.а.в.с. се повеќе личности, затоа не се однесува на нив. Овој ајет се однесува на Илјас а.с. како што може да се разбере од благородниот ајет што секому е јасен кој има памет и ум. На тој начин станува јасно дека оние кои помислиле дека се однесува на фамилијата на Мухамед с.а.в.с. немаат никаков доказ кој го потврдува нивното мислење. А доволен доказ за висока почест која ја ужива фамилијата на Мухамед с.а.в.с. е тоа што Возвишениот Аллах им се обраќа во чесниот ајет: **„Аллах сака од вас, о фамилијо Мухамедова, гревовите да ви ги отстрани и вас потполно да ве очисти.“**

Зборовите на Возвишениот: „Ете така Ние ги наградуваме тие што прават добри дела, а тој беше роб Наш, верник.“ – претходно ги толкувавме овие ајети, а Аллах најдобро знае.

وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ إِذْ نَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ إِلَّا عَجُوزًا فِي الْغَابِرِينَ ثُمَّ دَمَرْنَا
الْآخِرِينَ وَإِنكُمْ لَتَمُرُونَ عَلَيْهِمْ مُصْبِحِينَ وَبِاللَّيْلِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ

„И Лут беше Пратеник. (133) Кога Ние него и целото негово семејство го спасивме, (134) освен старицата, таа настрада со тие што настрадаа, (135) а останатите ги уништивме, (136) и вие покрај населбите нивни поминувате и дење (137) и ноќе, па зошто не се вразумите? (138)“

Возвишениот Господар нè известува за Својот роб и пратеник Лут а.с. дека го испратил до неговиот народ, па потоа Возвишениот Аллах, го спасил него и неговото семејство, освен неговата жена. А таа била уништена заедно со останатите уништени од неговиот народ. Возвишениот Аллах ги уништил со разни казни, и ја претворил земјата каде што живееле во смрдливо езеро, грд изглед, вкус и мирис, и место на престојување покрај кое поминувале патници и дење и ноќе, затоа Возвишениот кажува: „и вие покрај населбите нивни поминувате и дење и ноќе, па зошто не се вразумите?“ – односно зошто не земете поука од тоа што им се случило... Како Аллах ги уништил, и зарем не знаете дека слична казна ќе ги погоди останатите неверници.

وَإِنَّ يُونُسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ إِذْ أَبَقَ إِلَى الْفُلْكِ الْمَشْحُونِ فَسَاهَمَ فَكَانَ مِنَ الْمُدْحَضِينَ
فَالْتَقَمَهُ الْخُوتُ وَهُوَ مُلِيمٌ فَلَوْلَا أَنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُسَبِّحِينَ لَلَبِثَ فِي بَطْنِهِ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ
فَبَدَأْنَا بِآلْعُرَاءِ وَهُوَ سَقِيمٌ وَأَنْبَتْنَا عَلَيْهِ شَجَرَةً مِّنْ يَقْطِينٍ وَأَرْسَلْنَاهُ إِلَى مِائَةِ أَلْفٍ أَوْ يَزِيدُونَ
فَأَمَّنُوا فَمَرَّعْنَاهُمْ إِلَى حِينٍ

„И Јунус беше Пратеник. (139) Кога тој избега на бродот преполн (140) и со нив фрли коцка и коцката падна на него, (141) и рибата го проголта, а беше заслужил прекор, (142) и да не беше еден од тие што Аллах Го слават и Го величаат, (143) сигурно ќе останеше во утробата нејзина до Денот на оживувањето. (144) И Ние го исфрливме на едно пусто место, а тој беше болен, (145) и сторивме над него да израсне една

тиква, (146) и го пративме кај стотина илјади луѓе, и повеќе, (147) и тие поверуваа, и ним им дадовме до рокот одреден да уживаат. (148)“

Куранското кажување за Јунус а.с. го имавме во поглавјето Ел Енбија. Во Двата Сахиха стои дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Човек не треба да каже: *јас сум подобар од Јунус ибн Метта*.“ Зборовите на Возвишениот: „**Кога тој избега на бродот преполн**“ – преполн со стока. „и со нив фрли коцка и коцката падна на него“ – значи тој беше поразен, а тоа било така бидејќи бродот длабоко навлегол во морските просторства, па почнал да тоне во морето, затоа фрлале коцка – кој од нив да скокне во морето за да се намали товарот и тежината, па коцката три пати паднала на Аллаховиот веровесник. Јунус, а.с. се ослободил од алиштата и скокнал во морето, го голтнала риба на која Возвишениот Аллах ѝ наредил да не го изеде неговото месо, да не ги скрши неговите коски.

Откако Јунус а.с. се нашол во утробата на рибата, помислил дека е мртов, потоа мрднал со главата и ги испружил своите нозе и раце. Видел дека е жив па станал и клањал во утробата на рибата и една од неговите дови била: „Господару, јас Тебе ти паднав на сецда на место каде никој од луѓето тоа не го направил.“ Алимите се разидуваат во однос на временскиот период во утробата на рибата. Муџахид кажува дека рибата го голтнала за време на зора а навечер го исфрлила, а постојат и многу други мислења. А Аллах најдобро знае колку време поминал.

Зборовите на Возвишениот: „и да не беше еден од тие што Аллах Го слават и Го величаат, сигурно ќе останеше во утробата нејзина до Денот на оживувањето.“ – значи ако не беше од оние кои се клањаат и молат, а некои пак кажуваат дека тоа се однесува на зборовите: „**Па потоа во темнините тажно замоли: ,Нема бог освен Тебе, Славен си! Јас, навистина, бев од тие што си сторија насилство!‘ Па му се одзвавме и од тешкотијата го спасивме; ета така Ние ги спасуваме верниците.**“ (Ел Енбија, 87-88)

Пренесува Ибн ебу Хатим од Језид ер-Рикаши дека го слушнал Енес ибн Малик, за кого знам дека секогаш хадисите ги врзува со Пратеникот с.а.в.с., како рекол: „*Јунус а.с. кога почнал да се моли со оваа дова, кога бил во утробата на рибата: ,Аллаху мој, нема друг бог освен Тебе, фален да си! Јас навистина се огрешив кон себеси!‘ И оваа дова стигнала до под Аршот. Мелеците рекле: ,Господару, овој слаб глас е познат но доаѓа од далечно и непознато место.‘ Возвишениот Аллах рекол: ,Зарем не го познавате тоа?‘ Рекле: ,Господару, а кој е?‘*

Возвишениот Аллах рекол: „Мојот роб, Јунус!“ Рекле: „Твојот роб Јунус кому делата постојано му се креваат и примаат, чијашто дова е примена?“ Рекле: „О наш Господару, зарем нема да му се смилуваш за она што го работел во благосостојба, па да го спасиш во искушение?“ „Секако“, одговорил, па ѝ наредил на рибата да го исфрли на копно.²

Зборовите на Возвишениот и Благословен Аллах: „И Ние го исфрливме на едно пусто место, а тој беше болен“ – односно во земја во која нема плодови, а тој се чувствувал слаб и немоќен, бил толку слаб како дете кое штотуку се родило.

„и сторивме над него да израсне една тиква“ – Ибн Месуд, Ибн Абас и други кажуваат дека се мисли на свежа тиква и наведуваат дека брзо расте и дека остава под своите големи и меки листови доста сенка и дека на неа не се собираат муви.

Зборовите на Возвишениот: „и го пративме кај стотина илјади луѓе, и повеќе“ – Ибн Џерир пренесува од Убеј ибн Ка’б р.а. кој кажува: „...дека го прашал Пратеникот с.а.в.с. околу зборовите на Возвишениот: „и го пративме кај стотина илјади луѓе, и повеќе“, па вели: „Преку стотина и деведесет илјади.“

Зборовите на Возвишениот: „и тие поверуваа“ – верувал сиот оној народ кому му бил испратен Јунус а.с..

„и ним им дадовме до рокот одреден да уживаат.“ – то ест до нивниот еџел, како што вели Возвишениот: „Зашто немаше ниту еден град кој поверува и на кој верувањето негово му користеше, освен на народот Јунусов, на кој кога поверува, срамното страдање од животот на овој свет им го отстранивме и уште некое време да уживаат им дадовме?“ (Куран: Јунус, 98)

فَاسْتَفْتِهِمُ الرِّبَّكَ النَّبَاتُ وَلَهُمُ النَّبُونُ أَمْ خَلَقْنَا الْمَلَائِكَةَ إِنَاثًا وَهُمْ شَاهِدُونَ أَلَا إِنَّهُمْ مِّنْ
إِفْكِهِمْ لَيَقُولُونَ وَلَدَ اللَّهُ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ أَصْطَفَى النَّبَاتِ عَلَى النَّبِيِّنَ مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ
أَفَلَا تَذَكَّرُونَ أَمْ لَكُمْ سُلْطَانٌ مُّبِينٌ فَآتُوا بِكُتَابِكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ وَجَعَلُوا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجَنَّةِ
نَسْبًا وَلَقَدْ عَلِمَتِ الْجِنَّةُ إِنَّهُمْ لَمُحْضَرُونَ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُصِفُونَ إِيَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلِصِينَ

„А прашај ги: „Зарем за Господарот твој ќерки, а за нив синови, (149) зарем во нивно присуство мелеците како жени ги создадовме?“ (150) Ете, тие, поради тоа што лажат, говорат: (151) „Аллах родил.“ – тие се

²Језид ер-Рикаши е слаб пренесувач на хадиси.

навистина лажливци. (152) Зарем ги избра ќерките пред синовите!? (153) Што ви е, како така расудувате?! (154) Зарем нема да се вразумите? (155) Или вие можеби имате очигледен доказ? (156) Донесете ја Книгата своја, ако вистината ја зборувате! (157) Многубошците помеѓу Него и џините сродство воспоставуваат, а џините одамна знаат дека тие што зборуваат така ќе бидат фрлени во огнот, (158) чист е Аллах и далеку е од тоа како што тие Го опишуваат! (159) Аллаховите искрени робови тоа не го прават. (160)“

Возвишениот Господар во форма на приговор и осуда тоа го упатува до оние мушрици кои му припишуваат на Аллах ќерки, Славен да е Тој, а за себе посакуваат машки деца, посакувајќи го себеси доброто.

„А кога на некој од нив ќе му се јави дека му се родила ќерка, лицето му потемнува и станува потиштен“ (Куран: Ен Нахл, 58) – го растажува тоа, за себе посакува само синови. Возвишениот кажува: па како му припишуваат на Возвишениот Аллах, она што не го земаат за себе? Затоа Возвишениот кажува: **„А прашај ги“** – прашај ги осудувајќи го тоа.

„Зарем за Господарот твој ќерки, а за нив синови?“ Како што се зборовите на Возвишениот: „Зарем за вас се синовите, а за Него ќерките?! Тоа тогаш би била неправедна поделба.“ (Ен-Неџм, 21-22)

Зборовите на Возвишениот: **„зарем во нивно присуство мелеците како жени ги создадовме?“** то ест како може да тврдите дека мелеците се од женски род а не бевте присутни во часот на нивно создавање. Зборовите на Возвишениот: **„Ете, тие, поради тоа што лажат, говорат: „Аллах родил.“** значи тие лажно говорат дека Аллах има син: **„тие се навистина лажливци“** – односно, тие на Аллах измислиле три лаги на големо неверство: 1. Прво, ги припишувале нив на Аллах како Негови ќерки и со тоа му припишале пород, Возвишен и чист е од сето ова. 2. За Неговиот пород кажале дека е женски. 3. А потоа ги обожувале, освен Аллах, Возвишен и чист од сето ова.

Секоја од овие лаги е доволна заради неа вечно да престојуваат во џехенемскиот оган. Потоа ставајќи им приговор Возвишениот кажува: **„Зарем ги избра ќерките пред синовите!“** – што го навело да ги избере ќерките над синовите, како што вели: **„Зарем вашиот Господар вас со синови ве обдарил, а за Себе мелеците како ќерки ги зел? Вие навистина изговарате крупни зборови.“** (Куран: Ел Исра, 40) и затоа Благословениот Аллах вели: **„Што ви е, како така**

расудувате?!“ – што е со вашиот разум? Зарем не размислувате за она што го изјавувате?

„Зарем нема да се вразумите? Или вие можеби имате очигледен доказ?“ – то ест аргумент за тврдењето кое го изнесувате.

„Донесете ја Книгата своја, ако вистината ја зборувате!“ – ако вие имате потпора во објавената книга од Аллах за она што го тврдите, донесете ваш доказ кој ќе ја потврди вашата вистинитост.

Зборовите на Возвишениот: „Многубошците помеѓу Него и џините сродство воспоставуваат“ – Мудахид кажува дека Мушриците рекле: „Мелеците се Аллахови ќерки.“, па Ебу Бекр рекол: „Па кои им се мајки?“ Тие рекле: „Ќерките од најугледните џини.“ И затоа Возвишениот Аллах кажува: „а џините одамна знаат“ – ги знаат оние кои им го припишале тоа сродство. „дека тие што зборуваат така ќе бидат фрлени во огнот“ – то ест, дека оние кои така тврдат ќе бидат доведени во џехенемот на Денот на пресметката заради нивните лаги во тоа и клевети, и поради нивниот неисправен став без знаење.

„чист е Аллах и далеку е од тоа како што тие Го опишуваат!“ – значи Тој е чист и Возвишен од тоа да има син, и чист е од она што Му го припишуваат, насилниците и безбожниците. Зборовите на Возвишениот: „Аллаховите искрени робови тоа не го прават.“ – се изземаат од искрените луѓе кои ја следат вистината, која му е објавена на секој веровесник и пратеник.

فَإِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ بِفَاتِنِينَ إِلَّا مَنْ هُوَ صَالِ الْجَحِيمِ وَمَا مِنَّا إِلَّا لَهُ مَقَامٌ مَّعْلُومٌ وَإِنَّا لَنَحْنُ الصَّافُونَ وَإِنَّا لَنَحْنُ الْمُسَبِّحُونَ وَإِنْ كَانُوا لَيَقُولُونَ لَوْ أَنَّ عِنْدَنَا ذِكْرًا مِّنَ الْأَوَّلِينَ لَكُنَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ فَكْفَرُوا بِهِ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ

„Но, ниту вие, со тие што ги обожувате, (161) не можете во врска со нив никого во заблуда да го заведете, (162) освен тој што и онака во огнот ќе гори. (163) ,Секому од нас местото му е одредено, (164) ние сме во редови наредени, (165) и само Него Го славиме и Го величаме!“ (166) А тие велеа: (167) „Да имавме ние Книга како што имаа претходните народи, (168) сигурно ќе бевме Аллахови искрени робови!“ (169) Но, во Куранот не сакаа да поверуваат, и ќе знаат тие! (170)“

Возвишениот Аллах им се обраќа на мушриците: **„Но, ниту вие, со тие што ги обожувате, не можете во врска со нив никого во заблуда да го заведете, освен тој што и онака во огнот ќе гори.“** – значи се покорува на вашите зборови и вашата заблуда и талкање оној кој заталкал меѓу вас, и кој е преодреден за Огнот. **„Тие срца имаат – но со нив не сфаќаат, тие очи имаат – но со нив не гледаат, тие уши имаат – но со нив не слушаат; тие се како добитокот, дури и полоши - тие навистина се немарни!“** (Куран: Ел Араф, 179)

Ова е пример на оние луѓе кои го следат многубоштвото и заблудата, како што вели Тебареке ве теала: **„Вие нееднакво зборувате. Од Него се одврка тој за којшто се знаело дека ќе се одврати.“** (Куран: Ез Заријат, 8-9) – односно ќе биде заведен оној кој е расипан и кој е наклонет кон кривиот пат. А потоа Возвишениот и Благословен Аллах кажува отклонувајќи го сомнението од мелеците, чистејќи ги од она што им припишале и оклеветиле дека тие се Аллахови ќерки: **„Секому од нас местото му е одредено.“** – односно посебно место на небесата и ниво на ибадет кое не го преминуваат и не го пречеко-руваат. Пренесува Ибн Асакир од Ел-Ала ибн Сад, кој бил од оние кои дале завет на денот на ослободување на Мека, и кажува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. им се обратил на оние кои биле во друштво со него: *„Небото зачкрипило, а треба да зачкрипи, бидејќи нема ниедна стапалка на небото, а на него да нема мелек на руку или сеџда‘, потоа проучил: „Секому од нас местото му е одредено, ние сме во редови наредени, и само Него Го славиме и Го величаме!“*

Ибн Џурејџ пренесува од Ел-Велид ибн Абдулах ибн ебу Мугис кој кажува: **„Не се подредуваат во сафови во намаз сè додека не е објавено: „Ние сме во редови наредени“**, односно подредени сме во сафови од послушност, што претходеше при толкување на ајетот: **И се колнам во оние во редови наредени.**“ Ебу Надире кажува: **„Омер ибн ел-Хатаб, р.а. имал обичај, кога ќе се проучел икамет за намаз, да се сврти кон џематот, потоа ќе речел: „Исправете ги и порамнете ги вашите сафови, Аллах сака да ги имитирате мелеците“, а потоа би проучил: „Ние сме во редови наредени – тој и тој нека помине напред, а тој нека се повлече“, а потоа ќе се свртел и изговорил текбир.“** Ибн Абас р.а. и Муџахид толкувајќи го овој ајет кажал: **„Секому од нас местото му е одредено“** – се однесува на мелеците, **„ние сме во редови наредени“** – тоа се мелеци, **„и само Него Го славиме и Го величаме!“** – то ест, мелеците го величаат само Аллах. Зборовите на Возвишениот: **„А тие велеа: „Да имавме ние Книга како што имаа претходните народи, сигурно ќе бевме Аллахови искрени робови!“** –

односно, тие посакувале пред да им дојдеш со Аллахова книга да имале некого пред тебе за да ги потсетува на Аллаховите прописи и книги за да следат и бидат Аллахови искрени робови, како што се зборовите на Возвишениот: „Тие се колнеа во Аллах со најтешката заклетва, дека, подобро од кој било народ ќе бидат истрајни на Вистинскиот пат – само ако им дојде тој што ќе ги опоменува. И кога им дојде тој што опоменува, неговото пристигнување само им ја зголеми одбојноста.“ (Куран: Ел Фатир, 42) Затоа Возвишениот Аллах на ова место кажува: „Но, во Куранот не сакаа да поверуваат, и ќе знаат тие!“ – оваа е голема и сигурна закана заради нивното неверување во нивниот Возвишен Господар и негирање на Мухамед с.а.в.с..

وَلَقَدْ سَبَقَتْ كَلِمَتُنَا لِعِبَادِنَا الْمُرْسَلِينَ إِنَّهُمْ لَهُمُ الْمَنْصُورُونَ وَإِنَّ جُنَدَنَا لَهُمُ الْعَالِيُونَ فَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتَّىٰ حِينٍ وَأَبْصَرَهُمْ فَسَوَفَ يُبْصِرُونَ أَفْعَادًا إِنَّا يَسْتَعْجِلُونَ فَإِذَا نَزَلَ بِسَاحَتِهِمْ فَسَاءَ صَبَاحُ الْمُنْذَرِينَ وَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتَّىٰ حِينٍ وَأَبْصَرَ فَسَوَفَ يُبْصِرُونَ

„А зборот Наш е веќе претходно кажан на робовите Наши, Пратениците: (171) Тие ќе бидат, навистина, потпомогнати (172) и војската Наша сигурно ќе биде победник! (173) Затоа тргни се од нив некое време (174) и набљудувај ги, и тие ќе набљудуваат! (175) Зарем тие казната Наша да ја избрзуваат? (176) Кога таа ќе ги стигне, лошо утро ќе им осамне на тие што беа опоменати! (177) Затоа тргни се од нив некое време (178) и набљудувај, и тие ќе набљудуваат! (179)“

Благословениот Господар кажува: „А зборот Наш е веќе претходно кажан на робовите Наши, Пратениците!“ – то ест, веќе е кажано во претходните книги: убава завршница ќе биде за пратениците и оние кои ќе ги следат на дуњалукот како и на ахиретот.

Како што вели Возвишениот: „Аллах запишал: ‚Јас и Пратениците Мои сигурно ќе победиме!‘ – Аллах е навистина Моќен и Силен.“ (Куран: Ел Муцаделе, 21) Затоа Возвишениот кажува: „Тие ќе бидат, навистина, потпомогнати“ – значи на дуњалукот и на ахиретот. Веста за пропаста на неверниците и победа на верниците претходеа во ајетот: „и војската Наша сигурно ќе биде победник!“ – значи ним им припаѓа убав крај. Зборовите на Возвише-

ниот: **„Затоа тргни се од нив некое време“** – поднеси ги трпеливо непријатностите кои ти ги нанесуваат и почекај до одреден рок, па ќе ти биде дадено да успееш, да ги победиш нив. Зборовите на Возвишениот: **„и набљудувај ги, и тие ќе набљудуваат!“** – то ест, надгледувај ги и следи каква казна и несреќа ќе ги погоди заради нивното спротивставување кон тебе и твое негирање.

Затоа Возвишениот кажува: **„и тие ќе набљудуваат!“** – значи ќе видат што ќе добијат како казна заради нивното правење ширк, потоа Возвишениот кажува: **„Зарем тие казната Наша да ја избрзуваат?“** – односно бараат што побрзо да се случи тоа, бидејќи тие поради нивната тврдоглавост и неверство не веруваат во такво нешто.

„Кога таа ќе ги стигне“ – значи во нивните куќи, **„лошо утро ќе им осамне на тие што беа опоменати!“** – покудено ли е нивното утро, и затоа наоѓаме во Двата Сахиха од Енес р.а. дека рекол: *„Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. стигнал наутро на Хајбер, па кога жителите на Хајбер со своите лопати и мотики излегле на ливади и ја здогледале војската, се вратиле викајќи: ‚Мухамед, се колнам во Аллах, Мухамед со неговата војска доаѓа.‘ Па Пратеникот с.а.в.с. рекол: ‚Аллаху екбер! (Аллах е најголем) Поразен е Хајбер.‘“*

Кога ние ќе стигнеме во населбата на еден народ, лошо утро ќе се раздени на оние кои биле опоменувани. Хадисот го бележи Бухари.

Зборовите на Возвишениот: **„Затоа тргни се од нив некое време и набљудувај, и тие ќе набљудуваат!“** – ова е потврда за она што порано било како закана, а Аллах Возвишениот, најдобро знае.

سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

„Славен е Господарот твој, Господар на достоинството, и високо над тоа што Му го припишуваат тие! (180) И нека е селам на Пратениците, (181) и благодарноста Му припаѓа на Аллах, Господарот на световите! (182)“

Возвишениот Аллах го чисти Своего благородно битие од сето она што го зборуваат оние кои прават насилство (мушрици) и лажливци и го прогласува за чисто и свето. Возвишен е Тој и чист, високо над она што тие го говорат. Затоа Возвишениот кажува: **„Славен е Господарот твој, Господар на достоинството“** – значи Господар на достоинство (моќта) кое не се достигнува. **„и високо над тоа што Му го припишуваат тие!“** – то ест, над зборовите кои ги

изговараат овие насилници и лажливци. **„И нека е селам на Пратениците“** – значи Аллаховиот мир врз нив на дуњалукот и на ахиретот заради исправноста и вистинитоста на она што се однесува на Аллах, а што зборувале: **„и благодарноста Му припаѓа на Аллах, Господарот на световите!“** – значи Нему му припаѓа благодарноста на овој и на оној свет и во секоја состојба. Бидејќи тесбихот (славењето на Аллах) во себе содржи негирање на секој недостаток од Аллах и налага потврдување на совршенство, како што хамдот (благодарноста) упатува на потврдување на својството на совршенство и налага негирање на недостатоци, така овие два збора се споменати во ист контекст, како што се спомнати на многу места во Куранот. Заради ова Возвишениот вели: **„Славен е Господарот твој, Господар на достоинството, и високо над тоа што Му го припишуваат тие! И нека е селам на Пратениците, и благодарноста Му припаѓа на Аллах, Господарот на световите!“**

Пренесува Таберани од Зејд ибн ел-Еркама, а тој од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. дека рекол: *„Кој трипати на крајот од секој намаз прочуи: субхане раббике раббил-иззети амма јесифун, ве селамун алел-мурселин, вел хамдуллахи раббил-алемин – постигнал најголема мера од награда.“*

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ес Сафат“.

Нека е благодарност на Аллах отсекогаш и засекогаш!

38. Поглавје – „Сад“ (Сад)

Објавено во Мека, има 88 ајети.
(Објавено е по поглавјето Ел Камер)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ص وَالْقُرْآنِ ذِي الذِّكْرِ بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي عِزَّةٍ وَشِقَاقٍ كَمْ
أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مَنْ قَرْنٍ فَنَادَوا وَاَلَاتِ حِينٍ مَنَاصٍ

Во името на Аллаx, Семилосниот, Милостивиот!

„Во името на Аллаx, Семилосниот, Милостивиот! Сад! Се колнам во Куранот кој содржи опомена, (1) навистина се арогантни и инаетливи тие што не сакаат да веруваат! (2) Колку народи пред нив Ние уништивме. И тие за помош плачејќи молеа, но за нив беше доцна! (3)“

Расправата околу одвоените харфови веќе претходеше на почетокот на поглавјето Ел Бекара, што е доволно и нема потреба за повторување на говорот околу тоа. Зборовите на Возвишениот: „**Се колнам во Куранот кој содржи опомена**“ – односно во Куранот кој опфаќа опомена за луѓето и корист за нив на овој и идниот свет. Околу одговорот на заклетва има разидување, па некои велат: Тоа се како зборовите на Возвишениот: „**Сите тие пратениците ги сметале за лажни и казната Моја ја заслужиле.**“ Катаде вели дека одговорот е: „**навистина се арогантни и инаетливи тие што не сакаат да веруваат.**“ – ова мислење го одбрал Ибн Џерир. А некои кажуваат: неговиот одговор е она што го содржи ова поглавје, а Аллаx најдобро знае.

Зборовите на Севишниот: „**навистина се арогантни и инаетливи тие што не сакаат да веруваат.**“ – то ест навистина Куранот е опомена за оној кој прима опомена и поука. Кафирите не се користат со Куранот бидејќи тие се „арогантни“, односно вообразени се во однос на него и тврдоглави се во спротивтавувањето. Потоа им се заканува со она што им се случило на поранешните

народи кои негирале, па затоа биле уништени заради противење на пратениците и отфрлање на објавените книги од небесата.

Возвишениот кажува: „**Колку народи пред нив Ние уништивме.**“ – односно, оние народи кои негирале. „**И тие за помош плачејќи молеа**“ – всушност во оној момент кога ги погодила казната побарале помош, потчинето му се обраќале на Возвишениот Аллах: „**И штом силата Наша ќе ја почувствуваа, од нив ќе се разбегаа.**“ (Куран: Ел Енбија, 12) ќе побегнаа. „**Не бегајте, вратете се на уживањата ваши и на домовите ваши, можеби некој нешто ќе ве праша.**“ (Куран: Ел Енбија, 13) Ибн Абас р.а. бил прашан за значењето на зборовите на Севишниот: „**И тие за помош плачејќи молеа**“, па рекол: „Во времето на молење и повикување нема бегање, то ест се молеле оној момент кога не им користело.“ Мухамед ибн Ка’б кажува: „Повикувале во верата монотеизам кога ги напуштил дуњалукот и се покајале оној момент кога покајанието не користи.“ И Катаде кажува: „Откако ја претчувствувале казната, посакале да се покајат, кога не е време за дова.“ Јазичарите кажуваат: Ен-Неус значи задоцнување; Ел-Беус значи поранување. Затоа Севишниот кажува: „**И тие за помош плачејќи молеа, но за нив беше доцна!**“ – односно не е времето за бегање ниту одење, оставање ниту напуштање, а Аллах упатува на најисправното!

وَعَجِبُوا أَنْ جَاءَهُمْ مُنْذِرٌ مِنْهُمْ وَقَالَ الْكَافِرُونَ هَذَا سَاحِرٌ كَذَّابٌ أَجَعَلَ الْآلِهَةَ إِلَهًا وَاحِدًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عُجَابٌ وَانطَلَقَ الْمَلَأُ مِنْهُمْ أَنْ امشُوا وَاصْبِرُوا عَلَى آلِهَتِكُمْ إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ يُرَادُ مَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي الْمِلَّةِ الْآخِرَةِ إِنْ هَذَا إِلَّا اخْتِلَاقٌ أَنْزَلَ عَلَيْهِ الذِّكْرُ مِنْ بَيْنِنَا بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ مِّنْ ذِكْرِي بَلْ لَمَّا يَدُوقُوا عَذَابَ أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رَحْمَةِ رَبِّكَ الْعَزِيزِ الْوَهَّابِ أَمْ لَهُمْ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَلْيَرْتَقُوا فِي الْأَسْبَابِ جُنْدٌ مَّا هُنَالِكَ مَهْزُومٌ مِّنَ الْأَحْزَابِ

„Тие се чудат што еден од нив им дошол за да ги предупредува, и неверниците велат: ,Тој е маѓепсник, лажливец! (4) Зарем тој боговите да ги сведе само на еден Бог? Тоа е, навистина, нешто многу чудно!‘ (5) И угледните меѓу нив тргнаа: ,Одете и истрајте со божествата свои! Навистина, тоа е нешто што се сака! (6) За ова не сме слушале во верата на предците наши, ова не е ништо друго освен наместена лага; (7) зошто меѓу нас токму нему да му биде пратена Опомената?!‘ Но, тие во Опомената Моја се сомневаат затоа што казната

Моја не ја искусиле. (8) Зарем кај нив се ризниците на милоста на Господарот твој, Силниот и Дарежливиот? (9) Зарем тие имаат власт над небесата и над Земјата и над тоа што е меѓу нив? – тогаш, нека се искачат со скали по патеките небесни. (10) Тие претставуваат незнателна сојузничка војска која таму ќе биде поразена. (11)“

Возвишениот Господар ни соопштува за чудењето на мушриците од испраќањето на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. како опоменувач и радвесник, како што вели Возвишениот: „Зошто им е чудно на луѓето што Ние му објавуваме на еден од нив: „Опоменувај ги луѓето! А верниците израдувај ги со прекрасна награда кај Господарот нивен!“ Неверниците велат: „Тој е вистински маѓепсник!““ (Куран: Јунус, 2)

Затоа Возвишениот Аллах кажува на ова место: „Тие се чудат што еден од нив им дошол за да ги предупредува“ – то ест потсети ги и израдувај ги сличните на нив. „и неверниците велат: „Тој е маѓепсник, лажливец! Зарем тој боговите да ги сведе само на еден Бог?““ – односно мислат ли тие дека само еден е Господ и дека нема друг бог освен Него? И се чудат како можеле да ги остават божествата кои ги обожувале нивните татковци. „Тоа е, навистина, нешто многу чудно!“ И угледните меѓу нив тргнаа“ – значи нивните предводници и угледници говореа: „Одете и истрајте со божествата свои!“ – останете во вашата вера и немојте да се отповикувате на она во што повикува Мухамед, во монотеизам – вера во Аллаховото Едноштво. Зборовите на Возвишениот: „Навистина, тоа е нешто што се сака!“ – то ест Мухамед сака со својата пратеничка мисија да постигне чест и да се воздигне над вас.

Спомнување повод за објавата на овие благородни ајети

Група на курејшиските прваци како Ебу Џехл ел Ас, Ибн Ваил ел-Есвед, Ибн ел-Матлаб и други побарале да ги прими Ебу Талиб, па откако дошле кај него, рекле: „О, Ебу Талибе, ти си наш првенец и најодбран меѓу нас. Посоветувај го својот братучед и нареди му да престане да ги кара нашите божества, па го повикал да дојде. Откако дошол, Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „О, братучеду мој, овие се прваците на твојот народ и ме замолија да престанеш да ги караш нивните богови па ќе те остават на мира тебе и твојот Бог.“

Пратеникот с.а.в.с. одговорил: „О, чичко мој, па зарем да не ги повикам во она што е најдобро за нив.“ Во што повикуваш?“ запраша. Пратеникот с.а.в.с. одговори: „Ги повикувам да ги изговорат зборовите со кои ќе ја прифатат за вера на Арапите и со кои ќе завладаат над останатите неарани.“ Ебу Џехл, Аллах го проколнал, рекол: „Што е она што го сакаш да ти го дадеме и десет пати повеќе?“ Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рече: „Изговорете: ла илахе иллаллах.“ Тие одбија, па прааша: „Побарај нешто друго?“ Пратеникот с.а.в.с. рече: „Кога Сонцето би ми го дале во десната рака, нема да побарам нешто друго.“ Тогаш тие заминале луги и рекле: „Се колнеме во Бога, ќе те напаѓаме тебе и твојот бог кој ти го наредил тоа.““

„И угледните меѓу нив тргнаа: „Одете и истрајте со божествата свои! Навистина, тоа е нешто (големо) што се сака!“ – од Ес-Суди во скратена верзија пренесува Ибн ебу Хатим и Ибн Џерир кој додава: „Откако тие заминале, Пратеникот с.а.в.с. го повикал својот чичко во зборовите на Ла илахе иллаллах, па тој одбил и рекол: останал при верата на своите предци.“ Па повод тоа е објавен ајетот: „Ти навистина не можеш да го упатиш на Вистинскиот пат тој што ти сакаш да го упатиш, Аллах му укажува на Вистинскиот пат на тој што Тој сака и Тој добро ги знае тие кои по Вистинскиот пат ќе тргнат.“ (Куран: Ел Касас, 56) Како што тие рекле: „За ова не сме слушнале во верата на предците наши“ – односно ова во што не повикува во верата во еден Бог, не сме слушнале од нашите предци, рекле: Ако Куранот беше вистина, за тоа ќе не известеа христијаните.

„ова не е ништо друго освен наместена лага“ – и натаму продолжуваат – „зошто меѓу нас токму нему да му биде пратена Опомената?!“ – значи, тие го сметаат за неможно тоа посебно на Мухамед с.а.в.с. да му биде објавен Куран, покрај сите нив, како што нам ни кажува Возвишениот Аллах за нив во друг ајет: „И уште рекоа: „Зошто не му е објавен овој Куран на некој угледен човек од овие два града?““ (Куран: Ез Зухруф, 31)

Возвишениот рекол: „Зарем тие да ја распределуваат милоста на Господарот твој? Ние им даваме сè што им е потребно за животот на овој свет и Ние едните над другите ги издигнуваме за неколку степени, за едните да ги служат другите. – А милоста на Господарот твој е подобра од тоа што тие го натрупуваат.“ (Куран: Ез Зухруф, 32) – и затоа откако рекле, а тоа упатува на нивното незнаење и слаба разборитост заради неверувањето дека Куранот можел да му

биде објавен на Пратеникот, покрај нив. Возвишениот кажува: „затоа што казната Моја не ја искусиле.“ – значи тие вака зборуваат бидејќи не ја вкусиле Аллаховата казна и нејзината болка. А потоа Возвишениот вели: „дека Тој управува во Своето царство, прави што сака, воздига и понижува кого сака, упатува и остава во заблуда кого сака и го одбира за пратеник оној кого Тој сака и му го запечатува срцето кому сака и не учествува со Него во власта ни колку ронка.“

Затоа Возвишениот кажува, отфрлувајќи го нивното тврдење: „Зарем кај нив се ризниците на милоста на Господарот твој, Силниот и Дарежливиот?“ – Силен, Чија големина не може да се опфати. Дарежлив, Кој дава што сака и кому сака, како што се зборовите на Возвишениот: „Кажии: Кога вие би ги поседувале ризниците од милоста на Господарот мој, и тогаш би биле скржави од страв да не потрошите; човекот секогаш е скржав.“ (Куран: Ел Исра, 100)

Зборовите на Севишниот: „Зарем тие имаат власт над небесата и над Земјата и над тоа што е меѓу нив? – тогаш, нека се искачат со скали по патеките небесни.“ – значи ако тие имаат моќ нека се искачат со скали, то ест небеските патишта до седмиот кат, а потоа Возвишениот вели: „Тие претставуваат незначителна сојузничка војска која таму ќе биде поразена.“ – значи таа група која негира, кои се тврдоглави и вообразени, ќе биде понижена и победена; како што вели Возвишениот: „Групата сигурно поразена ќе биде, а тие ќе се дадат во бегство!“ (Куран: Ел Камер, 45)

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَفِرْعَوْنُ ذُو الْأُوتَادِ وَثَمُودُ وَقَوْمُ لُوطٍ وَأَصْحَابُ الْأَيْكَةِ أُولَئِكَ الْأَحْزَابُ إِنْ كُلِّ إِلَّا كَذَّبَ الرُّسُلَ فَحَقَّ عِقَابٌ وَمَا يَنْظُرُ هَؤُلَاءِ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً مَّا لَهَا مِنْ فَوَاقٍ وَقَالُوا رَبَّنَا عَجِّلْ لَنَا قِطْعَانًا قَبْلَ يَوْمِ الْحِسَابِ

„И уште пред нив ги сметаа за лажни своите Пратеници – народот на Нух, и Ад, и фараонот, сопственикот на градбите огромни, (12) и Семуд и народот на Лут и жителите на Ејка; тие против Пратениците правеа завери! (13) Сите тие за лага ги клеветеа Пратениците и казната моја ја заслужија. (14) А и овие не чекаат, освен еден звук на рогот кој нема да биде потребно да се повтори, (15) и велат: „Господару наш, побрзај и казни нè, пред Денот во кој делата ќе се пресметуваат!“ (16)“

Возвишениот Аллах нè известува за овие изминати столетија и она што ги погодило од казна, предупредувања и несреќи поради противење на пратениците и поради негирање и непослушност кон пратениците. Претходно беше спомнато опширно кажување на многу места и зборовите на Возвишениот: **„Тие против пратениците војуваа.“** – односно биле посилни, побогати и со повеќе деца, но сето тоа не ги поштедило од Аллаховата казна кога дошло времето и наредбата за тоа. Затоа Возвишениот кажува: **„Сите тие за лага ги клеветеа Пратениците и казната моја ја заслужија.“** – потоа причина за нивната пропаст било негирањето на пратениците и нека бидат внимателни со голема претпазливост оние кои така зборуваат (работат).

Зборовите на Возвишениот: **„А и овие не чекаат, освен еден звук на рогот кој нема да биде потребно да се повтори“** – нема да биде потребно да се повтори, ќе биде само еднаш и ќе се приближат предзнаците, и тој повик, а тоа е дување во рогот кое Возвишениот Аллах ќе му нареди на Исрафил тоа да го продолжи и нема никој да остане на небесата и Земјата а да не се вознемири, освен оние кои Возвишениот Аллах ќе ги из земе.

Зборовите на Возвишениот: **„и велат: „Господару наш, побрзај и казни нè, пред Денот во кој делата ќе се пресметуваат!“** – побарале да се забрза она што им следува и што го заработиле од добро или зло на дуњалукот. А бидејќи овие зборови биле во форма на иронија и неверување дека тоа ќе се случи, Возвишениот Аллах му рекол на Својот Пратеник с.а.в.с. и му наредил да се стрпи на нивните провокации и вознемирувања и да го израдува заради неговата трпеливост со убава завршница, со победа и успех.

اصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَاذْكُرْ عَبْدَنَا دَاوُودَ ذَا الْأَيْدِ إِنَّهُ أَوَّابٌ إِنَّا سَخَّرْنَا الْجِبَالَ مَعَهُ يُسَبِّحُنَ
بِالْعَشِيِّ وَالْإِشْرَاقِ وَالطَّيْرَ مَحْشُورَةً كُلٌّ لَهُ أَوَّابٌ وَشَدَدْنَا مُلْكَهُ وَأَتَيْنَاهُ الْحِكْمَةَ وَفَصَّلَ
الْخِطَابِ

„Ти стрпи се за тоа што го говорат и сети се на робот Наш Давуд, цврстиот во верата, кој секогаш на Аллах Му се обраќаше. (17) Ние планините ги потчинивме заедно со него да Го слават и да Го величаат Аллах пред Сонцето да зајде и откако ќе изгрее, (18) а и птиците

собрани – сите тие Нему му се обраќаат. (19) И го зацврстивме царството негово и му дадовме веровесништво и мудрост исправно да суди и да расудува. (20)“

Зборовите на Возвишениот: „**Ти стрпи се за тоа што го говорат и сети се на робот Наш Давуд, цврстиот во верата, кој секогаш на Аллах Му се обраќаше.**“ – односно тој беше цврст, учен и работлив, побожен и познавач на Аллаховата вера. Во Двата Сахиха се наведува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „*Намазот и постот на Давуд се најсакани кај Аллах, ќе спиел една половина од ноќта, една третина ќе је поминал клањајќи нафиле намаз, а потоа една шестина ќе спиел ноќе. Постел секој втор ден. Не бегал кога ќе се сретнел со непријателот и постојано Му се обраќал на Аллах.*“ односно му се обраќал на Аллах во сите негови работи.

Зборовите на Возвишениот: „**Ние планините ги потчинивме заедно со него да Го слават и да Го величаат Аллах пред Сонцето да зајде и откако ќе изгрее**“ – значи Возвишениот Аллах ги потчинил планините да слават, да се одзват високите планини, да повторуваат по него и да го слават Него (Аллах).

Зборовите на Возвишениот: „**а и птиците собрани**“ – значи птиците задржани во воздух, „**сите тие Нему му се обраќаат**“ – то ест послушно ја повторувале неговата пофалба, како што вели Возвишениот: „**О, планини, повторувајте заедно со него пофалба, и вие птици.**“ Исто така птиците изговарале пофалба заедно со него и повторувале со неговото повторување.; кога ќе полетала птица, и тие во височините ќе го славеле и кога ќе слушнат Зебур не можеле да се одвојат од него, туку ќе застанале во височина и ќе го фалеле и славеле. Исто така ќе се одзват и високите планини. Зборовите на Возвишениот: „**И го зацврстивме царството негово**“ – односно му дадовме полно царство и тоа што им е потребно на кралевите, а зборовите на Возвишениот: „**и му дадовме веровесништво и мудрост исправно да суди**“ – значи пратеништво и сè што е потребно, разум, разбирање, разборитост, праведност, исправност. „**и да расудува**“ – значи способност да расудува во сите прашања.

وَهَلْ أَتَاكَ نَبَأُ الْخَضْمِ إِذْ تَسَوَّرُوا الْمِحْرَابَ إِذْ دَخَلُوا عَلَى دَاوُودَ فَفَرَعَ مِنْهُمْ قَالُوا لَا نَخْفُ خَضْمَانِ بَعَى بَعْضُنَا عَلَى بَعْضٍ فَاحْكُم بَيْنَنَا بِالْحَقِّ وَلَا تُشْطِطْ وَاهْدِنَا إِلَى سَوَاءِ

الصَّرَاطِ إِنَّ هَذَا أَخِي لَهُ تِسْعٌ وَتِسْعُونَ نَعَجَةً وَلِي نَعَجَةٌ وَاحِدَةٌ فَقَالَ أَكْفَلْنِيهَا وَعَزَّنِي فِي الْخِطَابِ قَالَ لَقَدْ ظَلَمَكَ بِسُؤَالِ نَعَجَتِكَ إِلَى نِعَاجِهِ وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ الْخُلَطَاءِ لَيَبْغِي بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَقَلِيلٌ مَّا هُمْ وَظَنَّ دَاوُدُ أَنَّمَا فَتَنَّاهُ فَاسْتَغْفَرَ رَبَّهُ وَخَرَّ رَاكِعًا وَأَنَابَ فَغَفَرْنَا لَهُ ذَلِكَ وَإِنَّ لَهُ عِنْدَنَا لَزُلْفَىٰ وَحُسْنَ مَّآبٍ

„А дали до тебе допре веста за парничарите кога преку сидот на михработ преминаа, (21) кога кај Давуд упаднаа, па тој од нив се исплаши. ‚Не плаши се‘ – рекоа – ‚ние сме двајца парничари, еден кон друг згрешивме, па според правдата пресуди ни; не биди пристрасен, и на Вистинскиот пат упати нè. (22) Овој мој пријател има деведесет и девет овци, а јас само една, и тој ми рече: Дај ми ја мене! – и во расправата ме победи.‘ (23) ‚Навистина ти сторил неправда!‘ – рече Давуд – ‚со тоа што барал овцата твоја да ја додаде на овците свои; многумина ортаци си прават неправда едни на други, а единствено тие што веруваат и што прават добри дела не го прават тоа, и таквите се малку“. И Давуд се увери дека Ние токму него на искушение го ставивме, па за прошка од Господарот свој замоли, падна со лицето на земја и се покаја. (24) И Ние тоа му го простивме, и тој Ни е навистина близок и прекрасно престојувалиште го чека. (25)“

Толкувачите на Куранот на ова место спомнуваат разни кажувања. Повеќето од нив се истраилијати (непотврдени преданија), не се пренесува со веродостојни извори од сочуваниот хадис на Пратеник с.а.в.с. кој наложува негово следење. Најприоритетно е да се ограничиме само на цитирање на ова куранско кажување, а веродостојноста и знаење за него да се препушти само на Севишниот Аллах, бидејќи Куранот е вистина и она што тој го содржи исто така е вистина.³

Зборовите на Возвишениот: „па тој од нив се исплаши“ – тоа се случило поради што тој бил во Неговиот михраб, а тоа е најчесно место, просторија во Неговата куќа, и веќе наредил тој ден никој да не влегува кај него, и не забележил

³ Кажувањата кои се припишуваат како истраилијати – на кои предупредуваат толкувачите на Куранот, Аллах да им се смилува, кратко речено гласат: Се наведува дека Давуд а.с. испратил една група на луѓе во војна за да бидат погубени за тој потоа да се ожени со нивните жени и ги оставил со својата жена. Тие биле 99... Не доликува на Давуд а.с. да му се припишува ваква недолжна постапка.

никого освен две лица, кои се качиле на михработ... Зборовите на Возвишениот: **„и во расправата ме победи.“** – значи ме совлада и надвлада во расправата.

Зборовите на Возвишениот: „И Давуд се увери дека Ние токму него на искушение го ставивме“, дека го ставивме на испит.

Зборовите на Возвишениот: **„падна со лицето на земја и се покаја“** – направил сецда и се покајал за она на што бил; што се кажува за него: „навистина добрите дела на честитите се лоши дела на блиските.“ Потврдено е дека под сецдата во ова поглавје кај зборовите на Возвишениот: **„падна со лицето на земја“** – и Пратеникот с.а.в.с. правел сецда. Бухари бележи, толкувајќи ги овие зборови од Ел Авам, а тој кажува дека го прашал Муџахид за сецдата на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., а тој му одговорил: „Го прашав Ибн Абас р.а. од каде ти е таа сецда, зарем ти не ги читаш зборовите на Возвишениот: **„и од потомците негови Давуд, и Сулејман.“** (Куран: Ел Енам, 84) **„Нив Аллах ги упати, затоа следи го нивниот Вистински пат.“** (Куран: Ел Енам, 90), па на вашиот Пратеник, наредено му е да го следи и да се угледа по примерот на Давуд а.с.. Таа сецда ја правел Давуд а.с. па ја правел и Мухамед, с.а.в.с.“

„и тој Ни е навистина близок и прекрасно престојувалиште го чека.“ – значи на идниот свет му припаѓа света близина. Близу него ќе биде Возвишениот и убаво место, а тоа се високи степени, заради неговата пратеничка мисија и неговата целосна праведност која ја покажал во текот на своето владеење. Како што стои во веродостоен хадис: *„Праведните луѓе ќе бидат на осветлени минбери на десната страна на Семилосниот, а двете негови раце се десни...“*

يَا دَاوُدُ إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ فَاحْكُم بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعِ الْهَوَىٰ فَيُضِلَّكَ
عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنَّ الَّذِينَ يَضِلُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا نَسُوا يَوْمَ الْحِسَابِ

„О, Давуде, Ние за намесник на Земјата те поставивме, затоа суди им на луѓето праведно и не поведувај се според страста за да не те одведе од Аллаховиот пат; тие што скршнуваат од Аллаховиот пат ги чека болно страдање на оној свет затоа што забораваа на Денот на пресметката. (26)“

Ова е препорака од Возвишениот до оние кои имаат власт, меѓу луѓето да суди според вистината која дошла од Него Севишниот и да не отстапуваат од

Неговиот патоказ, па на тој начин да скршнат од вистинскиот пат. Возвишениот Аллах подготвил за оние кои заталкале и заборавиле, жестока казна на денот на судењето. Ибн ебу Хатим бележи од Ибрахим Ебу Зер, кој веќе ја читал книгата, навистина Велид ибн Абдул-Мелик го прашал дали халифата ќе полага сметка? Ти си ја читал вистинската книга и си го читал Куранот и си сфатил, па сум рекол: „О нареднику на правоверните, во Аллахова доверба, дали ти си посакан кај Аллах или пратеникот Давуд а.с., Возвишениот Аллах кај него ги споил пратеништвото и власта и потоа му ветил во Неговата Книга. Возвишениот кажува: **О, Давуде, Ние за намесник на Земјата те поставивме, затоа суди им на луѓето праведно и не поведувај се според страста за да не те одведе од Аллаховиот пат; тие што скршнуваат од Аллаховиот пат.**“

Зборовите на Возвишениот: „**тие што скршнуваат од Аллаховиот пат ги чека болно страдање на оној свет затоа што забораваа на Денот на пресметката.**“ –Ес-Суди кажува: „Ним им припаѓа жестока казна затоа што запоставиле да работат за денот на пресметката;“, кај Аллах е патоказот и исправниот одговор.

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا بَاطِلًا ذَلِكَ ظَنُّ الَّذِينَ كَفَرُوا فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا
مِنَ النَّارِ أَمْ نَجْعَلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ أَمْ نَجْعَلُ
الْمُتَّقِينَ كَالْفُجَّارِ كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِيَدَّبَّرُوا آيَاتِهِ وَلِيَتَذَكَّرَ أُولُو الْأَلْبَابِ

„Ние не ги создадовме небото и Земјата и тоа што е меѓу нив залудно; така мислат неверниците, па тешко на неверниците кога ќе бидат во Огнот! (27) Зарем со тие што веруваат и што прават добро ќе постапиме исто како и со тие што прават неред на Земјата, или, зарем со тие што се чуваат од гревовите ќе постапиме исто како и со грешниците? (28) Книгата која ти ја објавуваме е благословена, за тие да размислат за зборовите нејзини и за тие што се обдарени со разум да примат поука. (29)“

Возвишениот Аллах соопштува дека Тој ги создал сите созданија само Него да Го обожуваат и да Му искажат чисто Едноштво, а потоа ќе ги збере на Судниот ден и ќе го награди секој како што спечалил; затоа Возвишениот кажува: „**Ние не ги создадовме небото и Земјата и тоа што е меѓу нив залудно;**

така мислат неверниците, па тешко на неверниците...“ – значи по оживувањето и денот на судење; „па тешко на неверниците кога ќе бидат во Огнот!“ – значи тешко ним на денот на судењето од огнот кој ги очекува.

Зборовите на Возвишениот: „Зарем со тие што веруваат и што прават добро ќе постапиме исто како и со тие што прават неред на Земјата, или, зарем со тие што се чуваат од гревовите ќе постапиме исто како и со грешниците?“ – не, никако не се еднакви кај Аллах, и Севишниот Аллах нè упатува на тоа дека послушните верници мораат да се наградат, а да се казнат грешниците. На ова нè упатува здравиот разум и исправното размислување дека неминовно е казнувањето и наградувањето. Па насилникот кој правел голем зулум на овој свет ќе умре преминувајќи ја мерата и правејќи насилство, а оној врз кого е правен зулумот ќе умре тажен, и мора да се направи разлика меѓу нив двајца, па ако тоа не се случи на овој свет – нè предупредува дека има друга куќа каде ќе се случи наградувањето. И затоа Аллаховата волја и мудрост налага да дојде до правда во која нема да има ниту ронка неправда, и на тоа упатува Куранот. Возвишениот вели: „Книгата која ти ја објавуваме е благословена, за тие да размислат за зборовите нејзини и за тие што се обдарени со разум да примат поука.“ – тие што поседуваат разум, „лубб“ е еднина, додека „елбаб“ множина, а тоа е памет, мозок. Хасан ел Басри кажува: „Се колнам во Аллах, нема да го разбере оној кој само ги чува неговите харфови а ги губи неговите граници, дури некој од нив ќе рече: Го прочитав целиот Куран, а трагите на Куранот не се гледаат во неговиот морал ниту дела.“ Го пренесува Ибн ебу Хатим.

وَوَهَبْنَا لِدَاوُدَ سُلَيْمَانَ نِعَمَ الْعَبْدِ إِنَّهُ أَوَّابٌ إِذْ عُرِضَ عَلَيْهِ بِالْعَشِيِّ الصَّافِرَاتُ الْجِيَادُ فَقَالَ
إِنِّي أَحْبَبْتُ حُبَّ الْخَيْرِ عَنْ ذِكْرِ رَبِّي حَتَّى تَوَارَتْ بِالْحِجَابِ رُدُّوهَا عَلَيَّ فَطَفِقَ مَسْحًا
بِالسُّوقِ وَالْأَعْنَاقِ

„Ние на Давуд му го подаривме Сулејман; тој беше прекрасен роб и многу се каеше! (30) Кога една вечер пред него беа изведени брзи коњи кои на три нозе стоеја, а со четвртата одвај земјата ја допираа, (31) тој рече: „Наместо да мислам на Господарот свој, јас покажувам љубов кон богатството!“ – и тие му се изгубија од видот. (32) „Вратете ми ги!“ – и тој почна да ги гали по нозете и по вратовите. (33)“

Возвишениот Аллах известува дека на Давуд а.с. му го подарил Сулејман, значи како пратеник како што вели Возвишениот: **„И Сулејман го наследи Давуд“**, – значи во пратеништво, бидејќи тој имал и други синови. Зборовите на Возвишениот: **„тој беше прекрасен роб и многу се каеше!“** – значи фалејќи го Сулејман, кој бил многу послушен и побожен и многу се каел кај Возвишениот Аллах.

Ибн ебу Хатим пренесува од Мекхул дека рекол: „Откако Возвишениот Аллах, на Давуд му го подарил Сулејман, му рекол: „Што е најдобро?“ Одговори: „Аллаховиот спокој и вера (во Него).“ „А што е најгрдо“, го праша. „Неверството по верувањето.“ „А што е најслатко“, го праша. „Аллаховата правда меѓу Неговите робови“, одговори. „А што е најголемо добротворство?“ „Аллаховото простување на луѓето и кога луѓето едни на други си простуваат“, одговори. Давуд, а.с. рече: „Ти си веровесник!“

Зборовите на Возвишениот: **„Кога една вечер пред него беа изведени брзи коњи кои на три нозе стојеа, а со четвртата едвај земјата ја допираа“** – то ест кога му биле дадени на Сулејман а.с. во време на неговото кралство и владеење со коњи кои стоеле на три нозе, а со четвртата одвај допирале на земјата. Муџахид кажува: „Тоа се оние кои стоеле на три нозе, а со четвртата одвај допирале на земјата, брзи коњи, а биле 20 000 коњи со крилја.“ Вака го бележи Ибн Џерир.

Зборовите на Возвишениот: **„тој рече: „Наместо да мислам на Господарот свој, јас покажувам љубов кон богатството!“ – и тие му се изгубија од видот.“** – поголем број од претходниците и толкувачите на Куранот спомнуваат дека тој бил оддаден на овосветска работа. На тој начин му изминала икиндија намазот. Тој не ја пропуштил намерно, туку од заборав, како што му се случило на Пратеникот с.а.в.с. кој во времето на опсадата на градот Медина клањал икиндија во акшамско време, а тоа се наоѓа во Двата Сахиха во повеќе верзии од Џабир р.а. кој кажува: „Дошол Омер, р.а. во денот на опсадата на Медина по заоѓање на сонцето, па ги карал курејшииските неверници, говорејќи: „О Аллахов Пратенику, сè уште не сум клањал, а сонцето веќе зашло!“ „Ниту јас не сум клањал“, додал Пратеникот, с.а.в.с. Дошле во долината Бетхан, па Пратеникот, с.а.в.с. зел абдест за намаз и ние се абдестивме, па клањаше икиндија откако зашло сонцето, а потоа клањале акшам.“ Една група на учени луѓе врз основа на овој случај дошла до гледиште дека тоа било пропишано, но потоа е дерогирано со „Салатул-хауф“ – намаз при страв.

Зборовите на Возвишениот: **„„ Вратете ми ги!“ – и тој почна да ги гали по нозете и по вратовите.“** – Хасан ел-Басри кажува: „Немој да ме обземаш при

обожување на мојот Господар, Тоа ти е последна прилика“; а потоа наредил да бидат заклани. Вака мислат Катаде и Ес-Суди: „Ги удрил со сабја по нивните вратови и грклан.“ А Али ибн ебу Талха пренесува од Ибн Абас, р.а.: „Ја галел главата на коњот и неговиот врат од љубов кон него.“ Ова мислење го одбрал Ибн Џерир и кажува дека тој не ги мачел крвнички животните и не го уништувал својот имот без причина. Освен тоа го одвратиле од извршување на намазот со гледање во нив, а тие (коњите) за тоа немаат грев.

وَلَقَدْ فَتَنَّا سُلَيْمَانَ وَالْقَيْنَانَ وَالْقَيْنَانَ عَلَى كُرْسِيِّهِ جَسَدًا ثُمَّ أَنَابَ قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَهَبْ لِي مُلْكًا
لَّا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ مِّنْ بَعْدِي إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ فَسَخَّرْنَا لَهُ الرِّيحَ تَجْرِي بِأَمْرِهِ رُخَاءً حَيْثُ
أَصَابَ وَالشَّيَاطِينَ كُلَّ بِنَاءٍ وَعَوَاصٍ وَآخِرِينَ مُفْرَنِينَ فِي الْأَصْفَادِ هَذَا عَطَاؤُنَا فَامْنُنْ أَوْ
أَمْسِكْ بِغَيْرِ حِسَابٍ وَإِنَّ لَهُ عِنْدَنَا لَزُلْفَىٰ وَحُسْنَ مَّآبٍ

„Ние Сулејман во искушение го доведовме и неговото болно тело на престолот го задржавме, но потоа оздраве. (34) „Господару мој“ – рече – „прости ми и подари ми власт каква никој, освен мене, нема да има! Ти Си навистина Тој што богато дарува!“ (35) И Ние му ги потчинивме: ветрот – кој според заповедта негова благо дуваше таму каде што тој сакаше – (36) и шејтаните, сите градители и нуркачи, (37) и други во окови оковани. (38) „Ова е Нашиот дар, па ти дарувај или задржи – поради тоа нема да одговараш!“ (39) Тој Ни е навистина близок и го чека прекрасно престојувалиште. (40)“

Возвишениот вели: „Ние Сулејман во искушение го доведовме“ – то ест на испит го ставивме на тој начин што му ја одзедовме власта.

„и неговото болно тело на престолот го задржавме“ – Ибн Абас, Муцахид, Сеид ибн Џубејр, Ел-Хасан, Катаде и други кажуваат дека **болно тело** се однесува на шејтанот. „но потоа оздраве“ – се вратил на својот престол и владеење и оздравил. На тоа упатуваат хадисите со повеќе риваети од Аллаховиот Пратеник, с.а.в.с..

„Господару мој“ – рече – „прости ми и подари ми власт каква никој, освен мене, нема да има! Ти Си навистина Тој што богато дарува!“ – тој побарал од Аллах власт каква нема никој да поседува по него од луѓето, ова е надворешниот контекст на ајетот. За ова се наведуваат веродостојни хадиси од Пратеникот с.а.в.с..

Имамот Бухари бележи при тефсирот на овој ајет од Ебу Хурејре р.а. дека Пратеникот с.а.в.с. кажал: „Ифрит од џините синоќа дојде да ме попречи, да ми го прекине намазот, па Аллах ми овозможи да се сочувам од него. Па посакав да го врзам за еден од столбовите на џамијата за кога ќе се раздени да гледате сите во него, па се потсетив на зборовите на Сулејман, а.с.: Господару мој – рече – прости ми и подари ми власт каква никој, освен мене, нема да има! Ти Си навистина Тој што богато дарува!“ Реух, еден од пренесувачите пренесува: „и го одбил понижено.“ Вака го бележи и Муслим и Несаи од хадисот на Шу’бе.

Пренесува Муслим во својот Сахих од Ебу Дерда р.а. дека кажал: „Пратеникот с.а.в.с. стана да клања и го слушнавме како зборува: ‚Се приклучувам кај Аллах од тебе‘ – потоа рече – ‚Те проколнувам со Аллаховото проклетство‘, и тоа го повторил трипати, потоа ја испружи раката како да фаќа нешто, па откако заврши со намазот, го прашавме: ‚О Аллахов Пратенику, те слушнавме како зборуваш во намаз нешто што не сме те чуле порано и видовме како ги испружи двете раце.‘ Пратеникот одговори: ‚Ми дојде Аллаховиот непријател со факел во раката и го насочи кон моето лице. Тогаш реков: Се приклучувам кај Аллах од тебе (трипати). Потоа реков: Те проколнувам со Аллаховото проклетство. А потоа посакав да го фатам: се колнам во Аллах, ако не беше довата на нашиот брат Сулејман, тој ќе беше врзан (шејтанот) за да се играат со него децата од Медина.“

Таберани бележи од Рафи’ ибн Умејр, кој кажува: Го слушнав Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. како кажува: „Возвишениот Аллах му рекол на Давуд, а.с.: ‚Изгради куќа на земја за Мене‘, па Давуд а.с. изградил куќа за себе пред да изгради куќа која му била наредена. Па Возвишениот Аллах објавил: **Давуде, си направи куќа за себе пред Мојата**, а тој одговорил: ‚Господару мој, вака си одредил: кој поседува нешто, тоа и го преферира‘, а потоа почнал да гради месџид. Откако ја завршил градбата, му се урнале три сида, па се пожалил на Возвишениот, кој му одговорил: ‚О, Давуде, ти не си способен да ми изградиш Мене куќа.‘ ‚Зошто, Господару?‘ запраша. ‚Поради крвта која си ја пролеал‘, му одговори. ‚О Господару, па зарем тоа не беше заради Тебе и заради Твојата љубов?‘ – го праша. ‚Да, но тие се Мои робови, а Јас сум милостив кон нив.‘ Тоа му паднало тешко, па Аллах му објавил: ‚Не тагувај, јас ќе ја завршам неговата градба со рацете на твојот син Сулејман.‘ Па кога умрел Давуд а.с. почнал со изградба, а откако ја завршил, принел и заклал курбани и ги собрал Бену Исраил и му објавил: ‚Јас ја гледам твојата

радост поради градбата на мојот храм, па побарај што сакаш, ќе ти дадам.‘ Рече: ,Те молам за три работи: мудрост, престол каков нема да има никој по мене и кој ќе влезе во оваа куќа заради намаз да биде чист од гревови како во денот кога го родила неговата мајка.‘ Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рече: ,Што се однесува до тие две, примено му е, а јас се надевам дека му е дадено и третото.“

Возвишениот рекол, Чија величина е очигледна: „**И Ние му ги потчинивме: ветерот – кој според заповедта негова благо дуваше таму каде што тој сакаше**“, како што се зборовите на Возвишениот: „**А на Сулејман – ветерот (му го потчинивме), наутро преминуваше растојание од еден месец и навечер растојание од еден месец.**“ (Куран: Саба, 12) Ебул-Касим Ибн Асакир кажува: „Ајетот кој доаѓа потоа: и шејтаните, сите градители и нуркачи – и му дал што му дал, а на идниот свет нема да полага сметка.“

Зборовите на Возвишениот: „**каде што тој сакаше**“ – то ест каде што посакувал од градови. Зборовите на Возвишениот: „**и шејтаните, сите градители и нуркачи**“ – односно меѓу нив имало и од оние кои ги употребувал во градење на големи градби од михраби и бини, со цврсти садови. И други тешки работи вршеле, за кои луѓето не биле способни. Имало посебна група кои биле нуркачи во морето, ваделе бисери и скапоцени камења и друго што нема на друго место освен тука.

„**и други во окови оковани.**“ – значи врзани во синџири и букагии, тие се оние кои одбиле послушност и одбиле да работат, или лошо постапувале и ги преминале границите во тоа.

Зборовите на Возвишениот: „**Ова е Нашиот дар, па ти дарувај или задржи – поради тоа нема да одговараш!**“ – значи ете така ти дадовме цело кралство и потполна власт – онака како си барал од Мене, и дај кому сакаш и ускрати кому сакаш: како и да постапиш, никому нема да му полагаш сметка, тоа тебе ти е дозволено. Суди и владеј како сакаш – исправно ќе биде. Откако Севишниот Аллах го спомнал она што му го дал на Сулејман а.с. на дуњалукот, Возвишениот предупредил дека тој ќе има огромен дел исто така кај Аллах на идниот свет, па Возвишениот вели: „**Тој Ни е навистина близок и го чека прекрасно престојувалиште.**“ – значи на идниот свет. Во Сахих стои дека на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. даден му е избор: да биде роб и пратеник или да биде веровесник и крал кој ќе може да му даде кому сака и да му ускрати кому сака, без одговорност и грев – па ја избрал првата понуда, бидејќи таа е поголема кај

Аллах и ќе биде поприфатена на идниот свет, иако другата понуда – пратеништво со кралство – исто така е голема на дуњалукот.

وَأَذْكُرُ عَبْدَنَا أَيُّوبَ إِذْ نَادَى رَبَّهُ أَنِّي مَسَّنِيَ الشَّيْطَانُ بِنُصْبٍ وَعَذَابٍ ارْكُضْ بِرِجْلِكَ هَذَا مُغْتَسَلٌ بَارِدٌ وَشَرَابٌ وَوَهَبْنَا لَهُ أَهْلَهُ وَمِثْلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِنَّا وَذَكَرْنَا لِأُولِي الْأَلْبَابِ وَخُذْ بِيَدِكَ ضِغْثًا فَاضْرِبْ بِهِ وَلَا تَحْنَثْ إِنَّا وَجَدْنَاهُ صَابِرًا نِعَمَ الْعَبْدِ إِنَّهُ أَوَّابٌ

„И сети се на робот Наш Ејуб кога на Господарот свој Му залипа: ,Шејтанот ме допре со несреќи и со страдање!‘ (41) ,Удри со ногата по земја – ете ти ладна вода за капење и пиење!‘ – (42) и Ние од милоста Наша семејство му даривме и уште толку покрај нив, да биде поука за тие што имаат ум – (43) ,И земи со раката своја сноп и со него удри, само заклетвата не ја прекршувај!‘ Ние знаевме дека тој е издржлив; прекрасен роб беше тој и многу се каеше! (44)“

Возвишениот Allah го спомнува Својот роб и пратеник Ејуб а.с. и она што го погодило од искушение, болест во неговото тело и искушение во неговиот имот, и никој не останал со него да го служи во неговата болест, освен неговата жена: која го чувала од љубов кон него и вера во Возвишениот Allah, и Неговиот Пратеник. Била принудена да работи во наем кај луѓе за да го прехрани и му служила околу осумнаесет години, а пред тоа имал огромно богатство и многу деца. Па откако таа состојба потраела долго, потчинето и понизно му се обратил на Господарот на световите со дова: **„И на Ејуб, кога Господарот свој Го повика: ,Мене неволја ме снајде, а Ти си од милостивите, Најмилостивиот“** (Куран: Ел Енбија, 83) Додека во овој ајет кажува: **„И сети се на робот Наш Ејуб кога на Господарот свој Му залипа: ,Шејтанот ме допре со несреќи и со страдање!“** Тогаш му ја прифатил довата од милостивите Најмилостивиот. И му наредил да стане веднаш и да трча по земјата; така направил и Allah одредил да протече извор и му наредил да се искапи во него и така паднало од него она што му пречело. А потоа му наредил да удри по земјата на друго место, па потекол нов извор, па му паднало сè што имал на стомакот и така се потполнило неговото здравје, еднадвор и однатре. Затоа Севишниот кажува: **„Удри со ногата по земја – ете ти ладна вода за капење и пиење!“**

Имамот Ахмед бележи од Ебу Хурејре р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„Додека Ејуб а.с. се капел, пред него паднал златен скакулец, па*

Ејуб го замотал во својата облека и тогаш неговиот Господар го повикал: „О Ејубе, зарем не те збогатив со ова што го гледаш?“ – „Да, Господару мој, рекол, но без Твојот благослов нема богатство.““ Го бележи само Бухари.

Затоа Севишниот вели: „и Ние од милоста Наша семејство му даривме и уште толку покрај нив, да биде поука за тие што имаат ум.“ – навистина, Аллах му се смилувал заради неговиот огромен сабур и понизност, смиреност и покајание и му го подарил семејството. Ебул-Хасан и Катаде кажуваат: „Возвишениот Аллах ги оживеал како што било очигледно и го удвоил нивниот број.“ Зборовите на Возвишениот: „да биде поука за тие што имаат ум.“ – значи за оние кои имаат разумност за да знаат дека на крајот од секој сабур следува олеснение и спокој.

Зборовите на Возвишениот: „И земи со раката своја сноп и со него удри, само заклетвата не ја прекршувај!“ – се заколнал дека ќе ја удри сто стапа от- како направила еден грев, па откако Аллах му дал лек да оздрави и по покажана искреност на неговата жена кон него, Возвишениот Аллах му наредил убаво да постапи со неа и на нејзината добрина да возврати така што ќе земе сноп, а тоа е јаже на кое се поставени сто сламки и да ја удри еднаш: на тој начин ќе ја исполни својата заклетва и така ќе го исполни својот даден завет. Ова е решение за проблемите за оние кои се плашат од Возвишениот Аллах; и оздравел. Затоа Возвишениот кажува: „Ние знаевме дека тој е издржлив; прекрасен роб беше тој и многу се каеше!“

وَأَذْكُرْ عِبَادَنَا إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ أُولِي الْأَيْدِي وَالْأَبْصَارِ إِنَّا أَخْلَصْنَاهُمْ بِخَالِصَةٍ
ذِكْرَى الدَّارِ وَإِنَّهُمْ عِنْدَنَا لَمِنَ الْمُصْطَفَيْنَ الْأَخْيَارِ وَأَذْكُرْ إِسْمَاعِيلَ وَالْيَسَعَ وَذَا الْكِفْلِ
وَكُلٌّ مِّنَ الْأَخْيَارِ

„И сети се на робовите Наши Ибрахим и Исхак и Јакуб, сите во верата цврсти и проникливи. (45) Ние ги обдаривме со една посебна доблест: секогаш да им е на ум оној свет; (46) и тие, навистина, кај Нас се од одбраните добри луѓе. (47) И сети се на Исмаил и на Елјеса и на Илјас и на Зулкифл, сите тие беа од најдобрите луѓе. (48)“

Возвишениот Аллах ни ги истакнува вредностите на Своите робови од веровесниците и пратениците.

„И сети се на робовите Наши Ибрахим и Исхак и Јакуб, сите во верата цврсти и проникливи.“ – односно следбеници на убави дела и корисни знаења, истраен ибадет и далекувидни погледи.

Зборовите на Возвишениот: „Ние ги обдаривме со една посебна доблест: секогаш да им е на ум оној свет“ – то ест ги направивме да работат за идниот свет и нив не ги интересира ништо друго. Ги потсетуваат луѓето да работат за оној свет и дека како награда ќе го добијат ценетот.

Зборовите на Возвишениот: „и тие, навистина, кај Нас се од одбраните добри луѓе.“ – значи тие се од одбраните, најдобрите од избраните.

Зборовите на Возвишениот: „И сети се на Исмаил и на Елјеса и на Илјас и на Зулкифл, сите тие беа од најдобрите луѓе.“ – веќе зборувавме претходно за нив во поглавјето Ел Енбија, така што нема потреба од повторување тука.

هَذَا ذِكْرٌ وَإِنَّ لِلْمُتَّقِينَ لَحُسْنَ مَآبٍ جَنَّاتٍ عَدْنٍ مُمْتَحَةً لَهُمُ الْأَبْوَابُ مُتَّكِئِينَ فِيهَا
يَدْعُونَ فِيهَا بِفَاكِهَةٍ كَثِيرَةٍ وَشَرَابٍ وَعِنْدَهُمْ قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ الْأَتْرَابِ هَذَا مَا تُوْعَدُونَ لِيَوْمِ
الْحِسَابِ إِنَّ هَذَا لَرِزْقُنَا مَا لَهُ مِنْ نَفَادٍ

„Ова е убав спомен! А тие што од гревови ќе се чуваат ги чека прекрасно престојувалиште: (49) еденски градини, чишто капии за нив ќе бидат отворени, (50) во кои ќе бидат потпрени и разновидно овошје и пијалак ќе бараат. (51) Покрај нив ќе бидат хуриите, со исти години, кои пред себе ќе гледаат. (52) Тоа е она што ви се ветува за Денот на пресметката; (53) тоа, навистина, снабдување Наше ќе биде, кое никогаш нема да престане!“ (54)“

Зборовите на Возвишениот: „Ова е убав спомен!“ – ова е поглавје во кое има поука за оние кои земаат поука.

Возвишениот известува за Своите верници–среќници дека ним на идниот свет им припаѓа убав крај односно добро сврталиште во еденските градини, бавчи во кои ќе престојуваат, чија врата ќе им се отвори, односно кога тие ќе се доближат, тие ќе им се отворат.

Зборовите на Возвишениот: „во кои ќе бидат потпрени“ – ќе се одмораат потпирајќи ги нозете на кревети. „и разновидно овошје“ – то ест што и да

побараат, ќе им дојде, ќе им биде доставено онака како што ќе посакаат. „И пијалак ќе бараат“ – што и да побараат ќе им дојдат слуги со нив.

„Покрај нив ќе бидат хуриите, со исти години, кои пред себе ќе гледаат.“ – то ест ќе бидат со потполно еднакви години и возраст.

„Тоа е она што ви се ветува за Денот на пресметката“ – тоа што им е ветено на Неговите богобојазливи робови; а потоа Возвишениот го опишува ценетот, кој нема да исчезне; неговите благодати се вечни. Возвишениот кажува: „тоа, навистина, снабдување Наше ќе биде, кое никогаш нема да престане!“ – овие зборови се слични на зборовите на Возвишениот: „Тоа ќе биде дар кој непрекидно ќе трае.“ (Куран: Худ, 108) и слични се на зборовите на Возвишениот: „Со плодови кои секогаш ќе ги има и со трајна сенка; тоа ќе им биде награда на тие што ќе се чуваат од гревот, а на неверниците огнот ќе им биде казна.“ (Куран: Ер Рад, 35)

هَذَا وَإِنَّ لِلطَّاعِينَ لَشَرَّ مَا بِي جَهَنَّمَ يَصَلَوْنَهَا فَيَسَّ الْمِهَادُ هَذَا فَلْيَذُوقُوهُ حَمِيمٌ وَعَسَاقٌ
وَأَخْرَجَ مِنْ شَكْلِهِ أَزْوَاجَ هَذَا فَوَجَّحَ مُقْتَحِمٌ مَّعَكُمْ لَا مَرْحَبًا بِهِمْ إِنَّهُمْ صَالُوا النَّارِ قَالُوا بَلْ
أَنْتُمْ لَا مَرْحَبًا بِكُمْ أَنْتُمْ قَدَّمْتُمُوهُ لَنَا فَيَسَّ الْقَرَارُ قَالُوا رَبَّنَا مَنْ قَدَّمَ لَنَا هَذَا فَرِدْهُ عَذَابًا
ضِعْفًا فِي النَّارِ وَقَالُوا مَا لَنَا لَا نَرَى رِجَالًا كُنَّا نَعُدُّهُمْ مِّنَ الْأَشْرَارِ أَخَذَتْهُمُ سَخْرِيًّا أَمْ
زَاغَتْ عَنْهُمْ الْأَبْصَارُ إِنَّ ذَلِكَ لَحَقٌّ تَخَاصُمُ أَهْلِ النَّارِ

„Ете така! А тие што ќе бидат дрско бесни, ги чека најлошото престојувалиште: (55) цехенмот, во кој ќе горат, а одвратна постела е тоа! (56) Ете така! Па нека ја искушат водата зовриена и ледена (57) и други слични на овие маки, повеќекратни. (58) Оваа толпа заедно со вас, стискајќи се, во цехенмот ќе влезе!“ – „Да не им биде пространо! Тие навистина ќе горат во Огнот!“ (59) „Вам да не ви биде пространо!“ – ќе речат тие – „вие ова ни го подготвивте, а грозно ли е ова живеалиште!“ (60) „Господару наш!“ – ќе речат – „удвои им го страдањето во огнот на тие што ова ни го приредија!“ (61) И ќе речат: „Зошто не ги гледаме луѓето коишто меѓу злобните ги вбројувавме (62) и коишто ги исмејувавме? Да не ни се изгубија од вид?“ (63) Вистина е, сигурно, дека жителите на цехенмот меѓу себе ќе се расправаат. (64)“

Откако Аллах ја спомнал состојбата на среќните, веднаш ја спомнува состојбата на несреќните. Нивното место и нивниот крај, на идниот свет кога ќе биде денот на пресметката. Возвишениот вели: **„Ете така! А тие што ќе бидат дрско бесни“** – а тоа се оние кои излегле од послушноста на Возвишениот и кои не биле послушни на Пратеникот с.а.в.с.. **„ги чека најлошото престојувалиште“** – то ест лош крај и завршница. А потоа го објаснува со зборовите на Возвишениот: **„џехенмот, во кој ќе горат“** – ќе влезат во него од сите страни. **„а одвратна постела е тоа! Ете така! Па нека ја искушат водата зовриена и ледена“** – а што се однесува до хамим, тоа е врела вода која достигнала највисока точка. А Ел-Гассак е ладно, која достигнува највисок степен на студенило, и таа храна е болна.

Затоа Возвишениот кажува: **„и други слични на овие маки, повеќекратни“** – и друго нешто слично со што ќе бидат казнети како земхерир и отрови и зовриен пијалак и храна зеккум и качување по тешки терени (ридови) и друг вид на казна ќе пробаат и ќе бидат понижени.

Зборовите на Возвишениот: **„Оваа толпа заедно со вас, стискајќи се, во џехенмот ќе влезе!“** – **„Да не им биде пространо! Тие навистина ќе горат во Огнот!“** – ова е известување од Возвишениот Аллах за она што ќе го кажат жителите на џехенмот едни на други. Како што вели Возвишениот: **„И кога и да влезе некој нов народ, ќе го проколнува оној по кој во неверувањето се повел.“** (Куран: Ел Араф, 38) – тие наместо селам меѓусебно ќе се проколнуваат и едните на други во лага ќе ги втеруваат заради меѓусебното неверство, па ќе рече толпата која влегла пред другите:

„Оваа толпа заедно со вас, стискајќи се, во џехенмот ќе влезе!“ – **„Да не им биде пространо! Тие навистина ќе горат во Огнот!“** – па ќе речат оние кои ќе влезат (во огнот):

„Вам да не ви биде пространо!“ – ќе речат тие – **„вие ова ни го подготвивте“** – вие нас не повикувавте на она што не доведе во оваа состојба. **„а грозно ли е ова живеалиште!“** – значи грдо место, престојувалиште и стан.

„Господару наш!“ – ќе речат – **„удвои им го страдањето во огнот на тие што ова ни го приредија!“** – како што вели Возвишениот: **„А кога во него сите ќе се соберат, тогаш обичните луѓе ќе им кажат за предводниците свои: „Господару наш, овие во заблуда не одведоа, затоа дај им двојна казна во Огнот!“** – **„За сите ќе биде двојна!“** – ќе рече Тој – **„Но вие не знаете.“** (Куран: Ел Араф,

38) – значи секому од вас ќе му припадне казна онаква каква што заслужува; и ќе говори: „И ќе речат: „Зошто не ги гледаме луѓето коишто меѓу злобните ги вбројувавме и коишто ги исмејувавме? Да не ни се изгубија од вид?“ – ова е соопштение за неверниците кои се разделиле од верниците со кои се исмејувале на дуњалукот. Ќе речат: „Што е со нас, ние не ги гледаме оние што се со нас во огнот.“ Овие зборови се слични на оние на Ебу Џехл, кој нема да ги види на Билал и Сухејб и слични на нив; нема да биде со нив, ќе ги бара во џехенмот, но нема да ги најде. Затоа ќе се прашуваат себеси што е со нив, говорејќи: „Да не ни се изгубија од вид?“ –веројатно се со нас, но нашите очи не допираат до нив; тогаш ќе научат за оние за кои прашуваат дека тие се на високи степени. Ќе им одговори како што известува Возвишениот: „И жителите на џенетот ќе ги довикуваат жителите на огнот: „Ние видовме дека е вистинито тоа што Господарот наш ни го вети, дали и вие видовте дека е вистинито тоа со што Господарот ваш ви го вети?“ – „Да!“ – ќе одговорат. А тогаш еден гласник меѓу нив ќе викне: „Аллаховото проклетство нека остане врз насилниците, кои од Аллаховиот пат одвраќаа и настојуваа да го искриват, и кои во оној свет не веруваа!“ – до зборовите на Возвишениот: „Влезете во џенетот, никаков страв за вас нема да има и за ништо вие нема да тагувате!“ – и зборовите на Возвишениот: sss„Вистина е, сигурно, дека жителите на џехенмот меѓу себе ќе се расправаат.“ – за она за што те известивме, о, Мухамеде, за меѓусебното обвинување на жителите на џехенмот. Тоа е вистина во која нема сомнение.

قُلْ إِنَّمَا أَنَا مُنذِرٌ وَمَا مِنِّي إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا
الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ قُلْ هُوَ نَبَأٌ عَظِيمٌ أَنْتُمْ عَنْهُ مُعْرِضُونَ مَا كَانَ لِي مِن عِلْمٍ بِالْمَلَائِكَةِ الْأَعْلَى إِذْ
يَخْتَصِمُونَ إِنْ يُوحَى إِلَيَّ إِلَّا أَنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُّبِينٌ

„Кажи: „Јас сум само опоменувач; нема бог освен Allah, Единиот и Моќниот, (65) Господарот на небесата и на Земјата и тоа што е меѓу нив, Силниот, Простувачот.“ (66) Кажи: „Ова е голема вест, (67) а вие од неа главите ги вртите. (68) Јас ништо не знаев за Високиот Собир кога се расправаа – (69) мене ми се објавува само да сум јасен опоменувач.“ (70)“

Возвишениот Аллах му наредува на Својот пратеник с.а.в.с да им каже на неверниците и мушриците: „**Кажи: Јас сум само опоменувач; нема бог освен Аллах, Единиот и Моќниот**“ – Тој е единствен, сè потчини на Себе и со сè управува. „**Господарот на небесата и на Земјата и тоа што е меѓу нив**“ – Нему му припаѓа сè и Тој управува со тоа. „**Силниот, Простувачот.**“ – Оној кој простува и покрај Неговата величина и моќ. „**Кажи: Ова е голема вест**“ – голема вест, а тоа е Мое испраќање до вас, од Возвишениот, а тоа е Куранот. „**а вие од неа главите ги вртите.**“ – значи немарни и рамнодушни.

Зборовите на Возвишениот: „**Јас ништо не знаев за Високиот Собир кога се расправаа**“ – значи ако не беше објавата, од каде ќе дознаевме за расправата на Високиот Собир (мелеците). Значи околу прашањето на Адем а.с. и одбивањето на Иблис да му направи сеџда нему и неговиот изговор кај Господарот дека тој е подобар од него. „**Мене ми се објавува само да сум јасен опоменувач.**“

إِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي خَالِقٌ بَشَرًا مِنْ طِينٍ فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ إِلَّا إِبْلِيسَ اسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا مَنَعَكَ أَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِإِيْدِي اسْتَكْبَرْتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْعَالِينَ قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ خَلَقْتَنِي مِنْ نَّارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ قَالَ فَاخْرُجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ وَإِنَّ عَلَيْكَ لَعْنَتِي إِلَى يَوْمِ الدِّينِ قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمٍ يُبْعَثُونَ قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ قَالَ فَبِعِزَّتِكَ لَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ إِلَّا عَبْدًاكَ مِنْهُمْ الْمُخْلِصِينَ قَالَ فَالْحَقُّ وَالْحَقَّ أَقُولُ لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكَ وَمِمَّن تَبِعَكَ مِنْهُمْ أَجْمَعِينَ

„И кога Господарот твој на мелеците им рече: **Ќе го создадам човекот од глина, (71) па кога совршен облик ќе му дадам и кога живот во него ќе вдахнам од Својот дух, вие на сеџда паднете му!** (72) Мелеците, сите до последен, заедно на сеџда се поклонија (73) освен Иблис; тој се вообрази и неверник стана. (74) **О, Иблис!** – рече Тој – **Што те наведе да не му направиш сеџда на оној кого Јас со Своите две раце го создадов? Се вообрази или мислиш дека си возвишен?** (75) **Подобар сум од него** – рече тој – **мене ме создаде од оган, а него од глина.** (76) **Е, излегувај тогаш од ценетот!** – рече Тој – **Проклет да си!** (77) **Моето проклетство до Судниот ден ќе те следи!** (78) **Господару мој!** – рече тој – **Дај ми**

време до Денот кога тие оживеани ќе бидат!‘ (79) ,Ти давам‘ – рече Тој – (80) ,до денот веќе одреден.‘ (81) ,Па се колнам во достоинството Твое‘ – рече – ,сигурно сите ќе ги наведам да застранат, (82) освен, меѓу нив, Твоите искрени робови!‘ (83) ,Во вистината се колнам и вистината ја зборувам‘ – рече Аллах – (84) ,сигурно цехенемот ќе го наполнам со сите, со тебе и со тие коишто ќе се поведат по тебе!‘ (85)“

Ова куранско кажување е спомнувано во поглавјето Ел Бекара, на почетокот на поглавјето Ел Араф, во поглавјето Ел Хиџр, Ел Исра, Ел Кехф и на ова место. Тука се истакнува дека Возвишениот Аллах им го најавил на мелеците создавањето на Адем а.с., дека ќе го создаде човека од глина, од посебна кал. Претходно им наредил: Кога ќе завршам со неговото обликување и создавање, поклонете му се од почит, почест и признание, исполнувајќи ја наредбата на Возвишениот Аллах. И сите мелеци тоа го извршиле освен Иблис, а тој не е од истиот род, па го предала неговата нарав; иако било најпотребно тоа тој да го изврши, одбил да му се поклони на Адем а.с.. Се расправал со својот Возвишен Господар под изговор дека е подобар од него бидејќи тој е создаден од оган, а Адем е создаден од земја, а (според неговата аналогија) огнот е подобар од земјата, и ја одбил наредбата на својот Господар и со тој чин станал неверник. Затоа Возвишениот Аллах го отфрлил, понижил и го оддалечил од Својата милост и од Својата близина. А Иблис го добил името по тоа што е отфрлен од Аллаховата милост, и што е понижен и омразен, спуштен е на Земјата, но побарал од Аллах да му даде време до Судниот ден, па Возвишениот Аллах му дал време до Судниот ден и нема веднаш да го казнува за неговите гревови. Откако станал поштеден од моментното казнување, кое му е одложено до Судниот ден, продолжил да греша и ја преминал секоја мера во грешење и рекол: „**Па се колнам во достоинството Твое – рече – ,сигурно сите ќе ги наведам да застранат, освен, меѓу нив, Твоите искрени робови!**“

Зборовите на Возвишениот: „**Во вистината се колнам и вистината ја зборувам‘ – рече Аллах – ,сигурно цехенемот ќе го наполнам со сите, со тебе и со тие коишто ќе се поведат по тебе!**“ – ова е слично како зборовите на Возвишениот: „**Заминувај!**‘ – рече Тој. **На тие кои тебе ќе те следат, а и тебе, цехенемската казна, ќе ви биде полна казна.**“ (Куран: Ел Исра, 63)

قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّفِينَ إِنَّ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ وَلِتَعْلَمَنَّ نَبَأُهُ
بَعْدَ حِينٍ

„Кажѝ: Јас не барам од вас за ова (Куранот) никаква награда и јас не се преправам, го пренесувам само тоа што ми се наредува, (86) Куранот е, навистина, Опомена за целиот свет! (87) И вие наскоро ќе ја дознаете неговата порака!“ (88)“

Возвишениот Аллах кажува: „Кажѝ“ – им, о, Мухамеде, на овие мушрици „Јас не барам од вас за ова (Куранот) никаква награда“ – тоа е моја обврска во доставување на Аллаховата порака, зборови и совет. Јас не барам од вас никаква дуњалучка корист да ми дадете. „И јас не се преправам, го пренесувам само тоа што ми се наредува.“ – значи она што ми е наредено да го пренесам јас го доставувам без да додавам или одземам нешто од него. Туку, со тоа сакам само да го постигнам Аллаховото задоволство и идниот свет. Суфјан ес-Сеури пренесува од Абдулах ибн Месуд р.а. дека рекол: „О, луѓе, кој нешто ќе научи, нека го каже, ако не знае, нека рече – Аллах најдобро знае. Бидејќи, знаење е човекот да рече кога не знае: Аллах најдобро знае, бидејќи Возвишениот Аллах му рекол на Својот пратеник с.а.в.с.: „Кажѝ: Јас не барам од вас за ова (Куранот) никаква награда и јас не се преправам, го пренесувам само тоа што ми се наредува.““

„Куранот е, навистина, Опомена за целиот свет!“ – значи, чесниот и возвишен Куран е опомена за сите полнолетни луѓе и џини, како што се зборовите на Возвишениот: „А мене овој Куран ми се објавува за да со него, вас и тие до кои тој ќе допре, ги опоменам.“ (Куран: Ел Енам, 19)

Зборовите на Возвишениот: „И вие наскоро ќе ја дознаете неговата порака!“ – ќе ја дознаете Негова порака на Денот на судењето. Ел-Хасан кажува: „О, човеку, сигурно ќе ти дојде веста пред смртта.“

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Сад“.

На Аллах му припаѓа благодарноста, пофалбата и сите заслуги!!!

39. Поглавје – „Ез Зумер“ (Групи)

Објавено е во Мека, има 75 ајети, освен ајетите 52-54 кои се медински.

(Објавено е по поглавјето Себе)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ
الدِّينَ أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ
زُلْفَىٰ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ
لَوْ أَرَادَ اللَّهُ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا لَاصْطَفَىٰ مِمَّا يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ سُبْحَانَهُ هُوَ اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Објавувањето на Книгата е од Аллах, Силниот и Мудриот! (1) Ние, навистина, ти ја објавуваме Книгата, со Вистина, затоа само Аллах обожувај Го, искрено исповедајќи Му ја верата! (2) Искреното практикување на верата е долг кон Аллах! А на тие што покрај Него земаат други за заштитници: Ние ги обожуваме само за да нè приближат што поблиску до Аллах – Аллах ним, навистина, ќе им пресуди за тоа за коешто тие не се согласуваа. Аллах нема да го упати на Вистинскиот пат тој што е лажливец и неверник. (3) Да сакаше Аллах да има дете, ќе го избере, меѓу тие што ги создал, тој што Тој би сакал. Возвишен е Тој; Тој е Аллах, Единиот и Семоќниот! (4)“

Возвишениот Аллах соопштува дека спуштањето на чесниот Куран е од кај Него, Возвишен нека е Тој, и тој е вистина во која нема сомнение како што вели Возвишениот: „И Куранот сигурно е објава од Господарот на световите; поверливиот Џибрил го донесува на срцето твое, за да опоменуваш, на јасен арапски јазик.“ (Куран: Еш Шуара, 192-195)

Возвишениот Аллах во ова место кажува: „**Објавувањето на Книгата е од Аллах, Силниот**“ – значи Оној чие височество е недостижно. „**Мудриот!**“ – во Своите зборови, дела, прописи и одредби.

„**Ние, навистина, ти ја објавуваме Книгата, со Вистина, затоа само Аллах обожувај Го, искрено исповедајќи Му ја верата!**“ – значи обожувај Го и повикувај ги созданијата кон Негово робување без да му припишуваат здруженик, бидејќи искажување ибадет не доликува кон никој друг освен кон Него. Затоа Возвишениот вели: „**искрено исповедајќи Му ја верата**“ – односно, нема дело кое ќе се прими освен она кое е направено искрено само заради Аллах без припишување здруженик Нему. Потоа Возвишениот известува за обожувањето на кипови од страна на мушриците и дека тие тврдат: „**Ние ги обожуваме само за да нè приближат што поблиску до Аллах**“ – то ест ги натерало на обожување, бидејќи киповите ги направиле во ликови на блиските мелеци, според нивното мислење, па ги обожувале тие ликови. Тоа обожување на кипови го ставиле на степен на обожување на мелеци со цел да се заземаат кај Возвишениот Аллах, да им помогнат и да ги снабдат, и сè што им треба од дуњалучките потреби, а што се однесува до идниот свет, него го негираат и не веруваат во него. Оние кои ќе заговараат и ќе посредуваат, според нивното мислење, не биле ништо друго освен Аллахови созданија кои се потчени на Нему, затоа во својата телбија, која ја изговарале при извршување на хаџот во предисламскиот период (џахилиет), говореле: „Ти се одзвивам, Ти немаш здруженик, освен здруженикот кој е твој. Тој е твој посед и она што тој го поседува.“ Оваа заблуда била присутна кај мушриците во минатите и сегашните времиња; божјите пратеници а.с. дошле да ја исправат верата и такво нешто забраниле, и повикувале само кон Возвишениот Аллах, да му се искажува побожност и послушност. Тој нема партнер, вакво нешто измислиле идолопоклониците од самите себе. Немале дозвола од Аллах, ниту Тој бил задоволен со тоа. Напротив, тоа го забранувал и презирал кај нив.

„**Ние на секој народ Пратеник му испративме: „Само Аллах обожувајте Го, а тргнете се од тагутот!“**“ (Куран: Ен Нехл, 36) Идолопоклониците ги земале нив за посредници, а тие не можат да посредуваат освен со Негова дозвола. Тие кај Него не се како заповедници кај нивните кралеви, кои посредуваат кај нив без нивна дозвола, без оглед дали им се допаѓало тоа на кралевите или не. Возвишен е Аллах од тоа.

„Затоа немојте да му наведувате на Аллах слични.“ – и зборовите на Возвишениот: „Аллах ним, навистина, ќе им пресуди“ – значи на идниот свет. „за тоа за коешто тие не се согласуваа.“ – то ест, ќе им пресуди на Своите созданија во нивниот ветен ден (Судниот ден) и секој ќе биде награден според својата заслуга.

„А на Денот кога сите ќе ги собере, па мелеците ќе ги запраша: „Дали овие вас ве обожуваа?“ тие ќе одговорат: „Возвишен нека си, Ти си Господарот наш, а не тие! Тие цините ги обожуваа и повеќето од нив веруваа во нив.““ (Куран: Сабе, 40-41)

Зборовите на Возвишениот: „Аллах нема да го упати на Вистинскиот пат тој што е лажливец и неверник.“ – односно нема да бидат упатени на Вистинскиот пат оние кои му припишуваат лага на Аллах и ги негираат Неговите знаменија.

Зборовите на Возвишениот: „Да сакаше Аллах да има дете, ќе го избере, меѓу тие што ги создал, тој што Тој би сакал.“ – ова условување не значи дека треба да се случи, ниту тоа е дозволено. Со ова Возвишениот Аллах укажува на нивното незнаење заради она што го тврдат и мислат. На Возвишениот Аллах не му е потребно за Себе да зема деца. Чист е Тој од секое здружување.

Возвишениот Аллах рекол: „Кажы: „Кога Семилосниот би имал дете, јас и тогаш прв би Го обожувал!““ (Куран: Ез Зухруф, 81) Сето ова е како услов, а условот дозволено е да се врзува за невозможното поради целта која говорникот сака да ја постигне. Зборовите на Возвишениот: „Возвишен е Тој; Тој е Аллах, Единиот и Семоќниот!“ – значи Тој е Возвишен и чист од она што му го припишуваат – дека има дете. Тој е Еден, Единствен, не родил и не е роден, и никој не Му е рамен. Далеку е Тој од она што му го припишуваат насилниците и неверниците.

خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ يُكْوِّرُ اللَّيْلَ عَلَى النَّهَارِ وَيُكْوِّرُ النَّهَارَ عَلَى اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُّسَمًّى أَلَا هُوَ الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَأَنزَلَ لَكُمْ مِنَ الْأَنْعَامِ ثَمَانِيَةَ أَزْوَاجٍ يَخْلُقَكُمْ فِي بَطُونٍ أُمَّهَاتِكُمْ خَلْقًا مِنْ بَعْدِ خَلْقٍ فِي ظُلُمَاتٍ ثَلَاثٍ ذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاتَى تُصْرَفُونَ

„Небесата и Земјата мудро и со цел ги создаде; Тој со ноќта го завиткува денот и со денот ја завиткува ноќта; Тој Сонцето и Месечината ги потчини, секој се движи до рокот одреден. Ете, Тој е Силниот и Тој

многу простува! (5) Тој од еден човек ве создава – а од него сопругата негова ја создаде – и Тој ви даде осум видови добиток; Тој ве создава во утробите на мајките ваши, давајќи ви облици, еден по друг, во три темнини. Тоа ви е, ете, Аллах, Господарот ваш, Негова е власта, нема друг бог освен Него, па тогаш каде се одметнувате? (6)“

Возвишениот известува дека Тој е Создател на сè, Владетел и Управувач со сè. **„Тој со ноќта го завиткува денот и со денот ја завиткува ноќта.“** – значи ги потчинил нив две наизменично да се менуваат без да отстапуваат. Како што се зборовите на Возвишениот: **„Тој со темнината на ноќта го прекрива денот, која во чекор го следи.“** (Куран: Ел Араф, 54) И како што се зборовите на Возвишениот: **„И дека ги потчинил Сонцето и Месечината – секој се движи до одреден рок.“** (Куран: Лукман, 29) – то ест до одреден рок, кој само Нему му е познат, Возвишен е Тој. **„Ете, Тој е Силниот и Тој многу простува!“** – значи, иако Тој е многу Силен, Моќен и Јак, Тој многу му простува на оној кој ќе згреши, а потоа искрено се покае. Зборовите на Возвишениот: **„Тој од еден човек ве создава“** – значи од Адем а.с., **„а од него сопругата негова ја создаде“** – значи неговата сопруга Хава, како што вели Возвишениот: **„О, луѓе плашете се од Господарот свој, Кој од еден човек ве создаде, од кого жената како пар негов ја создаде, а од нив двајца многу мажи и жени расеа!“** (Куран: Ен-Ниса, 1)

Зборовите на Возвишениот: **„и Тој ви даде осум видови добиток“** – тоа се пар од овци, кози, камили и крави, од секој вид пар. Зборовите на Возвишениот: **„Тој ве создава во утробите на мајките ваши“** – значи ве формирал во стомаците (утробите) на вашите мајки, **„давајќи ви облици, еден по друг“** – започнувајќи од капка семе, гругка крв, парче месо, а потоа се формира месото, коските, нервите и вените, а потоа му се вдахнува душа, па станува ново создание. **„па нека е возвишен Аллах, Најубавиот Создател!“** (Куран: Ел-Муминун, 14)

„Тоа ви е, ете, Аллах, Господарот ваш, Негова е власта“ – значи Тој управува и владее со сето тоа.

„нема друг бог освен Него“ – значи не треба да се робува никому освен Нему. Тој нема здруженик. ss

„па тогаш каде се одметнувате?“ – односно како размислувате вие со вашите умови, а обожувате со Него и некои други.

إِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنْكُمْ وَلَا يَرْضَىٰ لِعِبَادِهِ الْكُفْرَ وَإِنْ تَشْكُرُوا يَرْضَهُ لَكُمْ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ مَرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَا رَبَّهُ مُنِيبًا إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَا خَوَّلَهُ نِعْمَةً مِّنْهُ نَسِيَ مَا كَانَ يَدْعُو إِلَيْهِ مِن قَبْلُ وَجَعَلَ لِلَّهِ أَنْدَادًا لِّيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِهِ قُلْ تَمَتَّعْ بِكُفْرِكَ قَلِيلًا إِنَّكَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ

„Ако вие нема да верувате, па, Аллах не зависи од вас, но Тој не е задоволен со неверувањето на Своите робови. А ако бидете благодарни, Тој со тоа ќе биде задоволен. А ниедна душа нема да ги носи гревовите на другата! Потоа кај својот Господар ќе се вратите, па Тој ќе ве извести за тоа што го работевте. Навистина, Тој знае што се крие во срцата. (7) Кога човекот неволја ќе го снајде, на Господарот свој Му се моли, Нему Му се обраќа, а потоа, откако Аллах милоста Своја ќе му ја дарува, го заборава Тој на Кого Му се молеа, и други Нему за еднакви му припишува, за од патот Негов да застранува. Кажи: „Уживај одредено време во неверството свое, ќе бидеш, сигурно, жител на Огнот!“ (8)“

Возвишениот Господар известува за себеси, Севишниот, дека Тој е независен од другите, како што вели Муса а.с.: „И Муса уште рече: „Ако бидете неблагодарни и вие и сите други на Земјата, па Аллах навистина не е зависен од никого и тој е Единиот достоин за благодарност.““ (Куран: Ибрахим, 8)

Во Сахихот на Муслим стои: „О робови Мои, кога првиот и последниот меѓу вас, луѓе и џини, бидат како најгрешниот човек меѓу вас, сето тоа нема да намали од Мојата власт ништо.“

Зборовите на Возвишениот: „Тој не е задоволен со неверувањето на Своите робови.“ – значи Тој тоа не го сака ниту, пак, наредува такво нешто. „Ако бидете благодарни, Тој со тоа ќе биде задоволен.“ – значи Тој посакува од вас да бидете благодарни и ќе ви зголеми од Неговите благодати.

„А ниедна душа нема да ги носи гревовите на другата!“ – значи никој за никого нема да носи товар, грев, туку секој ќе одговара за своите дела.

„Потоа кај својот Господар ќе се вратите, па Тој ќе ве извести за тоа што го работевте. Навистина, Тој знае што се крие во срцата.“ – то ест, ништо нема да биде сокриено од Него.

Зборовите на Возвишениот: „Кога човекот неволја ќе го снајде, на Господарот свој Му се моли, Нему Му се обраќа“ – значи при неволја го моли единствено Аллах, Кој нема здружник.

„а потоа, откако Аллах милоста Своја ќе му ја дарува, го заборава Тој на Кого Му се молеа“ – Но во благосостојба и задоволство заборава на претходната молба и тешката состојба, како што вели Возвишениот: „Кога ќе ве снајде неволја на море, тогаш ги нема тие на кои вообичаено им се молите, постои само Тој. А кога Тој на копното ќе ве спаси, вие се свртувате (од Него); човекот секогаш е неблагодарен!“ (Куран: Ел-Исра, 67)

Зборовите на Возвишениот: „и други Нему за еднакви му припишува, за од патот Негов да застранува.“ – значи кога ќе се најде во состојба на здравје и изобилие почнува да му прави ширк на Аллах.

„Кажи: „Уживај одредено време во неверството свое, ќе бидеш, сигурно, жител на Огнот!“ – значи, кажи му, Мухамеде, на оној кој вака се однесува во својот живот: уживај малку во своето неверување. Ова е жестока закана и сигурно ветена казна. Како што кажува Возвишениот: „Ние им даваме кратко-трајно да уживаат, а потоа ќе ги втурнеме во неиздржливо страдање.“ (Куран: Лукман, 24)

أَمَّنْ هُوَ قَانَتْ آتَاءَ اللَّيْلِ سَاجِدًا وَقَائِمًا يَحْذَرُ الْآخِرَةَ وَيَرْجُو رَحْمَةَ رَبِّهِ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي
الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُو الْأَلْبَابِ

„Зарем таквиот е како тој што во ноќните часови времето во молитва го минува, паѓајќи со лицето на земја и стоејќи, стравувајќи од оној свет и надевајќи се на милоста од Господарот свој? Кажи: „Зарем се исти тие што знаат и тие што не знаат? Само тие што имаат ум при-маат поука!“ (9)“

Зборовите на Возвишениот: „Зарем таквиот е како тој што во ноќните часови времето во молитва го минува, паѓајќи со лицето на земја и стоејќи“ – зарем оној кој понизно и послушно стои и паѓа на сејда на Возвишениот Аллах е како оној кој на Аллах му припишува здружник? Не се еднакви кај Аллах, како што кажува Возвишениот: „Но тие не се исти...“

Зборовите на Возвишениот: „**стравувајќи од оној свет и надевајќи се на милоста од Господарот свој**“ – значи во состојба на робување стравува и се надева. При вршење на ибадетот неопходно е присуство на страв и надеж, но стравот треба да доминира во текот на целиот живот и затоа Возвишениот кажува: „**стравувајќи од оној свет и надевајќи се на милоста од Господарот свој**“ – а кога човекот ќе се најде на смртна постела, тогаш нека надежта го надвлее стравот. Пренесува Абд ибн Хумејд во својот Муснед од Енес р.а. дека рекол: „*Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. влегол кај некој човек кој бил на смртна постела. „Како се чувствуваш?’ го прашал. „Се надевам и стравувам’, одговорил. Пратеникот с.а.в.с. рекол: „Нема да се спојат (стравот и надежта) во срцето на еден роб во ваква состојба, а Аллах да не му даде она што го посакува (надева) и да не го поштеди од она од што се плаши.*““ Го бележат Тирмизи, Несаи и Ибн Маџе.

Зборовите на Возвишениот: „**Кажы: ,Зарем се исти тие што знаат и тие што не знаат?’**“ – односно дали е еднаков овој кој врши ибадет, стоејќи и паѓајќи на сецда, плашејќи се и надевајќи се, од оној кој му припишува другари на Аллах за да скршне од Аллаховиот пат.

„**Само тие што имаат ум примаат поука!**“ – значи разликата помеѓу нив двајца ја познава само оној кој е одбарен со разум, а Аллах најдобро знае!

قُلْ يَا عِبَادِ الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا رَبَّكُمْ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَأَرْضُ اللَّهِ وَاسِعَةٌ
 إِنَّمَا يُؤَفِّي الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ
 وَأُمِرْتُ لِأَنْ أَكُونَ أَوَّلَ الْمُسْلِمِينَ

„**Кажы: ,О, робови Мои кои верувате, плашете се од Господарот свој! Тие што на овој свет ќе прават добри дела ги чека награда, а Аллаховата земја е пространа; само тие коишто ќе бидат трпеливи ќе бидат без сметка наградени.**‘ (10) Кажы: ,Мене ми се наредува Аллах да Го обожувам искрено исповедајќи Му ја верата (11) и ми се наредува да бидам првиот муслиман.’ (12)“

Возвишениот Господар им наредува на Своите робови верници да бидат истрајни во Неговата послушност и побожност: „**Кажы: ,О, робови Мои кои**

верувате, плашете се од Господарот свој! Тие што на овој свет ќе прават добри дела ги чека награда“ – значи кој ќе прави добри дела на овој свет, нему ќе му припадне добро и на овој и на идниот свет.

Зборовите на Возвишениот: „а Аллаховата земја е пространа“ – Муџахид рекол: „Правете хиџра во неа и борете се, а избегнувајте ги идолите и гревовите и бегајте од неа правејќи хиџра во земјата на исламот и послушноста.“

Зборовите на Возвишениот: „само тие коишто ќе бидат трпеливи ќе бидат без сметка наградени.“ – значи ним нема да им се вага туку ќе добијат безмерно. Зборовите на Возвишениот: „Кажите: ,Мене ми се наредува Аллах да Го обожувам искрено исповедајќи Му ја верата“ – значи никој рамен Нему да не му припишувам.

„и ми се наредува да бидам првиот муслиман.“ – Ес-Суди кажува: „Тоа значи, од неговиот умет (на Пратеникот) с.а.в.с.

قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ قُلِ اللَّهُ أَعْبُدُ مُخْلِصًا لَهُ دِينِي فاعْبُدُوا
مَا شِئْتُمْ مِّنْ دُونِهِ قُلْ إِنَّ الْخَاسِرِينَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ وَأَهْلِيهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَلَا ذَلِكَ
هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ لَهُمْ مِّنْ فَوْقِهِمْ ظُلْلٌ مِّنَ النَّارِ وَمِن تَحْتِهِمْ ظُلْلٌ ذَلِكَ يُخَوِّفُ اللَّهُ
بِهِ عِبَادَهُ يَا عِبَادِ فَاتَّقُونِ

„Кажите: ,Јас се плашам од страдањето на Големиот ден, ако Му бидам непослушен на Господарот Свој.“ (13) Кажите: ,Само Аллах Го обожувам искрено исповедајќи Му ја верата своја, (14) а вие, покрај Него, обожувајте кого сакате!“ Кажите: ,Губитници се, навистина, тие што на Судниот Ден ќе се изгубат и себеси и семејствата свои. Ете, тоа е очигледен губиток!“ (15) Над нив ќе има слоеви од Оган, а и под нив слоеви; со тоа Аллах ги застрашува робовите Свои. „О, робови Мои, плашете се од Мене!“ (16)“

Возвишениот вели: „Кажите“ – о, Мухамеде, „Јас се плашам од страдањето на Големиот ден, ако Му бидам непослушен на Господарот Свој.“ – а јас сум Аллахов пратеник. Ова е услов со кој преку Пратеникот се алудира на него. „Кажите: ,Само Аллах Го обожувам искрено исповедајќи Му ја верата своја, а вие, покрај Него, обожувајте кого сакате!“ – ова е исто така закана и одрекување од нив.

„Кажи: „Губитници се, навистина“ – значи вистински и целосни губитници. „тие што на Судниот Ден ќе се изгубат и себеси и семејствата свои“ – значи меѓусебно ќе се разделат и нема никогаш повторно да се сретнат – без оглед дали нивното семејство заминало во џенетот или џехенемот, нема да се состанат, ниту ќе има радост кај нив. „Ете, тоа е очигледен губиток!“ – односно јасен и видлив, а потоа Возвишениот им ја опишал нивната состојба во Огнот, па кажува: „Над нив ќе има слоеви од Оган, а и под нив слоеви“ – како што вели Возвишениот: „Во џехенемот постелите и прекривките од оган ќе им бидат. Ете, така Ние ќе ги казиме неверниците.“ (Куран: Ел Араф, 41)

Зборовите на Возвишениот: „со тоа Аллах ги застрашува робовите Свои“ – ни кажува што ќе се случи неминовно кога повеќе би ги избегнувале гревоите и забранетите нешта.

„О, робови Мои, плашете се од Мене!“ – односно, плашете се од Мојата сила, моќ, одмазда и казна.

وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ أَنْ يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوا إِلَى اللَّهِ لَهُمُ الْبُشْرَى فَبَشِّرْ عِبَادِ الَّذِينَ
يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ وَأُولَئِكَ هُمْ أُولُو الْأَنْبَابِ

„За тие што го избегнуваат обожувањето на идолите и кои на Аллах Му се обраќаат – за нив се наменети радосните вести, затоа израдувај ги робовите Мои (17) кои го слушаат Говорот и го следат најубавото во него; ним Аллах на Вистинскиот пат им укажа и тие се паметни. (18)“

Зборовите на Возвишениот: „За тие што го избегнуваат обожувањето на идолите и кои на Аллах Му се обраќаат“ – значи оние кои одбиваат да обожуваат кумири, а прифатиле да го обожуваат Аллах. На таквите им припаѓа радосна вест на овој и на оној свет, затоа Возвишениот кажува: „затоа израдувај ги робовите Мои кои го слушаат Говорот и го следат најубавото во него“ – значи го разбираат и работат според она што е во него.

„тие се паметни.“ – тие се оние со бистар ум и исправна нарав.

أَفَمَنْ حَقَّ عَلَيْهِ كَلِمَةُ الْعَذَابِ أَفَأَنْتَ تُنقِذُ مَنْ فِي النَّارِ لَكِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ لَهُمْ غُرَفٌ
مِّنْ فَوْقَهَا غُرَفٌ مَّبْنِيَّةٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَعَدَّ اللَّهُ لَا يُخْلِفُ اللَّهُ الْمِيعَادَ

**„Зарем тој што ја заслужил казната, зарем него да го спасиш од огнот?
(19) А тие што од Господарот свој се плашат ги очекуваат одаи, едни
над други изградени, пред кои реки течат – ветување е Аллахово, а
Аллах ветувањето нема да го прекрши. (20)“**

Возвишениот Аллах нагласува – зарем можеш да го спасиш од заблуда и пропаст на оној кому Аллах му одредил и пропишал да биде несреќен, то ест нема никој да го упати освен Аллах, бидејќи оној кого Аллах го остави во заблуда не може никој повеќе да го упати, а кого Аллах ќе го упати, никој во заблуда не може да го одведе. Потоа Возвишениот нè известува за Своите среќни робови, дека ним им припаѓаат одаи, односно високи, огромни палати во ценетот.

„одаи, едни над други изградени“ – катови едни над други, цврсто изградени, украсени и високи.

Имамот Ахмед бележи од Ебу Хурејре р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „*Жителите на ценетот ќе ги гледаат во ценетот сопствениците на собите како што ги гледате сјајните ѕвезди кои ќе излезат на сјајниот хоризонт, ќе бидат на различни степени.*“ Рекоа: „О, Аллахов Пратенику, тие се пратениците?“ А Пратеникот а.с. рече: „Да, се колнам во Оној во Чии раце е мојот живот, и луѓето кои верувале во Аллах и ги потврдиле пратениците.““

Бележи имамот Ахмед од Ебу Хурејре р.а. кој кажува: „*Рековме: ,О, Аллахов Пратенику, кога тебе ќе те видиме и кога сме во твое друштво, срцата ни омекнуваат за идниот свет; а кога ќе се разделиме од тебе, се свртуваме кон дуњалукот, децата и жените.*“ Пратеникот с.а.в.с. рече: „*Кога вие би сте биле во онаа состојба во која сте кај мене, мелеците ќе се ракуваа со вас со своите дланки и ќе ве посетуваа во вашите куќи. А ако не грешите, Возвишениот Аллах наместо вас ќе создаде луѓе кои грешат за потоа да им прости (откако ќе бараат прошка).*“ Рековме: „О, Аллахов Пратенику, раскажувај ни за ценетот, како е изграден?“ Пратеникот с.а.в.с. рече: „*Цигла од злато, цигла од сребро, а нивниот малтер од миризлив миск, а неговиот песок бисери и скапоцени камења, а неговата прашина (почва, земја) – шафран. Кој ќе влезе во него ќе ужива, нема да тагува, во него ќе биде вечно и нема да умира; облеката нема да му се расипува ниту младоста ќе му исчезне. На тројца Аллах нема да им ја одбие нивната дова: на праведниот имам – владетел, постачот додека не ифтари и на мазлумот (обес-правениот, оштетениот). Неа ја носи облакот*

и пред неа се отвораат небеските врати. Возвишениот Аллах, кажува: Се колнам во Мојата величина, ќе ти помогнам па макар и по извесно време.“

Зборовите на Возвишениот: „под кои реки течат“ – то ест реките течат во меѓупросторот, како сакаат и каде сакаат.

„а Аллах ветувањето“ – ова што го спомнавме е ветување кое Аллах им го ветил на Своите робови верници.

„а Аллах ветувањето нема да го прекрши.“

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَلَكَهُ يَنَابِيعَ فِي الْأَرْضِ ثُمَّ يُخْرِجُ بِهِ زَرْعًا مُخْتَلِفًا
أَلْوَانُهُ ثُمَّ يَهِيَجُ فَتَرَاهُ مُصْفَرًّا ثُمَّ يَجْعَلُهُ حُطَامًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرًا لِأُولِي الْأَلْبَابِ أَفَمَنْ
شَرَحَ اللَّهُ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ فَهُوَ عَلَى نُورٍ مِّن رَّبِّهِ فَوَيْلٌ لِلْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ مِّنْ ذِكْرِ اللَّهِ أُولَئِكَ
فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ

„Зарем не гледаш дека Аллах од небото спушта дожд, па во извори во земјата го разделува, а потоа со помош на него разнобојни растенија изведува, потоа тие се сушат и ти ги гледаш пожелтени, и на крајот ги крши. Тоа е, навистина, поука за тие што се паметни. (21) Зарем е ист тој чиешто срце Аллах го сторил наклонето кон исламот, па тој го следи светлото на Господарот свој, или тој чиешто срце се стврднало? Тешко на тие чиешто срца се нечувствителни при спомнувањето на Аллах, тие се во очигледна заблуда! (22)“

Возвишениот известува дека водата на Земјата, во основа е од небесата, како што вели Севишниот: „...И ние од небо чиста вода спуштаме.“ (Куран: Ел Фуркан, 48) Сеид ибн Џубејр кажува: „Потеклото на водата е од снегот“, значи снегот паѓа по планините и тука се задржува, потоа се топи и се спушта во внатрешноста на планините, а потоа од нив извираат извори. Ибн Абас, кажува: „Нема вода на Земјата, а да не е падната од небесата, но каналите по земјата ја впиваат.“

Зборовите на Возвишениот: „Зарем не гледаш дека Аллах од небото спушта дожд, па во извори во земјата го разделува“ – и зборовите на Возвишениот: „а потоа со помош на него разнобојни растенија изведува“ – различни по нивната форма, вкус, мирис и корист.

„потоа тие се сушат и ти ги гледаш пожелтени“ – помешано со суво. „и на крајот ги крши.“ – значи откако ќе се исуши потполно се крши на крајот.

„Тоа е, навистина, поука за тие што се паметни.“ – односно за оние кои се присетуваат и земаат поука дека и дуњалукот е таков. Започнува со младост и убавина, а завршува со старост и избличеност. Младиот човек ќе стане изнемоштен старец, а потоа на крајот умира. Среќен е оној кој по смртта ќе заслужи добро. Возвишениот Аллах го споредува животот на овој свет со растението кое е младо (зелено) а потоа се исуши и распадне, како што вели Возвишениот: „Наведи им како пример, дека животот на овој свет е како растение, кое и по натопувањето со вода, која Ние од небото ја спуштаме, сепак останува суво и ветровите го разнесуваат. А Аллах може сè.“ (Куран: Ел Кехф, 45)

Зборовите на Возвишениот: „Зарем е ист тој чиешто срце Аллах го сторил наклонето кон исламот, па тој го следи светлото на Господарот свој, или тој чиешто срце се стврднало?“ – то ест дали може да се еднакви ваквите и оние чии срца се крути и сурови, далеку од Вистината. Како што вели Севишниот: „Зарем е ист тој што бил во заблуда, а кого Ние го оживеавме и му дадовме светло со помош на кое меѓу луѓето се движи, со тој што е во темнината од која не излегува?“ (Куран: Ел Енам, 122) Затоа Возвишениот кажува: „Тешко на тие чиешто срца се нечувствителни при спомнувањето на Аллах“ – значи не омекнуваат при негово спомнување, не се понизни и не чувствуваат одговорност, ниту пак нешто разбираат:

„тие се во очигледна заблуда!“

اللَّهُ نَزَّلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُتَشَابِهًا مَثَانِيَ تَقْشَعْرُ مِنْهُ جُلُودُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلِينُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ ذَلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ

„Аллах го објавува најубавиот говор, Книга слична по смисла, чиешто поуки се повторуваат. Од неа ги поминуваат морници тие што се плашат од Господарот свој, а потоа, кога ќе се спомне Аллаховото име, кожата нивни и срцата нивни им се смируваат. Тоа е Аллаховото Упатство со кое Тој упатува кого сака; а тој кого Аллах на погрешен пат ќе го насочи, за него нема упатувач. (23)“

Тој е пофалба од Возвишениот Аллах, за Неговата величествена Книга, па Возвишениот кажува: „**Аллах го објавува најубавиот говор, Книга слична по смисла, чишто поуки се повторуваат.**“ – некои учени луѓе меѓу нив и Суфјан ибн Ујејне, кажуваат: „Содржината на повеќе курански ајети понекогаш имаат исто значење и тоа спаѓа во сличност (мутешабих). Понекогаш се наведуваат спротивности, како верници, а потоа кáфири, или се опишуваат својствата на ценетот, а веднаш потоа својствата на цехенемот, и слично на тоа. Тие се ајети чии пораки се повторуваат, како што се зборовите на Возвишениот: „**Честитите сигурно ќе бидат во ценетот, а грешниците сигурно во цехенемот.**“ (Куран: Ел Инфитар, 13-14) Кога контекстот на повеќе ајети има исто значење, тогаш тоа е мутешабих, слично по смислата. Не е тој мутешабих спомнат во зборовите на Возвишениот: „**Тој ти ја објавува Книгата во која се јасните ајети; тие се темели на Книгата, а останатите се помалку јасни...**“ (Куран: Али Имран, 7) Тоа има сосема друго значење и не спаѓа тоа во нејасни ајети (мутешабих) како што се кажува во ајетот: „**Тој ти ја објавува Книгата во која се јасните ајети; тие се темели на Книгата, а останатите се помалку јасни. Тие во чишто срца е скршнувањето ги следат нејасните ајети тежнеејќи за интриги и сопствено толкување. А толкувањето нивно го знае само Аллах!**“ (Куран: Али Имран, 7)

Во мутешабих ајетите, слични по смислата, спаѓа и оној кој се спомнува во зборовите на Возвишениот на ова место: „**...Книга слична по смисла, чишто поуки се повторуваат.**“

Зборовите на Возвишениот: „**Од неа ги поминуваат морници тие што се плашат од Господарот свој, а потоа, кога ќе се спомне Аллаховото име, кожата нивни и срцата нивни им се смируваат.**“ – овие се одлики на честитите: кога ќе ги слушнат зборовите на Возвишениот, бидејќи ги разбираат во нив ветувањето и казната, заплашувањето и заканата, се ежи нивната кожа од понизност и страв.

„**а потоа, кога ќе се спомне Аллаховото име, кожата нивни и срцата нивни им се смируваат.**“ – заради тоа што се надеваат во Неговата добрина и милост. Тие се разликуваат од грешникот од повеќе причини. Една од нив е: слушање на овие ајети значи цитирање на ајетите, а овие другите слушаат пеење на пејачки... Втора: Кога ним им се учат Аллаховите ајети, паѓаат на сецда расплакани, со убаво однесување и понизни, полни со надеж, љубов, разбирање и запознавање, како што вели Возвишениот: „**и тие кои кога ќе бидат опоменати со доказите на Господарот свој, ни глуви ни слепи не остануваат.**“ (Куран: Ел Фуркан, 73) – значи тие ги применуваат ајетите и прават сецда кога ги учат со проникливост а

не од незнаење и слепо имитирање и следење на другите. Трета: Тие убаво се однесуваат кога го слушаат, како што биле асхабите, р.а., слушајќи им се ежела кожата и срцето им се смирувало при спомнување на Аллаховите имиња и не крвале глас меѓусебно...!!? Не се задолжувале и оптоварувале себеси со она што не го можат, туку покажувале учтивост, смиреност и понизност и во тој поглед биле недостижни. Заради тоа добиле Аллахова пофалба и задоволство на двата света, наспроти другите групи на луѓе, чија памет се поматила и се заведени. Ова се случило со оние кои следат новотариите (бидати). И тоа е од шејтанот.

Зборовите на Возвишениот: „**Тоа е Аллаховото Упатство со кое Тој упатува кого сака.**“ – ете, тие се својства на оние кои Аллах ги упатил, а оние кои се спротивни на ова, тие се од оние кои Аллах ги оставил во заблуда. „**а тој кого Аллах на погрешен пат ќе го насочи, за него нема упатувач.**“

أَفَمَنْ يَتَّبِعِي بَوَجْهِهِ سُوءَ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَقِيلَ لِلظَّالِمِينَ ذُوقُوا مَا كُنتُمْ تَكْسِبُونَ كَذَّبَ
الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَأَتَاهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ فَأَذَاقَهُمُ اللَّهُ الْخِزْيَ فِي الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا وَالْعَذَابِ الْآخِرَةِ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ

„Зарем е ист тој што на Судниот ден со лицето свое ќе се засолнува од страшното страдање со тој што е сигурен од него? ,Трпете го тоа што го заслуживте!‘ – ќе им се рече на насилниците. (24) Тие пред нив негираа, па ги стигна казна од каде што не очекуваа. (25) Аллах даде да почувствуваат понижување во животот на овој свет, а страдањето на оној свет ќе биде, навистина, уште поголемо – само кога тие би знаеле! (26)“

Возвишениот кажува: „Зарем е ист тој што на Судниот ден со лицето свое ќе се засолнува од страшното страдање со тој што е сигурен од него?“ – значи дали можат да бидат исти оние кои ги чека страшна казна со оние кои тој ден ќе бидат потполно смирени. „**ќе им се рече на насилниците**“ – ќе му се рече нему (на спомнатиот во овој ајет) и слични многубошци на него, во форма на прекор кон нив: „**Трпете го тоа што го заслуживте!**“ – како што вели Возвишениот: „**на Денот кога во Огнот ќе бидат одвлечени, со лицата надолу сврте- ни: ,Искусете го допирот на Огнот!**““ (Куран: Ел Камер, 48) Во ајетот кој го толкуваме спомната е казна, а не е сигурност од неа (тоа е спомнато во преводот на ајетот). Како што вели еден поет: „*Ако се упатам во некој крај (земја) сакајќи добро, не знам од двете што ме чека?*“

Под своите зборови „од двете“ поетот подразбира добро и зло. Возвишениот спомнува овде: „Зарем е ист тој што на Судниот ден со лицето свое ќе се засолнува од страшноста страдање со тој што е сигурен од него?“ – што значи: дали се еднакви оној кој ќе ја вкуси казната со своето лице и оној кој ќе биде поштеден (сигурен) од тоа? И не ја спомнал сигурноста задоволувајќи се со казната.

Зборовите на Возвишениот: „Тие пред нив негираа, па ги стигна казна од каде што не очекуваа.“ – значи Возвишениот Аллах ги уништил минатите народи кои ги негирале пратениците и од Аллах немале заштита. Зборовите на Возвишениот: „Аллах даде да почувствуваат понижување во животот на овој свет“ – така што жестоко ги казнил и направил верниците да им се одмаздат. Па нека бидат внимателни оние на кои Аллах им се обраќа во овој ајет, а тоа се неверниците од Курејшиите, и други кои за лажен ќе го сметаат најпочестениот меѓу пратениците и печатот на сите – Пратеникот с.а.в.с., а она што Аллах им го подготвил на идниот свет од жестока казна е уште поголемо од она што им се случило на овој свет. Затоа Возвишениот кажува: „а страдањето на оној свет ќе биде, навистина, уште поголемо – само кога тие би знаеле!“

وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ قُرْآنًا عَرَبِيًّا غَيْرَ ذِي عِوَجٍ
لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَجُلًا فِيهِ شُرَكَاءُ مُتَشَاكِسُونَ وَرَجُلًا سَلَمًا لِرَجُلٍ هَلْ يَسْتَوِيَانِ
مَثَلًا الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ مَيِّتُونَ ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عِنْدَ
رَبِّكُمْ تَخْتَصِمُونَ

„Ние во овој Куран им наведуваме на луѓето секакви примери за да примат поука. (27) Во Куранот на арапски јазик, во кој нема никакви противречности, за да се плашат и за да внимаваат. (28) Аллах го наведува како пример човекот кој е во власт на ортаци околу кого тие се грабаат, и човек кој е во власт само на еден човек – дали положбата нивна е иста? Благодарноста Му припаѓа на Аллах, не е иста, но повеќето од нив не знаат. (29) Ти, навистина, ќе умреш, а и тие, исто така ќе умрат. (30) И потоа, на Судниот ден, пред Господарот свој еден со друг ќе се расправате. (31)“

Возвишениот кажува: „Ние во овој Куран им наведуваме на луѓето секакви примери...“ – значи на луѓето им објаснивме со спомнување на примери.

„за да примат поука.“ – бидејќи примерот го доближува значењето до умовите. Како што вели Севишниот: **„Тој ви наведува пример од вас самите...“** – то ест, познат меѓу вас.

Зборовите на Возвишениот: **„Во Куранот на арапски јазик, во кој нема никакви противречности“** – значи Куранот дошол на јасен арапски јазик без да има во него некакви искривувања или нејаснотии. Тој е потполно јасен доказ и аргумент; Возвишениот Аллах го дал таков и како таков го објавил. **„за да се плашат и за да внимаваат.“** – значи да се плашат и да внимаваат од она што им се заканува од казна во Куранот и да работат за што им се ветува. Потоа Возвишениот кажува: **„Аллах го наведува како пример човекот кој е во власт на ортаци околу кого тие се грабаат“** – имаат спор за човекот кој им е заеднички, **„и човек кој е во власт само на еден човек“** – то ест е во власт на еден човек и никој освен него не го поседува.

„Дали положбата нивна е иста?“ – значи не може никако да биде ист овој и оној. Исто така, не е еднаков мушрикот кој покрај Аллах обожува други божества, и искрениот верник кој не обожува никого освен Аллах, Единствен кој нема здружник. Па како можат да бидат исти овие и оние? Откако овој пример е јасен и очигледен, Возвишениот кажува: **„Благодарноста Му припаѓа на Аллах“** – заради донесувањето на аргументи против нив.

„но повеќето од нив не знаат“ – значи тие поради незнаење му припишуваат здружник на Аллах.

Зборовите на Возвишениот: **„Ти, навистина, ќе умреш, а и тие, исто така ќе умрат.“** – значи неминовно е дека ќе преминете од овој свет и ќе бидете вратени – и собрани кај Возвишениот Аллах, на идниот свет, и ќе се парничите кај Аллах за она што сте го поминале на овој свет; во тевхид – правиот пат, или во ширк – многубоштво, кривиот пат. Тој ќе ви суди, ќе ви пресуди праведно, бидејќи Тој е Сознаен Судија. Па Возвишениот Аллах ќе ги спаси Своите искрени верници, кои верувале во еден Бог, а ќе ги казни неверниците, кои ќе ја негираат Вистината. Овој ајет, иако неговата содржина алудира на верниците и неверниците и нивната меѓусебна расправа на идниот свет, ги опфаќа сите оние кои се во расправа на дуњалукот – и тие пак ќе се расправаат на идниот свет.

Ибн ебу Хатим пренесува од Ез-Зубејр р.а. кој кажува: „Откако е објавен ајетот: **„И потоа, на Судниот ден, пред Господарот свој еден со друг ќе се расправате.“** Ез-Зубејр р.а. го прашал Пратеникот: *„О, Аллахов Пратенику,*

дали повторно ќе се расправаме?‘, Да‘, одговорил. Ез-Зубејр рече: ,Тогаш работата е навистина жестока.“ Во Муснед се бележи од Ебу Зер р.а. кој кажува: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. видел две овци како меѓусебно се удираат (бодат, тепаат), па ме праша: ,Поради која причина се борат?‘, Не знам‘, реков. Пратеникот с.а.в.с. рече: ,Но Аллах знае, и Тој ќе пресуди меѓу нив.“ Пренесува Али ибн ебу Талха, од Ибн Абас р.а. во врска со ајетот – **„И потоа, на Судниот ден, пред Господарот свој еден со друг ќе се расправате.“** – дека рекол: „Ќе се парнички искрениот со лажгото, обесправениот со насилникот, упатениот со заталканиот и слабиот со вообразиениот.“

فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَبَ عَلَى اللَّهِ وَكَذَّبَ بِالصِّدْقِ إِذْ جَاءَهُ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَافِرِينَ
وَالَّذِي جَاءَ بِالصِّدْقِ وَصَدَّقَ بِهِ أُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ذَلِكَ جَزَاءُ
الْمُحْسِنِينَ لِيُكَفِّرَ اللَّهُ عَنْهُمْ أَسْوَأَ الَّذِي عَمِلُوا وَيَجْزِيَهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ

„Има ли понеправеден од тој што за Аллах говори лаги и ја смета Вистината за лага кога таа му доаѓа? Зарем цехенемот нема да биде престојувалиште за неверниците? (32) А тој што ја носи Вистината и тие кои веруваат во неа, тие се богобојазливи, (33) сè што ќе посакаат кај Господарот свој ќе најдат; тоа ќе биде награда за тие што правеле добри дела, (34) за Аллах да помине преку нивните лоши постапки, и за добрите дела кои ги правеле да ги награди. (35)“

Возвишениот Аллах им се обраќа на мушриците кои измислиле лага на Аллах на тој начин што Му припишале други божества. Тврделе дека мелеците се Аллахови ќерки и на Аллах му припишале син. Возвишен и голем е Аллах и далеку од зборовите кои Му ги припишуваат. Згора на тоа, ја негирале вистината која им дошла на јазикот на пратениците, Аллаховиот спас и благослов нека е врз нив. Затоа Возвишениот кажува: „Има ли понеправеден од тој што за Аллах говори лаги и ја смета Вистината за лага кога таа му доаѓа?“ – значи нема поголем насилник од овој, бидејќи тој споил две невинности: излажал на Аллах и за лажен го смета Аллаховиот Пратеник, с.а.в.с.. Затоа Возвишениот им кажува, заканувајќи им се: „Зарем цехенемот нема да биде престојувалиште за неверниците?“ – а тие се оние кои ја негирале и порекнувале Вистината, и затоа Возвишениот кажува: „А тој што ја носи Вистината“ – а тоа се однесува на Аллаховиот Пратеник, с.а.в.с.. „и тие кои веруваат во неа“ – значи муслиманите. „тие

се богобојазливи“ – значи оние кои се чуваат од многубоштвото. „сè што ќе посакаат кај Господарот свој ќе најдат“ – значи во ценетот тоа ќе го најдат.

„тоа ќе биде награда за тие што правеле добри дела, за Аллах да помине преку нивните лоши постапки, и за добрите дела кои ги правеле да ги награди.“ – како што вели Возвишениот во друг ајет: „Ете, од таквите ќе ги примиме Ние добрите дела кои ги правеа, а преку лошите постапки нивни ќе поминеме; тие ќе бидат од жителите на ценетот, ќе го исполниме вистинитото ветување кое им е дадено.“ (Куран: Ел Ахкаф, 16)

أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ وَيُخَوِّفُونَكَ بِالَّذِينَ مِنْ دُونِهِ وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُضِلٍّ أَلَيْسَ اللَّهُ بِعَزِيزٍ ذِي انْتِقَامٍ وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلْ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ أَرَادَنِيَ اللَّهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ كَاشِفَاتُ ضُرِّهِ أَوْ أَرَادَنِي بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ مُمْسِكَاتُ رَحْمَتِهِ قُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُونَ قُلْ يَا قَوْمِ اعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ إِنِّي عَامِلٌ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُثِيمٌ

„Зарем Аллах не е Заштитник на Својот роб? А тие те заплашуваат со оние кои, покрај Него, ги обожуваат. Тој што Аллах во заблуда ќе го остави – никој не може на Вистинскиот пат да го упати, (36) а кого Тој на Вистинскиот пат ќе го упати – никој не може во заблуда да го доведе. Зарем Аллах не е Силен и Казнувач? (37) Ако ги запрашаш кој ги создаде небесата и Земјата, сигурно ќе речат: „Аллах!“ а ти кажи: „Мислите ли вие дека тие кои ги молите, покрај Аллах, би можеле да ја отстранат штетата, ако Аллах сака да ми ја стори, или дека би можеле да ја задржат милоста Негова, ако Тој сака да ми ја подари?“ Кажи: „Мене ми е доволен Аллах, на Него се потпираат тие што бараат потпирач.“ (38) Кажи: „О народе мој, ти постапувај така како што постапуваш, а и јас ќе постапувам, па ќе знаете (39) кого ќе го стигне страдањето кое ќе го понижи, и кого вечното страдање ќе го снајде.“ (40)“

Возвишениот кажува: „Зарем Аллах не е Заштитник на Својот роб?“ – значи дека Тој го штити оној кој Му робува и се потпира на Него. Ибн ебу Хатим прене-сува од Фадале ибн Убејд ел-Енсари р.а. дека го слушнал на Аллаховиот Пратеник

с.а.в.с. како вели: „Среќен ќе биде оној кој ќе се упати на патот на спасот (исламот), оној кому живеачката ќе му биде умерена и ќе биде задоволен со таквиот живот.“ Го бележат Несаи и Тирмизи и го сметаат за автентичен. „...а тие те плашат со оние кои, покрај Него им се клањаат.“ Се мисли на мушриците кои го плашат Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. со нивните идоли и се закануваат со нивните божества кои тие ги обожуваат од незнаење и заблуда. Возвишениот кажува: „**Тој што Аллах во заблуда ќе го остави – никој не може на Вистинскиот пат да го упати, а кого Тој на Вистинскиот пат ќе го упати – никој не може во заблуда да го доведе. Зарем Аллах не е Силен и Казнувач?**“ – значи Тој е со недостижна величина и моќ. Нема да му се направи неправда на оној кој ќе се потпре на Возвишениот Аллах, бидејќи Тој е Силен, нема никој помоќен од Него.

Тој е Оној кој казнува и никој пожестоко од Него не ги казнува оние кои ќе Го негираат, кои здружник ќе му припишуваат и упорно се спротивставуваат на Неговиот Пратеник с.а.в.с..

Зборовите на Возвишениот: „**Ако ги запрашаш кој ги создаде небесата и Земјата, сигурно ќе речат: „Аллах!“**“ – значи мушриците признавале дека Аллах е Творец на сè, и покрај тоа тие со Него обожувале други божества, она што не може да им наштети или корист да им донесе, затоа Севишниот вели: „**а ти кажи: „Мислите ли вие дека тие кои ги молите, покрај Аллах, би можеле да ја отстранат штетата, ако Аллах сака да ми ја стори, или дека би можеле да ја задржат милоста Негова, ако Тој сака да ми ја подари?**““ – то ест не можат ништо од сето ова. Ибн ебу Хатим наведува хадис при овој ајет со свој синцир на пренесувачи кој стигнува до Ибн Абас, а тој го припишува на Пратеникот с.а.в.с. дека рекол: „*Биди послушен на Возвишениот Аллах, и придржувај се кон она што ти е наредено, па и Тој тебе ќе те чува, почитувај Го Аллах и извршувај ги Неговите наредби, па ќе Го имаш секогаш со тебе како заштитник. Мисли на Аллах кога си во благосостојба, Тој ќе се грижи за тебе во неволја. Ако нешто побараш, побарај од Аллах. Ако ти притреба помош, и тогаш обрати му се на Возвишениот Аллах. Добро знај: целиот свет да се собере да ти донесе некаква штета, тие нема да можат да ти наштетат освен онаа штета која Возвишениот Аллах ти ја пропишал; и пак целиот свет да се собере да ти донесе некаква корист, нема да можат да ти донесат освен онаа која Аллах ти ја одредил. Страниците се осушиле, а перата се подигнати...*“

Зборовите на Возвишениот: „**Каж**: **Мене ми е доволен Аллах**“ – значи Аллах ми е доволен како Заштитник. „на Него се потпираат тие што бараат потпирач.“

Ибн ебу Хатим пренесува од Ибн Абас р.а. хадис кој се припишува на Пратеникот, с.а.в.с.: „*Кој сака да биде најсилен човек, нека се потпре на Возвишениот Аллах, а кој сака да биде најбогат човек, па нека биде посигурен и поубеден за она што е кај Аллах од она што е кај него. Кој сака да биде најблагодороден човек, нека се плаши од Аллах.*“

Зборовите на Возвишениот: „**Каж**: **О народе мој, ти постапувај така како што постапуваш**“ – значи на свој начин. Ова е жестока закана. „**а и јас ќе постапувам**“ – значи ќе работам според програмата која ми е зацртана. „**па ќе знаете**“ – ќе ги знаете лошите последици од тоа. „**кого ќе го стигне страдањето кое ќе го понижи**“ – значи на дуњалукот. „**и кого вечното страдање ќе го снајде.**“ – значи постојана и непрекината, која нема да го одмине, а тоа ќе биде на идниот свет.

إِنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ لِلنَّاسِ بِالْحَقِّ فَمَنِ اهْتَدَىٰ فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَمَا
 أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنفُسَ حِينَ مَوْتِهَا وَالَّتِي لَمْ تَمُتْ فِي مَنَامِهَا فَيُمْسِكُ الَّتِي
 قَضَىٰ عَلَيْهَا الْمَوْتَ وَيُرْسِلُ الْأُخْرَىٰ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ

„**Ние ти ја објавуваме Книгата со вистината за целиот свет; тој што ќе оди по Вистискиот пат – на себеси ќе си користи, а тој што ќе застрани – на себе ќе си наштети, ти не си задолжен за нив. (41) Аллах ги зема душите во часот на нивната смрт, а и на тие што спијат, па ги задржува тие на кои им одредил да умрат, а другите ги остава до одредениот рок. Тоа се, навистина, докази за тие што размислуваат. (42)**“

Возвишениот му се обраќа на Својот пратеник Мухамед, с.а.в.с.: „**Ние ти ја објавуваме Книгата со вистината за целиот свет**“ – значи за сите созданија, луѓе и џини, за да ги опоменеш со неа. „**тој што ќе оди по Вистискиот пат – на себеси ќе си користи**“ – па користа од тоа ќе му се врати лично нему.

„**а тој што ќе застрани – на себе ќе си наштети**“ – тој лично на себе ќе ги осети последиците од тоа. „**ти не си задолжен за нив.**“ – значи ти не си задолжен да ги упатиш.

„Твое е да опоменуваш, а за сè, само Аллах се грижи.“ (Куран: Худ, 12)
 Како што се зборовите на Возвишениот: „Твое е да објавуваш, а Наше е да бараме полагање на сметката.“ (Куран: Ер Рад, 40)

Зборовите на Возвишениот: „Аллах ги зема душите во часот на нивната смрт, а и на тие што спијат, па ги задржува тие на кои им одредил да умрат, а другите ги остава до одредениот рок.“ – во него се докажете дека тие се состануваат во Високото Друштво, како што стои во мерфу хадис кој го пренесува Ибн Менде и други. Бележат Бухари и Муслим од Ебу Хурејре р.а. кој кажува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Кога некој од вас сака да легне во постела, нека го истресе чаршафот (простирката), бидејќи тоа не знае што ќе се случило по него, а потоа нека рече: ‚Во име Твое, Господару мој, легнувам настрана, и во име Твое, Господару мој, станувам; ако ми ја земеш душата, смилувај ѝ се, а ако ми ја вратиш, чувај ја како што ги чуваш Своите добри робови.““ Некои од претходните алими, толкувајќи го овој благороден ајет кажуваат: „Душите на умерените – кога ќе умрат, а душите на живите – кога ќе заспијат, се земаат, па се запознаваат колку Аллах сака да се запознаат, па ги задржува тие на кои им одредил да умрат, кои веќе умреле, а другите ги остава до одредениот рок...‘ значи до рокот кој им е одреден.“ И Ибн Абас р.а. кажува: „Ги зема душите на умерените, а ги враќа душите на живите.“

„Тоа се, навистина, докази за тие што размислуваат.“

أَمْ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ شُفَعَاءَ قُلُوبَهُمْ أَوْ لَوْ كَانُوا لَا يَمْلِكُونَ شَيْئًا وَلَا يَعْقِلُونَ قُلْ لِلَّهِ الشَّفَاعَةُ جَمِيعًا لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ وَإِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَحْدَهُ اشْمَأَزَّتْ قُلُوبُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَإِذَا ذُكِرَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ إِذَا هُمْ يَسْتَبْشِرُونَ

„Тие без Аллахово одобрување посредници земаат. Кажите: ‚Зарем и тогаш кога се без никаква моќ и кога ништо не разбираат?‘ (43) Кажите: ‚Никој не може без Негова дозвола да посредува, власта на небесата и на Земјата е Негова, а потоа Нему ќе Му се вратите.‘ (44) Кога Аллах ќе се спомне, се грозат срцата на тие што не веруваат во оној свет, а кога ќе се спомнат оние кои тие, покрај Него, ги обожуваат, одеднаш радост ги обзема. (45)“

Возвишениот Аллах ги укорува мушриците поради нивното земање на посредници освен Аллах, а тие се оние чии ликови се како овие кипови кои ги зеле сами од себе без никаков аргумент и доказ кој упатува на тоа, а потоа Возвишениот кажува: „**Каж**и“ – о, Мухамеде, „**Зарем и тогаш кога се без никаква моќ**“ – значи нивните кипови, кои не поседуваат слух, вид ниту разум. „**Каж**и: „**Никој не може без Негова дозвола да посредува**“ – значи посредништвото нема да користи кај Аллах освен од оној од кого Тој е задоволен и му даде дозвола за тоа. Одлуката за посредништво е само кај Аллах.

„**Кој може пред Него да посредува за некого без дозвола Негова? ,Негова е власта на небесата и Земјата**“ (Куран: Ел Хадид, 2) Значи Тој управува со сè.

„**а потоа Нему ќе Му се вратите**“ – значи ќе ви суди вам на идниот свет праведно, и секој ќе биде награден и казнет според заработката, а потоа ги укорува мушриците и опишува: „**Кога Аллах ќе се спомне**“ – односно кога ќе им се каже: нема Бог освен еден Аллах, „**се грозат срцата на тие што не веруваат во оној свет**“ – се собираат, стануваат одбојни и надуени од неверување и суровост не го следат и не се покоруваат на верувањето. Нивните срца не го прифаќаат доброто, а кој нема да прими добро ќе прими зло, и затоа Возвишениот кажува: „**а кога ќе се спомнат оние кои тие, покрај Него, ги обожуваат**“ – значи киповите, идолите, божествата, „**одеднаш радост ги обзема**“ – значи се веселат и се радуваат.

قُلِ اللَّهُمَّ فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ فِي مَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ وَلَوْ أَنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَافْتَدَوْا بِهِ مِنْ سُوءِ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَبَدَا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مَا لَمْ يَكُونُوا يَحْتَسِبُونَ وَبَدَا لَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ

„**Каж**и: „**Аллаху, Создателу на небесата и на Земјата, Ти Кој го знаеш невидливиот и видливиот свет, Ти на робовите Свои ќе им пресудиш за тоа за што не се согласуваа!**“ (46) Кога злосторниците би го имале сето тоа што е на Земјата, и уште толку, на Судниот ден тие би го дале сето тоа за да се искупат од тешкото страдање; А Аллах ќе ги казни со казна каква што не можеле ниту да замислат, (47) и ќе им се предпочат лошите дела нивни кои ги правеа и ќе ги снајде токму тоа на што се потсмеваа. (48)“

Откако Возвишениот Аллах ги укорил мушриците поради нивната љубов кон ширкот и избегнување на тевхидот, Севишниот кажува: „**Кажѝ: Аллаху, Создателу на небесата и на Земјата, Ти Кој го знаеш невидливиот и видливиот свет**“ – значи ти моли Му се на Аллах Единствениот, бидејќи Тој е Творец на сè и го познава тајното и јавното.

„**Ти на робовите Свои ќе им пресудиш за тоа за што не се согласуваа!**“ – во нивниот дуњалук и ќе им пресудиш во ветениот ден по повторното оживување. Муслим бележи во својот Сахих од Ебу Селеме ибн Абдур-Рахман, кој кажува: „*Ја прашав на Аиша, р.а.: ‚Со што го започнувал ноќниот намаз, Аллаховиот Пратеник, с.а.в.с. кога станувал ноќе?‘ Таа одговорила: ‚Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. кога станувал ноќе, својот намаз го започнувал со оваа дова: О, Аллах, Господару на Џибрил, Микаил, Исрафил, Создателу на небесата и Земјата, Ти го знаеш видливиот и невидливиот свет. Ти на робовите Свои ќе им пресудиш за тоа за што не се согласуваа! Упати нè на вистината во она што тие се расправале со Твоја дозвола; Ти го упатуваиш на Вистинскиот пат оној кого Ти сакаш!*“

Имамот Ахмед бележи од Абдулах ибн Месуд р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „*Кој ќе рече: ‚О, Аллах, Создателу на небесата и Земјата, Ти кој го знаеш видливиот и невидливиот свет, јас ти давам ветување на овој свет да сведочам дека нема друг бог освен Аллах. Ти си Единствен, Ти немаиш здружник, и сведочам дека Мухамед е Твој роб и пратеник, ако ме препуштиш на самиот себеси, тоа ќе ме води кон зло и оддалечи од добро, јас сум сигурен само во Твојата милост. Дај ми Свое ветување кое ќе го исполниш на идниот свет, Ти навистина, нема да го изневериш ветувањето.‘ Нема да се изговорат овие зборови, а Аллах да не им рече на Своите мелеци на Денот на судењето: ‚Навистина, Мојот роб побарал од Мене ветување (ми упатил молба), па исполнете му го ветувањето, па Возвишениот Аллах, ќе го воведи во ценетот.‘“ Сухејл кажува дека го известил на Касим ибн Абду-Рахман дека Авф ни го препрел тоа и тоа, па рекол: „*Нема меѓу нас девојче (робинка), а да не ги изговара овие зборови во својата соба.*“*

Зборовите на Возвишениот: „**Кога злосторниците би го имале...**“ – а тоа се однесува на мушриците. „**сето тоа што е на Земјата, и уште толку**“ – значи кога би собрале сè што е на Земја и уште толку. „**на Судниот ден тие би го дале сето**

тоа за да се искупат од тешкото страдање“ – она што Возвишениот Аллах им го подготвил на идниот свет – нема да им биде прифатен откупот.

„А Аллах ќе ги казни со казна каква што не можеле ниту да замислат“ – значи ветена им е од Аллах казна и страдање, она што не го очекувале. „и ќе им се предпочат лошите дела нивни кои ги правеа“ – значи ќе им се покаже награда онаква каква што заработиле на овој свет од гревови, „и ќе ги снајде токму тоа на што се потсмеваа.“ Значи ќе ги опфати казна со која тие се потсмеваале на дуњалукот при нејзиното спомнување.

فَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَانَا ثُمَّ إِذَا خَوَّلْنَاهُ نِعْمَةً مِنَّا قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ بَلْ هِيَ فِتْنَةٌ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ قَدْ قَالَهَا الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَالَّذِينَ ظَلَمُوا مِن هَؤُلَاءِ سَيُصِيبُهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَمَا هُمْ بِمُعْجِزِينَ أَوَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

„Кога човекот некаква неволја ќе го снајде, Нам Ни се моли; а кога Ние потоа благодат ќе му пружиме, тогаш вели: „Ова ми е дадено за/тоа што тоа го заслужив.“ А не е така, тоа е само искушение, но повеќето од нив не знаат. (49) Така говорела и тие пред нив, па не им користеше тоа што го беа стекнале, (50) и ги стигна казна за тоа што го правеа. А и тие меѓу овие кои прават насилство – ќе ги стигне казна за тоа што го прават, тие нема да избегаат. (51) Зарем тие не знаат дека Аллах дава изобилно снабдување кому сака, и дека ускратува кому сака; тоа се, навистина, поуки за народот кој верува. (52)“

Возвишениот и Севишниот известува за човекот дека тој во тешка состојба понизно му се обраќа на Возвишениот Аллах, и кај Него се враќа и Го моли, а кога ќе му подари добро, тој ги преминува границите и продолжува во грешење. „Ова ми е дадено затоа што тоа го заслужив.“ – значи поради Аллаховото знаење дека јас заслужувам, а да не сум заслужен не би ми го подарил ова.

„А не е така, тоа е само искушение“ – но нештата не се така како што тој ги смета, туку ние го почестуваме со благодат заради испит: дали ќе биде послушен или грешник, а Ние најдобро знаеме како тој ќе се однесува.

„но повеќето од нив не знаат“ – и затоа го кажале она што кажале.

„Така говореа и тие пред нив“ – значи многу од претходните народи.

„па не им користеше тоа што го беа стекнале“ – па не им користеле зборовите ниту нивните тврдења.

„и ги стигна казна за тоа што го правеа. А и тие меѓу овие кои прават насилство“ – овие ајети се упатени до неверниците од Курејш.

„ќе ги стигне казна за тоа што го прават“ – значи како што ги стигнале овие, „тие нема да избегаат“ – како што вели Возвишениот: „и да не говореа: ,Имаме повеќе богатство и деца; ние нема да бидеме казнети!““ (Куран: Сабе, 35)

И зборовите на Возвишениот: „Зарем тие не знаат дека Аллах дава изобилно снабдување кому сака, и дека ускратува кому сака“ – значи му го зголемува на еден народ а му го ускратува на друг народ.

„тоа се, навистина, поуки за народот кој верува.“

قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ وَأَنِيبُوا إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَأَسْلِمُوا لَهُ مِن قَبْلِ أَن يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ وَاتَّبِعُوا أَحْسَنَ مَا أُنزِلَ إِلَيْكُم مِّن رَّبِّكُمْ مِّن قَبْلِ أَن يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ بَغْتَةً وَأَنتُمْ لَا تَشْعُرُونَ أَن تَقُولَ نَفْسٌ يَا حَسْرَتِي عَلَىٰ مَا فَرَّطْتُ فِي جَنبِ اللَّهِ وَإِن كُنتُ لَمِنَ السَّٰخِرِينَ أَوْ تَقُولَ لَوْ أَنَّ اللَّهَ هَدَانِي لَكُنتُ مِنَ الْمُتَّقِينَ أَوْ تَقُولَ حِينَ تَرَى الْعَذَابَ لَوْ أَنَّ لِي كَرَّةً فَأَكُونَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ بَلَىٰ قَدْ جَاءَتْكَ آيَاتِي فَكَذَّبْتَ بِهَا وَاسْتَكْبَرْتَ وَكُنتَ مِنَ الْكَٰفِرِينَ

„Кажи: ,О, робови Мои кои кон себеси во гревовите претерувавте, не губете надеж во Аллаховата милост! Аллах, сигурно, сите гревови ќе ви ги прости; Тој, навистина, многу простува и Тој е Милостив. (53) И вратете Му се на Господарот свој и покорете Му се пред казната да ви дојде – потоа никој нема да може напомош да ви дојде. (54) И следете го тоа најубавото, тоа што Господарот ваш ви го објавува, пред ненадејно казната да ви дојде, за чие доаѓање нема да знаете. (55) За човекот да не извика: ,Тешко мене, колку само должности кон Аллах пропуштив, дури и се исмејував!‘ (56) или да не рече: ,Да ме упатеше Аллах на Вистинскиот пат, сигурно ќе се сочував од Неговата казна.‘

(57) Или да не каже кога ќе го доживее страдањето: „Само кога би можел да се вратам – добри дела би правел!“ (58) „Никогаш! Доаѓаа Моите знаци, па ги негираше и се вообрази, и неверник беше.“ (59)“

Овој благороден ајет е повик до сите грешници, неверници и другите да се вратат на патот на покајанието и каењето. Ова е известување од Возвишениот Аллах дека Тој ќе ги прости сите гревови за оној кој ќе се покае, па дури и да изнесуваат колку морската пена. Не е исправно овој ајет да се поврзува со оние кои не направиле теуба, бидејќи нема да биде прошка за ширк доколку тие не се покајат од истото.

Бухари бележи од Ибн Абас, р.а.: „Дека луѓето кои правеле ширк, убивале и многу блуд правеле, дошле кај Мухамед а.с. и го прашале: „Навистина, она што го кажуваш и во што повикуваш е добро, па кога би нè известил дека постои откуп (кефарет) за она што сме го правеле?“ Па е објавен ајетот: **„И тие кои покрај Аллах на друг бог не му се молат, и тие, коишто Аллах ги забранил, не ги убиваат, освен кога правдата бара, и кои не прават блуд.“** (Куран: Ел Фуркан, 68) и објавено е: **„Кажите: О, робови Мои кои кон себеси во гревовите претерувате, не губете надеж во Аллаховата милост! Аллах, сигурно, сите гревови ќе ви ги прости...“** Вака го бележат Муслим, Ебу Давуд и Несаи од Ибн Абас. За првиот ајет е поврзан овој ајет во кој Возвишениот Аллах, кажува:

„освен тие што ќе се покајат и ќе поверуваат и добри дела ќе прават.“ (Куран: Ел Фуркан, 70)

Бележи имамот Ахмед од Амр ибн Анбесе р.а. дека кажува: „Дојде кај Пратеникот с.а.в.с. изнемоштен старец кој се потпираше на стап, и го прашал: „О, Аллахов Пратенику, јас имам многу гревови, изневерувања, па дали мене ќе ми биде простено?“ Пратеникот с.а.в.с. му рече: „Зарем не сведочиш дека нема друг бог освен Аллах?“ Рече: „Секако, сведочам дека ти си Аллахов пратеник!“ Пратеникот с.а.в.с. му рече: „Простени ти се твоите гревови и изневерувања.““

Од наведеното се подразбира дека од простување на гревовите се мисли на простување на сите гревови со теуба, и човекот не треба да губи надеж во Аллаховата милост, па дури и да се големи и многубројни гревови, бидејќи портите на Аллаховата милост се големи и пространи.

Возвишениот рекол: **„Кој ќе стори некакво зло или кон себе ќе згреши, па потоа ќе Го замоли Аллах да му прости – ќе види дека Аллах простува и дека е Милостив!“** (Куран: Ен Ниса, 110)

Возвишениот Аллах кажува за мунафиците: „Лицемерите на самото дно на цехенмот ќе бидат и ти нема да им најдеш помагач. Освен тие кои ќе се покајат и ќе се поправат и кои цврсто Аллах ќе Го прифатат и верата своја во Аллах искрено ќе ја исполат.“ (Куран: Ен Ниса, 145-146)

Возвишениот кажува: „Неверници се тие што велат: ‚Бог е дел од тројството!‘ А само еден е Бог! И доколку тие не се откажат од тоа што го велат, неиздржливо страдање, навистина, ќе го стигне секој од нив кој неверник ќе остане.“ (Куран: Ел Маида, 73)

А потоа Оној чија величина е возвишена кажува: „Зошто тие не се покајат кај Аллах и не замолат прошка од Него? А Аллах простува и Милостив е.“ (Куран: Ел Маида, 74)

И пак Возвишениот кажува: „Тие што верниците и верничките ќе ги мачат, и потоа нема да се покајат, ги чека казна во цехенмот и исто така пржење во огнот.“ (Куран: Ел Буруџ, 10)

Хасан ел Басри, Аллах да му се смилува, кажува: „Погледнете ја оваа благородност и ширина. Тие ги убиле Неговите пријатели, а Тој ги повикува на теуба и прошка.“ Навистина, Возвишениот Аллах со Својата добрина и благородност и Своето добродетелство ги повикува сите неверници на покајание, без исклучок, дури и оној кој тврдел: „Јас сум ваш врховен Господар“, но тој не сакал да се покае, освен во оној момент кога покајанието не користи, а тоа е пред самата смрт, кога Аллах ќе му рече: „...зарем сега...“ Ибн Абас р.а. кажува: „Кој на Аллаховите робови им ја одзема надежта во можноста за покајание по овој ајет, тој ја порекнал Аллаховата Книга.“ Абдулах ибн Месуд на еден говорник кој ги потсетувал луѓето на казната му рекол: „О, ти кој опоменуваш, зошто луѓето ги доведуваш во очај од Аллаховата милост?“ а потоа проучил: „**Кажите О, робови Мои кои кон себеси во гревовите претерувавте, не губете надеж во Аллаховата милост!**“ Го пренесува Ибн ебу Хатим.

Имамот Ахмед бележи од Ебу Ејуб ел-Енсари р.а. дека на смртна постела рекол: „Од вас го сокривав она што го слушнав од Аллаховиот Пратеник, с.а.в.с.. Тој рекол: ‚Кога вие не ќе грешевте, Возвишениот Аллах ќе создадеше народ кој грешил, па ќе им простеше (кога би побарале прошка).‘“ Го бележи Муслим во својот Сахих исто така и Тирмизи.

Пренесува имамот Ахмед од Ибн Абас р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Откуп за гревот е покајанието.“

Зборовите на Возвишениот: **„И вратете Му се на Господарот свој и покорете Му се...“** – значи вратете му се на Возвишениот Аллах, и Нему покорете Му се. **„пред казната да ви дојде – потоа никој нема да може напомош да ви дојде.“** – значи побрзајте со теуба и добри дела пред да стигне казната.

„И следете го тоа најубавото, тоа што Господарот ваш ви го објавува“ – а тоа е чесниот Куран.

„пред ненадејно казната да ви дојде, за чие доаѓање нема да знаете.“ – значи ниту ќе ја знаете казната ниту ќе ја претчувствувате.

Потоа Возвишениот кажува: **„За човекот да не извика: ,Тешко мене, колку само должности кон Аллах пропуштив, дури и се исмејував!“** – значи грешниците ќе зажалат за она што го испуштиле и за што не се покајале, ќе посакаат да биле добродетели, искрени и послушни на Возвишениот Аллах.

Зборовите на Возвишениот: **„дури и се исмејував!“** – односно моја работа на дуњалукот била работа да се потсмевам, се исмејував и не бев искрен.

„или да не рече: ,Да ме упатеше Аллах на Вистинскиот пат, сигурно ќе се сочував од Неговата казна.‘ Или да не каже кога ќе го доживее страдањето: ,Само кога би можел да се вратам – добри дела би правел!‘ – ќе посака да се врати на дуњалукот за да прави добри дела, па Возвишениот Аллах нè известува дека таквите и да бидат вратени, тие нема да бидат во состојба да го следат патоказот.

Пренесува имамот Ахмед од Ебу Хурејре р.а. кој кажува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„Секој жител на цехенемот ќе го види своето место во ценетот, па ќе рече: ,Ако Аллах ме упатеше?“* и тоа за него ќе биде жалост и тага, и секој жител на ценетот ќе го види своето место во Огнот, па ќе рече: *„Ако Аллах не ме упатеше?“*, па ќе се заблагодари.“ Бидејќи грешниците ќе посакаат враќање на дуњалукот, ќе зажалат што не ги прифатиле Аллаховите ајети и следењето на Неговите пратеници. Севишниот Аллах кажува: **„Да! Доаѓаа Моите знаци, па ги негираше и се вообрази, и неверник беше.“** – значи веќе ти дошле, о, робе кој се каеш за она што поминало, Моите знаци на дуњалукот, Моите аргументи до тебе. Ги сметаше за лажни и се вообрази од следење на истите и ти беше од оние кои ги негираа и не веруваа во нив.“

وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ تَرَى الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَى اللَّهِ وُجُوهُهُم مُّسْوَدَّةٌ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْمُتَكَبِّرِينَ
وَيُنَجِّي اللَّهُ الَّذِينَ اتَّقَوْا بِمَفَازَتِهِمْ لَا يَمَسُّهُمُ السُّوءُ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

„На Судниот ден ќе ги видиш тие кои за Аллах лаги говореа, со поцрнети лица. А зарем џехенемот нема да биде престојувалиште на горделивите? (60) Аллах ќе ги спаси тие кои Неговите наредби ги извршуваа, а од Неговите забрани се чуваа, поради нивниот успех злото нема да може да ги допира и тие нема да тагуваат. (61)“

Возвишениот известува за групациите кои се разделиле и разминале и за оние кои сакаат отстапување од Вистината. Нивните лица ќе поцрнат на идниот свет затоа што го клеветеле Возвишениот Аллах, дека тој има здружник (пар-тнер) и дете.

„А зарем џехенемот нема да биде престојувалиште на горделивите?“ – зарем џехенемот не е соодветен затвор, „престојувалиште“ и место на живеење? Тие во него ќе бидат понижени и осрамотени заради нивната горделивост и одбивање да се покорат на вистината. Ибн ебу Хатим пренесува од Амр ибн Шуајб, а тој од својот татко, а тој од својот дедо, р.а. кој кажува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„Надмените (вообразените) на идниот свет ќе бидат оживеани слично на зрно голушка, а ќе имаат ликови на луѓе, од нив ќе бидат поголеми сè додека не влезат во џехенемскиот затвор во долината чие име е Булес, од најжестоките огнови и нивен пијалак ќе биде од смрдотииите на жителите на џехенемот...“*

Зборовите на Возвишениот: **„Аллах ќе ги спаси тие кои Неговите наредби ги извршуваа, а од Неговите забрани се чуваа, поради нивниот успех“** – односно заради среќата и спасот (успехот) што им е одреден кај Аллах, нивните лица ќе побелат. **„злото нема да може да ги допира“** – значи на идниот свет, **„и тие нема да тагуваат“** – тие нема да тагуваат во најужасниот ден, напротив, тие се сигурни од секој страв и ужас, далеку од секое зло, ќе уживаат секое добро.

اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالَّذِينَ
كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ أُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ قُلْ أَفَغَيْرَ اللَّهِ تَأْمُرُونِي أَعْبُدُ أَيُّهَا الْجَاهِلُونَ وَلَقَدْ

أَوْحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكَتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ
بَلِ اللّٰهُ فَاعْبُدْ وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ

„Аллах е Создател на сè и Тој управува со сè, (62) кај Него се клучевите на небесата и Земјата! А тие што не веруваат во Аллаховите докази, тие ќе бидат страдалници! (63) Кажите: ‚Зарем од мене барате да обожувам некој друг освен Аллах, о незналци?!‘ (64) А тебе, и на тие пред тебе им било објавено: ‚Ако други на Аллах за рамни Му припишуваш, твоите дела сигурно ќе пропаднат, а ти изгубен ќе бидеш.‘ (65) Туку, само Аллах обожувај Го и биди благодарен! (66)“

Возвишениот ни соопштува дека Тој е создател на сè и Господар на сè и владетел на сè. Сè е под Негова управа, моќ и заштита. Зборовите на Возвишениот: „кај Него се клучевите на небесата и Земјата!“

„Нему му припаѓаат ризниците на небесата и Земјата“ – значи Тој ги држи сите работи во Свои раце. Благословен и Возвишен нека биде, Нему му припаѓа власта и секоја пофалба, Тој е семоќен и затоа Возвишениот кажува: „А тие што не веруваат во Аллаховите докази“ – значи во Неговите знаци и аргументи, „тие ќе бидат страдалници!“

Зборовите на Возвишениот и Благословен: „Кажите: ‚Зарем од мене барате да обожувам некој друг освен Аллах, о незналци?!‘“ – Ибн ебу Хатим и други наведуваат повод за објавата на овој ајет од Ибн Абас р.а. кој кажува дека идолопоклониците од своето незнаење го повикувале Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. во обожување на нивните божества, а за возврат тие со него ќе го обожуваат „неговиот“ Бог, па е објавен ајетот: „Кажите: ‚Зарем од мене барате да обожувам некој друг освен Аллах, о незналци?!‘ А тебе, и на тие пред тебе им било објавено: ‚Ако други на Аллах за рамни Му припишуваш, твоите дела сигурно ќе пропаднат, а ти изгубен ќе бидеш.‘“ Овој ајет е како зборовите на Возвишениот: „А да Му припишуваа здружник, сигурно ќе им пропаднеше тоа што го правеа.“ (Куран: Ел Енам, 88)

Зборовите на Возвишениот: „Туку, само Аллах обожувај Го и биди благодарен!“ – значи биди искрен во ибадетот кон Аллах, Еден и Единствен, Кој нема здружник, ти и оние кои тебе те прифаќаат и следат.

وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَالسَّمَاوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ
سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ

„Тие не Го величаа Аллах така како што треба да Го величаат; а целата Земја на Судниот ден во Неговата рака ќе биде, а небесата во Неговата десница стуткани ќе останат. Славен нека е Тој и високо над тие што за рамни Му ги припишуваат. (67)“

Возвишениот и Благословениот кажува: „Тие не Го величаа Аллах така како што треба да Го величаат“ – мушриците не го величале Аллах онака како што треба, со оглед на тоа дека покрај Него обожувале други божества. Тој е величествен, нема никој повеличествен од Него, Тој е Моќен над сите, Владетел на сè. Сè е под Неговата сила и одредба. Ибн Абас р.а. кажува: „Тие не Го величаа Аллах така како што треба да Го величаат.“ – тоа се неверниците, кои не верувале во Аллаховата моќ над нив, па оној кој верува дека Аллах е над сите моќен, тој го велича Аллах онака како што треба да Го велича. А кој не верува во тоа, тој не го велича Аллах онака како што треба да го величаат.

Се пренесуваат многу хадиси поврзани за овој благороден ајет, а начинот на разбирање на овој и слични ајети е патот на првите генерации (селеф) без квалификации, измени и искривувања.

Имамот Бухари во врска со Аллаховите зборови: „Тие не Го величаа Аллах така како што треба да Го величаат.“ – пренесува од Абдулах ибн Месуд р.а. дека кажал: „Еден свештеник (Евреин) дошол кај Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. и му рекол: „О Мухамеде, ние наоѓаме во нашите книги дека Аллах ќе ги носи небесата на еден прст, Земјата на еден прст, дрвјата и водата на еден прст, копното на еден прст, и сите останатите созданија на еден прст, и ќе рече: Јас сум владетел.‘ Пратеникот с.а.в.с. се насмеал заради зборовите на свештеникот на тој начин што му се покажале предните заби. А потоа Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ги проучил зборовите: „Тие не Го величаа Аллах така како што треба да Го величаат; а целата Земја на Судниот ден во Неговата рака ќе биде, а небесата во Неговата десница стуткани ќе останат.“ Го бележи Бухари и во други места, имамот Ахмед, Муслим и Несаи.

Бележи Бухари од Ебу Хурејре, р.а. кој кажува: „Го слушнав на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. како вели: „Возвишениот Аллах во дланка ќе ја држи Земјата, и ќе ги стутка небесата на Судниот ден со својата десница, а потоа ќе рече:

Јас сум владарот, каде се земските владари?“ Ова предание кое го бележи тој, го бележи и Муслим во друга верзија.

Бележи имамот Ахмед од Ибн Омер р.а. кој кажува: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. во една прилика на минбер го проучил овој ајет: **„Тие не Го величаа Аллах така како што треба да Го величаат; а целата Земја на Судниот ден во Неговата рака ќе биде, а небесата во Неговата десница стуткани ќе останат. Славен нека е Тој и високо над тие што за рамни Му ги припишуваат.**“

‘, па Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. вртејќи ја својата рака рекол: „Господарот се велича себеси, Јас сум семоќен, Јас сум горд, Јас сум владетел, Јас сум силен, Јас сум благороден!“ Потоа се затресол минберот со Пратеникот с.а.в.с. па помисливме дека ќе се урне со него.“ Го пренесуваат Муслим, Несаи, Ибн Маџе од Абдул-Азиз и Ибн ебу Хатим.

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ فَصَعِقَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ نُفِخَ فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ وَأَشْرَقَتِ الْأَرْضُ بِنُورِ رَبِّهَا وَوُضِعَ الْكِتَابُ وَجِيءَ بِالنَّبِيِّينَ وَالشُّهَدَاءِ وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ وَوَفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمَلَتْ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَا يَفْعَلُونَ

„И во рогот ќе се дувне, и ќе умрат тие на небесата и тие на Земјата, ќе останат само тие кои Аллах ќе ги одбере; потоа во рогот по вторпат ќе се дувне и тие, одеднаш, ќе станат и ќе чекаат. (68) И Земјата од светлината на Господарот свој ќе засјае и Книгата ќе се постави, веровесниците и сведоците ќе бидат донесени, и по правдата на сите ќе им се пресуди, никому нема неправда да му се направи; (69) секој ќе го добие тоа што го заслужил, бидејќи Тој добро знае кој што правел. (70)“

Возвишениот ни соопштува за стравот и ужасот кој ќе се случи кога ќе настапи Судниот ден, за големите знаци и потреси. Зборовите на Возвишениот: **„И во рогот ќе се дувне, и ќе умрат тие на небесата и тие на Земјата, ќе останат само тие кои Аллах ќе ги одбере.“** – ова дување ќе биде второ и ќе биде страшно дување од кое ќе умрат сите живи жители на Земјата и небесата, ќе останат само оние кои Аллах ќе ги одбере, како што тоа беше нагласено и толкувано и беше говор во познатиот хадис. Потоа ќе им бидат одземени душите на преостанатите созданија, а последен кој ќе умре е мелекот на смртта. Ќе останат само Вечно Живиот, Кој е Прв, и ќе остане Последниот, Вечниот и Постојан, Возвишениот Аллах. Возвишениот кажува: **„Кому му припаѓа власта“**,

ќе праша трипати, а потоа Тој лично ќе одговори, па ќе каже, возвишена е Неговата моќ и величина: „**На Аллах Еден и Семоќен**“. Јас сум бил единствен, сите ги поразив и пресудив сè да исчезне, а потоа пак ќе ги оживее, и прв кој ќе биде оживеан е Исрафил, и пак ќе му биде наредено повторно да дувне во рогот, а тоа ќе биде трето дување, дување за оживување. Возвишениот Аллах кажува: „**потоа во рогот по вторпат ќе се дувне и тие, одеднаш, ќе станат и ќе чекаат.**“ значи живи откако биле умрени, станале живи разгледувачи на ужасот на Судниот ден, како што вели Возвишениот: „**И еден од докажете Негови е тоа што небото и Земјата ги одржува поради волјата Негова. Потоа, штом Тој само еднаш од земјата ќе ве повика, бргу ќе излезете.**“ (Куран: Ер Рум, 25)

Бележи имамот Ахмед од Абдулах ибн Амр р.а. кој кажува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „*Ќе се појави Деџалот во мојот умет, па кај нив ќе се задржи четириесет; не знам дали тоа ќе бидат четириесет дена, четириесет месеци, четириесет години или четириесет ноќи, па Возвишениот ќе го испрати Иса, синот Мерјемин а.с. како да е Урве ибн Месуд Ес-Секафи и ќе се појави, па Аллах ќе го усмрти. А потоа по него луѓето ќе останат седум години, во кои нема да има непријателство меѓу двајца, а потоа Возвишениот ќе испрати ладен ветер од правецот на Шам и нема да остане никој кој ќе има иман колку зрно голушка, а да не го усмрти, дури и да биде во утробата на планините, тој ќе го дофати. Пренесувачот кажува: ‚Тоа го слушнав од Аллаховиот Пратеник, с.а.в.с.‘ И на Земјата ќе останат најлошите луѓе, кои во зло и страсти ќе бидат брзи, слично на птиците, а во непријателство и неправда како крволочни животни. Тие нема да познаваат ниту ќе наредуваат добро, ниту ќе негираат зло и одвраќаат од зло. Па ќе им се покаже шејтанот, и ќе им рече: ‚Зарем нема да ме послушате?‘ и ќе им нареди обожување на идоли, и ќе ги обожуваат. Во таква состојба ќе тече нивното снабдување и добра ќе биде нивната материјална состојба, а потоа ќе се дувне во рог и нема никој да го слушне, а да не го накриви и подигне вратот. Прв кој ќе го слушне ќе биде човек кој ќе поправа поилиште за камили. Па ќе умре и ќе умрат сите луѓе. Потоа Аллах ќе испрати или спушти дожд како човечка сперма или сенка – сомневање од Нуман – па ќе никнат човечките тела, а потоа пак ќе дувне и тие, одеднаш, ќе станат и ќе чекаат.‘ А потоа ќе се рече: ‚О луѓе, дојдете кај својот Господар.‘ **И застанете ги, тие ќе бидат испрашувани.**‘ Кажува – потоа ќе биде речено: ‚Извадете ги оние чие место е во џехенемскиот оган.‘ И ќе биде речено: колку? И ќе им се рече: од секоја илјада деветстотини деведесет*

и девет, и тогаш новороденчето ќе биде оживеано седо (побелена коса), а тоа е денот кога ќе се открие потколеницата (сак).“ Овој хадис го бележи само Муслим во својот Сахих.

Зборовите на Возвишениот: **„И Земјата од светлината на Господарот свој ќе засјае“** – ќе засјае светлото на идниот свет во моментот кога ќе се појави Возвишениот Аллах пред созданијата за да им пресуди.

„и Книгата ќе се постави“ – значи книгата на делата.

„веровесниците ќе бидат донесени“ – ќе сведочат за своите народи дека им ја доставиле Аллаховата објава. **„и сведоците“** – се однесува на мелеците кои биле задолжени да ги следат делата на луѓето, без оглед дали се добри или лоши.

„и по правдата на сите ќе им се пресуди“ – значи праведно.

„никому нема неправда да му се направи.“ – Возвишениот рекол: **„Ние на Судниот ден терезиите на правдата ќе ги поставиме, па никому неправда нема да му биде направена: ако нешто биде тешко дури и колку зрно синап, Ние за тоа ќе казиме или ќе наградиме. А доста е тоа што Ние за сметките ќе испрашуваме.“** – затоа Возвишениот кажува: **„секој ќе го добие тоа што го заслужил“** – без оглед дали било добро или зло.

„бидејќи Тој добро знае кој што правел.“ – оти Тој најдобро знае што и како работел.

وَسِيقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ زُمَرًا ۖ حَتَّىٰ إِذَا جَاؤُوهَا فَتَحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنكُمْ يَتْلُونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِ رَبِّكُمْ وَيُنذِرُونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا قَالُوا بَلَىٰ وَلَكِنْ حَقَّتْ كَلِمَةُ الْعَذَابِ عَلَى الْكَافِرِينَ قِيلَ ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَبِئْسَ مَثْوَى الْمُتَكَبِّرِينَ

„Тие што не веруваа во групи во цехенем ќе бидат натерани, и кога до него ќе дојдат, портите негови ќе се отворат и чуварите негови ќе ги запрашаат: ‚Зарем не ви дојдоа вашите Пратеници, кои ајетите од Господарот ваш ви ги кажуваа и ве опоменуваа дека овој свој Ден ќе го доживеете?‘ – ‚Да, дојдоа‘ – ќе речат тие – ‚но се покажаа вистинити

зборовите за казната на неверниците.‘ (71) И ќе биде кажано: „Влегувајте низ цехенемските порти, вечно во нив ќе престојувате!“ Грозно ли е тоа престојувалиште за тие што беа вообразени! (72)“

Возвишениот Аллах известува за состојбата на несреќниците, неверници, и како ќе бидат влечени за цехенемот на мошне груб начин. Ќе бидат натерани во групи, а тие ќе бидат жедни, а жедта ќе ја гаснат со гној. Ќе бидат собрани, а на нивните лица ќе се види слепило, глувост и ќе бидат неми. Кога и да стивне малку цехенемскиот оган, повторно ќе биде потпален. **„и кога до него ќе дојдат, портите негови ќе се отворат...“** – со самото доаѓање до него, ќе се отвори неговата врата, и тоа брзо, за што побрзо да ја вкусат казната. **„и чуварите негови ќе ги запрашаат“** – а ќе бидат груби и строги, со презир и прекор ќе им се обратат: **„Зарем не ви дојдоа вашите Пратеници“** – значи од вашиот вид (човечки).

„кои ајетите од Господарот ваш ви ги кажуваа“ – значи ви носеле аргументи и докази за вистинскиот пат на кој сте биле повикувани.

„и ве опоменуваа дека овој свој Ден ќе го доживеете?“ – значи ве опоменувале на последиците кои ве очекуваат во овој ден, па неверниците ќе одговорат: **„Да, дојдоа“** – да, не предупредиле нас и ни дошле со јасни докази и аргументи, ќе речат тие.

„но се покажаа вистинити зборовите за казната на неверниците.“ – нивните зборови биле тоа што ги сметале за лажни и им се спротивставиле и затоа ни е одредена оваа несреќа. Како што зборовите на Возвишениот: **„Да, доаѓаше тој што нè опоменуваше‘ – ќе одговорат – „а ние негиравме и велевме: Аллах не објавил ништо, вие сте во голема заблуда!“** (Куран: Ел Мулк, 9)

Зборовите на Возвишениот: **„Влегувајте низ цехенемските порти, вечно во нив ќе престојувате!“** – значи во него вечно ќе престојувате и нема за вас излез од него и одвојување од него.

„Грозно ли е тоа престојувалиште за тие што беа вообразени!“ – односно грд и одвратен ли е исходот, престојувалиште и состојба на оние кои не внимавале во следењето на Вистината, и тоа ги довело во таква ситуација.

وَسِيقَ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ إِلَى الْجَنَّةِ زُمَرًا حَتَّىٰ إِذَا جَاؤُوهَا وَفُتِحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا
 سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي صَدَقَنَا وَعْدَهُ وَأَوْرَثَنَا الْأَرْضَ
 نَتَّبِعُوا مِنَ الْجَنَّةِ حَيْثُ نَشَاءُ فَنِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ

„А тие што од Господарот свој се плашеа во поворки кон џенетот ќе бидат поведени, и кога до него ќе стигнат – а портите негови веќе ширум отворени – неговите чувари ќе им кажат: „Мир со вас, од гревови сте чисти, затоа влезете во него, тука вечно ќе престојувате!“ (73) Тие ќе кажат: „Му благодариме на Аллах Кој ветувањето Свое кон нас го исполни и во џенетот место ни подари, да се населиме во него каде што сакаме!“ Прекрасни ли се наградите за тие што се труделе! (74)“

Ова е известување за состојбата на среќните верници кои ќе бидат натерани кон џенетот, великодушно во поворки односно во колони и групи, група по група, блиските па најизбраните, а потоа како што следи, секоја група ќе биде со оние сродни. Пратениците со пратеници, искрените, честитите, шехидите, алимите. Секој вид ќе биде со својот вид. „и кога до него ќе стигнат“ – значи кога ќе стигнат до џенетските порти по преминување на мостот, ќе бидат запрени на мостот меѓу џенетот и џехенемот, за да ги израмнат сметките и неправдите кои ги имале на дуњалукот, па кога ќе се очистат ќе им биде дозволено да влезат во џенетот.

Во хадисот кој зборува за дување во рогот: верниците кога ќе завршат пред џенетските порти, ќе се консултираат меѓусебно кој во нивно име ќе бара дозвола за влез во џенетот, па ќе отидат кај Адем а.с., потоа кај Нух а.с., а потоа кај Ибрахим а.с., потоа кај Муса а.с., а потоа кај Иса, а.с. потоа кај Мухамед с.а.в.с. – Аллаховиот благослов нека е врз сите пратеници. Така ќе прават на местото на судење на Судниот ден, кога барале заземање кај Возвишениот Аллах, и за состојбата во која биле заради конечната пресуда. Тука ќе дојде до израз почеста на Мухамед с.а.в.с. над останатите луѓе во сите ситуации, како што стои во Сахихот на Муслим од Енес р.а. кој кажува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Јас сум прв шефаатчија (посредник, заговарач) во Џенетот.“ Во верзијата на Муслим: „Јас сум прв кој ќе затропа на џенетската врата.“

Бележи имамот Ахмед од Енес ибн Малик, р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „*Ќе дојдат пред вратата на ценетот на Судниот ден и ќе побарам влез, на чуварот ќе рече: Кој си ти? Ќе одговорам: Јас сум Мухамед.*‘ Па ќе рече: *Наредено ми е пред тебе никому да не му отворам.*“ Го бележи Муслим.

Имамот Ахмед бележи од Ебу Хурејре р.а. кој кажува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „*Прва група која ќе влезе во ценетот – нивниот изглед ќе биде како изгледот на Месечината во ноќта кога е полна. Во него нема да плукаат, ниту ќе цимолат во него, ниту ќе имаат потреба за извршување на нужда во него. Мирис (кој се добива од палење на дрва) ќе биде од дрвото, улуве’, а потта ќе им биде миск. Во него ќе имаат садови и чешили од злато и сребро. Секој од нив ќе има две жени; ќе се види коската на нивните нозе, кои се под месо. Меѓу нив нема да има разидување ниту непријателство. Срцата ќе им бидат како едно, ќе Го величаат Allah наутро и навечер.*“ Го бележат Бухари и Муслим.

Зборовите на Возвишениот: „**и кога до него ќе стигнат – а портите неговите веќе широм отворени – неговите чувари ќе им кажат: Мир со вас, од гревови сте чисти, затоа влезете во него, тука вечно ќе престојувате!**“ – мелеците во знак на почит и почест ќе ги пречекаат, да ги поселамат, израдуваат и пофалат. Кога ќе ги доживеат овие почести ќе бидат среќни и весели, соодветно на секое уживање кое ќе го доживеат.

Во Двата Сахиха стои од Сехл ибн Сад, р.а. кој кажува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „*Ценетот има осум врати; едно од нив е со името Рејјан. Преку неа ќе влегуваат само постачите.*“ Во Сахихот на Муслим стои од Омер ибн Ел-Хатаб р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „*Никој од вас нема да земе абдест правилно и потполно, а потоа посведочи дека нема друг бог освен Allah и дека Мухамед е Негов роб и Негов Пратеник, а да не му се отворот осумте ценетски врати и ќе влезе преку која сака од нив.*“

Зборовите на Возвишениот: „**неговите чувари ќе им кажат: Мир со вас, од гревови сте чисти...**“ – значи вашите дела и зборови се добри, вашите напори биле добри и вашата награда добра. А зборовите на Возвишениот: „**затоа влезете во него, тука вечно ќе престојувате!**“ – односно во него вечно ќе престојувате и нема да посакаат да излезат од него.

„**Тие ќе кажат: Му благодариме на Allah Кој ветувањето Своје кон нас го исполни...**“ – ќе речат верниците кога ќе ги видат огромните награди во цене-

тот, големи наградувања, непрекинато уживање и големо царство, тогаш ќе речат: „Тие ќе кажат: „Му благодариме на Аллах Кој ветувањето Свое кон нас го исполни...“ – значи она што ни е ветено преку јазиците на Неговите благородни пратеници, како што тврделе на дуњалукот.

„Господару наш, дај ни го тоа што ни го вети преку Пратениците Свои и немој да не понижиш на Судниот ден! Ти, навистина, не го прекршуваш Своето ветување!“ (Куран: Али Имран, 194)

И ќе речат во Џенетот: „Му благодариме на Аллах – ќе говорат – „Кој од нас тагата ја отстрани – Господарот наш, навистина, многу простува и благодарен е – Кој, од добрината Своја, вечно живеалиште ни подари, каде што заморот нема да нè допре и во кое нема да не снаоѓа истоштеност.“ (Куран: Фатир, 34-35)

Неговите зборови: „и во џенетот место ни подари, да се населиме во него каде што сакаме!“ Прекрасни ли се наградите за тие што се труделе!“ – како што се зборовите на Возвишениот: „Ние во Зебурот, по Опомената, напишавме дека Земјата Моите добри робови ќе ја наследат.“ (Куран: Ел Енбија, 105), и затоа кажуваат: „да се населиме во него каде што сакаме!“ – значи каде да посакаме можеме да се населиме, па прекрасна ли е нашата награда. Во двете збирки на сахих хадиси стои хадисот на Зухри од Енес р.а. во кажувањето за Мираџот, дека Пратеникот, с.а.в.с. рекол: „Бев воведен во џенетот, кога во него куполи од бисери, а неговата почва од миск.“

وَتَرَى الْمَلَائِكَةَ حَافِينَ مِنْ حَوْلِ الْعَرْشِ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَقُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْحَقِّ وَقِيلَ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

„И ќе ги видиш мелеците како Аршот (престолот) го опкружуваат, величајќи и фалејќи Го Господарот свој; и на сите по правдата ќе им се пресуди и ќе се рече: „Благодарноста Му припаѓа на Аллах, Господарот на световите!“ (75)“

Откако Возвишениот ја спомнал својата пресуда за жителите на џенетот и џехенмот. Тој ги сместил двете групи во престојувалиште кое им доликува, бидејќи Тој е Праведен Кој никому не му нанесува неправда. Известува за Своите мелеци кои се распоредени околу Аршот, кои постојано го слават и фалат својот Господар, Го величаат, Го обожуваат и изјавуваат дека е чист од секој

недостаток и неправда, а веќе ги решил споровите, пресудил праведно и сè е завршено, и Возвишениот кажува: „**ќе им се пресуди**“ – значи меѓу созданијата, „**сите по правдата**“, а потоа кажува: „**и ќе се рече: ,Благодарноста Му припаѓа на Аллах, Господарот на световите!**“ – значи целата вселена ќе ги изговори зборовите на благодарност, луѓето и животните (органиски и неорганиски созданија) на Аллах, Господарот на световите, заради Неговата мудра и праведна управа. И овие зборови не му се припишуваат само на еден говорник, туку се општи, што упатува на тоа дека сите созданија ќе Му искажат Нему благодарност. Катаде вели: „Создавањето започнало со благодарност, во зборовите на Возвишениот: **,Благодарноста Му припаѓа на Аллах, Кој небесата и Земјата ги создаде...**‘ (Куран: Ел Енам, 1) и го завршил со благодарност во зборовите на Возвишениот и Севишниот: **,и на сите по правдата ќе им се пресуди и ќе се рече: Благодарноста Му припаѓа на Аллах, Господарот на световите!**“

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ез Зумер“.

Благодарноста и заслугата му припаѓа на Аллах, од Него зависи успехот, Нему фала и добрина и на Него се потпираме!

40. Поглавје – „Ел Мумин“ (Верник)

Објавено е во Мека, има 85 ајети, освен два ајета 56 и 57, тие се медински.

(Објавено е по поглавјето Ез Зумер)

* * *

Пренесува Ебу Бекр ел-Безар од Ебу Хурејре р.а. кој кажува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Кој ќе го проучи Ајетил-курси и почетните ајети на (Ха-мим) ќе биде сочуван тој ден (Судниот ден) од секое зло.“

Некои од претходните генерации мразеле да се каже: „Ел-Хавамим“ (тоа е множина од ха-мим, а тоа се поглавјата во Куранот кои започнуваат со овие харфови), туку препорачувале да се каже: „Али Ха-мим“. Абдулах ибн Месуд р.а. рекол: „Поглавјата кои започнуваат со Али ха-мим, се украс на Куранот.“ Додека Ибн Абас р.а. рекол: „Сè има своја срж (суштина) а сржта на Куранот се Али ха-мим.“

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَم تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ غَافِرِ الذَّنْبِ وَقَابِلِ التَّوْبِ شَدِيدِ الْعِقَابِ ذِي الطَّوْلِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ إِلَهٌ الْمَصِيرُ

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Ха-мим! (1) Објавувањето на Книгата е од Аллах, Силниот и Сознајниот. (2) Кој ги простува гревовите и го прима покајанието, Кој страшно казнува и обилно наградува; друг бог освен Него нема, кај Него сè се враќа. (3)“

Кога станува збор за испрекинатите харфови веќе говоревме за нив во почетокот на поглавјето Ел Бекара. Пренесува Ебу Давуд од Махлеб ибн ебу Сафре дека рекол: „Ми раскажа еден кој слушнал од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. дека рекол:

„Кога ќе заноките навечер, кажете: Ха мим, ла јунсарун – Ха мим, тие нема да бидат потпомогнати.“ А овој сенед е веродостоен.

Зборовите на Возвишениот: **„Ха-мим! Објавувањето на Книгата е од Аллах, Силниот и Сознајниот.“** – значи објавувањето на Куранот е од Аллах, Кој поседува неизмерна Сила и Знаење. И ништо не може да ја опфати Неговата величина и од Него ниту зрно голушка може да се сокрие, па дури и да биде целосно покриено.

Зборовите на Возвишениот: **„Кој ги простува гревовите и го прима покајанието“** – значи ќе ги прости минатите гревови, го прима покајанието во иднина на оној кој ќе се покае кај Него и ја покаже својата понизност пред Него.

Зборовите на Возвишениот: **„Кој страшно казнува“** – значи за оние кои ќе ја преминат мерата и упорни се во грешењето. Овој ајет е како и зборовите на Возвишениот: **„Кажим на робовите Мои дека Јас, навистина, сум Тој што простува и дека сум Милостив, но и дека Мојата казна, навистина е болна казна!“** (Куран: Ел Хиџр, 49-50)

Честопати овие два описа се спојуваат заедно на многу места во Куранот, со цел човекот да остане меѓу надежта и стравот.

Зборовите на Возвишениот: **„и обилно наградува“** – Ибн Абас р.а. кажува: „Тој е сопственик на обилно добро.“ Тоа значи дека Тој им дава добро на Своите робови, давајќи им обилно благодати, и за ниту една благодат не се во состојба да му се оддолжат (заблагодарат). **„И кога би ги броеле Аллаховите благодати, не би можеле да ги набројат. Човекот е навистина неправеден и неблагодарен.“** (Куран, Ибрахим, 34)

Зборовите на Возвишениот и Величествениот: **„друг бог освен Него нема, кај Него сè се враќа.“** – значи враќањето е кај Него и секој ќе биде награден според својата заслуга.

„и Тој брзо ги израмнува сметките.“ (Куран: Ер Рад, 41) Пренесува Ибн ебу Хатим од Језид ибн ебу Есам кој кажува: „Имало некој човек во Шам, кој бил многу силен и цврст, постојано доаѓал кај Омер ибн Ел-Хатаб, а потоа прекинал да доаѓа. Омер р.а., прашал: „Што е со тој и тој?“ па му кажале дека повторно се предал на алкохолот. Тогаш Омер го повикал својот писар и му рекол да пишува: „Од Омер ибн ел-Хатаб до тој и тој. Нека е мир врз тебе. Јас се заблагодарувам на Аллах за тебе, нема друг бог освен Него, Кој ги простува гревовите и го прима покајанието, Кој страшно казнува и обилно наградува. Друг

бог освен Него нема, кај Него сè се враќа.‘ А потоа им рекол на своите пријатели: ‚Молете го Аллах за својот брат со срце да се покае и Аллах да му прости.‘ Па откако стигнало писмото од Омер р.а. во рацете на тој човек, почнал да го чита и постојано да го повторува: **‚Кој ги простува гревовите и го прима покајанието, Кој страшно казнува и обилно наградува; друг бог освен Него нема, кај Него сè се враќа.‘**“

Во риваетот на Ебу Нуџум се кажува: „Тоа си го повторувал сè додека не заплакал, а потоа го отфрлил алкохолот и тоа искрено.‘ Откако дошла веста за него кај Омер р.а. рекол: ‚Вака постапувајте кога ќе видите дека вашиот брат скршнал: исправете го и зацврстете го, и молете Го Аллах да му го прими покајанието, и немојте да бидете шејтанови помошници против него.‘“

مَا يُجَادِلُ فِي آيَاتِ اللَّهِ إِلَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَا يَغْرُوكَ تَقَلُّبُهُمْ فِي الْبِلَادِ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَالْأَحْزَابُ مِنْ بَعْدِهِمْ وَهَمَّتْ كُلُّ أُمَّةٍ بِرَسُولِهِمْ لِيَأْخُذُوهُ وَجَادَلُوا بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوا بِهِ الْحَقَّ فَأَخَذْتَهُمْ فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ وَكَذَلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّهُمْ أَصْحَابُ النَّارِ

„За Аллаховите ајети расправаат само тие што не веруваат, па нека не те залажува тоа што тие по светот се движат. (4) И Нуховиот народ уште пред нив негираше, а и групите по него. Секој народ настојуваше да досегне до својот пратеник и се трудеше со неистина да ја задуши Вистината, па Јас го казнував – а каква само беше казната Моја! (5) И така зборот на Господарот твој ќе се исполни, дека тие што не сакаа да веруваат – жители на Огнот ќе бидат. (6)“

Возвишениот кажува: Нема да ја отфрли вистината и да расправа за неа по јасните докази „...само тие што не веруваат“ – односно оние кои ги негираат Аллаховите ајети. „па нека не те залажува тоа што тие по светот се движат.“ – значи заради овосветското богатство, благодати и украси, како што вели Возвишениот: „Ние им даваме краткотрајно да уживаат, а потоа ќе ги втурнеме во неиздржливо страдање.“ (Куран: Лукман, 24) А потоа Возвишениот Аллах го теши и охрабрува Својот пратеник Мухамед с.а.в.с. заради тоа што неговиот народ го обвинува за лага, а навистина веровесниците пред него, нека е Аллаховиот благослов и мир врз нив, и тие биле сметани за лажни од нивните народи

и немале приврзаници околу себе, освен мал број. И кажува: „И Нуховиот народ уште пред нив негираше“ – а тој бил прв Аллахов пратеник кого Аллах го испратил да го спречи обожувањето на киповите.

„а и групите по него“ – значи од сите народи.

„Секој народ настојуваше да досегне до својот пратеник...“ – односно настојувале да го убијат на било кој начин. Меѓу нив има и оние кои го убиле својот пратеник, „се трудеше со невестина да ја задуши Вистината...“ – доаѓале со сомнежи за да ја потиснат јасната вистина. Ебул-Касим ет-Таберани пренесува од Ибн Абас р.а. кој кажува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Кој ќе ја помогне невестината со цел да ја потисне вистината, излегол од Аллаховата заштита и заштитата на Неговиот Пратеник.“

Зборовите на Возвишениот: „на Јас го казнував“ – и ги уништив заради нивните гревови. „а каква само беше казната Моја!“ – значи беше жестока и болна. Зборовите на Возвишениот: „И така зборот на Господарот твој ќе се исполни, дека тие што не сакаа да веруваат – жители на Огнот ќе бидат.“ – како што се остварила казната за поранешните невернички народи, исто така ќе се оствари казната за лажговците кои тебе те негирале и тоа од преден план, а Аллах најдобро знае.

الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ
آمَنُوا رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَّحْمَةً وَعِلْمًا فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ
الْجَحِيمِ رَبَّنَا وَأَدْخِلْهُمْ جَنَّاتِ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدْتَهُمْ وَمَنْ صَلَحَ مِنْ آبَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ
وَذُرِّيَّتِهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ وَقِهِمُ السَّيِّئَاتِ وَمَنْ تَقِ السَّيِّئَاتِ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمْتَهُ
وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ

„Мелците кои го носат престолот и тие што се околу него Го величаат и Го фалат Господарот свој и веруваат во Него и се молат гревовите на верниците да им бидат простени: „Господару наш, Ти со милоста и со знаењето опфаќаш сè; затоа прости им на тие што Ти се покајаа и кои го следат Твојот пат и сочувај ги од страдањето во Огнот! (7) Господару наш, воведи ги во еденските градини, кои им ги вети, и предците нивни и жените нивни и потомството нивно – тие што беа добри; Ти си, навистина, Силен и Мудар. (8) И поштеди ги од

казната за лошите дела, бидејќи кого Ти тој Ден ќе го поштедиш од казната за лошите дела – Ти си му се смилувал, а тоа, навистина, ќе биде голем успех!“ (9)“

Возвишениот Аллах известува за мелеците, носачи на Неговиот престол и оние мелеци кои се околу него, кои Го слават, величаат и Му се заблагодаруваат на својот Господар. Наизменично го слават отфрлајќи ги од Него сите недостатци и заблагодарувајќи Му се потврдувајќи ги својствата на пофалба. „и веруваат во Него“ – односно понизно и потчинето. „и се молат гревовите на верниците да им бидат простени“ – од жителите на Земјата, од оние кои поверувале во невидливиот свет. Аллах одредил мелеци кои Му се блиски да се молат за верниците во отсуство. Во Сахихот на Муслим стои: „Кога муслиманот се моли за својот брат во отсуство, мелеците изговараат, амин‘ на таа дова и кажуваат: „И тебе исто.““

Шехр ибн Хавш р.а. кажува: „Носачи на аршот се осуммина: четворицата меѓу нив говорат: „Славен да си само Ти, о, Боже, Тебе ти припаѓа секоја благодарност на благоста по Твоето знаење“, а четворица говорат: „Славен да си само Ти, о, Боже, а Тебе ти припаѓа секоја благодарност на Твоето простување по Твојата семоќност“, и затоа бараат прошка за оние кои веруваат: „Господару наш, Ти со милоста и со знаењето опфаќаш сè“, значи Твојата милост ги опфаќа нивните гревови и грешки, додека Твоето знаење ги опфаќа сите нивни дела и зборови.“ „затоа прости им на тие што Ти се покајаа и кои го следат Твојот пат“ – значи прости им на оние кои прават лоши дела ако се покајат искрено и прекинат со грешење, и го следат она што ќе им го наредиш, а го избегнуваат она што ќе им го забраниш. „сочувај ги од страдањето во Огнот!“ – односно оддалечи ги од жестоката и болна казна во Огнот.

„Господару наш, воведи ги во еденските градини, кои им ги вети, и предците нивни и жените нивни и потомството нивно...“ – значи спој ги нив и нивните блиски, за да бидат радосни заради престојот во соседните станovi.

Зборовите на Возвишениот: „Ти си, навистина, Силен и Мудар.“ – кого никој не може да го спречи или надвлее. Ти си мудар во Своите зборови и дела, во Твоите прописи и Твојата моќ. „И поштеди ги од казната за лошите дела“ – значи од правење на тие дела, и лошите последици за оние кои ги направиле.

„бидејќи кого Ти тој Ден ќе го поштедиш од казната за лошите дела“ – значи на идниот свет. „Ти си му се смилувал“ – значи си бил благ кон него и си го спасил од казната, „...а тоа, навистина, ќе биде голем успех!“

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنَادُونَ لَمَقْتُ اللَّهِ أَكْبَرُ مِنْ مَقْتِكُمْ أَنْفُسَكُمْ إِذْ تُدْعَوْنَ إِلَى الْإِيمَانِ فَتَكْفُرُونَ قَالُوا رَبَّنَا أَمَتْنَا اثْنَتَيْنِ وَأَحْيَيْتَنَا اثْنَتَيْنِ فَاعْتَرَفْنَا بِذُنُوبِنَا فَهَلْ إِلَى خُرُوجٍ مِنْ سَبِيلٍ ذَلِكَ بِأَنَّهُ إِذَا دُعِيَ اللَّهُ وَحْدَهُ كَفَرْتُمْ وَإِنْ يُشْرَكَ بِهِ تُؤْمِنُوا فَالْحُكْمُ لِلَّهِ الْعَلِيِّ الْكَبِيرِ هُوَ الَّذِي يُرِيكُم آيَاتِهِ وَيُنَزِّلُ لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ رِزْقًا وَمَا يَتَذَكَّرُ إِلَّا مَنْ يُنِيبُ فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ

„На тие што не верувале ќе им се викне: „Аллаховиот презир кон вас кога бевте повикани да верувате, а останавте неверници, беше навистина поголем од вашиот презир сега кон самите себеси.“ (10) „Господару наш!“ – ќе речат тие – „Двапати нè усмрти и двапати нè оживеа; ние ги признаваме гревовите наши, па има ли некаков излез (од казнава)?“ (11) „Тоа ви е затоа што не верувавте кога се повикуваше во Единиот Allah, а верувавте во политеизмот! Пресудата Му припаѓа само на Allah, Возвишениот и Големиот.“ (12) Тој ви ги покажува доказите Свои и ви спушта снабдување од небото, а поуката ќе ја прифати само тој што Нему Му се обраќа. (13) Затоа молете Го Allah, искрено исповедувајќи Му ја верата – па макар тоа и да го мразат неверниците. (14)“

Возвишениот известува дека неверниците, откако ќе се соочат со казната која никој нема да ја избегне, ќе се презираат и мразат себеси заради делата кои ги правеле и заради кои влегле во цехенемот. Мелеците им говореле дека гневот (презирот) на Возвишениот Allah кон вас на дуњалукот, додека ве повикувал во иман, а вие одбивавте, бил уште поголем од вашиот презир денес кон самите себеси.

„„Господару наш!“ – ќе речат тие – „Двапати нè усмрти и двапати нè оживеа““ – се слични како зборовите на Возвишениот: „Како можете во Allah да не верувате вие, кои бевте мртви, а Тој ве оживеа, а потоа ќе ве усмрти, и потоа пак ќе ве оживее, а потоа Нему ќе Му бидете вратени?!“ (Куран: Ел Бекара, 28) Ибн Месуд р.а. кажува: „Ајетот значи дека неверниците ќе бараат

враќање додека стојат пред Возвишениот Аллах, на местото на порамнување на сметките на идниот свет. И нема да добијат одговор бидејќи Возвишениот Аллах сигурно знае дека кога би ги вратил, би биле исти како што биле и порано – неверници.“ Ова е слично на зборовите: **„А и кога би биле вратени, повторно би продолжиле да го прават тоа што им беше забрането, бидејќи тие се навистина лажговци.“** (Куран: Ел Енам, 28) И откако рекле: **„Господару наш!“ – ќе речат тие – „Двапати нè усмрти и двапати нè оживеа“**. Во овој ајет искажале учтивост во барањето и рекле: **„Господару наш, Твојата моќ е голема, Ти нас нè оживеа откако бевме мртви, потоа нè усмрти, а потоа нè оживеа. Ти си моќен, и ние ги признавме нашите гревови, ние си нанесовме неправда на себеси во дуњалучката куќа.“**

„па има ли некаков излез (од казнава)?“ – односно дали ќе ги примиш нашите молби за враќање на дуњалукот. Ти си, навистина, моќен тоа да го направиш, да работиме поинаку од она што го работевме, па ако се вратиме на она што го работиме, тогаш ние навистина сме насилници, па им беше одговорено дека нема излез за тоа. А потоа е појаснета причината за забрана, бидејќи вашата нарав не ја прифаќа вистината, туку напротив, одбивате и негирате. Затоа Возвишениот кажува: **„Тоа ви е затоа што не верувавте кога се повикуваше во Единиот Аллах, а верувавте во политеизмот!“** – значи вие сте такви, па и кога би се вратиле на дуњалукот, како што вели Возвишениот: **„А и кога би биле вратени, повторно би продолжиле да го прават тоа што им беше забрането, бидејќи тие се навистина лажговци.“** (Куран: Ел Енам, 28)

Зборовите на Возвишениот: **„Пресудата Му припаѓа само на Аллах, Возвишениот и Големиот.“** – односно Тој е праведен судија, Кој не носи неправда, и го упатува кого сака, а го остава во заблуда кого сака, му се смилува кому сака, а го казнува кого сака, нема бог освен Него.

Зборовите на Возвишениот: **„Тој ви ги покажува доказите Свои...“** – односно ја покажува Својата моќ на Своите созданија во она што го гледаат Неговите созданија, на небесата и на Земјата. Тоа се величествени знаци кои упатуваат на совршенството на Создателот нивен, Кој сè обликувал и му дал форма.

„и ви спушта снабдување од небото“ – а тоа е дождот со чија помош растат посевите, плодовите, и она што се забележува со сетилата, со различни вкусови, облици и бои. А водата е една, со големата моќ сето тоа го создал различно. **„а поукаата ќе ја прифати“** – ќе ги земе тие знаменија како доказ на величината на

Создателот. „само тој што Нему Му се обраќа“ – тоа е оној кој е далекувиден (паметен) и кој му се враќа на Возвишениот Аллах.

Зборовите на Возвишениот: „Затоа молете Го Аллах, искрено исповедувајќи Му ја верата...“ – односно бидете искрени во обожувањето на Возвишениот Аллах, и постапувајте спротивно од она што го прават многубошците. Во сахих хадис стои од Абдулах ибн ез-Зубејр р.а. дека Аллаховиот Пратеник, с.а.в.с. по завршување на петте пропишани намази ја учел оваа дова: „Нема бог освен Аллах, Еден и Единствен, Тој нема здруженик, Нему му припаѓа власта и Нему му припаѓа благодарноста, Тој е над сите моќен, нема сила ниту моќ освен онаа на Аллах, нема бог освен Аллах, и не го обожуваме никого освен Него. Нему му припаѓа секоја благодат, секоја добрина, Нему му припаѓа убавата слава, нема бог освен Аллах, му искажувам чиста вера, па дури тоа да го мразат неверниците.“

Од Ебу Хурејре р.а. се пренесува дека Пратеникот с.а.в.с. рекол: „Повикувајте (молете) Го Аллах, Благословениот и Возвишениот, убедени дека ќе ви ја прими довата. И знајте дека Возвишениот Аллах нема да ја прими довата од оној чие срце е немарно.“

رَفِيعُ الدَّرَجَاتِ ذُو الْعَرْشِ يُلْقِي الرُّوحَ مِنْ أَمْرِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ لِيُنذِرَ يَوْمَ التَّلَاقِ
يَوْمَ هُمْ بَارِزُونَ لَا يَخْفَى عَلَى اللَّهِ مِنْهُمْ شَيْءٌ لِّمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ الْيَوْمَ
تُجْزَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ

„Тој дарува високи степени на верниците, Господар на Аршот Кој го испраќа Џибрил со одредбата Своја – кому сака од робовите Свои, да ги опомене за Денот на меѓусебната средба, (15) на Денот кога тие ќе се појават, кога на Аллах нема за нив ништо скриено да Му биде. Кому му припаѓа власта денес? – На Аллах, Единиот, над сè Надмоќниот. (16) Тој Ден секој човек според заслугата казнет или награден ќе биде; тој Ден нема да има неправда! Аллах, навистина, брзо ќе пресмета. (17)“

Возвишениот известува за Неговата величина и гордоста и воздигнатоста на Неговиот голем Арш, кој се возвишил над сите Негови созданија како нивен покрив (свод). Како што вели Возвишениот: „Аллах, Господарот на возвишеноста и степените, тоа да не го стори. Кон Него се качуваат мелеците и Џибрил во денот кој трае педесет илјади години.“ (Куран: Ел Меариц, 3-4) Зборовите на

Возвишениот: „**Кој го испраќа Џибрил со одредбата Своја – кому сака од робовите Свои...**“ – како што се зборовите на Возвишениот: „**Поверливиот Џибрил го донесува на срцето твое, за да опоменуваш.**“ (Куран: Еш Шуара, 193-194)

„**да ги опомене за Денот на меѓусебната средба**“ – на Денот на судењето Возвишениот Аллах ги предупредува своите робови. И секој кој работи ќе се сретне со своите дела, без оглед дали се добри или лоши. Зборовите на Возвишениот: „**на Денот кога тие ќе се појават, кога на Аллах нема за нив ништо скриено да Му биде.**“ – сите ќе бидат видливи, ништо нема да ги сокрие и сите ќе бидат опфатени со Неговото знаење. Зборовите на Возвишениот и Севишниот: „**Кому му припаѓа власта денес? – На Аллах, Единиот, над се Надмоќниот.**“ – Тој е Единствен кој ќе ги надвиси сите, и со сите ќе владее. Зборовите на Возвишениот: „**Тој Ден секој човек според заслугата казнет или награден ќе биде; тој Ден нема да има неправда! Аллах, навистина, брзо ќе пресмета.**“ – Возвишениот нè известува за Својата правда меѓу Неговите созданија, дека нема да нанесе неправда ниту колку едно зрно од голушка од добро ниту од зло. Напротив, ќе награди за едно дело десеткратно, а за лошо ќе казни само еднаш. И затоа Севишниот кажува: „**Денес нема да има неправда...**“ – како што стои во сахих хадис од Ебу Зер р.а. кој пренесува од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., а тој пренесува од Неговиот Господар дека рекол: „*О, робови Мои, јас го забранив насилството на себеси и меѓу вас го забранувам па немојте едни на други да правите насилство (неправда). О, робови Мои, тоа се навистина ваши дела, ќе ви ги бележам вам, а потоа ќе ви ги предочам, па кој ќе најде добро нека му се заблагодари на Аллах, Возвишениот и Благословениот, а кој ќе најде поинаку – па нека не го осудува никого освен себеси.*“

Зборовите на Возвишениот: „**Аллах, навистина, брзо ќе пресмета.**“ – односно ќе ги порамни сметките со сите созданија како што се пресметува со една личност. Како што кажува Возвишениот: „**Сите вас да ве создадам и сите да ве оживеам е како да создадам и оживеам една душа (човек).**“ Возвишениот кажува: „**и наредбата Наша е само еден збор – сè се случува за миг.**“ (Куран: Ел Камер, 50)

وَأَنْذِرْهُمْ يَوْمَ الْآزِفَةِ إِذِ الْقُلُوبُ لَدَى الْحَنَاجِرِ كَآظِمِينَ مَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ حَمِيمٍ وَلَا شَفِيعٍ يُطَاعُ يَعْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ وَاللَّهُ يَقْضِي بِالْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَقْضُونَ بِشَيْءٍ إِنَّ اللَّهَ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

„И опомени ги за Блискиот ден, кога срцето до гркланот ќе допре и ќе се попречи, кога насилниците нема да имаат ни близок пријател, ни посредник, кој ќе биде чуен. (18) Тој ги знае погледите кои во тоа што е забрането скришно гледаат, а и тоа што во градите го кријат; (19) Аллах според правдата ќе пресуди, а тие на коишто, покрај Него, им се молат – нема да судат според ништо. Аллах, навистина, сè слуша и сè гледа. (20)“

Јеумул-Азифе е едно од имињата на Судниот ден. Го добил тоа име бидејќи се приближува неговото време, како што кажува Возвишениот:

„На луѓето им се ближи часот на нивно полагање на сметка...“ – зборовите на Возвишениот и Благословениот: **„кога срцето до гркланот ќе допре и ќе се попречи.“** Катаде вели: „Кога срцата ќе се попречат во грклан поради страв, па ниту излегуваат ниту се враќаат на своето место.“ Додека зборот: „казимин“, значи замолчени, нема никој да зборува освен со Неговата дозвола. **„на Денот кога Џибрил и мелеците ќе бидат во редови наредени, кога само оној на кого Милостивиот ќе му дозволи ќе зборува, а вистината ќе ја каже.“** (Куран: Ен Небе, 38)

Зборовите на Возвишениот: **„кога насилниците нема да имаат ни близок пријател, ни посредник, кој ќе биде чуен.“** – значи оние кои нанеле неправда врз себе, на тој начин што на Возвишениот Аллах му припишале здружник, тие нема да имаат никој близок меѓу нив кој би можел да им користи ниту посредник кој ќе се зазема за нив, напротив, секоја врска со било какво добро ќе се прекине.

Зборовите на Возвишениот: **„Тој ги знае погледите кои во тоа што е забрането скришно гледаат, а и тоа што во градите го кријат“** – Возвишениот соопштува за Своето совршено и потполно знаење, кое опфаќа сè, со цел луѓето да бидат претпазливи во поглед на Неговото знаење за нив, да се срамат од Аллах, да се плашат и го чуваат, како оние кои знаат дека Тој ги гледа. Навистина, Возвишениот го знае окото кое гледа во харам, па иако тоа изгледа чесно, и знае што го сокриваат градите. Возвишениот вели: **„Аллах според правдата ќе пресуди“** – значи праведно ќе пресуди.

„а тие на коишто, покрај Него, им се молат“ – значи од идоли, кипови и божества, **„нема да судат според ништо“** – нема да поседуваат ништо, ниту по нешто да судат.

„Аллах, навистина, сè слуша и сè гледа.“ – ги слуша зборовите на Своите созданија, ги гледа, па упатува кого сака, а го остава во заблуда кого сака, и Тој е праведен судија во сето тоа.

أَوْ لَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ كَانُوا مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا هُمْ أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَآثَارًا فِي الْأَرْضِ فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَاقٍ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَكَفَرُوا فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ إِنَّهُ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ

„Зошто тие не патуваат по Земјата, па да видат каков им бил крајот на тие пред нив? Беа помоќни од нив и повеќе траги оставија на Земјата, но Allah, поради гревовите нивни, ги казни и никој од Аллаховата казна не ги заштити. (21) Allah ги казни затоа што ги негираа јасните докази кои Пратениците нивни им ги носеа; Тој, навистина, е Моќен, Тој жестоко казнува.“ (22)

Зборовите на Возвишениот: „Зошто тие не патуваат по Земјата“ – значи овие неверници. „па да видат каков им бил крајот на тие пред нив?“ – на оние народи кои ги негирале своите пратеници и што добиле како казна за тоа иако биле послани од овие. „и повеќе траги оставија на Земјата“ – и многу големи населби. И покрај таквата сила и голема моќ Allah ги казнил заради нивните гревови.

„и никој од Аллаховата казна не ги заштити.“ – и никој не можел да ги сочува од Аллаховата казна.

„Allah ги казни затоа што ги негираа јасните докази кои Пратениците нивни им ги носеа“ – тие не верувале и негирале и покрај јасните докази и аргументи. „Allah ги казни“ – уништи и распадна, а сите неверници ги чека истото.

„Тој, навистина, е Моќен, Тој жестоко казнува.“ –неговата казна е жестока, неподнослива и болна. Возвишениот и Благословен Allah да нè сочува од неа!

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ مُّبِينٍ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَقَارُونَ فَقَالُوا سَاحِرٌ كَذَّابٌ فَلَمَّا جَاءَهُم بِالْحَقِّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا اقْتُلُوا أَبْنَاءَ الَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ وَاسْتَحْيُوا نِسَاءَهُمْ وَمَا كَيْدُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ وَقَالَ فِرْعَوْنُ ذَرُونِي أَقْتُلْ مُوسَىٰ وَلْيَدْعُ رَبَّهُ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُبَدِّلَ

دِينِكُمْ أَوْ أَنْ يظْهَرَ فِي الْأَرْضِ الْفَسَادَ وَقَالَ مُوسَىٰ إِنِّي عُذْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ مِنْ كُلِّ مُتَكَبِّرٍ
لَا يُؤْمِنُ يَوْمَ الْحِسَابِ

„Ние го испративме Муса со знаците Наши и со јасен доказ (23) до фараонот и до Хаман и до Карун, но тие рекоа: „Маѓепсник и лажливец!“ (24) А кога тој им ја донесе Вистината од Нас, рекоа: „Убивајте ги машките деца на тие што веруваат со него, а оставајте ги во живот нивните женски деца!“ – Но лукавствата на неверниците секогаш се залудни. (25) „Оставете ме мене“ – рече фараонот – да го убијам Муса, а тој нека бара помош од Господарот свој, бидејќи се плашам тој верата ваша да не ви ја измени или на Земјата неред да не предизвика.“ (26) Муса рече: „Го молам Господарот свој и Господарот ваш да ме заштити од секој вообразеник кој не верува во Денот во кој сметката ќе се полага!“ (27)“

Возвишениот соопштува во форма на утеха и охрабрување на Својот пратеник Мухамед с.а.в.с. и донесувајќи му радосна вест за тоа што неговиот народ го клеветил за лага, дека нему му припаѓа убава завршница и помош на дуњалукот и на ахиретот, како што му помогнал на Муса а.с. и го испратил со јасни знаци (докази), затоа Возвишениот кажува: „со знаците Наши и со јасен доказ.“ – зборот „султан“, значи доказ и аргумент „до фараонот“, а тој бил владетел на коптите во Египет „и до Хаман“, тој бил неговиот министер „и до Карун“, најбогатиот човек во неговото време. „но тие рекоа: „Маѓепсник и лажливец!““ – значи го сметале за лажго и го обвиниле дека е луд и маѓепсник.

„А кога тој им ја донесе Вистината од Нас...“ – значи кога им дојде со доказ кој упатува на неговото пратеништво кај нив, „рекоа: „Убивајте ги машките деца на тие што веруваат со него““ – ова е втора наредба за убивање на машките деца на Бену Исраил, а што се однесува до првата, таа била поради стравот од доаѓањето на Муса а.с. или заради понижување на овој народ и намалување на неговиот број, а втората наредба била заради тоа што Муса а.с. го сметале за лош предзнак за нив и затоа рекле: „„Злоставувани сме“ – рекоа тие – „пред да ни дојдеш, а и откако ни дојде!““ (Куран: Ел Араф, 129)

Зборовите на Возвишениот: „Но лукавствата на неверниците секогаш се залудни“ – значи нивните лукавства пропаднале.

„Оставете ме мене‘ – рече фараонот – „да го убијам Муса, а тој нека бара помош од Господарот свој“ – значи воопшто не ми е грижа за него, а ова е краен степен на неверство и негирање, пркосење и тврдоглавост.

Зборовите на Возвишениот: „бидејќи се плашам тој верата ваша да не ви ја измени или на Земјата наред да не предизвика.“ – значи фараонот се плаши Муса да не ги заведе луѓето и да не им ја измени верата, како што се кажува во примерот: Фараонот станал опоменувач и советник, сожалив кон луѓето заради Муса, а.с..

„Муса рече: „Го молам Господарот свој и Господарот ваш да ме заштити од секој вообразеник кој не верува во Денот во кој сметката ќе се полага!“ – откако стигнале Фараоновите зборови до него.

„Оставете ме мене‘ – рече фараонот – „да го убијам Муса“ – Муса а.с. рекол: „Се приклонив и најдов заштита кај Аллах.“ И затоа рекол: „Јас се приклонив кај Господарот мој и ваш да ме заштити.“ Во хадисот од Ебу Муса р.а. се кажува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. кога се плашел од некого, говорел: „О, Аллах, ние се приклонуваме кај Тебе од нивното зло и од Тебе бараме заштита.“ (Аллах-умме инна неuzu бике мин шурурихим ве недреу бике фи нухурихим.)

وَقَالَ رَجُلٌ مُّؤْمِنٌ مِّنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَكْتُمُ إِيمَانَهُ أَتَقْتُلُونَ رَجُلًا أَنْ يَقُولَ رَبِّيَ اللَّهُ وَقَدْ جَاءَكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ مِنْ رَبِّكُمْ وَإِنْ يَكُ صَادِقًا يُصِيبْكُمْ بَعْضُ الَّذِي يَعِدُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ كَذَّابٌ يَا قَوْمِ لَكُمُ الْمُلْكُ الْيَوْمَ ظَاهِرِينَ فِي الْأَرْضِ فَمَنْ يَنْصُرُنَا مِنَ بَاسِ اللَّهِ إِنْ جَاءَنَا قَالَ فِرْعَوْنُ مَا أُرِيكُمْ إِلَّا مَا أَرَىٰ وَمَا أَهْدِيكُمْ إِلَّا سَبِيلَ الرَّسَادِ

„А еден човек, верник, од семејството на фараонот, кој го криеше верувањето свое, рече: „Зарем да го убиете човекот затоа што вели: Мојот Господар е Аллах!, а ви донесе јасни докази од Господарот ваш? Ако е лажливец, неговата лага нему ќе му наштети, а ако ја говори вистината, тогаш ќе ве стигне барем нешто од тоа што ви се ветува; Навистина Аллах нема да го упати на Вистинскиот пат тој што претерува во зло и кој многу лаже.“ (28) „О, народе мој, денес вам ви припаѓа власта и вие доминирате во земјата, па кој ќе не одбрани од Аллаховата казна ако таа не стигне?“ А фараонот рече: „Ве советувам како што мислам, а само на вистинскиот пат ќе ве упатам.“ (29)“

Познато е дека овој човек верник бил Копт од фамилијата Фараонова, а не бил Израелец. Ибн Абас р.а. кажува: „Никој не поверувал од фамилијата на фарамот освен овој човек и жената на фарамот, тој е оној човек кој рекол: **„О, Муса, главешините се договараат да те убијат.“** (Куран: Ел Касас, 20) Тој ја криел својата вера од својот народ и не ја искажувал освен во денот кога Фарамот рекол: **„Оставете ме мене‘ – рече фарамот – да го убијам Муса“** – дошла до израз човековата лутина во име на Возвишениот, како што стои во хадисот: *„Најголем џихад е да се каже вистината во лицето на владетелот насилник.“* И нема повеличествени зборови од овие кои му ги рекол на фарамот.

„Зарем да го убиете човекот затоа што вели: ‚Мојот Господар е Аллах!‘, а ви донесе јасни докази од Господарот ваш?“ – односно, како можете да убиете човек само затоа што кажува: „Мој Господар е Аллах“, а ви предочил доказ по доказ за вистината со која дошол? Потоа се впуштил во расправа со нив: **„Ако е лажливец, неговата лага нему ќе му наштети, а ако ја говори вистината, тогаш ќе ве стигне барем нешто од тоа што ви се ветува“** – значи, ако вам не ви ја покажал вистинитоста на своите зборови, паметно е да го оставите и да не го вознемирувате. А ако е лажливец, па Аллах ќе го казни на дуњалукот и на ахиретот; а ако ја зборува вистината а вие го злоставувате, ќе ве погоди дел од казната со која ви се заканува на дуњалукот и ахиретот. И така Возвишениот Аллах нè известува за Муса а.с. и дека барал од фарамот и неговиот народ благост и разбирање, во зборовите на Возвишениот: **„А Ние и пред нив фарановиот народ во искушение го ставивме, и им дојде благородниот Пратеник: ‚Предајте ми ги мене Аллаховите робови! Јас навистина сум ви доверлив Пратеник, и не воздигнувајте се над Аллах, јас ви носам очигледен доказ, и јас Му се обраќам на својот и на вашиот Господар, да не ме каменувате, а ако не ми верувате, тогаш оставете ме намира!“** (Куран: Ед Духан, 17-21)

Исто така, Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. им рекол на Курејшиите да го остават да ги повикува Аллаховите робови кон Возвишениот Аллах, да не се однесуваат лошо и да ги одржуваат роднинските врски меѓу него и нив на тој начин што ќе се воздржат од злоставување.

Возвишениот рекол: **„Кажите: ‚За ова не барам никаква награда од вас, освен роднинско внимание.“** (Куран: Еш Шура, 23) – да не ме злоставувате, па меѓу нас имаме роднински врски, и да ме оставите намира во поглед на преобратување на луѓето. Спогодбата на Худејбија се засновала на ова, и тоа беше очигледна победа.

Зборовите на Возвишениот: „**Навистина Аллах нема да го упати на Вистинскиот пат тој што претерува во зло и кој многу лаже.**“ – кога оној кој ве повикува би бил од оние кои претеруваат и кои многу лажат, Аллах не би го упатил и насочил на ова што го гледате во правилноста на неговиот повик и дела и исправноста на неговата програма. Потоа рекол верникот, предупредувајќи го својот народ дека Аллах би можел да им ги ускрати благодатите и да ја спушти врз нив Неговата одмазда.

„**О, народе мој, денес вам ви припаѓа власта и вие доминирате во земјата**“ – вам ви припаѓа власта и почеста, и вашата реч е извршна (последна), затоа сите Негови благодати проследете ги со благодарност и признавање на Неговите пратеници, и внимавајте на Неговата казна ако Го негирате.

„**па кој ќе нè одбрани од Аллаховата казна ако таа нè стигне?**“ – нема ништо да ви користи оваа војска и одредите ако Аллах сака нас да нè казни. Фараонот одговара на она на што го предупредува овој упатен човек – верник: „**А фараонот рече: Ве советувам како што мислам**“ – ве советувам само она што го сакам за самиот себе. Фараонот излажал бидејќи со сигурност знаел за исправноста и вистинитоста на Мусаовата пратеничка мисија, како што се зборовите на Возвишениот: „**И тие, неправедни и арогантни, ги негираа, но во себе веруваа дека се вистински.**“ (Куран: Ен Немл, 14)

Неговите зборови: „**а само на вистинскиот пат ќе ве упатам.**“ – значи на патот на вистината и Упатството. И тука излажал, исто така, и во тоа го измамил својот народ. Во хадис стои: „*Нема да умре ниеден владетел на денот кога ќе умре, а тој ги лажел своите приврзаници, а да го почувствува џенетскиот мирис, а неговиот мирис се простира на растојание од петстотини години.*“ Аллах упатува на она што е исправно.

وَقَالَ الَّذِي آمَنَ يَا قَوْمِ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ مِثْلَ يَوْمِ الْأَحْزَابِ مِثْلَ دَابِّ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ وَالَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ ظُلْمًا لِّلْعِبَادِ وَيَا قَوْمِ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ يَوْمَ التَّنَادِ يَوْمَ تُتْلَوْنَ مُدْبِرِينَ مَا لَكُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ عَاصِمٍ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ وَلَقَدْ جَاءَكُمْ يُوسُفُ مِنْ قَبْلِ الْبَيِّنَاتِ فَمَا زِلْتُمْ فِي شَكٍّ مِمَّا جَاءَكُمْ بِهِ حَتَّى إِذَا هَلَكَ قُلْتُمْ لَنْ نَبْعَثَ اللَّهَ مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ مُرْتَابٌ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ

فِي آيَاتِ اللَّهِ بِغَيْرِ سُلْطَانٍ أَتَاهُمْ كَبِيرٌ مَّقْتًا عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ الَّذِينَ آمَنُوا كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ
عَلَى كُلِّ قَلْبٍ مُتَكَبِّرٍ جَبَّارٍ

„А тогаш верникот рече: „О народе мој, се плашам да не ве стигне и вас тоа што ги стигна народите кои против Пратениците ковале заговори, (30) како што беше со народот на Нух и на Ад и на Семуд, и на тие по нив.“ – А Аллах не е неправеден кон робовите Свои. (31) О, народе мој, јас се плашам што ќе биде со вас на Денот кога едни со други ќе се довикувате, (32) на Денот кога со свртени грбови ќе бегате, кога од Аллах нема да може никој да ве заштити. А тој којшто Аллах во заблуда ќе го остави, за него нема упатувач. (33) Јусуф, уште одамна, ви носеше јасни докази, но и вие постојано се сомневавте во тоа што ви го донесе. А кога тој умре, вие рековте: „Аллах по него веќе нема да испрати Пратеник!“ Ете така Аллах го остава во заблуда секој што во злото претерува и кој се сомнева, (34) тие што расправаат за Аллаховите знаци, иако никаков доказ не им дошол. Расправањето е многу презрено кај Аллах и кај тие што веруваат. – Така Аллах го запечатува срцето на секој вообразен насилник.“ (35)“

Верникот од фамилијата на фараонот им се обрати ним: „О народе мој, се плашам да не ве стигне и вас тоа што ги стигна народите кои против Пратениците ковале заговори“ – како што се случило со народот на Нух, со народот на Ад, Семуд и други по нив. Ги погодила Аллахова казна и никој од нив не можел да ја спречи. „А Аллах не е неправеден кон робовите Свои“ – значи причината за нивно уништување е негирање и непризнавање на Неговите пратеници. Потоа кажува: „О, народе мој, јас се плашам што ќе биде со вас на Денот кога едни со други ќе се довикувате“ – тоа значи на Судниот ден луѓето ќе се повикуваат меѓусебно заради ужасот кој ќе ги погоди. Има мислење (дека ова значи) дека меѓусебно ќе се повикуваат жителите на џенетот, а исто така и жителите на џехенмот. Зборовите на Возвишениот: „на Денот кога со свртени грбови ќе бегате, кога од Аллах нема да може никој да ве заштити“ – односно нема да може никој да ве одбрани од Неговата казна.

„А тој којшто Аллах во заблуда ќе го остави, за него нема упатувач.“ – значи никој освен Аллах не може да го упати оној кого Аллах го оставил во заблуда. Неговите зборови: „Јусуф, уште одамна, ви носеше јасни докази“ –

значи Возвишениот Аллах на жителите на Египет им го испратил Јусуф а.с. пред Муса а.с. и тие не му се покориле на Јусуф освен заради министерската функција и дуњалучката положба, и затоа Возвишениот кажува: „**но и вие постојано се сомневате во тоа што ви го донесе. А кога тој умре, вие рековте: „Аллах по него веќе нема да испрати Пратеник!“**“ – значи изгубивте надеж па рековте лакомо посакувајќи дека Аллах по него нема да испрати пратеник, а тоа е сè заради нивното неверство и негирање.

„Ете така Аллах го остава во заблуда секој што во злото претерува и кој се сомнева“ – како што е оваа ваша состојба, таква ќе биде состојбата со оној кого Аллах го остава во заблуда заради неговото претерување во делата и сомнежите на неговото срце, а потоа Возвишениот кажува: „**тие што расправаат за Аллаховите знаци, иако никаков доказ не им дошол.**“ – оние кои ја заменуваат Вистината со неvistина, а за тоа немаат доказ ниту аргумент, па Возвишениот Аллах се лути на таквите со најжестока лутина, и затоа Возвишениот кажува: „**Расправањето е многу презрено кај Аллах и кај тие што веруваат.**“ – значи и верниците, исто така, ги мразат оние кои се одликуваат со такви својства, а Аллах ќе им ги запечати нивните срца како казна за она што го правеле, па така нема да препорачуваат добро ниту ќе одвркаат од зло. Затоа Возвишениот кажува: „**Така Аллах го запечатува срцето на секој вообразен**“ – значи оние чии срца се вообразени во однос на Вистината. „**насилник.**“ – Катаде кажува: „Знак на насилниците е: убивање без оправдана причина.“ А Аллах најдобро знае!

وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَا هَامَانَ ابْنِ لِي صَرِّحًا لَعَلِّي أَبْلُغُ الْأَسْبَابَ الْأَسْبَابِ السَّمَاوَاتِ فَأَطَّلِعَ إِلَى
إِلٰهِ مُوسَى وَإِنِّي لِأَظُنُّهُ كَادِبًا وَكَذَلِكَ زُيِّنَ لِفِرْعَوْنَ سُوءَ عَمَلِهِ وَضَدَّ عَنِ السَّبِيلِ وَمَا كَيْدُ
فِرْعَوْنَ إِلَّا فِي تَبَابٍ

„О, Хамане,‘ – рече фараонот – ,изгради ми една кула за да стигнам до патеките, (36) патеките небески, за да се искачам до Мусаовиот Бог, а јас сметам дека тој навистина е лажливец.‘ И ете така на фараонот неговите лоши дела му се сторија убави и тој беше одвратен од Вистинскиот пат, а лукавството на фараонот заврши на негова штета. (37)‘

Возвишениот известува за надменоста и дрскоста на фараонот во негирање на пратеништвото на Муса а.с.; дури му наредил на својот министер Хаман да му

изгради огромна и висока кула. „изгради ми една кула за да стигнам до патеките, патеките небески, за да се искачам до Мусаовиот Бог, а јас сметам дека тој навистина е лажливец.“ – дека Муса а.с. лаже дека Аллах го испратил до него.

„И ете така на фараонот неговите лоши дела му се сторија убави и тој беше одвратен од Вистинскиот пат“ – со ова негово дело со кое сакал да ги заведе своите поданици со цел да ги насочи кон тоа да го негираат пратеништвото на Муса, а.с. но: „а лукавството на фараонот заврши на негова штета.“ – на негова штета и загуба.

وَقَالَ الَّذِي آمَنَ يَا قَوْمِ اتَّبِعُونِ أَهْدِكُمْ سَبِيلَ الرَّشَادِ يَا قَوْمِ إِنَّمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا مَتَاعٌ وَإِنَّ الْآخِرَةَ هِيَ دَارُ الْقَرَارِ مَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنشَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ يُرْزَقُونَ فِيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ

„И тогаш верникот рече: „О народе мој, мене следете ме, јас ќе ве упатам на Вистинскиот пат!“ (38) О, народе мој, животот на овој свет е само минливо уживање, а оној свет е навистина вечната Куќа. (39) Кој ќе стори зло, соодветно ќе биде казнет, а кој ќе стори добро – било маж или жена, а верник е – во ценетот ќе влезе; во него сè ќе имаат во изобилство, без сметка. (40)“

Верникот од фамилијата на фараонот му се обраќа на својот народ. „О народе мој, мене следете ме, јас ќе ве упатам на Вистинскиот пат!“ – Јас сум оној кој ќе ве упати на Вистинскиот пат, а не Фараонот кој ве манипулира, а потоа почнал да ви ги ускратува овосветските добра кои ве спречиле да верувате во пратеничката мисија на Муса а.с., па кажува: „животот на овој свет е само минливо уживање“ – кратко и минливо. „а оној свет е навистина вечната Куќа.“ – која нема да исчезне или ќе се ужива во неа или ќе се страда. Затоа Возвишениот кажува: „Кој ќе стори зло, соодветно ќе биде казнет“ – односно една казна. „а кој ќе стори добро – било маж или жена, а верник е – во ценетот ќе влезе; во него сè ќе имаат во изобилство, без сметка.“ – снабдувањето нема да биде одредено соодветно на наградата, туку Аллах ќе награди од изобилието Негово без ограничување и без мера. Аллах е Оној кој укажува на исправно мислење.

وَيَا قَوْمِ مَا لِي أَدْعُوكُمْ إِلَى النَّجَاةِ وَتَدْعُونَنِي إِلَى النَّارِ تَدْعُونَنِي لِأَكْفُرَ بِاللَّهِ وَأُشْرِكَ بِهِ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ وَأَنَا أَدْعُوكُمْ إِلَى الْعَزِيزِ الْغَفَّارِ لَا جَرَمَ أَنَّمَا تَدْعُونَنِي إِلَيْهِ لَيْسَ لَهُ دَعْوَةٌ فِي الدُّنْيَا وَلَا فِي الْآخِرَةِ وَأَنْ مَرَدْنَا إِلَى اللَّهِ وَالَّهِ الْمُسْرِفِينَ هُمْ أَصْحَابُ النَّارِ فَسْتَدْكُرُونَ مَا أَقُولُ لَكُمْ وَأَفَؤُضُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ فَوْقَهُ اللَّهُ سَيِّئَاتِ مَا مَكَرُوا وَحَاقَ بِآلِ فِرْعَوْنَ سُوءُ الْعَذَابِ النَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ أَدْخِلُوا آلَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ

„О, народе мој! Што е ова? Јас ве повикувам да ве спасам, а вие мене ме повикувате во огнот; (41) ме повикувате да не верувам во Аллах и да прифатам некого за кого баш ништо не знам Нему за рамен, а јас ве повикувам кон Силниот, кон Тој што многу простува. (42) Нема ни малку сомнеж во тоа дека тоа кон кое ме повикувате нема никому, ни на овој ни на оној свет, да му се одзве и дека кај Аллах сите ќе се вратиме, и дека расипниците ќе бидат жители на огнот. (43) Ќе се сеќавате на ова што ви го кажувам! А јас на Аллах Му го препуштам мојот случај; Аллах, навистина, робовите Свои ги гледа.“ (44) И Аллах го сочува од неволјата која тие му ја приредија, а фараоновите следбеници зло страдање ги снајде. (45) Тие и наутро и навечер во огнот ќе се пржат, а кога ќе настапи Часот: „Воведете ги фараоновите луѓе во најтешкото страдање!“ (46)“

Верникот од фамилијата на фараонот им кажува: „Што е со вас, јас ве повикувам во спас!“ – а тоа е обожување на Еден Аллах, Кој нема здружник и призивање на Неговиот Пратеник с.а.в.с. кој ви го испрати вам: „Вие мене ме повикувате во Оган: „ме повикувате да не верувам во Аллах и да прифатам некој рамен Нему за кој не знам баш ништо.“ – без знаење и доказ. „А јас ве повикувам кон Силниот, Оној Кој многу простува“ – Тој и покрај Својата моќ и гордост простува гревови на оној кој искрено ќе Му се покае.

„Нема ни малку сомнеж во тоа дека тоа кон кое ме повикувате“ – навистина, оној (од киповите) кон кој ме повикувате, „нема никому, ни на овој ни на оној свет, да му се одзве“ – значи овие кипови (божества) нема да му се одзват на молителот ниту на дуњалук ниту на ахирет, и ова е слично на зборовите на Возвишениот: „Кој е во поголема заблуда од тие што, наместо на Аллах,

им се клањаат на оние кои до Судниот ден нема да им се одзват и кои се рамнодушни кон нивните молби. Кога луѓето ќе бидат собрани, тие ќе им бидат непријатели и ќе негираат дека ги обожувале.“ (Куран: Ел Ахкаф, 5-6)

Зборовите на Возвишениот: „и дека кај Аллах сите ќе се вратиме“ – значи на идниот свет, па секој ќе биде награден според своите дела и затоа кажува: „и дека расипниците ќе бидат жители на огнот.“ – вечно ќе престојуваат во него заради нивното претерување т.е. ширк (припишување здруженик на Аллах).

„**Ќе се сеќавате на ова што ви го кажувам!**“ – ќе ја дознаете исправноста на ова што ви го кажувам.

„**А јас на Аллах Му го препуштам мојот случај**“ – значи јас се потпирам на Аллах и од Него барам помош, јас се оградувам од вас.

„**Аллах, навистина, робовите Свои ги гледа.**“ – значи Тој ги гледа, Возвишен и чист е од секоја мана, па го упатува оној кој заслужува упатство, а го остава во заблуда оној кој заслужува заблуда, Нему му припаѓа потполна мудрост, целосен доказ и извршна моќ.

Зборовите на Возвишениот: „**И Аллах го сочува од неволјата која тие му ја приредија**“ – ќе го сочува на дуњалукот, го спасил Возвишениот заедно со Муса а.с. од потоп, и на ахиретот ќе го сочува од огнот и ќе го воведо во џенетот.

„**а фараоновите следбеници зло страдање ги снајде.**“ – а тоа е потопот, а потоа премин од него во џехенемот. Навистина ќе бидат изложени на оган наутро и навечер, до Судниот ден, и кога ќе дојде Судниот ден ќе бидат префрлени од кабурска казна во џехенемско страдање, и затоа Возвишениот кажува: „**а кога ќе настапи Часот: Воведете ги фараоновите луѓе во најтешкото страдање!**“ Ехли Сунне вел-џемаа се повикува на овој ајет во докажувањето на казната во Берзех (задгробен живот), а тоа се зборовите на Возвишениот: „**Тие и наутро и навечер во огнот ќе се пржат.**“

Бележи Бухари од Аиша, р.а. дека една Еврејка дошла кај неа и ѝ рекла: „Се приклонуваме кај Аллах од казната во гробот“, па Аиша, р.а. го прашала Пратеникот, а.с. за казната во гробот, па тој рекол: „*Да, казната во гробот е вистина.*“ Аиша р.а. рекла: „*Јас не го видов Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. да заврши намаз а да не побара заштита од казната во гробот.*“ Хадиси кои зборуваат за казната во гробот има многу. Пренесува Ибн ебу Хатим од Ибн Месуд р.а. дека меѓу другото рекол: „...навистина, душите на следбениците на фараонот ќе бидат во утробите на црни птици, и наутро ќе бидат во џехенемот и ќе бидат

навечер, и тоа е изложување на Огнот (кој се спомнува во ајетот).“ Ебу Сеид ел-Худри р.а. пренесува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „...а потоа сум доведен до многубројни Аллахови созданија, луѓе, секој меѓу нив имаше стомак како огромна куќа, заковани со приврзаниците на фараонот, приврзаниците на фараонот се изложуваат во цехенот наутро и навечер”.

„а кога ќе настапи Часот: ,Воведете ги фараоновите луѓе во најтешкото страдање!“ – приврзаниците на фараонот се како затруени камили кои газат камења и дрва, а ништо не разбираат.

وَإِذْ يَتَحَاجُّونَ فِي النَّارِ فَيَقُولُ الضُّعْفَاءُ لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَهَلْ أَنْتُمْ مُغْنُونَ
عَنَّا نَصِيبًا مِّنَ النَّارِ قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُلٌّ فِيهَا إِنَّ اللَّهَ قَدْ حَكَمَ بَيْنَ الْعِبَادِ وَقَالَ
الَّذِينَ فِي النَّارِ لِيَحْزَنَةَ جَهَنَّمَ ادْعُوا رَبَّكُمْ يُخَفِّفْ عَنَّا يَوْمًا مِّنَ الْعَذَابِ قَالُوا أَوْلَمْ تَكُ
تَأْتِيكُمْ رُسُلُكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا بَلَى قَالُوا فَادْعُوا وَمَا دُعَاءُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ

„И кога во Огнот ќе се расправаат, па тие што беа потчинети ќе им речат на водачите свои: ,Ние по вас се поведовме, можете ли барем малку од огнот да нè ослободите?“ (47) Тогаш водачите ќе речат: ,Еве нè и нас, и ние сме во него! Аллах им пресуди на робовите Свои.‘ (48) А тие што ќе бидат во огнот ќе им зборуваат на стражарите на цехенот: ,Замолете Го Господарот свој барем на еден ден страдањето да ни го ублажи!‘ (49) ,А зарем Пратениците ваши не ви носеа јасни докази?“ – ќе запрашаат тие. – ,Да, носеа!‘ – ќе одговорат. – ,Молете тогаш!‘ – ќе речат тие. Но молбата на тие што не веруваа залудна ќе биде. (50)“

Возвишениот соопштува за расправата и кавгата меѓу жителите на цехенот во цехенот, а фараонот и неговиот народ ќе бидат меѓу нив, па слабите, а тие се оние кои ги следеле вообразените а тие се водачите и главешините и големците, ќе речат: **„Ние по вас се поведовме“** – ние ви бевме послушни вам во неверувањето. **„можете ли барем малку од огнот да нè ослободите?“** – односно дали ќе можете барем дел од казната да ја примите врз себе наместо нас.

„Тогаш водачите ќе речат: ,Еве нè и нас, и ние сме во него!“ – доволно е што и ние имаме дел од казната.

„Аллах им пресуди на робовите Свои.“ – значи ја поделил казната меѓу нас онолку колку што заслужува секој од нас.

„А тие што ќе бидат во огнот ќе им зборуваат на стражарите на цехенемот: „Замолете Го Господарот свој барем на еден ден страдањето да ни го ублажи!“ – па откако ќе дознаат дека Аллах нема да им ја прифати нивната дова, ниту ги слуша, напротив Тој кажува: „Останете во неа понижени, и ништо не Ми зборувајте!“ – ќе рече Тој.“ (Куран: Ел Муминун, 108) Ќе ги молат чуварите да бараат за нив олесување на казната па дури и еден ден. Тие ќе им одговорат: „А зарем Пратениците ваши не ви носеа јасни докази? – ќе запрашаат тие.“ – значи зарем вам не ви дошле јасни докази преку јазикот на пратениците?

„Да, носеа!“ – ќе одговорат. – „Молете тогаш!“ – ќе речат тие.“ – молете се вие лично за вас, ние со вас немаме ништо. Вие кога би сте молеле, нема да ви се удоволи.

„Но молбата на тие што не веруваа залудна ќе биде.“ – молбата на неверниците нема да биде примена ниту услишана.

إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهَادُ يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمِينَ مَعذِرَتُهُمْ وَلَهُمُ اللَّعْنَةُ وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْهُدَى وَأَوْثَرْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ الْكِتَابَ هُدًى وَذِكْرَى لِأُولِي الْأَلْبَابِ فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنبِكَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ بِالْعَشِيِّ وَالْإِبْكَارِ إِنَّ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ بِغَيْرِ سُلْطَانٍ أَتَاهُمْ إِنْ فِي صُدُورِهِمْ إِلَّا كِبْرٌ مَّا هُمْ بِبَالِغِيهِ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

„Ние навистина ќе им помогнеме на Пратениците Наши и на верниците во животот на овој свет, а и на Денот кога ќе станат сведоците, (51) на Денот кога на насилниците правдањето нивно нема од корист да им биде; нив ќе ги чека проклетството и најлошото престојувалиште. (52) Ние на Муса упатство му дадовме и на синовите Израилови во наследство Книгата им ја оставивме (53) да им биде упатство и опомена на тие кои ќе имаат разум. (54) Па, ти биди трпелив – Аллаховото ветување е вистина – и моли се да ти бидат простени твоите гревови, и Господарот свој на крајот и на почетокот на денот величај Го и слави Го! (55) Тие што расправаат за Аллаховите знаци, иако никаков доказ не им дошол, во срцата нивни имаат само горделивост која нема да ги доведе до саканата цел, затоа моли Го Аллах за заштита, бидејќи Тој навистина сè слуша и сè гледа. (56)“

Зборовите на Возвишениот: „**Ние навистина ќе им помогнеме на Пратениците Наши и на верниците во животот на овој свет, а и на Денот кога ќе станат сведоците**“ – при овој ајет Ибн Џерир, Аллах да му се смилува, наведува прашање и вели: „Знаеме дека некои пратеници а.с. биле убиени од нивните народи, како што се Јахја, Зекирија и Шуајб, а меѓу нив имало и оние кои ги напуштиле и се иселиле како Ибрахим, меѓу нив има и воздигнати на небото, како Иса, па каде е победата и помошта на овој свет? Потоа тој сам дава два одговора. Првиот од нив е: дека ова е изјава (ајет) со општ карактер, а нејзината цел е некои, а тоа е дозволено во јазикот. Другиот одговор: дека под помош се мисли на нивна поддршка против оние кои ги злоставуваат, сеедно дали било тоа во нивно присуство или отсуство, или по нивната смрт, како што се случило со убијците на Јахја, Зекирија и Шуајб. Аллах им дал непријатели кои ги понижиле и ја пролеале нивната крв. Веќе е спомнато дека Немруд, Аллах го казнил онака како што казнува Силниот и Моќниот. А оние кои сакале да го распнат Иса а.с., а тоа се Евреите, Аллах како казна им ги дал Римјаните кои ги понижиле и обезвредиле, и Аллах ги воздигнал над нив. Потоа, пред Судниот ден ќе се спушти Иса синот Мерјемин како праведен водач и искрен судија, па ќе го убие Месихот Деџал и неговите приврзаници од Евреите, ќе ја убие и свињата, искрши крстот и ќе ја укине џизијата. Нема да уважува ништо друго освен исламот. А тоа ќе биде голема победа и помош. И ова е Аллахов закон меѓу Неговите созданија да ги потпомага Своите робови верници на овој свет и да ги утеши од оние кои ги злоставуваат, и така Возвишениот Аллах го помогнал Својот пратеник Мухамед с.а.в.с. и неговите асхаби над оние кои им се противеле и војувале против него и го сметале за лажливец. Па е одредено Аллаховата реч да биде горна, а неговата вера да дојде до израз над сите вери, и му се покорил сиот Арапски Полуостров, и луѓето влегувале во вера со групи. А потоа продолжиле неговите халифи да ја доставуваат неговата мисија и да ја шират Аллаховата вера, и да ги повикуваат Аллаховите робови кон Аллах, па ги освоиле срцата и ослободиле државите (од неверство), така што Мухамедовата мисија се проширила источно и западно и ќе остане оваа вера доминантна и потпомогната до Судниот ден, и затоа Возвишениот кажува: „**Ние навистина ќе им помогнеме на Пратениците Наши и на верниците во животот на овој свет, а и на Денот кога ќе станат сведоците**“ – значи помошта на Судниот ден ќе биде поголема и повозвишена. Зборовите на Возвишениот: „**на Денот кога на насилниците правдањето нивно нема од корист да им биде**“ – значи нема да им биде прифатено оправдувањето ниту нивниот откуп; „**нив ќе ги чека**

проклетството“ – значи отфрлување од милоста, **„и најлошото престојувалиште“** – одвратно ли е нивното живеалиште, престој и завршница.

„Ние на Муса упатство му дадовме и на синовите Израилови во наследство Книгата им ја оставивме да им биде упатство“ – тоа е она што Возвишениот Аллах го испратил по него од упатството и светлото.

„и на синовите Израилови во наследство Книгата им ја оставивме“ – нивната завршница ја направивме убава, им ја дадовме во наследство земјата Фараонова и неговиот посед за покажаното трпение и за послушноста кон Аллах, и за следење на Неговиот пратеник Муса а.с. и Книга им дал во наследство, а тоа е Тевратот.

„да им биде упатство и опомена на тие кои ќе имаат разум.“ – а тоа се здравите и паметните. Зборовите на Возвишениот: **„Па, ти биди трпелив“** – ти, о Мухамеде.

„Аллаховото ветување е вистина“ – Ние ти ветивме дека тебе те чека убав крај и оние кои тебе ќе те следат, а Аллах нема да го изневери ветувањето. Зборовите на Возвишениот: **„и моли се да ти бидат простени твоите гревови“** – ова е поттик на уметот за истигфар (барање прошка).

„и Господарот свој на крајот и на почетокот на денот величај Го и слави Го!“ – на крајот на денот и на почеток на ноќта **„на почетокот на денот“** – наутро и навечер.

Зборовите на Возвишениот: **„Тие што расправаат за Аллаховите знаци, иако никаков доказ не им дошол.“** – ја отфрлаат Вистината за неvistина, без никакви докази и аргументи од Возвишениот Аллах **„во срцата нивни имаат само горделивост која нема да ги доведе до саканата цел“** – значи во нивните срца нема ништо друго освен надменост од следење на Вистината, и она кон што тежнеат не е ништо друго од величање на неvistината, а тоа нема да им се случи. **„затоа моли Го Аллах за заштита“** – од состојбата каква што е нивната.

„бидејќи Тој навистина сè слуша и сè гледа.“ – ова е тefsир – коментар на Ибн Џерир во скратена верзија.

لَخَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَكْبَرُ مِنْ خَلْقِ النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ وَمَا يَسْتَوِي
الْأَعْمَى وَالْبَصِيرُ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَلَا الْمُسِيءُ قَلِيلًا مَّا تَتَذَكَّرُونَ إِنَّ السَّاعَةَ
لَأْتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ

„Создавањето на небесата и Земјата е сигурно поголемо отколку создавањето на човековиот род, но повеќето луѓе не знаат. (57) Не се исти слепецот и тој што гледа, не се исти верниците кои прават добри дела и злосторниците. – Колку малку поука примате! (58) Ќе дојде Часот суден, во тоа нема сомнеж, но повеќето луѓе не сакаат да веруваат. (59)“

Возвишениот потсетува дека повторно ќе ги создаде созданијата на идниот свет, и тоа за Него е лесно, бидејќи создавањето на небесата и Земјата е поголемо од создавањето на луѓето. Па Оној кој е во состојба тоа да го направи, Тој е моќен да создаде нешто што е полесно, како што вели Возвишениот: „Зарем не знаат дека Аллах – Кој небесата и Земјата ги создаде и Кој не се измори создавајќи ги – е кадарен да ги оживее мртвите? Да, Тој може сè.“ (Куран: Ел Ахкаф, 33)

Зборовите на Возвишениот: „но повеќето луѓе не знаат“ – и затоа не размислуваат за овој доказ, ниту мислат на него, па оној кој признава дека Аллах ги создал небесата и Земјата, а потоа го негира Денот на повторното оживување, тој го признал она што е поважно од она што вие го негиравте.

„Не се исти слепецот и тој што гледа, не се исти верниците кои прават добри дела и злосторниците. – Колку малку поука примате!“ – како што не можат да бидат никако исти слепиот и оној кој гледа, напротив, меѓу нив двајцата е огромна разлика – исто така не се еднакви ревносните верници и грешниците, неверниците, лошите.

„Колку малку поука примате!“ – значи колку многу луѓе не земаат поука! А потоа Возвишениот кажува: „Ќе дојде Часот суден“ – односно кијаметот.

„во тоа нема сомнеж, но повеќето луѓе не сакаат да веруваат.“ – не сакаат да веруваат во тоа, го негираат неговото постоење.

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ

„Господарот ваш рече: ,Повикајте Ме и замолете, Јас ќе ви се одзвам! Тие што од вообразеност не сакаат да Ме обожуваат – сигурно понижени ќе влезат во цехенем.“ (60)“

Ова е резултат на Неговата добрина и благородност, Славен нека е Возвишениот, Тој ги поттикнува Своите робови во упатување на дова и им гарантира прифаќање. Како што вели Суфјан ес-Сеури: „О, Ти, Кој ги сакаш оние робови кои бараат и многу се молат. О, Ти, Кој најмногу ги мразиш оние Свои робови кои не те молат, и освен Тебе никој не е таков, о, Господару мој.“ Го бележи Ибн ебу Хатим.

Пренесува Ебу Јала во својот Муснед од Енес ибн Малик р.а. од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., а тој од својот Господар дека рекол: *„Постојат четири својства: едно од нив ми припаѓа Мене, едно ти припаѓа тебе, едно е меѓу Мене и тебе, а едно припаѓа меѓу тебе и Моите робови. Што се однесува до она кое ми припаѓа Мене – е да Ме обожуваш и никого да не Ми сметаеш за рамен, а што се однесува до она што ти припаѓа тебе, а тоа е да те наградам за она што ќе го направивш; а она што е меѓу Тебе и мене – твое е да се молиш, а Моја обврска е да ти ја услишам довата. А што се однесува до она што е меѓу тебе и Моите робови, посакувај им ним она што го посакуваш за себе.“*

Бележи имамот Ахмед од Нуман ибн Бешир р.а. кој кажува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„Навистина, довата е ибадет“, а потоа го проучил: „Господарот ваш рече: ,Повикајте Ме и замолете, Јас ќе ви се одзвам! Тие што од вообразеност не сакаат да Ме обожуваат – сигурно понижени ќе влезат во цехенем.“* Во риваетот на Ахмед стои од Ебу Хурејре р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„Кој нема да Го моли Allah, Тој нему му е лут.“*

Зборовите на Возвишениот: **„Тие што од вообразеност не сакаат да Ме обожуваат...“** – се вообразуваат пред да Ми се молат и да ми искажат Мене чисто едноштво. **„сигурно понижени ќе влезат во цехенем.“** – значи мали и понижени.

اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ذَلِكَمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَآَنِي تُؤْفَكُونَ كَذَلِكَ يُؤْفِكُ الَّذِينَ كَانُوا بِآيَاتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ قَرَارًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءٍ

وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُوْرَكُمْ وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ ذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَتَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ
هُوَ الْحَيُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَادْعُوْهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

„Аллах ви ја даде ноќта за во неа да одмарате, а денот видлив. Аллах е неизмерно добар кон луѓето, но, повеќето луѓе не заблагодаруваат. (61) Тоа ви е, ете, Аллах, Господарот ваш, Создателот на сè, друг бог освен Него нема, па каде се одметнувате тогаш? (62) Така се одметнуваа и тие што Аллаховите докази ги негираа. (63) Аллах ви ја направи Земјата престојувалиште, а небото здание, и ве обликуваше, а ликовите ваши ги прави убави, и со пријатна храна ве снабдува. Тоа е Аллах, Господарот ваш, и нека е Возвишен Аллах, Господарот на световите! (64) Тој е Живиот, нема друг бог освен Него, па, молете Го, исповедајќи Му чиста вера: „Благодарноста Му припаѓа на Аллах, Господар на световите!“ (65)“

Возвишениот Аллах ги потсетува Своите робови дека тој им ја подарил ноќта во која наоѓаат смиреност и одмор од секојдневните движења за животот во текот на денот. Додека денот го направил видлив, односно осветлен, за да можат во него да се движат, патуваат и да работат.

„Аллах е неизмерно добар кон луѓето, но, повеќето луѓе не заблагодаруваат.“ – значи не ја искажуваат задолжителната благодарност за благодатите. Потоа Возвишениот кажува: „Тоа ви е, ете, Аллах, Господарот ваш, Создателот на сè“ – односно Кој сето ова го направил и создал, нема бог освен Него, ниту Господар освен Него.

„па каде се одметнувате тогаш?“ – значи како можете да го обожувате оној кој ништо не создал, напротив, и тоа е создание изрезбано. Зборовите на Возвишениот: „Така се одметнуваа и тие што Аллаховите докази ги негираа.“ – значи како што заталкале овие обожувајќи други покрај Аллах, исто така, се одметнале тие пред нив кои обожувале други, без доказ и без аргумент, тоа го правеле само поради своето незнаење и следење на своите страсти. Ги негирале Аллаховите докази и ајети.

Зборовите на Возвишениот: „Аллах ви ја направи Земјата престојувалиште“ – значи ви ја направи Земјата место за живеење, „а небото здание“ – свод кој ги чува световите, „и ве обликуваше, а ликовите ваши ги прави убави“ – значи ве создаде во најубава форма.

„и со пријатна храна ве снабдува“ – тоа се јадења и пиеења на овој свет, а Тој е Создател и Снабдувач.

„Тоа е Аллах, Господарот ваш, и нека е Возвишен Аллах, Господарот на световите!“ – Тој е возвишен и чист од сите недостатоци, а потоа Возвишениот кажува: „Тој е Живиот, нема друг бог освен Него“ – Тој е Првиот и Последниот и Видливиот и Невидливиот, нема друг бог освен Него, славен нека биде Тој.

„па, молете Го, исповедајќи Му чиста вера“ – значи искажете му чист монотеизам (тевхид); теvhид рубубије и теvhид улухије истовремено. Потоа, пренесува Ибн Абас, кој кажува: „Кој ќе изговори: ‚нема бог освен Аллах‘, веднаш нека каже: ‚фала на Аллах, Господарот на световите‘“, и тоа е она што се мисли од зборовите на Возвишениот: „па, молете Го, исповедајќи Му чиста вера: ‚Благодарноста Му припаѓа на Аллах, Господар на световите!‘“

قُلْ إِنِّي نُهَيْتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَمَّا جَاءَنِيَ الْبَيِّنَاتُ مِنْ رَبِّي وَأُمِرْتُ أَنْ أُسْلِمَ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ يُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوا أَشَدَّكُمْ ثُمَّ لِيَكُونُوا شُيُوخًا وَمِنْكُمْ مَنْ يُتَوَفَّى مِنْ قَبْلٍ وَلِتَبْلُغُوا أَجَلًا مُّسَمًّى وَاعْلَمِكُمْ تَعْقِلُونَ هُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ فَإِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ

„Кажы: ‚Мене ми е забрането да ги обожувам тие кои вие, покрај Аллах, ги молите, бидејќи ми дојдоа јасни докази од Господарот мој, а наредено ми е да Му се предам на Господарот на световите.‘ (66) Тоа е Тој што ве создаде од земја, потоа од капка семе, потоа од грутка, потоа како доенчиња ве изведува, и до мажественото доба да стигнете, и старци да станете – а некои од вас умираат и порано – и до одредениот рок да поживеете, за да можете да сфатите. (67) Тој живот и смрт дава! А кога нешто ќе одлучи, само ќе каже: ‚Биди!‘ – и тоа бидува. (68)“

Возвишениот кажува: „Кажы, “ – о, Мухамеде, на овие идолопоклоници дека Возвишениот Аллах, забранил некој друг покрај Аллах да обожува, бидејќи никој друг не е достоин за обожување.

„Тоа е Тој што ве создаде од земја, потоа од капка семе, потоа од грутка, потоа како доенчиња ве изведува, и до мажественото доба да стигнете, и старци да станете“ – Тој е Оној кој низ сите овие животни етапи и периоди ве

подредува, Тој е Единствен, Тој нема здружник во тоа, и со Неговата заповед и распоред и одредение сето ова се случува.

„а некои од вас умираат и порано“ – значи пред да дојде и замине од овој свет, така што ќе биде спонтано абортиран, а меѓу нив има и оние кои умираат млади и мали, а некои умираат средовечни. Возвишениот кажува: „и до одредениот рок да поживеете, за да можете да сфатите.“ – за да се потсетат на оживувањето;

„Тој живот и смрт дава!“ – Тој е единствен Кој тоа го може, и никој освен Него не може тоа да го стори.

„А кога нешто ќе одлучи, само ќе каже: „Биди!“ – и тоа бидува.“ – не може никој да Му се спротивстави и ниту да Го спречи, напротив, она што Тој сака – бидува, и ништо не може да го попречи во тоа.

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ أَنِّي يُضْرَفُونَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِالْكِتَابِ وَبِمَا أَرْسَلْنَا بِهِ رُسُلَنَا فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ إِذِ الْأَغْلَالُ فِي أَعْنَاقِهِمْ وَالسَّلَاسِلُ يُسْحَبُونَ فِي الْحَمِيمِ ثُمَّ فِي النَّارِ يُسْجَرُونَ ثُمَّ قِيلَ لَهُمْ أَئِنَّ مَا كُنْتُمْ تُشْرِكُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالُوا ضَلُّوا عَنَّا بَلْ لَمْ نَكُنْ نَدْعُو مِنْ قَبْلُ شَيْئًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ الْكَافِرِينَ ذَلِكَ بِمَا كُنْتُمْ تَفْرَحُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا كُنْتُمْ تَمْرَحُونَ ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَبئسَ مَثْوًى الْمُتَكَبِّرِينَ

„Зарем не ги гледаш тие коишто расправаат за Аллаховите докази? Каде се вртат тие? (69) Тие што ја негираат Книгата и тоа што го праќавме по Пратениците – ќе ги дознаат последиците наскоро (70) кога со окови околу вратот, и со синцири, ќе бидат влечени (71) во водата што врие, а потоа во огнот пржени. (72) Потоа ќе бидат запрашани: „Каде се тие кои ги обожувавте, (73) покрај Аллах?“ – „Ни се изгубија од видот,“ – ќе одговорат – „та ние, всушност, претходно, на никого не се ни клањавме.“ – Ете така Аллах ги скршнува во заблуда неверниците. (74) Тоа ви е затоа што без никаква основа на Земјата бевте весели и горделиви. (75) Влегувајте низ портите на цехенмот, во него вечно ќе останете – а тоа е лошо престојувалиште на вооброзените! (76)“

Зарем се чудиш, о, Мухамеде, на овие кои ги негираат Аллаховите знаменија и расправаат за Вистината со лага, како ги свртуваат своите разуми од Упатството во заблуда. „Тие што ја негираат Книгата и тоа што го праќавме по Пратениците“ – значи го порекнуваат Патоказот и јасните докази. „Ќе ги дознаат последиците наскоро“ – ова е закана од Господарот, за овие, како што вели Возвишениот: „Тешко тој ден на негаторите?“ – и зборовите на Возвишениот: „кога со окови окоу вратот, и со синцири, ќе бидат влечени“ – значи поврзани со синцири кои ќе бидат во рацете на зебание (чувари на цехенемот) ќе ги влечат со лицата свртени кон земјата, еднаш во зовриена вода (хамим), а еднаш во жесток цехенемски оган (цехим). Затоа Возвишениот кажува: „во водата што врие, а потоа во огнот пржени.“ Како што вели Возвишениот: „Еве, тоа е цехенемот кој злосторниците го негираа! и меѓу оган и зовриена вода тие ќе кружат.“ (Куран: Ер Рахман, 43-44)

Зборовите на Возвишениот: „Потоа ќе бидат запрашани: Каде се тие кои ги обожувавте, покрај Аллах?“ – значи каде ви се божествата кои сте ги обожувале покрај Аллах, па дали денес ќе можат да ви помогнат?

„Ни се изгубија од видот, ‘ – ќе одговорат“ – заминале и ништо не ни користат.

„та ние, всушност, претходно, на никого не се ни клањавме.“ – ќе го порекнат нивното обожување, како што се зборовите на Возвишениот: „Нема ништо друго да им преостане освен да кажат: Се колнеме во Аллах, во Господарот наш, ние никого не Му здружувавме на Аллах!“ (Куран: Ел Енам, 23) И затоа Возвишениот кажува: „Ете така Аллах ги скршнува во заблуда неверниците.“

Зборовите на Возвишениот: „Тоа ви е затоа што без никаква основа на Земјата бевте весели и горделиви.“ – значи ќе им речат мелеците: тоа вам ви е награда (казна) за она што сте се радувале на овој свет без никаква основа и што бевте горделиви, вообразени и дрски.

„Влегувајте низ портите на цехенемот, во него вечно ќе останете – а тоа е лошо престојувалиште на вообразените!“ – тоа е одвратно живеалиште и место во кое ќе биде понижување и жестока казна за оние кои се гордееле наспроти Аллаховите докази и следењето на Неговите докази и аргументи, а Аллах најдобро знае.

فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَأِمَّا نُرِيَنَّكَ بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمْ أَوْ نَتَوَفَّيَنَّكَ فَإِنَّا يُرْجِعُونَ وَلَقَدْ
 أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِّن قَبْلِكَ مِنْهُمْ مَّن قَصَصْنَا عَلَيْكَ وَمِنْهُمْ مَّن لَّمْ نَقْصُصْ عَلَيْكَ وَمَا كَانَ
 لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ بِآيَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ فَإِذَا جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ فُضِيَ بِالْحَقِّ وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْمُبْطِلُونَ

„А ти стрпи се! Аллаховата закана сигурно е вистина! Било да ти покажеме дел од тоа со што им се закануваме, било претходно животот да ти го земеме – тие Нам ќе ни се вратат. (77) И пред тебе Пратеници испраќавме, за некои од нив ти кажувавме, а за некои не ти кажувавме. И ниеден Пратеник не можеше да направи никакво чудо без Аллахова волја. А кога Аллаховата закана ќе се исполни, ќе биде пресудено според правдата и тогаш лажливците ќе бидат губитници. (78)“

Возвишениот и Благословен Аллах му кажува во форма на императив на Својот пратеник с.а.в.с. да се стрпи заради негирањето од неговиот народ, бидејќи Аллах ќе го награди со ветената награда, а тоа е успех и победа над народот и убав крај за него и неговите следбеници на дуњалукот и ахиретот.

„Било да ти покажеме дел од тоа со што им се закануваме“ – значи на дуњалукот и така се случило – Возвишениот Аллах му го смирил срцето на Својот Пратеник с.а.в.с. и на муслиманите на денот на Бедр и ги поразил прваците од многубошците, а потоа му овозможил на Својот Пратеник ослободување на Мека и целиот Арапски Полуостров во текот на неговиот живот.

Зборовите на Возвишениот: „Било да ти покажеме дел од тоа со што им се закануваме, тие Нам ќе ни се вратат“ – ќе ги казниме со жестока казна на идниот свет, а потоа Возвишениот тешејќи го Неговиот Пратеник с.а.в.с. кажува: „И пред тебе Пратеници испраќавме, за некои од нив ти кажувавме, а за некои не ти кажувавме.“ – ти објавивме нивни вести и нивно кажување, со нивните народи и како ги негирале, а потоа имало убав крај и победа за пратениците а.с..

„а за некои не ти кажувавме“ – оние чии имиња не се спомнати ги има многу повеќе. Како што веќе тоа е спомнато во поглавјето Ен Ниса, а само на Аллах му припаѓа благодарноста и добродетелта.

Зборовите на Возвишениот: „И ниеден Пратеник не можеше да направи никакво чудо без Аллахова волја“ – ниеден од пратениците не може да дојде

со нешто натприродно освен со Аллахова дозвола, а тоа упатува на исправноста на она со што дошол.

„А кога Аллаховата закана ќе се исполни“ – а тоа е Неговата казна и страдање кои ќе ги опфатат оние кои негираат.

„ќе биде пресудено според правдата“ – и верниците ќе бидат спасени, а упропастени неверниците, Затоа Возвишениот кажува: „и тогаш лажливците ќе бидат губитници.“

اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَنْعَامَ لِتَرْكَبُوا مِنْهَا وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ وَلَكُمْ فِيهَا مَنَافِعُ وَلِتَبَلَّغُوا عَلَيْهَا حَاجَةً فِي صُدُورِكُمْ وَعَلَى الْفُلْكِ تُحْمَلُونَ وَيُرِيكُم آيَاتِهِ فَأَيَّ آيَاتِ اللَّهِ تُنْكِرُونَ

„Аллах за вас ги создаде животните, на некои да јавате, а со некои да се храните. (79) Вие од нив имате корист и вие на нив носите товар – и на нив и на бродовите вие се пренесувате. (80) Тој ви ги покажува доказите за моќта Своја, па кои од Аллаховите докази не ги признавате? (81)“

Возвишениот Allah им ги истакнува Своите добрини на Своите робови затоа што им создал разновиден добиток – некои им служат за јавање, а некои за храна (јадење), како камили, коњи и овци и слични животни на нив. Нивното месо и млеко го користат луѓето и ги пренесуваат своите товари и ја облекуваат нивната волна и крзно. Затоа Возвишениот кажува: „на некои да јавате, а со некои да се храните. Вие од нив имате корист и вие на нив носите товар – и на нив и на бродовите вие се пренесувате.“ Зборовите на Возвишениот: „Тој ви ги покажува доказите за моќта Своја“ – значи Своите аргументи – докази во вселената и во самите себеси, „па кои од Аллаховите докази не ги признавате?“ – односно вие не сте во состојба да негираате ниту еден Негов доказ освен поради тврдоглавост и надменост.

أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ كَانُوا أَكْثَرَ مِنْهُمْ وَأَشَدَّ قُوَّةً وَأَثَارًا فِي الْأَرْضِ فَمَا أَعْنَى عَنْهُمْ مَّا كَانُوا يَكْسِبُونَ فَلَمَّا جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَرِحُوا بِمَا عِنْدَهُمْ مِنَ الْعِلْمِ وَحَاقَ بِهِم مَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ فَلَمَّا رَأَوْا بَأْسَنَا قَالُوا آمَنَّا

بِاللَّهِ وَحْدَهُ وَكَفَرْنَا بِمَا كُنَّا بِهِ مُشْرِكِينَ فَلَمْ يَكُ يَنْفَعُهُمْ إِيمَانُهُمْ لَمَّا رَأَوْا بَأْسَنَا سُنَّتَ اللَّهُ
الَّتِي قَدْ خَلَتْ فِي عِبَادِهِ وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْكَافِرُونَ

„Зошто тие не патуваат низ Земјата, па да видат како завршија тие пред нив? Тие беа помногубројни од нив и посилни, и оставија поголема трага на Земјата, и за ништо не им користеше тоа што го стекнаа. (82) Кога Пратениците нивни јасни докази им носеа, тие со знаењето што го имаа се гордееја, и ги снајде тоа на што постојано се потсмеваа. (83) А кога казната Наша ќе ја видеа, тогаш велеа: „Ние веруваме во Аллах, во Него Единиот, а се откажуваме од тие кои Му ги припишувавме!“ (84) Но, верувањето нивно, кога казната Наша ќе ја видеа, не им беше од корист. Тоа е според Аллаховиот закон кој беше применет врз робовите Негови кои беа и исчезнаа – и тогаш неверниците ќе страдаа. (85)“

Возвишениот Аллах известува за поранешните народи кои ги негирале пратениците во дамнешни времиња и она што ги погодило од жестоката казна. Покрај огромната сила која ја имале и нивните градби (траги) на земјата, сето тоа не им користило и не ги заштитило од Аллаховата казна, бидејќи тие, кога им дошле пратениците, не се обрнувале на нивните аргументи и докази и се задоволувале само со она знаење кое го поседувале, според нивното мислење, а го одбиле она што им го донесле пратениците. Муџахид кажува: „Тие рекле: „Ние сме поучени од нив и ние нема да бидеме оживеани ниту ќе бидеме казнети.““

„и ги снајде тоа“ – ги опфати казната; „на што постојано се потсмеваа“ – на она што го негирале. „А кога казната Наша ќе ја видеа“ – значи кога казната со свои очи ќе ја виделе, „тогаш велеа: „Ние веруваме во Аллах, во Него Единиот, а се откажуваме од тие кои Му ги припишувавме!““ – тогаш искажувале кон Аллах чисто едноштво (монотеизам) и ги негирале празните божества, но тоа е ситуација кога не ги спомнуваат грешките и пропустите ниту, пак, користи оправданието. Како што рекол фараонот кога бил пред потопот: „А тој, кога почна да се дави, извика: „Јас верувам дека нема друг бог освен Тој во Кого веруваат синовите Израилови и јас се покорувам!““ (Куран: Јунус, 90)

Возвишениот и Благословениот Аллах кажува: „Зарем сега, а претходно непослушен беше и раскол сееше?!“ (Куран: Јунус, 91) – значи Возвишениот Аллах од него не ја примил молбата, бидејќи веќе претходно му ја прифатил на својот пратеник Муса а.с. неговата дова кога рекол: „Господару наш, уништи го

богатството нивно и запечати ги срцата нивни, па нека не веруваат сè додека не го доживеат неиздржливото страдање.“ (Куран: Јунус, 88) Исто така овде Возвишениот кажува: „**Но, верувањето нивно, кога казната Наша ќе ја видеа, не им беше од корист. Тоа е според Аллаховиот закон кој беше применет врз робовите Негови**“ – значи на таков начин постапил и пресудил Возвишениот Аллах, со сите оние кои се покајале во моментот на соочување со казната, односно никому не му ја примил довата, и затоа во хадис стои: „*Навистина, Возвишениот Аллах му го прима покајанието на човекот сè додека не му дојде душата до грло.*“; односно, до оној момент кога душата ќе му дојде во грклан и ќе почне да ги испушта последните воздишки и ќе му се укаже мелекот, тогаш не вреди теубата, и затоа Возвишениот кажува: „**и тогаш неверниците ќе страдаат.**“

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ел Мумин“ (Верник).

На Аллах единствено му припаѓа благодарноста, добрината, вредноста и славата.

41. Поглавје – „Фуссилет“ (Објаснение)

Објавено е во Мека, има 54 ајети.

Објавено е по поглавјето Ел Мумин (Гафир)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَم تَنْزِيلٌ مِّنَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ كِتَابٌ فُصِّلَتْ آيَاتُهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِّقَوْمٍ يَعْلَمُونَ بَشِيرًا وَنَذِيرًا
فَأَعْرَضَ أَكْثَرُهُمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ وَقَالُوا قُلُوبُنَا فِي أَكِنَّةٍ مِّمَّا تَدْعُونَا إِلَيْهِ وَفِي آذَانِنَا وَقْرٌ
وَمِن بَيْنِنَا وَبَيْنِكَ حِجَابٌ فَأَعْمَلْنَا إِنَّنَا عَامِلُونَ

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Ха-мим! (1) Објава од Милостивиот, Семилосниот, (2) Книга чии ајети се детално изложени, Куран на арапски јазик за луѓето кои знаат, (3) радовесник и предупредувач – и пак повеќето од нив главите ги вртат, не сакаат ниту да чујат. (4) ‚Срцата наши‘ – говорат тие – ‚се под прекривките, далеку од тоа кон што ти нè повикуваш, а ушите наши се глуви за тоа, а помеѓу нас и тебе има преграда, па ти работи, и ние ќе работиме.‘ (5)“

Возвишениот кажува: „Ха-мим! Објава од Милостивиот, Семилосниот“ – значи Куранот е објавен од Милостивиот, Семилосниот, како што се зборовите на Возвишениот: „Кажи: ‚Мелекот Џибрил со вистината го објавува од Господарот твој.‘“ (Куран: Ен Нахл, 102)

Зборовите на Севишниот и Возвишен: „Книга чии ајети се детално изложени“ – значи е објаснето неговото значење, во него има јасни шеријатски одредби. „Куран на арапски јазик“ – значи јасно објаснет, неговото значење е детално објаснето, а неговите изрази се јасни и не се двосмислени. Како што се зборовите на Возвишениот: „Ова е Книга чии стихови се усовршени, а потоа

разјаснети, од Мудриот и Сознајниот.“ (Куран: Худ, 1) – оваа книга е натприродно чудо (муџиза) и според изразот и по значењето.

Зборовите на Возвишениот: **„за луѓето кои знаат“** – значи ова објаснение и јаснотија можат да ја препознаат само оние кои се добро упатени во науката. **„радовесник и предупредувач“** – весник со радосни вести за верниците и опомена за неверниците.

„и пак повеќето од нив главите ги вртат, не сакаат ниту да чујат.“ – повеќето од Курејшии од него не разбираат ништо и покрај таа јаснотија и видливост.

„Срцата наши“ – говорат тие – **„се под прекривките“** – значи срцата ни се прекриени.

„далеку од тоа кон што ти нè повикуваш, а ушите наши се глуви за тоа“ – глуви сме на она со што си дошол.

„а помеѓу нас и тебе има преграда“ – до нас не допира ништо од она што го кажуваш.

„па ти работи, и ние ќе работиме.“ – значи ти работи по своето упатство и ние ќе работиме по нашиот пат и нема да те следиме.

Пренесува учениот алим Абд ибн Хамејд во својот Муснед од Џабир ибн Абдулах р.а. кој кажува: „Курејшиите се собрале еден ден и рекле: „Побарајте го оној кој меѓу вас најдобро ја познава магијата, гатањето и поезијата, па нека појде до овој човек (Мухамед с.а.в.с.) кој нè поделил, и ја разделил нашава работа, ја посрамотил нашата вера, нека поразговара со него да видиме што ќе му одговори.“ И рекле: „Не знаеме некој кој е посоодветен за тој разговор од Утбе ибн Ребиа, ‘ па му рекле: „Ти, о, Ебу Велиде, оди кај него.“ Потоа дошол Утбе кај него и му рекол: „О, Мухамеде, дали си ти подобар од Абдулах!“ А Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. молчел. Тој пак го прашал: „Дали ти си подобар од Абдул-Муталиб?“ Пратеникот с.а.в.с. молчел, а Утбе продолжил: „Ако сметаш дека тие се подобри од тебе, па тие ги обожувале божествата на кои ти им наоѓаш мани, а ако сметаш дека ти си подобар од нив, па прозбори, да го слушнам твоето мислење. Ние, се колнам во Аллах, не сме виделе поголем несреќник – покобен од тебе за твојот народ. Ја раздели нашата заедница, ја распарчи нашата работа, ја осрамоти нашата вера и нè посрамоти нас меѓу Арапите, така што меѓу нив кружат гласови дека Курејшиите имаат сихирбаз и гатач. Се колнам во Господ, очекуваме, како што се очекува крикот на трудницата, едни на други да ги кренеме сабјите и така да се истребиме. О, човеку, ако имаш некоја потреба, ние ќе собереме богатство, па така ти ќе бидеш најбогатиот меѓу нас и прв човек меѓу Курејшиите; а ако

имаш потреба за женидба, па избери која жена Курејшиска сакаш, ќе те ожениме со десет од нив.‘ Дали заврши?’, го праша Пратеникот, с.а.в.с.. ‚Да‘ одговорил Утбе. Тогаш Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. почнал да му ги цитира куранските ајети: **Во името на Allah, Семилосниот, Милостивиот! Ха-мим! Објава од Милостивиот, Семилосниот...**‘ сè додека дошол до 13. ајет од истото поглавје: **А ако главите ги свргат, ти кажи: Ве опоменувам со таква молња каква што ги погоди Ад и Семуд!**‘ Утбе рече: ‚Доволно ти е ова, доволно ти е ова. Зарем немаш друго освен ова?‘ ‚Не‘ одговорил Пратеникот, с.а.в.с.. Утбе се вратил кај Курејшиите, па тие го запрашале: ‚Со што ни дојде?‘ ‚Не сум оставил ништо што сум сметал дека вие ќе му го кажевате, а јас тоа да не му го кажав.‘ ‚Дали ти одговори?‘ прашаа. ‚Да‘, рече. ‚Не, се колнам во оној кој ја подигнал Кабата, не разбрав ништо од она што ми го кажа, освен што ве предупреди со молњата слична на онаа која ги погодила Ад и Семуд.‘ ‚Што е со тебе?‘ рекоа. ‚Човекот ти зборувал арапски, а ти не си го разбрал.‘ ‚Не, се колнам во Allah, јас не разбрав ништо од она што ми го кажа освен она кога ја спомена молњата.“

И ова го пренесува хафиз Ебу Јала ел-Меусули во својот Муснед потполно исто како него. Ел-Бегави во својот тефсир го наведува со свој синцир на пренесувачи од Цабир ибн Абдулах истиот овој хадис, сè додека не ги спомнал зборовите на Возвишениот: **„...онаква каква ги погодила Ад и Семуд.“**

Утбе ја ставил раката на Пратениковата уста и го заколнал во името на роднинските врски и се вратил во својата куќа. И не заминал кај Курејшиите и се криел од нив. Ебу Цехл рекол: *„ О, групо Курејшии, жими Господ, јас сметам дека Утбе се приклонил кон Мухамед и ја примил неговата вера, му се допаднала неговата храна. Тоа го направил само од потребата која го погодила, па ајде да појдеме кај него.‘ Ебу Цехл рече: ‚О, Утбе, сметаме дека не си се разделил од нас, освен што си се приклонил кон Мухамед, си ја примил неговата вера и ти се допаднала неговата храна. Па ако ти е потребно, ние ќе ти собереме од нашето богатство онолку колку што ти е потребно само да не бараш од Мухамед.‘ И Утбе се налутил и се заколнал дека повеќе нема никогаш да разговара со Мухамед, па рекол: ‚Се колнам во Allah, вие знаете дека јас сум еден од најбогатите Курејшии, но дојдов и му раскажав сè што сум имал да му кажам, па ми одговори со нешто; се колнам во Господ, тоа не е поезија ниту гатање, ниту магија. И го проучи поглавјето до зборовите на Возвишениот: **А ако главите ги свргат, ти кажи: Ве опоменувам со таква молња каква што ги погоди Ад и Семуд!** – и му ја затнав устата и го заколнав во името на роднинските врски да застане. Вие знаете*

дека Мухамед кога нешто ќе каже, тој не лаже, па се уплашив вас да не ве погоди казна.“ Во преданието на Мухамед ибн Исхак стои: „, Со што си дошол, Ебу Велиде?‘ го прашале. Тој рекол: ,Слушнав зборови, се колнам во Господ, никогаши не сум чул нешто слично. Се колнам во Господ, тоа не волшебништво, ниту поезија, ниту гатање. О, групо на Курејшии, послушајте ме и тоа нека биде од мене. Оставете го она што е меѓу човекот и она на што е, пуштете го. Се колнам во Господ, навистина ќе се научи за зборовите кои ги слушнав, па Арапите ако го убијат, ќе се решите од него со помош на другите, а ако завладее со Арапите, па неговото царство ќе биде и ваше царство. Неговата гордост и ваша гордост и ќе бидете најсреќни луѓе со него.‘ ,Се колнам во Господ, те маѓепсал со јазикот, о, Ебу Велиде!‘ рекоа. ,Ова е мое мислење за него, а вие правете како што сметате дека е најисправно.“

قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَاستَقِيمُوا إِلَيْهِ وَاسْتَغْفِرُوهُ وَوَيْلٌ
لِّلْمُشْرِكِينَ الَّذِينَ لَا يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ

„Кажы: ,Јас сум само човек како и вие, мене само ми се објавува дека вашиот Бог е само еден Бог, затоа само кон Него искрено управете Му се и од Него прошка барајте! А тешко на тие што Нему рамни Му припишуваат, (6) кои зекат не даваат и кои во оној свет не веруваат! (7) Тие што веруваат и што прават добри дела, навистина, ги чека награда непрекидна.‘ (8)“

Возвишениот кажува: „Кажы“ – им о, Мухамеде, на овие кои негираат – мушриците.

„Јас сум само човек како и вие, мене само ми се објавува дека вашиот Бог е само еден Бог“ – не е како што обожувате идоли и кипови, а само Аллах е еден Бог. „затоа само кон Него искрено управете Му се“ – односно бидете потполно искрени и предадени на Него во ибадетите, како што ви е наредено на јазичите на вашите пратеници. „и од Него прошка барајте!“ – за минатите гревови. „А тешко на тие што Нему рамни Му припишуваат“ – уништување и пропаст нив ќе ги стигне.

„кои зекат не даваат“ – овде под зекат се мисли на зекат со кој се чисти душата, значи чистење на душата од недолично однесување, но најважно од тоа е

чистење на душата од идолатрија. Зекат на богатството е наречен зекат затоа што го чисти имотот од харам, и тоа станува причина за негово зголемување и берикет и негова употреба во побожни дела. Така зекатот содржи две чистоти: чистота на душата од идолопоклонство и чистота на имотот од правото на оние кои имаат удел во него.

Потоа Возвишениот кажува: „**Тие што веруваат и што прават добри дела, навистина, ги чека награда непрекидна.**“ – значи награда која нема да прекине; а тоа е постојана награда, која нема да застане. Како Неговите зборови: „**во кого вечно ќе престојуваат**“ – а тоа се Аллахови добрини, благородност и вредност.

قُلْ أَنْتُمْ لَتَكْفُرُونَ بِالَّذِي خَلَقَ الْأَرْضَ فِي يَوْمَيْنِ وَتَجْعَلُونَ لَهُ أُنْدَادًا ذَلِكَ رَبُّ الْعَالَمِينَ
وَجَعَلَ فِيهَا رَوَاسِيٍّ مِنْ فَوْقِهَا وَبَارَكَ فِيهَا وَقَدَّرَ فِيهَا أَقْوَاتَهَا فِي أَرْبَعَةِ أَيَّامٍ سَوَاءٍ لِّلسَّائِلِينَ
ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ وَهِيَ دُخَانٌ فَقَالَ لَهَا وَلِلْأَرْضِ ائْتِيَا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا قَالَتَا أَتَيْنَا طَائِعِينَ
فَقَضَاهُنَّ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ فِي يَوْمَيْنِ وَأَوْحَىٰ فِي كُلِّ سَّمَاءٍ أَمْرَهَا وَزَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا
بِمَصَابِيحٍ وَحِفْظًا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ

„**Кажи: ,Зарем вие навистина не сакате да верувате во Тој што ја создаде Земјата во два временски периода – и уште други за рамни Му припишувате? Тоа е Господарот на световите!**“ (9) Тој низ неа неподвижни планини создаде и благословена ја направи и производите нејзини на неа ги одреди, сето тоа во четири временски периоди – ова е објаснување за тие што прашуваат – (10) потоа кон небеските висини се насочи додека небото сè уште беше маглина, па нему и на Земјата им рече: „**Појавете се, милум или силум!**“ – „Се појавуваме со задоволство!“ – одговорија, (11) па во два временски периода, како седум небеса ги создаде, и одреди што ќе се наоѓа во секое небо. А најблиското небо со сјајни ѕвезди го украсивме и Ние над нив бдееме. Тоа е одредба на Силниот и Сознајниот. (12)“

Ова е Аллахово негодување и приговор до мушриците кои покрај Него обожувале и други, а Тој е Создателот на сè, Тој е Потчинител на сè и моќен над сите. И кажува: „**Кажи: ,Зарем вие навистина не сакате да верувате во Тој што**

ја создаде Земјата во два временски периода – и уште други за рамни Му припишувате?“ – значи слични и еднакви, кои покрај Аллах ги обожувате.

„Тоа е Господарот на световите!“ – значи Создател на сè, тука е подетално објаснување на зборовите на Возвишениот: „Господарот ваш е Аллах, Кој небесата и Земјата во шест периоди ги создаде, а потоа над Аршот се возвиши.“ (Куран: Ел Араф, 54)

И подетално се одвојува и спомнува она што се однесува на Земјата, а посебно она што се однесува на небесата и спомнува дека Тој првин ја создал Земјата, како што кажува Возвишениот: „Сè што е на Земјата Аллах го создаде за вас; потоа кон небото се насочи и како седум небеса го уреди. Тој знае сè!“ (Куран: Ел Бекара, 29) А што се однесува до зборовите: „А што е потешко: вас или небото да го создаде? Тој го создаде, сводот негов високо го крена и го усоврши, ноќите негови мрачни, а деновите светли ги направи. Потоа Земјата ја распростре, од неа вода и пасишта изведе, и планините неподвижни ги направи – за уживање ваше и за добитокот ваш.“ (Куран: Ен Назијат, 27-33) – во нив се наведува порамнување на Земјата, тоа се случило по создавањето на небесата. Земјата пак е создадена пред нив, што се разбира од куранскиот текст. На овој став е Ибн Абас р.а., а го спомнува Бухари при коментарот на овој ајет во својот Сахих, а ќе наведеме исечок од него кој се однесува на оваа тема... „Земјата ја создал за два дена ,а потоа ги создал небесата, се насочил кон небо и во други два дена ги создал, а потоа Земјата ја порамнил, а нејзино порамнување е вадење на водата и пасиштата од неа. Ги создал и планините и песокот, неорганските нешта, ритчињата и она што е меѓу нив во други два дена.“

Зборовите на Возвишениот: „Ги порамни“ и зборовите на Возвишениот: „Во два дена Земјата ја создаде“ – ја создал Земјата и она што е на неа во четири денови, а небесата ги создал во два дена. Зборовите на Возвишениот: „Во два дена Земјата ја создаде“ – значи недела и понеделник.

„Тој низ неа неподвижни планини создаде и благословена ја направи“ – ја направи благословена, погодна за секое добро, за семе и садење и одредил од неа да се храниме, а тоа е она што им е потребно на нејзините жители за опстанок на неа: добиваат снабдување од местата на кои сеат и садат. Ова било во вторник и

среда и со претходните два дена тоа е вкупно четири⁴. Затоа кажува: „сето тоа во четири временски периоди – ова е објаснување за тие што прашуваат“ – значи за оној кој сака да праша за тоа да го осознае. Зборовите на Возвишениот: **„и производите нејзини на неа ги одреди“** – односно направил на секој дел од Земјата што ќе никнува, а што не може на друг дел од Земјата.

Зборовите на Возвишениот: **„потоа кон небеските висини се насочи додека небото се уште беше маглина“** – а тоа е водена пареа, која излегувала додека е создавана Земјата.

„па нему и на Земјата им рече: Појавете се, милум или силум!“ – одзвете ѝ се на Мојата наредба доброволно или сосила.

„Се појавуваме со задоволство!“ – одговорија“ – ќе ти се одземе доброволно со она што е во нас од она што го сакаш со создавањето.

„па во два временски периода, како седум небеса ги создаде“ – значи во други два дена по создавање на Земјата во два дена.

⁴ Ако ја претпоставиме точноста во утврдувањето на деновите во кои Аллах ја создал Земјата и небесата, а јас тврдам спротивно, па навистина зборовите на коментаторот хафиз Ибн Кесир, Аллах да му се смилува: „Навистина, создавањето на Земјата траело два дена – два временски периода, во недела и понеделник. Тој неподвижните планини по неа ги создал и благословени ги направил“, значи благословени ги направил, поволни за добро и производите на неа ги одредил. А тоа е она што е потребно за нејзините жители за снабдување; и погодни места за сееење и садење; значи вторник и среда – тие два со минатите два дена заедно прават четири; значи порамнувањето се случило по создавањето на Земјата, а пред создавањето на небесата, бидејќи Земјата е создадена во текот на два дена. Утврдување на нафаката (снабдувањето) и посевите кои бараат вода и пасиштата – во два дена: вторник и среда. Додека Возвишениот Аллах, кажува... или небото да го создаде? Тој го создал, неговиот свод високо го подигнал и усвошил, ноќите ги направил мрачни, а деновите светли. Потоа земјата ја порамнил, од неа вода и пасишта извадил.“ Со овој ајет е утврдено дека Возвишениот Аллах ја извел водата од Земјата, нејзините пасишта и нејзиното снабдување откако ги создал небесата, па со оглед на редоследот на деновите кои ги наведува Ибн Кесир, Аллах да му се смилува, произлегува дека во вторник и среда се создадени небесата, односно, по создавањето на Земјата (која е создадена во периоди од два дена: недела и понеделник, а не во четврток и петок. Ако рамнењето на Земјата и вадењето на вода и пасишта било во четврток и петок, а не во вторник и среда, бидејќи Возвишениот нè известил за тоа: **„Потоа Земјата ја порамнил.“** (Куран: Ен Назијат, 30) – значи по создавањето на небесата. Нема сомнение дека прифаќањето – придржување за имињата на денови, тие внесле збрка и полемика, иако спомнувањето на имиња покажува дека тие се вести на Бену Исраил (значи Исраилијати) не наоѓаме по ова прашање ниеден хадис од оној кој е сочуван од грешки – Пратеникот с.а.в.с.. Ова е пренесено од Каб ел-Ахбар. Аллах е оној кој упатува.

„и одреди што ќе се наоѓа во секое небо“ – значи што му е потребно од созданијата, како мелеци и други освен нив, кои не ги знае освен Тој, Славен да биде Тој.

„А најблиското небо со сјајни ѕвезди го украсивме“ – а тоа се ѕвездите сјајни и блескави за жителите на Земјата.

„и Ние над нив бдееме“ – чувајќи од шејтани, да не прислушкуваат од мелеците и сите небески жители.

„Тоа е одредба на Силниот и Сознајниот.“ – надминал сè, победил и покорил. Сознајниот знае за движењата на сите Свои созданија и нивно мирување. Славен, Благословен и Возвишен е Тој, вечна благодарност му припаѓа Нему.

فَإِنْ أَعْرَضُوا فَقُلْ أَنْذَرْتُكُمْ صَاعِقَةً مِّثْلَ صَاعِقَةِ عَادٍ وَتَمُودَ إِذْ جَاءَتْهُمْ الرُّسُلُ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ قَالُوا لَوْ شَاءَ رَبُّنَا لَأَنْزَلَ مَلَائِكَةً فَإِنَّا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ فَأَمَّا عَادُ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَقَالُوا مَنْ أَشَدُّ مِنَّا قُوَّةً أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَهُمْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فِي أَيَّامٍ نَحْسَاتٍ لِنُنذِرَهُمْ عَذَابَ الْحَزَنِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَخْزَى وَهُمْ لَا يُنصَرُونَ وَأَمَّا ثَمُودُ فَهَدَيْنَاهُمْ فَاسْتَحَبُّوا الْعَمَى عَلَى الْهُدَى فَأَخَذَتْهُمْ صَاعِقَةُ الْعَذَابِ الْهُونِ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ وَنَجَّيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ

„А ако главите ги свртат, ти кажи: „Ве опоменувам со таква молња каква што ги погоди Ад и Семуд!“ (13) Кога од сите страни Пратениците нивни им доаѓаа: „Не обожувајте никого освен Аллах!“ – а тие одговараа: „Да сакаше Господарот наш, Тој мелеци ќе ни пратеше! Ние не веруваме во тоа што е пратено по вас.“ (14) (Народот) Ад без никаква основа на Земјата се вообрази: „Кој е посилен од нас?“ – говореа. А зарем не знаеја дека Аллах, Кој ги создаде, е посилен од нив? – а и доказите Наши ги негираа. (15) И Ние против нив испративме, во последователните денови, леден ветер, за да им дадеме уште на овој свет да почувствуваат срамно страдање – страдањето на оној свет ќе биде, навистина, уште посрамно – и никој нема напомош да им дојде. (16) А и на (народот) Семуд на Вистинскиот пат му укажавме, но ним

им беше помило слепилото од упатството, па го стигна срамно страдање од молња, според тоа што го заслужи, (17) а тие што веруваа и што се плашеа од Аллах, Ние ги спасивме. (18)“

Возвишениот кажува: Кажи им, о, Мухамеде, на овие мушрици, негатори на Вистината, со која си им дошол; ако се свртите од она со што ви дојдов од Возвишениот, па јас ве предупредувам дека врз вас ќе се спушти Аллаховата казна, како што ги погодила поранешните народи кои ги негирале пратениците.

„Ве опоменувам со таква молња каква што ги погоди Ад и Семуд!“ – значи и сите оние кои биле на исто негирање на пратениците.

„Кога од сите страни Пратениците нивни им доаѓаа“ – во местата и населбите близу нив им испраќал Аллах пратеници кои наредувале да Го обожуваат само Аллах, кој нема здружник. Тие им донесле радосна вест и опомена, но и покрај сето ова не поверувале, туку негирале и порекнувале и рекле: **„Да сакаше Господарот наш, Тој мелеци ќе ни пратеше!“** – тоа ќе беа пратеници мелеци.

„Ние не веруваме во тоа што е пратено по вас.“ – ние нема да ве следиме вас бидејќи вие сте луѓе како нас.

Возвишениот Аллах кажува: **„(Народот) Ад без никаква основа на Земјата се вообрази...“**, – значи насилство правеле, вообразени и непокорни на Возвишениот Аллах и говореле: „Кој е посилен од нас?“

„Кој е посилен од нас?“ – говореа“ – значи постојано ја истакнувале својата сила и својата конструкција и сметале дека со нив ќе се заштитат од Аллаховата казна.

„А зарем не знаеја дека Аллах, Кој ги создаде, е посилен од нив?“ – и дека Тој е Оној кој им ја создал нивната сила и сè создал, па зарем Тој не е посилен и поцврст од нив? Нема дилема дека оној кој ги создал е посилен од созданијата. Тие настапиле против Силниот (Аллах) и ги негирале Неговите ајети, одбиле послушност кон Неговите пратеници, и затоа кажува: **„Ние против нив испративме, во последователните денови, леден ветер“** – тој ветер е силен, студен, со застрашувачки глас, за да им биде онаква казна каква што заслужиле и ја умислиле својата сила. Зборовите на Возвишениот: **„во последователните денови“** – значи непрекинато.

„Седум ноќи и осум дена последователни му ја препушти, па во нив, луѓе исполегнати како шупливи палмини стебла виде.“ (Куран: Ел Хакка, 7) – додека

не ги уништил до последниот, и ги споиле понижувањето на овој свет со казната која ќе се продолжи на идниот свет, каде што ги чека поголемо понижување.

„и никој нема напомош да им дојде.“ – значи на идниот свет, како што не биле потпомогнати на дуњалукот и немале помош од Аллах кој ќе ги сочува од болната казна и страдање.

Зборовите на Возвишениот: „А и на (народот) Семуд на Вистинскиот пат му укажавме“ – Ибн Абас р.а. и други кажуваат: „Ние нив им објаснивме“, а Ес-Сеури кажува: „Ги повикавме“.

„но ним им беше помило слепилото од упатството“ – значи ние им ја објаснивме вистината преку јазикот на Салих а.с. но тие не го прифатија и го негирале она со што им дошол и ја заклале Аллаховата камила која ја направил знак и доказ за вистинитоста на нивниот пратеник.

„па го стигна срамно страдање од молња“ – Аллах им испратил крик, потрес, понижување, презир и казна, „според тоа што го заслужи“ – значи поради нивното негирање и порекнување.

„а тие што веруваа и што се плашеа од Аллах, Ние ги спасивме.“ – меѓу нив, не ги погоди лошото, ниту им се случи казна, туку Возвишениот Аллах ги сочувал заедно со нивниот пратеник Салих а.с. поради нивното верување и побожност кон Возвишениот Аллах

وَيَوْمَ يُحْشَرُ أَعْدَاءَ اللَّهِ إِلَى النَّارِ فَهُمْ يُوزَعُونَ حَتَّىٰ إِذَا مَا جَاؤُوهَا شَهِدَ عَلَيْهِمْ سَمْعُهُمْ
وَأَبْصَارُهُمْ وَجُلُودُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ وَقَالُوا لِيُجْلِدِهِمْ لِمَ شَهِدْتُمْ عَلَيْنَا قَالُوا أَنْطَقَنَا اللَّهُ
الَّذِي أَنْطَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ خَلَقَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَوُونَ أَنْ يَشْهَدَ
عَلَيْكُمْ سَمْعُكُمْ وَلَا أَبْصَارُكُمْ وَلَا جُلُودُكُمْ وَلَكِنْ ظَنَنْتُمْ أَنَّ اللَّهَ لَا يَعْلَمُ كَثِيرًا مِّمَّا تَعْمَلُونَ
وَذَلِكُمْ ظَنُّكُمُ الَّذِي ظَنَنْتُمْ بِرَبِّكُمْ أَرْدَاكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ فَاِنْ يَصْبِرُوا فَالنَّارُ مَثْوًى
لَهُمْ وَإِنْ يَسْتَعْتِبُوا فَمَا هُمْ مِنَ الْمُعْتَبِينَ

„А на денот кога Аллаховите непријатели ќе бидат протерани во Огнот – тие први ќе бидат задржани, за останатите да ги стигнат – (19) и кога ќе дојдат до него, ушите нивни, и очите нивни и кожата нивни ќе сведочат против нив за тоа што го правеле. (20) Зошто сведочите против нас? – тие ќе ги прашаат своите кожи. – Аллах, Кој му даде способност

за говор на секое суштество, нè обдари со дарот за говор и нас.[‘] - ќе одговорат. – ,Тој првиот пат ве создаде и Нему, еве, Му се вративте. (21) Вие не се криевте за да не сведочат ушите ваши и очите ваши и кожата ваши против вас, туку затоа што мислевте дека Аллах нема да дознае за многу нешта што сте ги правеле. (22) И тоа ваше уверување, кое за Господарот свој го имавте, ве упропасти, па станавте губитници.[‘] (23) Па и ако трпат, нивното престојувалиште ќе биде огнот; а ако бараат наклоност од Аллах, на нивната молба нема да им се удоволи. (24)“

Возвишениот кажува: „А на денот кога Аллаховите непријатели ќе бидат протерани во Огнот – тие први ќе бидат задржани, за останатите да ги стигнат“ – ги потсетувам овие идолопоклоници на денот кога Аллаховите непријатели во оган ќе бидат протерани, односно ќе ги соберат чуварите на џехенмот, оние првите ќе ги застанат за да ги стигнат оние последните. Како што кажува Возвишениот и Благословениот Аллах: „А кога во џехенем жедните грешници ќе ги потераме.“ (Куран: Мерјем, 86)

Зборовите на Возвишениот: „и кога ќе дојдат до него, ушите нивни, и очите нивни и кожата нивни ќе сведочат против нив за тоа што го правеле.“ – значи нема да биде сокриено ништо од она што го работеле. Тие ќе ги запрашаат кожата свои: „Зошто сведочите против нас?“ – ќе ги осудуваат своите тела и својата кожа кога сведочат против нив, па органите ќе им одговорат: „Аллах, Кој му даде способност за говор на секое суштество, нè обдари со дарот за говор и нас.[‘] - ќе одговорат. – ,Тој првиот пат ве создаде...“ – Тој е Оној кој никој не може да му противречи ниту да му се спротивстави, и кај него ќе се вратите. Пренесува хафизот Ебу Бекр ел-Безар од Енес ибн Малик р.а. кој кажува: „Еден ден Аллахо-виот Пратеник с.а.в.с. се насмевна, па рече: ,Зарем нема да ме прашате зошто се насмеав?‘ ,О, Аллахов Пратенику, зошто се насмеа?‘ прашале. Тој рече: Се зачудив од расправата на робот (човекот) со својот Господар на идниот свет кога ќе рече: ,Господару мој, зарем не ми вете дека нема да ми нанесеш неправда?‘ ,Да,‘ ќе одговори. И ќе му рече на Аллах: ,Јас не прифаќам сведок против себе освен лично сам.‘ И Возвишениот и Севишниот ќе му рече: ,Зарем не сум јас доволен за сведок и мелеците чесни писари?‘ Пренесувачот кажува: ,Овие зборови ќе ги повторува неколку пати, а потоа ќе рече: Ќе му се запечати устата и ќе проговорат неговите органи за она што го правеле.‘ И човекот ќе рече: ,Далеку да бидете и пак далеку да бидете (самиот ќе се

проколнува). *Заради вас сум се расправал.*“ Го бележи Муслим и Несаи, двајцата од Ебу Бекр ибн Ен-Над.

Зборовите на Возвишениот: **„Вие не се криевте за да не сведочат ушите ваши и очите ваши и кожата ваши против вас“** – ним ќе им речат органите и кожата кога ќе ги осудуваат заради сведочењето против нив: „Вие не го криевте она што го работевте. Напротив, вие искажувавте неверство и грешевте кон Возвишениот Аллах, и не мислевте на Него, бидејќи вие мислевте според вашето убедување дека Тој не знае сè за вашите дела.“ Затоа Возвишениот кажува: **„туку затоа што мислевте дека Аллах нема да дознае за многу нешта што сте ги правеле. И тоа ваше уверување, кое за Господарот свој го имавте, ве упропасти...“** – ова неосновано мислење, тоа е всушност ваше погрешно убедување дека Возвишениот Аллах нема да дознае многу за сето што го работевте, тоа ве упропасти кај вашиот Господар.

„па станавте губитници“ – на местата на стоење на идниот свет, ќе се упропастите самите себеси и своите семејства. Бележи имамот Ахмед од Абдулах, кој кажува: *„Бев покриен со покривката на Кабата и дојдоа три лица. Курејшија и двајца негови зетови од племето Секиф, или човек од Секиф и негови два зета од Курејшии. Многу сало во нивните стомаци, малку знаење во нивните срца, и зборуваа со зборови кои порано не сум ги чул. Еден од нив рече: „Мислиш ли дека Аллах го слуша овој наш говор?“ А другиот рече: „Ако го кренеме гласот (тонот), Тој слуша, а ако зборуваме тивко, Тој не слуша.“ А другиот додаде: „Ако слуша нешто од тоа, слуша сè.“ Абдулах кажува: „Па тоа му го спомнав на Пратеникот с.а.в.с., а Возвишениот Аллах, објавил: **Вие не се криевте за да не сведочат ушите ваши и очите ваши и кожата ваши против вас... до зборовите: па станавте губитници.**“* Вака го пренесува Тирмизи, а го бележи и Бухари и Муслим од Ибн Месуд во оваа верзија. Бележи имамот Ахмед од Џабир р.а. кој кажува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„Нека не умре ниеден од вас без да има убаво мислење за Аллах, навистина некои народи ги упропасти лошото мислење за Аллах.“*

Возвишениот Аллах, рекол: **„И тоа ваше уверување, кое за Господарот свој го имавте, ве упропасти...“** И зборовите на Возвишениот: **„Па и ако трпат, нивното престојувалиште ќе биде огнот; а ако бараат наклоност од Аллах, на нивната молба нема да им се удоволи.“** – значи сеедено е за нив дали ќе се стрпат или не, тие ќе бидат во оган, тие нема да го избегнат, ниту ќе излезат од него, а ако бараат Аллахово задоволство и ги покажат своите

изговори, и нивните изговори нема да бидат уважени и нема да им бидат кажувани лаги. Ибн Џерир кажува: „Значењето на зборовите на Возвишениот: **а ако бараат наклоност од Аллах**‘ значи ако побараат враќање на дуѓалукот, нема да им биде одговорено. Тој понатаму кажува: „Ова е слично на зборовите на Возвишениот во кои известува за нив (оние кои ќе побараат враќање)“: „**Господару наш, ‘ – ќе речат – ,нашите страсти беа посилни од нас, па станавме заталкан народ. Господару наш, извади нè од него; ако повторно зло направиме, ќе бидеме насилници. ‘ ,Останете во него понижени, и ништо не Ми зборувајте!**‘ – ќе рече Тој.“ (Куран: Ел Муминун, 106-108)

وَقَيَّضْنَا لَهُمْ قُرَنَاءَ فَزَيَّنُوا لَهُمْ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِي أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ إِنَّهُمْ كَانُوا خَاسِرِينَ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَسْمَعُوا لِهَذَا الْقُرْآنِ وَالْغَوْا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَعْلَبُونَ فَلَنَذِيقَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا عَذَابًا شَدِيدًا وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَشْرًا الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ذَلِكَ جَزَاءُ أَعْدَاءِ اللَّهِ النَّارُ لَهُمْ فِيهَا دَارُ الْخُلْدِ جَزَاءُ بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا رَبَّنَا أَرْنَا الَّذِينَ كَفَرُوا أَضَلَّآتًا مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ نَجْعَلُهُمَا تَحْتَ أَقْدَامِنَا لِيَكُونَا مِنَ الْأَسْفَلِينَ

„Ние им одредивме лоши другари кои колку убаво им го прикажуваа тоа што го сторија и тоа што ќе го сторат, и на нив им се потврди тоа што е кажано за народите, џините и луѓето кои пред нив беа и исчезнаа – навистина настрадаа. (25) Тие што не веруваат велат: ‚Не слушајте го овој Куран, туку правете врева за да го надвикате!‘ (26) Затоа Ние сигурно ќе дадеме неверниците да искушат неподносливо страдање, и ќе ги казиме со најголема казна за делата кои ги направија. (27) Тоа е казната за Аллаховите непријатели, оган во кој ќе им биде вечната куќа, како наплата што докажете Наши постојано ги негираа. (28) И неверниците ќе кажат: ‚Господару наш, покажи ни ги џините и луѓето, тие кои нè заведоа, под нозете наши да ги ставиме, нека бидат најдолни.‘ (29)“

Возвишениот Аллах спомнува дека Тој ги оставил во заблуда идолопоклонниците и сето тоа со Негова волја и Негова моќ. Тој е мудар во Своите дела со

тоа што им одредил сојузници од шејтаните, луѓето и цините.⁵ „**кои колку убаво им го прикажуваа тоа што го сторија и тоа што ќе го сторат**“ – значи нивните дела им ги прикажале како убави па себеси не се виделе поинаку освен како добротвори, како што вели Возвишениот: „**Тој што ќе сврти грб на Опомената на Семилосниот, Ние шејтанот ќе му го натовариме, па тој неразделен другар ќе му стане; тие луѓето од Вистинскиот пат ќе ги одвркаат, а луѓето ќе мислат дека се на Вистинскиот пат.**“ (Куран: Ез Зухруф, 36-37)

„**и на нив им се потврди тоа што е кажано за народите**“ – значи кажувањето на казната, како што се потврдила вистината кај поранешните народи, оние кои работеле како нив, од цини и луѓе. Тие, навистина, биле губитници, односно се поистоветиле со нив во пропаст и страдање.

⁵ Зборовите на коментаторот на Куранот хафиз Ибн Кесир, Аллах да му се смилува, дека Возвишениот Аллах е Оној кој ги оставил идолопоклониците во заблуда и дека сето тоа е со Негова волја и Негова моќ – не значи дека тие мушриците се одзвале на оној кој ги повикувал во Вистината, но Аллах сакал да останат во заблуда... Не... Па, Аллах, Славен да е Тој, е далеку од тоа да го прави, како што се зборовите на Возвишениот: „**а на тој што е скржав и се чувствува независен и тоа најубавото што го смета за лажно - нему цехенемот ќе му го подготвиме.**“ (Ел-Лејл, 8-10) Значи кој сака зло и го одбере и се чувствува независен од Вистината, и ја смета за лажна, награда му е Аллах да му го олесни злото, така што наградата е според заслугата, а што се однесува до идолопоклониците, нив Аллах не ги оставил во заблуда освен како казна за што свртеле грб и „...Срцата наши“ – говорат тие – „се под прекривките, далеку од тоа кон што ти не повикуваш, а ушите наши се глуви за тоа, а помеѓу нас и тебе има преграда, па ти работи, и ние ќе работиме.“ (Фуссилет, 5) и зборовите на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. кој соопштува од својот Господар: „**Кажи: „Јас сум само човек како и вие, мене само ми се објавува дека вашиот Бог е само еден Бог, затоа само кон Него искрено управете Му се и од Него прошка барајте! А тешко на тие што Нему рамни Му припишуваат.**“ (Фуссилет, 6) И зборовите на Возвишениот: „**А ако главите ги свртат, ти кажи: „Ве опоменувам со таква молња каква што ги погоди Ад и Семуд!**“ (Фуссилет, 13) Откако направиле неправда после сиве овие закани и повикувања кон Возвишениот Аллах, на она на што се тие од идолопоклонство, тврдоглавост и неверство и известување за овие лоши својства, после закана и опомена истрајале во неверството. И покрај сите објаснувања и предупредувања Возвишениот Аллах ги оставил во заблуда и ги вратил во поранешната состојба, неверство. Како награда им е за она што самите за себе го одбрале идолопоклонството, неверството и грешењето. Нивно оставање во заблуда е соодветна награда од Возвишениот Аллах, а тоа е како зборовите на Возвишениот: „**И кога тие скршнаа настрана – Аллах стори срцата нивни да застранат.**“ (Ес-Сафф, 5) Далеку да е Тој, Славен е Аллах, да ги остави во заблуда откако што ги упатил, а тие веќе тргнале на правиот пат. Далеку е од тоа, Големиот и Севишниот, нема сомнение дека коментаторот, Аллах да му се смилува, го намеравал ова што сме го истакнале – во тоа нема сомнение. Фала на Аллах, Господарот на световите.

Зборовите на Возвишениот: „**Тие што не веруваат велат: „Не слушајте го овој Куран“**“ – значи препорачувале едни на други да не се покоруваат на Куранот и да не ги прифаќаат неговите наредби. „**туку правете врева**“ – кога ќе се учи не слушајте и правете врева; со свиркање, плескање, односно врескање и мешање на нивните гласови со гласот на Пратеникот. „**за да го надвикате!**“ – оваа е состојбата на овие незнајковци кога слушаат Куран, а што се однесува до верниците, тие ги извршуваат Аллаховите наредби, а Возвишениот кажува: „**А кога Куранот се рецитира, вие слушајте и молчете за да бидете помилувани**“. (Куран: Ел Араф, 204) – а потоа Возвишениот кажува давајќи ѝ поддршка на Својата книга, а одмаздувајќи им се на Своите непријатели неверници: „**Затоа Ние сигурно ќе дадеме неверниците да искушат неподносливо страдање**“ – за возврат за она што направиле при слушање на Куранот.

„**и ќе ги казиме со најголема казна за делата кои ги направија.**“ – значи за лошите дела. „**Тоа е казната за Аллаховите непријатели, оган во кој ќе им биде вечната куќа, како наплата што докажете Наши постојано ги негираа.**“

„**И неверниците ќе кажат: „Господару наш, покажи ни ги џините и луѓето, тие кои нè заведоа, под нозете наши да ги ставиме, нека бидат најдолни.**“ – се кажува дека тоа се Иблис и синот Адемов кој го убил својот брат; ова се пренесува од Али р.а., а Ес-Суди пренесува од Али, р.а. дека рекол: „Со ова Иблис секогo го повикува кој прави ширк – идолопоклонство, а синот Адемов со ова го повикува секој убиец.“ Како што се наведува во хадис: „*Нема да биде ниту еден човек насилно убиен, а синот Адемов да нема удел во таа крв, бидејќи тој бил прв кој извршил убиство.*“ А нивните зборови: „нека бидат најдолни.“ – значи во најниските слоеви на џехенмот, како што претходеше во поглавјето Ел Араф, 38. ајет, кога тие, кои биле следбеници, бараат од Allah двократно да ги казни нивните водачи. „**За сите ќе биде двојна!**“ – **ќе рече Тој – „Но вие не знаете“**“. (Куран: Ел Араф, 38) – значи Возвишениот секому му го дал она што го заслужил од казната, според неговите дела. Како што вели Возвишениот: „**Тие што не веруваа и што од Аллаховиот пат одвркаа, Ние со двојна казна ќе ги казиме, затоа што правеа неред.**“ (Куран: Ен Нахл, 88)

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنتُمْ تُوعَدُونَ نَحْنُ أَوْلِيَاؤُكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَشْتَهِي أَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَدْعُونَ نُزُلًا مِّنْ غُفُورٍ رَّحِيمٍ

„На тие што велат: „Наш Господар е Аллах“, па потоа останат истрајни, им се симнуваат мелеци: „Не плашете се и не тагувајте, и радувајте се на ценетот кој ви е ветен. (30) Ние сме заштитници ваши во животот на овој свет, а и на оној; во него ќе имате сè што душите ваши ќе посакаат, и што и да побарате – ќе имате, (31) ќе бидете почестени од Простувачот, Милостивиот.“ (32)“

Возвишениот кажува: „На тие што велат: „Наш Господар е Аллах“, па потоа останат истрајни“ – значи бидат искрени во своето верување – уверување и работат заради Возвишениот Аллах, она што им го пропишал Аллах, фален Нека е Тој и Возвишен, и на тоа останат до средбата (смртта) со Возвишениот Аллах; како што пренесува хафизот Ебу Јала ел-Меусули од Енес ибн Малик р.а. кој кажува: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ни го проучил овој ајет: **„На тие што велат: Наш Господар е Аллах, па потоа останат истрајни“,** па рекол: „Тоа го кажале некои луѓе, а потоа повеќето од нив го порекнале, па кој тоа ќе го каже и остане на тоа до смртта, тој веќе истрајал на тоа.“ Исто така пренесува Несаи во својот коментар, Ел-Безар и Ибн Џерир од Амр ибн Али ел-Фелас, тој од Муслим ибн Кутејбе во своја верзија. Така пренесува Ибн ебу Хатим од Ел-Фелас. Потоа Ибн Џерир кажува од Сеид ибн Имран кој кажува: „Го проучив кај Ебу Бекр ес-Сидик, р.а. овој ајет, и тој рече: „Тоа се оние кои никого рамен на Аллах не го сметаат.““ Пренесува Ибн ебу Хатим со негов синцир на пренесувачи од Икриме, кој кажува: „Бил прашан Ибн Абас р.а.: „Кој ајет е наједноставен во Аллаховата книга?“ Зборовите на Возвишениот: **„На тие што велат: Наш Господар е Аллах, па потоа останат истрајни“,** при сведочење дека нема друг бог освен Аллах.“ Исто така, од Ибн Абас р.а. се пренесува: „Кои говорат: „Господар наш е Аллах“, па потоа бидат истрајни во извршување на неговите обврски.“ Муслим во својот Сахих и Несаи бележи од Суфјан ибн Абдулах ес-Секафи дека рекол: „Реков: „О, Аллахов Пратенику, кажи ми некои зборови во исламот за кои нема по тебе никого да прашам.“ Кажи: „Верувам во

Аллах, а потоа истрај на тоа – рече Пратеникот. Го прашав: „О Аллахов Пратенику, за што се плашиш најмногу за мене?“ Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. го фати својот јазик за врвот и рече: „Ова“.

„**им се симнуваат мелеци**“ – Муџахид и други сметаат дека тоа значи: при смртта, и дека ќе зборуваат: „**Не плашете се**“. Муџахид, Икриме и Зејд ибн Еслем кажуваат: „Не плашете се од она што ве чека поврзано за идниот свет, **и не тагувајте**“ – за она што сте го оставиле зад себе на дуњалукот.

„**и радувајте се на ценетот кој ви е ветен.**“ – па ќе ги израдуваат дека злото исчезнало, а дека заработиле добро. Ова го потврдува она што стои во хадисот на Ел-Бера р.а. кој кажува: „*Навистина, мелеците на верничката душа ѝ кажуваат: Излези, о, добра душо, во добро тело. Ти си била живот во него.*“ А Зејд ибн Еслем кажува: „*Излези и оди во пријатност и снабдување, и кај Господарот, Кој не е лут.*“ Ќе го израдуваат при смртта, во гробот и при неговото повторно оживување. Го бележи Ибн ебу Хатим. Овој став ги обединува сите мислење, а тој е многу добар, и тој е стварност.

Зборовите на Севишниот и Возвишениот: „**Ние сме заштитници ваши во животот на овој свет, а и на оној**“ – ќе им речат мелеците на верниците кои ќе бидат на смртна постела: „Бевме ваши заштитници, бевме близу до вас на дуњалукот, ние ве водиме на Вистинскиот пат и ве насочуваме и чуваме со Аллахова волја. Исто така ќе бидеме со вас на идниот свет и ќе се дружиме со вас, така што нам нема да ни биде здодевно во гробот; и при дување во рогот, и ќе ве заштитиме на денот на оживувањето и враќањето, и со вас ќе го поминеме сиратул-мустеким, и ќе ве следиме до ценетските благодати.

„**во него ќе имате сè што душите ваши ќе посакаат**“ – значи во ценетот, од сè што ќе одберете, она што ќе го посакаат вашите души, и што очите ги прави радосни.

„**и што и да побарате – ќе имате**“ – односно што да побарате ќе го најдете. Ќе ви биде донесено она што ќе го одберете.

„**ќе бидете почестени од Простувачот, Милостивиот.**“ – гостување и почестување и благодат од Оној кој ги простува вашите гревови, Кој е сомилосен, благ, милостив, со оглед дека ги простил и сокрил гревовите, и добар е. Пренесува имамот Ахмед од Енес р.а. кој кажува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „*Кој ќе ја посака средбата со Аллах, и Аллах ќе ја посака средбата со него, а кој ја мрази средбата со Аллах, и Аллах ја мрази средбата со*

него. ‘Прашавме: ,О, Аллахов Пратенику, секој од нас ја мрази смртта’, а Пратеникот с.а.в.с. рече: ,Не е тоа мрзаење на смртта, туку верникот кога ќе му се доближи смртта, ќе му дојде оној кој ќе го израдува од Возвишениот Аллах, со она што го чека и нему ништо не му е посаќано од средбата со Аллах, па и Аллах ја посаќува средбата со него.‘ Пратеникот кажува: ,Навистина грешникот – или неверникот – кога ќе биде при смртта, ќе му дојде гласник со она што го чека од злото или со злото со кое ќе се соочи. И тој ќе ја мрази средбата со Аллах и Аллах ќе ја мрази средбата со него.“ Ова е веродостоен хадис (сахих), тој се наведува во автентични збирки во друга верзија.

وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنَّنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ وَلَا تَسْتَوِي
الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ
وَمَا يُلْقَاهَا إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَمَا يُلْقَاهَا إِلَّا ذُو حَظٍّ عَظِيمٍ وَإِنَّمَا يَنزِعَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْغٌ
فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

„А кој говори поубаво од тој што повикува кон Аллах, кој прави добри дела и кој вели: ,Јас сум, навистина, муслиман!‘ (33) Доброто и злото не се исто! На злото возврати му со добро, па непријателот твој одеднаш близок пријател ќе ти стане. (34) Тоа можат да го постигнат само трпеливите; тоа можат да го постигнат само многу доблесните. (35) А кога шејтанот ќе се обиде на зли мисли да те наведе, ти побарај заштита кај Аллах, бидејќи Тој, навистина, сè слуша и сè знае. (36)“

Зборовите на Возвишениот: „А кој говори поубаво од тој што повикува кон Аллах...“ – значи ги повикува Аллаховите робови кон Него.

„кој прави добри дела и кој вели: ,Јас сум, навистина, муслиман!“ – значи тој е упатен сам по себе со оглед на она што го зборува. Неговата корист е лична за себе и за другите неминовна и преминлива. Тој не е од оние кои наредуваат добро, а самите тоа не го прават, забрануваат зло, а самите го прават, туку работат добро а го оставаат злото, и ги повикува созданијата во верата на Возвишениот и Благословен Творец. Ова е општо за секој што ќе повикува на добро, а Тој е сам по Себе упатен. А Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. е најзаслужен од луѓето за тоа. Речено е дека овој ајет се однесува на добрите муезини, но одбрано мислење е дека овој ајет е општ, се однесува на муезините и на другите. А што

се однесува до објавувањето на ајетот, треба да се знае дека воопшто немало езан во тоа време бидејќи ајетот спаѓа во меканската објава, а езанот е пропишан во Медина по Хиџра, кога Абдулах ибн Абдур-Раб ел-Енсари го видел на сон и му го пренел на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. и му наредил овие зборови да му ги издиктира на Билал р.а., бидејќи тој имал помилозвучен глас, што е потврдено на соодветно место. Одбрано и исправно мислење е дека овој благороден ајет е општ. Муезините ќе имаат голема награда и предност над другите, како што стои во Сахихот на Муслим: *„Муезините ќе имаат најдолги вратови на Судниот ден.“* Во Сунен се наведува мерфу хадис: *„Имамот е одговорен, додека муезинот е доверлив, Аллах, упати ги имамите, а прости им на муезините.“* Пренесува Ибн ебу Хатим од Сад ибн ебу Веккас р.а. дека тој рекол: „Уделот (наградата) на муезинот кај Возвишениот Аллах на Судниот ден ќе биде како уделот на муџахидот, а тој е помеѓу езанот и икаметот. Како оној кој е измачкан со својата крв на Аллаховиот пат.“ Омер ибн ел-Хатаб р.а. кажува: „Да бев муезин, мојата вера ќе беше пополнета и немаше да се грижам што нема да станам на ноќен намаз, ниту за постот преку ден!... Го слушнав на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. како вели: *„О, Аллах, прости им на муезините и тоа го повтори три пати.“* Омер кажува: *„О, Аллахов Пратенику, не остави нас, а ние се бориме со сабји за езанот.“* Пратеникот с.а.в.с. рече: *„Не е така, о, Омер, ќе дојде време кога луѓето ќе го оставаат езанот за најслабите од нив. А Возвишениот Аллах, забранил тие тела да ги пржи огнот, значи телата на муезините.“*

Зборовите на Возвишениот: **„Доброто и злото не се исто!“** – значи постои огромна разлика меѓу нив две.

„На злото возврати му со добро“ – значи кој ќе ти направи зло, ти одбиј го тоа зло од себе, така што ќе му направиш добро. Зборовите на Возвишениот: **„па непријателот твој одеднаш близок пријател ќе ти стане.“** – тој е твој пријател. Ако возвратиш со добро на оној кој тебе ти направил зло, тоа добро ќе го одведе кон пружање рака кон тебе, па може да стане како да ти е близок пријател, близок до тебе. Потоа Возвишениот вели: **„Тоа можат да го постигнат само трпеливите; тоа можат да го постигнат само многу доблесните.“** – тоа може да го постигне само оној кој има голем дел во среќата, бидејќи бил трпелив над непријатностите на Аллаховиот пат. Тој е среќен на дуѓалукот и на ахиретот. Ибн Абас, коментирајќи го овој ајет кажува: „Аллах им наредил на верниците да бидат трпеливи при лутина и благост при незнаење и простување при направено зло; па ако тоа го направат, Аллах веќе ги сочувал од шејтанот и ќе го претвори нивниот непријател во близок пријател.“

„А кога шејтанот ќе се обиде на зли мисли да те наведе, ти побарај заштита кај Аллах“ – шејтанот-џин нема можност да наведува на зло доколку се бара засолниште од неговиот Создател, Кој дозволил да делува врз тебе, па кога ќе побараш засолниште кај Него да те заштити од него, ти си тогаш заштитен. Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. пред намазот ќе ја проучел оваа дова: „*Еuzu биллахи ес-семиил-алим минеш-шејтани-раџим мин хемезихи ве нефхи хи ве нефесихи.*“

وَمِنْ آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِنْ كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ فَإِنْ اسْتَكْبَرُوا فَالَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ يُسَبِّحُونَ لَهُ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَهُمْ لَا يَسْأَمُونَ وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْكَ تَرَى الْأَرْضَ خَاشِعَةً إِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَّتْ إِنَّ الَّذِي أَحْيَاهَا لَمُحْيِي الْمَوْتَى إِنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

„Меѓу доказите Негови се ноќта и денот, и Сонцето и Месечината. Не паѓајте со лицето на земја ниту на Сонцето ниту на Месечината, туку паѓајте со лицето на земја пред Аллах, Кој ги создаде, ако сакате само Него да Го обожувате. (37) А ако тие се возгордеат – па, тие што се кај Господарот твој Го слават и величаат и ноќе и дење, и не се досадуваат. (38) А од доказите Негови е и тоа што гледаш сува земја, а кога на неа ќе спуштиме дожд, таа се придвижува и процветува. Тој што ѝ дава живот ќе ги оживее сигурно и мртвите, бидејќи Тој е способен за сè. (39)“

Возвишениот ги потсетува Своите созданија за Неговата огромна моќ, а во тоа нема ривал ниту некој што може да се спореди: „**Меѓу доказите Негови се ноќта и денот, и Сонцето и Месечината.**“ – значи ги создал ноќта и денот, последователно се менуваат едно па друго, без да се изморат, и Сонцето и Месечината за да се знаат нивните различни пловења, за да се знае должината на ноќта и денот, седмиците, месеците и годините. Со тоа се појаснува временскиот настап за обврските, ибадетите и меѓучовечките односи. Потоа, бидејќи Сонцето и Месечината се најубави тела во нашиот понизок свет, Аллах обрнува внимание, Славен да е Тој, дека тие две се два Негови роба, слуги, кои се под Негова управа и моќ, па кажува:

„**Не паѓајте со лицето на земја ниту на Сонцето ниту на Месечината, туку паѓајте со лицето на земја пред Аллах, Кој ги создаде, ако сакате само Него да Го обожувате.**“ – значи немојте да Му припишувате здруженик, бидејќи нема да

ви вреди вашиот ибадет – послушност, ако обожувате други освен Него. Навистина, Тој нема да прости ширк да му се чини.

Затоа Возвишениот кажува: „**А ако тие се возгордеат**“ – од тоа само Нему ибадет да му прават, „**па, тие што се кај Господарот твој Го слават и величаат и ноќе и дење...**“ – тоа се мелеците, Го фалат и слават дење и ноќе и не им е здодевно.

Како што се зборовите на Возвишениот: „**Па ако потомците нивни не веруваат во тоа, Ние задолживме луѓе кои ќе веруваат во тоа.**“ (Куран: Ел-Енам, 89)

Пренесува хафизот Ебу Јала од Џабир ибн Абдулах р.а. кој кажува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „*Немојте да ги пицуете денот и ноќта, ниту Сонцето ниту Месечината, а ниту ветровите, бидејќи тие се испраќаат од милоста кон народот, а некогаш како казна за другите народи.*“

Зборовите на Возвишениот: „**А од доказите Негови**“ – значи оние кои укажуваат на Неговата моќ за повторно оживување на мртвите, „**е и тоа што гледаш сува земја**“ – исушена, гола, на која нема никакво растение, таа е мртва. „**а кога на неа ќе спуштиме дожд, таа се придвижува и процветува.**“ – таа веднаш исфрлува разновидни посеви и плодови во сите бои.

„**Тој што ѝ дава живот ќе ги оживее сигурно и мртвите, бидејќи Тој е способен за сè.**“

إِنَّ الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي آيَاتِنَا لَا يَخْفَوْنَ عَلَيْنَا أَفَمَنْ يُلْقَى فِي النَّارِ خَيْرٌ أَمْ مَنْ يَأْتِي آمِنًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ اعْمَلُوا مَا شِئْتُمْ إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالذِّكْرِ لَمَّا جَاءَهُمْ وَإِنَّهُ لَكِتَابٌ عَزِيزٌ لَا يَأْتِيهِ الْبَاطِلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِّنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ مَا يُقَالُ لَكَ إِلَّا مَا قَدْ قِيلَ لِلرُّسُلِ مِنْ قَبْلِكَ إِنَّ رَبَّكَ لَذُو مَغْفِرَةٍ وَذُو عِقَابٍ أَلِيمٍ

„Тие што зборовите Наши ги извртуваат, навистина, нема од Нас да се сокријат. Па дали е подобар тој што во огнот ќе биде фрлен или тој што на Судниот ден ќе дојде сигурен? Правете што сакате, Тој, навистина, ве гледа што правите. (40) Навистина, тие што не веруваат во Опомената, откако им дојде, ќе бидат казнети! А тој (Куранот) навистина е возвишена книга, (41) лагата не може да ѝ пријде од било која страна, таа е Објава од Мудриот и за благодарност достојниот. (42) Тебе нема да ти се каже ништо што веќе не им беше кажано на Пратениците пред тебе. Господарот твој навистина простува, но и болно казнува. (43)“

Зборовите на Возвишениот и Благословениот: **„Тие што зборовите Наши ги извртуваат, навистина“** – Ибн Абас, кажува: „Илхад значи ставање на зборовите на несоодветно место.“ А Катаде кажува: „Илхад значи неверство и тврдоглавост.“

Зборовите на Возвишениот: **„нема од Нас да се сокријат.“** – во овие зборови има жестока закана и потврдено ветување за казна, значи, дека Тој, Возвишениот, знае кој ги извртува Неговите ајети, Неговите имиња и Неговите својства. Затоа ќе го казни со казна и страдање. Затоа Возвишениот кажува: **„Па дали е подбар тој што во огнот ќе биде фрлен или тој што на Судниот ден ќе дојде сигурен?“** – значи дали можат да бидат еднакви овој и оној? Не, не се еднакви. Потоа Возвишениот кажува, заканувајќи им се на неверниците: **„Правете што сакате“** – то ест, правете добро или зло, Тој знае што правите. Ги гледа вашите дела и затоа Возвишениот кажува: **„Тој, навистина, ве гледа што правите.“** Потоа Возвишениот кажува: **„Навистина, тие што не веруваат во Опомената, откако им дојде“** – значи Куранот, а тој, навистина, е заштитена книга“, значи недостижна бидејќи никој не е во состојба да дојде со нешто слично на неа. „Лагата ѝ е непозната од било која страна“, нема приод на лага бидејќи Куранот **„таа е Објава од Мудриот и за благодарност достојниот.“** – значи мудар во своите зборови и дела. Достоен за благодарност и пофален во сето што наредил и што забранил. Пофален е во сите Свои цели и исходи. Затоа Возвишениот кажува: **„Тебе нема да ти се каже ништо што веќе не им беше кажано на Пратениците пред тебе.“** – значи тебе нема ништо да ти се каже со што се негира твоето пратеништво, а тоа да не е кажано на пратениците пред тебе. Па како што те порекнуваат тебе, ги порекнувале и нив. И како што тие трпеле непријатности, стрпи се и ти, исто така, на вознемирувањата од својот народ.

Зборовите на Возвишениот: **„Господарот твој навистина простува“** – значи на оној кој искрено ќе се покае кај Него. **„но и болно казнува.“** – значи на оној кој ќе биде истраен во своето неверство, насилство и Негово противење.

وَلَوْ جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا أَعْجَمِيًّا لَقَالُوا لَوْلَا فُصِّلَتْ آيَاتُهُ أَلَّعَجَمِيَّ وَعَرَبِيٌّ قُلْ هُوَ لِلَّذِينَ آمَنُوا هُدًى
وَشَفَاءٌ وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ فِي آذَانِهِمْ وَقْرٌ وَهُوَ عَلَيْهِمْ عَمًى أُولَئِكَ يُنَادُونَ مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ
وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَاخْتَلَفَ فِيهِ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ وَإِنَّهُمْ
لَفِي شَكٍّ مِنْهُ مُرِيبٍ

„А да го објавивме Куранот на туѓ јазик, тие сигурно ќе кажеа: **„Би требало ајетите да бидат разбирливи! Зарем јазикот да е туѓ, а тој на кого му се објавува е Арап?‘** – Кажите: **„Тој е упатство и лек за верниците. А тие што не сакаат да веруваат – и глуви и слепи се! Како да биваат повикувани од далечни места.‘** (44) **„И на Муса му дадовме Книга, па поради неа се раздвоија. А да не е Зборот на Господарот твој претходно изречен, со нив веќе ќе беше завршено. Тие многу се сомневаат во Куранот.‘** (45)“

Откако Возвишениот Аллах го спомена Куранот и неговата јаснотија, речитост и убавина на неговиот израз и значење и неговите одредби – и покрај сето тоа идолопоклониците не го прифатиле – ни укажува на тоа дека нивното негирање е негирање (неверување) од тврдоглавост. Како што вели Возвишениот Аллах: **„А да го објавуваме и на некој неарап, па тој да им го чита, повторно во него не би поверувале.“** (Куран: Еш Шура, 198-199)

Исто така кога Куранот би бил објавен на непознат јазик, тие би рекле, тврдоглаво и од инает: **„тие сигурно ќе кажеа: „Би требало ајетите да бидат разбирливи! Зарем јазикот да е туѓ, а тој на кого му се објавува е Арап?“** – тие пак ќе речат зошто не е спуштен – објавен на разбирлив арапски јазик. Тие тоа би го негирале и ќе речат како може да биде објавен на туѓ јазик, а тој е Арап? Значи како да биде објавен на туѓ јазик, а му се обраќа на Арап, кој тој не го разбира. Така се пренесува овој коментар од Ибн Абас и други.

Потоа Возвишениот кажува: **„Кажите: „Тој е упатство и лек за верниците. А тие што не сакаат да веруваат – и глуви и слепи се!“** – то ест, кажи Мухамед, овој Куран е за оние кои го прифаќаат, упатство за неговото срце и лек за неговите гради од сомнежи и двоумења.⁶

⁶ Ова е одговор за оние кои сметаат дека Куранот е лек за телесни болести. Па така ги земаат неговите ајети за записи и амајлии и мислат дека тие ги лекуваат нивните болести. А не ги земаат средствата кои ги наредил Аллах да се земаат како лекови и лековити билки. Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„Лекувајте се, о, Аллахови робови, бидејќи Оној Кој дал болест дал и лек.“* Нема сомнение дека довата е добра и потребно е да се бара со Аллаховите зборови надевајќи се на оздравување со земање на превентивни мерки. Бидејќи Возвишениот Аллах дава оздравување, ако сака и ако одреди. Сведување на Куранот на амајлии и записи – па Возвишениот Аллах не го испратил за ништо друго освен како закон кој ќе основа голема исламска држава и Аллаховиот закон да се применува на Земјата, на оној начин на кој е задоволен Тој. Кога Куранот и неговите ајети би биле лек за тело, а не за душа, Тој би ги лекувал срцата и телата на неверниците. Бидејќи

„А тие што не сакаат да веруваат – и глуви“ – значи не разбираат што е во него.

„и слепи се!“ – значи не го прифаќаат неговото објаснување.

„Како да биваат повикувани од далечни места.“ – Ибн Џерир кажува: „Тој значи како некој ги повикува и им се обраќа од далечно место, и не разбираат што им зборува.“

Зборовите на Благословениот и Возвишениот: „И на Муса му дадовме Книга, па поради неа се раздвоија.“ – значи тие го обвинија за лага и го злоставуваа.

„Ти издржи како што издржаа одлучните Пратеници.“ (Куран: Ел Ахкаф, 35)

„А да не е Зборот на Господарот твој претходно изречен...“ – до одредениот рок одложувајќи го денот на сметката до ветениот ден.

„со нив веќе ќе беше завршено.“ – значи би им се забрзала казната, туку тие имаат закажано време кое не можат да го избегнат.

„Тие многу се сомневаат во Куранот.“ – значи не било нивното негирање на разборит начин, во она што го рекле, туку се сомневале во она што го кажуваат, и биле несигурни во она што биле, а Аллах најдобро знае.

مَنْ عَمِلْ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا وَمَا رَبُّكَ بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ إِلَيْهِ يُرَدُّ عِلْمُ السَّاعَةِ
وَمَا تَخْرُجُ مِنْ ثَمَرَاتٍ مِّنْ أَكْمَامِهَا وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أُنْثَىٰ وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِ وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ

телата се едно исто, сеедно дали се вернички или невернички, нивниот состав е еден, тој нема промени, не се менува. Па она што е причина за лекување на телото на верникот може во исто време да биде причина за лекување на телото на неверникот. Но Возвишениот кажува: „**Кажите: Тој е упатство и лек за верниците.**“ Исто така, кажува: „**Ние во Куранот го објавуваме тоа што е лек и милост за верниците, а на неверниците тој само им ја зголемува пропаста.**“ (Куран: Ел Исра, 82) Па јасно е дека под духовното лекување се подразбира лекување на многубоштвото, сомневањето и неверството. Згора на тоа, има јасни и непобитни докази за постоењето на Аллах, и испраќање на Неговите пратеници и веровесници со исправен Шеријат и прав пат. Навистина, тој е успешен лек за будење и спасување на срцата и душите од заблудите и води кон Вистинскиот пат. Изведување на луѓето од понижување кон вечното достоинство во сенката на неговите прописи и одредби, нему лагата му е непозната. Па кога исламскиот умет цврсто би се придржувал кон Куранот и неговиот патоказ, би бил најдобар умет кој се појавил на овој свет и немаше да ја изгуби Андалузија вчера, како што ја губи денешната Андалузија, Палестина. Ние сме Аллахови и кај Него ќе се вратиме.

أَيُّنَ شُرَكَائِي قَالُوا آذَنَّاكَ مَا مِنَّا مِنْ شَهِيدٍ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَدْعُونَ مِنْ قَبْلُ وَظَنُّوا مَا
لَهُمْ مِنْ مَّحِيصٍ

„Кој прави добро, во своја корист го чини, а кој прави лошо, на своја штета го прави. – А Господарот твој не е неправеден кон робовите Свои. (46) Само Тој знае кога ќе настапи Крајот на светот. А ниту плодовите не излегуваат од своите цветни чашки и ниту една жена не забременува и не раѓа, а Тој тоа да не го знае. А на Денот кога Тој ќе ги праша: „Каде се тие што Ми ги припишувавте за рамни?“ – тие ќе одговорат: „Ти јавуваме дека никој од нас тоа не го тврди.“ (47) И нема да бидат тука тие на кои претходно им се молеа и ќе се уверат дека нема да можат никаде да избегаат. (48)“

Возвишениот Аллах кажува: „Кој прави добро, во своја корист го чини“ – значи ползата од тоа се враќа лично нему, „а кој прави лошо, на своја штета го прави.“ – значи навистина, лошото нему ќе му се врати.

„А Господарот твој не е неправеден кон робовите Свои.“ – значи не го казнува никого освен заради гревот, ниту пак ќе биде казнуван некој освен по донесување на аргумент против него, и испраќање на пратеник до него. Потоа Возвишениот кажува: „Само Тој знае кога ќе настапи Крајот на светот.“ – значи никој не го знае тоа освен Тој. Како што вели Возвишениот: „Тој ќе го открие во негово време.“

Зборовите на Благословениот и Возвишениот: „А ниту плодовите не излегуваат од своите цветни чашки и ниту една жена не забременува и не раѓа, а Тој тоа да не го знае“ – то ест, Неговото знаење опфаќа сè. На Неговото знаење не може да му избега ниту колку зрно голушка, без оглед дали било тоа на Земјата или на небесата.

Зборовите на Возвишениот: „А на Денот кога Тој ќе ги праша: „Каде се тие што Ми ги припишувавте за рамни?““ – значи на Судниот ден Возвишениот Аллах ќе ги повика идолопоклониците и ќе ги запраша: „Каде се моите здруженици кои сте ги обожувале заедно со Мене?“

„тие ќе одговорат: „Ти јавуваме дека никој од нас тоа не го тврди.““ – значи нема никој меѓу нас да сведочи дека Ти имаш здруженик.

„И нема да бидат тука тие на кои претходно им се молеа“ – ќе заминат и нема да им користат ништо. „и ќе се уверат дека нема да можат никаде да избегаат.“ – поимот „занне“ (претпоставка, мислење), тука значи убеденост, значи тие нема да избегаат од Аллаховата казна. Како што вели Возвишениот: „И грешниците ќе го здогледаат Огнот, и ќе се уверат дека во него ќе паднат и нема да можат да го избегнат.“ (Куран: Ел Кехф, 53)

لا يَسْأَلُ الْإِنْسَانُ مِنْ دُعَاءِ الْخَيْرِ وَإِنْ مَسَّهُ الشَّرُّ فَيُؤَسِّسْ قَنُوطٌ وَلَئِنْ أَدْفَنَاهُ رَحْمَةً مِنَّا مِنْ بَعْدِ ضَرَاءٍ مَسَّتَهُ لَيَقُولَنَّ هَذَا لِي وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِنْ رُجِعْتُ إِلَىٰ رَبِّي إِنَّ لِي عِنْدَهُ لَلْحُسْنَىٰ فَلَنُنَبِّئَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِمَا عَمِلُوا وَلَنُذِيقَنَّهُمْ مِّنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ وَإِذَا أَنْعَمْنَا عَلَىٰ الْإِنْسَانِ أَعْرَضَ وَنَأَىٰ بِجَانِبِهِ وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ فَذُو دُعَاءٍ عَرِيضٍ

„На човекот не му досадува да бара богатство, а кога ќе го снајде сиромаштво, тогаш паѓа во очај и губи надеж. (49) Кога ќе го опсипеме со милоста Наша, по несреќата која го снашла, тој вели: ‚Ова го заслужив и јас не мислам дека Часот суден ќе дојде. А ако бидам вратен кај Господарот свој, кај Него ме чека ценет.‘ А Ние сигурно ќе ги известиме тие што не веруваа за тоа што го правеа и навистина ќе им дадеме да искушат тешко страдање. (50) Кога на човек милоста Наша ќе му ја дариме, станува неблагодарен и се вообразува, а кога ќе го допре неволја, тогаш долго се моли. (51)“

Возвишениот кажува дека на човекот нема да му здосади да моли и бара добро од својот Господар, а тоа е богатство и здравје и многу друго; ако го погоди зло, а тоа е искушение и сиромаштија. „тогаш паѓа во очај и губи надеж“ – значи му паѓа на ум дека по ова него нема да му се случи некое добро. „Кога ќе го опсипеме со милоста Наша, по несреќата која го снашла, тој вели: ‚Ова го заслужив...‘“ – значи кога ќе го снајде благосостојба откако бил во тешкотија, ќе каже: „Ова ми се случува мене бидејќи јас тоа го заслужив кај својот Господар.“ „и јас не мислам дека Часот суден ќе дојде“ – значи го негира случувањето на Часот и враќањето на Судниот ден. Поради тоа што поседува благодати, тој збеснал, се вообразува и ги негира тие благодати. Како што вели Возвишениот: „Навистина човекот се вообразува штом независен ќе се почувствува.“ (Куран: Ел Алек, 6-7)

„А ако бидам вратен кај Господарот свој, кај Него ме чека ценет.“ – значи ако има враќање (друг живот), мене ме очекува секое добро кај мојот Господар, како што ми дал добро на овој свет. Очекува од Возвишениот Аллах, иако неговите дела се лоши и не поседувал цврсто уверување. Благословениот и Возвишениот вели: „А Ние сигурно ќе ги известиме тие што не веруваа за тоа што го правеа и навистина ќе им дадеме да искушат тешко страдање.“ – Возвишениот им се заканува со казна и страдање на оние чии дела и убедувања ќе бидат такви.

Потоа Возвишениот кажува: „Кога на човек милоста Наша ќе му ја дариме, станува неблагодарен и се вообразува...“ – значи скршнува од послушноста и се вообразува од покорување на наредбите на Возвишениот Аллах „а кога ќе го допре неволја“ – значи тешка состојба. „тогаш долго се моли.“ – значи долго се моли за една работа. Долг говор значи говор со многу зборови, а малку значење, додека концизен говор е спротивно на тоа, а тоа се малку зборови а многу пораки. Возвишениот кажува: „Кога човекот ќе го снајде неволја, тој ни се моли: или лежејќи или седејќи или стоејќи. А кога ќе го ослободиме од неволјата, тој продолжува, како никогаш да не Ни се обраќал со молба поради неволјата која го снашла.“ (Куран: Јунус, 12)

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ ثُمَّ كَفَرْتُمْ بِهِ مَنْ أَضَلُّ مِمَّنْ هُوَ فِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ سَنُرِيهِمْ
آيَاتِنَا فِي الْأَفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ أَوَلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ
شَيْءٍ شَهِيدٌ أَلَا إِنَّهُمْ فِي مِرْيَةٍ مِّنْ لِّقَاءِ رَبِّهِمْ أَلَا إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيطٌ

„Кажите: „Што мислите, ако Куранот е од Аллах, а вие во него не сакате да верувате – кој е тогаш во поголема заблуда од тој што е противречно далеку од вистината?“ (52) Ние ќе им ги пружиме доказите Наши во пространствата вселенски, а и во нив самите, додека не им биде сосема јасно дека Куранот е вистина. А зарем не е доволно тоа што Господарот твој е Сведок за сè? (53) Тие се сомневаат дека пред Господарот свој ќе застанат, а Тој со знаењето Свое опфаќа сè. (54)“

Возвишениот кажува: „Кажите“ – им, о, Мухамеде, на овие идолопоклоници кои го негираат Куранот, „Што мислите, ако Куранот е од Аллах, а вие во него не сакате да верувате“ – значи какво е вашето место кај Оној Кој го објавил на Својот Пратеник?

Затоа Возвишениот кажува: „**кој е тогаш во поголема заблуда од тој што е противречно далеку од вистината?**“ – то ест, во неверување (куфр) и тврдоглавост, спротивставување на вистината, и насочување по патот далеку од упатството. Затоа Возвишениот кажува: „**Ние ќе им ги пружиме доказите Наши во пространствата вселенски, а и во нив самите**“ – значи ќе им ги покажеме Своите докази и знаменија, дека Куранот е вистина, објавен од Аллах на Неговиот Пратеник с.а.в.с. со надворешни докази во пространствата на Земјата како што се освојувањата и владеењето на исламот над краевите (земјите), и супериорноста негова, и проширување на исламот на сите континенти и над сите вери. А што се однесува до доказите во самите нив како Битката на Бедр, ослободувањето на Мека, настани и случки слични на тоа во кои Возвишениот Аллах го помогнал Мухамед с.а.в.с. и неговите асхаби, и ја поразил неvistината и нејзините приврзаници. Можеби се мисли на зборовите на Возвишениот: „**а и во нив самите**“ – на она од што е составено човечкото тело и она што е во него и врз него од состојки, чудна конструкција, што е предмет на науката за анатомија на човечкото тело која упатува на мудроста на Создателот, Благословен и Возвишен е Тој. Исто така се мисли и на она што е вродено кај човекот, како што се спротивните етички својства, добро, зло и др., како што се мисли на неговото делување внатре во кадерот (одредбата) од која тој не може да излезе без оглед на својата сила, моќ и претпазливост.

Зборовите на Возвишениот: „**додека не им биде сосема јасно дека Куранот е вистина. А зарем не е доволно тоа што Господарот твој е Сведок за сè?** – значи доволен е Аллах Возвишениот како сведок за делата на Неговите робови и Нивните зборови, и Тој е сведок, додека Мухамед с.а.в.с. е искрен и доследен во она што го пренесува од Него. Како што вели Возвишениот: „**Аллах сведочи дека е вистина тоа што ти го објавува, го објавува со Своето знаење.**“ (Куран: Ен Ниса, 166)

Зборовите на Возвишениот: „**Тие се сомневаат дека пред Господарот свој ќе застанат**“ – значи се сомневаат во Судниот ден и пресметката, и затоа не мислат за него ниту работат за тој ден, ниту се плашат од него, иако тој е реалност и неизбежно ќе дојде.

„**а Тој со знаењето Свое опфаќа сè.**“ – то ест, ги опфаќа сите созданија и сите се под Негова управа, во Неговите раце. Единствено Тој располага со нив според Неговата одредба, Тој нема здружник. Што сака – тоа се случува, а што не сака – тоа не се случува. Нема бог освен Него, единствен, Тој нема партнер,

ниту некој му е сличен, ниту рамен. Нему му припаѓа власта и секоја благодарност, и Тој е над сите моќен.

Крај на краткиот коментар на поглавјето Фуссилет.

На Аллах му припаѓа благодарноста и добрината!

42. Поглавје – „Еш Шура“ (Договарање)

Објавено во Мека, има 53 ајети, освен ајетите 23, 24, 25 и 27 кои се медински.

Објавено е по поглавјето Фусилет.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حم ,عسق ,كَذَلِكَ يُوحِي إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ,لَهُ مَا فِي
السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ,تَكَادُ السَّمَوَاتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْ فَوْقِهِنَّ
وَالْمَلَائِكَةُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا إِنْ اللَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ
,وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ اللَّهُ حَفِيظٌ عَلَيْهِمْ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Ха-мим. (2) Ајн-син-каф. (2) Ете, така Аллах, Силниот и Мудриот, ти објавува тебе, како и на тие пред тебе. (3) Негово е тоа што е на небесата и тоа што е на Земјата, и Тој е Севишниот, Величествениот! (4) Небесата само што не се распаднале едни над други! А мелеците Го величаат и Го слават Господарот свој и молат прошка за тие што се на Земјата. – Аллах, навистина, е Тој Кој простува и Кој е Милостив. (5) Аллах внимава на тие кои, покрај Него, други заштитници земаат, а ти не си задолжен за нив. (6)“

Пренесува Малик, Аллах да му се смилува, од Аиша р.а. дека рекла: „Навистина Харис ибн Хишам го прашал Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., велејќи: ‚О, Аллахов Пратенику, како ти доаѓаше објавата – вахјот?‘, па Пратеникот с.а.в.с. му одговорил: ‚Понекогаш ми доаѓаше како свонење на своно, кога ќе престане, знам што е кажано. Тоа за мене беше најтежок начин. Понекогаш мелекот ми доаѓаше во лик на човек, ми зборуваше и го разбирав што кажува.“
Аиша, р.а. кажува: „Го видов во еден мошне студен ден како му доаѓа објавата, па кога престана, челото му беше облеано со пот.“

„Ете, така Аллах, Силниот и Мудриот, ти објавува тебе, како и на тие пред тебе.“ – значи, како што тебе ти го објавил овој Куран, објавил и китаби и сухуфи на божјите пратеници пред тебе.

Зборовите на Возвишениот: „Негово е тоа што е на небесата и тоа што е на Земјата, и Тој е Севишниот, Величествениот!“ – се слични како зборовите: „Тој е Возвишен и Голем.“ (Куран: Сабе, 23)

Ајетот: „Небесата само што не се распаднале едни над други!“ – значи Аллаховата величина е причина за можното распаѓање на небесата.

„А мелеците Го величаат и Го слават Господарот свој и молат прошка за тие што се на Земјата.“ – ова е слично на зборовите на Возвишениот: „Мелеците кои го носат престолот и тие што се околу него Го величаат и Го фалат Господарот свој и веруваат во Него и се молат гревовите на верниците да им бидат простени: Господару наш, Ти со милоста и со знаењето опфакаш сè.“ (Куран: Ел Мумин, 7)

Зборовите на Возвишениот: „Аллах, навистина, е Тој Кој простува и Кој е Милостив.“ – значат објаснување на овие зборови и укажуваат на нив. А зборовите на Благословениот и Возвишениот: „Аллах внимава на тие кои, покрај Него, други заштитници земаат“ – се однесува на мушриците, идолопоклониците, многубошците. „Аллах внимава на тие“ – значи Тој е сведок против нив и нивните дела. Сите посебно, ги бележи и збира, и тие за секоја работа соодветно ќе бидат наградени.

„а ти не си задолжен за нив.“ – односно ти си само предупредувач, а Аллах се грижи за секоја работа.

وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِتُنذِرَ أُمَّ الْقُرَىٰ وَمَنْ حَوْلَهَا وَتُنذِرَ يَوْمَ الْجَمْعِ لَا رَيْبَ فِيهِ فَرِيقٌ فِي الْجَنَّةِ وَفَرِيقٌ فِي السَّعِيرِ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَهُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ يُدْخِلُ مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ وَالظَّالِمُونَ مَا لَهُمْ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ

„Ете, така Ние ти го објавуваме тебе Куранот, на арапски јазик, за да ја опоменуваш Мајката на градовите (Мека) и тие околу неа, и да ги предупредиш за Денот кога ќе се соберат – во кој нема никаков сомнеж. Едните ќе одат во џенетот, а другите во џехенмот. (7) А да сака Аллах, би

ги направил вистински верници, но, Тој во милоста Своја воведува кого сака, а неверниците немаат ниту заштитник, ниту помошник. (8)⁶

Возвишениот кажува – како што сме објавиле на пратениците пред тебе – **„Ете, така Ние ти го објавуваме тебе Куранот, на арапски јазик“** – значи, разбирлив, јасен и содржаен. **„за да ја опоменуваш Мајката на градовите (Мека) и тие околу неа“** – значи и останатите населби на исток и на запад. Мека е позната по името Умул-Кура – Мајка на градовите, затоа што таа е најодбрана од сите градови. Докази за ова има многу, а најјасен и најдобар хадис кој го пренесува имамот Ахмед од Абдулах ибн Адиј ибн ел-Хамра ез-Зухри дека го слушнал Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. додека стоел на Хазвера, дел од пазарот во Мека, како кажува: *„Се колнам во Аллах, ти си најдобар дел од Аллаховата Земја, и ти си кај Аллах најсакан дел од Неговата Земја, ако не ме истераа од тебе, немаше да те напуштам (излезам).“* Ова предание е на Тирмизи за кое кажува дека е хасен-сахих. Исто така го пренесува и Несаи и Ибн Маџе. **„и да ги предупредиш за Денот кога ќе се соберат“** – а тоа се однесува на Судниот ден.

„во кој нема никаков сомнеж.“ – значи нема сомнеж во неговото доаѓање, а зборовите на Возвишениот: **„Едните ќе одат во џенетот, а другите во џехенмот.“** – се слични на: **„На Денот кога Тој ќе ве собере, на денот на Собирот, тоа е ден кога ќе ви биде јасно дека меѓусебно се измамивте.“** (Куран: Ет-Тегабун, 9) – значи: жителите на џенетот ќе ги измамуваат џехенемлиите.⁷ Пренесува имамот Ахмед од Абдулах ибн Амр, р.а., кој кажува: *„Ни се доближи Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. носејќи во раце две книги и рече: „Дали знаете кои се овие две книги?“ Рековме: „Не, освен ако ти не известииш, Аллахов Пратенику.“ Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. за она што му е во десната рака рече: „Ова е книга на Господарот на световите со имињата на жителите на џенетот и имињата на нивните татковци и племиња. Сè е кажано за нивните потомци, така што не може никогаш за нив да се каже ни повеќе ни помалку.“* Потоа кажа за онаа што му е во левата рака: *„Оваа е книга на жителите на џехенмот со нивните имиња, имињата на нивните татковци и племиња, така што за нив никогаш не може да се каже ни повеќе ни помалку.“* *Тогаш асхабите рекоа: „Зошто тогаш да работиме, ако работата е завршена?“*

⁷Значи, верниците „ќе ги измамаат“ неверниците на тој начин што ќе ги запоседнат нивните места во џенетот кои би им припаднале ним ако биле верници.

Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рече: „Вие трудете се да бидете исправни, умерени и блиски, навистина жителот на џенет – нему ќе му биде запечатено со делото на жителот на џенетот, на дури и да прави какво било дело. Додека жителот на Огнот – ќе му се запечати со дело на жител на Огнот, на било што да направи.“ Потоа Пратеникот, а.с. ја стиснал дланката и рекол: „Вашиот Господар завршил со робовите.“ Потоа замавнал со прстите на десната рака и рекол: „Група во џенет“, и замавнал со прстите на левата рака и рекол: „Група во џехенем.““ Ова го спомнуваат Тирмизи и Несаи.

Зборовите на Возвишениот: „**А да сака Аллах, би ги направил вистински верници**“ – ќе бевте на Вистинскиот пат или во заблуда. Меѓутоа, ги направил меѓусебно различни и го упатил кон вистината кого сакал, а исто така го скршил од вистината кого сакал. Тој тоа го направил со мудрост и непобитни докази. Тоа се појаснува во зборовите на Возвишениот: „**но, Тој во милоста Своја воведува кого сака, а неверниците немаат ниту заштитник, ниту помошник.**“ – значи ќе го воведо во џенет секого, освен оние кај кои нема добро.

أَمْ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ فَإِنَّهُ هُوَ الْوَلِيُّ وَهُوَ يُحْيِي الْمَوْتَى وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَى اللَّهِ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبِّي عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ فَاطِرُ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَمِنَ الْأَنْعَامِ أَزْوَاجًا يَذُرُّكُمْ فِيهِ لَيْسَ
كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ
وَيَقْدِرُ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

„Зарем тие други, а не Него, за заштитници да земаат?! А Аллах е Единиот заштитник! Тој ќе ги оживее мртвите, само Тој е способен за сè. (9) Во што и да не се согласувате, пресудата за тоа е кај Аллах! Тоа ви е, ете, Аллах, Господарот мој – на Него се потпирам и Нему Му се обраќам – (10) Создателот на небесата и на Земјата! Тој како парови ве создава – а создава парови и од животните – за така да ве размножува. Ништо Нему не му е слично! Тој сè слуша и сè гледа. (11) Кај Него се клучевите од небесата и од Земјата, Тој кому сака му дава снабдување во изобилство, а и ускратува; Тој навистина знае сè. (12)“

Возвишениот Аллах ги прекорува мушриците за тоа што тие покрај Аллах прифатиле божества и изјавува дека Тој е единствен, вистински заштитник па непотребно е да се обожува било што освен Него Единствениот. Тој, навистина, е моќен да ги оживее мртвите. Тој има моќ над сè. Потоа Возвишениот кажува: „**Во што и да не се согласувате, пресудата за тоа е кај Аллах!**“ – значи, при секое разидување и судир на мислења во било кој случај и по било кое прашање. „**Тоа ви е, ете, Аллах, Господарот мој – на Него се потпирам и Нему Му се обраќам**“ – значи: Нему му се обраќам при секоја работа. Зборовите на Возвишениот: „**Создагелот на небесата и на Земјата**“ – значи: Тој е нивен Создател и сè што е меѓу нив. „**Тој како парови ве создава**“ – значи: Тој вас од вашиот вид и вашите форми ве создава едни на други, од љубезност и добрина кон вас едни ве прави мажи, а други жени. „**а создава парови и од животните**“ – значи: Тој ви создал за вас осум единки на добиток во парови. Зборовите на Возвишениот: „**за така да ве размножува**“ – значи: Тој така во утробите ве создава, поколенија по поколенија, потомства по потомства се менуваат, како кај луѓето така и кај добитокот.

„**Ништо Нему не му е слично!**“ – по прашањето за создавањето како и во врска со прашањето за останатите Негови својства, бидејќи со Него никој не може да се спореди и никој не Му е сличен. „**Тој сè слуша и сè гледа.**“

„**Кај Него се клучевите од небесата и од Земјата**“ – значи дека Тој со нив управува. За тоа детално зборувавме во поглавјето Ез-Зумер.

„**Тој кому сака му дава снабдување во изобилство, а и ускратува**“ – значи само Тој дава снабдување во изобилие и ускратува снабдување. Во тоа е Неговата мудрост и потполна правда.

„**Тој навистина знае сè.**“

شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ كَبِيرَ عَلَى الْمُشْرِكِينَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ اللَّهُ يَجْتَبِي إِلَيْهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ يُنِيبُ وَمَا تَفَرَّقُوا إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَعْيًا بَيْنَهُمْ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى لَفُضِّي بَيْنَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ أُورِثُوا الْكِتَابَ مِنْ بَعْدِهِمْ لَفِي شَكٍّ مِّنْهُ مُرِيبٍ

„**Тој ви го пропишува во верата истото тоа што му го наредил и на Нух и тоа што ти го објавуваме тебе, и тоа што му го наредивме на**

Ибрахим и на Муса и на Иса: „Вистинската вера исповедајте ја и во тоа не се раздвојувајте!“ Тешко им е на многубошците да се одзват на твојот повик. Аллах за Својата вера одбира кого Тој сака и го упатува во неа тој што искрено ќе Му се обрати. (13) А тие се раздвоија поради меѓусебната злоба токму тогаш кога им дојде знаењето. И да не е Зборот на Господарот твој претходно изречен, до означениот рок, на нив ќе им беше веќе пресудено. А тие на коишто, по нив, Книгата им се остава во наследство, многу се сомневаат во неа. (14)“

Возвишениот Аллах му кажува на овој умет: „Тој ви го пропишува во верата истото тоа што му го наредил и на Нух и тоа што ти го објавуваме тебе“ – Се спомнува, значи, првиот пратеник по Адем а.с., а тоа е Нух а.с., и последниот пратеник, а тоа е Мухамед с.а.в.с.. Потоа се спомнуваат улул-азм (најодликуваните) од пратениците, а тоа се: Ибрахим, Муса и Иса синот Мерјемин. Овој ајет ги спомнува петте улул-азм пратеници и тоа со ист редослед како во ајетот од поглавјето Ел-Ахзаб: „**Ние од веровесниците заветот нивен го зедовме, и од тебе, и од Нух и од Ибрахим, и од Муса, и од Иса, синот Мерјемин, цврст завет зедовме.**“ (Куран: Ел Ахзаб, 7) Верата со која дошле сите пратеници е робување единствено на Аллах кому никој не му е рамен. Како што вели Возвишениот: „**Пред тебе ниту еден Пратеник не испративме, а да не му објавевме: „Нема бог освен Мене, затоа Мене обожувајте Ме!“**“ (Куран: Ел Енбија, 25) Како и зборовите: „**Вистинската вера исповедајте ја и во тоа не се раздвојувајте!**“ – значи на сите веровесници, нека Аллаховиот мир и благослов биде со нив, е пропишана слога и единство, а забрането им било расцепување и разидување. Зборовите на Возвишениот: „**Тешко им е на многубошците да се одзват на твојот повик.**“ – тоа за нив е напорно, тие порекнуваат од тевхидот – верата во Еден Аллах, она во што ти ги повикуваш. „**Аллах за Својата вера одбира кого Тој сака и го упатува во неа тој што искрено ќе Му се обрати.**“ – значи Тој одредува упатство за оној кој има право на него, а заблуда му припишува на оној кој на заблудата ѝ даде предност пред Вистинскиот пат. Затоа Возвишениот кажува: „**А тие се раздвоија поради меѓусебната злоба токму тогаш кога им дојде знаењето.**“ – тие ја негираа вистината откако доказот им беше воспоставен само затоа што не сакале да се покорат во мислењето и тешкотија во прифаќањето.

Потоа Возвишениот кажува: „**И да не е Зборот на Господарот твој претходно изречен, до означениот рок**“ – значи да не беа претходно дадени зборовите на Возвишениот Аллах, дека ќе го одложи полагањето на сметка на робовите до Судниот ден, Тој ќе им ја забрзаше казната, таа брзо ќе ги стигнеше на овој свет. Зборовите на Неговото величество: „**А тие на коишто, по нив, Книгата им се остава во наследство**“ – значи: подоцнежните поколенија кои вистината ја сметаа за лага. „**многу се сомневаат во неа.**“ – значи тие тоа не го прават од убедување ниту верба во исправноста на тоа што го прават. Тие само слепо ги имитираат своите предци, без да имаат некаков доказ ниту оправдание. Тие се во голема дилема меѓу праксата која ја применуваат и неотстранливата сомнеж во нејзината исправност. Помеѓу тоа е голем јазол.

فَلِذَلِكَ فَادُعُ وَاسْتَقِيمَ كَمَا أُمِرْتَ وَلَا تَتَّبِعِ أَهْوَاءَهُمْ وَقُلْ آمَنْتُ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنْ كِتَابٍ
وَأُمِرْتُ لِأَعْدِلَ بَيْنَكُمْ اللَّهُ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ لَنَا أَعْمَالُنَا وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ لَا حُجَّةَ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ
اللَّهُ يَجْمَعُ بَيْنَنَا وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ

„Затоа ти повикувај и биди истраен кон тоа, така како што ти се наредува, а не се поведувај по нивните страсти, и кажи: „Јас верувам во сите книги кои ги објавил Аллах, и наредено ми е праведно да ви судам; Аллах е и наш и ваш Господар, нам нашите, а вам вашите дела; нема расправање меѓу нас и вас; Аллах сите ќе не собере и Нему сите ќе Му се вратат. (15)“

Овој благороден ајет во себе опфаќа десет самостојни реченици, тие се независни едни од други. Секоја од нив е одделна и носи посебен пропис. Се кажува дека овој ајет сличен на ајетул-курси, тој покрај овој ајет има во себе исто така десет посебни целини. Возвишениот вели: „Затоа ти повикувај“ – кон ова што ти го објавуваме и она што им го пропишавме на пратениците пред тебе, значи, кон нив повикувај ги луѓето. Возвишениот вели: „и биди истраен кон тоа така како што ти се наредува“ – значи биди истраен ти и оние кои ќе те следат во границите на Аллаховите наредби без да додаваш или одземаш нешто. Возвишениот вели: „а не се поведувај по нивните страсти“ – значи: не се поведувај по страстите и алчноста на мушриците во она што лажно го сметаат и измислуваат робување на кипови. „и кажи: „Јас верувам во сите книги кои ги објавил Аллах“ – односно, сите Аллахови објави. „и наредено ми е праведно да ви

судам“ – значи: праведно да ви пресудувам согласно она што Allah ми го нарекува. „Allah е и наш и ваш Господар“ – значи: Тој е наш и ваш Создател, и само Тој има право да му се робува. Освен Него друго божество не постои.

„нам нашите, а вам вашите дела“ – или како што вели Возвишениот: „И ако тие те обвинуваат за лага, ти кажи: „Мене моите, а вам вашите дела; вие нема да одговарате за тоа што јас го правам, а јас нема да одговарам за тоа што вие го правите.““ (Куран: Јунус, 41)

„нема расправање меѓу нас и вас“ – значи нема кавга и расправа. Ова важело пред да биде објавен ајетот за сабјата. Овој ајет е мекански, а ајетот за сабјата е објавен по хиџра. Возвишениот вели: „Allah сите ќе не собере“ – на Судниот ден.

Возвишениот вели: „и Нему сите ќе Му се вратат.“ – значи на Денот на полагањето на сметка.

وَالَّذِينَ يُحَاجُّونَ فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا اسْتُجِيبَ لَهُ حُجَّتُهُمْ دَاحِضَةٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ اللَّهُ الَّذِي أَنْزَلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَالْمِيزَانَ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ قَرِيبٌ يَسْتَعْجِلُ بِهَا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِهَا وَالَّذِينَ آمَنُوا مُشْفِقُونَ مِنْهَا وَيَعْلَمُونَ أَنَّهَا الْحَقُّ أَلَا إِنَّ الَّذِينَ يُمَارُونَ فِي السَّاعَةِ لَفِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ

„А тие што се расправаат за Allah откако Му се одзваа, нивните докази се ништожни кај нивниот Господар; над нив е гневот и ги чека тешко страдање. (16) Allah е Тој што Книгата со Вистина и праведност ја објави! А што знаеш ти – можеби Крајот на светот е блиску?! (17) Го избрзуваат тие што не веруваат во него, а оние кои веруваат, поради него стравуваат и знаат дека е вистина. Ете, навистина се во далечна заблуда тие што расправаат за Крајот на светот! (18)“

Возвишениот Allah им се заканува на оние кои сакаат да ги одвратат верниците од нивното следење на Упатството: „нивните докази се ништожни кај нивниот Господар.“ – нивните докази се неосновани, лажни.

„над нив е гневот“ – од Него.

„и ги чека тешко страдање.“ – значи страдање на Судниот ден. Едни кажуваат дека оваа закана се однесува на мушриците, додека други тврдат дека под ова се подразбираат Евреите и христијаните. Всушност, сите тие се подеднакво

во заблуда. Потоа Возвишениот Аллах кажува: „**Аллах е Тој што Книгата со Вистина и праведност ја објави!**“ – значи Книгите кои им ги објавил на своите веровесници. „**И праведност**“ – (мерило), а тоа е правдата и правичноста (непристрасноста) како што вели Возвишениот: „**Ние Пратениците Наши со јасни докази ги праќавме и по нив Книга и Мерка – правда праќавме, за луѓето да постапуваат праведно.**“ (Куран: Ел-Хаид, 25)

Возвишениот вели: „**А што знаеш ти – можеби Крајот на светот е блиску?!**“ – во овој ајет истовремено се наоѓа поттик за луѓето дека работејќи добро го посакуваат неговото доаѓање и заплашување со него на оние кои не се подготвуваат за него. Со овој ајет, исто така, се поттикнува човекот да биде умерен на овој свет. Возвишениот вели: „**Го избрзуваат тие што не веруваат во него**“ – тие кажуваат: „Кога веќе ќе се случи тоа ветување?“ Тие, всушност, со овој говор потврдуваат дека тоа ветување го земаат за лага, значи тие не веруваат во тоа. „**а оние кои веруваат, поради него стравуваат.**“ – тие се плашат од неговото доаѓање.

„**и знаат дека е вистина**“ – значи, кај нив нема сомнеж, во тоа дали ќе дојдат до него. Тие се подготвени да го дочекаат. Тие и работат за него. Се пренесува во хадис мутеватир, во многу сахихи, сунени и муснеди, а една од верзиите гласи: „*Некој човек го прашал Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. со звучен глас додека бил на едно патување, повикувајќи го со зборовите: ,О, Мухамеде! Пратеникот с.а.в.с. со приближно на неговиот глас му рече: ,Тука сум! Тогаиш човекот праша: ,Кога е Судниот ден? Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рече: ,Кутар ти, Судниот ден сигурно ќе дојде, но што си подготвил ти за него? Човекот рече: ,Љубов кон Аллах и Неговиот Пратеник. На тоа Пратеникот, а.с. одговори: ,Ти ќе бидеш со оној што си го сакал.*“ Исто така и зборовите на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.: „*Човекот ќе биде со оној што го сакал.*“ – кои, исто така, се пренесуваат со мутеватир предание, имаат за цел да докажат како Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. не одговарал на прашањето за терминот на Судниот ден, туку наредил дека за тој ден треба да се подготвува.

Возвишениот кажува: „**Ете, навистина се во далечна заблуда тие што расправаат за Крајот на светот!**“ – значи, оние кои расправаат дали ќе се случи Судниот ден или не, негирајќи го неговото доаѓање во далечна заблуда, тие се всушност вистински незнајковци, бидејќи Оној кој ги создал небесата и Земјата има поголемо право да може да ги оживее мртвите, како што вели Возвишениот: „**Тоа е Тој што создава од ништо и Тој тоа повторно ќе го стори, Нему тоа Му е лесно.**“ (Куран: Ер Рум, 27)

اللَّهُ لَطِيفٌ بِعِبَادِهِ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ مَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الْآخِرَةِ نَزِدْ لَهُ فِي حَرْثِهِ وَمَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ نَصِيبٍ أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ اللَّهُ وَلَوْلَا كَلِمَةُ الْفَصْلِ لَفُصِّبَ بَيْنَهُمْ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ تَرَى الظَّالِمِينَ مُشْفِقِينَ مِمَّا كَسَبُوا وَهُمْ وَقَعُوا بِهِمْ وَالدِّينَ أَمْنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي رَوْضَاتِ الْجَنَّاتِ لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ

„Аллах е добар кон робовите Свои; Тој дава снабдување кому сака и Тој е Моќниот и Силниот. (19) Кој ќе го сака посебот на оној свет, неговиот посеб ќе го зголемиме! А кој ќе го сака посебот од овој свет, ќе му го дадеме, но на другиот свет тој нема никаков удел! (20) Зарем тие да имаат ортаци кои им пропишуваат да веруваат тоа што Аллах не им го наредил? И да не е Зборот на Господарот твој претходно изречен, до означениот рок, на нив ќе им беше веќе пресудено. – А насилниците, навистина, ги чека неподносливо страдање. (21) Ќе ги видиш насилниците како треперат од страв поради тоа што го правеа, и казната ќе ги стигне; а тие што веруваа и правеа добри дела ќе бидат во прекрасните ценетски градини, сè што ќе посакаат кај Господарот свој ќе имаат; тоа ќе биде голема придобивка. (22)“

Возвишениот известува за Својата добрина кон Своите созданија дека Тој не ги заборава со Своето снабдување и во тоа се еднакви и добрите луѓе и распаните луѓе, како што вели Возвишениот: „**На Земјата нема ниту едно живо суштество, а Аллах да не го храни.**“ (Куран: Худ, 6) Возвишениот понатаму кажува: „**Тој дава снабдување кому сака**“ – значи Тој дава снабдување кому сака „**и Тој е Моќниот и Силниот**“ – значи Него во тоа не може ништо да го спречи. Потоа Возвишениот кажува: „**Кој ќе го сака посебот на оној свет**“ – значи кој ќе прави добри дела чија награда ја очекува на идниот свет. „**неговиот посеб ќе го зголемиме!**“ – на тој начин што ќе го зацврстиме во добри работи, ќе го опсипеме со благослов. Ќе направиме да има плодни резултати во секој добар зафат. Секое добро ќе го наградиме од десет до седумстотини пати, па и повеќе колку што Аллах ќе посака.

„**А кој ќе го сака посебот од овој свет, ќе му го дадеме, но на другиот свет тој нема никаков удел!**“ – очигледно е дека оној кој ќе се труди да добие само

овосветска корист, не размислува за идниот свет. Тој воопшто не се оптоварува за ахиретската награда. Затоа Аллах му го ускратува и ахиретот и дуњалукот. Од Својата добра волја Аллах нешто ќе му подари, но Аллах ако сака, тој никаква корист не може да ужива, како што вели Возвишениот: **„На тој што го сака овој свет, Ние бргу му даваме што сакаме и на кого сакаме, но потоа цехенмот ќе му го подготвиме, каде засрамен и отфрлен ќе се пече. А тој што го сака оној свет и се труди да го заслужи, а верник е, трудот на таквите ценет ќе им биде.“** (Куран: Ел Исра, 18-19) Пренесува Ес-Сеури од Убеј ибн Каб, р.а.: *„Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Овој умет е израдуван со слава, углед, победа и цврста положба на Земјата. Кој од следбениците на овој умет ќе прави дела, за кои се добива награда на ахирет, сакајќи да го постигне овој свет, на ахирет нема да има удел во наградата.“*

Возвишениот вели: **„Зарем тие да имаат ортаци кои им пропишуваат да веруваат тоа што Аллах не им го наредил?“** – значи, тие не ја следат исправната вера која Аллах ја пропишал, туку го следат она што им го пропишуваат нивните шејтани од џините и луѓето, забранувајќи им го халалот, а дозволувајќи им го харамот. Во сахих хадис доверливо се пренесува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„Го видов Амр ибн Лухај ибн Кумат како ја влече својата утроба во Огнот.“* А тој бил еден од владетелите на Хузаа кој ги поттикнувал Курејшиите на обожување кипови, Аллах го проколнал и одвратен го направил. Затоа Возвишениот кажува: **„И да не е Зборот на Господарот твој претходно изречен, до означениот рок, на нив ќе им беше веќе пресудено.“** – значи би им била казната забрзана ако веќе не беа останати до Судниот ден. **„А насилниците, навистина, ги чека неподносливо страдање.“** – ужасни болки.

Возвишениот кажува: **„Ќе ги видиш насилниците како треперат од страв поради тоа што го правеа“** – на местото на судење во Кијаметскиот ден.

„и казната ќе ги стигне“ – то ест, она од што се плашеле без одложување ќе ги стигне.

„а тие што веруваа и правеа добри дела ќе бидат во прекрасните ценетски градини, сè што ќе посакаат кај Господарот свој ќе имаат“ – дали може овие две да се споредат? Дали е можно да се спореди чувството на понижениот, уплашениот, осрамотениот со чувството на човекот кој е во ценетските градини, на дофат на рацете ќе го има она што човечко око не видело, уво не слушнало ниту човечкото срце тоа може да го замисли? Затоа Возвишениот

кажува: „тоа ќе биде голема придобивка.“ – то ест, величествена победа, сеопшта радост и секоја благосостојба.

ذَلِكَ الَّذِي يُبَشِّرُ اللَّهُ عِبَادَهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ وَمَن يَقْتَرِفْ حَسَنَةً نَّزِدْ لَهُ فِيهَا حُسْنًا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ شَكُورٌ أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا فَإِن يَشَأِ اللَّهُ يَخْتِمْ عَلَىٰ قَلْبِكَ وَيَمْحُ اللَّهُ الْبَاطِلَ وَيُحِقُّ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ

„На овој начин Аллах им испраќа радосни вести на робовите Свои, на оние кои веруваат и прават добри дела. Кажи: ‚За ова не барам никаква награда од вас, освен роднинско внимание.‘ А кој ќе стори добро, Ние за тоа ќе му го зголемиме доброто, бидејќи Аллах, навистина, многу простува и благодарен е. (23) Зарем тие да велат: ‚Тој измислува лаги за Аллах!‘ А Аллах, ако сака, срцето твое ќе го запечати. Аллах ја поништува невината и ја потврдува вистината со зборовите Свои; Тој добро ги знае мислите сечии. (24)“

Возвишениот Аллах им се обраќа на своите робови кои веруваат и прават добри дела: „На овој начин Аллах им испраќа радосни вести на робовите Свои, на оние кои веруваат и прават добри дела.“ – значи: оваа радосна вест од Возвишениот Аллах сигурно ќе им се оствари.

„Кажи: ‚За ова не барам никаква награда од вас, освен роднинско внимание.‘“ – то ест, кажи им, Мухамеде, на мушриците, неверниците од Курејшиите; јас од вас за ова соопштение и овој совет не барам да ми дадете нешто освен што ваша должност е да престанете да ме спречувате и ми дозволите да ја доставам објавата на својот Господар. Ако во тоа не сакате да ми помогнете, немојте барем да ми пречите, заради тоа што меѓу нас постојат роднински обврски. Ел-Бухари кажува пренесувајќи од Тавус кој раскажал од Ибн Абас, р.а., дека бил прашан за зборовите на Возвишениот: „освен роднинско внимание“. Сеид ибн Џубејр кажува дека „курба“ значи фамилијата на Мухамед а.с., а Ибн Абас, р.а. рекол дека тој згрешил, и јасно е дека Пратеникот с.а.в.с. во секој огранок од племето Курејш, имал роднина, па им рекол: „Освен да ги одржувате роднинските врски меѓу мене и вас.“ Овој дел го наведува само Ел-Бухари. Пренесува Ахмед и останатите, а слично вели и Муџахид, Икриме, Катаде и

други. Ел-Бухари исто така пренесува од Сеид ибн Џубејр предание кое значи дека тој рекол дека овие зборови значат: „*Да внимавате на мене во поглед на родбината.*“ – значи да им правите добро и убаво да постапувате кон нив... Исправно толкување на овој ајет е како што го протолкувал алимот на овој умет и толкувач на Куранот, Абдулах ибн Абас р.а., што од него пренел Ел-Бухари, како што тоа е спомнато. Со ова не се негира препораката кон Пратениковата фамилија, наредбата да им се прави добродетелство, да се почитуваат и да им се оддаде почест. Тие се, навистина, чисто потомство на најчесната куќа која се појавила на Земјата, со славата, потеклото и убавината. Посебно ако таа фамилија живее вистински според сунетот на Пратеникот, јасно и величествено, како што биле првите претходници како Абас и неговите синови, Али и неговото потомство, Аллах нека е задоволен со нив.

Потврдено е во Двата Сахиџа дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол во својата хутба во Гадир-Хум: „*Навистина ви оставам две вредности: Аллаховата Книга и своето потомство. Тие навистина нема да се разидат, а ќе се приближат до мојот Хавд (извор).*“ Пренесува имамот Ахмед од Ибн Абас ибн Абдул-Муталиб р.а. дека рекол: „*Реков: Аллахов Пратенику, навистина, Курејшиите меѓусебно се среќаваат со голема радост, а кога нас ќе нè сретнат, нивните лица се такви што не можеме да ги препознаеме.*‘ *Потоа рече: На тоа Пратеникот с.а.в.с. се налутил жестоко и рекол: ,Се колнам во Оној во Чии раце е мојата душа, нема иманот да влезе во срцето на човекот сè додека вас заради Аллах и Неговиот Пратеник не ве засака.*“ Пренесува Ел-Бухари од Ибн Омер, р.а., од Ебу Бекр ес-Сидик, р.а., дека рекол: „*Почитувајте го Мухамед с.а.в.с. преку почитување на неговата фамилија.*“ А во веродостојно предание стои дека Ес-Сидик му рекол на Али р.а.: „*Се колам во Аллах, помила ми е родбината на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. отколку да ги одржувам роднинските врски со својата родбина.*“ А Омер ибн ел-Хатаб, р.а., му рекол на Абас р.а.: „*Се колнам во Аллах, оној ден кога го прими исламот ми беше подраго отколку Хатаб што го прими ислам. Бидејќи, твоето прифаќање на исламот е посаќано кај Аллаховиот Пратеник отколку Хатабовото прифаќање на исламот.*“

Постапката на двајцата шејхови Омер и Ебу Бекр е задолжителна за секој така да постапи. Заради тоа, тие двајца се најдобри верници веднаш по пратениците и веровесниците, Аллах нека е задоволен со нив двајца и со останатите асхаби. За ова претходно се кажаа многу хадиси, а посебно кај зборовите на Возвишениот: „**Аллах саќа од вас, о, семејство на Пратеникот, гревовите да ги отстрани, и потполно да ве исчисти.**“ (Кран: Ел-Ахзаб, 33) – затоа нема

потреба и тука повторно да ги споменуваме. На Аллах му припаѓа сета благодарност и добродетел.

Зборовите на Возвишениот: „**А кој ќе стори добро, Ние за тоа ќе му го зголемиме доброто**“, – значи: кој ќе направи добро, Ние ќе му ја зголемиме добрината, па според тоа, ќе му се зголеми и наградата и севабот, Како што вели Возвишениот: „**Аллах нема ни тронка неправда да стори. Тој доброто дело ќе го умножи и уште од Себе голема награда ќе даде!**“ (Куран: Ен-Ниса, 40)

Зборовите на Возвишениот: „**бидејќи Аллах, навистина, многу простува и благодарен е**“ – значи простува многу грди дела, многукратно наградува за малку добри дела. Тој покрива и простува, многукратно наградува и заблагодарува.

Зборовите на Возвишениот: „**Зарем тие да велат: ,Тој измислува лаги за Аллах! А Аллах, ако сака, срцето твое ќе го запечати.**“ – значи ако изнесеше лага, како што тврдат тие незнајковци, Аллах срцето твое би го запечатил, би ставил печат на твоето срце и ќе те зацврстеше во она што ти го дал од Куранот, како што вели Возвишениот: „**А да изнесуваше тој какви било зборови против Нас, Ние со десницата би го зграпчиле, а потоа главната вена би му ја пресекле, и никој меѓу вас не би можел од тоа да го одбрани.**“ (Куран: Ел Хакка, 44-47)

Значи, ќе се одмаздеме на најжесток начин. И никој од луѓето не би можел да го заштити. Иако Куранот за ова зборува, тоа не значи дека нешто од тоа се случило. Зборовите на Возвишениот: „**Аллах ја поништува невиноста**“ – не се поврзани со претходниот говор. Оваа е нова реченица. Сврзникот овде не значи ништо. Слично на зборовите на Аллах: „**а Ние ќе ги повикаме Зебаниите.**“ (Куран: Ел Алек, 18)

Зборовите на Возвишениот: „**и ја потврдува вистината со зборовите Свои**“ – се сврзани за претходната реченица и значат: Тој ја поништува невиноста и вистината ја потврдува, Тој ја зацврстува и појаснува со Своите зборови, со Своите докази и непобитни тврдења.

„**Тој добро ги знае мислите сечии.**“ – знае сè што е во срцата и што се сокрива во тајните.

وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ وَيَسْتَجِيبُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَيَزِيدُهُمْ مِّنْ فَضْلِهِ وَالْكَافِرُونَ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَلَوْ بَسَطَ اللَّهُ

الرِّزْقَ لِعِبَادِهِ لَبَغَوْا فِي الْأَرْضِ وَلَكِنْ يُنزِلُ بِقَدَرٍ مَّا يَشَاءُ إِنَّهُ بِعِبَادِهِ خَبِيرٌ بَصِيرٌ وَهُوَ الَّذِي يُنزِلُ الْغَيْثَ مِنْ بَعْدِ مَا قَنَطُوا وَيَنْشُرُ رَحْمَتَهُ وَهُوَ الْوَلِيُّ الْحَمِيدُ

„Тој е Тој што ги прима покајанијата од робовите Свои и ги простува лошите дела и знае што правите; (25) Тој им се одзива на тие што веруваат и прават добри дела, и од добрината Своја им дава и повеќе, а неверниците ги чека жестоко страдање. (26) Кога Аллах сите Свои робови изобилно би ги снабдил, тие би станале насилници на Земјата, но Тој дава со мерка, толку колку што сака, бидејќи Тој добро ги познава и ги гледа Своите робови. (27) Тоа е Тој што го спушта дождот кога тие ќе загубат секаква надеж и ја распростира милоста Своја; Тој е вистинскиот заштитник и Единиот достоин за благодарност. (28)“

Возвишениот Аллах ги почестува Своите робови со примање на нивното покајание кога тие ќе се покајат и се вратат кај Него. Од неговата благородност и благост е тоа што Тој им простува, преминува преку нивните грешки, покрива и простува, како Неговите зборови: „**А кој ќе стори некакво зло или кон себе ќе згреши, па потоа ќе Го замоли Аллах да му прости – ќе види дека Аллах простува и дека е Милостив!**“ (Куран: Ен Ниса, 110) Во сахиот на Муслим се наведува хадисот од Енес ибн Малик р.а. дека рекол: „*Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Аллах се радува на покајанието на својот роб, кога робот ќе Му се покае и врати, повеќе од радоста на некој од вас кога ќе му се врати неговата изгубена камила, наоѓајќи се во пустина каде што камилата му ја носи храната и водата, кога камилата му се одврзе и побегне. Кога човекот ќе изгуби секоја надеж, ќе дојде до едно дрво, ќе се потпре и ќе се предаде на разочарување заради изгубената камила. Оној кој бил во таква состојба ќе почувствува дека камилата му се приближила, па ја зеде за водилката и од преголема радост се збунуи и извика: Боже, Ти си мој роб, а јас сум Твој господар – згреши од преголема радост.“* Ова е потврдено во сахиот во ривает на Ибн Месуд.

Зборовите на Возвишениот: „**Тој е Оној што ги прима покајанијата од робовите Свои и ги простува лошите дела...**“ – значи Тој ќе го прими покајанието во иднината и ќе ги прости минатите гревови.

„**и знае што правите**“ – Тој знае сè што сте направиле и што сте кажале. И Тој, покрај тоа, му простува на оној кој ќе побара прошка.

Зборовите на Возвишениот: „**Тој им се одзива на тие што веруваат и прават добри дела**“ – значи ги услишува нивните дови за нив и за нивните пријатели. Како што вели Возвишениот: „**Нивниот Господар им се одзива.**“ (Куран: Али Имран, 195)

Зборовите на Возвишениот: „**и од добрината Своја им дава и повеќе**“ – значи: Тој им ја услишува нивната дова и им дава повеќе отколку што бараат. Така спомнува Ибн ебу Хатим од Абдулах р.а. дека рекол: „*Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол по повод Аллаховите зборови: „и од добрината Своја им дава и повеќе”, Мојот шефаат е за следбениците од мојот умет на кои цехенемот им е осигуран ако направил барем нешто добро на дуњалукот.*“

„**а неверниците ги чека жестоко страдање**“ – значи тешка и болна казна, во закажаниот ден, денот кога ќе се полага сметка. Зборовите на Возвишениот: „**Кога Allah сите Свои робови избилно би ги снабдил, тие би станале насилници на Земјата**“ – значи: Кога Allah би им давал на луѓето снабдување над нивните потреби, тоа ќе ги поттикне да бидат насилни и едни на други да прават насилство и неправда од вообразеност и агресивност. Катаде го спомнува хадисот: „*Јас, навистина, се плашам за вас од дуњалучките убавини кои Возвишениот Allah ќе ви ги открие.*“ Катаде понатаму вели: „А кажано е: „Најдобар живот е оној кој не те фрла во очај, ниту воздигнува во вообразеност.“

Зборовите на Возвишениот: „**но Тој дава со мерка, толку колку што сака, бидејќи Тој добро ги познава и ги гледа Своите робови.**“ – Тој ги снабдува со она што Тој ќе им одбере, што е добро за нив. Му дава богатство на оној што заслужува богатство, а сиромаштија на оној кој заслужува сиромаштија. Така се пренесува во хадис-кудси: „*Навистина меѓу Моите робови има оној за кого е добро само да е богат. Кога би го направил сиромав, ќе му ја расипам верата. Има Мои робови кои не ги поправа ништо освен сиромаштија, па ако ги збогатат ќе им ја расипам верата.*“

Зборовите на Возвишениот: „**Тоа е Тој што го спушта дождот кога тие ќе загубат секаква надеж**“ – значи: тогаш кога тие ќе паднат во очај заради сучшата. Тој им испраќа дожд кога им е потребен. Како што вели Возвишениот: „**па ти гледаш како од нив паѓа дожд, и кога Тој на робовите Свои на кои Тој сака го пролева, тие одеднаш со радост се исполнуваат, иако беа очајни пред да се спушти врз нив.**“ (Куран: Ер-Рум, 48-49)

Зборовите на Возвишениот: „и ја распростира милоста Своја“ – со благословот сè ќе стане почестено и секој во тие предели и тие покраини.

„Тој е вистинскиот заштитник и Единиот достоин за благодарност.“ – то ест, Тој е единствен Кој прави распоред меѓу Своите созданија во она што е корисно за нив на овој и идниот свет. Тој е, затоа, Оној на кој треба да му се заблагодари на крајот, што и да одреди и направи.

وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَثَّ فِيهِمَا مِنْ دَابَّةٍ وَهُوَ عَلَى جَمْعِهِمْ إِذَا يَشَاءُ قَدِيرٌ وَمَا أَصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فَبِمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ

„И од доказите Негови е создавањето на небесата и на Земјата и на живите суштества кои ги расеа по нив; Тој е способен сите да ги собере кога ќе сака. (29) А несреќата која ќе ве снајде е поради гревовите кои сте ги направиле, а Тој многу од нив ги простува. (30) И вие нема да можете да Му избегате на Земјата, и освен Аллах немате ни заштитник, ни помошник! (31)“

Зборовите на Возвишениот: „И од доказите Негови“ – значи знаменија кои упатуваат на Неговата величина, Неговата моќ и Неговата власт е:

„создавањето на небесата и на Земјата и на живите суштества кои ги расеа по нив.“ – расеал по небото и Земјата. „...од живите суштества...“ – се мисли на сè што има душа, со сите различности на раси и видови, кои се раширени по разните краеве на небесата и Земјата. „Тој е“ – покрај сето ова, „способен сите да ги собере кога ќе сака.“ – има моќ сите созданија да ги собере на Судниот ден на едно место. Може да направи да го слушнат повикувачот и да не се измолкнат ниту со трепет од Неговиот вид. Тогаш Тој ќе им пресуди со праведна и вистинска пресуда.

Зборовите на Возвишениот: „А несреќата која ќе ве снајде е поради гревовите кои сте ги направиле“ – значи: О луѓе, каква тешкотија да ве снајде, тоа е поради вашите одвратни постапки што сте ги направиле.

„а Тој многу од нив ги простува.“ – простува многу гревови, па заради нив не ве казнува. Преминува преку нив. Како што вели Возвишениот: „Да ги казнува

Аллах луѓето според тоа што го заслужуваат, ништо живо на Земјината површина не би оставил; но, Тој ги остава до рокот одреден.“ (Куран: Ел Фатир, 45)

Во веродостоен хадис стои: „*Се колнам во Оној во Чии раце е мојата душа, нема верникот да го погоди нешто, било беда, тешкотија, грижа или жалост, а Аллах со тоа да не му избрише од неговите гревови. Па дури и трн ако го боцне.*“

Пренесува Ибн ебу Хатим од Али р.а. дека рекол: „Дали сакате да ви кажам кој е најдобар ајет во Книгата на Возвишениот Аллах, за кој Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ни раскажал? Тој е: **„А несреќата која ќе ве снајде е поради гревовите кои сте ги направиле, а Тој многу од нив ги простува.**“ Јас ќе ти го протолкувам, о, Али. Што и да ве погоди од болест, казна или неволја тоа е последица од вашите раце. Ако Аллах за нешто на дуњалукот казни, од сомилост за тоа нема да казнува на ахирет. Она што Аллах на дуњалукот го прости, за него пак нема да прашува на ахирет.“

وَمِنْ آيَاتِهِ الْجَوَارِ فِي الْبَحْرِ كَالْأَغْلَامِ إِنْ يَشَأْ يُسْكِنِ الرِّيحَ فَيَظَلَلْنَ رَوَاكِدَ عَلَى ظَهْرِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ أَوْ يُوبِقُهُنَّ بِمَا كَسَبُوا وَيَعْفُ عَنْ كَثِيرٍ وَيَعْلَمَ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِنَا مَا لَهُمْ مِنْ مَّحِيصٍ

„И од доказите Негови се бродовите кои личат на планини што пловат по морето. (32) Ако сака, Тој го смирува ветрот и тие остануваат неподвижни на површината негова – тоа се поуки за секого кој е трпелив и благодарен – (33) или ќе ги потопи поради гревовите што ги заработиле – а Тој многу од нив ги простува – (34) за да се уверат тие што ги негираат доказите Наши дека од казната Наша не можат да избегаат. (35)“

Едно од знаменијата кои упатуваат на Неговата моќ и власт е тоа што морето го направил погодно за пловидба на бродовите според Неговата одредба. Тие огромни како планини можат да пловат. **„Ако сака, Тој го смирува ветрот“** – кој ги движи бродовите по морето, така што не се движат, туку напротив, остануваат закотвени и неподвижни на морската површина.

„тоа се поуки за секого кој е трпелив“ – во тешкотии **„и благодарен“** – во благосостојба. Како што вели Возвишениот: **„или ќе ги потопи поради гревовите што ги заработиле“** – значи ако сака Тој и бродовите може да ги уништи, да ги потопи со патниците кои пловат на нив заради нивните гревови. **„а Тој**

многу од нив ги простува“ – значи од гревовите нивни. Ако ги казнуваше за сите нивни злодела, ќе го уништеше секого кој плови по морето. Но Тој поради Својата добрина и милост испраќа ветер кој им е потребен на луѓето, како што и дождот го спушта во доволни количини, „**за да се уверат тие што ги негираат доказите Наши дека од казната Наша не можат да избегаат**“ – значи од Нашата казна и одмазда нема да можат да избегаат. Принудени се да се покоруваат на Нашата моќ.

فَمَا أُوْتِيتُمْ مِّنْ شَيْءٍ فَمَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَى لِلَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ وَالَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبَائِرَ الْإِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ وَإِذَا مَا غَضِبُوا هُمْ يَغْفِرُونَ وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَمْرُهُمْ شُورَىٰ بَيْنَهُمْ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ وَالَّذِينَ إِذَا أَصَابَهُمُ الْبَغْيُ هُمْ يَنْتَصِرُونَ

„Сè што ви е дадено е само уживање во животот на овој свет, а тоа што е кај Аллах е подобро и потрајно за тие што веруваат и што на Господарот свој се потпираат; (36) и за тие што ги избегнуваат големите гревови и развратот и кои, кога некој ќе ги налути, простуваат; (37) и за тие што на Господарот свој Му се одзиваат, и кои намаз извршуваат, и кои за работите свои се договараат, а дел од тоа со што сме ги снабдиле го даваат, (38) и за тие што им пружаат отпор на угнетувачите. (39)“

Возвишениот Аллах ја опишува состојбата на дуњалукот и неговите украси како безначајни и сè што има на него од минливи благодати. „**Сè што ви е дадено е само уживање во животот на овој свет**“ – без оглед колку ќе соберете и постигнете, немојте да се залажувате со тоа. Тоа, навистина, е моментно уживање во минливиот живот на овој свет.

„**а тоа што е кај Аллах е подобро и потрајно**“ – значи Аллаховата награда, надомест, се подобри од дуњалукот и она што е на него, затоа немојте да му давате предност на минливото над вечното. Затоа Возвишениот вели: „**за тие што веруваат**“ – значи тоа е за оние кои ќе бидат трпеливи избегнувајќи ги дуњалучките уживања.

„**и што на Господарот свој се потпираат**“ – со цел Тој да ги помогне во трпеливоста при извршување на обврски и оставање на забрани. Потоа Возвишениот вели:

„и за тие што ги избегнуваат големите гревови и развратот“ – толкување на зборовите **„големите гревови и развратот“**, претходно го објаснивме во поглавајето Ел Араф, 33. ајет. **„и кои, кога некој ќе ги налути, простуваат.“** – простуваат и преминуваат преку навредите на другите луѓе. Во сахих хадис се кажува дека: *„Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. никогаш за себе лично не се одмаздувал, освен кога е прекршена Аллахова забрана. Ибн ебу Хатим пренесува од Ибрахим и кажува: „Верниците мразеле да бидат во нешто понижени, а кога биле во можност да се осветат, тие простувале.“*

Зборовите на Возвишениот: **„и за тие што на Господарот свој Му се одзиваат“** – а тоа се манифестира во следењето на пратеникот, спроведувајќи ја Неговата наредба и оставајќи го она што Тој го забранува.

„и кои намаз извршуваат“ – а намазот е највозвишена форма на искажување ибадет – робување на Возвишениот Allah.

„и кои за работите свои се договараат“ – тоа се оние кои никаква одлука не донесуваат сè додека меѓусебно не ја проучат и формираат мислење за некоја работа, како што вели Возвишениот: **„...И договорај се со нив.“** (Куран: Али Имран, 159) Заради ова, Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. се договарал со своите асхаби за воените походи, како и за други важни одлуки, со цел муслиманите тоа со срце да го прифатат и да бидат подготвени и сложни во спроведувањето. Затоа Омер ел Фарук по него избирањето на халиф го оставил да се изведува по принципот на шура – договарање.

„а дел од тоа со што сме ги снабдиле го даваат“ – на тој начин што прават добротворство кон Аллаховите созданија, почнувајќи од ближните.

Зборовите на Возвишениот: **„и за тие што им пружаат отпор на угнетувачите.“** – оние кои се подготвени да станат во одбрана и му даваат отпор на секој кој им прави насилство. Тие даваат сè од себе за да ја покажат моќта на победата на правдата над неправдата, не признавајќи ја немоќта и понижувањето. Тие имаат сила да му се осветат на насилникот, а кога се осветуваат и ја имаат иницијативата, не ја преминуваат границата, туку со достоинство простуваат. Така постапил Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. кон Гаурес ибн Харис кога сакал со сабја да го убие додека бил на спиење. Пратеникот с.а.в.с. се разбудил и видел во раката на Гаурес крената сабја. Пратеникот с.а.в.с. го прекорил и сабјата од раце му падна. Па кога Пратеникот с.а.в.с. му ја зеде сабјата, не му се осветил на Гаурес, туку му простил и го пуштил да замине. Исто така, Пратеникот с.а.в.с. му простил на Лебид ибн ел-Еасам, кој во една прилика му

подметнал магија (сихр). Иако имал можност, тој дури и не го прекорил, ниту тоа му го споменал. Исто така ѝ простил на Еврејката Зејнеб, сестра на Мирхаб, од Хајбер, која му ставила отров во храната (плешка од овца) на денот кога е освоено Хајбер. Но од отровот кога умрел Бишр ибн ел-Бера р.а. тој дозволил да биде убиена поради тоа. Исто така и простувањето на Јусуф а.с. кој им простил на своите браќа и неговите зборови упатени до нив: „**Прекор денес нема да биде – Аллах ќе ви прости.**“

Примери од овој вид има многу, а Аллах најдобро знае. А казната за зло е слично зло.

وَجَزَاءُ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِّثْلُهَا فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ وَلَمَنِ
 انتَصَرَ بَعْدَ ظُلْمِهِ فَأُولَئِكَ مَا عَلَيْهِمْ مِّنْ سَبِيلٍ إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَظْلِمُونَ النَّاسَ وَيَبْغُونَ
 فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ وَلَمَنِ صَبَرَ وَغَفَرَ إِنَّ ذَلِكَ لَمِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ

„А казната за злото е слично зло, а тој што ќе прости и ќе се поправи Аллах ќе го награти; Тој навистина не ги сака тие што чинат неправда. (40) А тој што ќе возврати со иста мерка откако му е сторена неправда, па таквите не можат да бидат казнети, (41) а ќе бидат казнети тие што ги угнетуваат луѓето и тие што без никаква основа редот на Земјата го нарушуваат; нив ги чека болно страдање. (42) А кој ќе се стрпи и ќе прости – тоа навистина спаѓа во вистинските постапки. (43)“

Зборовите на Возвишениот: „А казната за злото е слично зло“ – се слични на зборовите на Возвишениот: „На тие што ќе ве нападнат возвратете им со иста мерка и плашете се од Аллах, и знајте дека Аллах е на страната на богобојазливите.“ (Куран: Ел-Бекара, 194) Исто како и: „Ако сакате да возвратите на неправдата, тогаш направете го тоа во толкава мерка колку што ви е направено; а ако се воздржите – тоа е навистина подобро за трпеливите.“ (Куран: Ен Нахл, 126) Се пропишува правда, а тоа е кисас (одмазда) и се поттикнува на добротинство, а тоа е простување. Затоа Возвишениот кажува: „а тој што ќе прости и ќе се поправи Аллах ќе го награти“ – значи тоа дело нема да му биде изгубено кај Аллах. Во веродостоен хадис се наведува: „Секој кој ќе прости Аллах само ќе му го зголеми достоинството (угледот).“

„Тој навистина не ги сака тие што чинат неправда“ – значи оние кои ќе го започнат злото.

Потоа Возвишениот Аллах вели: **„А тој што ќе возврати со иста мерка откако му е сторена неправда, па таквите не можат да бидат казнети“** – значи не е грев да му се возврати ударот на оној кој направил зулум. Возвишениот вели: **„а ќе бидат казнети“** – грев е и ќе бидат казнети **„тие што ги угнетуваат луѓето и тие што без никаква основа редот на Земјата го нарушуваат“** – кои без никаква причина вршат зулум (неправда, насилство) над луѓето.

„нив ги чека болно страдање.“ – тешко и неподносливо. Откако Возвишениот Аллах неправдата и оној кој чини неправда ги прогласува за омразена, и пропишува кисас, Тој кажува, поттикнувајќи на покајание, прошка и помирување: **„А кој ќе се стрпи и ќе прости“** – ќе биде трпелив при вознемирување на другите и ги покрие нивните одвратни постапки. **„тоа навистина спаѓа во вистинските постапки.“**

Сеид ибн Џубејр кажува: „Тоа спаѓа од вистинските работи (постапки) кои Аллах ги пропишува, наредува, односно од пофалените нешта и дела. Тие се постапки кои заслужуваат посебно возвишени награди од Аллах и секоја пофалба.“

Имамот Ахмед пренесува од Ебу Хурејре р.а. дека рекол: *„Навистина, еден човек почнал да го укорува (пцуе, навредува) Ебу Бекр р.а., а Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. бил седнат. Потоа Пратеникот с.а.в.с. се зачудил и се насмеал. Откако човекот претерал со многуте навреди, Ебу Бекр р.а. возвратил на некои зборови. Тогаши Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. се налутил и станал. Ебу Бекр, р.а. го стигнал и го праши: „Аллахов Пратенику, тој мене ме навредуваше и пцуеше, а ти беше седнат, па откако му возвратив на некои зборови, ти се налути и стана.“ Рече: „Со тебе беше мелек кој те штитеше, кога возврати на некои негови зборови, дојде шејтан, па не сакав да седам со шејтанот.“* – потоа рече – *„О, Ебу Бекр, три работи се секако, вистина: ако човекот кому се прави неправда се стрпи во име на Аллах, Тој ќе го возвиши и помогне. Ако човекот ја отвори вратата на дарешливоста посакувајќи добро, Аллах ќе го збогати со тоа. Ако човекот ја отвори вратата на просење посакувајќи да се збогати, Аллах ќе му го намали богатството.“* Овој хадис е врв на убаво однесување и порака. Во целост одговара на личноста на Сидик р.а..

وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ وَلِيٍّ مِّنْ بَعْدِهِ وَتَرَى الظَّالِمِينَ لَمَّا رَأَوْا الْعَذَابَ يَقُولُونَ هَلْ إِلَىٰ مَرَدٍّ مِّنْ سَبِيلٍ وَتَرَاهُمْ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا خَاشِعِينَ مِنَ الدُّلِّ يَنْظُرُونَ مِنْ طَرْفٍ خَفِيٍّ وَقَالَ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ الْخَاسِرِينَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ وَأَهْلِيهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَلَا إِنَّ الظَّالِمِينَ فِي عَذَابٍ مُّقْتَبٍ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِّنْ أَوْلِيَاءَ يَنْصُرُونَهُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ سَبِيلٍ

„А кого Аллах ќе го остави во заблуда, за него помошник освен Него нема да има. И ти ќе видиш како ќе повикаат насилниците кога ќе го доживеат страдањето: „Постои ли некаков начин да се вратиме?“ (44) И ќе видиш како понижени и истоштени се изложуваат на огнот, а тие под око го гледаат. Тие кои верувале, ќе речат: „Вистински страдалници се тие коишто на Судниот ден и себеси и децата свои ќе ги упропаstat!“ А зарем насилниците нема да бидат во непрекидно страдање? (45) За нив нема да има помагачи да им помогнат, освен Аллах!; А кого Аллах ќе го скршне кон заблуда, тој патот на спасението нема ни да го има! (46)“

Возвишениот известува за Своето благородно битие. Тој е Оној со чија волја сè се случува. Тој нешто што не го посакува тоа не може и да биде. Оној кого Тој ќе го упати, навистина, никој во заблуда не може да го одведе. А кого Тој во заблуда ќе го остави, тогаш никој не може да го упати. Потоа известува за насилниците. Тие се оние што му припишуваат здружник на Аллах (ширк):

„кога ќе го доживеат страдањето“ – значи на Судниот ден, ќе посакаат да се вратат на дуњалук.

„Постои ли некаков начин да се вратиме?“ – слично на зборовите на Возвишениот: „А да ти се даде да ги видиш како, кога пред Огнот ќе бидат задржани, ќе речат: „Камо да бевме вратени, па докажете на Господарот наш да не ги негираме и верници да станеме!““ (Куран: Ел Енам, 27)

„И ќе видиш како понижени и истоштени се изложуваат на огнот“ – огнот цехенемски.

„понижени и истоштени“ – понижување кое ги погодило заради непослушноста кон Аллах.

„а тие под око го гледаат“ – со крадлив поглед кој го упатуваат на огнот, стравувајќи од него. Се обидуваат да го избегнат, убедени дека ќе паднат во

него, дека нема излез. Чувствата кои ги доживуваат во душата се страшни. Аллах да нè сочува од тоа.

„Тие кои верувале, ќе речат...“ – значи, верниците ќе зборуваат на Судниот ден: „Вистински страдалници се тие коишто на Судниот ден и себеси и децата свои ќе ги упропастанат!“ – значи ги одведат во цехенем. Се упропастиле себеси. Ги упропастиле најмилиите. Ги упропастиле своите пријатели.

„А зарем насилниците нема да бидат во непрекидно страдање?“ – во трајно, постојано и неминливо казнување. Понатаму Возвишениот кажува: „За нив нема да има помагачи да им помогнат, освен Аллах!“ – тие нема да можат да ги избават од казната и ужасните маки.

„А кого Аллах ќе го скршне кон заблуда, тој патот на спасението нема ни да го има!“ – за него нема спас.

اسْتَجِيبُوا لِرَبِّكُمْ مِّن قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَّ يَوْمٌ لَا مَرَدَّ لَهُ مِنَ اللَّهِ مَا لَكُمْ مِّن مَّجْبَأٍ يَوْمَئِذٍ وَمَا لَكُمْ
مِّن نَّكِيرٍ فَإِنْ أَعْرَضُوا فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا إِلَّا الْبَلَاغُ وَإِنَّا إِذَا أَذَقْنَا
الْإِنْسَانَ مِنَّا رَحْمَةً فَحَرَحَ بِهَا وَإِنْ نُصِبْنَاهُمْ سَيْئَةً بِمَا قَدَّمْتَّ أَيْدِيَهُمْ فَإِنَّ الْإِنْسَانَ كَفُورٌ

„Одзвете Му се на Господарот свој пред да дојде Денот кој Аллах нема да го сопре. Тој Ден прибежиште нема да имате и нема да можете да негирате. (47) А ако главите ги свртат – па, Ние тебе не те пративме да бидеш нивен чувар, ти си должен само да известиш. Кога на човекот ќе му дадеме да ја почувствува милоста Наша, тој ѝ се радува, а кога ќе го снајде некаква несреќа поради тоа што ги сторице рацете нивни, тогаш човекот благодатите не ги признава. (48)“

Откако Возвишениот Аллах ги спомнал стравотиите на Судниот ден, предупредува на тоа и наредува дека мора за него да се има подготовка, па кажува: „Одзвете Му се на Господарот свој пред да дојде Денот кој Аллах нема да го сопре,“ – значи тогаш кога тој ќе нареди да се случи со зборовите: „Биди“ Тој како трепет од окото ќе биде. Возвишениот кажува: „Тој Ден прибежиште нема да имате и нема да можете да негирате.“ – значи, при рака нема да имаат ништо со што би се заштитиле, со што би се одбраниле. Нема да можат да се сокријат, ниту ќе се сокријат од погледот на Возвишениот и Величествениот.

Тој, напротив, ќе има потполна власт над вас, со Своето знаење, со Својот поглед и Својата моќ. Друго прибежиште освен Него нема да има.

„А ако главите ги свртат“ – значи мушриците „па, Ние тебе не те пративме да бидеш нивен чувар.“ – значи ти не си тој кој над нив имаш власт. Како што вели Возвишениот: „Твое е да објавуваш, а Наше е да бараме полагање на сметката.“ (Куран: Ер Рад, 40) А тука Возвишениот вели: „ти си должен само да известиш“ – тебе како задача ти дадовме само да го доставиш Аллаховото послание кое им е испратено. Возвишениот кажува: „Кога на човекот ќе му дадеме да ја почувствува милоста Наша, тој ѝ се радува“ – значи кога ќе го погоди благосостојба и го окружат благодати тој е радосен. „а кога ќе го снајде некаква несреќа“ – значи кога луѓето ќе ги снајде некаква казна или тешкотија „поради тоа што ги сториле рацете нивни, тогаш човекот благодатите не ги признава.“ – значи поради нивното грешење. Тогаш тие забораваат и ги негираат благодатите во кои претходно уживале, освен оние кои Аллах ги упатил, оние кои верувале и правеле добри дела. Верникот е онаков каков што го опишал Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.: „Ако го снајде добро (изобилие) тој се заблагодарува, па тоа ќе му биде добро за него. Ако го снајде лошо (немаштија), тој се стрпи, па така тоа ќе биде добро за него. Тоа е така само со верниците, не е со сите луѓе.“

لِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ يَهَبُ لِمَنْ يَشَاءُ إِنَاءً وَيَهَبُ لِمَنْ يَشَاءُ
الدُّكُورَ أَوْ يُزَوِّجُهُمْ ذُكْرَانًا وَإِنَاءً وَيَجْعَلُ مَنْ يَشَاءُ عَقِيمًا إِنَّهُ عَلِيمٌ قَدِيرٌ

„Аллахова е власта на небесата и на Земјата. Тој создава сè што сака! Тој подарува женски деца кому сака, а кому сака – машки, (49) или им дава и машки и женски, а кого сака го остава без пород; Тој навистина сè знае и сè може. (50)“

Возвишениот соопштува дека Тој е Оној кој располага со небесата и Земјата. Тој во нивното создавање поседува апсолутна сувереност. Што сака – ускратува, а што сака – дава. „Тој подарува женски деца кому сака.“ – кого сака го снабдува само со женски пород, како Лут а.с., „а кому сака – машки“ – значи, синови како што бил случај со Ибрахим а.с..

„или им дава и машки и женски“ – значи кому сака од луѓето Тој им ги дава двата породи, како Мухамед с.а.в.с. „а кого сака го остава без пород“ – значи, да нема деца како Јахја а.с. и Иса а.с.. Тоа го кажува имамот Бегави.

„Тој навистина сè знае и сè може“ – значи Тој располага со знаењето за тоа што заслужува секој од овој вид, како што има моќ според тоа луѓето да ги разделува. Нека биде славен Сознајниот, Семокниот.

وَمَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَكَلِّمَهُ اللَّهُ إِلَّا وَحْيًا أَوْ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ أَوْ يُرْسِلَ رَسُولًا فَيُوحِيَ بآيَاتِهِ
مَا يَشَاءُ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذُنُوبِكُمْ وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِّنْ أَمْرِنَا مَا كُنْتَ تَدْرِي مَا الْكِتَابُ
وَالْإِيمَانُ وَلَكِن جَعَلْنَاهُ نُورًا نَّهْدِي بِهِ مَنْ نَّشَاءُ مِنْ عِبَادِنَا وَإِنَّكَ لَتَهْدِي إِلَى صِرَاطٍ
مُّسْتَقِيمٍ صِرَاطِ اللَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ أَلَا إِلَى اللَّهِ تَصِيرُ الْأُمُورُ

„На ниту еден човек не му е дадено Аллах да му се обраќа, освен преку
вдахновение, или зад превез, или да испрати пратеник кој, со Негова
дозвола, го објавува тоа што Тој го сака! – Тој навистина е Возвишен
и Мудар! (51) Ние на таков начин и тебе ти го објавуваме тоа што ти
се објавува. Ти не знаеше што е Книга, ниту што е верување, но Ние
ја направивме светла помош на која ги упатуваме од робовите Наши
тие што сакаме. А ти, навистина, упатуваш на Вистинскиот пат, (52)
на Аллаховиот пат, Кому Му припаѓа сè што е на небесата и сè што е
на Земјата. И ете, кај Аллах сè ќе се врати! (53)“

Овие се три начини на спуштање на Објавата од Возвишениот Аллах. Понекогаш веровесникот с.а.в.с. добива јасни чувства на објава, вдахновение, така што нема сомнеж дека тоа е од Возвишениот Аллах, како што се наведува во сахих хадис кој го пренесува Ибн Хибан од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. дека рекол: „Навистина, Рухул-Кудус ми вдахна во моето срце, дека ниедна душа нема да умре сè додека не го потроши пропишаното нејзино снабдување (ризк), и не го дочека одредениот животен рок. Па, плашете се од Аллах, и бидете љубезни, во своето обраќање.“ Односно, барајте го снабдувањето на дозволен и пропишан начин.

Зборовите на Возвишениот: „или зад превез“ – како што се одвивал разговорот со Муса а.с..

Зборовите на Возвишениот: „или да испрати пратеник кој, со Негова дозвола, го објавува тоа што Тој го сака!“ – како што се симнувал Џибрил а.с. и останатите мелеци на нашиот Пратеник с.а.в.с. и на останатите пратеници а.с..

„Тој навистина е Возвишен и Мудар!“ – па Тој е Возвишен, Знаен, за сè известен и Мудар.

Возвишениот вели: „Ние на таков начин и тебе ти го објавуваме тоа што ти се објавува.“ – значи Куранот.

„Ти не знаеше што е Книга, ниту што е верување“ – значи детално објаснето како што ти се пропишува со Куранот, „но Ние ја направивме“ – книгата Куран, „светла помош на која ги упатуваме од робовите Наши тие што сакаме.“

Како што вели Возвишениот: „Кажи: ,Тој е упатство и лек за верниците. А тие што не сакаат да веруваат – и глуви и слепи се!“ (Куран: Фуссилет, 44)

Зборовите на Возвишениот: „А ти, навистина“ – о, Мухамеде, „упатуваш на Вистинскиот пат“ – значи даваш насоки и ориентација. Потоа го објаснува тој пат: „на Аллаховиот пат“ – со Неговиот верозакон, со кој му наредил Allah.

„Кому Му припаѓа сè што е на небесата и сè што е на Земјата“ – то ест, Тој е нивен Господар. Тој над нив има секоја власт. Тој управува и располага со нив. Тој е Оној кој кога ќе даде одредба никој не може да ја оспори.

„И ете, кај Allah сè ќе се врати!“ – значи сите нешта кај Него се враќаат. Тој ќе ги раздели и ќе донесе пресуда за она што зборувале насилниците и оние кои негирале. Славен да биде и високо и големо Возвишен Тој.

Крај на краткиот коментар на поглавјето Еш Шура.

На Allah му припаѓа благодарноста и благодаратта, славата и добрината. Од Него е упатството и на Него се потпираме.

43. Поглавје – „Ез Зухруф“ (Украс)

Објавено во Мека, освен 54. ајет, тој е медински. Има 89 ајети.

Објавено е по поглавјето Еш Шура.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَم وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ وَإِنَّهُ فِي أُمِّ الْكِتَابِ لَدَيْنَا لَعَلِيٍّ
حَكِيمٌ أَفَنَضْرِبُ عَنْكُمْ الذِّكْرَ صَفْحًا أَنْ كُنْتُمْ قَوْمًا مُّسْرِفِينَ وَكَمْ أَرْسَلْنَا مِنْ نَبِيِّ فِي
الْأُولَيْنَ وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ فَأَهْلَكْنَا أَسَدًّا مِنْهُمْ بَطْشًا وَمَضَى مَثَلُ
الْأُولَيْنَ

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Ха-мим! (1) Се колнам во Книгата јасна! (2) Ние ја објавуваме како Куран на арапски јазик, за да разберете, (3) а тој во Главната Книга, кај Нас, е ценет и совршен. (4) Зарем да се откажеме Опомената да ви ја соопштуваме затоа што секоја граница на злото ја поминувате? (5) А колку веровесници Ние им испративме на претходните народи (6) и ниту еден веровесник не им дојде, а да не му се исмеваа! (7) Затоа ги уништувавме тие што беа помоќни од овие, а им е спомнат примерот за претходните народи. (8)“

Возвишениот Аллах кажува: „Ха-мим! Се колнам во Книгата јасна“ – јасна со возвишени и величествени значења и зборови, бидејќи е објавена на арапски јазик кој е најречит од јазиците со богат израз во меѓусебната комуникација на луѓето. Затоа Возвишениот кажува: „Ние ја објавуваме“ – имено, изворно преведено значи „го направивме“, но тука има значење на објавување „како Куран на арапски јазик“ – значи, на јазикот на Арапите.

„за да разберете“ – со цел да можете да ги сфатите неговите значења.

„а тој во Главната Книга, кај Нас, е ценет и совршен.“ – значи: дека е почеста која Куранот ја ужива во високите сфери (меѓу мелеците) потполна јасна. Возвишениот вели: **„а тој“** – значи Куранот, **„во Главната Книга“** – во Леухулмахфуз, книга внимателно сочувана **„кај Нас“**, **„е ценет“** – ужива величествено место, углед и почест. **„и совршен“** – совршено прецизен, без некаква забуна и скршнување. Сето ова има за цел да се нагласи куранската величина и недостижност. Како што на друго место Возвишениот вели: **„Тоа е, навистина, благородниот Куран во грижливо чуваната Книга. Смеат да го допрат само тие што се чисти! Тој е Објава од Господарот на световите.“** (Куран: Ел Вакиа, 77-80) Од значењето на овие два ајета, исламските научници дошле до заклучок дека нечиста личност не смее да го допира Мусхафот. Тоа се спомнува во некои хадиси затоа што мелеците во Високото Друштво му оддаваат почест на Мусхафот во кој е содржан Куранот. Жителите на Земјата имаат поголема обврска и задолжение тоа да го прават бидејќи тој ним им е објавен. Говорот на Куранот ним им е упатен. Затоа, во преден план луѓето се должни кон Куранот да се однесуваат со почит искажувајќи му секое признание. Послушно да му се стават на располагање и ја прифатат покорноста бидејќи и самиот Аллах му одредил место на Куранот: **„а тој во Главната Книга, кај Нас, е ценет и совршен.“**

„Зарем да се откажеме Опомената да ви ја соопштуваме затоа што секоја граница на злото ја поминувате?“ – толкувачите на Куранот спорат околу значењето на овој ајет. Се спомнуваат многу мислења. Најубаво што е кажано е дека Возвишениот Аллах заради Својата милост кон созданијата не прекинува да ги повикува кон добро и мудротото Упатство – Куранот, иако тие тоа го одбиваат и секоја мера на зло ја преминуваат. Тој дури и следењето на Упатството им го става во обврска. На Вистинскиот пат ќе тргнат оние на кои им е пропишано Упатството (па за тоа следење ќе бидат обилно наградени), а како доказ против оние за кои е одредена несреќата ќе биде заслужената казна. Потоа Возвишениот Аллах сака да го смири срцето на својот Пратеник с.а.в.с., па кажува:

„А колку веровесници Ние им испративме на претходните народи“ – тие народи му претходеа на твојот народ;

„и ниту еден веровесник не им дојде, а да не му се исмеваа!“ – значи: го сметале за лажго и го земале за потсмев.

„Затоа ги уништувавме тие што беа помоќни од овие“ – значи Мухамеде, ги уништивме оние кои пратениците ги сметале за лажговци, иако биле помоќни од твојот народ. Како што вели Возвишениот: **„Кога Пратениците нивни**

јасни докази им носеа, тие со знаењето што го имаа се гордееја, и ги снајде тоа на што постојано се потсмеваа.“ (Куран: Мумин, 83)

Ајети со ваква порака ги има многу. А зборовите на Возвишениот: „а им е спомнат примерот за претходните народи.“ – значи ние како примери за поука сме ги спомнале за народите кои по нив живееле. Ако пратениците ги сметаат за лажни, ќе ги снајде она што ги погодило и народите што живееле пред нив. Како што вели Возвишениот на крајот од ова поглавје: „И ги направивме пример и поука за подоцнежните народи.“ (Куран: Ез Зухруф, 56)

وَلَكِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ خَلَقَهُنَّ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ
الْأَرْضَ مَهْدًا وَجَعَلَ لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ وَالَّذِي نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً بِقَدَرٍ
فَأَنْشَرْنَا بِهِ بَلْدَةً مَيِّتًا كَذَلِكَ تُخْرَجُونَ وَالَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنَ الْمُلْكِ
وَالْأَنْعَامِ مَا تَرْكَبُونَ لِتَسْتَوُوا عَلَى ظُهُورِهِ ثُمَّ تَذْكُرُوا نِعْمَةَ رَبِّكُمْ إِذَا اسْتَوَيْتُمْ عَلَيْهِ وَتَقُولُوا
سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ وَإِنَّا إِلَى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ

„Па ако ги запрашаш кој ги создаде небесата и Земјата, тие сигурно ќе речат: „Ги создаде Силниот и Сознајниот!“ (9). Тој што Земјата лулка ви ја направи и по неа патишта ви создаде, за да се упатувате. (10) Тој што од небото водата со мерка ја спушта, со чија помош во живот ги враќаме мртвите предели – така и вие од гробовите ќе бидете оживеани. (11) Тој што создава секаков вид на суштества во парови и ви дава бродови и животни за на нив да патувате, (12) на палубите и на грбовите нивни да се сместите и, потоа, кога ќе се исправите на нив, да се сетите на благодатите од Господарот свој и да кажете: „Славен и Возвишен нека е Тој што ова ни го потчини, ние не би можеле тоа сами да го постигнеме, (13) и ние кај Господарот свој сигурно ќе се вратиме!“ (14)“

Возвишениот кажува: Ако ги прашаш, о, Мухамеде, тие мушрици: „кој ги создаде небесата и Земјата, тие сигурно ќе речат: „Ги создаде Силниот и Сознајниот!“ – тие, навистина, ќе признаат дека на сето тоа Создател е Аллах, Единствениот. Никој не му е соучесник. А тие и покрај ова тврдење обожуваат, освен Него, други божества. Понатаму, Возвишениот кажува: „Тој што Земјата

лудка ви ја направи“ – значи престојувалиште и стабилна. Вие по Земјата патувате, се будите и спиеете иако е поставена на подвижна водена маса. Аллах ја зацврстил Земјата со планини за да не се раздвижува натаму-наваму. **„и по неа патишта ви создаде**“ – патишта и приоди кои се протегаат меѓу планините и преку долините. **„за да се упатувате.**“ – патувајќи од едно на друго место. **„Тој што од небото водата со мерка ја спушта**“ – според потреба за посевите што ќе ги посеете, плодовите што ги очекувате, колку што ви е потребно за пиење вам и на вашиот добиток. Возвишениот Аллах кажува: **„со чија помош во живот ги враќаме мртвите предели**“ – значи мртвата земја, а откако ќе се натопа со дожд ќе оживее со разновидни плодови. Преку оживување на мртвата земја Возвишениот Аллах потоа укажува на оживување на мртвите тела на Судниот ден, па кажува: **„така и вие од грбовите ќе бидете оживени.**“ Возвишениот понатаму вели: **„Тој што создава секаков вид на суштества во парови**“ – од растителниот свет што од земјата никнуваат сите видови, сите сорти и сите плодови, како и од животинскиот свет од различни видови.

„и ви дава бродови и животни за на нив да патувате“ – значи бродови, а ви ги потчини животните за да ви даде да се користите со нив како храна и пиење и како превозно средство. Затоа Возвишениот кажува: **„на палубите и на грбовите нивни да се сместите**“ – целосно да се искачите на палубите и грбовите на животните **„и, потоа, кога ќе се исправите на нив, да се сегите на богатите од Господарот свој**“ – за сето тоа што ви го овозможил.

„и да кажете: „Славен и Возвишен нека е Тој што ова ни го потчини, ние не би можеле тоа сами да го постигнеме“ – ние за тоа немавме сила сами, ако Аллах ова не ни го овозможил, ние ќе бевме немоќни тоа да го направиме.

„и ние кај Господарот свој сигурно ќе се вратиме!“ – по нашата смрт кај Него послушно ќе се вратиме, кон Него е насочено нашето последно и најважно патување. Со ова кажување за начините на патување на дуњалукот, се обрнува внимание на патувањето кон ахиретот, како што со овосветското снабдување се потсетува на снабдувањето на идниот свет.

„Снабдете се, а најдобро снабдување е богобојазливоста.“ – или со дуњалучката облека се алудира на обезбедување на вечната ахиретска облека: **„но и раскошна облека, но облеката на богобојазливоста тоа е она најдоброто.**“ (Куран: Ел-Араф, 26) Пренесува имамот Ахмед од Али ибн Ребиа дека рекол: *„Го гледав Али како се качува на својата камила. Кога зачекори со ногата да*

јавне, рече: Бисмиллах, во името на Аллах. Кога се качи рече: „Славен и Возвишен нека е Тој што ова ни го потчини, ние не би можеле тоа сами да го постигнеме, и ние кај Господарот свој сигурно ќе се вратиме!“ Потоа Благодарност на Аллах – изговорил трипати. „Аллах е најголем“ – трипати, а потоа рекол: „Славен нека си Ти. Нема бог освен Тебе, јас се огрешив кон себеси, на прости ми!“ Тогаш се насмевнал. Го прашав: „Зошто се насмевна, владетелу на верниците?“ Тој р.а. на тоа ми одговори: „Го видов Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. како прави како што направив јас, па се насмевна. Јас го прашав: Зошто се насмевна, о, Аллахов Пратенику? – тој одговори: Возвишениот Величествен Господар се воодушевува со Својот роб кога ќе ги изговори зборовите: Господару мој, прости ми – и рече: Мојот роб спознал дека гревовите не може да ги прости никој освен Јас!“ Вака пренесуваат Ебу Давуд, Тирмизи и Несаи. Тирмизи кажува дека овој хадис е хасен-сахих. Пренесува Ахмед од Ибн Омер, р.а.: „Навистина, Пратеникот с.а.в.с. јавајќи изговорил: „Аллаху екбер“ – трипати а потоа проучил: „Славен и Возвишен нека е Тој што ова ни го потчини, ние не би можеле тоа сами да го постигнеме, и ние кај Господарот свој сигурно ќе се вратиме!“ потоа ја учел довата: „Аллаху мој, Те молам да ми подариш на овој пат добрина и богобојазливост и работа со која Ти ќе бидеш задоволен. Аллаху мој, олесни ни го патувањето и скрати ја раздалеченоста. Аллаху мој, Ти си наш сопатник и чувар на нашите семејства, па Те молам, Аллаху мој, биди наш сопатник на нашето патување и заштитник на нашите семејства“, а кога се враќал дома од патот изговарал: „Се вративме, каејќи се, само на Аллах му робуваме, ако Аллах даде, и само на својот Господар му се заблагодаруваме.““ Вака пренесуваат Муслим, Ебу Давуд, Несаи и Тирмизи.

وَجَعَلُوا لَهُ مِنْ عِبَادِهِ جُزْءًا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَكَفُورٌ مُّبِينٌ أَمْ اتَّخَذَ مِمَّا يَخْلُقُ بَنَاتٍ وَأَصْفَاكُم بِالْبَنِينَ وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُمْ بِمَا ضَرَبَ لِلرَّحْمَنِ مَثَلًا ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ أَوْ مَن يَشَاءُ فِي الْحِلْيَةِ وَهُوَ فِي الْخِصَامِ غَيْرُ مُبِينٍ وَجَعَلُوا الْمَلَائِكَةَ الَّذِينَ هُمْ عِبَادُ الرَّحْمَنِ إِنَّا أَشْهَدُوا خَلْقَهُمْ سَتُكْتَبُ شَهَادَتُهُمْ وَيُسْأَلُونَ وَقَالُوا لَوْ شَاءَ الرَّحْمَنُ مَا عَبَدْنَاهُمْ مَا لَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ

„А тие Му припишуваат Нему дел од робовите Негови. Човекот, навистина, е очигледен неблагодарник. (15) Зарем од тие коишто Тој ги

создава за Себе да земе ќерки, а вас да ве дарува со синови? (16) А кога некој од нив бива известен за тоа што на Семилосниот слично Му припишува (дека добил ќерка), лицето му се замрачува и тој се полни со гнев. (17) Зарем тие (ќерките) коишто растат во украси и коишто во расправа се беспомошни, Му ги припишувате на Аллах? (18) Тие ги сметаат мелеците, кои се робови на Семилосниот, за жени. Зарем тие присуствувале при создавањето нивно? – Нивните тврдења ќе бидат запишани и тие ќе одговараат! (19) Тие велат: „А да сакаше Семилосниот, ние нив немаше да ги обожуваме“. Тие за тоа ништо не знаат, тие само лажат. (20)“

Возвишениот Господар го соопштува за мушриците она што го работат. Оние измислици и лаги за Аллах практично покажувајќи ги, одвојувајќи од добитокот чијшто дел го жртвуваат за своите божества – тагутите и дел за Возвишениот Аллах. Како што вели Возвишениот: „Тие одредуваат за Аллах дел од реколтата и дел од добитокот, кој Тој го создал, па велат: „Ова е за Аллах, ‘ – тврдат тие – ,а ова за божествата наши!“ Меѓутоа, тоа што е наменето на божествата нивни не доспева до Аллах, додека тоа што е одредено за Аллах доспева до божествата нивни. Како лошо судат тие!“ (Куран: Ел-Енам, 136)

Тие, исто така, од синовите и ќерките му припишуваат на Аллах она што е лошо и непожелно кај многу луѓе, а тоа се женските деца. Како што вели Возвишениот: „Зарем за вас се синовите, а за Него ќерките?! Тоа тогаш би била неправедна поделба.“ (Куран: Ен Неџм, 21-22) Тука, во ова поглавје, Возвишениот Аллах кажува: „А тие Му припишуваат Нему дел од робовите Негови. Човекот, навистина, е очигледен неблагодарник.“

Потоа вели: „Зарем од тие коишто Тој ги создава за Себе да земе ќерки, а вас да ве дарува со синови?“ – со ова на мушриците им е упатен жесток приговор за потоа веднаш да уследи спомнување на причината за приговор, но повторно како општо значење.

„А кога некој од нив бива известен за тоа што на Семилосниот слично Му припишува (дека добил ќерка), лицето му се замрачува и тој се полни со гнев.“ – значи, кога на некој од нив му дојде вест за раѓање на ќерка, тој длабоко се засрамува и жално се растажува што му се кажува такво нешто одвратно, па од своите роднини срамежливо се сокрива. Затоа Возвишениот прашува – како е

можно нешто од што се срамите и се чувствувате понижени да му го припишувате на Аллах? Потоа вели: „Зарем тие (ќерките) коишто растат во украси и коишто во расправа се беспомошни, Му ги припишувате на Аллах?“ – значи дека жената по природа е со мана, па тој нејзин недостаток, слабост, го надополнува со украсување од најраната младост, додека при расправија е беспомошна и неспособна. Некои Арапи имале обичај да речат кога ќе им јават дека им се родила ќерка: „И тоа ми е некое дете. Плачењето ѝ е оружје (преку плач добива) а изневерувањето добрина (преку измама) добро постигнува.“ Па, дали прилега некој кој ги поседува овие својства да му биде припишан на Величествениот Аллах?! Возвишениот Аллах кажува: „Тие ги сметаат мелеците, кои се робови на Семилосниот, за жени.“ – тие, значи, за нив имаат такво мислење, но Аллах во тоа ги негира. Тој вели: „Зарем тие присуствувале при создавањето нивно?“ – значи, дали биле присутни кога ги создадовме како жени...?!

„Нивните тврдења ќе бидат запишани“ – за тоа, „и тие ќе одговараат!“ за тоа на Судниот ден. Ова е жестока закана и големо заплашување.

„Тие велат: „А да сакаше Семилосниот, ние нив немаше да ги обожуваме“ – значи, ако Аллах сакаше, Тој ќе го спречеше обожувањето на овие кипови, прикажани во ликот на мелеци – божји ќерки. Аллах, навистина, тоа го знае, и Тој со тие наши постапки се согласува. Со тоа паднале во неколку грешки. 1. На Аллах му припишале дете. 2. Изјавуваат дека Тој им дал предност на ќерките над синовите, па затоа мелеците ги направиле за Негови ќерки. 3. Ги обожуваат без да имаат за тоа некаков доказ, освен празно следење на страстите и имитирање на предците. 4. Како аргумент сметаат дека тоа, навистина, Аллах им го пропишал и дека тоа е Негова волја. Бидејќи, да не беше во ред нивното обожување, тие би верувале во кипови кои ги претставуваат ликовите на мелеците. Со такво свое образложение ја покажаа само својата голема неупатеност (цехалет). Тоа нивно оправдување со Аллаховата волја, Возвишениот Аллах најстрого го отфрла. Тој, навистина, со испраќање на пратеници и спуштање на објава, наредува само Тој да се обожува, никој во тоа не може да му биде ортак. Најстрого забранува робување на било што друго, во било кој вид. Како што Возвишениот кажува:

„Ние на секој народ Пратеник му испративме: „Само Аллах обожувајте Го, а тргнете се од тагудот!““ (Куран: Ен Нахл, 36) По спомнување на доказите што ги изнесуваат мушриците, Возвишениот понатаму кажува: „Тие за тоа ништо не знаат, тие само лажат.“ – значи тоа се само нивни измислици и лаги.

أَمْ آتَيْنَاهُمْ كِتَابًا مِّن قَبْلِهِ فَهُمْ بِهِ مُسْتَمْسِكُونَ بَلْ قَالُوا إِنَّا وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ آثَارِهِم مُّهُتَدُونَ وَكَذَلِكَ مَا أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِكَ فِي قَرْيَةٍ مِّن نَّذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَا إِنَّا وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ آثَارِهِم مُّقْتَدُونَ قَالَ أُولُو حِجَّتِكُمْ بَاهِدَىٰ مِمَّا وَجَدْتُمْ عَلَيْهِ آبَاءَكُمْ قَالُوا إِنَّا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ فَانتقمنا منهم فانظر كيف كان عاقبة المكدئين

„Зарем Ние претходно им дадовме Книга, па се придржуваат кон неа? (21) Тие дури и велат: „Ние ги затекнавме предците наши како ја исповедаат верата и следејќи ги стапките нивни ние сме на Вистинскиот пат.“ (22) Исто така, пред тебе, Ние ниту во еден град не испративме Опоменувач, а тие коишто живеела со раскошен живот да не зборуваа: „Ги затекнавме предците наши како ја исповедаат верата и ние стапките нивни ги следиме.“ (23) „Зарем и тогаш“ – ќе велеше тој – „кога јас ви носам подобра (вера) од таа којашто од предците ваши сте ја запамтите?“ А тие ќе одговараа: „Ние не веруваме во тоа што е пратено по вас!“ (24) И Ние ги казнувавме, па види како завршија тие кои пратениците ги клеветеа за лага. (25)“

Возвишениот Аллах го одбива ширкот на мушриците бидејќи тие немаат никаков доказ за тоа тврдење, па вели: „Зарем Ние претходно им дадовме Книга“ – значи, пред да направат ширк, „па се придржуваат кон неа?“ – во иста смисла треба да се сфатат и зборовите на Возвишениот: „Зарем Ние сме им испратиле некаков доказ кој говори во прилог на тие кои Нему за рамни Му ги сметаат?“ (Куран: Ер Рум, 35), а тоа не е така.

„Тие дури и велат: „Ние ги затекнавме предците наши како ја исповедаат верата и следејќи ги стапките нивни ние сме на Вистинскиот пат.“ – значи тие во нивниот ширк немаат ништо на што да се потпрат. Тие само ги следат своите предци без некаков доказ. Потоа, Возвишениот Аллах појаснува дека нивните тврдења, веќе искажани, се слични на говорите на поранешните народи кои ги оклеветувале со лага на пратениците кога ќе им дошле. Возвишениот вели: „Исто така, пред тебе, Ние ниту во еден град не испративме Опоменувач, а тие коишто живеела со раскошен живот да не зборуваа: „Ги затекнавме предците наши како ја исповедаат верата и ние стапките нивни ги следиме.““ Потоа Возвишениот вели: „Кажи им“, о, Мухамеде, на мушриците: „Зарем и тогаш“ – ќе велеше тој – „кога јас ви носам подобра (вера) од таа којашто од предците

ваши сте ја запамтиле? – а тие ќе одговараа: „Не веруваме во она што е по вас испратено!““, значи, и кога би научиле и посведочиле во исправноста на она со што тој им доаѓа, тие нема да се поведат по тоа, бидејќи нивните намери се погрешни и тие се вообразени. Возвишениот вели: „И Ние ги казнувавме“ – ги казнувавме народите кои клеветеле со лага, со разни казни како што Возвишениот Аллах го објаснил во кажувањата за нив.

„па види како завршија тие кои пратениците ги клеветеа за лага.“ – како пропаднаа, а како Аллах ги спасил верниците.

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ إِنَّنِي بَرَاءٌ مِّمَّا تَعْبُدُونَ إِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُ سَيَهْدِينِ وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقْبِهِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ بَلْ مَتَّعْتُ هَؤُلَاءَ وَأَبَاءَهُمْ حَتَّىٰ جَاءَهُمُ الْحَقُّ وَرَسُولٌ مُّبِينٌ وَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ وَإِنَّا بِهِ كَافِرُونَ وَقَالُوا لَوْلَا نَزَلَ هَذَا الْقُرْآنُ عَلَىٰ رَجُلٍ مِّنَ الْقَرْيَتَيْنِ عَظِيمٍ أَهْمُ يَقْسِمُونَ رَحْمَةَ رَبِّكَ نَحْنُ قَسَمْنَا بَيْنَهُمْ مَّعِيشَتَهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَرَفَعْنَا بَعْضَهُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِّيَتَّخِذَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا سُخْرِيًّا وَرَحِمْتَ رَبِّكَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ وَلَوْلَا أَن يَكُونَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً لَّجَعَلْنَا لِمَن يَكْفُرُ بِالرَّحْمَنِ لِيُؤْتِيَهُمْ سُقْفًا مِّنْ فَضَّةٍ وَمَعَارِجَ عَلَيْهَا يَظْهَرُونَ وَلِيُؤْتِيَهُمْ أُنثَاءً وَسُرْرًا عَلَيْهَا يُتَكَوَّنُونَ وَزُخْرَفًا وَإِن كُنتُمْ لَمَّا تَتَأَخَّذُوا مِنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُتَّقِينَ

„А кога Ибрахим му рече на таткото свој и на народот свој: „Јас се одрекувам од тие коишто вие ги обожувате, (26) јас Го обожувам само Тој што ме создаде, бидејќи Тој, навистина, на Вистинскиот пат ќе ме упати.“ (27) Тој ги направи зборовите на тевхидот (монотеизмот) трајни за потомството свое, за да се враќаат (кон тие зборови). (28) А Јас дури и им допуштив на овие, а и на предците нивни, да уживаат сè додека не им дојде Вистината и очигледниот Пратеник. (29) А кога Вистината им дојде, рекоа: „Ова е магија, и ние во неа никако не веруваме!“ (30) И уште рекоа: „Зошто не му е објавен овој Куран на некој угледен човек од овие два града?“ (31) Зарем тие да ја распределуваат милоста на Господарот твој? Ние им даваме сè што им е потребно за животот на овој свет и Ние едните над другите ги издигнуваме за неколку степени, за едните да ги служат другите. – А милоста на Господарот твој е подобра од тоа што тие го натрупуваат. (32) А да немаше

сите луѓе да станат неверници, Ние на тие што не веруваат во Семи-лосниот покривите на куќите од сребро ќе им ги направевме, а и скалите по кои се качуваат, (33) и вратите на куќите нивни и диваните на коишто се потпираат, (34) и украси од злато би им дале, бидејќи сето тоа е уживање во животот на овој свет, а оној свет кај Господарот твој ќе биде за тие што ќе ги извршуваат Неговите наредби, а ќе се чуваат од Неговите забрани. (35)“

Возвишениот Аллах соопштува за постапките на Своите вистински робови и Свои веровесници. Па така зборува за својот пријател – Халил Ибрахим а.с. предводникот на следбениците на чистата вера, дека тој се одрекнал од својот татко и од својот народ бидејќи тие се клањале на кипови: „**Јас се одрекувам од тие коишто вие ги обожувате, јас Го обожувам само Тој што ме создаде, бидејќи Тој, навистина, на Вистинскиот пат ќе ме упати.**“ „Тој ги направи зборовите на тевхидот трајни за потомството свое.“ Тоа се зборовите: Ла илахе иллаллах. Ибрахим а.с. во аманет ги предаде на своето потомство со нив да биде предводен од неговите потомци, оној кого Аллах ќе го упати, „**за да се враќаат (кон тие зборови).**“ – значи да се доближат до зборовите Ла илахе иллаллах, кои се суштина на монотеизмот – секое клањање и секое робување му припаѓа на Возвишениот Аллах, а во исто време значат и негирање дека постојат било какви кипови кои можат да бидат рамни на Него. Возвишениот вели: „**А Јас дури и им допуштив на овие, а и на предците нивни, да уживаат**“ – мушриците, „**а и на предците нивни**“ – па така подолго време во заблуда живеела. „**сè додека не им дојде Вистината и очигледниот Пратеник.**“ – то ест, им дошол Куранот, и оној преку кого е објавен Куранот, а тоа е Мухамед с.а.в.с..

„**А кога Вистината им дојде, рекоа: ,Ова е магија, и ние во неа никако не веруваме!**“ – ја потценија, тврдоглаво ѝ се спротивставија, искажувајќи неверство, завист и расипаност, „**И уште рекоа**“ – спротивставувајќи се на она што го објавил Возвишениот: „**Зошто не му е објавен овој Куран на некој угледен човек од овие два града?**“ – то ест, камо среќа, како што кажуваат, овој Куран да е објавен на еден од великаните од двата града? Мислејќи притоа на Мека и Таиф и личностите како што се Ел-Велид, син на Мугире и Урве бин Месуд ес-Секафи, или некој друг од некои други два града. Возвишениот на тоа им возвраќа: „**Зарем тие да ја распределуваат милоста на Господарот твој?**“ – значи, одлуката не им е дадена ним на располагање, туку со тоа располага само

Возвишениот Аллах. Тој знае кому ќе му го даде Неговото послание. Тој го дава само на најчистото битие, со срце и душа, и на човекот од најчесната куќа и најчисто потекло. Потоа Возвишениот објаснува дека Тој Своите созданија ги направил на степени – па посебно ги подарил со должности и снабдување, разумот и можноста за сфаќање, како и во останатите видливи и невидливи можности. Возвишениот вели: **„Ние им даваме сè што им е потребно за животот на овој свет и Ние едните над другите ги издигнуваме за неколку степени, за едните да ги служат другите“** – како едните да бидат на услуга на другите во своите работи. Така што секој од луѓето мора да се потпира на другиот. Потоа Возвишениот вели: **„А милоста на Господарот твој е подобра од тоа што тие го натрупуваат.“** – значи, милоста која Аллах им ја подарил на Своите созданија за нив е повредна од она што тие со своите раце го стекнуваат од овосветските богатства и уживања. Возвишениот понатаму кажува: **„А да немаше сите луѓе да станат неверници“** – то ест, за да не биде поголемиот дел од луѓето во заблуда, сметајќи дека подарување богатство на поединци е одраз на љубов кон нив, па така да не се приклонат кон неверство заради богатство!

„Ние на тие што не веруваат во Семилосниот покривите на куќите од сребро ќе им ги направевме“ – Ибн Абас, и уште некои други кажуваат дека се мисли токму на сребрени скали и столбови.

„а и скалите по кои се качуваат“ – со чија помош се воздигнуваат.

„и вратите на куќите нивни“ – бравите на нивните врати.

„и диваните на коишто се потпираат“ – сето тоа ќе беше од сребро,

„и украси од злато“ – Ибн Абас како и други кажуваат дека „зухруф“ значи злато. Возвишениот потоа вели: **„бидејќи сето тоа е уживање во животот на овој свет“** – сето тоа се само уживања на минливиот свет. Дадено им е да ја почувствуваат убавината како плод на нивниот труд на дуњалукот во вид на јадење, пиење и место на престојување, со цел на ахирет да останат без ништо. Тие, всушност, немаат вистински труд, па зошто Аллах би можел да ги награди. Вака се спомнува во сахих хадис. Во друг хадис стои: *„Кога дуњалукот би вредел кај Аллах колку крилото од комарец, немаше неверникот да го напои ниту голтка вода.“* Сенедот на овој хадис го спомнува Бегави од Сехл ибн Сад, р.а. Потоа Возвишениот Аллах кажува: **„а оној свет кај Господарот твој ќе биде за тие што ќе ги извршуваат Неговите наредби“** – тоа е значи посебно (екстра) само за нив, во тоа нема да имаат удел останатите. Бухари и Муслим пренесуваат дека

Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Немојте да пиете од златни и сребрени садови. Немојте да јадете од златни чинии. Тоа е нивно на дуњалукот, а наше на ахиретот.“ Тоа Аллах им го дал на дуњалукот заради тоа што тој е безвреден.

وَمَنْ يَعِشْ عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمَنِ نُقِصَ لَهُ شَيْطَانًا فَهُوَ لَهُ قَرِينٌ وَإِنَّهُمْ لَيَصُدُّونَهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ مُّهْتَدُونَ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَنَا قَالَ يَا لَيْتَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ بُعْدَ الْمَشْرِقَيْنِ فَبِئْسَ الْقَرِينُ وَلَنْ يَنْفَعَكُمُ الْيَوْمَ إِذْ ظَلَمْتُمْ أَنَّكُمْ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ أَفَأَنْتَ تُسْمِعُ الصُّمَّ أَوْ تَهْدِي الْعُمْيَ وَمَنْ كَانَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ فَأَمَّا نَذَهَبَنَّ بِكَ فَإِنَّا مِنْهُمْ مُنْتَقِمُونَ أَوْ نُرِيَنَّكَ الَّذِي وَعَدْنَاهُمْ فَأِنَّا عَلَيْهِمْ مُّقْتَدِرُونَ فَاسْتَمْسِكْ بِالَّذِي أُوحِيَ إِلَيْكَ إِنَّكَ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ وَإِنَّهُ لَذِكْرٌ لَّكَ وَلِقَوْمِكَ وَسَوْفَ تُسْأَلُونَ وَاسْأَلْ مَنْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رُسُلِنَا أَجَعَلْنَا مِنْ دُونِ الرَّحْمَنِ آلِهَةً يُعْبَدُونَ

„Тој што ќе сврти грб на Опомената на Семилосниот, Ние шејтанот ќе му го натовариме, па тој неразделен другар ќе му стане; (36) тие луѓето од Вистинскиот пат ќе ги одвраќаат, а луѓето ќе мислат дека се на Вистинскиот пат. (37) И кога некој од нив ќе дојде пред Нас, ќе рече: „Камо среќа меѓу мене и тебе да имаше раздалеченост колку што има меѓу истокот и западот! Колку злобен другар си бил ти!“ (38) Тој ден нема да ви е од корист што во маката заедно ќе бидете, кога правевте неправда. (39) Зар ти да направиш глупите да слушаат и да ги упатиш слепите и тие што се во очигледна заблуда?! (40) Ако ти ја земевме душата, нив сигурно ќе ги казневме, (41) или, да сакавме да ти го покажеме тоа што им го ветивме – па Ние можеме нив со секаква казна да ги казиме. (42) Затоа држи се до тоа што ти се објавува, бидејќи ти навистина си на Вистинскиот пат. (43) Куранот навистина е чест и за тебе и за твојот народ; вие (за него) ќе одговарате. (44) Погледни во одредбите објавени на Пратениците Наши, кои пред тебе ги праќавме, дали наредивме, покрај Семилосниот, да се обожуваат други божества. (45)“

Возвишениот кажува: „Тој што ќе сврти грб“ – значи оној кој свесно погледот од Куранот ќе го врти, што се подразбира од зборовите на Возвишениот: „од Опомената (Куранот) на Семилосниот“.

„Ние шејтанот ќе му го натовариме, па тој неразделен другар ќе му стане.“ – како што вели Возвишениот: „Ние им одредивме лоши другари кои колку убаво им го прикажуваа тоа што го сторија и тоа што ќе го сторат.“ (Куран: Фуссилет, 25) Затоа Возвишениот кажува: „тие луѓето од Вистинскиот пат ќе ги одвраќаат, а луѓето ќе мислат дека се на Вистинскиот пат. И кога некој од нив ќе дојде пред Нас“ – од оние што се правеле дека не ја гледаат вистината. Па кога ќе дојдат пред Аллах со својот ортак, мрзоволни заради тоа што шејтанот им бил водич, „Камо среќа меѓу мене и тебе да имаше раздалеченост колку што има меѓу истокот и западот! Колку злобен другар си бил ти!“ Потоа Возвишениот вели: „Тој ден нема да ви е од корист што во маката заедно ќе бидете, кога правевте неправда.“ – значи, тоа што сте заедно во Огнот и што заедно казната тешко ја поднесувате нема ниту малку од корист да ви биде. Возвишениот кажува: „Зар ти да направиш глувите да слушаат и да ги упатиш слепите и тие што се во очигледна заблуда?!“ – тоа тебе не ти е работа, тебе обврска ти е да доставиш, а не да ги упатиш. Бидејќи, Аллах упатува кого сака, а во заблуда го остава кого сака. Тој во тоа праведно пресудува. Понатаму Возвишениот кажува: „Ако ти ја земевме душата, нив сигурно ќе ги казневме“ – значи Ние имаме моќ со нив да постапуваме според Нашиот избор. Возвишениот Аллах не му ја зел душата на Својот Пратеник с.а.в.с. сè додека не станал безгрижен од непријателот и додека во целост немал контрола врз нивните движења и тотална власт над нив. Потоа Возвишениот вели: „Затоа држи се до тоа што ти се објавува, бидејќи ти навистина си на Вистинскиот пат.“ – придржувај се кон Куранот кој ти е спуштен на срцето. Тоа е, секако, вистина, а она во што повикуваш е вистина која на широка врата оди кон Вистинскиот пат, споена со џенетските благодати и доброто кое не исчезнува.

Возвишениот вели: „Куранот навистина е чест и за тебе и за твојот народ.“ – се наведува дека „зикр“ (опомена) тука има значење на „шереф“ (чест). Ова мислење покрај Ибн Абас р.а. го застапуваат и други. Го одбрал Ибн Џерир, и не сакал никогаш нешто друго да каже. Тирмизи наведува хадис со сенед до Муавија р.а. кој кажува: „Го слушнав Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. како кажува: „Навистина, никој нема да им противречи ним (на Курејишитите) околу оваа работа (Куранот), а Аллах да не го понижи и осрамоти, сè додека верата ќе ја одржуваат.““ Го пренесува Бухари. А значењето на овој хадис е дека Куранот за нив е чест, затоа што е објавен на нивен јазик. Тие него подобро го разбираат

од било кој друг, затоа треба да бидат тие кои ќе го прифатат најцврсто од било кој друг народ, и најдоследно да го применат она што во него се нагласува.

Всушност, така биле и нивните предци и најчесните меѓу нив, искрените мухаџири, претходниците и во сè први, потоа оние сличните на нив, и останатите кои ги следеле. Второ мислење е дека ајетот има општо значење, дека се однесува на Арапите и останатите народи. „**вие (за него) ќе одговарате.**“ – ќе бидете прашани за овој Куран колку сте работеле по него и како му се одзвавте.

Зборовите на Возвишениот: „**Погледни во одредбите објавени на Пратениците Наши, кои пред тебе ги праќавме, дали наредивме, покрај Семилосниот, да се обожуваат други божества.**“ – значи сите пратеници повикувале во она во што ти повикуваш, само Аллах да се обожува, Нему никој не му е рамен. Сите забранувале обожување на кипови и нешто да се смета рамно на Аллах. Како што вели Возвишениот: „**Ние на секој народ му испративме пратеник: на Аллах ибадет да му правите, а да ги избегнувате киповите.**“

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَقَالَ إِنِّي رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ فَلَمَّا جَاءَهُمْ
بِآيَاتِنَا إِذَا هُمْ مِنْهَا يَضْحَكُونَ وَمَا نُرِيهِمْ مِّنْ آيَةٍ إِلَّا هِيَ أَكْبَرُ مِنْ أُخْتِهَا وَأَخَذْنَاهُمْ
بِالْعَذَابِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ وَقَالُوا يَا أَيُّهَا السَّاحِرُ ادْعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا عَهِدَ عِنْدَكَ إِنَّنَا لَمُهْتَدُونَ
فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمْ الْعَذَابَ إِذَا هُمْ يَنْكُثُونَ

„Уште одамна Ние го пративме Муса со доказите Наши кај фараонот и кај главешините негови, и тој рече: „Јас сум, навистина, Пратеник од Господарот на световите!“ (46) И бидејќи им ги донесе доказите Наши, тие, одеднаш, почнаа да ги исмејуваат. (47) И Ние доказите им ги покажувавме, сè еден поголем од друг! И со казна ги опфаќавме, за да се повратат (на Вистинскиот пат). (48) Тие велеа: „О, ти маѓепснику! Замоли Го Господарот свој, во наше име, врз основа на ветувањето што ти го дал, и ние сигурно по Вистинскиот пат ќе појдеме!“ (49) А штотод од неволјата ќе ги ослободевме, за миг ветувањето го прекршуваа. (50)“

Возвишениот Аллах соопштува за Својот роб и пратеник Муса а.с.. Тој, навистина, го испрати кај фараонот и неговите главешини: намесници, министри, војсководци и поданици, Коптите и Израелците да ги повика во верување

во Еден Аллах, Кој нема здружник, а да ги одврати од верување во нешто друго. Со него Аллах му подарил и многу големи чуда, како што е неговата рака и неговиот стап. Со него заедно испрати уште и поплави, скакулци, вошки, жаби, крв, намалување на посевите, (човечки) животи и плодови. И покрај сето ова, тие се вообразија, одбивајќи да го следат и откажувајќи му послушност. Чудата ги сметале за лажни вбројувајќи ги меѓу волшебништво и за потсмев го земале она што им се покажува.

„И Ние докажете им ги покажувавме, сè еден поголем од друг! И со казна ги опфакавме, за да се повратат (на Вистинскиот пат).“ – но тие не се вратија од своето уверување; заблуда, незнаење и заблуденост. Кога ќе им дојдел некој доказ од овие докази, тие почнувале да го преколнуваат Муса а.с. и слаткоречиво му се обраќале: **„Тие велеа: ,О, ти маѓепснику!“** – не мислејќи со овој израз да го омаловажат, предизвикаат, бидејќи ова обраќање се случува во момент кога ним им е потребна помошта од Муса и не е пролика за омаловажување туку тоа е почит кон нивното тврдење. Секојпат му ветувале на Муса дека ќе го признаат за пратеник и ќе ги ослободат Израелците доколку ги спаси од ова. Така што секојпат кога Муса ќе им отргне од нив неволја, тие пак му се противеле, повторно не му верувале и одбивале да им дозволат на Израелците да излезат со него. Секојпат одново го прекршуваат ветувањето. Како што вели Возвишениот: **„Затоа Ние на нив им испративме и поплави, и скакулци, и вошки, и жаби, и крв – сè јасни знаци, но тие се вообразуваа, тие злосторнички народ беа. И кога би ги снашла неволја, би говореле: ,О Муса, моли се за нас, на Господарот свој, така како што Тој ти наредил; ако нè ослободиш од неволјата, ние, навистина ќе веруваме и со тебе сигурно синовите Изра-илови ќе ги пратиме.‘ И откако од неволјата ќе ги ослободевме – до времето до кога им беше одредено да ја издржуваат – тие наеднаш, ветувањето свое го прекршуваа.“** (Куран: Ел Араф, 133-135)

وَنَادَى فِرْعَوْنُ فِي قَوْمِهِ قَالَ يَا قَوْمِ أَلَيْسَ لِي مُلْكُ مِصْرَ وَهَذِهِ الْأَنْهَارُ تَجْرِي مِن تَحْتِي
أَفَلَا تُبْصِرُونَ أَمْ أَنَا خَيْرٌ مِّنْ هَذَا الَّذِي هُوَ مَهِينٌ وَلَا يَكَادُ يُبِينُ فَلَوْلَا أَلْقَيْ عَلَيْهِ أَسُورَةَ
مِّنْ ذَهَبٍ أَوْ جَاءَ مَعَهُ الْمَلَائِكَةُ مُقْتَرِنِينَ فَاسْتَخَفَّ قَوْمَهُ فَطَاطَعُوهُ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ
فَلَمَّا آسَفُونَا انْتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَاهُمْ أَجْمَعِينَ فَجَعَلْنَا هُم سَلْفًا وَمَثَلًا لِّلْآخِرِينَ

„И фараонот му се обрати на народот свој: ,О, народе мој, ‘ – рече тој – зарем не ми припаѓа мене царството во Египет и овие реки кои под

мене течат – сфаќате ли? (51) И зарем јас не сум подобар од овој бедник кој одвај умее да говори? (52) Зошто не му се ставени белезици од злато или зошто заедно со него не дошле мелеци? (53) И тој го заведе народот свој, па му се покорија; тие навистина беа грешен народ. (54) А кога го предизвикаа Нашиот гнев, Ние ги казнивме и сите ги потопивме, (55) и ги направивме пример и поука за подоцнежните народи. (56)“

Зборувајќи за Фараонот и неговото неверство, неговата тврдоглавост и неговите претерувања, Возвишениот Аллах зборува дека тој го собрал својот народ и му соопштил дрско и вообразено дека тој е крал на Египет, тој располага и управува со него.

„зарем не ми припаѓа мене царството во Египет и овие реки кои под мене течат – сфаќате ли?“ – значи зарем не ја гледате величината и власта која ја поседувам? Со тоа сакал да ја намали положбата на Муса и неговите следбеници, да ја истакне неговата слабост и беда. Како што вели Возвишениот: **„Се собра и извика: Јас сум господарот ваш најголем!“** – рече тој, и Аллах на овој и на оној свет го казни.“ (Куран: Ен-Назиат, 23-25)

„И зарем јас не сум подобар од овој бедник?“ – Зборот „ем“ – зарем, овде значи навистина. Фараонот тврди, Аллах го проколнал, дека тој е подобар од Муса а.с.. Напротив, тој јасно изнесува лаги, па затоа врз него е постојано проклетство до Судниот ден. Накратко, тој тврди дека Муса е еден обичен бедник кој нема никаква власт, моќ, ниту богатство. **„кој одвај умее да говори,“** – то ест, одвај луѓето го разбираат она што го кажува. Ова што Фараонот го тврди е лага и јасна измислица. Неговиот израз **„бедник“** е неистина. Напротив, тој е бедник, кутар, со изгледот, однесувањето и убедувањето. А Муса а.с. е чесен, поглавар, искрен, достоинствен и предводник.

„кој одвај умее да говори,“ – исто така е измислица бидејќи Муса а.с. бил мошне угледна личност, со достоинствен став. Со своето настапување го воодушевувал секој кој имал малку размислување. Точно е додека бил мал, со врел предмет го изгорел јазикот. Затоа тој и го молел Возвишениот Аллах да му ја отргне пречката од јазикот, со цел народот да го разбере неговиот говор. Аллах тоа барање му го прифатил, како што се подразбира тоа од зборовите: **„Удоволено е на молбата твоја, о Муса, - рече Тој.“** (Куран: Таха, 36) Но, Фараонот, Аллах го проколнал, знаејќи го тоа, изнесувал лаги за Муса а.с.. Тој со тоа сака да манипулира со необразованите народни маси, со оние кои не знаат.

„Зошто не му се ставени белезици од злато?“ – Ибн Абас и останатите кажуваат дека со зборовите „белезици – есвиретун“ се подразбираат украсите што се ставаат на рака.

„или зошто заедно со него не дошле мелеци?“ – за да го служат, да го поддржуваат за да се воздигне над неукиот народ.

„И тој го заведе народот свој, па му се покорија“ – значи, ги направи лекомислени, лесноумни, кога ги повика во заблуда тие му се одзваа.

„тие навистина беа грешен народ.“

„А кога го предизвикаа Нашиот гнев, Ние ги казнивме и сите ги потопивме“. – одмазда за целосното нивно отфрлање откако сè во детали им беше појаснето и откако тие беа истрајни во јасното грешење, беше колективниот потоп, и никако не го заведе човекот што му беше дадено она што го посакал, иако непрестано греша. Тука очигледно се искажува Аллаховата постепеност во казнувањето.

„и ги направивме пример и поука за подоцнежните народи.“ – како пример за секој кој ќе работи слично на она што правеле тие. И поука за секого во иднина. А Аллах најдобро знае.

وَلَمَّا ضُرِبَ ابْنُ مَرْيَمَ مَثَلًا إِذَا قَوْمُكَ مِنْهُ يَصِدُونَ وَقَالُوا أَلَّهْتُنَا خَيْرٌ أَمْ هُوَ مَا ضَرَبُوهُ لَكَ
إِلَّا جَدَلًا بَلْ هُمْ قَوْمٌ خَصِمُونَ إِنْ هُوَ إِلَّا عَبْدٌ أَنْعَمْنَا عَلَيْهِ وَجَعَلْنَاهُ مَثَلًا لِّبَنِي إِسْرَائِيلَ وَلَوْ
نَشَاءُ لَجَعَلْنَا مِنْكُمْ مَلَائِكَةً فِي الْأَرْضِ يَخْلُقُونَ وَإِنَّهُ لَعِلْمٌ لِّلسَّاعَةِ فَلَا تَمْتَرُنَّ بِهَا وَاتَّبِعُون
هَذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ وَلَا يَصُدَّنَّكُمُ الشَّيْطَانُ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ وَلَمَّا جَاءَ عِيسَى بِالْبَيِّنَاتِ
قَالَ قَدْ جِئْتُكُمْ بِالْحِكْمَةِ وَلِأُبَيِّنَ لَكُمْ بَعْضَ الَّذِي تَخْتَلِفُونَ فِيهِ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا إِنْ
اللَّهُ هُوَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ فَوَيْلٌ
لِّلَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْ عَذَابٍ يَوْمِ أَلِيمٍ

„А кога на народот твој како пример им беше наведен синот Мерјемин, тие одеднаш поради тоа кренаа врева (57) и рекоа: „Дали се подобри нашите кипови или тој?“ А тие го наведоа како пример само за да предизвикаат кавга, бидејќи тие се кавгациски народ. (58) Тој беше само роб кого Ние со пратеништво го почестивме и како пример за поука на синовите Израилови го направивме. (59) А да сакаме, Ние

ќе направиме наместо вас, мелеците на Земјата да ве наследат; (60) навистина тој (Иса) е предзнак за Крајот на светот, затоа никако не се сомневајте во него и следете го упатството Мое! Ова е Вистинскиот пат, (61) и шејтанот нека не ве одвраќа никако, та тој, навистина, ви е отворен непријател. (62) А кога Иса очигледни докази донесе, рече: „Ви носам мудрост и доаѓам да ви го објаснам тоа за што не се согласувате. Затоа, плашете се од Аллах и мене покорувајте ми се, (63) Аллах е мој и ваш Господар, па Него обожувајте Го! Ова е Вистинскиот пат!“ (64) Но сектите од нивните редови помеѓу себе се подвоија. Па тешко им на насилниците од казната на Денот на болката! (65)“

Возвишениот Аллах соопштува за тврдоглавоста на неверниците од племето Курејш при негирање, потоа нивната упорност, инает и расправа: „**А кога на народот твој како пример им беше наведен синот Мерјемин, тие одеднаш поради тоа кренаа врева.**“ – Ибн Абас и другите кажуваат дека тие се потсмевале и со тоа биле одушевени. Можно е причина за тоа да биде она што го спомнал Мухамед ибн Исхак во својата „Сира“ каде кажува: „Дознав дека еден ден Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. Мухамед, седел со Велид ибн Мугуре во џамија, кога дошол Надр ибн ел-Харис и седнал до нив. Во кругот на седенката биле повеќе Курејшии. Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. зборувал додека Надр ибн ел-Харис му се спротивставил. Пратеникот с.а.в.с. разговарал со него сè додека го замолчал. Потоа нему и на останатите им проучил дел од Куранот. **„И вие и тие кои, покрај Аллах, ги обожувате, ќе бидат гориво во џехенмот, а во него навистина ќе влезете.**“ (Ел-Енбија, 98) Потоа Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. станал, а се појавил Абдулах ибн Зибари ет-Темими и седнал. Тогаш Велид ибн Мугира му рекол: „Се колнам во Аллах, ниту станал ниту седнал Надр бин ел-Харис заради синот Абдул Муталибов, а Мухамед смета дека ние и она во што веруваме од нашите божества е гориво на џехенмот.“ Абдулах ибн Зибари рече: „Се колнам во Аллах, јас да бев, јас ќе му се спротивставев, прашајте го вие Мухамед – зарем сè што веруваме освен Аллах е во џехенмот со оние кои веруваат во тоа? Ние веруваме во мелеците. Евреите веруваат во Узејр. Христијаните веруваат во Иса синот Мерјемин.“ Ел-Велид и останатите во друштвото се воодушевија од зборовите кои ги слушнаа од Абдулах ибн Зибари, и сметаа дека со својот аргумент му се спротивставил и опонирал

на Пратеникот с.а.в.с.⁸ Кога за ова слушал Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Секој кој сака да биде обожуван освен Аллах, тој ќе биде со своите обожаватели. Тие, навистина, го обожуваат шејтанот и оној кој им наредил да го обожуваат.“ По повод ова Возвишениот Аллах објавил: „**А на тие на кои уште претходно убава награда им ветивме, тие од него далеку ќе бидат.**“ (Куран: Ел Енбија, 101) – значи Иса, Узејр и секој кој покрај нив, од свештениците и монасите, живееле живот во покорност на Возвишениот Аллах, кои, по нивната смрт, заталканиот народ ги прогласил за божества покрај Аллах и почнале да ги обожуваат. Пренесува Ибн ебу Хатим од Ибн Абас, р.а. дека рекол: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „О, групо на Курејшии, навистина, нема никакво добро во она што го обожувате освен Аллах?“ Рекоа: „Зарем ти не тврдиш дека Иса бил пратеник и добар роб од Аллаховите робови, а него освен Аллах го обожуваа?“ Тогаш Возвишениот Аллах објавил: „**А кога на народот твој како пример им беше наведен синот Мерјемин, тие одеднаш поради тоа кренаа врева.**“ Муџахид вели: „Курејшиите рекле дека Мухамед навистина сака ние да го обожуваме како што народот на Иса го обожувал него. Слично на ова го тврди и Катаде. Зборовите на Возвишениот: „**и рекоа: „Дали се подобри нашите кипови или тој?**“ – значи: нашите кипови се подобри од него. Катаде кажува: Ибн Месуд го наведува киратот: „**Дали се подобри нашите кипови или тој?**“ – мислејќи притоа на Мухамед с.а.в.с..

Зборовите на Возвишениот: „**А ти го наведоа како пример само за да предизвикаат кавга**“ – значи да се расправаат, но тие знаат дека тоа нема основа, бидејќи киповите не се разумни. Ова го потврдува и зборовите на Возвишениот: „**И вие и тие кои, покрај Аллах, ги обожувате, ќе бидат гориво во цехенот, а во него навистина ќе влезете.**“ (Куран: Ел Енбија, 98) Познато е дека заменката „ма“ се однесува на неразумни битија; покрај тоа овој говор е упатен до Курејшиите, а јасно е дека Курејшиите верувале во кипови и идоли, а никогаш не го обожувале на Иса а.с. за да можат да го споменат како доказ. Со ова се открива дека нивниот говор е празно олицетворение на расправа, а не е одраз на вистинско уверување. Пренесува имамот Ахмед од Ебу Умаме р.а. дека рекол: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „**Ниеден народ не заталкал по вистинската вера во која бил, а да не станал подготвен за кавга.**“ Потоа Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. го проучил следниов ајет: „**А ти го наведоа како пример**

⁸ Абдулах ибн Ез-Зибари по ова го прифатил исламот и станал еден од славните исламски поети. Изразувајќи каење во своите песни го опеал и овој случај.

само за да предизвикаат кавга.“ Овој хадис го пренесува Тирмизи, Ибн Маце, Ибн Џерир. Тирмизи го смета за сахих хадис.

Зборовите на Возвишениот: **„Тој беше само роб кого Ние со пратеништво го почестивме.“** – значи, Иса а.с. е само еден од робовите на Возвишениот, кого Аллах го обдари со пратеништво и веровесништво.

„и како пример за поука на синовите Израилови го направивме.“ – значи, доказ, јасна потврда и непобитен факт на Нашата семеј над она што сакаме.

Зборовите на Возвишениот: **„А да сакаме, Ние ќе направиме наместо вас, мелеците на Земјата да ве наследат“** – то ест, наместо вас тие да живеат на Земјата. Зборовите на Возвишениот: **„навистина тој (Иса) е предзнак за Крајот на светот.“** – Ибн Абас р.а. кажува: **„Тоа е појавата на Иса, а.с. пред Судниот ден.“** Како што вели Возвишениот: **„И нема ниту еден следбеник на Книгата кој нема да поверува во него како што треба, пред неговата (Исаовата) смрт, а на Судниот ден тој против нив ќе сведочи.“** (Куран: Ен Ниса, 159)

Бројни се хадисите на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. во кои се навестува симнувањето на Иса, а.с. пред Крајот на светот, како праведен имам и судија.

Возвишениот кажува: **„затоа никако не се сомневајте во него“** – околу него (Судниот ден) немојте да се двоумите, тој ќе се случи, без сомнение. **„и следете го упатството Мое!“** – во поглед на она за што ве известил.

„Ова е Вистинскиот пат, и шејтанот нека не ве одвраќа никако“ – од следење на вистината.

„та тој, навистина, ви е отворен непријател. А кога Иса очигледни докази донесе, рече: „Ви носам мудрост...“ – пратеништво – **„и доаѓам да ви го објаснам тоа за што не се согласувате.“** Ибн Џерир кажува дека со ова се мисли на разидување по прашањето на верата, а не по прашањето на дуњалучките работи. Зборовите на Возвишениот: **„Затоа, плашете се од Аллах“** – значи во она што ви се наредува Поглавје – – во она што го носам.

„Аллах е мој и ваш Господар, па Него обожувајте Го! Ова е Вистинскиот пат!“ – значи – Вистинскиот пат е само робување на Господарот, Силниот и Возвишениот.

„Но сектите од нивните редови помеѓу себе се подвоија.“ – едните тврдат – тој е Аллахов роб и негов Пратеник, тоа е вистина. Додека некои сметаат дека тој е Божји син, а некои пак кажуваат дека тој е бог. Возвишениот Аллах е горд

и високо над она што тие за Него говорат. Затоа Возвишениот вели: „**Па тешко им на насилниците од казната на Денот на болката!**“

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ الْأَخِلَاءَ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا الْمُتَّقِينَ يَا عِبَادِ لَا خَوْفَ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ وَلَا أَنْتُمْ تَحْزَنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا مُسْلِمِينَ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ أَنْتُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ تُحْبَرُونَ يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِصِحَافٍ مِّنْ ذَهَبٍ وَأَكْوَابٍ وَفِيهَا مَا تَشْتَهِيهِ الْأَنْفُسُ وَتَلَذُّ الْأَعْيُنُ وَأَنْتُمْ فِيهَا خَالِدُونَ وَتِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ لَكُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ كَثِيرَةٌ مِنْهَا تَأْكُلُونَ

„Чекаат ли тие нешто друго освен тоа Крајот на светот да им дојде ненадејно, а тие да не ни осетат? (66) Тој Ден, тие коишто си беа пријатели, непријатели ќе станат, освен тие кои се плашеа од Аллах и кои се чуваа од гревовите: (67) ,О, робови Мои, денес за вас стравот нема да постои, ниту пак ќе тагувате‘; (68) тие што веруваа во ајетите Наши и коишто беа муслимани (послушни) – ќе им биде речено: (69) ,Влезете во џенетот, вие и сопружниците ваши, радосни!‘ (70) Тие ќе бидат служени од садови и чаши од злато, во него ќе има сè што душите ќе посакаат и сè со што очите се насладуваат, и во него вечно ќе престојувате. (71) ,Ете, тоа е џенетот кој ви е подарен како награда за тоа што го правевте, (72) во него разновидни овошја ќе имате од кои ќе јадете. (73)“

Возвишениот кажува: „Чекаат ли тие нешто друго освен тоа Крајот на светот да им дојде ненадејно, а тие да не ни осетат?“ – значи, тој ќе се случи, тоа е неминовно. Мушриците се потполно рамнодушни и Крајот на светот ќе ги затекне ненадејно. Тие тогаш ќе се каат заради своето неверување, но тогаш каењето нема да биде од корист.

Зборовите на Возвишениот: „Тој Ден, тие коишто си беа пријатели, непријатели ќе станат, освен тие кои се плашеа од Аллах и кои се чуваа од гревовите.“ – секоја љубов во име на нешто друго освен Аллах ќе се претвори во непријателство. Пријатели ќе останат само оние кои се сакале во име на Аллах. Само таквата љубов е трајна. Кога еден од двајцата пријатели умре во послушност на Аллах пред другиот, тој ќе го спомене својот пријател кај Аллах по доб-

ро и ќе замоли: „Аллаху мој, како што ми наредуваше Тебе и на Твојот Пратеник да ви бидам покорен, и како што ме извести за Твојата средба, така и Ти, Аллаху мој, немој да дозволиш по мене да скршне. И сочувај го како што си ме сочувал мене и биди задоволен со него како што си задоволен со мене.“ Па Аллах ќе го извести за неговиот пријател со добро. Додека оние двајца пријатели неверници, нивните постапки потполно се спротивни на постапките на овие двајца. Ова е скратена верзија од риваетот на Абдур Реззак од Али р.а.. Пренесува Ибн Асакир од Ебу Хурејре р.а. дека рекол: „*Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Кога двајца што се сакале во име на Аллах, едниот биде на исток, а другиот на запад, Аллах на Судниот ден ќе ги спои за да им рече: Овој е оној кој си го сакал во Мое име.“*“

Зборовите на Возвишениот: „**О, робови Мои, денес за вас стравот нема да постои, ниту пак ќе тагувате**“ – потоа им навестува радосна вест па кажува – Славен да биде Тој: „**тие што веруваа во ајетите Наши и коишто беа муслимани (послушни) – ќе им биде речено...**“ – тоа се оние кои со срце и со цело свое битие верувале, и ги следеле Аллаховите прописи тајно и јавно. „**Влезете во џенетот**“. – ќе им биде речено: „**вие и сопружниците ваши**“ – значи еднакви на вас „**радосни!**“ – уживајте и радувајте се.

„**Тие ќе бидат служени од садови и чаши од злато**“ – такви ќе бидат садовите за храна, „**и чаши од злато**“ – садови за пиење.

„**во него ќе има сè што душите ќе посакаат и сè со што очите се насладуваат**“ – со прекрасен вкус, пријатен мирис, преубав изглед.

„**и во него**“ – значи во џенетот. „**вечно ќе престојувате.**“ – од него нема да излезат, ниту ќе имаат желба тоа да престане, па за да им се зголеми чувството ќе им се рече: „**Ете, тоа е џенетот кој ви е подарен како награда за тоа што го правевте**“. Значи, вашите добри работи се причина да ги постигнете тие џенетски изобилства. Иако никого неговото дело нема да го воведо во џенетот, секој во џенетот ќе влезе со Аллаховата милост и со Неговата добрина. Додека степените во џенетот ќе бидат според степените на добрите дела: „**во него разновидни овошја ќе имате од кои ќе јадете.**“ – значи, од сите видови според вашиот избор, што ќе посакате. По спомнувањето на храната и пиењето, посебно се одвојува овошјето, со што благодатта се потполнува и желбата со него се заокружува. Аллах најдобро знае.

إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي عَذَابٍ جَهَنَّمَ خَالِدُونَ لَا يفتَرُ عَنْهُمْ وَهُمْ فِيهِ مُبْلِسُونَ وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا هُمُ الظَّالِمِينَ وَنَادَوْا يَا مَالِكُ لِيَقْضِ عَلَيْنَا رُبُّكَ قَالَ إِنَّكُمْ مَا كَثُرُونَ لَقَدْ جِئْنَاكُمْ بِالْحَقِّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَكُمْ لِلْحَقِّ كَارِهُونَ أَمْ أَبْرَمُوا أَمْرًا فَإِنَّا مُبْرِمُونَ أَمْ يَحْسَبُونَ أَنَّا لَا نَسْمَعُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ بَلَىٰ وَرُسُلْنَا لَدَيْهِمْ يَكْتُبُونَ

„Навистина злосторниците вечно ќе останат во страдањето цехенемско, (74) тоа нема да им се ублажи и никаква надеж за спас нема да имаат, тие во него очајни ќе бидат. (75) Не бевме Ние неправедни кон нив, тие самите на себеси неправда си нанесоа. (76) Тие ќе довикуваат: „О, (мелеку) Малик! Господарот твој нека пресуди да умре!“ – а тој ќе рече: „Виe тука вечно ќе останете!“ (77) Ние ви ја праќаеме Вистината, но повеќето од вас ја презираат вистината. (78) Ако тие подготвуваат замки, и Ние замки ќе им поставиме. (79) Зарем тие мислат дека Ние не слушаме што разговараат насамо и како меѓусебно се договараат? Ние слушаме, а мелеците наши пратени, кои се со нив, запишуваат. (80)“

Откако Аллах ја спомнува состојбата на среќните луѓе, пак ги спомнува несреќните:

„Навистина злосторниците вечно ќе останат во страдањето цехенемско, тоа нема да им се ублажи“ – ниту за еден миг.

„и никаква надеж за спас нема да имаат“ – губејќи надеж, засекогаш, во најмало добро.

„Не бевме Ние неправедни кон нив, тие самите на себеси неправда си нанесоа.“ – затоа што и по сите предупредувања, докази и пратеници кои им доаѓале, правеле лошо, ги сметале за лажни и спротивно постапувале. Според своите заслуги се наградени, а Аллах никако не е насилник кон Своите робови.

„Тие ќе довикуваат: „О, (мелеку) Малик!““ – а тој е чувар на цехенемот.

„Господарот твој нека пресуди да умре!“ – значи нека твојот Господар ни ја земе душата, еднаш веќе да се ослободиме од ова! Меѓутоа: „А неверниците ги чека Огнот цехенемски, тие нема да бидат на смрт осудени, и нема да умрат, и страдањето во него нема да им се ублажи.“ (Куран: Фатир, 36) Малик тогаш ќе им одговори: „Виe тука вечно ќе останете!“ – значи, за вас нема излез од него.

За вас нема спас од него. Потоа ја наведува причината која ги довела во ова страдание. Тоа е противење на вистината. Па кажува: „**Ние ви ја праќаме Вистината**“ – на вас сè јасно ви кажавме, објаснивме и толкувавме, „**но повеќето од вас ја презираат вистината.**“ – вашата природа не ја прифатила, напротив се оддадовте на заблуда, свртувајќи се од вистината. Затоа, обвинете се самите себеси. Но, попусто, каењето не помага, ниту прекорот. Потоа Возвишениот вели: „**Ако тие подготвуваат замки, и Ние замки ќе им поставиме.**“ **Како што вели Возвишениот: „И смислуваа сплетки, па и Ние, но тие тоа не го чувствуваа.**“ (Куран: Ен Немл, s50) Тие се понадевале дека Вистината може да се истера со заблуда, со измама и служење со сплетки. Но Аллах ги поставува Своите сплетки, па она што сплеткареле ним им се враќа.

„**Зарем тие мислат дека Ние не слушаме што разговараат насамо и како меѓусебно се договараат?**“ – нивните јавни и тајни постапки.

„**Ние слушаме, а мелеците наши пратени, кои се со нив, запишуваат.**“ – ние сè знаеме за нив. А и мелеците го пишуваат секое нивно мало и големо дело.

قُلْ إِنْ كَانَ لِلرَّحْمَنِ وَلَدٌ فَأَنَا أَوَّلُ الْعَابِدِينَ سُبْحَانَ رَبِّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ فَذَرُهُمْ يَخُوضُوا وَيَلْعَبُوا حَتَّى يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي يُوعَدُونَ وَهُوَ الَّذِي فِي السَّمَاءِ إِلَهٌ وَفِي الْأَرْضِ إِلَهٌ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْعَلِيمُ وَتَبَارَكَ الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَعِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ وَلَا يَمْلِكُ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ الشَّفَاعَةَ إِلَّا مَنْ شَهِدَ بِالْحَقِّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ وَلَنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَنَّى يُؤْفَكُونَ وَقِيلَ يَا رَبِّ إِنَّ هَؤُلَاءِ قَوْمٌ لَا يُؤْمِنُونَ فَاصْفَحْ عَنْهُمْ وَقُلْ سَلَامٌ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ

„**Кажи: „Кога Семилосниот би имал дете, јас и тогаш прв би Го обожувал!**“ (81) Нека е Славен и Возвишен Господарот на небесата и на Земјата, и Господарот на Аршот, од тоа како тие Го опишуваат! (82) Па ти остави ги нека се впуштаат во заблуда и нека се забавуваат додека не го доживеат Денот кој им се заканува, (83) Тој е Тој што е Бог и на небото и на Земјата. Тој е Мудриот и Сознајниот! (84) И нека е возвишен Тој чијашто власт е на небесата и на Земјата, и помеѓу нив, единствено Тој знае кога ќе биде Крајот на светот и Нему сите ќе Му се вратите! (85) Тие на коишто тие, освен Нему, им се молат – нема да

можат за други да се заземаат; ќе можат само тие кои ја признаваат Вистината, тие кои знаат. (86) А ако ги запрашаш кој ги создаде нив, сигурно ќе речат: „Аллах!“ Па тогаш каде се одметнуваат?! (87) А Пратеникот ги кажа зборовите свои: „Господару мој, ова навистина се луѓе кои не сакаат да веруваат!“ (88) Ти сврти се од нив и кажи: „Останете во мир!“ – та тие наскоро ќе дознаат! (89)“

Возвишениот вели: „Кажи“, о, Мухамеде: „Кога Семилосниот би имал дете, јас и тогаш прв би Го обожувал!“ – значи, ако се претпостави такво нешто, јас прв ќе Го обожувам на тој начин, затоа што сум Му послушен роб во сè што ми наредува. Кај мене нема противење, ниту одбивање, ниту откажување на послушност кон Него. Кога така би претпоставиле, така и ќе беше. Меѓутоа, по правило, такво нешто кај Возвишениот Аллах е невозможно. Но, условите кои се поставуваат, не е нужно и да се исполнат, ниту тоа значи дека е нешто дозволено. Како што вели Возвишениот: „Да сакаше Аллах да има дете, ќе го избере, меѓу тие што ги создал, тој што Тој би сакал. Возвишен е Тој; Тој е Аллах, Единиот и Семоќниот!“ (Куран: Ез Зумер, 4)

Потоа Аллах вели: „Нека е Славен и Возвишен Господарот на небесата и на Земјата, и Господарот на Аршот, од тоа како тие Го опишуваат!“ – значи, се воздигнал, возвишил, на Создателот на сè не му доликува да има дете. Тој е Еден, Единствен, Кому секој му се обраќа. Нему никој не му наликува. Никој не е како Него. Според тоа, Тој нема дете. Возвишениот вели: „Па ти остави ги нека се впуштаат во заблуда“ – во своето незнаење, во својата заблуда. „и нека се забавуваат“ – на својот дуњалук.

„додека не го доживеат Денот кој им се заканува“ – тоа е Судниот ден. Тогаш ќе знаат каде ќе биде нивното одредиште.

„Тој е Тој што е Бог и на небото и на Земјата. Тој е Мудриот и Сознајниот!“ – овој ајет е сличен на зборовите на Возвишениот: „И Тој е Аллах на небесата и на Земјата, Тој знае и што криете и што покажувате, и Тој го знае тоа што го правите.“ (Куран: Ел Енам, 3) – значи Тој е Оној Кој е обожуван и од жителите на небото и од житеите на Земјата.

„И нека е возвишен Тој чијашто власт е на небесата и на Земјата, и помеѓу нив“ – значи Тој е нивен Создател, Владетел, и Управувач на сè што е во нив. Чист е од секоја мана и далеку Тој да има дете. Има власт над сè, формално и апсолутно.

„единствено Тој знае кога ќе биде Крајот на светот“ – знаењето за неговото случување го поседува само Тој и никому нема да му го открие времето на Судниот ден.

„и Нему сите ќе Му се вратите!“ – значи, Тој секогo ќе го награди онака како што му доликува.

„Тие на коишто тие, освен Нему, им се молат – нема да можат“ – значи, како што се киповите или кумирите, „за други да се заземаат“ – значи нема да бидат во состојба за посредништво за своите обожувачи.

„ќе можат само тие кои ја признаваат Вистината, тие кои знаат.“ – посредништвото, значи, ќе му користи само на оној кој ќе ја потврди Вистината со разум и срце. Понатаму Возвишениот вели: „А ако ги запрашаш кој ги создаде нив, сигурно ќе речат: „Аллах! Па тогаш каде се одметнуваат?!“ – значи, ако мушриците бидат прашани за нивниот Создател, тие ќе признаат дека Тој е Возвишениот Творец на сè. Но, и покрај тоа, тие освен Него веруваат во нешто друго кое нема власт над било што, ниту нешто од моќ. Со тоа, навистина, ја потврдуваат својата крајна граница на незнаење, малоумност и ограниченост, па затоа Возвишениот вели: „Па тогаш каде се одметнуваат?!“

Зборовите на Возвишениот: „А Пратеникот ги кажа зборовите свои: „Господару мој, ова навистина се луѓе кои не сакаат да веруваат!““ – значи Мухамед с.а.в.с. се пожалил на својот Господар, дека неговиот народ кој го клевети за лага е народ кој не верува. Па така Аллах нему му вели: „Ти сврти се од нив“ – од мушриците.

„и кажи: „Останете во мир!““ – ти, значи, немој да им одговараш на зборовите со кои тие тебе те провоцираат. Немој да им возвраќаш со грдост, туку обиди се да ги придобиеш и да се одвоиш од нив со дела и зборови.

„та тие наскоро ќе дознаат!“ – ова за нив е закана од Возвишениот Аллах. За нив ја навревил Својата казна која не се отргнува. Тој покрај нив Својата вера и Својата реч ги воздигнал. Потоа пропишал борење на Аллаховиот пат, зајакнување сè додека луѓето влегоа во исламот од сите страни во големи групи, па се прошири исламот на сите страни, и на исток и на запад. Аллах најдобро знае!

Крај на краткиот коментар на поглавјето Ез Зухруф.

Нему му припаѓа заслуга, благородност и успех. Славен да е и Возвишен Тој и на Него се потпираме.

44. Поглавје – „Ед Духан“ (Чад)

Објавено во Мека – 59 ајети.

Објавено е по поглавјето Ез Зухруф.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَم وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ مُبَارَكَةٍ إِنَّا كُنَّا مُنذِرِينَ فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ
أَمْرًا مِّنْ عِنْدِنَا إِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ رَحْمَةً مِّنْ رَبِّكَ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ رَبِّ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنْ كُنْتُمْ مُوقِنِينَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأُولِينَ

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Ха-мим! (1) Се колнам во Книгата јасна, (2) Ние започнавме да ја објавуваме во Благословената ноќ, и Ние навистина опоменуваме; (3) во оваа ноќ се одлучува секоја совршено одредена работа, (4) по Наша заповед! Ние, навистина, испраќавме Пратеници (5) како милост од твојот Господар – Тој, навистина, сè слуша и сè знае – (6) Господарот на небесата и на Земјата, и на тоа што е помеѓу нив – ако цврсто сте уверени, (7) друг бог освен Него нема; Тој дава живот и смрт – Господарот ваш и Господарот на вашите дамнешни предци! (8)“

Возвишениот Аллах соопштува за величествениот Куран, па кажува дека го објавил во чесна ноќ, а тоа е ноќта на Лејлетул-кадр. Како што вели Возвишениот: „Ние почнавме да го објавуваме (Куранот) во ноќта Кадр!“ (Куран: Ел Кадр, 1) Тоа беше во месецот рамазан.

Возвишениот кажува: „Во месецот рамазан започна објавувањето на Куранот, кој е патоказ за луѓето, јасен доказ за Вистинскиот пат и разликување на доброто од злото.“ (Куран: Ел Бекара, 185) Претходно наведовме неколку хадиси на оваа тема во поглавјето Ел Бекара, па нема потреба тука да повторуваме. Оние кои тврдат дека ноќта на Кадр е во половината на месец

шабан, многу се далеку, бидејќи текстот на Куранот е недвосмислен и прецизен дека таа е во рамазан.⁹

А Возвишениот Аллах кажува: „и Ние навистина опоменуваме“ – значи ги опоменуваме луѓето на она што им користи и она што им штети според шеријатот, со цел Аллаховите докази против Неговите робови да бидат воспоставени. Зборовите на Возвишениот: „во оваа ноќ се одлучува секоја совршено одредена работа“ – значи, во ноќта на Лејлетул-кадр се одлучува од Левхил-махфуз одредбата за наредната година и се доставува до писарите; ецелите кои ќе завршат во неа, што е одредено од снабдувањето, и сè друго што ќе се случи во наредната година. Зборовите на Возвишениот: „совршено“ – е во значење прецизно, темелно обработено кое не може да се замени или смени. Затоа Возвишениот Аллах кажува: „по Наша заповед“ – сè што ќе објави или одреди е според Неговата заповед, со Неговата дозвола и Неговото знаење. „Ние, навистина, испраќавме Пратеници“ – значи на луѓето им се испраќани пратеници за да ги читаат Аллаховите знаци, кога ќе им се укаже потреба за тоа.

Затоа Возвишениот вели: „како милост од твојот Господар – Тој, навистина, сè слуша и сè знае – Господарот на небесата и на Земјата, и на тоа што е помеѓу нив.“ – оној кој Куранот од милост го испрати, е Аллах, Господарот на небесата и Земјата. „ако цврсто сте уверени“ – ако сте убедени, сигурни во тоа. Потоа Возвишениот вели: „друг бог освен Него нема; Тој дава живот и смрт – Господарот ваш и Господарот на вашите дамнешни предци!“ – токму како што вели Возвишениот: „Кажи: ,О, луѓе, јас сум ви на сите вас Аллахов Пратеник, Неговата власт е и на небесата и на Земјата; нема друг бог освен Него, Тој дава живот и смрт.“ (Куран: Ел Араф, 158)

بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ يَلْعَبُونَ فَارْتَقِبْ يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاءُ بِدُخَانٍ مُّبِينٍ يَغْشى النَّاسَ هَذَا عَذَابٌ أَلِيمٌ رَبَّنَا اكشِفْ عَنَّا الْعَذَابَ إِنَّا مُؤْمِنُونَ أَنَّى لَهُمُ الذِّكْرَى وَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مُّبِينٌ ثُمَّ تَوَلَّوْا عَنْهُ وَقَالُوا مُعَلَّمٌ مَّجْنُونٌ إِنَّا كَاشِفُو الْعَذَابِ قَلِيلًا إِنَّكُمْ عَائِدُونَ يَوْمَ نَبْطِشُ الْبَطْشَةَ الْكُبْرَى إِنَّا مُنتَقِمُونَ

⁹ Ова е јасен доказ за очигледната грешка во тврдењето за довата поврзана за половината на месец шабан. Во таа дова се обраќа на Аллах, Кој ја покажува Својата величина во најголемата ноќ половината на шабан, во која секоја одредба се прецизира. Оваа дова му противречи на куранскиот текст, што е очигледно анализирајќи ги овие ајети.

„Но, тие се сомневаат и се забавуваат. (9) Затоа почекај го денот кога на небото видлив чад ќе се појави (10) кој луѓето ќе ги прекрие: „Ова е неиздржливо страдање! (11) Господару наш, отстрани го страдањето од нас, ние сигурно ќе веруваме!“ (12) А како тие поуката ќе ја примат, а веќе им дојде вистинскиот Пратеник (13) од кого тие главите ги вртат и говорат: „Подучен – умно растроен!“ (14) Ние страдањето малку помалку ќе го отстраниме и вие сигурно во неверството ќе се вратите; (15) но тој Ден кога со сета сила ќе ги зграпчине, навистина ќе ги казине. (16)“

Возвишениот Аллах кажува: Тие мушрици се сомневаат и се забавуваат, односно им дошла Вистината која нема дилема, а тие се сомневаат и колебаат во неа и не ја прифаќаат. Потоа Возвишениот Аллах, кажувајќи им во форма на закана и предупредување, вели: „Затоа почекај го денот кога на небото видлив чад ќе се појави“. Ибн Месуд и оние кои се согласуваат со него дека: духан-чад се покажал и исчезнал... Тој е, што се прецизира во описот, како привидение кое со очите го виделе очите на една група на Курејшии кога Аллаховиот Пратеник упатил молба против нив (клетва) да ги погоди суша и глад слично како Јусуф, па ги погодила суша и глад, дури почнале да јадат коски и мрша. Во таа состојба Курејшиите ги кривале своите погледи кон небото и виделе само чад. Во еден риваат стои: „Почнал човек да гледа во небото, и видел нешто меѓу него и небото слично на облак, поради голема измореност и истоштеност. Додека други кажуваат дека тука не се работи за чад кој веќе бил, туку овој чад е како еден од предзнаците на Судниот ден. Како што веќе е спомнато во хадисот на Ебу Сериха Хузејфе ибн Есид ел-Гифари р.а. кој кажува: „Се појави Пратеникот, с.а.в.с. од Арефат, кога ние меѓусебно се потсетувавме за Судниот ден. Тогаши Пратеникот с.а.в.с. рече: „Нема да се случи Судниот ден сè додека не видите десет знаци: раѓање на сонцето од запад, чад, животни, појавата на Јеџуџ и Меџуџ, појавата на Иса, синот Мерјемин, Деџалот, три помрачувања на месечината, едно на исток, едно на запад, а едно на Арапскиот полуостров, оган што ќе се појави од длабочините на Аден (аденско поле), кое ќе ги тера луѓето – ќе ги збере – ќе биде со нив каде и да занокат и каде и да се одмораат напладне.““ Овој хадис го спомнува Муслим во својот Сахих. Во Сахих Бухари и Муслим стои: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. му рекол на Ибн-Сајад: „Имам за тебе една тајна (скриена работа)!“, а тој рече: „Тоа е чад.“ Пратеникот с.а.в.с. рече:

„Презрен да си! Не можеш да избегаиш од одредението.“ А тајната која му ја сокрил Пратеникот с.а.в.с. е: **„Затоа почекај го денот кога на небото видлив чад ќе се појави.“** Пренесува Ибн ебу Хатим од Ибн Сеид ел-Худри р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Чадот ќе ги обземе луѓето. Верникот ќе го обземе состојба слична на кивање, а неверникот чадот ќе го дувне сè додека не почне од уши да му излегува.“ Постојат многу сахих, хасен и останати хадиси кои се пренесуваат, несомнително упатуваат на тоа дека чадот е еден од очекуваните предзнаци на Судниот ден. Тоа е еден од Куранските феномени. Возвишениот кажува: **„Затоа почекај го денот кога на небото видлив чад ќе се појави“**, впечатлив и јасен, кој секој ќе го види. Според тоа како го толкува Ибн Месуд, тоа е само привидение кое луѓето ќе го видат со своите очи поради големиот глад и исцрпеност. Така Возвишениот вели: **„кој луѓето ќе ги прекрие“** – значи чадот ќе ги обвита и опкружи од сите страни. А да се однесува само на мушриците од Мека, освен останатите луѓе, во ајетот немаше да биде кажано: **„кој луѓето ќе ги прекрие“**, Возвишениот вели: **„Ова е неиздржливо страдање!“** – значи, тоа ќе им се рече, со потсмев: **„На Денот кога во цехенемскиот оган грубо ќе бидат турнати: „Ова е огнот кој го негиравте.“** (Куран: Ет Тур, 13-14)

Возвишениот вели: **„Господару наш, отстрани го страдањето од нас, ние сигурно ќе веруваме!“** – вака ќе зборуваат неверниците, кога со очи ќе го гледаат страдањето, а Возвишениот ќе им одговори: **„А како тие поукага ќе ја примат, а веќе им дојде вистинскиот Пратеник од кого тие главите ги вратат и говорат: „Подучен – умно растроен!“** – Возвишениот, значи, одговарајќи ги прашува, како може тоа да се опомене, бидејќи Тој им испратил Пратеник, кој јасно им доставил и соопштил, а тие се свртеле од него, за лага го оклеветиле и рекле, обвинувајќи го Пратеникот, дека тој е подучен од некого, и дека е луд. Вие, значи, откако на овој свет ви дошол Пратеник, сте го негирале, така и умревате, па зарем откако ја здогледавате казната поверувавте во него? Мислите дека тоа може вам да ви помогне? Нема ништо од тоа!... Дури и кога би ве вратиле на дуѓалукот, вие пак во него ќе бидете неверници. Затоа овде Аллах кажува: **„Ние страдањето малку помалку ќе го отстраниме и вие сигурно во неверството ќе се вратите.“** Значи, кога би го отстраниле од вас ова страдање и да ве вратиме во дуѓалучките куќи, вие пак ќе се вратевте во неверничка состојба како што бевте и пак ќе го клеветевте во лага. **„А и кога би биле вратени, повторно би продолжиле да го прават тоа што им беше забрането, бидејќи тие се навистина лажговци.“** (Куран: Ел Енам, 28)

Возвишениот вели: „но тој Ден кога со сета сила ќе ги зграпчине, навистина ќе ги казниме. – овој ајет Ибн Месуд го протолкувал како да се однесува на денот на Битката на Бедр. Меѓутоа, очигледно е дека ова се однесува на Судниот ден, иако Бедр бил ден на голема сила. Ибн Абас р.а. кажува: „Ибн Месуд, р.а., кажува: „Голем удар (сета сила) е денот на Бедр, а јас кажувам дека тоа е Судниот ден.“ Синцирот на ова предание е веродостоен.

وَلَقَدْ فَتَنَّا قَبْلَهُمْ قَوْمَ فِرْعَوْنَ وَجَاءَهُمْ رَسُولٌ كَرِيمٌ أَنْ أَدُّوا إِلَيَّ عِبَادَ اللَّهِ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ
وَأَنْ لَا تَعْلُوا عَلَى اللَّهِ إِنِّي آتِيكُمْ بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ وَإِنِّي عُذْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ أَنْ تَرْجُمُونِ وَإِنْ
لَمْ تُؤْمِنُوا لِي فَاعْتَرِلُونِ فَدَعَا رَبَّهُ أَنَّ هَؤُلَاءِ قَوْمٌ مُّجْرِمُونَ فَأَسْرِبِعَادِي لَيْلًا إِنَّكُمْ مُّتَّبِعُونَ وَاتْرُكُوا
الْبَحْرَ رَهْوًا إِنَّهُمْ جُنْدٌ مُّعْرِقُونَ كَمْ تَرَكُوا مِنْ جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ وَزُرُوعٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ وَنَعْمَةً كَانُوا
فِيهَا فَآكِهِينَ كَذَلِكَ وَأَوْرَثْنَاهَا قَوْمًا آخِرِينَ فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ وَمَا كَانُوا
مُنظَرِينَ وَلَقَدْ نَجَّيْنَا نَبِيَّ إِسْرَائِيلَ مِنَ الْعَذَابِ الْمُهِينِ مِنْ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ كَانَ عَلِيًّا مِّنَ الْمُسْرِفِينَ
وَلَقَدْ اخْتَرْنَاهُمْ عَلَىٰ عِلْمٍ عَلَىٰ الْعَالَمِينَ وَأَتَيْنَاهُمْ مِّنَ الْآيَاتِ مَا فِيهِ بَلَاءٌ مُّبِينٌ

„А Ние и пред нив фараоновитиот народ во искушение го ставивме, и им дојде благородниот Пратеник: (17) „Предајте ми ги мене Аллаховите робови! Јас навистина сум ви доверлив Пратеник, (18) и не воздигнувајте се над Аллах, јас ви носам очигледен доказ, (19) и јас Му се обраќам на својот и на вашиот Господар, да не ме каменуваат, (20) а ако не ми верувате, тогаш оставете ме намира!“ (21) И тој го повика на помош Господарот свој: „Ова навистина е злосторнички народ!“ (22) „Изведи ги ноќе робовите Мои, по вас потера ќе тргне (23) и остави го морето нека мирува, тие се војска која навистина ќе биде потопена.“ (24) И колку градини и извори оставија, (25) и ниви засеани и живеалишта прекрасни, (26) и благодати во коишто уживаа! 28. Тоа така се случи, и Ние тоа на други во наследство им го оставивме, (28) ниту небото ниту Земјата не ги оплакуваше, и не беа поштедени. (29) А синовите Израилови од понижувачкото страдање ги спасивме, (30) од фараонот – тој навистина беше горделив, еден од тие коишто во злото секаква мерка преминаа – (31) и знаејќи какви се, меѓу современниците ги одбравме, (32) и некои докази полни со очигледно искушение им дадовме. (33)“

Возвишениот кажува дека пред мушриците на испит бил ставен фараоновитот народ. „...и им дојде благородниот Пратеник“ – се мисли на пратеникот Муса а.с..

„Предајте ми ги мене Аллаховите робови!“ – како што вели Возвишениот: **„Пушти ги синовите Израилови да одат со нас и немој да ги мачиш! Ти донесовме доказ од Господарот твој, нека живее во мир тој што Вистинскиот пат го следи!“** (Куран: Таха, 47)

Зборовите на Возвишениот: **„Јас навистина сум ви доверлив Пратеник“** – јас сум доверлив во ова што ви го доставувам. А Возвишениот вели: **„и не воздигнувајте се над Аллах“** – значи немојте да се вообразите па Неговите ајети да не ги следите, во нив да не верувате и јасните Негови докази да не ги прифаќате. Зборовите на Возвишениот: **„јас ви носам очигледен доказ“** – значи непобитни докази, то ест, муџиза (чудо) со кои Пратеникот доаѓа, **„и јас Му се обраќам на својот и на вашиот Господар, да не ме каменуваат“** – значи кај Него барам заштита од вашите напади, тешките зборови, камењата со кои ме гаѓате и др.

„а ако не ми верувате, тогаш оставете ме намира!“ – тогаш немојте да ме спречувате, да негуваме мирни односи, сè додека Аллах не пресуди меѓу нас. И по истрајноста и упорноста на Аллаховиот Пратеник во нивното опкружување и излагање на очигледни докази кај нив само се зголемил куфрот, неверството и тврдоглавоста.

„И тој го повика напомош Господарот свој: „Ова навистина е злосторнички народ!“ – како што вели Возвишениот: **„И Муса рече: „Господару наш! Ти им даде на фараонот и на главешините негови богатство за во раскош да живеат на овој свет, а тие, Господару мој, заведуваат од патот Твој! Господару наш, уништи го богатството нивно и запечати ги срцата нивни, па нека не веруваат сè додека не го доживеат неиздржливото страдање.“** Услишана е молбата ваша! – рече Тој – **„А вие двајца останете на Вистинскиот пат и никако немојте да ги следите незналците!“** (Куран: Јунус, 88-89)

Тогаш Возвишениот Аллах му нареди: **„Изведи ги ноќе робовите Мои, по вас потера ќе тргне.“** – како што вели Возвишениот: **„И Ние му објавивме на Муса: „Изведи ги ноќе робовите Мои и со нив по сувиот пат низ морето пројди, не стравувајќи дека тоа ќе те стигне и не плашејќи се дека ќе се удавиш.“** (Куран: Таха, 77) Возвишениот тука, понатаму кажува: **„и остави го морето нека мирува, тие се војска која навистина ќе биде потопена.“** – тоа е

така бидејќи Муса а.с. откако тој и синовите Израилови го поминаа морето, сакал со стапот да удри во водата за да се врати во својата првобитна состојба. На тој начин морето ќе биде пречка меѓу него и фараонот, па така нема да можат да ги стигнат. Тогаш Возвишениот му наредува да го остави морето во истата состојба во која е, и го израдувал дека тие наскоро ќе бидат потопената војска, па воопшто да не се плаши. Затоа, не му наредувај на морето да ја врати водата, туку остави нека биде сув преминот сè додека и последниот фараонов војник не влезе, за потоа на морето да му нареди да се врати како што било. На тој начин фараонот и неговата војска беа потопени. Тоа е награда за нивното неверство и тврдоглавост. Фала на Аллах, Господарот на световите.

Потоа Возвишениот вели: **„И колку градини и извори оставија“** – значи, оставиле многу градини и реки, **„и ниви засеани и живеалишта прекрасни“** – бујни посеви, потоа прекрасни живеалишта убаво опремени.

„и благодати во коишто уживаа!“ – бреговите на реката Нил биле исполнети со прекрасни градини, од неговиот почеток до крај, почнувајќи од Асуан до Решид, целосно споени. Тие уживале во животот во разновидните јадења, пиења, облека, богатство, слава и мудрост. Сето тоа тој народ го изгуби само за миг. Оставија сè и одеднаш се најдоа во пекол, а одвратно престојувалиште е тоа. Со сите нивни поседи завладееја синовите Израилови. Како што вели Возвишениот: **„Ете, така беше, и Ние дадовме тоа да го наследат синовите Израилови.“** (Куран: Еш Шуара, 59)

Возвишениот вели: **„Тоа така се случи, и Ние тоа на други во наследство им го оставивме“** – на Израелците, како што беше кажано. Понатаму Возвишениот вели: **„ниту небото ниту Земјата не ги оплакуваше“** – значи немале добри дела кои се воздигнуваат до небеските врати па да ги оплакува заради она што го изгубила. Ниту имале на Земјата место на кое Го обожувале Аллах па ги изгубила. Заради тоа заслужиле да не бидат поштедени и казната да не им биде одложена. Причина за тоа е нивното неверство, нивното злосторство, нивната горделивост и тврдоглавост. Ибн Џерир пренесува од Шурејх бин Убејд ел-Хадреми, кој кажува: *„Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Исламот започнал со поединци (осаменици), и ќе се врати со поединци (осаменици) како што започнал. Но верникот не е осаменик и странец каде и да се најде. Верникот нема да умре во осаменост во која нема да има кој да го оплакува, а за него да не плаче небото и Земјата.“*

Потоа Аллаховиот Пратеник ги проучил зборовите: **„ниту небото ниту Земјата не ги оплакуваше“** (Куран: Ед Духан, 29) – потоа рече: *„Навистина, ниту небото ниту Земјата не плачат за неверникот.“*

Возвишениот кажува: **„и не беа поштедени“** – значи казната нема да им биде одложена. Возвишениот вели: **„А синовите Израилови од понижувачкото страдање ги спасивме, од фараонот – тој навистина беше горделив, еден од тие коишто во злото секаква мерка преминаа.“** – со тоа Аллах им се смилувал и ги спасил од угнетеност и ропство и од тешките понижувачки работи што им ги наложил фараонот.

Зборовите на Возвишениот: **„тој навистина беше горделив, еден од тие коишто во злото секаква мерка премина“** – значат дека фараонот бил особено вообразен, бесен, пркосен, преминувајќи секоја мера во своите наредби, а крајно со бесмислените идеи и самите мислења.

Зборовите на Возвишениот: **„и знаејќи какви се, меѓу современиците ги одбравме“** – значи над народите во нивното време, **„и некои докази полни со очигледно искушение им дадовме.“** – значи Ние им предпочивме јасни факти, чисти докази и муџиза. Во сето тоа е очигледен испит за народот кој се поведува по нив.

إِنَّ هَؤُلَاءِ لَيَقُولُونَ إِنَّ هِيَ إِلَّا مَوْتَتُنَا الْأُولَىٰ وَمَا نَحْنُ بِمُنشَرِينَ فَاتُوا بِآبَائِنَا إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ
أَهُمْ خَيْرٌ أَمْ قَوْمُ تُبَّعٍ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ أَهْلَكْنَاهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ

„А овие, навистина, велат: (34) „Постои само нашата прва смрт, ние нема да бидеме проживевани; (35) предците наши донесете ни ги, ако е вистина тоа што го велите!“ (36) Дали се подобри тие или народот на Тубба и оние пред него? – нив ги уништивме бидејќи беа злосторници. (37)“

Возвишениот Аллах ги побива изјавите на мушриците, кои не го признаваат оживувањето и враќањето; и тврдењето дека постои живот само на овој свет, нема живот по смртта, нема оживување, ниту повторно собирање. Тие за доказ на своето тврдење ги земаат своите предци, кои исчезнале, а не се враќаат. Ако оживувањето е вистина, тогаш: **„предците наши донесете ни ги, ако е вистина тоа што го велите!“** – ова е неоснован доказ и недоумица. Оживувањето, навистина, е на Судниот ден, а не на овој свет. Затоа Возвишениот, заканувајќи им се ги опоменува со неизбежна казна како што ги погодила оние чии постап-

ки биле слични на нивните; народот на Тубба, а тоа е народ од Сабе, кој е уништен, расфрлан и раштркан по светот. Кажувањето за нив претходеше во поглавјето Сабе. Затоа тие мораат да земат поука од народот кој пострадал, а биле Арапи како нив. Зборот Тубба е прекар за владетелот кој владее со Јемен, како што Кисра е владетелот на Персија, а Кајсер владетелот на Византија. Така еден Тубба' бил со име Есад ибн Курејб ибн Меликерб ел-Јемани, кој примил еврејска вера и го повикувал народот на Јемен во еврејската вера, а еврејството тогаш било вера на Муса а.с.. овој Есад дошол до Мека, ја величал Кабата, правел таваф и ја почестил со скапоцена наметка. Во својот поход напредувал сè додека не дошол до Семерканд, каде го зацврстил својот престол и власт. Владеел со огромни пространства. Ибн Асакир кажува дека тој управувал со Дамаск и управувал со тие краишта 326 години. Власт на Химејр никој немал подолго од него. Споменатиот Тубба умрел околу седумстотини години пред доаѓањето на Аллаховиот Пратеник Мухамед с.а.в.с.. Кога поминувал покрај Медина, двајца водичи, двајца учени Евреи, му рекле дека тоа е град во кој преселба ќе направи Божји пратеник, кој ќе живее пред крајот на овој свет, а ќе се вика Ахмед. Тогаш ги кажал стиховите, кои им ги рецитирал на група медински жители. Овие стихови жителите на Медина ги пренесувале од колено на колено. Еден од жителите на Медина кој ги знаел овие стихови бил Ебу Ејуб Халид ибн Зејд, во чија куќа отседнал Аллаховиот Пратеник, с.а.в.с.. Стихот гласи:

„Сведочам дека Ахмед е пратеник Аллахов, со чесно потекло.

Ако животот ме донесе до него, ќе бидам послушник или везир на тој човек прекрасен.

Од неговото срце ќе ја отргнам секоја грижа, и со својата сабја ќе исечам секој негов непријател.“

Ибн ебу Дуња го наведува преданието дека е ископан еден гроб во градот Сана, во време на исламското владеење, во кој се најдени две жени, чии тела биле сочувани. Кај главите им е најдена една сребрена плоча на која било напишано со златни букви: Ова е гроб на Хујеје и Тумејсе (а во друго предание се кажува Хуреје и Тумадире), двете ќерки на Тубба, умреле сведочејќи: Ла илахе иллаллах, не припишувајќи Му во верата Нему ништо. А така умираа пред нив добрите луѓе.“ Пренесува Таберани од Ибн Абас р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Немојте да го спомнувате Тубба со погрдни зборови, бидејќи тој го примил исламот.“ Пренесува Абдур-Резак од Ебу Хурејре, р.а. дека рекол: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Не сум сигурен, дали Тубба бил веровесник или не.“ Аиша р.а. говорела да не се прекорува и не се спомнува по лошо

Тубба, бидејќи тој бил добар човек. Тој извршил хаџ за време на Џурхумиите и на Кабата и подарил скапоцена наметка, во нејзиниот двор заклал шест илјади курбани, на тој начин достоинствено и чесно ја пофалил, а потоа се вратил во Јемен. Во риваетот на Ибн Асакир се наведува дека станува збор за Тубба на кого упатува Куранот, кој го вовел својот народ во исламот. Но, бидејќи умрел, народот се вратил во обожување на оган и кипови, па така Аллах ги казнил. Возвишениот тоа го спомнува во поглавјето Сабе. Катаде кажува дека му е спомнато дека Каб зборувал за Тубба: „Својството на добриот човек е дека Аллах го прекорил (понижил) неговиот народ, а не него.“

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لِاعْبَيْنَ مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ مِيقَاتُهُمْ أَجْمَعِينَ يَوْمَ لَا يُغْنِي مَوْلَى عَنْ مَوْلَى شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ إِلَّا مَنْ رَحِمَ اللَّهُ إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ

„Ние не ги создадовме небесата и Земјата и тоа што е меѓу нив поради забава (без цел). (38) Ние ги создадовме со вистинита цел, но повеќето од нив не знаат. (39) Навистина Денот суден на сите нив рок одреден ќе им биде, (40) Денот кога пријателот нема нималку од корист на пријателот да му биде, ниту ќе бидат помогнати, (41) освен тие на кои Аллах ќе им се смилува, бидејќи – Тој е, навистина, Силниот и Милостивиот. (42)“

Возвишениот овде известува за Својата праведност и за тоа дека Неговото битие е чисто и далеку од секаква игра, бесцелност и заблуда. Како што вели Возвишениот: „Ние не ги создадовме небото и Земјата и тоа што е меѓу нив залудно; така мислат неверниците, па тешко на неверниците кога ќе бидат во Огнот!“ (Куран: Сад, 27)

Потоа Возвишениот вели: „Навистина Денот суден на сите нив рок одреден ќе им биде.“ – тоа е денот на раздвојување, Денот на стоење и судење, а зборовите на Возвишениот: „на сите нив рок одреден ќе им биде.“ – значи за сите од првиот до последниот човек. „Денот кога пријателот нема нималку од корист на пријателот да му биде“ – значи блискиот роднина на роднината свој нема да може да му помогне. Како што вели Возвишениот: „Кога пријателот нема пријателот свој ништо да го праша.“ (Куран: Ел Меариц, 10) Братот нема да праша за својот брат ниту за неговата состојба, иако очи во очи ќе се гледаат. Зборовите

на Возвишениот понатаму гласат: „**ниту ќе бидат помогнати**“ – значи нема да се помагаат меѓусебно, ниту ќе дојде помош од било која страна. Потоа Возвишениот вели: „**освен тие на кои Аллах ќе им се смилува**“ – значи тој ден ќе помогне само Аллаховата милост, милоста на Возвишениот кон Своите робови.

„**Тој е, навистина, Силниот и Милостивиот.**“ – значи, Тој е во исто време Оној кој поседува сила и моќ, но и неограничена милост.

إِنَّ شَجْرَةَ الرَّقُومِ طَعَامُ الْأَثِيمِ كَالْمُهْلِ يَغْلِي فِي الْبُطُونِ كَغَلِي الْحَمِيمِ خُذُوهُ فَأَعْتَلُوهُ إِلَى
سَوَاءِ الْجَحِيمِ ثُمَّ صَبُّوا فَوْقَ رَأْسِهِ مِنْ عَذَابِ الْحَمِيمِ ذُوقْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْكَرِيمُ إِنَّ
هَذَا مَا كُنْتُمْ بِهِ تَمْتَرُونَ

„А дрвото Зеккум навистина е (43) храна за грешниците, (44) како растопена лава во стомакот ќе врие, (45) како што водата зовриена врие. (46) Зграпчете го и среде огнот одвлечете го, (47) а потоа, на главата полевајте му вода што врие!“ (48) Пробај, па ти си, навистина, моќниот и почитуваниот, (49) ова е навистина тоа во што се сомневавте! (50)“

Со овие ајети Возвишениот известува на кој начин ќе бидат казнувани неверниците. „А дрвото Зеккум навистина е храна за грешниците.“ – значи за неверникот. Се наведува дека овде посебно се мисли за Ебу Цехл, меѓутоа, секако дека се однесува и на другите неверници. Што се однесува до споменатото дрво, кога само една капка од него капне на Земјата, ќе им го уништи животниот простор на нејзините жители. Кажувањето за ова (кое се поврзува со Аллаховиот Пратеник, с.а.в.с.) претходеше во тefsирот на поглавјето Ес Саффат при обработка на ајетот 62.

Зборовите на Возвишениот: „**како растопена лава**“ – а едни кажуваат, како маслен талог „**во стомакот ќе врие**“ – и покрај високата температура и непријатниот мирис. Возвишениот вели: „**Зграпчете го**“ – значи неверникот, „**и одвлечете го**“ – значи силно зад грб зграпчето го и одвлечете го.

„**среде огнот**“ – во средината на пламенот, „**а потоа, на главата полевајте му вода што врие!**“ – навистина мелекот ќе го удира неверникот со железна шипка по глава, така што мозокот ќе му го отвори, потоа по глава со топла вода ќе го посипе. Тоа преку телото ќе тече, а неверникот поради жештината од стомак цревата ќе ги исфрли, ќе му висат до глуждовите. Аллах нека нè сочува од тоа.

Зборовите на Возвишениот: „**Пробај, па ти си, навистина, моќниот и почитуваниот**“, Ел-Емеви во своето дело Мегази – пренесувајќи од Икриме рекол: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. го сретнал Ебу Џехл, Аллах го проколнал, и му рекол: „**Навистина, Возвишениот Аллах ми наредил да ти кажам: *Тешко тебе! Тешко тебе! И уште еднаш: Тешко тебе! Тешко тебе!***“ (Куран: Ел Кијаме, 34-35) *Тогаш Ебу Џехл ја тргнал својата рака од наметката и извикал: „Ниту ти ниту твојата дружина не ми можете ништо! Вие знаете дека јас сум главешината на Мека, дека сум моќен и почитуван.“*“ Возвишениот Аллах го усмртил на Бедр, го понижил и осрамотил и објавил: „**Пробај, па ти си, навистина, моќниот и почитуваниот**“. Всушност, чуварите на џехенемот (зебаније) ќе му ги изговараат тие зборови исмејувајќи го и понижувајќи го, то ест, ти не си ниту моќен ниту почитуван. Затоа Возвишениот вели: „**ова е навистина тоа во што се сомневате!**“

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي مَقَامٍ أَمِينٍ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ يَلْبَسُونَ مِنْ سُندُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُتَقَابِلِينَ كَذَلِكَ
وَزُوجَانَهُمْ بِحُورٍ عِينٍ يَدْعُونَ فِيهَا بِكُلِّ فَاكِهَةٍ آمِينَ لَا يَذُقُونَ فِيهَا الْمَوْتَ إِلَّا الْمَوْتَةَ
الْأُولَىٰ وَوَقَاهُمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ فَضْلًا مِّن رَّبِّكَ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ فَإِنَّمَا يَسْرَنَاهُ
بِلِسَانِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ فَاذْكُرُونَهُمْ أَنَّهُمْ مُّرْتَابُونَ

„А тие што се плашеа од Аллах, тие на сигурно место ќе бидат, (51) среде градини и извори, (52) во свила и кадифе облечени и едни кон други свртени. (53) Ете, така ќе биде и Ние со хурии со крупни очи ќе ги жениме. (54) Во нив ќе можат безбедни, кој вид на овошје и да сакаат, да бараат; (55) во нив, по првата смрт, смртта веќе нема да ја вкусат и Тој од страдањето во огнот ќе ги сочува, (56) тоа благодат од Господарот твој ќе биде; тоа навистина успех голем ќе биде! (57) А Куранот го направивме лесен, на твојот јазик, за тие да примат поука, (58) па затоа чекај, и тие ќе чекаат! (59)“

Откако Возвишениот Аллах ја спомнал состојбата на несреќниците, продолжува со спомнување на среќниците. Затоа Куранот се нарекува *месани* – „оно што зборува за двојни спротивности.“ Возвишениот вели: „**А тие што се плашеа од Аллах**“ – на овој свет, „**тие на сигурно место ќе бидат**“ – значи на идниот свет во ценетот. Ќе бидат заштитени во него од смрт, прогонство, секоја

грижа и тага, страв, замор, разочараност, шејтанот и неговите сплетки и останати предизвици и неволји.

„**среде градини и извори**“ – ова е спротивно од престојот на оние таму кои ќе имаат дрво зекум за пиење и пиење на зовриена вода. Возвишениот вели: „**во свила и кадифе облечени**“ – а тоа е тенка свила во кошули и слична на ткаена облека. Додека кадифе тоа е сјајен брокат вообличен во плишани наметки. „**и едни кон други свртени.**“ – значи на дивани каде што нема да седат свртени со грб едни од други. Зборовите на Возвишениот: „**Ете, така ќе биде и Ние со хурии со крупни очи ќе ги жениме.**“ – значи на овој начин дополнително ќе бидат дарувани, а Ние веќе сме ги почестиле со чесни сопруги. А овие се хурии: „**Во нив ќе бидат тие што гледаат пред себе, тие што, пред нив, ни човек ни цин не ги допрел.**“ (Куран: Ер Рахман, 56) „**Како тие да се скапоцен камен и мерџан.**“ (Куран: Ер Рахман, 58) „**Зарем наградата за добрина може да биде нешто друго освен добрина?!“** (Куран: Ер Рахман, 60)

Зборовите на Возвишениот: „**Во нив ќе можат безбедни, кој вид на овошје и да сакаат, да бараат**“ – значи кога и да побараат, било кој вид на овошје, ќе го добијат. Ќе бидат сигурни дека никогаш нема да исчезне или дека ќе им биде ускратено. Напротив, ќе им биде донесено кога ќе посакаат.

Зборовите на Возвишениот: „**во нив, по првата смрт, смртта веќе нема да ја вкусат.**“ – тоа е онаа смрт со која се збогувале од дуњалукот. На ахиретот во ценетот нема да вкусат смрт. Се спомнува во Двата Сахиха дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „*Ќе биде доведена смртта во лик на овен, ќе се постави меѓу ценетот и џехенмот, и ќе биде заклана. Тогаш ќе биде речено: – О, жители на ценетот, настапи вечноста, повеќе нема смрт! О, жители на џехенмот, настапи вечноста, повеќе нема смрт!*“ Пренесува Абдур-Реззак од Ебу Хурејре, р.а., и Ебу Сеид р.а. кој кажува: Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „*Ќе им биде речено на жителите на ценетот: ,Навистина, ќе бидете здрави и никогаш нема да се разболите, навистина ќе живеете и никогаш нема да умрете, навистина, ќе уживате и никогаш нема да се заситите, навистина, ќе бидете млади и никогаш нема да остарите.*“ Го пренесува Муслим. Пренесува Ебул-Касим ет-Таберани од Џабир ибн Абдулах р.а. кој кажува: „*Беше прашиан Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.: ,Дали жителите на ценетот ќе спијат?’ Пратеникот с.а.в.с. одговори: ,Сонот е брат на смртта, значи жителите на ценетот нема да спијат.*“

Зборовите на Возвишениот: **„и Тој од страдањето во огнот ќе ги сочува“** – значи и покрај овие големи благодати кои ќе ги уживаат е и тоа што Аллах ќе ги сочува., спаси и заштити од страдање во огнот на цехенемскиот пламен. Го постигнале она што го барале, се спасиле од стравот по заслуга од Неговата благодат, чест, благородност и добродетелство. Затоа Возвишениот кажува: **„тоа благодат од Господарот твој ќе биде; тоа навистина успех голем ќе биде!“**

Се пренесува во Двата Сахиха дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„Виe работете добро, бидете истрајни на вистинскиот пат и меѓусебно зближувајте се, но знајте дека никој од вас неговото дело нема да го воведете во ценетот.“* Рекоа: *„Зарем ниту тебе, о, Аллахов Пратенику?“* Пратеникот с.а.в.с. рече: *„Ниту мене, освен ако Аллах ме опсигне и опфати со Неговата милост и благодат.“*

Зборовите на Возвишениот: **„А Куранот го направивме лесен, на твојот јазик, за тие да примат поука“** – значи го олеснивме сфаќањето на Куранот на тој начин што го објавивме на јазикот што го зборувааш, а тоа е јазикот на твојот народ. А тој е најелоквентен, највиден, најубав и најлесен јазик, сосема лесен, возвишен и величествен.

„за тие да примат поука“ – значи за да го разберат и работат по него. Меѓутоа, и покрај оваа јаснотија и величина, имаше луѓе кои не сакаа да веруваат, туку спротивно постапија и беа тврдоглави. Затоа Возвишениот му кажа на Својот Пратеник с.а.в.с. олеснувајќи му ја положбата, ветувајќи му ја Својата помош, гарантирајќи му казна на оној кој ќе го клевети за лага: **„па затоа чекај“** – значи биди подготвен, **„и тие ќе чекаат!“** – ќе видат тие кој ќе биде потпомогнат, кој одликуван и чија реч на двата света ќе биде најгорна. Сето ова, о, Мухамеде, е за тебе, твоите браќа, веровесниците и пратениците, како и за верниците кои ве следеле вас. Како што вели Возвишениот: **„Ние навистина ќе им помогнеме на Пратениците Наши и на верниците во животот на овој свет, а и на Денот кога ќе станат сведоците, на Денот кога на насилниците правдањето нивно нема од корист да им биде; нив ќе ги чека проклетството и најлошото престојувалиште.“** (Куран: Ел Мумин, 51-52)

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ед Духан“.

Нека е благодарност на Аллах отсекогаш и засекогаш!

45. Поглавје – „Ел Џасије“ (Тие што коленичат)

Објавено во Мека – 37 ајети, освен 14. ајет кој е медински.

Објавено е по поглавјето Ед Духан.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حَم تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ إِنَّ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِّلْمُؤْمِنِينَ
وَفِي خَلْقِكُمْ وَمَا يَبُثُّ مِنْ دَابَّةٍ آيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ
مِنَ السَّمَاءِ مِنْ رِزْقٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَتَصْرِيفِ الرِّيَّاحِ آيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Ха-мим! (1) Објавувањето на Книгата е од Аллах, Силниот и Мудриот! (2) На небесата и на Земјата, навистина, постојат докази за тие што веруваат; (3) и создавањето ваше и на живите суштества кои ги распространи – се докази за луѓето кои се цврсто убедени; (4) и смената на ноќта и денот, и снабдувањето (дождот) кое Аллах од небото го спушта за со негова помош земјата, по мртвилото нејзино, да ја оживее и промената на ветровите – се докази за луѓето што сфаќаат. (5)“

Возвишениот Аллах ги поттикнува Своите созданија на размислување за Неговите докази и благодати. За Неговата величествена моќ со која ги создал небесата и Земјата, сè и сешто на нив, од различни созданија. Разните видови на небесата, во небеските катови и во Земјата, копното, морето, воздухот и она што е меѓу небесата и Земјата. Во промената на денот и ноќта, за дождот кој го спушта од облаците, и кој Земјата потоа ја оживува. За тоа како ги испраќа разновидните ветрови да го тераат дождот. И за тоа како плодовите се оплодуваат и како се хранат живите битија. Потоа како ги има и неплодни и оние кои се плодни. Сето тоа се докази и упатства кои кај верникот го зајакнуваат верувањето – иманот и

довербата, а во нивните умови ја зголемуваат можноста за сфаќање на својствата на Возвишениот Аллах, Неговото запознавање, Славен нека биде Тој. На тој начин се зголемува љубовта и послушноста, задоволството и целосната предаденост кон Неговата возвишена величина и усвојување на правила на однесување кои треба да ги поседува верникот, со цел, како Аллахов роб, со срце исполнето со предаденост, со вера и добродетел, да биде близок до својот Господар.

تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ تَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعَدَ اللَّهُ وَآيَاتِهِ يُؤْمِنُونَ وَيَلُّ لِكُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ يَسْمَعُ آيَاتِ اللَّهِ تُتْلَى عَلَيْهِ ثُمَّ يُصِرُّ مُسْتَكْبِرًا كَأَن لَّمْ يَسْمَعْهَا فَبَشِّرْهُ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ وَإِذَا عَلِمَ مِنْ آيَاتِنَا شَيْئًا اتَّخَذَهَا هُزُوعًا أُوْلِيكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ مِنَ وَرَائِهِمْ جَهَنَّمُ وَلَا يُغْنِي عَنْهُمْ مَا كَسَبُوا شَيْئًا وَلَا مَا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ هَذَا هُدًى وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَهُمْ عَذَابٌ مِّن رَّجْزٍ أَلِيمٍ

„Тоа се Аллаховите докази кои ти ги наведуваме како вистина, па во што, ако не во Аллаховите зборови и во Неговите докази, тие ќе веруваат? (6) Тешко му на секој лажливец, голем грешник! (7) Тој ги слуша Аллаховите зборови кога му се кажуваат, па потоа истрајува во неверувањето, вообразен како да не ги ни чул. Нему навести му страдање неиздржливо. (8) А кога ќе дознае за некои Наши зборови, тој им се потсмева. Таквите понижувачко страдање ги чека. (9) Пред нив е цехенмот, и од никаква корист нема да им биде тоа што го стекнале, ниту тие што покрај Аллах за заштитници ги прифатија, нив ги чека голема казна. (10) Овој Куран е Упатство, а тие што не веруваат во доказите на Господарот свој ги чека неподносливо страдање. (11)“

Возвишениот Аллах кажува: „Тоа се Аллаховите докази“ – се мисли на Куранот, кој поседува докази и сведоштва. „кои ти ги наведуваме како вистина.“ – она што е надвор од него е заблуда.

„па во што, ако не во Аллаховите зборови и во Неговите докази, тие ќе веруваат?“ – значи ако не веруваат и не им се предадат ним. Потоа Возвишениот вели: „Тешко му на секој лажливец, голем грешник!“ – оној што лаже во говорот, грешник со дела и срце, неверник во Аллаховите знаменија. Па затоа

Возвишениот кажува: „Тој ги слуша Аллаховите зборови кога му се кажуваат“. Глаголот „тутла“ значи овде „кога му се учат“. „па потоа истрајува“ – упорен во своето неверување.

„вообразен како да не ги ни чул. Нему навести му страдање неиздржливо.“ – значи соопшти му дека му припаѓа болна казна на Судниот ден.

„А кога ќе дознае за некои Наши зборови, тој им се потсмева.“ – значи тој не сверува во нив туку ги зема за потсмев.

„Таквите понижувачко страдање ги чека.“ – тоа е резултат на тоа што тој се изигрувал со Аллаховите докази, и со нив се потсмевал. Пренесува Муслим во својот Сахих од Ибн Омер р.а. кој кажува: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. забранил да се патува со Куранот во непријателска земја поради страв да не допре до него непријателот.“ Потоа Возвишениот го објаснува страдањето со зборовите: „Пред нив е цехенемот“ – значи: сите оние кои ќе имаат нивни својства ќе завршат во цехенемот.

„и од никаква корист нема да им биде тоа што го стекнале“ – ама баш ништо од нивното богатство или потомците нивни, нема да можат да им бидат од корист.

„ниту тие што покрај Аллах за заштитници ги прифатија“ – значи сите божества кои покрај Аллах ги обожувале нема ништо да можат да им помогнат.

„нив ги чека голема казна.“ – потоа Возвишениот кажува: „Овој Куран е Упатство, а тие што не веруваат во доказите на Господарот свој ги чека неподносливо страдање.“ – болно и постојано, а Аллах најдобро знае.

اللَّهُ الَّذِي سَخَّرَ لَكُمْ الْبَحْرَ لِتَجْرِيَ الْفُلُكُ فِيهِ بِأَمْرِهِ وَتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ
 وَسَخَّرَ لَكُمْ مَّا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مِنْهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ
 يَتَفَكَّرُونَ قُلْ لِلَّذِينَ آمَنُوا يَغْفِرُوا لِلَّذِينَ لَا يَرْجُونَ أَيَّامَ اللَّهِ لِيَجْزِيَ قَوْمًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ
 مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ

„Аллах е Тој што ви го потчини морето за бродовите, според одредението Негово, по него да пловат, за да можете да ги барате благодарните Негови и за да бидете благодарни. (12) И ви го потчини тоа што е на небесата и на Земјата, сè е од Него. Тоа се, навистина, знаци за луѓето што размислуваат. (13) Кажи им на верниците да им простат

на тие кои не се надеваат на Аллаховите благодати за да ги награди луѓето за тоа што го работеле. (14) Тој што чини добро – за себе го чини, а тој што прави зло – го прави против себе, а на крајот сите кај Господарот свој ќе се вратите. (15)“

Возвишениот Allah ги спомнува Своите благодати кои им ги подарил на Своите робови, а тоа што им го потчинил морето. „за бродовите, според одредението Негово, по него да пловат“ – тоа се бродови и превозни средства на морето, кои пловат со Аллахова дозвола. „за да можете да ги барате благодатите Негови“ – значи вршејќи трговија и заработувајќи на друг начин. „и за да бидете благодарни.“ – на тоа што стекнувате големи придобивки, кои преку морето можете да ги постигнете од далечните краишта.

„И ви го потчини тоа што е на небесата и на Земјата“ – и ѕвездите, и планините, и реките и сè од што имате корист, сето тоа е заслуга на Неговата добрина. Затоа Возвишениот кажува: „сè е од Него“ – Еден и Единствен, Кому никој не му е рамен, и Кому ништо од тоа не може да му се спротивстави. „Тоа се, навистина, знаци за луѓето што размислуваат.“

Зборовите на Возвишениот: „Кажим им на верниците да им простат на тие кои не се надеваат на Аллаховите благодати“ – значи да им простат на неверниците, на следбениците на Книгата и мушриците. Нека им простуваат и нека ги поднесуваат навредите кои им ги нанесуваат. Ова била пракса во почетокот на исламот, со цел нивните срца да се придобијат. Но, бидејќи тие биле истрајни во својата тврдоглавост, Allah пропишал спротивставување и борба (џихад), „за да ги награди луѓето за тоа што го работеле.“ – тоа значи: ако верниците им простиле на неверниците на овој свет, Allah ќе ги казни на другиот свет. Потоа Возвишениот кажува: „Тој што чини добро – за себе го чини, а тој што прави зло – го прави против себе, а на крајот сите кај Господарот свој ќе се вратите.“ – кај Него повторно ќе дојдете, нашите дела ќе бидат предочени пред Него, па ќе ве награди за нив со добро или лошо. А Allah најдобро знае.

وَلَقَدْ آتَيْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنَّبُوءَةَ وَرَزَقْنَاهُمْ مِّنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ وَأَتَيْنَاهُمْ بَيِّنَاتٍ مِّنَ الْأَمْرِ فَمَا اخْتَلَفُوا إِلَّا مَن بَعْدَ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَعْيًا بَيْنَهُمْ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَىٰ شَرِيعَةٍ مِّنَ الْأَمْرِ

فَاتَّبَعَهَا وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّهُمْ لَنْ يُغْنُوا عَنْكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَإِنَّ الظَّالِمِينَ
بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُتَّقِينَ هَذَا بَصَائِرُ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ

„На синовите Израилови Книга и власт и веровесништво им дадовме, и со убава храна ги снабдивме, и над сите народи ги одликувавме, (16) и јасни докази за верата им дадовме, а тие се двојно токму тогаш кога дојдоа до сознанието, и тоа поради непријателство и меѓусебна завист. Господарот твој на Судниот ден сигурно ќе им пресуди за тоа за што не се согласуваа. (17) А потоа тебе ти одредивме во верата по правецот одреден да одиш, затоа следи го и не поведовај се по страстите на тие што не знаат, (18) бидејќи тие воопшто не можат да те одбранат од Аллаховата казна! Злосторниците едни со други се штитат, а Аллах ги штити тие што се плашат од Него и што се чуваат од гревови. (19) Овој Куран е јасен Патоказ за луѓето, и упатство и милост за тие што веруваат цврсто. (20)“

Возвишениот ги спомнува благодатите на синовите Израилови, како што се: објавување на Книгите, испраќање на пратеници и власта која им ја подарил. Затоа Возвишениот вели: „На синовите Израилови Книга и власт и веровесништво им дадовме, и со убава храна ги снабдивме“ – односно разни јадења, пиена, облека и станови.

„и над сите народи ги одликувавме“ – значи во нивното време, „и јасни докази за верата им дадовме“ – значи непобитни докази им изнесовме. Потоа тие се разидоа, правејќи неправда едни на други.

„Господарот твој на Судниот ден сигурно ќе им пресуди за тоа за што не се согласуваа.“ – Тој ќе расчисти меѓу нив со Својата праведна одредба. Со ова се предупредува овој умет да не го следи нивниот правец, затоа Возвишениот кажува: „А потоа тебе ти одредивме во верата по правецот одреден да одиш, затоа следи го и не поведовај се по страстите на тие што не знаат, бидејќи тие воопшто не можат да те одбранат од Аллаховата казна! Злосторниците едни со други се штитат“ – значи, следи го она што ти се објавува, и сврти се од мушриците, бидејќи тие не можат да те заштитат, ниту можат едни на други да се заштитат. Тие себеси сè поголема штета си нанесуваат, непрестано се уништуваат и упропастуваат.

„а Аллах ги штити тие што се плашат од Него и што се чуваат од гревови.“ –додека неверниците немаат заштитник, освен своите тагути, кои од светлина во темнина ги одведуваат. Потоа Возвишениот вели: „Овој Куран е јасен Патокказ за луѓето, и упатство и милост за тие што веруваат цврсто.“

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ اجْتَرَحُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ نَجْعَلَهُمْ كَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَوَاءً مَحْيَاهُمْ وَمَمَاتُهُمْ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ وَخَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَلِتُجْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ أَفَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ وَأَصْلَهُ اللَّهُ عَلَىٰ عِلْمٍ وَخَتَمَ عَلَىٰ سَمْعِهِ وَقَلْبِهِ وَجَعَلَ عَلَىٰ بَصَرِهِ غِشَاوَةً فَمَنْ يَهْدِيهِ مِنْ بَعْدِ اللَّهِ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ

„Дали тие што прават зли дела мислат дека со нив ќе постапиме исто како и со тие што веруваат и што прават добри дела, дека во овој живот и по смртта ќе бидат исти? Колку лошо расудуваат! (21) А Аллах небесата и Земјата со Вистината ги создаде и поради тоа за секој човек да биде награден или казнет според тоа што го заработил, и на нив нема да им се направи неправда. (22) Што мислиш за тој што својата страст за свое божество ја зел, тој кого Аллах, иако тој бил свесен, во заблуда го скршнал, и слухот негов и срцето негово ги запечатил, а пред очите негови перде му ставил? Кој, ако не Аллах, на Вистинскиот пат ќе го упати? Зошто не ја примате опомената?“ (23)

Возвишениот вели: „Дали тие што прават зли дела мислат“ – кои направиле зло и лошо, „дека со нив ќе постапиме исто како и со тие што веруваат и што прават добри дела, дека во овој живот и по смртта ќе бидат исти?“ – значи дека ќе ги изедначиме (верниците и неверниците) на двата света.

„Колку лошо расудуваат!“ – тие за нас имаат погрешно мислење. Далеку е од нас тоа да ги изедначиме чесните луѓе и грешниците на двата света! Мухамед ибн Исхак во своето дело „Ес-Сира“ спомнува дека нашле напишано на еден камен кој бил остаток од темелите на Каба: „Правите зло – а посакувате добро – тоа може да биде, но кога трнот (врбата) ќе роди грозје!“ Возвишениот кажува: „А Аллах небесата и Земјата со Вистината ги создаде“ – значи праведно, рамномерно.

„и поради тоа за секој човек да биде награден или казнет според тоа што го заработил, и на нив нема да им се направи неправда.“

Потоа Возвишениот кажува: „Што мислиш за тој што својата страст за свое божество ја зел“ – односно оној кој се поведува според страстите и сè што смета дека е добро го работи, а што смета дека е лошо го остава.

Зборовите на Возвишениот: „тој кого Аллах, иако тој бил свесен, во заблуда го скршнал (оставил)“ – значи тој знаел дека работата што ја прави заслужува Аллахова казна, а тој и покрај тоа пак така работел. Наградата ќе биде според заслугата. Аллах во заблуда го оставил, како казна што грешел свесно.

„и слухот негов и срцето негово ги запечатил, а пред очите негови перде му ставил?“ – па тој не го слуша она што ќе му користи, не стекнува знаење што ќе го поведе на Вистинскиот пат, ниту гледа некаков доказ кој ќе му го осветли патот. Затоа Возвишениот вели: „Кој, ако не Аллах, на Вистинскиот пат ќе го упати? Зошто не ја примате опомената?“ Како што вели Возвишениот: „Кого Аллах во заблуда ќе остави, никој не може на Вистинскиот пат да го упати! Тој ќе ги остави во неверството свое да талкаат!“ (Куран: Ел Араф, 186)

وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ وَمَا لَهُم بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ
إِنْ هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ وَإِذَا تُتْلَى عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ مَّا كَانَ حُجَّتَهُمْ إِلَّا أَن قَالُوا ائْتُوا بِآبَائِنَا
إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ قُلِ اللَّهُ يُحْيِيكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يَجْمَعُكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ
وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

„Тие велат: „Постои само животот наш земски, живееме и умираме, единствено времето нè уништува.“ А тие за тоа ништо не знаат, тие само претставуваат. (24) А кога Нашите јасни зборови им се кажуваат, друг доказ немаат, освен што велат: „Предците наши вратете ги во живот, ако е вистина тоа што го зборувате.“ (25) Кажи: „Аллах ви дава живот, потоа ќе стори да изумрете, а потоа на Судниот ден ќе ве собере, во тоа нема никаков сомнеж, но повеќето луѓе не знаат.“ (26)“

Возвишениот соопштува за ставот на „дехриите“ (материјалисти, атеисти) и нивните истомисленици меѓу арапските мушрици, кои го негираат оживувањето. „Постои само животот наш земски, живееме и умираме.“ – постои само овоземски живот, едни народи умираат, други ги заменуваат. Нема оживување и нема Суден ден. Ова е став на арапските мушрици кои го негирале идниот свет, и филозофите материјалисти (дехрии) кои го негираат Создателот. Сите нешта

ги подредувале на разумот, а објавите ги сметале за лажни. Затоа говореле: **„единствено времето нè уништува.“** Возвишениот кажува: **„А тие за тоа ништо не знаат, тие само претставуваат.“** – тоа се нивни празни мисли и пусти желби.

Во хадисот кој го пренесуваат двајцата автори на Сахих, Ебу Давуд и Несаи, од Ебу Хурејре р.а. кој кажува: Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„Возвишениот Аллах кажал: „Ме вознемирува синот Адемов кога го проколнува времето, а времето – тоа сум Јас. Во Мојата рака е одредбата, Јас го управувам денот и ноќта.“* А во друго предание се кажува: *„Немојте да го прекорувате времето, навистина, Возвишениот Аллах е времето.“* Имамот Шафи, Ебу Давуд и останатите имами, толкувајќи ги зборовите на Аллаховиот Пратеник, с.а.в.с.: *„Немојте да го прекорувате времето, навистина, Возвишениот Аллах е времето.“* – Арапите во паганско време кога паѓале во тешка состојба, неволја или беда зборувале: *„Времето нас нè разочара.“* Обвинувајќи го времето како причина за лошо и го укорувале. А навистина, извор на тоа е Аллах. Според тоа, клеветејќи го времето, тие го обвинуваат Аллах. Затоа Аллах забранил да се обвинува времето во оваа смисла. Бидејќи, според тоа заради што тие времето го осудуваат – јасно се заклучува дека Аллах е тоа време, па тие на времето, наместо на Аллах, му ги припишуваат тие појави. Ова е најубавото што е кажано во коментарот на спомнатиот хадис, што сакаме да го истакнеме. А Аллах најдобро знае. Не се во право Ибн Хазм и останатите захирии кога, имајќи го предвид овој хадис, го вбројуваат зборот „Ед-Дехр“ меѓу Аллаховите имиња!!!

Зборовите на Возвишениот: **„А кога Нашите јасни зборови им се кажуваат“** – значи кога ќе им се наведе доказ и вистината јасно покаже, дека Аллах е моќен да ги поврати телата откако ќе се распадат и потполно во прашина се претворат.

„друг доказ немаат, освен што велат: „Предците наши вратете ги во живот, ако е вистина тоа што го зборувате.““

Возвишениот Аллах вели: **„Кажи: „Аллах ви дава живот, потоа ќе стори да изумрете“ – како што самите тоа го гледате, Тој ве создава од ништо. Како што вели Возвишениот: „Како можете во Аллах да не верувате вие, кои бевте мртви, а Тој ве оживеа, а потоа ќе ве усмрти, и потоа пак ќе ве оживее, а потоа Нему ќе Му бидете вратени?!“** (Куран: Ел Бекара, 28) Оној кој е моќен по првпат да го создаде, моќен е тоа и да го повтори, поедноставно и полесно. Како што вели Возвишениот: **„Тоа е Тој што создава од ништо и Тој тоа повторно ќе го стори, Нему тоа Му е лесно.“** (Куран: Ер Рум, 27) Потоа Возвишениот кажува: **„а потоа на Судниот ден ќе ве собере, во тоа нема никаков сомнеж, но**

повеќето луѓе не знаат.“ – па затоа го негираат животот по смртта, и го негираат оживувањето на телата. А Возвишениот Аллах кажува: „**Тие мислат дека нема да се случи, а Ние знаеме дека сигурно ќе се случи.**“ (Куран: Ел Меариц, 6-7)

وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُومِنُدِ يَخْسِرُ الْمُبْطِلُونَ وَتَرَى كُلَّ أُمَّةٍ جَائِيَةً كُلُّ أُمَّةٍ تُدْعَى إِلَى كِتَابِهَا الْيَوْمَ تُجْرَوْنَ مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ هَذَا كِتَابُنَا يَنْطِقُ عَلَيْكُمْ بِالْحَقِّ إِنَّا كُنَّا نَسْتَنسِخُ مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ

„Аллахова е власта на небесата и на Земјата! А на денот кога ќе настапи Часот на проживувањето, тој ден тие што ја следеле лагата ќе бидат изгубени. (27) И ќе ги видиш сите умети како клечат на колена; секој умет ќе биде повикан според Книгата своја: „Денес ќе бидете наградени или казнети според тоа како сте постапувале! (28) Оваа Наша Книга само вистината ќе ја каже за вас, бидејќи наредивме да се запише сè што сте правеле.“ (29)“

Возвишениот соопштува дека Тој е владетел на небесата и Земјата и судија за нив на овој и на идниот свет, затоа Возвишениот вели: „**А на денот кога ќе настапи Часот на проживувањето**“ – значи Судниот ден, „**тој ден тие што ја следеле лагата ќе бидат изгубени.**“ – тоа се оние кои не веруваат во јасните ајети што Аллах им ги објавувал на Своите пратеници.

Зборовите на Возвишениот: „**И ќе ги видиш сите умети како клечат на колена**“ – од страв и ужас. Се кажува дека тоа ќе биде кога на луѓето ќе им се покаже цехенемот како се разгорува: Сите луѓе ќе паднат на колена клечејќи. Дури и Ибрахим, а.с. ќе рече: „Мојата душа, мојата душа, мојата душа. Денес Те молам само за својата душа.“ А Иса, а.с. ќе рече: „Денес Те молам само за својата душа, не Те молам ниту за Мерјем, мајката која ме родила.“ Возвишениот вели: „**секој умет ќе биде повикан според Книгата своја**“ – според книгата на своите дела. Како што вели Возвишениот: „**и Книгата ќе се постави, веровесниците и сведоците ќе бидат донесени, и по правдата на сите ќе им се пресуди, никому нема неправда да му се направи.**“ (Куран: Ез Зумер, 69) Потоа Возвишениот вели: „**Денес ќе бидете наградени или казнети според тоа како сте постапувале!**“ – ќе бидете наградени според делата добри или лоши. Како што

вели Возвишениот: „Тој ден човекот за тоа што го подготвил и за тоа што го пропуштил ќе биде известен.“ (Куран: Ел Кијаме, 13)

„Оваа Наша Книга само вистината ќе ја каже за вас“ – таа ќе ги покаже сите ваши дела, без додавање или одземање. Како што вели Возвишениот: „Тешко нам!“ – ќе зборуваат – „Каква е оваа книга, ни мал ни голем грев не пропуштила, сè набројала?!“ (Куран: Ел-Кехф, 49)

Зборовите на Возвишениот: „бидејќи наредивме да се запише сè што сте правеле.“ – значи на верните чесни писари им било наредено сите ваши постапки да ги регистрираат.

فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُدْخِلُهُمْ رَبُّهُمْ فِي رَحْمَتِهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْمُبِينُ وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا أَفَلَمْ تَكُنْ آيَاتِي تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ فَاسْتَكْبَرْتُمْ وَكُنْتُمْ قَوْمًا مُّجْرِمِينَ وَإِذَا قِيلَ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَالسَّاعَةُ لَا رَيْبَ فِيهَا قُلْتُمْ مَا نَدْرِي مَا السَّاعَةُ إِنْ نَظُنُّ إِلَّا ظَنًّا وَمَا نَحْنُ بِمُتَّقِينَ إِنَّا بَدَأْنَاهُمْ سَيِّئَاتٍ مَا عَمِلُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ وَقِيلَ الْيَوْمَ نَنسَاكُمْ كَمَا نَسَيْتُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا وَمَأْوَاكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُم مِّنْ نَّاصِرِينَ ذَلِكَ بِأَنكُمْ اتَّخَذْتُمْ آيَاتِ اللَّهِ هُزُوًا وَعَرَزْتُمْ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا فَالْيَوْمَ لَا يُخْرَجُونَ مِنْهَا وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ فَلِلَّهِ الْحَمْدُ رَبِّ السَّمَاوَاتِ وَرَبِّ الْأَرْضِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَلَهُ الْكِبْرِيَاءُ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

„Тие што веруваа и што правеа добри дела, Господарот нивен во милоста своја ќе ги воведо. Тоа ќе биде очигледен успех. (30) А на тие што не веруваа: „Зарем ајегите Мои не ви се кажувани, а вие се вообразивте и станавте злосторнички народ?“ (31) Кога ви се говореше: „Аллаховото ветување навистина е вистина! И во Часот на проживувањето нема ни малку сомнеж.“ – вие говоревте: „Ние не знаеме што е Часот на проживувањето, ние само замислуваме, ние не сме убедени“; (32) и ќе им се покажат нивните гнасни дела и од сите страни ќе ги опколи тоа на што се потсмеваа, (33) и ќе се рече: „Денес Ние вас ќе ве забораваме како што вие заборавивте дека овој ваш Ден ќе го доживеете, огнот престојувалиште ќе ви биде и никој нема да може да ви помогне (34) затоа што на Аллаховите зборови се потсмевавте и затоа што животот на Земјата ве измами.“ Од тој Ден никој од цехенемот нема да ги извлече, ниту од нив

ќе се бара на Аллах да му угодат. (35) Па, на Аллах Му припаѓа благодарноста, Господарот на небесата и Господарот на Земјата, Господарот на сите светови! (36) Нему Му припаѓа величественоста на небесата и на Земјата, Тој е Силниот и Мудриот! (37)“

Возвишениот соопштува за пресудата на Своите созданија на Судниот ден и кажува: „Тие што веруваа и што правеа добри дела“ – тоа се оние што верувале со срце и добрите дела во пракса ги применувале согласно прописите... „Господарот нивен во милоста своја ќе ги воведе.“ – под милоста се мисли на ценетот, како што се наведува во сахих хадис дека: „Возвишениот Аллах му рекол на ценетот: „Ти си Моја милост, милоста како тебе ја давам кому сакам.““

„Тоа ќе биде очигледен успех.“ – значи потполно одреден и јасен. Потоа Возвишениот вели: „А на тие што не веруваа: „Зарем ајетите Мои не ви се кажувани, а вие се вообразивте и станавте злосторнички народ?““ – ова ќе биде говор на прекор и осуда. Станавте народ злосторнички со дела потврдувајќи ја лагата што е во вашите срца.

„Кога ви се говореше: „Аллаховото ветување навистина е вистина! И во Часот на проживувањето нема ни малку сомнеж.““ – кога верниците тоа ви го кажуваа, „вие говоревте: „Ние не знаеме што е Часот на проживувањето““ – значи тоа нам не ни е познато.

„ние само замислуваме“ – значи, претпоставуваме и нагаѓаме дека тоа можело да се случи. „ние не сме убедени“ – немаме вистинско уверување.

Зборовите на Возвишениот: „и ќе им се покажат нивните гнасни дела“ – ќе ја видат казната која ја заслужиле со своите грди дела.

„и од сите страни ќе ги опколи“ – значи опкружи.

„тоа на што се потсмеваа“ – на казната и страдањето.

„и ќе се рече: „Денес Ние вас ќе ве заборавиме“ – ќе постапиме со вас на тој начин што ќе ве оставиме во оган и ќе ве заборавиме, „како што вие заборавивте дека овој ваш Ден ќе го доживеете“ – со делата не се подготвувавте за него, бидејќи не верувавте во него.

„огнот престојувалиште ќе ви биде и никој нема да може да ви помогне.“ – потврдено е во сахих хадис дека: „Возвишениот Аллах на некои луѓе на Судниот ден ќе им рече: „Зарем не ти дадов да се ожениш, зарем не те почестив, зарем не

ти ги потчинив коњите и камилите, зарем не ти дадов да владееш и да живееш добро?‘ Човекот ќе рече: ‚Секако, Господару.‘ А Аллах ќе го праша: ‚Дали си мислел дека ќе се сретнеш со Мене?‘ ‚Не,‘ ќе рече човекот. Па Аллах ќе рече: ‚Епа, затоа Јас денес ќе те заборавам, како што ти Мене ме забораваи.‘“

Зборовите на Возвишениот: „затоа што на Аллаховите зборови се потсмеваите“ – Ние ве наградивме со оваа плата, затоа што вие Аллаховите докази ги земавте за потсмев и омаловажување.

„и затоа што животот на Земјата ве измами.“ – излажа, па во неговите уживања се предадовте, и еве сега стигнавте меѓу губитниците. Затоа Аллах кажува: „Од тој Ден никој од цехенемот нема да ги извлече“ – значи од огнот, „ниту од нив ќе се бара на Аллах да му угодат“ – значи нема да одговораат за гревовите поединечно, туку без полагање сметка ќе бидат казнувани, како што група на верници ќе влезе во ценетот без полагање на сметка и без казнување. Откако се спомна пресудата на Возвишениот врз верниците и неверниците, Возвишениот кажува: „Па, на Аллах Му припаѓа благодарноста, Господарот на небесата и Господарот на Земјата“ – односно апсолутниот нивен Владетел и на сè што е на нив, затоа Аллах кажува: „Господарот на сите светови!“ – потоа Возвишениот вели: „Нему Му припаѓа величественоста на небесата и на Земјата“ – значи Тој е величествениот, достоин за благодарност, сè му е Нему послушно, сè од Него зависи. А во сахих хадис стои: „Возвишениот Аллах кажува: ‚Величественоста е Моја една облека, семоќта е моја друга облека, кој ќе се обиде да ме лиши од било која облека, ќе го наслам во Мојот оган.‘“ Го пренесува Муслим. А зборовите на Возвишениот: „Тој е Силниот“ – односно Оној кој нема соперник и противник. „и Мудриот!“ – во Неговиот говор, постапките Негови, законот Негов и во Неговата возвишена моќ.

Крај на краткиот коментар на поглавјето Ел Џасије.

На Аллах му припаѓа благодарноста и благодатите, кај Него е успехот и безгрешноста.

46. Поглавје – „Ел Ахкаф“ (Ахкаф)

Објавено во Мека – 35 Ајети.
Објавено е по поглавјето Ел Цасије.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حم تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ مَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ
وَأَجَلٍ مُّسَمًّى وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا أُنذِرُوا مُّعْرِضُونَ قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي
مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَاوَاتِ اثْنُونِي بِكِتَابٍ مِّنْ قَبْلِ هَذَا أَوْ أَثَارَةَ مِّنْ
عِلْمٍ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُو مِنْ دُونِ اللَّهِ مَنْ لَا يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ
وَهُمْ عَنْ دُعَائِهِمْ غَافِلُونَ وَإِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءً وَكَانُوا بِعِبَادَتِهِمْ كَافِرِينَ

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Ха-мим! (1) Објавувањето на Книгата е од Аллах, Силниот и Мудриот!
(2) Ние небесата и Земјата и тоа што е меѓу нив со Вистината ги созда-
довме и до рокот одреден, но неверниците ги вртат главите од тоа со
што се опоменуваат. (3) Кажите: „Што мислите за тие на коишто, покрај
Аллах, им се молите? Покажете ми кој дел од Земјата го создале, и дали
имаат некаков удел во небесата? Донесете ми ја Книгата објавена пред
оваа или само некаков остаток од знаењето, ако вистината ја зборува-
те.“ (4) Кој е во поголема заблуда од тие што, наместо на Аллах, им се
клањаат на оние кои до Судниот ден нема да им се одзват и кои се
рамнодушни кон нивните молби. (5) Кога луѓето ќе бидат собрани, тие
ќе им бидат непријатели и ќе негираат дека ги обожувале. (6)“

Возвишениот известува дека Книгата му ја испратил на Својот роб и пра-
теник Мухамед с.а.в.с., а Себеси се опишал со недостижна величина и мудрост
во говорот и постапките.

„Ние небесата и Земјата и тоа што е меѓу нив со Вистината ги создадовме“ – значи со цел, а не без смисла или како заблуда.

„и до рокот одреден“ – со назначен и прецизиран термин, кој не може да се одложи или забрза.

„но неверниците ги вртат главите од тоа со што се опоменуваат.“ – не посветуваат внимание за она што се бара од нив. Додека Возвишениот Аллах им објавил Книга и им испратил Пратеник. На сето тоа тие глава свртуваат. Меѓутоа, ќе ги сфатат резултатите на својата наивност: **„Кажите“** – им на мушриците кои освен Аллах други обожуваат, **„Што мислите за тие на коишто, покрај Аллах, им се молите? Покажете ми кој дел од Земјата го создале“** – значи, упатете ме до местото кое тие, по своја желба, независно го создале.

„и дали имаат некаков удел во небесата?“ – значи, тие немаат никаков удел, како на небесата, така и на Земјата. Тие не поседуваат ниту најмала дребност. Навистина, власта и апсолутна управа му припаѓа само на Аллах Возвишениот. Па, како можете да обожувате, освен Аллах, друг бог, и од каде ви е тоа Нему нешто друго да му сметате за рамен? Кој ве упатува на тоа? Кој ве повикува на тоа? Дали Аллах ви го наредува тоа? Или, пак, тоа е нешто што самите од себе сте го измислиле? Затоа Возвишениот вели: **„Донесете ми ја Книгата објавена пред оваа“** – значи, покажете ми една Книга од Книгите која Аллах на веровесниците или пратениците Свои, нека е салават и селам на сите нив, им ја доставил, каде вам ви наредува да ги обожувате овие кипови, **„или само некаков остаток од знаењето“** – некаков прифатлив доказ, јасен кој ќе ги оправда вашите постапки, **„ако вистината ја зборувате.“** Ова значи дека немате никаков разумен доказ, ниту некако предание кое е трага од објава, со што би можеле да се оправдате. Потоа Возвишениот Аллах вели: **„Кој е во поголема заблуда од тие што, наместо на Аллах, им се клањаат на оние кои до Судниот ден нема да им се одзват и кои се рамнодушни кон нивните молби.“** – значи, во најголема заблуда се оние кои веруваат во кипови и ним им се обраќаат, а тие се беспомошни, бидејќи не слушаат, не гледаат, не разбираат и немаат никаква моќ, зашто се предмети.

„Кога луѓето ќе бидат собрани, тие ќе им бидат непријатели и ќе негираат дека ги обожувале.“ – како што вели Возвишениот: **„И тие покрај Аллах ги прифаќаат божествата да им бидат сила. А не чини така! Божествата ќе негираат дека биле обожувани и ќе им бидат противници.“** (Куран: Мерјем, 81-82) – значи ќе ги изневерат токму тогаш кога ќе им бидат најпотребни.

وَإِذَا تَنَتَلَىٰ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ هَذَا سِحْرٌ مُّبِينٌ أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ إِنْ افْتَرَيْتُهُ فَلَا تَمْلِكُونَ لِي مِنَ اللَّهِ شَيْئًا هُوَ أَعْلَمُ بِمَا تُفِيضُونَ فِيهِ كَفَىٰ بِهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ قُلْ مَا كُنْتُ بِدَعَا مِّنَ الرُّسُلِ وَمَا أَدْرِي مَا يُفْعَلُ بِي وَلَا بِكُمْ إِنْ أَتَيْتُمْ إِلَّا مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ وَمَا أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ

„А кога овие Наши јасни ајети им се кажуваат, тогаш тие што не веруваат зборуваат за Вистината штом ќе им дојде: „Ова е вистинска магија!“ (7) Зарем тие да велат: „Тој го измислува!?“ Кажи: „Па, ако го измислувам, вие немате ни малку моќ од Аллах да ме одбраните; Тој добро знае што зборувате за Куранот. Тој ни е доволен сведок и мене и вам; Тој простува и Милостив е.“ (8) Кажи: „Јас не сум прв Пратеник и не знам што ќе биде со мене или со вас; јас го следам само тоа што ми се објавува и должен сум само отворено да опоменувам.“ (9)“

Возвишениот Аллах соопштува за мушриците, нивното неверство и нивната тврдоглавост, дека кога им се учат куранските ајети кои потполно ги сфаќаат, тие говорат: „Ова е вистинска магија!“ – значи, очигледна магија, така самите себеси се залажуваат и заблудуваат.

„Зарем тие да велат: „Тој го измислува!?“ – значи Мухамед, с.а.в.с..

„Кажи: „Па, ако го измислувам, вие немате ни малку моќ од Аллах да ме одбраните“ – значи ако измислувам зборови, никој од вас не може да ме спаси од казната која ја заслужувам за тоа. Како што вели Возвишениот: „А да изнесуваше тој какви било зборови против Нас, Ние со десницата би го зграпчиле, а потоа главната вена би му ја пресекле, и никој меѓу вас не би можел од тоа да го одбрани.“ (Куран: Ел-Хакка, 44-47)

Понатаму Возвишениот вели: „Тој добро знае што зборувате за Куранот. Тој ни е доволен сведок и мене и вам.“ – ова е сигурна закана и жестоко заплашување.

„Тој простува и Милостив е.“ – ова е поттик за покајување, барање милост и прошка.

„Кажи: „Јас не сум прв Пратеник“ – (не сум прв пратеник) значи, „и не знам што ќе биде со мене или со вас.“ Али ибн ебу Талха пренесувајќи од Ибн Абас р.а. рекол дека овој ајет е дерогиран со зборовите на Возвишениот Аллах: „За Аллах да ти ги прости претходните и подоцнежните гревови.“ (Куран:

Ел-Фетх, 2) Исто ова го тврди Икриме, Ел-Хасан и Катаде. Што се однесува до хадисот кој го пренесува имамот Ахмед од Уму ел-Ала, која кажува: „...Се пожали Осман ибн Мазун р.а. кај нас на болест, па го лекувавме. Тој почина, па го замотавме во неговите алишта. Кога Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. дојде јас реков: „Аллаховата милост нека е на тебе, о, Ебу Саибе, јас сведочам дека Возвишениот Allah те одликувал!“ Тогаш Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рече: „Како знаеш дека него Возвишениот Allah го одликувал?“ Јас тогаш му одговорив: „Не знам, драг Пратенику.“ Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. тогаш рече: „Што се однесува до него, му дојде од Allah одредениот час, и јас му посакувам секое добро. Но, се колнам во Allah, иако сум Аллахов Пратеник, не знам што ќе биде и со мене!“ Тогаш продолжи: „Па реков: Се колнам во Allah, по ова за никого повеќе нема да сведочам.“ Ова ме растажи. Кога заснав, го сонував Осман р.а. како кон него тече еден извор. Дојдов кај Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. и го известив за тоа, а тој с.а.в.с. на тоа рече: „Е, тоа се неговите дела.“ Овој хадис го наведува Бухари, но не и Муслим, во чие предание стои: „Но, иако сум Аллахов Пратеник с.а.в.с. не знам што ќе биде со него.“ Овој ривает повеќе доликува тој да биде поверодостоен, посебно со изјавата на пренесувачот; дека бил растажен на Пратениковата изјава. Со овој и сличен хадис недвосмислено се упатува дека не е дозволено да се тврди за поединци дека ќе бидат во џенетот, освен за оние за кои Мудриот Законодавец прецизираше; како што се десеттемина асхаби израдувани со џенет: Ибн Селам, Ел Умејса, Билал, Сурака, Абдулах, таткото на Џабир ибн Абдулах, седумдесетте учачи кои биле убиени во Биру Маунех, Зејд ибн Харисе, Џафер, Ибн Реваха и други кои на сличен начин се означени. А Возвишениот кажува: „**јас го следам само тоа што ми се објавува и должен сум само отворено да опоменувам.**“ – значи, јас го следам она што ми се објавува како објава. Јас сум само доставувач на јасната Опомена до секој разумен човек. А Allah најдобро знае.

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَكَفَرْتُمْ بِهِ وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِّنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَلَىٰ مِثْلِهِ فَأَمَنَ
وَاسْتَكْبَرْتُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا لَوْ كَانَ خَيْرًا
مَّا سَبَقُونَا إِلَيْهِ وَإِذْ لَمْ يَهْتَدُوا بِهِ فَسَيَقُولُونَ هَذَا إِفْكَ قَدِيمٍ وَمِن قَبْلِهِ كِتَابٌ مُّوسَىٰ إِمَامًا
وَرَحْمَةً وَهَذَا كِتَابٌ مُّصَدِّقٌ لِّسَانَا عَرَبِيًّا لِّيُنذِرَ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَبُشْرَىٰ لِلْمُحْسِنِينَ إِنَّ الَّذِينَ

قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا جَزَاءَ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

„Кажѝ: „Кажете ми што ќе биде со вас ако тој, Куранот, е од Аллах, а вие во него не сакате да верувате, и ако еден од синовите Израилови посведочи дека и тој е од Аллах, па и тој поверува, а вие се вообразите?“ Аллах навистина нема да му укаже на Вистинскиот пат на народот кој себеси неправда си чини. (10) И неверниците за верниците велат: „Да е некаква добрина, тие во неа нас не би нè претекнале.‘ А зашто со помош на него вистинскиот пат не го најдоа, сигурно ќе речат: „Ова е дамнешна измислица.‘ (11) Книгата на Муса беше водич и милост пред него. А ова е Книга на арапски јазик која неа ја потврдува, за да ги опомене тие што прават лошо и за да ги израдува тие што прават добро. (12) Тие што велат: „Наш Господар е Аллах!“ – и ќе истраат на Вистинскиот пат, нека не се плашат од ништо и нека не тагуваат за ништо! (13) Тие жители ќе бидат на џенетот и во него вечно ќе престојуваат, и тоа ќе им биде награда за тоа што го правеа. (14)“

Возвишениот Аллах вели: „Кажѝ“ – им, о, Мухамеде, на оние кои не веруваат во Куранот: „Кажете ми што ќе биде со вас ако тој, Куранот, е од Аллах, а вие во него не сакате да верувате“ – што мислите како ќе постапи Аллах со вас...?

„и ако еден од синовите Израилови посведочи“ – а тоа е Абдулах ибн Селам р.а.. „за она што во него е слично“ – значи слично на она што се наоѓа во Тевратот за вистинитоста на Куранот, бидејќи тој тоа го знаел од Тевратот, куранските зборови. „па и тој поверува“ – значи овој сведок, во Пратениковото пратеништво и неговата Книга. „а вие се вообразите?“ – и не посакавте да го следите Куранот, туку станавте од оние кои не веруваат во својот Пратеник и својот Китаб. Пренесува Малик ибн Сад кој кажува: „Не го слушнав Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. да каже за некој кој гази по земјата дека е жител на џенетот освен Абдулах ибн Селам р.а.“ Тој понатаму кажува: „Тој е повод за објавата на ајетот: „и ако еден од синовите Израилови посведочи.““ Имамот Бухари, Муслим, Несаи, Ибн Абас и еден број на табиини кажуваат дека ајетот се однесува за Абдулах ибн Селам.

Возвишениот Аллах кажува: **„И неверниците за верниците велат: „Да е некаква добрина, тие во неа нас не би нè претекнале.“** – значи неверниците говорат: „Кога во Куранот би имало некакво добро, во тоа бедниците не би нè претекнале, како Амар, Билал, Сухејб или Хабаб р.а., и оние кои се слични на нив, од угнетените робови или робинки. Како што вели Возвишениот: **„И така Ние едни со други ве искупуваме за да речат неверниците: „Зарем тоа се тие на кои Аллах, помеѓу нас, милост им укажа?“**“ (Куран: Ел Енам, 53) Тие се чу-дат како е можно некој друг пред нив да биде упатен, бидејќи тие самите себеси се сметаат за угледни кај Аллах, па дека Тој нив ги штити. А тоа им е огромна грешка, која ги наведува да изјават: **„Да е некаква добрина, тие во неа нас не би нè претекнале.“** – што се однесува до следбениците на сунетот (ехли сунне вел џемаа) тие кажуваат за секоја работа или изјава во верата дека е новотарија, доколку не е потврдено дека ја практикувале асхабите р.а., бидејќи да беше некакво добро, тие сигурно би нè претекнале во тоа. Ниедна добра работа не ја пропуштиле, а да не бидат во неа најпрви. Возвишениот Аллах вели: **„А зашто со помош на него вистинскиот пат не го најдоа“** – значи со Куранот. **„сигурно ќе речат: „Ова е дамнешна измислица.“** – значи стара лага, останата од поранешните. Со ова сакаат да ја намалат вредноста на Куранот и неговите следбеници. Ова е вообразеност за која Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. кажува: *„Омаловажување на вистината и потценување на луѓето.“* Возвишениот Аллах понатаму кажува: **„Книгата на Муса беше водич и милост пред него.“** – значи Тевратот беше водич и милост, пред него, значи пред Куранот, која ги потврдува објавените книги пред него **„на арапски јазик“** – значи на речит јазик, јасен и содржаен.

„за да ги опомене тие што прават лошо и за да ги израдува тие што прават добро.“ – значи, во Куранот е резимирано предупредувањето за неверниците и радосната вест за верниците. Понатаму Возвишениот Аллах вели: **„Тие што велат: „Наш Господар е Аллах!“ – и ќе истраат на Вистинскиот пат.“** – коментарот за овој ајет беше претходно спомнат во поглавјето Сеџда. **„нека не се плашат од ништо“** – од она што ги чека во иднина.

„и нека не тагуваат за ништо“ – за она што го оставиле зад себе.

„Тие жители ќе бидат на џенетот и во него вечно ќе престојуваат, и тоа ќе им биде награда за тоа што го правеа.“ – значи нивните добри дела се причина и за себе стекнаа милост, па таа обилно над нив се излеа. А Аллах најдобро знае.

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا وَحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَبَلَغَ أَرْبَعِينَ سَنَةً قَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَصْلِحْ لِي فِي ذُرِّيَّتِي إِنِّي تُبْتُ إِلَيْكَ وَإِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ نَتَقَبَّلُ عَنْهُمْ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَتَتَجَاوَزُ عَنْ سَيِّئَاتِهِمْ فِي أَصْحَابِ الْجَنَّةِ وَعَدَّ الصَّدَقِ الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ

„Човекот го задолживме на родителите свои добро да им прави; мајката негова со мака го носи и со мака го раѓа! А неговото носење и доење е триесет месеци. Па кога ќе ја достигне зрелоста своја и кога ќе наполни четириесет години, тој ќе рече: „Господару мој, упати ме да Ти бидам благодарен на Твојата благодат, којашто си ми ја подарил мене и на моите родители, и да правам добро со коешто си Ти задоволен, и направи ги добри потомците мои! Јас навистина пред Тебе се покајувам и јас сум муслиман, предаден на Тебе.“ (15) Ете, од таквите ќе ги примиме Ние добрите дела кои ги правеа, а преку лошите постапки нивни ќе поминеме; тие ќе бидат од жителите на џенетот, ќе го исполниме вистинитото ветување кое им е дадено. (16)“

Откако Возвишениот Аллах во првиот ајет го спомнал тевхидот – исправното верување, и ихласот – вистинското робување само Нему, веднаш потоа ја поврзува пораката за родителите. Спомнување на овие две дела во ист редослед во Куранот се наведува во повеќе ајети. „Господарот твој заповеда само Него да Го обожувате и на родителите добро да им правите.“ (Куран: Ел Исра, 23) Така и овде Возвишениот вели: „Човекот го задолживме на родителите свои добро да им прави“ – значи му наредивме добродетел и нежно однесување кон нив.

„мајката негова со мака го носи“ – заради него, за време на бременоста, поднесува тешкотии и замор, како и зголемена потреба за јадење, непријатности, тежина, малаксаност и слични последователни појави на бременоста... „и со мака го раѓа“ – со тешки породилни болки.

„А неговото носење и доење е триесет месеци.“ – Али р.а. со овој ајет и ајетот во поглавјето Лукман: „Мајката го носи, а нејзиното здравје трпи, и го дои во текот на две години.“ (Куран: Лукман, 14) – како и зборовите на Возвишениот: „Мајките нека ги дојат децата свои полни две години, доколку сакаат до-

ењето да биде потполно.“ (Куран: Ел Бекара, 233) – докажал дека најмал период на бременоста е шест месеци. Ова е потполно правилен и силен заклучок. Во овој став го поддржал и Осман р.а. и одредена група на асхаби р.а.. Мухамед ибн Исхак ибн Јесар пренесува од Мамер ибн Абдулах ел-Џухени дека рекол: „Еден наш човек се оженил со жена од фамилијата Џухејне, која му роди дете во бракот кога навршила точно шест месеци од бременоста. Мажот се упатил кај Осман р.а. и тоа му го соопштил. Осман наредил жената да се доведе. Кога се породила, почнала да се спрема, нејзината сестра заплакала, а таа ја прашала: „Зошто плачеш?“ „Се колнам во Аллах ,никој од Аллаховите созданија освен мојот сопруг не ми се доближил, па Возвишениот Аллах нека пресуди за мене како Тој сака.“ Откако ја доведеа кај Осман р.а., тој нареди да се каменува. Кога за тоа слушнал Али р.а., дошол кај Осман и му рекол: „Што правиш?“ „Се породила по шест месеци од бракот, а зарем тоа е можно?“ рече Осман. Али р.а. тогаш го праша: „Зарем не учиш Куран?“ А тој одговори: „Учам, секако.“ На тоа Али рече: „Зарем не си ги слушнал Аллаховите зборови каде вели: **А неговото носење и доење е триесет месеци.** – и кажа: **Мајките нека ги дојат децата свои полни две години.** (Куран: Ел Бекара, 233) – Така наоѓаме дека времето за бременоста останува само шест месеци. Тогаш Осман, р.а. рече: „Не бев така остроумен, доведете ми ја таа жена.“ Кога дошле, пресудата веќе била спроведена, а Мамер кажува: „Се колнам во Аллах, ниту гавранот со гавранот, ниту јајцето со јајцето не е едно со друго послично од тоа дете со неговиот татко.“ Кога го видел неговиот татко рекол: „Се колнам во Аллах, не се сомневам дека овој е мој син.““ Пренесувачот кажува дека Аллах го ставил овој човек на големи маки, така што добил отворена рана на лицето која го вознемирувала и мачела, сè додека не умрел. Ова го пренесува Ибн ебу Хатим. Ибн ебу Хатим пренесува од Ибн Абас р.а. дека рекол: „Ако жената роди по девет месеци од бременоста, за да го потполни доењето, доволно е да го дои детето дваесет и еден месец. Ако роди за седум месеци, за потполно доење потребно е дваесет и три месеци. А ако роди дете по шест месеци од бременоста, ќе го дои полни две години, бидејќи Возвишениот вели: **А неговото носење и доење е триесет месеци.**“

„**Па кога ќе ја достигне зрелоста своја**“ – значи кога ќе стане силно момче, значи зрел човек, „**и кога ќе наполни четириесет години**“ – значи неговиот разум достигне кулминација и го усоврши сфаќањето.

Пренесува хафиз Ебу Јала ел-Мевсули од Осман р.а. кој пренесува од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. дека рекол: „*Кога искрениот роб, муслиман, ќе доживее*

четириесет години, Аллах ќе му ја олесни пресметката. Кога ќе доживее шеесет години, Возвишениот Аллах му дава снабдување постојано Нему да му се обраќа. Кога ќе доживее седумдесет години, ќе го засакаат жителите на небото. Кога ќе доживее осумдесет години, Возвишениот Аллах ќе ги зацврсти неговите добрини, ќе му прости сè што поминало од неговите гревови и она што престои, ќе го снабди со посредништво за членовите на неговата фамилија, а на небесата ќе запише: „Слуга (заробеник) Аллахов, на Земјата Негова.“

„тој ќе рече: „Господару мој, упати ме...“ – значи вдихнови ме, инспирирај ме, „да Ти бидам благодарен на Твојата благодат, којашто си ми ја подарил мене и на моите родители, и да правам добро со коешто си Ти задоволен“ – значи во иднина.¹⁰ „и направи ги добри потомците мои!“ – значи децата мои и нивното потомство. „Јас навистина пред Тебе се покајувам и јас сум муслиман, предаден на Тебе.“ – ова е упатство за секој што ќе достигне доба од четириесет години, да го обнови покајанието кон Возвишениот Аллах и да се определи кон вистинскиот пат. Потоа Возвишениот вели: „Ете, од таквите ќе ги примиме Ние добрите дела кои ги правеа, а преку лошите постапки нивни ќе поминеме; тие ќе бидат од жителите на џенетот“ – тоа се оние опишаните како што спомнавме, кои се каат кај Аллах и Нему му се обраќаат свесни за своите пропусти, каејќи се и барајќи прошка. Тоа се оние од кои ќе го примиме најдоброто што го сработиле, а преку одвратните постапки ќе им преминеме. Ќе им биде простено многу од тоа што згрешиле, а ќе им биде примено и она малку добро што го сработиле. Ќе влезат во групата која ќе влезе во џенетот, како што ветил Аллах за оние кои се каат: „ќе го исполниме вистинитото ветување кое им е дадено.“ Пренесува Ибн Џерир од Ибн Абас р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., пренесувајќи од мелекот Џибрил, а.с.

¹⁰ Аллах нема да прими дело, ниту ќе биде задоволен со него, освен ако е направено искрено во Негово име, во согласност со Неговите прописи. Според тоа, ако некое дело биде направено заради човечко задоволство, иако во својата основа е добро, Аллах нема да го прими ниту ќе биде задоволен со Него. Понекогаш некој работи некое дело во кое искрено го посакува Аллаховото задоволство, меѓутоа, тоа во основа е новотарија, и не е во склад со Аллаховите прописи. Него, исто така, Аллах нема да го прими, ниту ќе биде задоволен со него. Но, ако биде искрено, заради Возвишениот Аллах и Неговото задоволство, значи во согласност со Неговата Книга и сунетот на Неговиот Пратеник с.а.в.с., тогаш тоа е добро дело кое Аллах ќе го прими, со кое е задоволен и за кое ќе награди повеќекратно од Својата почест. Ако се истрае на ова дело, ќе се потполни задоволството на благодатите. Значи, целосна благодарност е послушноста кон Аллах во она што го наредил: „Ти оди по правиот пат како што ти е наредено.“ (Куран: Худ, 112) Аллаху наш, оддалечи нè од дела од кои не си задоволен и зацврсти нè на Вистинскиот пат.

дека рекол: „*Ќе се дојде со добрите и лошите дела, па едните со другите ќе се порамнат. Кај кого барем едно добро дело ќе превагне, Возвишениот Аллах ќе го воведо во ценетските просторства.*“

وَالَّذِي قَالَ لِوَالِدَيْهِ أَفِّ لَكُمْمَا أَتَعِدَانِي أَنْ أُخْرَجَ وَقَدْ خَلَتِ الْقُرُونُ مِنْ قَبْلِي وَهُمَا يَسْتَعْجِلَانِ اللَّهَ وَبَلَكَ آمِنْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَيَقُولُ مَا هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ أَوَلَيْكَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِي أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ إِنَّهُمْ كَانُوا خَاسِرِينَ وَلِكُلِّ دَرَجَاتٍ مِمَّا عَمِلُوا وَيُؤْتِيهِمْ أَعْمَالَهُمْ وَهُمْ لَا يَظْلُمُونَ وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَلَّذِينَ ظَلَمُوا فِي حَيَاتِهِمْ فِي الدُّنْيَا وَاسْتَمْتَعْتُمْ بِهَا فَالْيَوْمَ تُجْرَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا كُنْتُمْ تَفْسُقُونَ

„А тој што на родителите свои ќе им каже: „Уф, од вас, што ми ветувате, зарем ми се заканувате дека ќе бидам оживеан кога пред мене толкави народи исчезнале!“ – а тие двајца довикувајќи го Аллах на помош, велат: „Тешко тебе, верувај! Аллаховото ветување, навистина, ќе се оствари!“ Тој одговара: „Тоа се измислици на древните народи!“ (17) Тоа се тие над кои треба да се исполни Зборот кажан за древните народи: џините и луѓето кои пред нив беа и исчезнаа, тие, навистина, се губитници. (18) За сите ќе има посебни степени според тоа што го правеле; да ги награди или да ги казни за делата нивни – неправда нема да им се стори. (19) А на Денот тие што не веруваа пред Огнот ќе бидат изложени, ќе речат: „Вие во својот живот на Земјата сите свои наслади ги искористивте и во нив уживавте, а денес со срамно страдање ќе бидете казнети затоа што на Земјата, без никаква основа, вообразено се однесувавте и затоа што грешевте. (20)“

Зборовите на Возвишениот: „А тој што на родителите свои ќе им каже: „Уф.““ Откако Возвишениот ја спомнува состојбата на оние коишто прават дова за своите родители и коишто им прават добротворство, потоа она што ќе го постигнат кај Аллах како награда и спас, продолжува со кажувањето за состојбата на несреќниците кои биле непослушни кон своите родители. Овој ајет се однесува на секој кој на своите родители ќе им одговара на ваков начин. Нема никаква основа дека се однесува на еден од синовите на Ебу Бекр ес-Сидик.

Сите тврдења по таа основа се неосновани и непотврдени. Се однесува на секој кој е непослушен на своите родители и кој вистината ја смета за лажна. Со веродостојно предание кое го пренесува Бухари, Несаи и Ибн ебу Хатим, отпаѓаат сите клевети од Абдур-Рахман ибн ебу Бекр. Ова го спомнавме за да го отстраниме секој сомнеж во врска со тоа. Возвишениот Аллах кажува: „**зарем ми се заканувате дека ќе бидам оживеан**“ – значи оживеан по смртта...! „**кога пред мене толкави народи исчезнале!**“ – значи, заминале толку народи, а никој од нив не се вратил да каже нешто за тоа, „**а тие двајца довикувајќи го Аллах напомош, велат.**“ – значи го молат Аллах за своето дете да го упати и на детото му зборуваат: „**Тешко тебе, верувај! Аллаховото ветување, навистина, ќе се оствари!**“ – а Возвишениот Аллах вели: „**Тоа се тие над кои треба да се исполни Зборот кажан за древните народи: џините и луѓето кои пред нив беа и исчезнаа, тие, навистина, се губитници.**“ – тие се приклучиле на групата која е слична на нив, по истите постапки, на неверниците кои ќе се упропастат себеси и својата фамилија на Судниот ден. Овој ајет го потврдува тврдењето кое сме го спомнале дека Аллаховите зборови: „**А тој што на родителите свои ќе им каже: ,Уф**“ – можат да го сфатат општо, се однесува на секој кој е непослушен кон родителите и ја негира вистината.

Возвишениот Аллах понатаму кажува: „**За сите ќе има посебни степени според тоа што го правеле**“ – значи секој ќе ја добие казната според тежината на гревот, „**да ги награди или да ги казни за делата нивни – неправда нема да им се стори.**“ – значи нема неправедно да бидат осудени ни колку што тежи една трошка или уште помалку. Возвишениот Аллах кажува: „**А на Денот тие што не веруваа пред Огнот ќе бидат изложени, ќе речат: ,Виe во својот живот на Земјата сите свои наслади ги искористивте.**“ – тоа ќе им биде кажано со зборови на закана и прекор, „**а денес со срамно страдање ќе бидете казнети затоа што на Земјата, без никаква основа, вообразено се однесувавте и затоа што грешевте.**“ – Аллах ги казнил со она што е соодветно на нивните постапки. Како што тие себеси се одвркале и од вообразеност не сакале да ја следат Вистината, туку се оддале на заблудата и грешењето, така Аллах сега со срамна казна ги казнува; фрлени се во заборава, потполно понижени и изложени на болно страдање. Овие страдања се подредени според тежината, јадот и жалоста. Возвишениот Аллах нека нас и верниците нè оддалечи од тоа.

وَأذْكُرْ أَخَا عَادٍ إِذْ أُنذِرَ قَوْمَهُ بِالْأَحْقَافِ وَقَدْ خَلَّتِ النُّذُرُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ قَالُوا أَحِثْنَا لِتَأْفِكِنَا عَنْ آلِهَتِنَا فَاتِنَا بِمَا تَعِدُنَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ قَالَ إِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ وَأُبَلِّغُكُمْ مَا أُرْسِلْتُ بِهِ وَلَكِنِّي أَرَاكُمْ قَوْمًا تَجْهَلُونَ فَلَمَّا رَأَوْهُ عَارِضًا مُسْتَقْبِلَ أَوْدِيَّتِهِمْ قَالُوا هَذَا عَارِضٌ مُمْطِرُنَا بَلْ هُوَ مَا اسْتَعْجَلْتُمْ بِهِ رِيحٌ فِيهَا عَذَابٌ أَلِيمٌ تُدْمِرُ كُلَّ شَيْءٍ بِأَمْرِ رَبِّهَا فَأَصْبَحُوا لَا يُرَى إِلَّا مَسَاكِيهُمُ كَذَلِكَ نَجْزِي الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ

„И спомни го братот на Ад, кога народот свој во Ахкаф го опоменувааше – а имаше и пред него и по него опоменувачи: „Не обожувајте никого освен Аллах! Јас, навистина, стравувам дека ќе бидете во маки на Големиот ден!“ (21) Тие одговараа: „Зарем ни дојде нам за од божествата наши да нè одвратиш. Нека се исполнат, ете, заканите твои, ако вистината ја зборуваш!“ (22) „Само Аллах знае кога ќе биде тоа!“ – Рече тој – „јас ви го кажувам тоа што ми се објавува, а вие сте, гледам, народ кој се оддал во незнаење.“ (23) И кога ја здогледаа (заканата) во вид на облак на хоризонтот, кој кон долините нивни се движеше, повикаа: „Овој облак ни носи дожд!“ – „Не, тоа е тоа што го избрзуваа: ветер кој болно страдање ви носи, (24) кој според одредението на Господарот свој сè урива.“ И наутро се видоа само празните живеалишта нивни; така Ние го казнуваме злосторничкиот народ. (25)“

Возвишениот Аллах давајќи му утеха на Својот пратеник с.а.в.с. ги деградира сите лаги на неговиот народ искажани кон него и кажува: „И спомни го братот на Ад“ – тоа е Худ а.с. кој Аллах го испратил на дамнешниот народ Ад, кои биле населени во пределите на Ахкаф. Тоа се песочни планини од Хадрамеут, кои се воздигнуваат покрај морскиот брег. Возвишениот Аллах кажува: „а имаше и пред него и по него опоменувачи“ – значи испраќани се Аллахови пратеници до населените народи во населбите што го опкружувале Ад. Тие носеле објава и ги опоменувале луѓето: „Не обожувајте никого освен Аллах! Јас, навистина, стравувам дека ќе бидете во маки на Големиот ден!“ – овие биле зборовите на Худ а.с., додека народот негов му одговорил: „Зарем ни дојде нам за од божествата наши да нè одвратиш.“ – значи да нè одвратиш и спречиш: „Не-

ка се исполнат, ете, заканите твои, ако вистината ја зборуваш!“ – ја забрзувале Аллаховата казна и Неговата лутина, убедени дека тоа не може да ги снајде. Како што вели Возвишениот: „**Го избрзуваат тие што не веруваат во него.**“ (Куран: Еш Шура, 18)

„**Само Аллах знае кога ќе биде тоа!**“ – Рече тој“ – значи Тој е Оној кој за сè е известен, и знае дали заслужувате казната да се забрза. А јас само го доставувам она со што сум испратен, „**а вие сте, гледам, народ кој се оддал во незнаење.**“ – значи не разбирате и не сфаќате. Возвишениот Аллах кажува: „**И кога ја здогледаа (заканата) во вид на облак на хоризонтот, кој кон долините нивни се движеше**“ – значи кога ја видоа казната како им се приближува, помислиле дека тоа е ветер како претходник за дожд, па се израдувале. А владеела суша, па затоа дождот им бил могу неопходен. Возвишениот Аллах кажува: „**Не, тоа е тоа што го избрзуваа: ветер кој болно страдање ви носи**“ – то ест, тоа е онаа казна за која рековте: „Па донеси го она со што ни се закануваш, ако ја зборуваш вистината.“ „**сè урива**“ – да уништува сè во нивната населба. „**според одредението на Господарот свој**“ – значи со дозволата Негова, како што вели Возвишениот: „**Покрај што и да поминеше, ништо не поштеди, сè во гнилеж претвори.**“ (Куран, Ез-Заријат, 42) – то ест, сè одеднаш стана гнило. Затоа Возвишениот кажува: „**И наутро се видоа само празните живеалишта нивни**“ – значи, исчезнаа до последното, „**така Ние го казнуваме злосторничкиот народ.**“ – значи, ова била пресудата Наша над оние кои ги клеветаа Нашите пратеници за лага и постапуваа спротивно на Нашите наредби. Пренесува имамот Ахмед од Аиша р.а. дека рекла: „*Никогаш не го видов Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. да се смее до таа мера да ја отвора устата дури му се гледаше ресичката од грлото. Тој секогаш би се насмевнувал.*“ *Потоа вели: „А кога Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ќе забележел облаци или ветер, тоа му се покажуваше на неговото лице.*“ *Го прашала: „Аллахов Пратенику, навистина луѓето се радуваат кога ќе видат облаци на небото, бидејќи очекуваат да донесе дожд, но забележав дека лицето ти се намуртува кога и да забележиш облак?“* Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. одговори: „О, Аиша, кој ми гарантира дека во облакот не е казната. Еден цел народ е казнет со ветер. Забележале како казната им се приближува, но рекле: „Овој облак ни носи дожд!““ Пренесува Муслим во својот Сахих од Аиша р.а. дека рекла: „*Кога ќе задуваше силен ветер, Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ја учеше довата: „Аллаху мој, подари ми ја неговата добрина, доброто што е во него и доброто во она што го испраќаш. А*

заштити ме од злото негово, злото што е во него и злото во она што го испраќаш со него.‘ Таа натаму кажува: ,Кога ќе се наоблачеше небото, се менуваше бојата на неговото лице, излегуваше и влегуваше, доаѓаше и заминуваше. А кога ќе паднеше дожд, се развеселуваше. Забележувајќи ги тие постапки, Аиша р.а. го прашала за тоа, а Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ќе ѝ одговорел: ,О, Аиша, можеби е тоа она за што зборувал народот на Ад.“

„И кога ја здогледаа (заканата) во вид на облак на хоризонтот, кој кон долините нивни се движеше, повикаа: ,Овој облак ни носи дожд!“ – за тоа како настрадал народот на Ад зборувавме во претходните поглавја Ел Араф и Худ.

وَلَقَدْ مَكَّنَّاهُمْ فِيمَا إِنْ مَكَّنَّاكُمْ فِيهِ وَجَعَلْنَا لَهُمْ سَمْعًا وَأَبْصَارًا وَأَفْئِدَةً فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ سَمْعُهُمْ وَلَا أَبْصَارُهُمْ وَلَا أَفْئِدَتُهُمْ مِنْ شَيْءٍ إِذْ كَانُوا يَجْحَدُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا مَا حَوْلَكُمْ مِنَ الْقُرَىٰ وَصَرَّفْنَا الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ فَلَوْلَا نَصْرُهُمُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنَ اللَّهِ قُرْبَانًا آلِهَةً بَلْ ضَلُّوا عَنْهُمْ وَذَلِكِ إِفْكُهُمْ وَمَا كَانُوا يَفْتَرُونَ

„Ним им дадовме можности кои вам не ви ги дадовме; и слух и вид и разум им дадовме, но ниту слухот нивен, ниту видот нивен, ни разумот нивен од никаква корист не им беа, бидејќи Аллаховите докази ги негираа – и од сите страни ги опкружи тоа на што се исмејуваа. (26) Некои градови околу вас уште одамна ги уништивме, а им ги објаснивме на разни начини доказите, со надеж да се покајат. (27) А зошто не им помогнаа тие кои, покрај Allah, ги прифатија да им бидат посредници и богови? Но, нив ги немаше. Тоа беа само нивни клевети и лаги. (28)“

Возвишениот Allah кажува дека на некои од минатите народи, кои биле на овој свет, им дал големи можности, во богатство и потомство, па ги снабдил со имот кој бил поголем отколку што ви дал вам. Вие дури ниту одблизу не можете да се споредите со нив: „и слух и вид и разум им дадовме, но ниту слухот нивен, ниту видот нивен, ни разумот нивен од никаква корист не им беа, бидејќи Аллаховите докази ги негираа – и од сите страни ги опкружи тоа на што се исмејуваа.“ – значи станаа опкружени со онаа иста казна која ја негирале и за која мислеле дека никогаш нема да ги снајде. Ова е предупредување за мушриците, Куранот со овој говор ним им се обраќа, ако се однесуваат како минатите народи, ќе ги снајде она што нив ги снашло – страдање на двата света.

Возвишениот Аллах кажува: „Некои градови околу вас уште одамна ги уништихме“ – значи, о, жители на Мека, уништени се народите кои пратениците ги клеветеле за лага, а кои граничеле со вас од сите страни. Како што се: Ад на планините Ахкаф во подрачјето на Хадрамефт, Семуд, кој се простирал од нив до Шам, народот на Себе во Јемен, Медјен на нивниот пат кон Газа, потоа народот на Лут, кој бил населен во подрачјето околу езерото покрај кое воделе нивните патишта. Возвишениот Аллах кажува: „а им ги објаснивме на разни начини доказите“ – значи ги појаснивме, „со надеж да се покајат. А зошто не им помогнаа тие кои, покрај Аллах, ги прифатија да им бидат посредници и богови?“ – значи, дали им помогнале кога нивната помош им била најпотребна? „Но, нив ги немаше.“ – значи, заминале од нив кога имале најголема потреба. „Тоа беа само нивни клевети и лаги.“ – затоа што ги сметале за божества. Изгубиле секоја доверба во своите божества и видоа дека се на голема загуба, затоа што се потпираа на нив, а Аллах најдобро знае.

وَإِذْ صَرَفْنَا إِلَيْكَ نَفَرًا مِّنَ الْجِنِّ يَسْتَمِعُونَ الْقُرْآنَ فَلَمَّا حَضَرُوهُ قَالُوا أَنصِتُوا فَلَمَّا قُضِيَ وَلَّوْا إِلَىٰ قَوْمِهِمْ مُّندِرِينَ قَالُوا يَا قَوْمَنَا إِنَّا سَمِعْنَا كِتَابًا أُنزِلَ مِن بَعْدِ مُوسَىٰ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ وَإِلَىٰ طَرِيقٍ مُّسْتَقِيمٍ يَا قَوْمَنَا أَجِيبُوا دَاعِيَ اللَّهِ وَآمِنُوا بِهِ يَغْفِرَ لَكُمْ مِّن ذُنُوبِكُمْ وَيُجِرْكُمْ مِّن عَذَابٍ أَلِيمٍ وَمَن لَا يُجِبْ دَاعِيَ اللَّهِ فَلَيْسَ بِمُعْجِزٍ فِي الْأَرْضِ وَلَيْسَ لَهُ مِن دُونِهِ أَوْلِيَاءَ أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ

„Кога ти пративме неколку цини да го слушаат Куранот, кога дојдоа да го чујат, рекоа: ‚Молчете и слушајте!‘ А кога се заврши, се вратија кај народот свој да опоменуваат. (29) ‚О, народе наш‘ – говореа тие – ‚ние ја слушавме Книгата која по Муса се објавува, која потврдува дека се вистинити и тие пред неа, и која кон Вистината и на Вистинскиот пат упатува. (30) О, народе наш, одзвете му се на Аллаховиот гласник и верувајте во Аллах, Тој некои од вашите гревови ќе ви ги прости и од страдањето неиздржливо ќе ве заштити!‘ (31) А тие што нема да му се одзват на Аллаховиот гласник, таквите на Земјата нема да избегаат и освен Него заштитник нема да најдат. Тие се во голема заблуда. (32)“

Пренесува имамот Ахмед од Ез-Зубејр: **„Кога ти пративме неколку цини да го слушаат Куранот“** – рекол дека тоа се случило во местото Нахла, кога Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. клањал последен ноќен намаз.

„Тие во групи околу него збиени застааа.“ (Куран: Ел-Џин, 19) Суфјан вели: „Се залепувале еден до друг и биле слично на испреплетена волна.“ Пренесува познатиот имам Ебу Бекр ел-Бејхеки во своето дело „Делаилун-нубуве“ од Ибн Абас, р.а., дека рекол: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. не учел пред цините ниту ги видел. Се упатил Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. со група на асхаби кон пазарот Указ. Тогаш се случило да е поставена препрека меѓу шејтаните и вестите кои се очитуваат на небесата. Шејтаните се гаѓани со светилки, па потоа се вратиле кај својот народ, а народот ги праши: ‚Што се случило?‘ Одговориле: ‚Поставена е препрека меѓу нас и вестите од небото, значи дека нешто крупно се случило, разидете се кон источот и западот на Земјата, и побарајте што е тоа што се испречило меѓу вас и небесата.‘ Се разидоа и почнаа да пребаруваат на источот и западот земски со намера да ја најдат препреката која им оневозможува слушање на вестите од небото. Така се упатила група кон Тихаме и стигнала до Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. кој на пат кон пазарот Указ во долината Нахла клањал сабах со своите асхаби. Кога слушнале дека се учи Куран, почнале да слушаат и рекле: ‚Се колнеме во Allah, еве што е препреката меѓу нас и вестите од небото.‘“ Потоа друштвото на цините се вратило кај својот народ. **„И рекле: Ние навистина Куранот, кој предизвикува восхит, го слушавме; кој на Вистинскиот пат упатува – и ние во него поверувавме и веќе никого нема на Господарот наш рамен да Му сметаме.“** (Куран: Ел-Џин, 1-2)

Потоа Возвишениот Allah му објавил на Својот Пратеник, с.а.в.с.: **„Кажи: Мене ми е објавено дека неколку цини прислушувале...“** (Куран: Ел-Џин, 1)

И му беше објавен говорот на цините. Пренесува Бухари од Муседед со слично предание, Муслим пренесува од Шејбан ибн Ферух од Ебу Аване, Тирмизи и Несаи пренесуваат во поглавјето Ет Тефсир од Ебу Аване. Пренесува Ебу Бекр ибн Ебу Шејбе од Абдулах ибн Месуд дека рекол: „Му пристапиле на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. додека учел Куран во долината Нахла. Кога го слушнале, рекле: ‚Молчете!‘ Биле девет, а еден се викал Зевбеа. Потоа Возвишениот Allah објавил: **„Кога ти пративме неколку цини да го слушаат Куранот, кога дојдоа**

да го чујат, рекоа: Молчете и слушајте! – А кога се заврши, се вратија кај народот свој да опоменуваат... до зборовите: Тие се во голема заблуда.“

Ова предание заедно со риваетот на Ибн Абас р.а. укажува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. овој пат не го почувствувал присуството на цини. Тие го слушале Пратениковото а.с. учење, а потоа се вратиле кај својот народ. Потоа испратиле претставници пред нивните народи во повеќе наврати. За ова повторно ќе зборуваме кога ќе дојде прилика. Хафизот Ел-Бејхеки кажува: „Ова за што зборува Ибн Абас р.а. се однесува на првиот случај кога цините го слушале Пратениковото учење на Куранот, кога првпат дознале дека тој е Аллахов Пратеник. Тогаш Веровесникот не им учел Куран ним, ниту ги видел. Потоа дошол пратеник на цините, тогаш Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. имал посебна средба со цините, им учел Куран и ги повикал кон Возвишениот Allah, како што пренесува Абдулах ибн Месуд, р.а.“

Пренесува имамот Ахмед од Алкаме, кој кажува: „Го прашав Абдулах ибн Месуд р.а.: *„Дали некој од вас беше во друштво со Пратеникот а.с. онаа ноќ кога имал средба со цините?“, а тој одговори: „Никој од нас не бил во друштво со него, меѓутоа, знаевме дека таа ноќ не беше во Мека, па се распрашавме да не го убил некој, каде се крие, што е со него?...“* Потоа кажува: *„Цела ноќ бевме уплашени и ја поминавме во големи грижи. Кога се приближи утрото“, или рече: „во зора, одеднаш забележавме како се приближува кон нас од правец на Хира.“* Рековме: *„Аллахов Пратенику!“* Потоа му ја споменале состојбата која ги снашла во неговото отсуство, а тој рече: *„Ми дојде претставник од цините, па им отидов и им учев Куран.“* Потоа тргна и ни ги покажа нивните траги и остатоци од огнот. Понатаму кажува дека Шаби рекол: *„Побарале од него храна!“* А Амр кажува: *„Барале од него храна во Мека“, се работело за цини од Арапскиот Полуостров. Потоа Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Секоја коска, коска над која е спомнато Аллахово име, која вам ќе ви дојде до раце, најбогата е со месо, а секој измет е остаток на храна за вашите животни.“* А потоа рече: *„Немојте со нив да се чистите по нужда, бидејќи тоа е храна на вашите браќа од цини.““* Го пренесува Муслим во Сахих.

Во друга варијанта на кажување за овој настан се кажува дека Ибн Месуд бил заедно со Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. во ноќта кога се сретнал со цините. Пренесува Ибн Џерир, Allah да му се смилува, од Ебу Осман ибн Шејбе ел-Хазаи, кој бил од Шам, дека рекол: *„Навистина Абдулах ибн Месуд рекол дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. им рекол на своите асхаби додека бил во Мека:*

„Ако некој од нас сака вечерва да присуствува на средбата со џините нека го направи тоа.“ Никој од асхабите освен мене не беше присутен. Се упативме сè додека не стигнавме на крајот од Мека. Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. со нога повлече линија по земјата и ми нареди да седнам на неа. Тој се оддалечи и застана, почна да учи Куран. Го опкружија разни џрнила, така што речиси не можев да го видам ниту да го слушнам неговиот глас. Потоа почнаа да заминуваат, како што се кинат облаците, сè додека не остана мала група. Сè беше завршено во мугрите. Тогаш Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. малку се оддалечи да изврши нужда, а потоа дојде и ми рече: „Што е со групата на џини?“ Јас реков: „Ова се тие, Аллахов Пратенику!“, а тој им даде коски и балега (измет) како храна. Потоа забрани да се чисти со храната на џини.“ (Од наведените хадиси може да се подразбере дека групата на џини го слушала Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. во прилика кога тој не знаел. Потоа Возвишениот Allah го известил за тоа. Натаму се разјаснува со хадисот кој го пренесува Алкаме, потоа хадисот на Осман ибн Шејбе ел-Хазаи, а двата хадиса ги пренесува Ибн Месуд, дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. заминал кај џините со јасна намера; да им учи Куран и да ги повика во верата на Возвишениот Allah. Ибн Месуд бил со него, но го оставил подалеку од себе да седи зад линијата која ја повлекол Пратеникот с.а.в.с. и му наредил дека не смее да ја преминува.

Тоа било така поради страв да не го нападат џините. Ова било во Мека, а што се однесува до средбата во долината Нахла, тоа биле џините од Нинева. А џините со кои се сретнал во делот на Мека наречен Ел-Хаџун, тоа се џините Несибејн. Значи, риваетот од Ибн Абас кој ја негира средбата на Пратеникот с.а.в.с. со џините, зборува дека џините се собрале во негова близина и го слушале учењето на Куранот, а Пратеникот с.а.в.с. за тоа не знаел. Од него исто така се наведува дека се сретнал со нив, како што од него и пренесува Ибн Џерир во поводот на ајетот од поглавјето „Ел Џин“: „**Кога ти пративме неколку џини,**“ – како што вели: „Биле седум членови од Насибејн. Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ги именувал за претставници во нивните народи. Ова укажува на тоа дека Ибн Абас р.а. пренесува две кажувања; негација и потврда. Постои разидување за бројот на џини во претставништвото кое дошло кај Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.. Во долината Нахла биле вкупно девет, други кажуваат петнаесет, трети – дека биле тристотини, додека некои кажуваат дека биле дванаесет илјади. Оваа разлика во бројот укажува на тоа дека доаѓањето на џините кај Пратеникот с.а.в.с. се случило повеќе пати. Исто така, група на џини доаѓала кај Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. во Медина. Како што кажување за тоа се пренесува од Ибн

Месуд и Ез-Зубејр ибн Ел-Авам. Но во риваетот на Ибн Месуд се наоѓа пренесувач означен како „муделис“. (Ова не наведе на тоа да ја напра-вине селекцијата на хадисите. Ги избравме наведените хадиси од кои може да се разбере она што сакало да се каже, од причина што сакавме да го резимираме говорот, избегнувајќи го оној негов дел чие спомнување нема веќе важност во спомнување на цините, кое Ибн Кесир го навел во својот Тефсир, Аллах нека му се смилува).¹¹

Возвишениот Аллах вели: **„Кога ти пративме неколку цини,“** значи една група, **„да го слушаат Куранот, кога дојдоа да го чујат, рекоа: „Молчете и слушајте!“** Ова укажува на етиката на нивното однесување. Пренесува хафизот Ел-Бејхеки од Џабир ибн Абдулах р.а. дека рекол: *„Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. го учеше поглавјето Ер Рахман, а кога заврши рече: „Зошто замолчевте? Цините имаат поубава реакција од вас. Секој пат кога им проучив ајет: **па, која благодат од Господарот свој ја негирате?!** (Куран: Ер Рахман, 13) тие рекоа: Не ја негираме ниту една благодат ниту доказ; Господару наш, Тебе ти припаѓа благодарноста.“* Пренесува Тирмизи.

Возвишениот Аллах вели: **„А кога се заврши“**, – слично на зборовите на Возвишениот: **„А кога намазот се изврши“** (Куран: Ел Џума, 10) – изврши, значи заврши, **„се вратија кај народот свој да опоменуваат“** – да го опоменуваат она што го слушнале од Куранот, од устата на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., како што вели Возвишениот: **„да се упатат во верските науки и нека го опоменуваат својот народ кога ќе се вратат, за да се плашат од Аллах.“** (Куран: Ет Теуба, 122) Овој ајет се зема како доказ за тоа дека кај цините постојат само опоменувачи, додека нема пратеници – веровесници. Нема никаков сомнеж во тоа дека Возвишениот Аллах не испраќал пратеник цин. Како што вели Возвишениот: **„А Ние и пред тебе само мажи пракавме, граѓани на кои објавите им ги објавувавме.“** (Куран: Јусуф, 109) А што се однесува до Аллаховите зборови: **„О, групо од цини и луѓе, зарем не ви доаѓаа Пратеници од редовите ваши кои ајетите Мои ви ги кажуваа и ве опоменуваа дека овој ваш ден ќе го дочекате?“** (Куран: Ел Енам, 130) – тие се однесуваат на двата вида, а основата се однесува на еден, а таа е во овој случај на човечкиот вид, како што вели Возвишениот: **„Од нив вади бисер и мерџан“** – значи од едниот од нив. Потоа Возвишениот Аллах образложува како била

¹¹ Сè што е спомнато меѓу двете загради е мој говор, а не говор на коментаторот, Аллах нека му се смилува.

проследена опомената на џините до својот народ и кажува: „**О, народе наш^с – говореа тие – ,ние ја слушавме Книгата која по Муса се објавува“** – не го спомнале Иса, а.с., затоа што на Иса, а.с., му е објавен Инџилот, во кој има упатства и мудрости, и многу малку наредби и забрани, бидејќи тој всушност е само дополнување на прописите на Тевратот, односно, неговата основа е Тевратот. Затоа џините рекле: „**Книгата која по Муса се објавува, која потврдува дека се вистинити и тие пред неа**“ – Значи, книги кои се објавени на пратениците пред Куранот. Возвишениот Аллах кажува: „**и која кон Вистината упатува**“, значи во верување и вестите, „**и на Вистинскиот пат**“ – во постапките, бидејќи Куранот содржи две работи: вести и барања. Неговите вести се вистина, а неговото барање е правда. Возвишениот Аллах вели: „**Зборовите на Господарот твој се врв на вистината и правдата.**“ (Куран: Ел-Енам, 115), затоа Возвишениот Аллах понатаму на џините им кажува: „**О, народе наш, одзвете му се на Аллаховиот гласник.**“ – ова е дел од говорот што го кажувале претставниците на џините по средбата со Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. од кои јасно се гледа дека Возвишениот Аллах го испратил Мухамед с.а.в.с. како Свој пратеник до џините и луѓето. Значи, Пратеникот и џините ги повикувал во Аллаховата вера, им учел Куран како поглавјето Ер Рахман. Во тоа поглавје се нарекуваат два вида на Аллахови созданија – џини и луѓе. И едните и другите се задолжени со обврски, и на едните и на другите им се ветува награда, но и закана со казна. Затоа вели: „**одзвете му се на Аллаховиот гласник и верувајте во Аллах.**“ Потоа Возвишениот продолжиува: „**Тој некои од вашите гревови ќе ви ги прости и од страдањето неиздржливо ќе ве заштити!**“ – со овој ајет некои научници докажуваат дека верници џини нема да влезат во џенетот, и дека награда за добрите џини е тоа што ќе бидат заштитени од казната во Огнот на Судниот ден. Ова мислење е изложено на големи критики. Точно е дека и верниците џини како и верниците луѓе, ќе влезат во џенетот. Ова е став на поголема група од првата генерација на учени луѓе. Доказ за тоа е: „**А за тој што од стоењето пред Господарот свој се плашел, ќе му припаднат два предели (во џенетот) – па, која благодат од Господарот свој ја негирате?!**“ (Куран: Ер Рахман, 46-47)

Возвишениот Аллах им се смилувал и на луѓето и на џините дека и од едните и од другите, оние кои ќе прават добро, ќе ги награди со џенет. Овие зборови џините ги прифатиле со благодарност и се воодушевиле повеќе од луѓето говорејќи: „Не ја негираме ниту една благодат ниту доказ; Господару

наш, Тебе ти припаѓа благодарноста.“ Ако ваквата награда не им одговараше, Тој не би им ја гарантирал. Бидејќи нивните неверници ќе бидат со соодветна казна во џехенмот казнети, затоа првенствено нивните верници со соодветна награда во џенетот ќе бидат наградени. Тоа е одраз на добротворство. Овој став го потврдуваат голем број курански ајети, како што е: „**На тие што ќе веруваат и што добри дела ќе прават – градините на Фирдеусот гостопримство ќе им бидат.**“ (Куран: Ел-Кехф, 107)

Зборувајќи за џините Возвишениот понатаму вели: „...а тие што нема да му се одзват на Аллаховиот гласник, таквите на Земјата нема да избегаат“ – бидејќи Аллаховата моќ е апсолутна, таа сè опфаќа: „и освен Него заштитник нема да најдат.“ – значи од Него никој не може да ги спаси. „Тие се во голема заблуда.“ Овој говор е во форма на предупредување и закана, со него џините го повикуваа својот народ, поттикнувајќи кај нив желба за добро, но и чувство на страв од казна за злото. Голем број од нив предупредувањето го сфатиле исправно, па доаѓале кај Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. во големи групи повеќе пати, како што претходно беше кажано. Благодарноста нека биде на Allah. Allah најдобро знае.

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَمْ يَعْزِبْ عَنْهُمْ بِخَلْقِهِمْ بَقَادِرٍ عَلَىٰ أَنْ يُحْيِيَ الْمَوْتَىٰ بَلَىٰ إِنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَلَيْسَ هَذَا بِالْحَقِّ قَالُوا بَلَىٰ وَرَبِّنَا قَالَ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ فَاصْبِرْ كَمَا صَبَرَ أُولُو الْعُرْمِ مِنَ الرُّسُلِ وَلَا تَسْتَعْجِلْ لَهُمْ كَانَتْهُمْ يَوْمَ يَرُونَ مَا يُوعَدُونَ لَمْ يَلْبِثُوا إِلَّا سَاعَةً مِّنْ نَّهَارٍ بَلَاغٌ فَهَلْ يُهْلَكُ إِلَّا الْقَوْمُ الْفَاسِقُونَ

„Зарем не знаат дека Allah – Кој небесата и Земјата ги создаде и Кој не се измори создавајќи ги – е кадарен да ги оживее мртвите? Да, Тој може сè. (33) А на Денот кога тие што не веруваа пред огнот ќе бидат застанати: „Зарем ова не е вистина?“ – ќе одговорат: „Да, се колнеме во Господарот наш!“ – „Е па искусите ја казната“ – ќе рече Тој – „бидејќи постојано негиравте“. (34) Ти издржи како што издржаа одлучните Пратеници и не барај казната што побргу да им дојде! А оној Ден кога ќе го доживеат тоа што им се ветува, ќе им се пристори дека останале

само еден час од денот! Ова е известување! А зарем некој друг ќе биде уништен, освен народот грешнички? (35)“

Возвишениот Аллах се обраќа до оние коишто го негираат оживувањето на Судниот ден: „Зарем не знаат дека Аллах – Кој небесата и Земјата ги создаде и Кој не се измори создавајќи ги – е кадарен да ги оживее мртвите?“ – значи тоа не Му било тешко, бидејќи само им ги упатил зборовите: „Бидете!“ и станаа небесата и стана Земјата, без никакво противење и спречување, туку послушно и со стравопочит славејќи го Неговото височество. Па зарем тој не е во можност да ги оживее мртвите?

„Да, Тој може сè.“ – Возвишениот Аллах продолжува заканувајќи им се на неверниците: „А на Денот кога тие што не веруваа пред огнот ќе бидат заста-
нати: Зарем ова не е вистина?“ – значи ќе им биде речено: „Дали сега ова е вистина? Има ли сега магија? Или пак очите не ви гледаат добро?“, „**ќе одговорат: Да, се колнеме во Господарот наш!**“ – им преостанало само да признаат.

„Е па искусете ја казната – ќе рече Тој – **бидејќи постојано негиравте“** – потоа Возвишениот му наредува на Својот Пратеник с.а.в.с. трпеливо да го поднесува она што неговиот народ го клевети со лага и измислици.

„Ти издржи како што издржаа одлучните Пратеници“ – кога нивните народи ги обвинувале за лага. Најголем број од алимите смета дека улул-азм се следниве пратеници: Нух, Ибрахим, Муса, Иса и Мухамед, а.с.. Пренесува Ибн ебу Хатим од Месрук дека рекол дека Аиша р.а. му раскажала: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. поминувал доста време постејќи свесно изложувајќи се на глад. А кога ќе потраело би рекол: „О, Аиша, навистина, дуњалукот не му е потребен на Мухамед и на фамилијата Мухамедова. О, Аиша, Аллах бил задоволен со одбраните пратеници само затоа што трпеливо ги поднесувале дуњалучките предизвици кои ги презирале и кои ги посакувале. Така и со мене не е задоволен освен да ме обврзе со обврска со која и нив ги обврзал, па рекол: **Ти издржи како што издржаа одлучните Пратеници. – Затоа, се колнам во Аллах, трпам како што трпеле тие, а моќ над сите има Аллах, и не барај казната што побргу да им дојде!**“

Како што вели Возвишениот: „Затоа на неверниците дај им уште време, остави ги уште некој миг.“ (Куран: Ет Тарик, 17)

Возвишениот Аллах вели: „**А оној Ден кога ќе го доживеат тоа што им се ветува, ќе им се пристори дека останале само еден час од денот!**“ – како што во друг ајет вели: „**А ним, кога ќе го доживеат тој Ден, ќе им се пристори дека останале само една вечер или само едно утро нејзино.**“ (Куран: Ен Назиат, 46)

„**Ова е известување!**“ – значи овој Куран е доволно известување. Потоа Возвишениот заклучува: „**А зарем некој друг ќе биде уништен, освен народот грешнички?**“ – ова е Негова правда; нема да казни освен кој тоа го заслужува, бидејќи злосторникот има право на казна. А Аллах најдобро знае.

Крај на краткиот коментар на поглавјето Ел Ахкаф.

На Аллах му припаѓа благодарноста и благодатите, од Него доаѓа успехот и негрешењето и исправноста.

47. Поглавје – „Мухамед“ (Мухамед)

Објавено во Медина – 38 ајети. (Освен 13. ајет кој е објавен по пат, во тек на извршување хиџра)

Објавено е по поглавјето Ел Хадиџ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَن سَبِيلِ اللَّهِ أَضَلَّ اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَآمَنُوا بِمَا
نَزَّلَ عَلَىٰ مُحَمَّدٍ وَهُوَ الْحَقُّ مِن رَّبِّهِمْ كَفَّرَ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَأَصْلَحَ بَالَهُمْ ذَلِكَ بِأَنَّ الَّذِينَ
كَفَرُوا اتَّبَعُوا الْبَاطِلَ وَأَنَّ الَّذِينَ آمَنُوا اتَّبَعُوا الْحَقَّ مِن رَّبِّهِمْ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ لِلنَّاسِ أَمْثَالَهُمْ

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Аллах ќе ги поништи делата на тие што не веруваат и од патот Негов што одвркаат. (1) А на тие што веруваат и што прават добри дела и што веруваат во тоа што му се објавува на Мухамед – а тоа е Вистината од нивниот Господар – Тој преку нивните лоши постапки ќе мине и состојбите нивни ќе ги подобри, (2) затоа што неверниците ја следат неvistината, а верниците ја следат Вистината од својот Господар. Така Аллах на луѓето им ги наведува нивните примери. (3)“

Возвишениот вели: „**тие што не веруваат**“ – во Аллаховите знаменија „и од патот Негов што одвркаат“ – други луѓе ги спречуваат „Аллах ќе ги поништи делата на тие што не веруваат“ – значи ќе ги упропасти, како што вели Возвишениот: „И Ние ќе пристапиме кон делата нивни кои ги правеле, и во прав и пепел ќе ги претвориме.“ (Куран: Ел Фуркан, 23) Потоа Возвишениот кажува: „А на тие што веруваат и што прават добри дела“ – значи оние кои поверувале во Аллах со срце и со своите дела ја потврдија послушноста кон Неговиот пропис, тајно и јавно, „и што веруваат во тоа што му се објавува на Мухамед“ – тука посебното се врзува за општото – верувањето и правење

добри дела, со кои се докажува дека верувањето во последниот Пратеник, откако тој се појавил, е услов за исправното верување.

„а тоа е Вистината од нивниот Господар“ – ова е вметната реченица, израз на убавината во стилот на Аллаховиот говор. Затоа Возвишениот кажува: „Тој преку нивните лоши постапки ќе мине и состојбите нивни ќе ги подобри“ – значи нивната состојба и положба. Во хадисот во кој се прецизира ословување на оној што ќе кивне се спомнува довата: „Аллах да ве упати и состојбата ваша ја поправи.“ Потоа Возвишениот кажува: „затоа што неверниците ја следат неистината“ – то ест, Ние постапките на неверниците ќе ги уништиме од причина што, имајќи право на избор помеѓу заблуда и вистина, тие ја одбрале заблудата.

„а верниците ја следат Вистината од својот Господар. Така Allah на луѓето им ги наведува нивните примери.“ – значи нивните работи ги осветлува и ги прецизира исходите на нивните дела. А Allah најдобро знае.

فَإِذَا لَقِيتُمْ الَّذِينَ كَفَرُوا فَضَرْبِ الرِّقَابِ حَتَّىٰ إِذَا أَثَخْتُمْهُمُ فَشُدُّوا الوثَاقَ فَمَا مِنَّا بَعْدَ
وَأَمَّا فِدَاءٌ حَتَّىٰ تَضَعَ الْحَرْبُ أُوذَارَهَا ذَٰلِكَ وَلَوْ يَشَاءُ اللَّهُ لَانْتَصَرَ مِنْهُمْ وَلَكِن لِّيَبْلُوَ بَعْضَكُمْ
بِبَعْضٍ وَالَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَلَن يُضِلَّ أَعْمَالَهُمْ سَيَهْدِيهِمْ وَيُصَلِّحُ بِأَلْهِمْ وَيُدْخِلُهُمْ
الْجَنَّةَ عَرَّفَهَا لَهُمْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَنصُرُوا اللَّهَ يَنصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ وَالَّذِينَ
كَفَرُوا فَتَعَسَا لَهُمْ وَأَضَلَّ أَعْمَالَهُمْ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ كَرِهُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأَحْبَطَ أَعْمَالَهُمْ

„Кога со неверниците во борба ќе се сретнете, по вратовите удрете ги сè додека не ги ослабнете, и тогаш врзете ги, а потоа, или великодушно ослободете ги од заробеништво или барајте откупнина, сè додека не престане борбата. Така направете! Да сака Allah, Тој сам ќе ги совлада, но Тој сака да ве искуша едните со помош на другите. Тој нема да ги поништи делата на тие што ќе загинат на Аллаховиот пат, (4) и Тој, сигурно, ќе ги упати и состојбите нивни ќе ги подобри, (5) и во ценетот ќе ги воведе, со којшто веќе ги запознал. (6) О, верници, ако Го помогнете Allah, и Тој вам ќе ви помогне и чекорите ваши ќе ги зацврсти. (7) А тие што не веруваат – пропаст за нив! Тој нема делата нивни да ги прифати, (8) затоа што не го сакаат тоа што Allah го објавува, и Тој делата нивни ќе ги поништи. (9)“

Возвишениот Аллах ги упатува верниците кон она на што се потпираат во нивните војни против мушриците: **„Кога со неверниците во борба ќе се сретнете, по вратовите удрете ги“** – значи жестоко со сабји покосете ги, **„сè додека не ги ослабнете“**, сè додека со убивање не ги уништите. **„и тогаш врзете ги“** – значи врзете ги заробениците кога ќе ги заробите. **„а потоа, или великодушно ослободете ги од заробеништво или барајте откупнина, сè додека не престане борбата.“** – значи имате право на избор по завршување на војната и престанок на борбата, да ги ослободите заробените без надомест или да земете откуп и тоа поставете им го како услов. Очигледно е дека овој ајет е објавен по Битката на Бедр, бидејќи Аллах ги прекорил верниците, затоа што многу мушрици заробиле, а малку ги убиле, за да имаат што повеќе за откуп. **„На ниту еден веровесник не му е дозволено да задржува заробеници сè додека не извојува победа на Земјата; вие ги сакате минливите добра на овој свет, а Аллах го сака оној свет. Аллах е Силен и Мудар. Да не е поранешната Аллахова одредба, ќе ве снајдеше големо страдање поради тоа што го зедовте.“** (Куран: Ел Енфал, 67-68) Некои муфесири кажуваат дека ајетот: **„или великодушно ослободете ги од заробеништво или барајте откупнина“** – е дерогиран со зборовите на Возвишениот: **„Кога ќе поминат светите месеци, тогаш убивајте ги многубошците каде и да ги најдете.“** (Куран: Ет Теуба, 5) Ова мислење го застапуваат Ибн Абас, Катаде, Дахак и Ес-Суди, додека останатите, повеќето научници стојат на ставот дека овој ајет не е дерогиран, па едни кажуваат: **„Имамот (водачот) има право на избор и тоа помеѓу двете можности: великодушно да ги ослободи заробените или да ги ослободи со надомест како откуп, а убиство не е дозволено.“**

Други тврдат дека имамот има право да нареди заробените да се убијат. Овие другиве за доказ го земаат хадисот: *„Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ги убил Надр ибн ел-Харис и Укбе ибн ебу Муајт кои биле заробеници на Бедр.“* Како и хадисот: Сумаме ибн Есал му рекол на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. кога го прашал: *„Што мислиш о, Сумаме?“, „Ако убиеш, си убил човек кој пролевал крв, а ако простиш, му простуваш на благородник; а ако сакаш материјален надомест, побарај ќе ти биде дадено што сакаш.“* Шафи р.а. коментирајќи го овој хадис кажува: **„Имамот има прво во врска со заробените да постапи на повеќе начини и тоа: убиство, ослободување, да земе откуп или да го направи роб.“** Ова верско прашање темелно е разработено во делата на шеријатското право.

„сè додека не престане борбата“ – Муцахид кажува: „Сè до симнувањето на Иса, Синот Мерјемин.“ Најверојатно ова негово тврдење го поткрепил со зборовите на Пратеникот, с.а.в.с.: „Група од мојот умет ќе биде на вистина, сè додека последниот од нив нема да се бори против Деџал.“

Пренесува имамот Ахмед од Џубејр ибн Нуфејр: „Дека ги известил Селеме ибн Нуфејл, како дошол кај Пратеникот с.а.в.с. на тој му рекол: „Јас ги пуштив коњите и го положив оружјето, војната престана и реков: нема повеќе борба!“, на тоа Пратеникот с.а.в.с. му рекол: „Всушност сега дошло време за борба. Избрана група од мојот умет ќе биде доминантна над луѓето. Аллах ќе ги остави народите во заблуда, а мојот умет против нив ќе се бори. На мојот умет тие ќе му бидат извор на снабдување, сè додека не се исполни Аллаховата волја. Средиштите (центар) на татковина на верниците ќе биде во Шам, а со коњите ќе биде (доаѓа) добро до Судниот ден.““ Вака пренесува Несаи во два риваета од Џубејр ибн Нуфејр, а тој од Селеме ибн Нуфејл. Ова дава поткрепа за мислењето дека нема дерогација, и дека прописот (хукмот) е одреден додека трае војната сè додека постојат војни.

Возвишениот Аллах кажува: „Така направете! Да сака Аллах, Тој сам ќе ги совлада“ – то ест, Тој би им се одмаздил и неверниците би ги казнил. „но Тој сака да ве искуша едните со помош на другите.“ – пропишувајќи ви го цихадот Тој сака да ве искуша. Како што вели Возвишениот: „Зарем мислите дека ќе влезете во џенетот, а Аллах да не укаже на тие од вас што се борат и на тие што се трпеливи?“ (Куран: Али Имран, 142) Во секоја војна гинат многу верници, затоа Возвишениот вели: „Тој нема да ги поништи делата на тие што ќе загинат на Аллаховиот пат“ – нивните добри дела нема да престанат, Аллах ќе даде тие да можат да се множат и да растат. На некои користи од нивните добри дела ќе им стигнува во текот на целиот престој во Берзах. Пренесува Ахмед од Кајс ел-Џеземи – човек кој имал чест да биде асхаб – дека кажал: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „На шехидот ќе му бидат подарени својства: со првата капка крв ќе му се прости секој грев, ќе го види своето место во џенетот, ќе се ожени со хурии, ќе биде сочуван од стравот на Кијаметскиот ден, ќе биде заштитен од казната во гробот и ќе биде облечен со облеката на иманот.““ Во сахихот на Муслим од Абдулах ибн Амр и Ебу Катаде р.а. се пренесува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „На шехидот ќе му биде простено сè освен долгот.“

Пренесува Ебу Дерда р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Шехидот ќе биде посредник (шефаатчија) за седумдесет членови од своите роднини.“

Возвишениот Allah кажува: „и Тој, сигурно, ќе ги упати“ – значи кон ценетот, „и состојбите нивни ќе ги подобри, и во ценетот ќе ги воведе, со којшто веќе ги запознал.“ – во ценетот за кој веќе ги запознал, кон кого ги упатил.

Пренесува Бухари од Сеид ел-Худри р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Кога верниците ќе се ослободат од Огнот, ќе бидат застанати пред мостот меѓу ценетот и цехенемот, додека ги отстранат од себе сите траги на гревови што ги понесле од дуњалукот. И кога ќе бидат целосно очистени, ќе им се дозволи влез во ценетот. А се колнам во Оној во чии раце е мојата душа, кога верникот ќе влезе во ценетот, најпрво ќе го пронајде својот престој таму отколку што би го нашол на дуњалукот.“

Потоа Возвишениот кажува: „О, верници, ако Го помогнете Allah, и Тој вам ќе ви помогне и чекорите ваши ќе ги зацврсти.“ – како што вели Возвишениот: „А Allah сигурно ќе ги помогне тие кои Него Го помагаат – та Allah е навистина Моќен и Силен.“ (Куран: Ел-Хаџ, 40) Навистина, наградата е пропорционална на делата. Затоа Возвишениот кажува: „и чекорите ваши ќе ги зацврсти.“ – во контекст на ова стои во хадисот: „Кој на владетелот ќе му достави потребата на оној кој самиот не може да ја достави, Allah ќе ги зацврсти неговите нозе на Сират – на Судниот ден.“ Потоа Возвишениот вели: „А тие што не веруваат – пропаст за нив!“ – спротивно од давањето стабилност на верниците кои на Allah и на Неговиот Пратеник с.а.в.с. го помагаа.

Во хадисот од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. се пренесува дека рекол: „Пропаднал робот на динарот, пропаднал робот на дирхемот, пропаднал робот на свилата, ќе пропадне и застрани, а кога ќе се разболи му нема оздравување“, значи Allah нема да го излечи. Како што вели Возвишениот: „Тој нема делата нивни да ги прифати“ – значи потполно ќе ги обезвредни и уништи. Затоа Возвишениот кажува: „затоа што не го сакаат тоа што Allah го објавува“ – ниту го посакуваат ниту имаат желба. „и Тој делата нивни ќе ги поништи.“

أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ دَمَّرَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ
وَاللَّكَافِرِينَ أَمْثَالَهَا ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ مَوْلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَأَنَّ الْكَافِرِينَ لَا مَوْلَى لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ

يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَالَّذِينَ كَفَرُوا
يَتَمَتَّعُونَ وَيَأْكُلُونَ كَمَا تَأْكُلُ الْأَنْعَامُ وَالنَّارُ مَثْوًى لَهُمْ وَكَأَيِّنْ مِنْ قَرْيَةٍ هِيَ أَشَدُّ قُوَّةً مِّنْ
قَرْيَتِكَ الَّتِي أَخْرَجْنَاكَ أَهْلَكْنَاهُمْ فَلَا نَاصِرَ لَهُمْ

„Зошто тие не отидат по светот да видат каков беше крајот на оние пред нив? Нив Аллах ги истреби, а тоа ги чека и останатите неверници, (10) затоа што Аллах е заштитник на тие што веруваат и затоа што неверниците заштитник немаат. (11) Тие што веруваат и што прават добри дела Аллах ќе ги воведе во џенетските градини низ кои реки ќе течат, а тие што не веруваат – што се насладуваат и ждерат како што ждерат животните – нивно престојувалиште ќе биде Огнот! (12) А колку градови уништивме, многу помоќни од твојот град кој те протера, и немаше никој да им помогне. (13)“

Возвишениот Аллах вели: „Зошто тие не отидат по светот“ – оние кои на Аллах му прават ширк и Неговиот Пратеник го клеветат за лага. „да видат каков беше крајот на оние пред нив? Нив Аллах ги истреби“ – значи за лагата нивна и неверувањето нив ги казнил. А верниците меѓу нив ги спасил. „а тоа ги чека и останатите неверници.“ Потоа Возвишениот Аллах кажува: „затоа што Аллах е заштитник на тие што веруваат и затоа што неверниците заштитник немаат.“ – затоа, Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. им наредил на муслиманите, на крајот од Битката на Ухуд, кога мушриците извикале: „Ние го имаме Узза’а, а вие го немате!“, да им одговорат: „Аллах е наш заштитник, а вие заштитник немате!“ Возвишениот Аллах вели: „Тие што веруваат и што прават добри дела Аллах ќе ги воведе во џенетските градини низ кои реки ќе течат“ – значи на Кијаметскиот ден. „а тие што не веруваат – што се насладуваат и ждерат како што ждерат животните“, – значи во животот на овој свет храната им е главна преокупација. Затоа се посочува во сахих хадис: „Верникот јадејќи полни еден стомак, а неверникот, јадејќи, полни седум стомаци.“ Кажано е алегорично дека тој има седум стомаци затоа што тој јаде многу. Потоа Возвишениот вели: „нивно престојувалиште ќе биде Огнот!“ – значи на денот кога ќе бидат наградувани за работите. Возвишениот кажува: „А колку градови уништивме, многу помоќни од твојот град кој те протера“ – значи Мека, „и немаше никој да им помогне.“ Ова е закана и прекор за жителите на Мека,

затоа што не веруваат во својот Пратеник с.а.в.с., бидејќи многу од поранешните народи се уништени затоа што ги клеветеле пратениците за лага, иако биле многу помоќни. Дали оние кои живеат во времето на Пратеникот с.а.в.с., последниот пратеник, размислуваат што ќе биде со нив на овој и на оној свет, бидејќи тие не веруваат во најизбраниот, кај Аллах најсакан, печат на пратениците, Неговиот роб и веровесник Мухамед с.а.в.с.?!

أَفَمَنْ كَانَ عَلَىٰ بَيْنَتِهِ مِّن رَّبِّهِ كَمَن زُيِّنَ لَهُ سُوءُ عَمَلِهِ وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي
وُعِدَ الْمُتَّقُونَ فِيهَا أَنْهَارٌ مِّن مَّاءٍ غَيْرِ آسِنٍ وَأَنْهَارٌ مِّن لَّبَنٍ لَّم يَتَغَيَّر طَعْمُهُ وَأَنْهَارٌ مِّن خَمْرٍ
لَّذَّةٍ لِلشَّارِبِينَ وَأَنْهَارٌ مِّن عَسَلٍ مُّصَفًّى وَلَهُمْ فِيهَا مِن كُل الثَّمَرَاتِ وَمَغْفِرَةٌ مِّن رَّبِّهِمْ
كَمَن هُوَ خَالِدٌ فِي النَّارِ وَسُقُوا مَاءً حَمِيمًا فَقَطَّعَ أَمْعَاءَهُمْ

„Зарем тој што има јасна претстава за Господарот свој е како тој на којшто неговите лоши дела му се чинат убави и кој по страстите свои се поведува? (14) Примерот за ценетот, кој им е ветен на тие што се плашат од Аллах е: во него се реките од вода проточна и реки од млеко со непроменлив вкус, и реки од вино, пријатно за тие што ќе пијат, и реки од процеден мед, и има разновидно овошје и прошка од Господарот нивен – зарем тоа е исто со страдањето кое ги чека тие што во Огнот вечно ќе престојуваат, кои со зовриена вода ќе се појат, која цревата ќе им ги кине! (15)“

Возвишениот Аллах вели: „Зарем тој што има јасна претстава за Господарот свој“ – значи, кој е потполно уверен во Аллаховата наредба и исправноста на Неговата вера: „е како тој на којшто неговите лоши дела му се чинат убави и кој по страстите свои се поведува?“ – то ест, тие не се еднакви. Како што вели Возвишениот: „Зарем тој што знае дека е вистина тоа што ти се објавува од Господарот твој е како тој што е слеп?“ (Куран: Ер Рад, 19) Потоа Возвишениот вели: „Примерот за ценетот, кој им е ветен на тие што се плашат од Аллах“ – значи, описот негов е: „во него се реките од вода проточна“ – значи, од вода која не го менува вкусот и која не може да се помати, „и реки од млеко со непроменлив вкус“ – значи, млеко со врвна бела боја и квалитет.

„и реки од вино, пријатно за тие што ќе пијат“ – значи, вкусот негов не е одвратен ниту му е мирисот грозен како кај овосветското вино, туку бојата му е

убава, вкусот прекрасен, мирисот пријатен и корисен за организмот, **„и реки од процеден мед“** – значи, чист мед, најубава боја, вкус и мирис. Имамот Ахмед пренесувајќи кажува од Хаким ибн Муавије, а тој од својот татко, дека рекол: „Го слушнав Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. како вели: „Во ценетот постојат млечни езера, езера од вода, езера од мед и вино од кои постојано истекуваат реки.““ Овој хадис го наведува Тирмизи и кажува: „Хасенун-сахих“. Во сахих хадис стои: „Кога барате од Аллах благодати, барајте да ви го подари Фирдеус, тој е центар на ценетот и негов највисок степен. Од него извираат ценетските реки, а над него се наоѓа престолот на Милостивиот.“ Возвишениот Аллах кажува: **„и има разновидно овошје“**. – како што вели Возвишениот: **„Во нив ќе можат безбедни, кој вид на овошје и да сакаат, да бараат.“** (Куран: Ед Духан, 55)

„и прошка од Господарот нивен.“ – покрај сето наброено: **„зарем тоа е исто со страдањето кое ги чека тие што во Огнот вечно ќе престојуваат“** – дали можат да се изедначат ценетските пространства со цехенемските провалии?

„кои со зовриена вода ќе се појат“ – значи ќе се појат со зовриена вода која ќе морат да ја пијат, **„која цревата ќе им ги кине!“** – значи вода која ќе го кине човековиот организам однатре. Возвишениот Аллах да нè чува од тоа.

وَمِنْهُمْ مَّن يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ حَتَّىٰ إِذَا خَرَجُوا مِنْ عِنْدِكَ قَالُوا لِلَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ مَاذَا قَالَ آنفًا أُولَٰئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ وَالَّذِينَ اهْتَدَوْا زَادَهُمْ هُدًىٰ وَآتَاهُمْ تَقْوَاهُمْ فَبَلَ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَن تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً فَقَدْ جَاءَ أَشْرَاطُهَا فَأَنَّىٰ لَهُمْ إِذَا جَاءَتْهُمْ ذِكْرَاهُمْ فَاعْلَمَ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مُتَقَلَّبِكُمْ وَمَثْوَاكُمْ

„Има такви што доаѓаат да те слушаат, а штом ќе се оддалечат од тебе, ги прашуваат тие на коишто им е дадено знаење: „Што рече тој пред малку?“ Тоа се тие чиешто срца Аллах ги запечатил и кои по страстите свои се водат. (16) А тие што се на Вистинскиот пат Тој Упатството и ќе им го зголеми и ќе им ја зацврсти нивната богобојазливост. (17) Зарем тие чекаат Крајот на светот ненадејно да им дојде, а веќе дошле предзнаците негови? А што ќе им користи нивната опомена кога тој ќе им дојде? (18) Знај дека нема друг бог освен Аллах! Барај прошка за своите гревови и за верниците и за верничките! Аллах знае каде се движите и каде престојувате. (19)“

Возвишениот известува за мунафиците во нивната малоумност и плиткост во размислување кои откако ќе го слушаат Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ништо не разбираат, а кога ќе излезат од кај него: „**ги прашуваат тие на коишто им е дадено знаење.**“ – а тоа се асхабите, р.а. „**Што рече тој пред малку?**“ – значи пред малку. Ништо не разбрале, ниту пак на тоа му придавале важност. „**Тоа се тие чишто срца Аллах ги запечатил и кои по страстите свои се водат.**“ Затоа тие ниту можат исправно да разберат, ниту да изградат исправен став. Потоа Возвишениот вели: „**А тие што се на Вистинскиот пат Тој Упатството и ќе им го зголеми**“ – значи, ќе ги зацврсти и ќе им го зголеми Упатството. „**и ќе им ја зацврсти нивната богобојазливост.**“ – значи ги вдахнува со Упатство. Потоа Возвишениот вели: „**Зарем тие чекаат Крајот на светот ненадејно да им дојде**“ – одеднаш, „**а веќе дошле предзнаците негови?**“ – значи, предупредувањата дека се приближува. Како што вели Возвишениот: „**На луѓето им се ближи Часот на полагањето на нивната сметка, а тие безгрижни, не внимаваат на тоа.**“ (Куран: Ел Енбија, 1) Самото доаѓање на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. е еден од предзнаците на Судниот ден. Затоа што тој е печат на пратеништвото со кое Аллах ја потполнил Својата вера. Со него се воспоставени доказите за световите.

Пренесува Бухари од Сехл ибн Сад р.а. кој кажува: „Го видов Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. како ги споредува својот кажипрст и средниот прст и вели: „Јас и Судниот ден сме како овие два прста.““ Потоа Возвишениот вели: „**А што ќе им користи нивната опомена кога тој ќе им дојде?**“ – што ќе направат неверниците кога ќе дојде Кијаметскиот ден, дали ќе бидат подготвени да ја примат опомената, но ќе согледаат дека тогаш не користи. Како што вели Возвишениот: „**Тогаш човекот ќе се сети – а за што ќе му е тогаш сеќавањето?!**“ (Куран: Ел Феџр, 23) Возвишениот кажува: „**Знај дека нема друг бог освен Аллах!**“ – ова е известување дека бог освен Аллах нема, и дека само Тој ја поседува наредбата за Судниот ден.¹² „**Барај прошка за своите гревови и за верниците и за верничките!**“ – во сахих хадис се наведува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. учел: „*Аллаху мој, прости ги гревовите мои, незнаењето мое,*

¹² Ла илахе иллаллах – е келиме тајјибе, избрана реченица со која е обврзан да ја изговара секој верник, сфаќајќи го нејзиното полно значење и нејзината рефлексива со која се негира божество од секој вид, било што, а се потврдува само на единиот Аллах, Кому му нема сличен. Потоа сето тоа што се подразбира од неа, што е должен со акција да го потврди оној кој ќе ја изговара откако ќе ја разбере и кој сака да не ѝ противречи ниту со зборови ниту со дела. Што се однесува до нејзино формално изговарање, кои некои го прават, не разбирајќи и не сфаќајќи го нејзиното значење, и нејзините барања практично не ги удоволува, од тоа нема да има корист.

и постапките мои со кои ги преминав границите, и она што Ти го знаеш подобро од мене. Боже, прости ми го она што го направив во шега и сериозност, по грешка и намерно, а сето тоа кај мене го има.“

Во друг сахих хадис стои: „На крајот од намазот Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. учел: „Аллаху мој, прости ми ги гревовите што ги направив и што ќе ги направам, она што го сокрив и она што го обелоденив и она што го пречекорив, и она што Ти подобро го знаеш од мене (дека сум го направил). Ти си мој Господар, освен Тебе, друг бог нема.“ Исто така со сахих предание е забележано дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „О луѓе, покајте се кај својот Господар, јас, навистина, кај Allah се каам и Нему теуба му упатувам дневно повеќе од седумдесет пати.“

Пренесува Ебу Јала од Ебу Бекр ес-Сидик р.а., дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Ве обврзувам да изговарате *ла илахе иллаллах* и да применувате *истиџфар*.“ Тоа многу правете го бидејќи Иблис вели: „Луѓето самите се уништуваат со гревовите, а мене со изговарање на *Ла илахе иллаллах* и барање на прошка. Кога ќе видам дека тоа го прават, јас побрзувам да ги спречам, разубавувајќи им ги овосветските уживања, така што да бидат убедени дека се на правиот пат.“ Возвишениот Allah вели: „Allah знае каде се движите и каде престојувате.“ Како што вели Возвишениот: „Тој ноќе ве умртвува – а знае што сте правеле преку ден.“ (Куран: Ел Енам, 60)

يَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا لَوْلَا نُزِّلَتْ سُورَةٌ فَإِذَا أُنزِلَتْ سُورَةٌ مُحْكَمَةٌ وَذُكِرَ فِيهَا الْقِتَالُ رَأَيْتَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ نَظَرَ الْمَغْشِيِّ عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ فَأَوْلَى لَهُمْ طَاعَةٌ وَقَوْلٌ مَعْرُوفٌ فَإِذَا عَزَمَ الْأَمْرُ فَلَوْ صَدَقُوا اللَّهَ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَتَقَطَعُوا أَرْحَامَكُمْ أُولَئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فَأَصَمَّهُمْ وَأَعَمَّى أَبْصَارَهُمْ

„А тие што веруваат велат: „Зошто не се објави едно поглавје? А кога ќе се објави јасно поглавје и во него ќе се спомне борбата, ќе можеш да ги видиш тие во чишто срца има болест како те гледаат со поглед како пред смрт онесвесен! А подобра би им била (20) послушноста и разумниот говор! А кога за борбата ќе биде одлучено, подобро ќе им биде да се искрени кон Allah. (21) Можеби и вие, кога би се одметнале, неред

на Земјата би правеле и роднинските врски би ги кинеле! (22) Тоа се тие коишто Аллах ги проколнал и глуви и слепи ги направил. (23)“

Возвишениот известува за верниците како тие посакувале да им се пропише цихад. Кога Возвишениот Аллах го пропишал и обврзал, многу од луѓето се повлекле и отстапиле, како што вели Возвишениот: „Зарем не ги виде тие на коишто им беше речено: „Подалеку од борба, туку намазот (молитва) извршувајте и зекат давајте! А кога им се пропиша борба, одеднаш некои од нив се уплашија од луѓето, како што се плашат од Аллах, или уште повеќе, и рекоа: „Господару наш, зошто ни пропиша борба? Барем да ни го одложеше тоа на одредено време!“ Кажува: „Уживањето на овој свет е кратко, а оној свет е подобар за богобојазливите!“ А никој од вас нема неправда да му се стори!“ (Куран: Ен Ниса, 77) Во ова поглавје Аллах вели: „А тие што веруваат велат: „Зошто не се објави едно поглавје?““ – значи, едно поглавје во кое ќе бидат содржани сите прописи на борбата. Затоа Возвишениот вели: „А кога ќе се објави јасно поглавје и во него ќе се спомне борбата, ќе можеш да ги видиш тие во чиишто срца има болест како те гледаат со поглед како пред смрт онесвестен!“ – значи заради неизвесноста, стравот и плашливоста, заради средбата со непријателот. Потоа, поттикнувајќи ги, Возвишениот вели: „А подобра би им била послушноста и разумниот говор!“ – значи требало да слушаат и да се покоруваат во дадената ситуација. „А кога за борбата ќе биде одлучено“ – значи кога борбата станала неминовна и состојба сериозна. „подобро ќе им биде да се искрени кон Аллах“ – то ест, своите ниети ги очистат, „подобро ќе им биде.“

Возвишениот Аллах кажува: „Можеби и вие, кога би се одметнале“ – значи, од цихад и отстапиле од него, „неред на Земјата би правеле и роднинските врски би ги кинеле!“ – и вие, значи, би сте се вратиле на постапките кои сте ги правеле во паганско време на непознавање: би пролевале крв и роднинските врски би ги кинеле. За таквите Возвишениот Аллах кажува: „Тоа се тие коишто Аллах ги проколнал и глуви и слепи ги направил.“ Со ова се забранува секој вид неред на Земјата. Кинењето на роднинските врски посебно се истакнува со забрана. Напротив, Возвишениот Аллах наредува на Земјата да се воспостават убави односи и роднинските врски да се зацврстат, првенствено така се наредува добротворство кон ближните, кое се манифестира во убави зборови, убави дела како и трошење на материјални средства. Постојат многу сахих и хасен хадиси кои говорат на таа тема. Тука ќе ги споменеме само некои.

Пренесува Бухари од Ебу Хурејре р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Аллах ги создал Своите созданија. Кога завршил со создавањето, станале роднините (сродството) и се фатиле за наметката на Милостивиот. Тој рече: ‚Престани, што е?‘ а сродството рече: ‚Ова е место каде што се бара Твоја заштита од прекинување на роднинските врски.‘ А Возвишениот Allah рече: ‚Дали ќе бидеш задоволен со тоа што ќе го поврзам оној кој тебе те поврзува, и ќе ја прекинам врската со оној кој тебе те кине?‘ ‚Важи, ќе бидам,‘ одговори сродството. – ‚Ете тоа ти припаѓа тебе,‘ одговори Возвишениот.“ Ебу Хурејре, рече: „Учете ако сакате! **Можеби и вие, кога би се одметнале, неред на Земјата би правеле и роднинските врски би ги кинеле!**“ Истиот хадис го наведува Бухари со два различни риваети, од Муавије ибн ебу-Мезред, во кое се додава: Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Учете ако сакате: **Можеби и вие, кога би се одметнале, неред на Земјата би правеле и роднинските врски би ги кинеле!**“ Овој хадис го пренесува и Муслим од Муавија ибн ебу Мезред. Пренесува имамот Ахмед од Ебу Бекр дека рекол: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: ‚Нема нешто што заслужува за него Allah да ја забрза казната уште на овој свет, покрај она што му го подготвил на неговиот сторител на идниот свет, од насилство и кинење на роднинските врски.‘“ Го пренесуваат Ебу Давуд, Тирмизи и Ибн Маџе. Тирмизи кажува дека е сахих хадис.

Пренесува имамот Ахмед од Абдулах ибн Амр дека рекол: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: ‚Навистина, роднините се обесени за Аршот. Не е одржувач на роднински врски оној кој возвраќа со иста мера, туку одржувач на роднински врски е оној кој, кога ќе прекине врската, тој ја поврзува.‘“ Пренесува Бухари.

أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ أَمْ عَلَى قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا إِنَّ الَّذِينَ ارْتَدُّوا عَلَىٰ أَدْبَارِهِمْ مِّن بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ الشَّيْطَانُ سَوَّلَ لَهُمْ وَأَمَلَىٰ لَهُمْ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لِلَّذِينَ كَرِهُوا مَا نَزَّلَ اللَّهُ سَنَطِيعُكُمْ فِي بَعْضِ الْأَمْرِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِسْرَارَهُمْ فَكَتِفَ إِذَا تَوَفَّتْهُمُ الْمَلَائِكَةُ يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَارَهُمْ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ اتَّبَعُوا مَا أَسْخَطَ اللَّهَ وَكَرِهُوا رِضْوَانَهُ فَأَحْبَطَ أَعْمَالَهُمْ

„Како тие не размислат за Куранот, или на срцата имаат катанци?! (24) Навистина на тие што отпаднале од верата своја откако Упатството им беше јасно, шејтанот на грев ги наведуваше и лажна надеж им влеваше. (25) Тоа е затоа што им велеа на тие кои не го сакаат тоа што Allah го објавува: ‚Ние во некои работи ќе ви се покоруваме.‘ –

а Аллах добро ги знае нивните тајни. (26) А како ќе им биде дури кога мелеците душите ќе им ги земаат удирајќи ги по лицата и по грбовите нивни! (27) Така ќе биде затоа што го следеа тоа коешто го предизвикува Аллаховиот гнев, а тоа од коешто Тој е задоволен го презираа; Тој делата нивни ќе ги поништи. (28)“

Возвишениот Аллах наредува Куранот да се учи со размислување и разбирање, а забранува да му се врти грб, па кажува: „**Како тие не размислат за Куранот, или на срцата имаат катанци?!“** – то ест, на срцата има катанци, тие се запечатени и во нив не може ништо од куранските значења да допрат. Затоа Возвишениот кажува: „**Навистина на тие што отпаднале од верата своја откако Упатството им беше јасно“** – значи, на оние кои го напуштија иманот и се вратија во куфрот – Возвишениот Аллах да чува од одвратен крај. „**шејтанот на грев ги наведуваше и лажна надеж им влеваше.**“ – значи куфрот им го покажувал како убав и забавувал и лажна надеж им влевал, а со тоа ги завел и излажал.

„**Тоа е затоа што им велеа на тие кои не го сакаат тоа што Аллах го објавува: „Ние во некои работи ќе ви се покоруваме.“**“ – значи, тие им се приклонуваат и со нив тајно се советуваат, спротивно на јавното искажување. Една типична особина на мунафиците е преку своите постапки да не ги искажуваат внатрешните убедувања. Затоа Возвишениот кажува: „**а Аллах добро ги знае нивните тајни.**“ – значи она што го сокриваат. Како што вели Возвишениот: „**Аллах го запишува тоа што тие ноќе го смислуваат.**“ (Куран: Ен Ниса, 81)

Потоа Возвишениот вели: „**А како ќе им биде дури кога мелеците душите ќе им ги земаат удирајќи ги по лицата и по грбовите нивни!**“ – значи како ќе се чувствуваат кога мелеците ќе им дојдат со задача, да им ги земаат нивните души, кога душите ќе бидат залепени за нивните тела и мелеците ги откинуваат користејќи сила со големи болки и удари. Како што вели Возвишениот: „**А да видеше само кога мелеците на неверниците душата им ја земаа и по лицата нивни и одназад ги удираа: „Вкусете го страданието во огнот!“**“ (Куран: Ел Енфал, 50)

Потоа Аллах вели: „**Така ќе биде затоа што го следеа тоа коешто го предизвикува Аллаховиот гнев, а тоа од коешто Тој е задоволен го презираа; Тој делата нивни ќе ги поништи.**“ Кај Аллах бараме заштита од Неговата лутина и одмазда.

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ أَنْ لَنْ يُخْرِجَ اللَّهُ أَضْغَانَهُمْ وَلَوْ نَشَاءُ لَأَرَيْنَاكَهُمْ
فَلَعَرَفْتَهُمْ بِسِيمَاهُمْ وَلَتَعْرِفَنَّهُمْ فِي لَحْنِ الْقَوْلِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ أَعْمَالَكُمْ وَلَتَبْلُوَنَّكُمْ حَتَّى نَعْلَمَ
الْمُجَاهِدِينَ مِنْكُمْ وَالصَّابِرِينَ وَتَبْلُوَ أَخْبَارَكُمْ

„Зарем тие со болни срца мислат дека Аллах нема да ги изнесе злобите нивни на виделина? (29) А да сакаме, Ние навистина би ти ги покажале, а ти по белезите нивни сигурно би ги познал. Но, ти ќе ги познаеш по начинот на нивниот говор, а Аллах ги знае постапките ваши. (30) Ние ќе ве проверуваме сè додека не укажеме на борците и постојаните меѓу вас, а и вестите за вас ги проверуваме. (31)“

Возвишениот Аллах кажува: „Зарем тие со болни срца мислат дека Аллах нема да ги изнесе злобите нивни на виделина?“ – значи, зарем мунафиците се уверени дека Аллах нема да ги разоткрие нивните работи на Своите робови, верници? Да, нивните работи ќе ги разјасни и ќе ги истакне, секој кој има очи ќе може да ги разбере. Возвишениот Аллах го објавил поглавјето „Бераех“, и така ги открил нивните срамови и она каде нивните постапки водат, тоа е јасно лицемерство. Затоа ова поглавје има и друг назив: „Ел-Федиха“ – Кое ја открива срамотијата.“

Зборот: „Адган“ е множина и значи злоба, завист и омраза која мунафиците ја сокриваат во своите срца кон исламот, неговите следбеници, и оние кои се трудат да воспостават исламски концепт. Возвишениот кажува: „А да сакаме, Ние навистина би ти ги покажале, а ти по белезите нивни сигурно би ги познал.“ Меѓутоа тоа Возвишениот Аллах не го сторил кај сите мунафици, заради тоа што од надворешноста на нештата се претпоставува нивната исправност и што сокриените работи ги знае само Сознајниот, Кој дава очигледни знакови според кои познавачите на нештата можат лесно да ги препознаат. „Но, ти ќе ги познаеш по начинот на нивниот говор“ – значи тие со својот говор ќе се откријат и своите цели ќе ги покажат. Со искажувањето на самите себе ќе застанат на јасно препознатливата страна. Како што рекол владетелот на правоверните Осман ибн Афан: „Никој не може да сокрие ни една тајна, а Аллах на образите негови (со израз на лицето) и испадите на јазикот нема да ги покаже.“ Во хадисот во кој се открива една група на мунафици кој го пренесува имамот Ахмед од Ебу Месуд Укбе ибн Амр, р.а. стои дека рекол: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ни држеше хутба, го пофали и му се заблагодари на Возвишениот Аллах, па потоа рече: „Меѓу вас има мунафици, кого ќе го повикам нека стане.“ Потоа

рекол: „Нека стане тој и тој, нека стане тој и тој, нека стане тој и тој...“ Така повика триесет и шест луѓе, потоа рече: „Од вас или меѓу вас има мунафици. Плашете се од Аллах!“ Потоа пренесува дека Омер р.а. поминувајќи покрај човек кого го познавал добро, кој бил од повиканите, бил замотан (маскиран), го прашал: „Што е со тебе?“ Овој му ја образложи постапката на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., а Омер рече: „Проклет да бидеш останатиот ден.“

Возвишениот Аллах кажува: „**Ние ќе ве проверуваме**“ – ќе ве испитуваме вас со наредби и забрани. „**сè додека не укажеме на борците и постојаните меѓу вас, а и вестите за вас ги проверуваме.**“ Аллах, навистина, најдобро ги знае нивните состојби. Во Неговото знаење нема сомнеж ниту колебање. Меѓутоа, зборовите „за да укажеме“, значат: Аллах да го види извршувањето на делата потпрени на наредбите и забраните. Затоа Ибн Абас р.а. кажува дека глаголот (укажеме) значи: за да видиме.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَشَاقُّوا الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ لَنْ يَضُرُّوا اللَّهَ شَيْئًا وَسَيُحِطُّ أَعْمَالَهُمْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَلَا تُبْطِلُوا أَعْمَالَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ مَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ فَلَا تَهِنُوا وَتَدْعُوا إِلَى السَّلْمِ وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ وَاللَّهُ مَعَكُمْ وَلَنْ يَتْرُكَنَّ أَعْمَالَكُمْ

„Тие што не веруваат и што одвраќаат од Аллаховиот пат, и што му се спротивставуваат на Пратеникот, откако им е пратено јасно Упатство, воопшто нема да му наштетат на Аллах и Тој делата нивни ќе им ги поништи. (32) О, верници, покорувајте Му се на Аллах и покорувајте Му се на Пратеникот, и не поништувајте ги делата свои! (33) На тие што не веруваат и од Аллаховиот пат што одвраќаат, па потоа како неверници умираат, Аллах навистина нема да им прости. (34) И не се истоштувајте и не нудете примирје кога сте силни, бидејќи Аллах е со вас, Тој нема да ве лиши од наградата за делата ваши. (35)“

Возвишениот Аллах известува за луѓето кои станале неверници, тие кои почнале од Аллаховиот пат да одвраќаат, на Пратеникот да му се спротивставуваат, спречувајќи го, оние кои го напуштиле иманот, откако упатството им стана јасно, таквите треба да знаат дека не можат да му наштетат на Аллах. Тие на денот на враќањето ќе бидат како големи губитници. Аллах сите нивни

работи ќе ги уништи. За ништо нема да ги награди. Секоја добра работа што ја направиле пред излегувањето на иманот ќе им биде уништена и избришана. Исто така, познато е дека добрите дела можат да ги избришат лошите дела. Пренесува имамот Ахмед преку Абдулах ибн Мубарек од Ибн Омер р.а. дека рекол: „Како асхаби на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. мислење дека секое добро дело ќе биде примено, сè додека не е објавен ајетот: **„покорувајте Му се на Allah и покорувајте Му се на Пратеникот, и не поништувајте ги делата свои!“** Потоа рековме: „Што е тоа што ги поништува нашите дела?“ – Се сложиле дека тоа се големите гревови, очигледна заблуда и јавните гревови. Додека потоа Возвишениот Allah не објавил: **„Allah нема да прости ако нешто Му се здружува, а ќе прости сè освен тоа кому Тој сака!“** (Куран: Ен Ниса, 48) По овие ајети, за овој проблем повеќе не сме расправале. Се плашевме за оној кој ќе направи поголем грев или бесрамност. А се надевавме дека се примени делата на оној кој не направил такво нешто.“

Потоа Возвишениот Allah им наредува на Своите верници да го следат Него и Неговиот Пратеник. Тоа е гаранција за нивната среќа на двата света. А забранува одметништво бидејќи со него се поништуваат сите добри дела. Затоа кажува: **„и не поништувајте ги делата свои!“** – значи, одметнувајќи се од исламот, за потоа веднаш да рече: **„На тие што не веруваат и од Аллаховиот пат што одвраќаат, па потоа како неверници умираат, Allah навистина нема да им прости.“** Потоа Возвишениот Allah им се обраќа на Своите робови верници: **„И не се истоштувајте“** – значи, не искажувајте слабост пред непријателите, **„и не нудете примирје“** – не повикувајте на преговори за примирје и прекин на воените дејствија меѓу вас и неверниците, во прилика кога сте силни, побројни и посposобни. Затоа Возвишениот кажува: **„И не се истоштувајте и не нудете примирје кога сте посилни“** – значи додека сте надмоќни над непријателот. Меѓутоа, ако непријателот биде процентуално посилен и поброен од вкупниот број на муслиманите, а водачот на муслиманите оцени дека во преговорите или примирјето има корист муслиманското општетство, тогаш тоа му е дозволено. Како што Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. постапил кога неверниците Курејшии му забраниле влез во Мека, а потоа му понудиле договор за мир, со кој војната меѓу муслиманите и мушриците се одложува за десет години. Пратеникот с.а.в.с. позитивно им одговара. Возвишениот Allah понатаму кажува: **„бидејќи Allah е со вас“** – во ова има убави показатели, величествени навестувања за победа и триумф над непријателите.

„Тој нема да ве лиши од наградата за делата ваши.“ – значи нема да ги поништи, туку ќе ви ја потполни наградата за нив, не ви ускратува ништо.

إِنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهْوٌ وَإِنْ تُؤْمِنُوا وَتَتَّقُوا يُؤْتِكُمْ أَجْرَكُمْ وَلَا يَسْأَلُكُمْ أَمْوَالَكُمْ إِن يَسْأَلْكُمْوهَا فَيُخْفِكُمْ تَبَخَّلُوا وَيُخْرِجْ أَضْغَانَكُمْ هَآأَنْتُمْ هَؤُلَاءِ تُدْعَوْنَ لِتُنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَمِنْكُمْ مَنْ يَبْخُلُ وَمَنْ يَبْخُلْ فَإِنَّمَا يَبْخُلْ عَن نَّفْسِهِ وَاللَّهُ الْغَنِيُّ وَأَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ وَإِنْ تَتَوَلَّوْا يَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُونُوا أَمْثَالَكُمْ

„Животот на овој свет е само игра и забава! А ако верувате и ако гревовите ги избегнувате, Тој ќе ве награди и имотите ваши од вас нема да ги бара. (36) Кога би ги барал од вас и кога би бил упорен кон вас, би станале скржави, и тоа би ја покажало вашата злобност. (37) Вие, ете, се повикувате дека трошите на Аллаховиот пат, но некои од вас се скржави, а кој е скржав на своја штета е скржав, бидејќи Allah е богат, а вие сте сиромашни. А ако главите ги свртите, Тој со друг народ ќе ве замени, кој тогаш нема да биде какви што сте вие. (38)“

Зборувајќи за безначајноста и пониженоста на овој свет Возвишениот Allah кажува: „Животот на овој свет е само игра и забава!“ – освен оние работи на него кои ќе бидат во Божје име направени. Затоа Возвишениот кажува: „А ако верувате и ако гревовите ги избегнувате, Тој ќе ве награди и имотите ваши од вас нема да ги бара.“ – Тој е независен од вас, тоа што ви пропишува зекат кој го одделува од вашите богатства, затоа е да се приближите до вашите сиромашни браќа, и за тоа да ви додели награда. Потоа Возвишениот вели: „Кога би ги барал од вас и кога би бил упорен кон вас, би станале скржави“ – значи, и дури да ве принуди, вие пак би скржавеле, „и тоа би ја покажало вашата злобност“ – навистина, Allah ја кажал вистината, бидејќи давањето (дел) од имотот ја изнесува на виделина човековата злобност. Богатството по природа секому е омилено, па затоа се троши за нешто што на човекот му е уште поомилено.

Возвишениот Allah кажува: „Вие, ете, се повикувате дека трошите на Аллаховиот пат, но некои од вас се скржави“ – значи, во повикот за делење не се одзвиваат.

„а кој е скржав на своја штета е скржав“ – значи, себеси наградата ја ускратил и лично ќе ги понесе последиците за тоа.

„бидејќи Аллах е богат“ – и затоа Тој за ништо и од никого нема потреба. Затоа Возвишениот вели: „а вие сте сиромашни.“ – значи вие имате потреба од Него, вие без Него не можете, неговиот атрибут „богат“ е неодделив од Него, а човечкиот атрибут „сиромаштија“ неодделив е од нив. „А ако главите ги свртите“ – значи, не го следите Него и Неговиот закон не го спроведувате.

„Тој со друг народ ќе ве замени, кој тогаш нема да биде какви што сте вие.“ – туку ќе бидат послушни и покорни Нему и на Неговите наредби.

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Мухамед“.

На Аллах му припаѓа благодарноста и благодатите, само кај Него е безгрешноста и на Него се потпираме.

48. Поглавје – Ел-Фетх (Победа)

Објавено во Медина, 29 Ајети.

Објавено е во Худејбије по поглавјето Ел Цума.

Имамот Ахмед кажува: Ни раскажа Веки како му раскажал Шубе од Муавије ибн Куре дека рекол: „Го слушнав Абдулах ибн Мугафел како кажува: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. во годината на победа при патување на својата камила го учел поглавјето Ел-Фетх. Неговото учење го повторил многупати.“⁴ Потоа Муавије кажува: „Ако не мразев сега народот да се собира околу нас, би ви покажал како изгледало неговото учење.““ (Бухари, Муслим)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُّبِينًا لِيُغْفِرَ لَكَ اللَّهُ مَا تَقَدَّمَ مِن ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ وَيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَيَهْدِيَكَ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا وَيَنْصُرَكَ اللَّهُ نَصْرًا عَظِيمًا

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Ние ќе ти дадеме да победиш со јасна победа (1) за Аллах да ти ги прости претходните и подоцнежните гревови, благодатта Своја кон тебе потполна да ја направи, на Вистинскиот пат да те упати (2) и Аллах со моќна помош да ти помогне. (3)“

Ова благородно поглавје е објавено откако Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. се вратил од Худејбија во месецот зул-каде, шестата година според хиџра, откако мушриците му забраниле да влезе во Хареми-шериф (Месцидул-харам), за да направи умра, потоа дошле нудејки му договор и воспоставување мир. Тој требало таа година да се врати, а дури следната би можел да ја посети Мека. Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ја прифатил нивната понуда и покрај тоа што една група на асхабите се противела на таквата одлука. Меѓу нив бил и Омер ибн ел-Хатаб, за тоа, ако Аллах даде, подетално ќе се разјасни при текот на толкувањето на ова

поглавје. Откако Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ги заклал курбаните, во местото каде се улогорил, се вратил. Потоа Возвишениот Аллах го објавува ова поглавје, опишувајќи ги ставовите на Пратеникот така и на асхабите, третирајќи го нивниот мировен договор како голема победа, имајќи ги предвид сите тие користи кои ќе произлезат од него. Како што пренесува Ибн Месуд р.а. и останатите, дека рекол: *„Вие сметате дека под победа се подразбира победоносното влегување во Мека, а јас сметам дека победа е Договорот на Худејбија.“* Пренесува Бухари од Ел-Бера р.а. дека рекол: *„Вие сметате дека Ел-Фетх – победа, е победоносното влегување во Мека. Ослободувањето на Мека била победа, но победа во вистинска смисла на зборот е спогодбата ‚Ридван‘ на денот на Худејбија, кога ние заедно со Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. бевме 1400 души. Худејбија – тоа е извор. Го исцрпивме дури во него не остана ниту малку вода. Тоа го слушнал Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. па се доближил до бунарот и седнал на неговиот крај, потоа побарал еден сад со кој зел абдест и ја измил устата, потоа ја учел довата... Потоа водата ја истурил во бунарот. За кратко се оддалечивме од бунарот за потоа бунарот да се наполни со толку вода што ние и сите од останатото друштво да пиеме колку ни е волја.“* Пренесува Ахмед од Енес ибн Малик, р.а. дека рекол: *„Објавен му е на Пратеникот с.а.в.с. ајетот: **„за Аллах да ти ги прости претходните и подоцнежните гревови“**, на враќањето од Худејбија. Во таа прилика Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: ‚Оваа ноќ ми е објавен ајет кој ми е посакан од сè на овој свет.‘ Потоа Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. проучил пред присутните, а тие му рекоа: ‚Среќно и пријатно да ти биде, Аллахов Пратенику. Возвишениот Аллах покажа што ќе направил со тебе, но ние не знаеме што ќе биде со нас.‘ Малку по ова објавено му е на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.: **„за да ги воведеш верниците и верничките во џенетските градини низ кои реки течат, во кои вечно ќе престојуваат, и за да ги прекрие нивните лоши дела – а тоа кај Аллах е голем успех“** – а тоа е крајот од петтиот ајет.“* Овој хадис го пренесуваат Бухари и Муслим со ривает од Катаде. Пренесува имамот Ахмед од Меџмеа ибн Харисе ел-Енсари р.а. кој бил еден од првите учачи на Куранот, дека рекол: *„Бевме сведоци на Худејбија. Кога се враќавме луѓето ги тераа камилите, тие луѓе едни на други си рекоа: ‚Што се случило меѓу народот?‘ Тогаши рекоа: ‚Му дошла објава на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. додека бил на својата камила кај местото Керраул-Гамим. Му се доближиле многу луѓе и им учел: **Ние ќе ти дадеме да победиш со јасна победа.**‘ Еден асхаб на Пратеникот с.а.в.с. рече: ‚Дали е оваа вистинска победа, Аллахов Пратенику?‘ Тогаши Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рече: ‚Се колнам во Оној во Чии раце е душата Мухамедова, ова е*

сигурна победа. 'Кога дошло време да се дели пленот од Хајбер, тој е поделен меѓу учесниците на Худејбија. Никој друг не можел да дојде предвид. Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. го разделил на осумнаесет делови, а војската била илјада и петстотини, од тоа тристотини коњаници. Коњаникот добивал два дела, а пешадијата еден дел.' Овој хадис го пренесува Ебу Давуд.

Пренесува имамот Ахмед од Мутире ибн Шубе кој кажува: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. толку долго клањаше што нозете му отекувале. Тогаши ќе му рекле: ‚Зарем Аллах не ти ги простил сите гревови што си ги направил и што ќе ги правиш?‘, а тој с.а.в.с. рече: ‚Зарем да не бидам Аллах благодарен роб.‘“ Овој хадис го пренесуваат шест пренесувачи, освен Ебу Давуд.

Возвишениот Аллах вели: „**Ние ќе ти дадеме да победиш со јасна победа.**“ – значи видлива и победоносна. Со ова се мисли на договорот кој е склучен на Худејбија, кој ќе биде причина за многукратни користи; многу луѓе го прифатија исламот, се приближија еден кон друг, започнала комуникацијата на верниците со неверниците, па така се прошири корисна наука и исправната вера. Зборовите на Возвишениот: „**за Аллах да ти ги прости претходните и подоцнежните гревови.**“ – ова е една од специфичностите на Пратеникот с.а.в.с.. Со ова се оддава почест и величање на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. затоа што тој во сите прилики бил во апсолутна покорност, секој негов гест секогаш бил исправен. Бил истраен на добро, што друг некој не можел да го постигне. Тој е најпотполна личност и водач на луѓето на двата света. Никој не бил доследен во спроведување на Аллаховите наредби и забрани како него. Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „*Се колнам во Оној во Чии раце е мојата душа, денес никој од мене нема да побара со што се величаат Аллаховите светости а јас да не им угодам.*“ Бидејќи, навистина на Аллах му бил покорен, го прифатил договорот, Возвишениот Аллах му рекол: „**Ние ќе ти дадеме да победиш со јасна победа за Аллах да ти ги прости претходните и подоцнежните гревови, благодатта Своја кон тебе потполна да ја направи**“ – значи на двата света.

„**на Вистинскиот пат да те упати**“ – значи, ти укажал на прописите на цврстата вера.

„**и Аллах со моќна помош да ти помогне.**“ – значи, зарадби тоа што си покорен на наредбата на Возвишениот Аллах. Тој ќе те воздигне и ќе ти помогне против непријателот. Како што се наведува во сахих хадис: „*Кога Аллаховиот роб простува, Аллах сè поголеми почести му дава, а колку повеќе Аллаховиот роб е понизен кон Возвишениот Аллах, со тоа Аллах повеќе кон Себе го приближува.*“

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ لِيَزْدَادُوا إِيمَانًا مَعَ إِيمَانِهِمْ وَلِلَّهِ جُنُودُ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا لِيُدْخَلَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَيُكَفِّرُ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَكَانَ ذَلِكَ عِنْدَ اللَّهِ فَوْزًا عَظِيمًا
وَيُعَذِّبُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ الظَّالِمِينَ بِاللَّهِ ظَنَّ السَّوْءِ عَلَيْهِمْ
دَائِرَةُ السَّوْءِ وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَلَعَنَهُمْ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا وَلِلَّهِ جُنُودُ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا

„Тој влева смиреност во срцата на верниците за верувањето свое уште повеќе да го зголемат, а војските на небесата и на Земјата се Аллахови; Аллах сè знае и Мудар е – (4) за да ги воведо верниците и верничките во џенетските градини низ кои реки течат, во кои вечно ќе престојуваат, и за да ги прекрие нивните лоши дела – а тоа кај Аллах е голем успех, (5) и за да ги казни лицемерите и лицемерките, и многубошците и жените многубошци, коишто за Аллах зло мислат – злото нека нив ги снајде! Аллах на нив се налути и ги проколна и им го подготви џехенмот, а тој е грозно престојувалиште! (6) Аллахови се војските на небесата и на Земјата; Аллах е Силниот и Мудриот! (7)“

Возвишениот Аллах вели: „Тој влева смиреност“ – значи, сигурност „во срцата на верниците“ – при донесување одлука за договорот на Худејбија. Бидејќи верниците послушно прифатиле да потклекнат на Аллаховите одредби, и на Неговиот Пратеник с.а.в.с. срцата им се зацврстија, така Аллах иманот им го зголеми. Ова е доказ дека иманот квантитативно кај луѓето се разликува. Затоа Возвишениот кажува: „за верувањето свое уште повеќе да го зголемат“ – затоа Возвишениот Аллах спомнува дека Тој има сила врз неверниците да испрати казна од небо, ако сака. „Аллахови се војските на небесата и на Земјата.“ – значи, Тој има начини со кои може насилно да ги направи покорни, но Тој сакал да го пропише џихадот. Во тоа има голема мудрост и јасни докази. Затоа Возвишениот кажува: „Аллах е Силниот и Мудриот!“

Потоа вели: „за да ги воведо верниците и верничките во џенетските градини низ кои реки течат, во кои вечно ќе престојуваат.“ – претходно беше спомнат хадисот од Енес р.а. кога асхабите му рекле: „, Нека ти е пријатно (честито)! Тоа е за тебе, а што е за нас?“ – потоа Возвишениот Аллах одговорил:

„за да ги воведете верниците и верничките во џенетските градини низ кои реки течат, во кои вечно ќе престојуваат.“ – значи вечно ќе останат во него. „и за да ги прекрие нивните лоши дела“ – значи да им ги поништи гревовите, не сака да ги казни за нив, туку им ги простил и очистил.

„а тоа кај Аллах е голем успех“ – како што вели Возвишениот: „Па кој ќе биде од огнот оддалечен и во џенетот воведен, успеал!“ (Куран: Али Имран, 185). Потоа Возвишениот кажува: „и за да ги казни лицемерите и лицемерките, и многубошците и жените многубошци, коишто за Аллах зло мислат“ – то ест, оние кои ги обезвреднуваат Аллаховите прописи и кои посакуваат срам и пропаст за Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. и неговите асхаби р.а.. Затоа Возвишениот кажува:

„злото нека нив ги снајде! Аллах на нив се налути и ги проколна“ – значи ги оддалечил од Својата милост.

„и им го подготви џехенемот, а тој е грозно престојувалиште!“ – потврдувајќи ја Својата можност дека на непријателите на исламот, кафирите и мунафиците може да им се одмазди. Аллах вели: „Аллахови се војските на небесата и на Земјата; Аллах е Силниот и Мудриот!“

إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا لِّتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُعَزِّرُوهُ وَتُوَقِّرُوهُ وَتُسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ فَمَنْ نَكَثَ فَإِنَّمَا يَنْكُثُ عَلَى نَفْسِهِ وَمَنْ أَوْفَى بِمَا عَاهَدَ عَلَيْهِ اللَّهُ فَسَيُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا

„Ние те праќаме тебе како сведок и како носител на радосни вести и како опоменувач! (8) – во Аллах и во Пратеникот Негов да верувате, и верата Негова да ја помогнете, да Го почитувате, и наутро и навечер да Го славите и да Го величате. (9) Тие што тебе ти се заколнаа на верност – Му се заколнаа, навистина, на верност на самиот Аллах – Аллаховата рака е над рацете нивни! Тој што ќе ја прекрши заклетвата, на своја штета ја крши, а кој ќе го исполни тоа за што се обврзал кај Аллах, Тој ќе му даде голема награда. (10)“

Возвишениот Аллах му кажува на Својот Пратеник, с.а.в.с.: „Ние те праќаме тебе како сведок“ – против сите созданија, „и како носител на радосни вести“ – за верниците, „и како опоменувач!“ – за неверниците. Коментарот на овие поими претходеше во поглавјето „Ел-Ахзаб“.

„во Аллах и во Пратеникот Негов да верувате, и верата Негова да ја помогнете.“ – Ибн Абас, р.а., и многу други, кажуваат дека (помогнете) значи, всушност, (голем да го сметате) „да Го почитувате“ – значи, да му оддадете почит, величество и да му истакнете признание. Ова се однесува на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. „да Го славите“ – значи, тесбих, славење на Возвишениот Аллах да му искажете.

„наутро и навечер“ – потоа Возвишениот ја истакнува честа и угледот на Својот Веровесник с.а.в.с. па вели: „Тие што тебе ти се заколнаа на верност – Му се заколнаа, навистина, на верност на самиот Аллах.“ – како што вели Возвишениот: „Кој ќе му се покори на Пратеникот, Му се покорил и на Аллах.“ (Куран: Ен Ниса, 80)¹³

„Аллаховата рака е над рацете нивни!“ – значи, Тој е присутен меѓу нив, го слуша нивниот разговор и ги гледа во просторот, знае што секој од нив чувствува, како и што јавно го искажува. А Тој е: „Семилосниот, Кој над Аршот се возвиши.“ (Куран: Таха, 5) Така се заколнале на верност на Возвишениот Аллах, со посредство на Неговиот Пратеник с.а.в.с. како што може да се разбере од следниве курански зборови: „Аллах од верниците ги купи животите нивни и имотите нивни во замена за ценетот кој ќе им го даде. Тие на Аллаховиот пат ќе се борат, убивајќи и гинејќи! Тој тоа навистина им го ветил во Тевратот и во Инцилот и во Куранот. А кој од Аллах подоследно го исполнува ветувањето свое? Затоа радувајте се на спогодбата своја која со Него ја договоривте, и тоа е голем успех!“ (Куран: Ет Теуба, 111)

Пренесува Ибн Ебу Хатим од Ебу Хурејре, р.а., дека рекол: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Кој ќе ја извлече својата сабја на Аллаховиот пат, тој се заколнал на верност на Аллах.““ Затоа Возвишениот Аллах вели: „Тој што ќе ја прекрши заклетвата, на своја штета ја крши“ – прекршувачот на заклетвата ќе ги понесе сите последици. А Аллах нема ништо оштетен да биде, „а кој ќе го

¹³ Меѓутоа, приврзаниците на правецот вихдетул-вудуд – пантеизам, овој ајет буквално вака го толкуваат (Со ова Возвишениот Аллах кажал дека Неговиот веровесник Мухамед, с.а.в.с., е Тој – Аллах, Возвишениот и Светиот...) Аллах да не сочува од ова неверство. Погледни го делото: „Шатахат ес-суфије“ од Абдур Рахман ел-Бедеви. Напис кој се припишува на Абдул-Ганиј ен-Наблиси. Божјата рака е како секое друго Негово својство, има вистинско, основно значење, но недостижна форма за сфаќање. Според тоа, не е Негова благодат ниту моќ или нешто друго, туку Негова рака, како вистинско својство кое му доликува Нему, а не како останатите раце. „Ништо Нему не му е слично! Тој сè слуша и сè гледа.“ (Куран: Еш Шура, 11) Затоа Неговата рака доликува на Неговата величина и Неговата возвишеност. Тој е Возвишен и Свет.

исполни тоа за што се обврзал кај Аллах, Тој ќе му даде голема награда.“ Под заклетва овде се мисли на заклетвата „Ридван“, а тоа е стеблото акација, во близината на малото место Худејбија. Тука асхабите р.а. му дале заклетва на верност на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.. Ги имало околу илјада и четиристотини души.

ПРИЧИНАТА ЗА ДАВАЊЕ НА ОВАА ГОЛЕМА ЗАКЛЕТВА

Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. го повикал на Омер ибн ел-Хатаб и му соопштил дека сака да го испрати во Мека, во негово име да ги извести прваците (главешините) на Курејшиите за причината на нивната посета. Но, Омер р.а. рече: „О, Аллахов Пратенику, јас се плашам Курејшиите да не ме убијат. Во Мека нема никој од синовите на Адиј ибн Каб кој би можел да ме заштити, а Курејшиите добро памтат колку зло им нанесов и колку бев нивен противник. Затоа би ти предложил да испратиш човек кој ужива поголем углед од мене, а тоа е Осман ибн Афан, р.а.. Да го испратиме до Ебу Суфјан и меканските лидери. Нека ги извести дека ти не си дошол заради војна, туку дека сакаш само да ја посетиш Аллаховата кука и да ѝ оддадеш почест. Осман р.а. се упатил за Мека и така го сретнал Ебан ибн Сеид ибн ел-Ас, кој го зел под заштита додека не го доставил писмото на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.. Така дошол кај Ебу Суфјан и великаните на Курејшиите и им ја соопштил причината за која дошол. Тие му понудија дека е слободен да направи таваф. На таа понуда тој рекол: „Не сакам тоа да го направам пред да направи таваф околу Каба Пратеникот, с.а.в.с.“ Курејшиите размислувајќи што да направат, го оставиле Осман едно време, па така тој се задржал во Мека повеќе отколку што очекувале муслиманите. Во меѓувреме до муслиманите и Пратеникот с.а.в.с. пристигнала вест дека Осман р.а. е убиен. Ибн Исхак кажува: „Ми раскажал Абдулах ибн ебу Бекр дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. на веста за убиството на Осман р.а. рекол: „Нема да замине сè додека не се судрине со нив.“ Кратко време после тоа, Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. повикал на давање заклетва. Заклетвата „Ридван“, позната како „Бејатур-Ридван“

Извршена е под дрвото, а ја дале сите муслимани кои биле присутни, освен Ел-Џед ибн Кајс, брат на Бени Селеме. За него често говорел Џабир р.а.: „Се колнам во Аллах, како да гледам како се фатил за камилата вртејќи се кон неа, сокривајќи се од луѓето.“ По извршената заклетва, на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. му стигнува веста дека Осман р.а. не е убиен. Откако муслиманите во оваа заклетва се заветиле на верност, и дека до последен се подготвени да се

брат, мушриците се уплашиле па испратиле некои муслимани кои биле во Мека да му соопштат на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. дека мушриците се подготвени на преговори и спогодба за мирно решавање на настанатата ситуација. Пренесува Ебу Бекр ел-Хумејди од Џабир р.а. дека рекол: „На Худејбија бевме илјада и четиристотини. Тогаш Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ни рече: „*Вие сте најдобрите жители на Земјата.*“ Пренесува имамот Ахмед од Џабир ибн Абдулах р.а. од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. дека рекол: „*Нема ниеден да влезе во цехенмот од оние кои дале заклетва под дрвото.*“

Пренесува Муслим од Џабир, р.а.: „Дошол слугата на Хатиб ибн ебу Белта кај Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. па му се пожали на својот сопственик и рече: „О, Аллахов Пратенику, Хатиб сигурно ќе влезе во Огнот‘ А Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. на тоа му рече: „Не си во право, тој нема да влезе во Огнот, тој, навистина, учествувал во Битката на Бедр и Заклетвата на Худејбија.“ Токму така и Возвишениот Аллах ги фали и истакнува: „**Тие што тебе ти се заколнаа на верност – Му се заколнаа, навистина, на верност на самиот Аллах – Аллаховата рака е над рацете нивни! Тој што ќе ја прекрши заклетвата, на своја штета ја крши, а кој ќе го исполни тоа за што се обврзал кај Аллах, Тој ќе му даде голема награда.**“ Додека во друг ајет, Возвишениот вели: „**Аллах е задоволен со тие верници кои под дрвото ти се заколнаа на верност. Тој знаеше што е во срцата нивни, па спушти спокој врз нив, и ќе ги награди со блиска победа.**“ (Куран: Ел Фетх, 18)

سَيَقُولُ لَكَ الْمُخَلَّفُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ شَغَلْنَا أَمْوَالَنَا وَأَهْلُونَا فَاسْتَغْفِرْ لَنَا يَقُولُونَ بِالسِّنْتِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ لَكُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ بِكُمْ ضَرًّا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ نَفْعًا بَلْ كَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا بَلْ ظَنَنْتُمْ أَنْ لَنْ يَنْقَلِبَ الرَّسُولُ وَالْمُؤْمِنُونَ إِلَىٰ أَهْلِيهِمْ أَبَدًا وَزُيِّنَ ذَٰلِكَ فِي قُلُوبِكُمْ وَظَنَّتُمْ ظَنًّا سَوِيًّا وَكُنْتُمْ قَوْمًا بُورًا وَمَنْ لَمْ يُؤْمِنِ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَإِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَعِيرًا وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يُعْغِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَدِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا

„Бедуините коишто изостанаа ќе ти зборуваат: „Не задржаа стадата наши и семејствата наши, па замоли прошка за нас!“ Тие со јазиците свои го зборуваат тоа што не е во срцата нивни. Кажи: „Па кој може да ја промени Аллаховата одлука ако Тој сака да ви наштети, или ако

сака некакво добро да ви направи?‘ Напротив! Аллах добро го знае тоа што го правите. (11) **Вие мислевте дека Пратеникот и верниците нема никогаш да се вратат кај своите семејства; вашите срца беа задоволни поради тоа и вие на најлошото помислувавте, вие сте расипан народ.** (12) **Тој што не верува во Аллах и во Пратеникот Негов – па, Ние за неверниците распламтен оган подготвивме!** (13) **Аллахова е власта на небесата и на Земјата, Тој простува кому сака, а казнува кого сака – Аллах многу простува и Милостив е.** (14)“

Возвишениот Аллах го изнесува оправдувањето на бедуините кои изостанале сметајќи дека за нив подобро е да останат со своите семејства на своите работи. Му се оправдувале на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. заради неучество во походот со него и барале од него да го моли Аллах за прошка. Во тоа само се претварале, затоа Возвишениот кажува: „**Тие со јазиците свои го зборуваат тоа што не е во срцата нивни. Кажете: „Па кој може да ја промени Аллаховата одлука ако Тој сака да ви наштети, или ако сака некакво добро да ви направи?“**“ – значи, никој не може да ја спречи Аллаховата волја. Тој е сезнаен за тајните и чувствата, па дури и вие пред нас да се претварате и бидете дволични. Затоа Возвишениот Аллах кажува: „**Напротив! Аллах добро го знае тоа што го правите.**“ Понатаму вели: „**Вие мислевте дека Пратеникот и верниците нема никогаш да се вратат кај своите семејства**“ – значи, бевте убедени дека ќе бидат погубени и корењата сотрени и никој нема да остане кој ќе извести за тоа.

„**и вие на најлошото помислувавте, вие сте расипан народ.**“ – значи, одвратен и пропаднат народ.

„**Тој што не верува во Аллах и во Пратеникот Негов**“ – значи, оној кој своите работи и јавни и тајни вистински не ги подреди на Аллах, ќе биде изложен на страдање од Возвишениот Аллах во жесток Оган, па макар и пред луѓето да го искажува спротивното од она што го крие во себе. Потоа Возвишениот објаснува дека Тој е Оној кој ќе даде пресуда, Кој управува и наредбите ги спроведува спрема жителите на небесата и Земјата.

„**Аллахова е власта на небесата и на Земјата, Тој простува кому сака, а казнува кого сака – Аллах многу простува и Милостив е.**“ – значи, Милостив за оној кој ќе се покае и врати, и кој пред Него е покорен.

سَيَقُولُ الْمُخَلَّفُونَ إِذَا انطَلَقْتُمْ إِلَى مَغَانِمَ لِتَأْخُذُوهَا ذَرُونَا نَتَّبِعْكُمْ يُرِيدُونَ أَنْ يُبَدِّلُوا كَلَامَ اللَّهِ قُلْ لَنْ تَتَّبِعُونَا كَذَلِكُمْ قَالَ اللَّهُ مِنْ قَبْلُ فَسَيَقُولُونَ بَلْ تَحْسُدُونَنَا بَلْ كَانُوا لَا يُفْقَهُونَ إِلَّا قَلِيلًا

„Тие што изостанаа, кога ќе појдете пленот да го земете, сигурно ќе кажат: „Пуштете нè и нас да ве следиме!“ Тие сакаат да го изменат Аллаховиот говор. Кажи: „Вие нема да нè следите, тоа уште претходно Allah го кажа!“, а тие ќе кажат: „Не е така, туку вие нам ни завидувате.“ А не е ни тоа, туку тие малку разбираат. (15)“

Преку овие ајети Возвишениот Allah зборува за бедуините кои одбиле да тргнат на умра со Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. на Худејбија, а кои, кога Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. тргнал со асхабите р.а. во освојување на Хајбер, барале да тргнат со него бидејќи сакале да бидат вброени во распределбата на пленот, иако претходно изостанале од воениот поход против непријателот. Затоа Возвишениот Allah му наредува на Својот Пратеник с.а.в.с. за казна да не им удоволи на нивното барање. Бидејќи, Allah, навистина, им ветил на учесниците на Худејбија, освен останатите, плен од Хајбер. Во тоа нема никој да им се придружи од бедуините кои изостанале, тоа е пропис и одредба, затоа Возвишениот вели: „Тие сакаат да го изменат Аллаховиот говор.“ Ибн Џурејд кажува: „Значи така што ќе ги обесхрабри муслиманите во поглед на џихадот.“

„Кажи: „Вие нема да нè следите, тоа уште претходно Allah го кажа!“ – така Allah им ветил на учесниците на Худејбија, пред вие да барате да излезете со него.

„а тие ќе кажат: „Не е така, туку вие нам ни завидувате.“ – значи, на тоа што би учествувале со вас во поделбата на пленот.

„А не е ни тоа, туку тие малку разбираат.“

قُلْ لِلْمُخَلَّفِينَ مِنَ الْأَعْرَابِ سَتُدْعُونَ إِلَى قَوْمٍ أُولِي بَأْسٍ شَدِيدٍ تُقَاتِلُونَهُمْ أَوْ يُسَلِّمُونَ فَإِنْ تَطِيعُوا يُؤْتِكُمُ اللَّهُ أَجْرًا حَسَنًا وَإِنْ تَوَلَّوْا كَمَا تَوَلَّيْتُمْ مِنْ قَبْلُ يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرْجٌ وَلَا عَلَى الْأَعْرَجِ حَرْجٌ وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ حَرْجٌ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَمَنْ يَتَوَلَّ يُعَذِّبْهُ عَذَابًا أَلِيمًا

„Кажи им на бедуините кои изостанаа: „Ќе бидете повикани да се борите против народ со жестока сила, сè додека не примат ислам. Па ако послушате, Allah убава награда ќе ви даде, а ако одбегнете, како и досега

што одбегнувавте, ќе ве казни со болна казна.’ (16) Не е грешен ниту слепиот, ниту сакатиот, ниту болниот! Тој што Му се покорува на Аллах и на Пратеникот Негов, Тој во џенетските градини низ кои реки течат ќе ги воведе, а тој што грбот ќе го сврти, со болна казна ќе го казни. (17)“

(Толкувачите на Куранот имаат поделено мислење во прецизирање на народот кој е тој што бил мошне храбар и силен против кој ќе се борат бедуините кога ќе бидат повикани на борба против нив. Но не е важно кој народ ќе биде, важно е дека Аллаховата наредба мора да се почитува и примени без оглед за кој силен народ се работи, бидејќи муслиманите се на Вистината и се борат заради Вистината, за да се воздигне зборот на Вистината, а урне заблудата. Затоа нема никаков сомнеж дека Возвишениот Аллах ќе ги направи верниците посилни од било кој силен народ, бидејќи тие се оние кои ја поддржуваат Вистината, со цел да ја помогне Својата вера и воздигне Својата реч. Бидејќи биле такви, тие со Аллахова дозвола ги победиле Персијците, Византијците, Кинезите, Индијците, Египќаните, сите Бербери, Шпанците, Французите, и со Аллахова помош, сила и моќ, биле силни над секоја сила, затоа што Аллах бил со нив. Ова е општо значење на овој ајет, а би можело да се каже дека со овој ајет посебно се нагласуваат бедуините кои изостанале од групата муслимани, дека тие ќе бидат повикани да се спротивстават на народите кои се посилни од нив, како што се нивните современици: Хевазин, Секиф, Бену-Ханифе и други посилни племиња.)¹⁴

„да се борите против народ со жестока сила, сè додека не примат ислам.“ –значи, Аллах ви пропишува борба против нив. Таа борба нема да има ограничен карактер, а вие ќе бидете потпомогнати против нив, или ќе примат ислам и ќе влезат во верата без борба и слободен избор.

„Па ако послушате“ – значи, се одзвете на повикот за џихад, „Аллах убава награда ќе ви даде, а ако одбегнете, како и досега што одбегнувавте“ – како што изостанале за време на Худејбија, „ќе ве казни со болна казна.“ Потоа Возвишениот Аллах ги спомнува оправданите причини заради кои џихадот може да се остави, б а тоа се:

а) постојани: слепило и инвалидитет;

¹⁴ Текстот меѓу двете загради не е говор на муфесирот Ибн Кесир, туку мој говор! (значи на Мухамед Несиб Ер-Рифаи)

б) минливи: привремена болест која трае неколку дена, и додека трае претставува оправдана причина, а штом помине, прекинува да биде оправдание. Возвишениот потоа поттикнувајќи на џихад и покорност на Аллах и Неговиот Пратеник, кажува: „**Тој што Му се покорува на Аллах и на Пратеникот Негов, Тој во ценетските градини низ кои реки течат ќе ги воведе, а тој што грбот ќе го сврти**“ – значи, кој ќе изостане од џихадот и се оддаде на обичниот живот, „**со болна казна ќе го казни**“ – и тоа на овој свет со понижување, а на идниот свет со Оган. А Аллах најдобро знае.

لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَنْزَلَ السَّكِينَةَ عَلَيْهِمْ وَأَثَابَهُمْ فَتْحًا قَرِيبًا وَمَغَانِمَ كَثِيرَةً يَأْخُذُونَهَا وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا

„Аллах е задоволен со тие верници кои под дрвото ти се заколнаа на верност. Тој знаеше што е во срцата нивни, па спушти спокој врз нив, и ќе ги награди со блиска победа (18) и со богат плен што ќе го земат, а Аллах е Силниот и Мудриот. (19)“

Возвишениот Аллах го истакнува Своето задоволство кон верниците кои му се заколнаа на верност на Пратеникот, с.а.в.с. под стеблото акација во подрачјето на Худејбија, па кажува: „**Тој знаеше што е во срцата нивни**“ – значи, знаел дека се искрени, оддадени, послушни и покорни: „**па спушти спокој**“ – значи, сигурност, „**и ќе ги награди со блиска победа**“ – а тоа е она што Возвишениот Аллах на нив со нивна заслуга им го дал од спогодбата меѓу нив и нивните непријатели, и она што произлегло од него од општо добро кое ќе биде споено и поврзано со ослободување на Хајбер, ослободување на Мека, потоа освојување на останатите краишта и предели од земјата. Потоа славата, помошта и величината што Возвишениот ќе им ја подари на двата света. Затоа Возвишениот кажува: „**и со богат плен што ќе го земат, а Аллах е Силниот и Мудриот.**“ Пренесува Ибн ебу Хатим од Ијас ибн Селеме, а тој од својот татко, дека рекол: „Додека бевме на пладневен одмор, однеднадеш го слушнавме гласникот на Пратеникот с.а.в.с. кој вика: ‚О луѓе, заклетва, заклетва, заклетва! Се симнал Џибрил!‘ Потоа рече: ‚Побрзавме кај Пратеникот с.а.в.с. а тој беше под дрвото акација, тука му дадовме заклетва на верност.‘ Тоа се зборовите на Возвишениот: ‚Аллах е задоволен со тие верници кои под дрвото ти се заколнаа на верност.‘ Потоа кажува: ‚А Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. се

заколнал во име на Осман ибн Афан р.а. ставајќи ја својата една рака над другата. На таа глетка луѓето рекоа: Блазе на Ибн Афан, тој тавафи околу Каба а ние овде. ‘А Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. на тоа рече: „Ако цела година вака потраеше, тој не би тавафел пред јас да тавафам.““

وَعَدَكُمْ اللَّهُ مَعَانِمَ كَثِيرَةً تَأْخُذُونَهَا فَعَجَلَ لَكُمْ هَذِهِ وَكَفَّ أَيْدِيَ النَّاسِ عَنْكُمْ وَلِتَكُونَ آيَةً
لِلْمُؤْمِنِينَ وَيَهْدِيَكُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا وَأُخْرَى لَمْ تَقْدِرُوا عَلَيْهَا قَدْ أَحَاطَ اللَّهُ بِهَا وَكَانَ اللَّهُ
عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا وَلَوْ قَاتَلَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلُوا الْأَذْبَارَ ثُمَّ لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا
سُنَّةَ اللَّهِ الَّتِي قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلُ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا وَهُوَ الَّذِي كَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ
وَأَيْدِيَكُمْ عَنْهُمْ بِبَطْنِ مَكَّةَ مِنْ بَعْدِ أَنْ أَظْفَرَكُمْ عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا

„Аллах ви ветува броен плен што ќе го земете, а со ова побрза и рацете на луѓето од вас ги задржа – за тоа да биде знак за верниците и за да ве упати на Вистинскиот пат – (20) и другиот, што не бевте во состојба да го земете, – Allah ви го даде, бидејќи Allah може сè. (21) А да ја почнеа неверниците борбата со вас, сигурно во бегство ќе се дадеа и потоа ни заштитник ни помошник немаше да најдат. (22) Според Аллаховиот закон кој важи отсекогаш, а ти нема да видиш дека Аллаховиот закон се менува. (23) Тој ги задржа рацете нивни од вас и вашите од нив среде Мека, и тоа откако ви пружи можност да ги победите, а Allah добро го гледа тоа што го правите. (24)“

Зборовите: „Аллах ви ветува броен плен што ќе го земете“ – Муџахид тврди дека под ова се подразбира секој плен кој муслиманите го имале до ден денес.

„а со ова побрза“ – то ест, со ослободување на Хајбер, „и рацете на луѓето од вас ги задржа“ – значи, до вас не може да допре злото на вашите непријатели кои го подготвувале или криеле во себе; како што е војната и убивањето, како што нивните раце ги оневозможил да допрат до вашите имоти, семејства и сè што останало во вашите домови.

„за тоа да биде знак за верниците“ – да земат поука од тоа, бидејќи Allah, навистина, ве сочувал и ве помогнал до победа над сите непријатели и покрај тоа што сте биле малубројни. За да го разберат тоа што Allah го прави со нив, дека Тој единствено го познава расплетот на работите, и дека вистинско добро

е во она што Аллах го избере за Своите верници, иако тие надворешно можеби го презираат. Како што кажува Возвишениот: **„Можеби не сакате нешто, а тоа е добро за вас; можеби сакате нешто, а тоа е лошо за вас! Аллах знае, а вие не знаете.“** (Куран: Ел-Бекара, 216)

„и за да ве упати на Вистинскиот пат“, то ест, затоа што се придржувате кон Неговите наредби и тоа што сте истрајни во покорноста кон Него и тоа што сте послушни на Неговиот Пратеник, с.а.в.с..

„и другиот, што не бевте во состојба да го земете, – Аллах ви го даде, бидејќи Аллах може сè.“ – значи и друг плен, и разни други освојувања кои не можете да ги остварите, Аллах вам ви ги олесни и ви овозможи да ги постигнете. Бидејќи, навистина, Возвишениот ги снабдува Своите побожни робови од каде и не се надеваат. Коментаторите на Куранот се разидуваат околу тоа што се подразбира под поимот плен во овој ајет. Ибн Џерир тврди дека се мисли на Мека. Додека Муџахид го застапува мислењето дека под ова се подразбира секое освојување и плен до Судниот ден. А Ибн Абас р.а. кажува: „Ова се однесува само на она што досега е освоено.“

„А да ја почнеа неверниците борбата со вас, сигурно во бегство ќе се дадеа и потоа ни заштитник ни помошник немаше да најдат.“ – ова е радосна вест за верниците дека Аллах ќе го помогне Својот Пратеник и неговите вистински верници против мушриците во случај да ги нападат. Потоа, дека неверничката војска ќе биде поразена. Натаму бегачки нема да најдат ниту заштитник, ниту помагач, бидејќи војуваат против Аллах и Неговиот Пратеник и Аллаховата војска на верници. Возвишениот Аллах потоа кажува: **„Според Аллаховиот закон кој важи отсекогаш, а ти нема да видиш дека Аллаховиот закон се менува.“** – значи, ова е Аллахов пропис и Неговиот адет кој важи за Неговите созданија, и никогаш не се соочиле неверството и верувањето на едно место, а да не го помогне Аллах верувањето над неверството.

„Тој ги задржа рацете нивни од вас и вашите од нив среде Мека, и тоа откако ви пружи можност да ги победите, а Аллах добро го гледа тоа што го правите.“ – ова е добрина и милост на Возвишениот Аллах кон верниците, така што од нив ги задржал рацете на мушриците, а ги задржал и верничките раце од нив, па така не се судриле во близина на Хареми-шериф. Сите биле поштедени, воспоставено е примирје кое донело големо добро за верниците и позитивни последици на двата света. Пренесува имамот Ахмед од Енес ибн Малик р.а. дека

рекол: „Кога беа на Худејбија, осумдесет наоружани Меканци го нападнале Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. и неговите асхаби, кои надошле од правец на ридот Теним. Имале намера да го убијат Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.. Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. учел дова против нив, па биле заробени, а Афан кажува: „Па им протил.“ Потоа Аллах го објавил ајетот: „Тој ги задржа рацете нивни од вас и вашите од нив среде Мека, и тоа откако ви пружи можност да ги победите.““ Го пренесуваат Муслим, Ебу Давуд, Тирмизи и Несаи.

هُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَالْهَدْيِ مَعْكُوفًا أَنْ يَبْلُغَ مَجَلَّهُ وَلَوْلَا رِجَالٌ مُؤْمِنُونَ وَنِسَاءٌ مُؤْمِنَاتٌ لَّمْ تَعْلَمُوهُمْ أَنْ تَطَّوُّوهُمْ فَتُصِيبِكُمْ مِنْهُمْ مَعْرَةٌ بَعْضُهَا لِيُدْخِلَ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ لَوْ تَزَيَّلُوا لَعَذَّبْنَا الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا إِذْ جَعَلَ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْحَمِيَّةَ الْحَمِيَّةَ الْجَاهِلِيَّةَ فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَالرَّمَمَهُمْ كَلِمَةَ التَّقْوَى وَكَانُوا أَحَقَّ بِهَا وَأَهْلَهَا وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا

„Тие се тие што не веруваат и ви забрануваат да пристапите во Светиот Храм, и курбаните кои ги водите со себе до местата свои да стигнат. И да немаше мажи верници и жени вернички, кои вие не ги познавате, па не знаејќи, да ги убиевте, и поради тоа срам да не би доживеале – Ние би ви ги препуштиле. А не ги препуштивме за Аллах во милоста Своја да го воведете тој што сака. А тие да беа одвоени, навистина со тешка казна ќе ги казневме тие меѓу нив што не веруваа. (25) Кога неверниците ги полнеа своите срца со жар, со паганска жар, Аллах ја спушти смиреноста Своја на Пратеникот Свој и на верниците, и ги обврза со Зборот на богобојазливоста – а тие и се најзаслужни и најдостојни за тоа – а Аллах знае сè. (26)“

Возвишениот Аллах зборува за мушриците, Арапите Курејшии и останатите кои ги поддржуваат Курејшиите против Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. „...тие се тие што не веруваат“, „и ви забрануваат да пристапите во Светиот Храм“ – иако вие имате поголемо право на него, тој, всушност, ви припаѓа вам.

„...и курбаните кои ги водите со себе до местата свои да стигнат“ – забрануваат курбаните да се донесат до одреденото место за колење, а по број биле седумдесет (камили).

„...и да немаше мажи верници и жени вернички“ – то ест, меѓу мушриците кои ја сокривале својата вера, кои дури ниту вие муслиманите не знаете, па би можеле да ги убиете. Затоа Возвишениот кажува: „**кои вие не ги познавате, па не знаејќи, да ги убиевте, и поради тоа срам да не би доживеале**“ – значи, грев и казна.

„Ние би ви ги препуштиле. А не ги препуштивме за Аллах во милоста Своја да го воведете тој што сака“ – значи им ја одложил казната едно време, со цел верниците да се одвојат од нив и многу од нив да се повратат во исламот. Потоа Возвишениот кажува: „**А тие да беа одвоени**“ – значи, неверниците да се препознаваат од верниците меѓу нив.

„навистина со тешка казна ќе ги казневме тие меѓу нив што не веруваа“ – значи, ќе ви помогневме да ги совладате и остро поубиете.

„Кога неверниците ги полнеа своите срца со жар, со паганска жар.“ – тука се мисли на оној момент кога на почеток од договорот одбиле да напишат: „Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот“, тие одбиле да напишат: „Ова е она на што се обврзал Мухамед, Аллаховиот Пратеник.“

„Аллах ја спушти смиреноста Своја на Пратеникот Свој и на верниците, и ги обврза со Зборот на богобојазливоста.“ – тоа со што ги обврзал е „келиметут-теква“ – зборот на богобојазливоста: „ла илахе иллаллах.“ Како што пренесуваат Ибн Џерир и Абдулах, синот на имамот Ахмед, од Убеј ибн Кабр а.а. дека го слушнал Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. како кажува: „**и ги обврза со Зборот на богобојазливоста.**“ И тоа се, вели: „ла илахе иллаллах.“ Вака пренесува Тирмизи и кажува: „Овој хадис е гариб, овој хадис има ривает само од Хасан ибн Куза.“ Понатаму Возвишениот вели: „...а тие и се најзаслужни и најдостојни за тоа“ – значи, муслиманите се тие на кои им припаѓа зборот на богобојазливоста, тие се нејзини следбеници: „...а Аллах знае сè“ – значи, Аллах најдобро знае кој заслужува благодат, а кој казна.

НАСТАНОТ НА ХУДЕЈБИЈА И СКЛУЧУВАЊЕ НА СПОГОДБАТА

„Тргнал Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. и голема група на муслимани на пат за Мека со намера да ја посетат Кабата и да извршат умра, без да сакаат судир и војна. Со себе воделе седумдесет камили одредени за курбани. Патувале до

местото Асфан, каде што ги сретнал Бишр ибн Суфјан ел-Каби и рекол: ‚О, Аллахов Пратенику, на овој пат ве очекуваат Курејшиите. Излегле со жени и деца, облечени во кожа од тигар. Се заколнале дека нема да влезеш со сила никогаш во Мека. Добро се подготвиле, а Халид ибн Велид со коњаница пред сите се наоѓа во Кураул-Гамин.‘ Тогаш Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рече: ‚Кутрите Курејшии, ќе ги уништат војните!... Што ќе ги чинеше да не се испречуваат меѓу мене и останатите луѓе; па ако ме убијат, тоа е она што го посакуваат, а ако Аллах ме помогне над нив, ќе влезат во ислам... Ако ова го одбијат, и сакаат само борба, тогаш нека знаат: се колнам во Аллах, нема да се откажам од борбата за она со кое Аллах ме испратил до победа или смрт!‘ Потоа им наредил на муслиманите да скршнат во десен правец, меѓу долината Хамда, во правец кој излегува до Сенијетул-Мерар и Худејбија, недалеку од Мека. Кога коњаницата на Курејшии забележила дека муслиманите го смениле правецот, се вратиле кај Курејшиите да видат како да постапат. Во местото Сенијетул-Мерар застанала камилата на која јавал Пратеникот, с.а.в.с. Некој повикал: ‚Откажа камилата на Аллаховиот Пратеник, с.а.в.с.‘, а Пратеникот с.а.в.с. рече: ‚Таа никогаш не се откажува, и тоа не е нејзино својство, туку ја застанало она што го застанало и слонот пред Мека. Се колнам во Аллах, ако Курејшиите ми се обратат како роднина, ќе им удоволам.‘ Потоа Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. им наредил на луѓето да се симнат. Муслиманите предупредија дека во долината каде што треба да отседнат нема вода. Тогаш Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. од својата футрола извадил една стрелка и му ја дал на асхаб кој ќе слезе во отворот на еден бунар, да ја забодe на дното, и водата потекла. Водата била доволна за сите, дури и камилите ги наполниле своите грби. Додека се одморале, стигнала првата делегација на Курејшиите, од племето Хузаа, која ја предводел Будејл ибн Верка, разговарале со Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. сакајќи да ги дознаат причините за нивното доаѓање. Ги известил дека не сака борба туку има намера да ја посети Каба, завршувајќи со зборовите кои претходно му ги рекол на Бишр ибн Суфјан. Кога овие се вратија кај Курејшиите, рекоа: ‚О, групо на Курејшии, пребрзо донесовте одлука за Мухамед с.а.в.с.. Тој, навистина, не сака судир, туку сака само да ја посети Каба и да ја велича на начин на кој ѝ доликува.‘ Курејшиите тоа го примиле со недоверба. Со племето Хузаа, Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. имал посебни односи. Нему му се доверувале и муслиманите и немуслиманите на тоа племе, без да му сокриваат нешто што се случува во Мека. Курејшиите на тоа рекоа: ‚Иако дошол со таа намера како што тврдите, нема со сила да влезе во Мека, бидејќи тогаш што ќе речат останатите Арапи.‘ Потоа пак како делегат го испратиле Микрез ибн Хафс, еден од синовите на Бену-Амир ибн Луеј. Кога

го забележа, Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рече: ‚Овој човек е измамник!‘ Откако изложил што имал, Пратеникот с.а.в.с. му го рекол она исто што го рекол на претходните. Делегатот се вратил кај Курејшиите и им пренесе што слушнал. Следен претставник на Курејшиите бил Ел-Хулејс ибн Алкаме ел-Кенани, кој тогаш бил лидер на Хабешииите. Кога го забележа, Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рече: ‚Овој припаѓа на народот кој обожува жртва, затоа покажете му ги нашите курбани.‘ Останал зачуден од глетката. Обележаните курбани биле исцрпени од глад и од далечината на патот. Кога се вратил, ги прекорил и ги предупредил Курејшиите дека не е дозволено онака да страда добитокот кој е наменет за курбани. Курејшиите му рекоа да седне, говорејќи дека тој е еден бедуин кој не разбира ништо. Потоа го испратиле Урве ибн Месуд ес-Секафи, кој рече: ‚О, Мухамеде, си ги собрал луѓето од разни племиња и сега со нив сакаш да го искорениш својот корен. Курејшиите излегле со жени и деца, облечени во кожи од тигар, се заколнале дека нема да влезеш. А, се колнам во Allah, гледам многу од овие коишто се со тебе како се подготвени утре да те изневерат.‘ Ебу Бекр р.а., кој седел зад Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., стана и му рече: ‚Замолчи, никаквцу еден, зарем ние да го предадеме?‘ ‚Кој е овој, Мухамеде?‘, праша Урве. ‚Овој е Ибн ебу Кухафе‘, одговори Пратеникот с.а.в.с.. Потоа Урве рече: ‚Ако ние не бевме она што си ти, се колнам во Allah, би ти дал она што те следува,‘ и се дофати за брадата на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.. Во тој момент Мугира ибн Шубе р.а. кој се потпираше на сабја, се закани со тупаница и рече: ‚Тргни ја раката од брадата на Аллаховиот Пратеник пред таа сама да се врати.‘ Продолжувајќи со провоцирање, Урве рече: ‚Кутар ти, што ти стана што се налути?‘ Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. се насмевна, а Урве праша: ‚Кој е овој Мухамеде?‘ - ‚Овој е твојот братучед Мугире ибн Шубе‘, рече Пратеникот с.а.в.с.. Урве се сврте кон Мугире и му рече: ‚Предавнику, до вчера од тебе смрдеа чистев...‘ Најпосле, Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. и нему му го рече она што им го рекол на неговите претходници. Урве подолго време набљудувал како се однесуваат муслиманите кон Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. дури за водата од неговиот абдест и неговата плунка се натпреваруваат, го следат во сè што прави и ја следат секоја негова мисла. Потоа се сврте и замина. По враќањето им се обрати на Меканците: ‚О Курејшии, посетив многу кралеви од Персија, Византија и Абисинија во нивните кралства и останати владетели, но, се колнам во Allah, не сум видел владетел неговиот народ да му е лојален како што другарите на Мухамед му се лојални нему. Видов народ кој никогаш и за ништо нема да го предаде. Затоа, бидете внимателни во одлуките. Тој вам ви предложил разумен предлог, па прифатете го.‘ По ова Курејшиите го испратиле Сухејл ибн Амр кај

Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. со задолжение во нивно име да склучи мировен договор, однапред поставувајќи му услов дека оваа година не смее да влезе во Мека. Гледајќи како Сухејл ибн Амр се доближува, Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рече: „Овојпат Курејшиите сакаат спогодба, затоа го испраќаат овој човек.“ Се усогласиле по долга расправа за сите точки. Потоа го објасниле договорот и се подготвиле да го запишат. Во тој момент, Омер р.а. скокна вознемирен и дојде до Ебу Бекр, р.а. и му рече: „Ебу Бекре, зарем не е овој Аллахов Пратеник?“, „Секако дека е!“ „А ние зарем не сме муслимани?“, „Секако дека сме!“ „А зарем тие не се мушрици?“, „Секако дека се!“ „А зошто тогаш да дозволиме понижување во нашата вера?!“ Ебу Бекр тогаш рече: „Покори се на неговата одлука каква и да е, бидејќи сведочам дека тој е Аллахов Пратеник!“, „И јас сведочам исто!“ Потоа Омер р.а. дошол кај Пратеникот с.а.в.с. и му рекол: „О, Аллахов Пратенику, зарем ние не сме муслимани, а тие не се ли мушрици?!“ Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рече: „Вие сте, секако, муслимани, а тие секако се мушрици.“ Тогаш Омер р.а. рече: „Зошто тогаш да дозволиме верата да ни се понижува.“ Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. тогаш рече: „Јас сум Аллахов роб и Аллахов пратеник, нема да се спротивставам на Аллаховата наредба, ниту пак Allah ќе ме напушти.“ Потоа Омер р.а. често говорел: „Кога поставам, клањам или деламам садака, сакам Allah да ме ослободи од гревот за онаа тешка реч, иако сакам само добро.“ Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. потоа го повикал Али ибн ебу Талиб и му рекол: „Пиши: Бисмиллаhir-Рахманир-Рахим – Во името на Allah, Семилосниот, Милостивиот“, а Сухејл рече: „Таков не познавам, туку пиши: „Бисмике-аллахумме – во Твое име, Allahu“, па Ресулуллах с.а.в.с. му нареди на Али: „Пиши: Бисмикеллахумме – во име Твое, Allah, со ова се согласува Мухамед, Аллаховиот Пратеник...“ Сухејл ибн Амр го прекина: „Да верувавме дека си Аллахов пратеник, немаше да се бориме против тебе. Туку пиши: Со ова се согласуваат Мухамед, синот на Абдулах и Сухејл, синот на Амр: примирјето се поставува за десет години. Во тој период народот ќе биде сигурен и никој никого нема да напаѓа. Кој од муслиманите од Мека се приклучи на муслиманите во Медина без дозвола на старателот, ќе биде вратен во Мека. Кој ќе се приклучи на Курејшиите од Медина нема да биде вратен во Медина. Помеѓу нас се поставува меѓусебно чување, нема да крадеме едни од други и едните со другите нема да се изневеруваме.“ Во точките на договорот било напишано дека оној кој сака да влезе во сојуз со Мухамед с.а.в.с. може тоа да го стори. А оној кој сака да влезе во сојуз со Курејшиите може тоа да го стори; така племето Хузаа се приклучило кон Пратеникот с.а.в.с., додека Бену Бекр се приклучило кон Курејшиите. „Ти

ќе се вратиш Мухамеде, оваа година и нема да влезеш во Мека, а следната година можеш да влезеш во Мека со своите асхаби и во неа да останеш три дена, со себе можете да носите само лесно оружје, а тоа се сабји во футролите.‘ Додека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ги прецизирал точките на спогодбата со Сухејл ибн Амр, се појавил Ебу Џендел, син на Сухејл ибн Амр, врзан во синцири, кој сакал да му се приклучи на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.. Без да се сомнева дека нема да може да влезе во Мека, дека Мека нема да биде слободна, како што Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. раскажал дека сето тоа тоа го видел на сон, асхабите силно се разочарале кога ги дознале точките на спогодбата, дека мораат да се вратат во Медина, потоа дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. претрпел големи понижувања. Паднале во голем очај. Во тие моменти Сухејл го забележа својот син Ебу Џендел, го удри по лицето и рече: ‚Мухамеде, дали го завршивме договорот пред да дојде овој човек?‘ ‚Да‘, одговори Пратеникот. Сухејл пак пријде, го фати за врат Ебу Џендел и тргна влечејќи го кон Курејшиите. Ебу Џендел со силен глас почна да вика: ‚О, муслимани, зарем ќе дозволите да бидам вратен кај мушриците, па тие да ме одвратат од мојата вера?!‘ Ова уште повеќе ги растажи муслиманите. А Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рече: ‚О, Ебу Џендел, стрпи се и очекувај награда. Навистина Allah на сите угнетени што се со тебе ќе им подари помош и ќе им укаже на излез. Ние и мушриците потпишавме договор. Ние им се обврзавме како што и тие ни се обврзаа, и ние, навистина, нема ветувањето да го прекршиме.‘ Се кренал Омер р.а. и му се доближил на Ебу Џендел и одел покрај него и му рекол: ‚Стрпи се, Ебу Џендел! Тие се навистина мушрици, во нивните тела тече кучешка крв!‘ Му се доближил толку што Ебу Џендел можел да го фати врвот на неговата сабја, а Омер потоа раскажувал: ‚Посакував да ја извлече мојата сабја и со неа да го убие својот татко. Меѓутоа, тој сепак се смилува на својот татко и така тоа завршило.‘ Кога спогодбата била завршена и потпишана, Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. клањал намаз во границите на харемот, додека престојот му бил во Хил, надвор од границите на харемот. По намазот стана и рече: ‚О луѓе, заколете ги курбаните и избричете ги своите глави.‘ Никој не се одзва на неговиот повик, па и по вторпат Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ги повика, но никој не стана. И по третпат повика, но ниту еден не стана. Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. тогаш влегол кај својата сопруга Уму Селеме, р.а. и ѝ рече: ‚О, Уму Селеме, како да постапам?‘ Уму Селеме одговори: ‚О, Аллахов Пратенику, добро знаеш што ги погодило, излези и никому не му се обраќај, оди до својот курбан и самиот заколи го, а потоа избричи се. Кога така ќе направиш, ќе видиш и луѓето ќе го направат истото.‘ Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. излегол без да зборува, го зел својот курбан, го заклал, а

потоа ја избричил својата глава. Муслиманите се угледаа на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. и постапија како што тој постапил. При враќање, на половина пат меѓу Мека и Медина е објавено поглавјето „Ел-Фетх“.

Го пренесува Ахмед од Мусавир ибн Махреме и Мерван ибн ел-Хакем. Ова е ривает кој го наведува Ахмед, а го пренесуваат Јунус ибн Букејр и Зијад ел-Бекаи од Ебу Исхак со сличен ривает. Бухари го пренесува риваетот од Мусавир ибн Махреме и Мерван ибн Хакем во кој секој од нив го потврдува другиот спомнувајќи ги на почеток зборовите – „Тие двајца рекле“, а потоа го наведува текстот.

Во риваетот кај Бухари стои: „...потоа Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. се вратил во Медина, потоа му пришол Ебу Бесир, муслиман од племето Курејш, кого мушириците на Мека го барале од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. испраќајќи двајца луѓе. Откако го потсетиле на обврските од Спогодбата, Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. наредил асхабот да се екстрадира на двајцата муширици. Тргнале кон Мека и кога биле кај Зул-Хулејфе, седнале да се одморат и јадат урми. Ебу Бесир тогаш му рече на едниот од нив: „Се колнам во Allah, човеку ми се чини дека оваа сабја е многу добра.“ Ја исука и другиот потврди: „Да, се колнам во Allah, добра е, ја пробав и се уверив.“ „Може ли малку да ја видам“ – побарал Ебу Бесир. Овој му ја додаде, а тој ја зеде сабјата, замавна со неа и го усмрти. Другиот успеал да побегне во Медина, така преплашен истрча во џамијата, а Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рече: „Овој човек видел нешто страшно.“ Потоа се доближил до Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. и му рече: „Се колнам во Allah, мојот другар е убиен, а ќе ме убие и мене!“ Кога дојде Ебу Бесир кажа: „О, Allahов Пратенику, се колнам во Allah, Allah твојата обврска ја исполнил, бидејќи ти мене ме испорача кај нив, но мене Allah ме спаси од нив.“ Тогаш Пратеникот с.а.в.с. рече: „Теško на мајка му, можел да предизвика војна со него да имаше уште луѓе!“ Кога ги разбрал овие зборови, и сфатил дека пак ќе биде испорачан на Курејшиите, Ебу Бесир излезе од Медина и се упати кон крајбрежјето на морето. Не-долго потоа, Ебу Џендел ибн Сухејл успеал да побегне од Мека и да се сретне со Ебу Бесир. Набрзо бројот на побегнатите муслимани од Мека насобрани околу Ебу Бесир се зголемил така што се формирала група. Кога ќе слушнале дека карван на Курејшиите оди во правец на Шам, тие ќе го пречекале, ќе ги убиле луѓето и ќе го земале пленот. На тој начин Курејшиите биле принудени да му се обратат на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. заколнувајќи го во Allah и роднинските врски, да прифати промена на точка од спогодбата, така што секој муслиман кој ќе побегне од нив кај Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. може да биде сигурен. Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. го прифатил нивниот предлог, за потоа

Возвишениот Аллах да објави: **„Тој ги задржа рацете нивни од вас и вашите од нив среде Мека, и тоа откако ви пружи можност да ги победите, а Аллах добро го гледа тоа што го правите.“** до зборовите: **„Кога неверниците ги полнеа своите срца со жар, со паганска жар.“**

Вака го спомнува Бухари во еден од неговите риваети.

لَقَدْ صَدَقَ اللَّهُ رَسُولَهُ الرُّؤْيَا بِالْحَقِّ لَتَدْخُلَنَّ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ آمِنِينَ مُحَلِّقِينَ رُؤُوسَكُمْ وَمُقَصِّرِينَ لَا تَخَافُونَ فَعَلِمَ مَا لَمْ تَعْلَمُوا فَجَعَلَ مِنْ دُونِ ذَلِكَ فَتْحًا قَرِيبًا هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا

„Аллах ќе го оствари сонот на Пратеникот Свој дека сигурно ќе влезете безбедни во Светиот Храм – ако сака Аллах – некои со избричени глави а некои со потскратена коса, без страв. Тој го знаеше тоа што вие не го знаевте и затоа, пред тоа, неодамнешната победа ви ја даде. (27) Тој го прати Пратеникот Свој со Упатството и со Вистинската вера за да ја издигне над сите вери. А Аллах е доволен Сведок! (28)“

Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. на сон видел како влегува во Мека и прави таваф околу Каба. Својот сон го раскажал на асхабите уште додека бил во Медина. Па откако дошле до Худејбија, никој од присутните не се сомневал дека исполнувањето на овој сон нема да се случи токму таа година. Откако сè завршило како што завршило, па спогодбата налагала да оваа година мора да се вратат па дури следната година ќе им биде дозволено да влезат во Мека, во душите на некои асхаби се појавило негодување. Така Омер ибн ел-Хатаб р.а. за тоа го прашал Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.: „Зарем не ни си рекол дека ќе дојдеме до Каба и ќе направиме таваф околу неа? А Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. одговорил: „Јас, навистина, тоа го кажав, но дали сум ти рекол дека тоа ќе се случи токму оваа година?“ Омер р.а. рече: „Не“, а Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. тогаш му потврди: „Ти навистина ќе бидеш кај Каба и таваф околу неа ќе направиш.“ Затоа Возвишениот Аллах вели: **„Аллах ќе го оствари сонот на Пратеникот Свој дека сигурно ќе влезете безбедни во Светиот Храм – ако сака Аллах.“** Ова е за потврдување на веста, а не само изземање. **„безбедни“** – за времето на влегување, **„некои со избричени глави а некои со потскратена**

коса“ – еден дел од муслиманите ја бричеле главата, а едни само ја потскратувале косата. Во сахих хадис се пренесува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „*Аллах да им се смилува на оние кои ги избричале главите.*“ Муслиманите рекоа: *„И оние кои ја потскратиле косата, о, Аллахов Пратенику?“ Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. пак рече: „Аллах да им се смилува на оние кои ги избричале главите.“ Муслиманите пак замолија: „И оние кои ја потскратиле косата, Аллахов Пратенику?“ Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. пак рече: „Аллах да им се смилува на оние кои ги избричале главите.“ Кога муслиманите пак запрашале: „Дали и оние кои ја потскратиле косата“ – Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рече: „И на оние кои ја потскратиле косата.“ Тоа го кажал дури трети или четврти пат.“*

„без страв.“ – со ова на муслиманите им се гарантира потполна сигурност кога ќе влегуваат во Мека, се негира секој страв бидејќи во градот ќе се чувствуваат самоуверено без да стравуваат од некого. Така било и за време на извршувањето на дополнителната умра седмата година по хиџра. Додека шестата година по хиџра, во месецот зул-каде, Веровесникот с.а.в.с. се вратил од Худејбија во Медина. Во Медина го поминал зул-хиџе и мухарем, за во месец сефер да тргне во ослободување на Хајбер. Ослободување на Хајбер одело подеднакво со воени и политички средства. Хајбер е голема покраина богата со палми и пространи обработливи површини од разни посеви. Биле заробени многу Евреи. Ним им било оставено да ги обработуваат имотите кои биле поделени како воен плен, исклучиво на учесниците на Худејбија.

Во тоа никој не им се приклучил освен мухацирите кои пристигнале од Етиопија, а тоа се: Џафер ибн ебу Талиб и неговите другари, потоа Ебу Муса ел-Ешари и неговите сопатници. Во месецот зул-каде седмата година по хиџра тргнал Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. со учесниците на Худејбија во Мека, да изврши умра. Ихрамите ги облекле во Зул-Хулејфе, и со себе ги потерале курбаните. Се пренесува дека биле 60 камили. Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. прв почнал да учи телбије (леббејке Аллахумме леббејк), а асхабите повторувале по него. Кога биле во близината на Меруз-Зехран му било наредено на Мухамед ибн Селеме со коњаницата и оружје да оди пред нив. Мушриците многу се уплашиле дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. се одлучил да ги нападне и дека го прекршил Договорот. Меканците како претставник го испратиле Микрез ибн Хафс, кој се обратил: „*О, Мухамеде, не знаевме дека го кршиш договорот?*“ Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. праша: *„А што значи тоа?“* Пратставникот продолжи: *„Си влегол наоружан со стрели и копје?“* Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. тогаш рече: *„Тоа не е така. Ние го положивме нашето оружје во Јеџец.“* Знаевме дека

си од збор и дека го исполнуваш ветувањето⁴, заврши мушрикот. Поглаварите на меканските неверници го напуштија градот лути и бесни со цел да не го гледаат Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. и неговите асхаби, р.а.. Останатите жители на Мека, луѓе, жени, и деца стоеле покрај патот или на покривите од куќите и го набљудувале Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. и неговите асхаби р.а.. Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. одел зад асхабите. Заедно учеле телбије. Курбаните ги сместиле кај Зу-Тува. Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. јавал на својата камила Касва, која ја водел Абдулах ибн Реваха и ги изговарал стиховите:

*„Во име на Оној освен Чија вера друга нема
Во име на Оној Кој Мухамед го спрема.
Тргнете се неверници, тој денес доаѓа,
Вие го спречувајте, правдата денеска стигнува.
Куранот, кога се спуштал, моравме да браниме,
така силно денес на куфрот главата да му ја скинеме.
Пријателот на куфрот без пријател останал,
Милостивиот тоа секому го објавил.
Во Книгата објавена се чита и не се крие;
од смртта во име на Аллах послатко ништо не е.
Аллаху мој, јас верувам во објавата Твоја.“*

Пренесува Ахмед од Ибн Абас, р.а., дека рекол: „При влегување во Мека на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. биле видливи трагови на мединската (Јесриб) грозница, така што мушриците со потсмев од еден на друг нагласувале. А кога посedale во близината на Каба наспроти Хаџерул-есвед да набљудуваат како муслиманите ќе прават таваф, Возвишениот Аллах го известил Пратеникот с.а.в.с. за нивните зборови. Затоа, Пратеникот с.а.в.с. им наредил на асхабите три круга да ги извршуваат итајќи, со цел мушриците да ја видат нивната сила и цврстина. Три круга поттрчувале, а потоа Пратеникот с.а.в.с. чувајќи го здравјето на своите асхаби, наредил да продолжат со одење и тоа да го поминуваат меѓу двата рукнови со цел мушриците помалку да ги гледаат. Гледајќи ги како муслиманите тавафат, мушриците рекоа: „Дали овие се тие за кои рековте дека ги погодила мединска грозница? Овие се поиздржливи од било кого.“ Пренесуваат Бухари и Муслим, а во ривает кај Ахмед од Ибн Абас, р.а., стои: „*Навистина, Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ги извршувал прописите на хаџот трчејќи околу Каба, така и меѓу Сафа и Мерва со цел мушриците да ја видат неговата сила.*“ Го пренесуваат Муслим и Несаи.

„Тој го знаеше тоа што вие не го знаевте и затоа, пред тоа, неодамнешната победа ви ја даде.“ – значи Возвишениот Аллах знаел какви користи произлегуваат од тоа што ви е забрането тоа што не сте ја виделе Мека и влегле во неа првата година, додека тоа вие не сте го знаеле, „и затоа пред тоа“ – значи пред вашето влегување, кое ви е ветено по пат на сонот на Аллаховиот Пратеник, с.а.в.с..

„неодамнешната победа ви ја даде.“ – а тоа е спогодбата постигната меѓу вас и вашите непријатели мушрици.

Потоа Возвишениот вели: „Тој го прати Пратеникот Свој со Упатството и со Вистинската вера“ – значи со корисно знаење и добра работа.

„за да ја издигне над сите вери.“ – значи над приврзаниците на сите вери и идеологии, на сите народи ширум Земјата – Арапи и останатите.

„А Аллах е доволен Сведок!“ – значи Тој е Сведок на Својот Пратеник и Тој е негов Помагач. А Аллах најдобро знае.

مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءَ بَيْنَهُمْ تَرَاهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ
فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا سِيمَاهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ مِّنْ أَثَرِ السُّجُودِ ذَلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرَةِ
وَمَثَلُهُمْ فِي الْإِنْجِيلِ كَزَرْعٍ أَخْرَجَ شَطْأَهُ فَآزَرَهُ فَاسْتَغْلَظَ فَاسْتَوَىٰ عَلَىٰ سُوقِهِ يُعْجِبُ الزُّرَّاعَ
لِيَغِيظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ وَعَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا

„Мухамед е Аллахов Пратеник, а неговите следбеници се строги кон неверниците, а сомилосни меѓу себе; ги гледаш како чинат руку и сецда сакајќи ја Аллаховата награда и задоволство – на лицата имаат знаци, траги од паѓањето со лицето на земја. Така се опишани во Тевратот. А во Инцилот - тие се како растение кое никулецот свој го исфрла, па потоа го зацврстува, а тој се исправа на своето стебло, предизвикувајќи воодушевување кај сејачот – за Тој со верниците да ги разгневи неверниците. А на тие што веруваат и што прават добри дела, Аллах им ветува прошка и награда голема. (29)“

Возвишениот Аллах соопштува за Мухамед с.а.в.с.; дека тој е Аллахов пратеник, вистински, без сомнеж и дилема: „Мухамед е Аллахов Пратеник.“ – во ова е содржано секое убаво и благородно својство на Пратеникот с.а.в.с., за потоа Возвишениот со пофалба да ги истакне неговите асхаби р.а. со зборовите:

„...а неговите следбеници се строги кон неверниците.“ Како зборовите: „**Па Аллах сигурно наместо нив ќе доведе луѓе кои Тој ги сака и кои Него Го сакаат, понизни кон верниците, а горди кон неверниците.**“ (Куран: Ел Маида, 54)

Ова својство е заедничка особина на следбениците на сите следбеници на Аллаховиот Пратеник, Мухамед с.а.в.с. како и на сите веровесници првенствено. Тие се груби кон неверниците, сомилосни и нежни кон добрите луѓе. Нивните лица се намуртени кога ги гледаат неверниците, а осветлени кога ги набљудуваат муслиманите. Така Возвишениот вели: „**О, верници, борете се против неверниците кои се во ваша близина и нека ја почувствуваат строгоста ваша!**“ (Куран: Ет Теуба, 123) Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. кажува: „*Пример на верниците во меѓусебната љубов и сомилост е како пример на едно тело; кога само еден дел (орган) од него заболи, целото тело се тресе во грозница и поднесува несоница.*“ Исто така, Пратеникот с.а.в.с. рекол: „*Верникот во однос на верникот е како градба, се зацврстуваат еден со друг, покажувајќи ги вовлекол прстите од едната рака во прстите на другата рака.*“ Двата хадиси се наоѓаат во веродостојни збирки. Понатаму Возвишениот Аллах вели: „**ги гледаш како чинат руку и сецда сакајќи ја Аллаховата награда и задоволство.**“ – Возвишениот Аллах ги опишува дека се вредни, кои многу работат, а најдобра работа е намазот. Дека се искрени во работите, очекуваат награда кај Него, а тоа е ценетот, кој во себе содржи секоја добрина и обилно снабдување, потоа и задоволство на Возвишениот Аллах, а тоа е највредното. Како што вели Возвишениот: „**А Аллаховото задоволство е поголемо од сето тоа.**“ (Куран: Ет Теуба, 72)

Зборовите на Возвишениот: „**На лицата имаат знаци, траги од паѓањето со лицето на земја.**“ – тоа е убав вернички одраз, знак на покорност кон Возвишениот Аллах. Добрите луѓе кажуваат: „Кој преку ноќ многу клања неговото лице преку ден изгледа убаво; кој верник ќе биде искрен во однос на Возвишениот Аллах кога другите не го гледаат, Аллах ќе го подобри неговото однесување во однесувањето со луѓето.“ Се пренесува од Омер ибн ел-Хатаб дека рекол: „Кој е добар во тајноста, Аллах му дава добро во јавноста.“ Пренесува имамот Ахмед од Ибн Абас р.а., а тој од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. дека рекол: „*Доброто однесување, добриот морал и умереноста е дел од дваесет и пет делови на пратеништвото.*“ Асхабите, р.а., своите ниети ги очистиле и своите работи разубавиле, па лицата им биле ведри па секој кој ќе ги погледнел се восхитувал од нивното однесување, карактер. Малик р.а. кажува: „Ми кажувале дека христијаните кога ќе виделе некој од асхабите р.а. кои го ослободиле Шам,

рекле: „Се колнам во Аллах, овие се, врз основа на преданијата, подобри од учениците на Иса а.с.“ Вистината ја кажале оти овој умет е величан во светите книги, а најодбрани и најдобри од овој умет се асхабите на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.. Возвишениот Аллах ги истакнал спомнувајќи ги во претходните објавени книги, па затоа Возвишениот овде кажува: „**Така се опишани во Тевратот.**“

Потоа кажува: „**А во Инџилот – тие се како растение кое никулецот свој го исфрла, па потоа го зацврстува, а тој се исправа на своето стебло**“ – се исправаат и високо растат, „**а тој се исправа на своето стебло, предизвикувајќи воодушевување кај сејачот.**“ Значи такви се асхабите на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. тие го зацврстиле, тие го зајакнале, тие го помогнале. Тие се со него како што се никулците со своите стебленца.

„...за Тој со верниците да ги разгневи неверниците.“ – од овој ајет имамот Малик, Аллах да му се смилува, излекува заклучок со кој се сметаат за неверници сите оние кои ги мразат асхабите р.а.. Многу хадиси зборуваат за вредностите на асхабите р.а. и забрана дури и нивната најмала мана воопшто да се спомнува, бидејќи доволно е тоа што Аллах ги пофалил и казал дека е задоволен со нив. Потоа Возвишениот вели: „...**а на тие што веруваат и што прават добри дела, Аллах им ветува.**“ – предлогот во зборовите објаснува вид „**прошка**“ – то ест, за нивните гревови, „**и награда голема**“ – то ест, многубројни награди и обилно снабдување. А Аллаховото ветување е искрено и вистина. Тој нема да го изневери ниту ќе го измени. А секој кој ќе ги следи асхабите р.а. тој спаѓа во нивниот третман. Пренесува Муслим во својот Сахих од Ебу Хурејре р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „*Немојте да ги осудувате моите асхаби, бидејќи се колнам во Оној во Чиу раце е мојата душа, никој од вас нити половина не може да постигне она што асхабите го постигнале, па дури и да подели злато колку е ридот на Ухуд.*“

Крај на краткиот коментар на поглавјето Ел-Фетх.

На Аллах му припаѓа благодарноста и благодатта, Нему му припаѓа успехот и безгрешноста и на Него се потпираме.

49. Поглавје – „Ел Хуџурат“ (Соби)

Објавено во Медина – 18 ајети.
Објавено е по поглавјето Муџаделе

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْدُمُوا بَيْنَ يَدَيْ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَن تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ وَأَنتُمْ لَا تَشْعُرُونَ إِنَّ الَّذِينَ يُعْضُونَ آصْوَاتَهُمْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ أُولَئِكَ الَّذِينَ امْتَحَنَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ لِلتَّقْوَى لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„О, верници, не истапувајте пред Аллах и пред Пратеникот Негов, и плашете се од Аллах! Аллах, навистина, сè слуша и сè знае. (1) О, верници, не кревајте го гласот свој над гласот на Веровесникот и не разговарајте гласно со него, како што разговарате гласно едни со други, да не бидат поништени делата ваши, а вие и да не забележите. (2) Навистина, на тие што ќе ги стишат гласовите свои пред Аллаховиот Пратеник – а тоа се тие чии срца Аллах ги испушал во богобојазноста – им припаѓа прошка и голема награда. (3)“

Преку овие ајети Возвишениот Аллах ги воспитува Своите робови, во поглед на нивниот однос во однесувањето кон Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. како што е искажување на почит и почест, воздигнување и возвишување. Возвишениот Аллах вели: „О, верници, не истапувајте пред Аллах и пред Пратеникот Негов“ – значи немојте да брзате во ништо кога сте со него, односно пред него, туку бидете од оние кои ќе го следат во сите работи, сè додека тој однос исцело не се вклопи во овој шеријатски начин на однесување (едеб). Така се случило со Муаз р.а., кога Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. го испратил за Јемен го прашал: „По што

ќе судиш? – а тој одговорил: „Според Книгата на Возвишениот Аллах – повторно Пратеникот с.а.в.с. го прашал: „А што ако во неа не најдеш?“, Тогаш според сунетот на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.; пак Пратеникот прашал: „Па ако и тука не најдеш? – тој додаде: „ќе се трудам со своето мислење, а Аллаховиот Пратеник, с.а.в.с., тапкајќи го по градите рече: „Фала на Аллах Кој го помогна претставникот на Аллаховиот пратеник во она во што е задоволен Неговиот пратеник.““ Овој хадис го бележат Ахмед, Ебу Давуд, Тирмизи и Ибн Маџе. Суштината е во тоа што Муаз го ставил своето мислење и својот став на последно место, односно по Аллаховата Книга и сунетот на Неговиот Пратеник с.а.в.с.. Доколку го ставеше своето мислење во преден план, пред Куранот и сунетот, тогаш ќе беше од оние кои истапиле пред Возвишениот Аллах, и пред Неговиот Пратеник с.а.в.с.. Али ибн Ебу Талха спомнувајќи го тоа од Ибн Абас р.а. дека зборовите: **„Не истапувајте пред Аллах и пред Пратеникот Негов“**, значат: „Не зборувајте ништо што е во спротивност со Куранот и сунетот.“

„И плашете се од Аллах!“ – во што ви е наредено. **„Аллах, навистина, сè слуша“** – значи вашите гласови, **„и сè знае“** – то ест, вашите ниети. Возвишениот Аллах кажува: **„О, верници, не кревајте го гласот свој над гласот на Веровесникот.“** – ова е дополнително упатство со кое Возвишениот Аллах ги воспитува верниците да не ги креваат своите гласови во присуство на Аллаховиот Пратеник над неговиот глас. Имамот Бухари го спомнува хадисот од Абдулах ибн Зубејр, р.а.: „Дошла една делегација од племето Бену Темим кај Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., па Ебу Бекр рекол: „Постави го Кака ибн Меабед за нивен водач.“ Тогаш Омер р.а. рекол: „Не, туку за водач одреди го Ел-Акра ибн Хабис.“ Тогаш пак Ебу Бекр рекол: „Ти сакаш само да ми противречиш!“ – на што Омер р.а. одговорил: „Немам намера да ти противречам“, па почнале да се расправаат кревајќи ги своите гласови, па поради тоа е објавен ајетот: **„О, верници, не кревајте го гласот свој над гласот на Веровесникот.“** – и сè до крајот на ајетот: **„А да се въздржаа додека ти самиот не излезеше...“** (Куран: Ел Хуџурат, 5)“

Бележи имамот Бухари од Енес ибн Малик р.а., дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. забележал дека го нема еден период асхабот Сабит ибн Кајс, па еден од луѓето рекол: „„ Аллахов Пратенику, јас ќе те известам за тоа што се случило.“ Поттоа заминал и го нашол во својата куќа со наведната глава, па го прашал: „Што ти е?“ – на што Сабит му одговорил: „Лошо!“ Бил од оние кои го креваат својот глас пред Пратеникот с.а.в.с. па помислил дека му пропаднале сите

дела, и дека сигурно е од жителите на џехенемот. Се вратил овој човек кај Пратеникот с.а.в.с. и го известил што рекол овој. Потоа кажува Муса (синот на Енес ибн Малик) дека Пратеникот наредил овој човек да се врати кај Сабит и да го израдува со радосната вест: „Кажу му дека не е џехенемлија, туку е џенетлија.“ Ова предание го бележи само Бухари. Потоа е забрането да се крева гласот пред Веровесникот с.а.в.с. како што се крева гласот во случај кога сака да го надвиши тонот на својот противник. Напротив, кон Пратеникот треба да му се обраќа смирено и со должно почитување. Заради тоа Возвишениот кажува: **„и не разговарајте гласно со него, како што разговарате гласно едни со други“**, исто така Возвишениот кажува: **„Не правете го довикувањето на Пратеникот помеѓу вас како довикувањето кое вие едни со други си го упатувате.“** (Куран: Ен Нур, 63) А алимите кажуваат: „Покудено е да се крева гласот кај гробот на Веровесникот с.а.в.с. како што било покудено и за време на неговиот живот, бидејќи треба да се почитува и додека бил жив и откако умрел.“ Претходно спомнавме од халифот Омер ибн ел-Хатаб, дека слушнал глас на двајца во Пратениковата џамија; па кога ги кренале своите гласови, им се доближил и им рекол: „Знаете ли каде сте, и од каде сте вие двајца?“ Тие му рекоа: „Од Таиф“. На тоа Омер р.а. рече: „Да бевте од Медина, жестоко ќе ве истепав!“ А Возвишениот Аллах кажува: **„Да не бидат поништени делата ваши, а вие и да не забележите“** – то ест, Ние ви забрануваме да го кревате гласот кај Пратеникот с.а.в.с. од страв дека тој ќе се налути, на што би се разгневил Возвишениот Аллах заради гневот на Својот Пратеник с.а.в.с. па така да му пропадне делото на оној кој ќе го налути, а човекот за тоа и да не забележи или почувствува, како што се наведува во сахих хадис: „Навистина има луѓе кои изговараат зборови со кои е задоволен Возвишениот Аллах, па не се ниту свесни дека тие ги водат во џенетот. А има и од оние кои ќе изговорат зборови со кои Аллах е гневен, а не се свесни дека тие ќе ги одведат во Огнот поголем отколку што е помеѓу небо и Земја.“ Потоа Возвишениот Аллах го пофалил спуштањето на гласот кај Пратеникот с.а.в.с., ги поттикнувал, упатувал и стимулирал за тоа. Возвишениот кажува: **„Навистина, на тие што ќе ги стигнат гласовите свои пред Аллаховиот Пратеник – а тоа се тие чии срца Аллах ги испушал во богобојазноста...“** – значи, ги очистил и ги направил подготвени и прилагодливи, **„им припаѓа прошка и голема награда.“** Имамот Ахмед наведува од Муџахид, кој кажува: „Му било пишано на Омер, владетелот на правоверните, дали оној човек кој не сака да направи грев и не го направи е подобар од оној кој сака да направи грев, но не го направи? Омер р.а. на тоа одговорил: „Навистина, оние кои сакаат да

направат грев, па не го направат; ,тоа се тие чии срца Аллах ги искушал во богобојазноста – им припаѓа прошка и голема награда.“

إِنَّ الَّذِينَ يُنَادُونَكَ مِنْ وَرَاءِ الْحُجُرَاتِ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ وَلَوْ أَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتَّى تَخْرُجَ إِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

„Навистина, тие што те повикуваат зад собите – повеќето од нив не сфаќаат. (4) А да се воздржаа додека ти самиот не излезеше, подобро ќе им беше, а Аллах простува и Милостив е. (5)“

Потоа Возвишениот и Севишен Аллах ги укорил оние кои го повикуваат Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. зад собите во кои се наоѓаат неговите сопруги, како што тоа го прават неучтивите бедуини, па Возвишениот кажува: „**Повеќето од нив не сфаќаат.**“ Потоа Возвишениот Аллах укажал на кодексот на однесување во тоа, па вели: „**А да се стрпеа додека ти самиот не излезеше, подобро ќе им беше...**“ – значи ќе им беше подобро и покорисно и на дуњалукот и на ахиретот. Потоа Возвишениот кажува повикувајќи ги на теуба и покајување: „**А Аллах простува и Милостив е.**“ Веќе споменавме дека овој ајет е објавен во врска со Ел-Акра ибн Хабис ет-Темими р.а. кого многу го наведуваат.

Пренесува имамот Ахмед од Ел-Акра ибн Хабис, р.а.: „Дека тој го довикувал Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. викајќи: ,О, Мухамеде, о, Мухамеде‘, а има предание каде стои дека рекол: ,О, Аллахов Пратенику‘, па тој не му одговорил. Потоа рекол: ,О, Аллахов Пратенику, навистина мојата пофалба е убава, а моето кудење грозно.‘ На тоа Пратеникот с.а.в.с. рекол: ,Тоа му припаѓа на Возвишениот Аллах.“

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا أَنْ تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهَالَةٍ فَتُصْحَبُوا عَلَىٰ مَا فَعَلْتُمْ نَادِمِينَ وَاعْلَمُوا أَنَّ فِيكُمْ رَسُولَ اللَّهِ لَوْ يُطِيعُكُمْ فِي كَثِيرٍ مِّنَ الْأَمْرِ لَعَنِتُّمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ حَبَّبَ إِلَيْكُمُ الْإِيمَانَ وَزَيَّنَهُ فِي قُلُوبِكُمْ وَكَرَّهَ إِلَيْكُمُ الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ أُولَٰئِكَ هُمُ الرَّاشِدُونَ فَضَلَا مِّنَ اللَّهِ وَنِعْمَةً وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ

„О, верници, ако некој грешник ви донесе некаква вест, добро проверете ја, не знаејќи некому зло да не му направите, па, заради тоа што сте го сториле да се покаете. (6) И знајте дека меѓу вас е Аллаховиот Пратеник; кога тој би ве послушал во многу нешта, навистина

би настрадале, но Аллах на некои од вас вистинското верување им го направи омилено, и во срцата ваши како убаво ви го прикажа, а неверувањето и развратот и непослушноста ви ги направи замразени. Таквите се на Вистинскиот пат, (7) со добрината и благодатта Аллахова – а Аллах сè знае и мудар е. (8)“

Возвишениот наредува проверување на информациите кои доаѓаат од расипаниот човек поради претпазливост да не се пресуди според неговите зборови, бидејќи тој со таа вест може да биде лажливец или, пак, погрешно да ја пренесе па судијата може да се поведе по неговите зборови. Познато е дека Возвишениот Аллах забранува да се следи патот на расипниците. Заради тоа голем број од алимите одбиваат да се прифати пренесување од непознати лица, со цел да не се згреши во некое одредено прашање. Има и такви кои го прифаќаат пренесувањето од такви лица, бидејќи според нив задолжителна е проверката во случај пренесувачот на веста да е грешник, а не непозната личност. Многу научници спомнуваат дека овој ајет е објавен заради случајот на Велид ибн Укбе ибн ебу Муајт, кога Пратеникот с.а.в.с. го испратил да го преземе зекатот од племето Бену-Мусталик. За тоа зборуваат повеќе извори, а како најдобро е она што го спомнува имамот Ахмед во својот Муснед преку водачот на Бену-Мусталик Харис ибн ебу Дирар, татко на Џувејрије бинт Харис, мајка на сите верници, р.а.. Наведува имамот Ахмед преку Динар дека го слушнал Харис ибн ебу Дирар ел-Хузаи, р.а., каде кажува: Харис ибн Дирар раскажал: „Дојдов кај Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. па ме повика во исламот и јас тоа го прифатив. Потоа ме повика да давам зекат па и тоа го прифатив, а потоа реков: „Аллахов Пратенику, што мислиш да му се вратам на својот народ и да ги повикам во ислам и на делење зекат. Од оној кој ќе го прифати исламот ќе собирам зекат, а ти по некое време прати ми гласник да ти го дадам тоа што го собрав.“ Кога го собрав зекатот од тие кои ми се одзваа и го прифатија исламот и кога дојде договореното време, Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. да испрати претставник, претставникот го немаше. Јас заради тоа се загрижив, мислејќи дека Возвишениот Аллах и Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. се налутиле на мене. Ги повикав угледните од својот народ и им реков: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ми одреди време кога ќе испрати некого да го земе зекатот кој го собравме, а тој никогаш не го изневерил своето ветување. Единствено што би можело да биде е Пратениковата, с.а.в.с., лутина. Според тоа предлагам да појдеме кај него, да видиме за што се работи.“ Во меѓувреме Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. го испратил

Велид ибн Укбе ибн ебу Муајт да го преземе од мене зекатот. Меѓутоа, кога тој помина дел од патот се исплаши, се врати и му рече на Аллаховиот Пратеник, с.а.в.с.: „Навистина Харис ме спречи да земам зекат, а згора на тоа уште сакаше да ме убие.“ Потоа Пратеникот с.а.в.с. ми испрати претставници, кои со своите пријатели ги пресретнав надвор од Медина. Кога ме забележаа, повикаа: „Еве, тоа е Харис.“ Кога се сретнавме, ги прашав: „Кому сте му испратени?“ „Испратени сме кај тебе“, одговорија. „А зошто?“, прашав јас. „Пратеникот с.а.в.с. ти го испрати Велид ибн Укбе да го собере зекатот па тој се врати, а Пратеникот с.а.в.с. мисли дека не си сакал да го дадеш зекатот и дека си сакал да го убиеш неговиот претставник“, ми рекоа претставниците. „Се колнам во Оној Кој го испрати Мухамед, ниту сум го видел ниту ми дојде“, им реков. Кога дојдов кај Пратеникот с.а.в.с., ми рече: „Не сакаше да го дадеш зекатот, а се обиде и да го убиеш мојот претставник.“ „Не, се колнам во оној Кој те испрати, ниту сум го видел твојот претставник ниту ми дојде. Кога видов дека го нема, се упатив кај тебе, стравувајќи дека Возвишениот Allah и Неговиот Пратеник с.а.в.с. нешто се налутиле на мене.“ Тогаш Возвишениот Allah објави: „**О, верници, ако некој грешник ви донесе некаква вест, добро проверете ја, не знаејќи некому зло да не му направите, па, заради тоа што сте го сториле да се покаете**“, сè до зборовите на Возвишениот: „... со добрината и благодатта Аллахова –а Allah сè знае и Мудар е.“ (Куран: Ел Хуџурат, 8)“

Ова го пренесуваат Ибн ебу Хатим, Ибн Џерир и Таберани. Возвишениот Allah кажува: „**И знајте дека меѓу вас е Аллаховиот Пратеник**“ – то ест, бидете сигурни дека покрај вас е Аллаховиот Пратеник, затоа почитувајте го и искажете му почест, бидете учтиви со него и следете ги неговите наредби. Тој најдобро знае што е во ваш интерес и помилостив е кон вас од самите вас, а и неговото мислење за вас е поцелосно од вашето, како што кажува Возвишениот: „**Веровесникот им е побитен на верниците отколку тие сами на себеси.**“ (Куран: Ел-Ахзаб, 6) Потоа објаснил дека нивното мислење е безначајно во однос на грижата за нивното вистинско добро. Па Возвишениот кажува: „**Кога тој би ве послушал во многу нешта, навистина би настрадале**“ –значи, кога би ве следел во сè што самите го одбирате, тоа би ве одвело во грев, како што вели Возвишениот: „**Да се води Allah според нивните страсти, сигурно ќе го снемаше поредокот на небесата и на Земјата и во тоа што е на нив; Ние им го дадовме Куранот, славата нивна, но тие за славата нивна не внимаваат.**“ (Куран: Ел Муминун, 71) Додека зборовите на Возвишениот: „**Но Allah на некои**

од вас вистинското верување им го направи омилено, и во срцата ваши како убаво ви го прикажа“ – значи, го направи сакано во вашите души и го разубави во вашите срца. Пренесува имамот Ахмед од Енес р.а. кој кажува, Аллаховиот Пратеник, с.а.в.с., рекол: „Исламот се искажува јавно, а иманот е во срцето.“⁴ Потоа покажал со својата рака кон градите и рекол: „Богобојазливоста е тука, богобојазливоста е тука.“⁵

„а неверувањето и развратот и непослушноста ви ги направи омразени.“ – значи ви ги направи омразени неверувањето и развратот, а тоа се големите гревови. Ова е постепеност заради потполнување на благодатите. Додека зборовите на Возвишениот: „Таквите се на Вистинскиот пат“ – значи на оние кои ги поседуваат овие својства Аллах им дал упатство. Пренесува имамот Ахмед, со уште неколку хадиси од Ебу Руфа’а ез-Зерки, а овој од својот татко дека го слушнал Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. како прави дова во Битката на Ухуд, кога мушриците се повлекувале, говорејќи: – еден дел од она што го рекол – „Аллаху мој, направи ни го иманот омилен и украси го во нашите срца, а отфрли го од нас неверувањето, развратот и непослушноста и направи нè од оние кои се на Вистинскиот пат...“ Во еден мерфу хадис се кажува: „Кого го радуваат неговите добри дела, а го измачуваат неговите лоши дела, тој е верник.“ Потоа Возвишениот кажува: „со добрината и благодатта Аллахова...“ – значи ова давање со кое ве дарувал е благодат од Него за вас.

„а Аллах сè знае и мудар е.“ – значи, знае кој заслужува упатство, а кој заблуда. Мудар е во Своите зборови, во Своите дела, во Својот закон и прописи.

وَإِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا فَإِنْ بَغَتِ إِحْدَاهُمَا عَلَى الْأُخْرَى فَقَاتِلُوا الَّتِي تَبْغِي حَتَّى تَفِيءَ إِلَى أَمْرِ اللَّهِ فَإِنْ فَاءَتْ فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَأَقْسِطُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

„Ако се судрат две групи верници, смирете ги; а ако едната од нив се-пак ѝ стори насилство на другата, тогаш борете се против таа што сторила насилство сè додека не се врати кон Аллаховите прописи. Па ако се врати, тогаш непристрасно смирете ги и бидете праведни; Аллах, навистина, ги сака праведните. (9) Верниците се само браќа, затоа смирете ги вашите двајца браќа и плашете се од Аллах за да ви се укаже милоста. (10)“

Возвишениот Аллах им наредува на Своите робови да ги помират двете раскарани групи: **„Ако се судрат две групи верници, смирете ги...“** – и покрај меѓусебното војување Возвишениот Аллах ги нарекува верници. Со ова имамот Бухари и некои други, го поткрепуваат својот став дека не се излегува од рамките на иманот заради гревот, па дури тие и да бидат големи, додека спротивно мислење имаат хариџиите, мугезилите и сличните на нив. Во сахихот на Бухари се наведува хадисот за Хасан, а го пренесува Ебу Бекр р.а. каде се кажува: *„Аллаховиот Пратеник, с.а.в.с., еден ден држел хутба на минберот, а со него бил Хасан, синот на Али, р.а., па ќе погледнел малку во него, па малку во народот и рекол: ‚Навистина, овој мој син (внук) е господин, а можеби Аллах еден ден ќе направи преку него да се помират две големи групи од муслиманите.“* Така и се случило, како што рекол Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.. Преку него Возвишениот Аллах ги помирил Сиријците и Ирачаните по долготрајни војувања и жестоки судири. Додека зборовите на Возвишениот: **„А ако едната од нив сепак ѝ стори насилство на другата, тогаш борете се против таа што сторила насилство сè додека не се врати кон Аллаховите прописи...“** – то ест, сè додека не се врати на Аллаховите прописи и прописите на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. и да ја слушаат и следат само Вистината. Во сахих хадис се наведува од Енес ибн Малик р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„ Помогни го својот брат било тој да е оној кој некому прави неправда или пак оној врз кого се прави неправда! (залим или мазлум)‘ – па прашав: ‚О, Пратенику, знам како да му помогнам на мазлумот (обесправениот), но како да му помогнам на зулмукарот?‘ Пратеникот с.а.в.с. рече: ‚Да го спречиш насилство да прави, тоа му е навистина помош.“*

Наведува Ахмед од Енес р.а. кој кажува: *„Му беше речено на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.: ‚Аллахов Пратенику, што мислиш за тоа да го посетиш Абдулах ибн Убеј?‘ Пратеникот с.а.в.с. го јавнал своето магаре и се упатил кај него, а со него тргнале уште некои муслимани. Кога стигнал, Абдулах му рекол: ‚Не приближувај ми се, бидејќи, се колнам во Аллах, ми смета смрдеата од твоето магаре.‘ Слушајќи што рекол Абдулах, еден енсариј повикал: ‚Се колнам во Аллах, магарето на Аллаховиот Пратеник, мириса поубаво од тебе!‘ Тие зборови го налутиле еден Абдулахов пријател, а исто така, на другата страна се налутиле пријателите на спомнатиот енсариј па со стапови, раце и клонпи навалиле едни на други. По тој повод Возвишениот Аллах објави: **„Ако се судрат две групи на верници, смирете ги...“** (Куран: Ел Хуџурат, 9)“* За ова зборуваат Бухари и

Муслим. Возвишениот кажува: „...**Па ако се врати, тогаш непристрасно смирте ги и бидете праведни; Аллах, навистина, ги сака праведните.**“ – значи бидете праведни меѓу нив со цел секој од нив да биде праведно задоволен.

„**Аллах, навистина, ги сака праведните.**“ – пренесува Ибн ебу Хатим од Абдулах ибн Амр р.а. кој кажува: „Навистина, Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Навистина, оние кои биле праведни на дуњалукот ќе бидат на минбери од бисери во близина на Милостивиот Аллах поради праведноста на дуњалукот.““ Го пренесува Несаи, а овој е добар синџир, неговите луѓе се според условите на Сахих. Ни раскажал Абдулах ибн Језид со неговиот сенед од Абдулах ибн Амр р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Праведните кај Возвишениот Аллах на Судниот ден ќе бидат на светлосни минбери, од десната страна на Аршот (престолот), тоа се оние кои биле праведни во своите пресуди, кон својот народ и кон оние кои им биле потчинети.“ А зборовите на Возвишениот: „**Верниците се само браќа**“ – значи, сите се браќа по вера, како што рекол Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.: „Муслиманите се браќа, едни на други не смеат да прават насилство, ниту смеат еден со друг да се напуштаат.“ А во сахих се кажува: „Аллах ќе биде на припомош на оној кој ќе биде во помош на својот брат.“ Исто така во Сахих стои: „Пример на верниците во меѓусебната љубов, милост и сочувство е како едно тело. Кога ќе заболи еден негов орган, сите останати органи чувствуваат и му се придружуваат во болка од несоница и грозница.“ Зборовите на Возвишениот: „**затоа смирете ги вашите двајца браќа...**“ – значи двете раскарани групи.

„и плашете се од Аллах“ – значи во сите ваши работи. „**За да ви се укаже милоста.**“ – ова е објаснување од Возвишениот Аллах дека Тој е Милостив кон оној кој има страв од Него.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرَ قَوْمٌ مِّن قَوْمٍ عَسَىٰ أَن يَكُونُوا خَيْرًا مِّنْهُمْ وَلَا نِسَاءٌ مِّن نِّسَاءٍ
عَسَىٰ أَن يَكُنَّ خَيْرًا مِّنْهُنَّ وَلَا تَلْمِزُوا أَنفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا بِاللُّقَابِ بِئْسَ الْإِسْمُ الْفُسُوقُ
بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَن لَّمْ يَتُبْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ

„О, верници, мажите едни на други нека не им се потсмеваат, можеби едните се подобри од нив, а ниту жените на други жени, можеби тие се подобри од нив. И не прекорувајте се едни со други и не нарекувајте се едни со други со грди прекари! О, колку е грдо грешничкото

име по верувањето! А тие што нема да се покајат – самите себеси неправда си чинат. (11)“

Возвишениот забранува потсмевање и понижување на луѓето, како што е наведено во сахих хадис од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. каде кажува: „Надменост е отфрлање на вистината и понижување на луѓето.“ – то ест, сметајќи ги другите дека се со помала вредност, што е харам. Понекогаш може да се случи омаловажуваниот да биде подобар кај Возвишениот Аллах од оние кои го чинат тоа. Заради тоа Возвишениот Аллах кажува: „**О, верници, мажите едни на други нека не им се потсмеваат, можеби едните се подобри од нив, а ниту жените на други жени, можеби тие се подобри од нив...**“ – а тоа значи забрането е и за мажите и за жените. Возвишениот кажува: „**И не прекорнувајте се едни со други...**“ – како што е кажано: „**И самите себеси не се убивајте.**“ (Куран: Ен Ниса, 29) – значи немојте меѓусебно да се убивате ниту да се прекорнувате. Клеветењето е со дело а потсмевањето со говор. Тоа е понижување на луѓето и насилство кон нив кое се прави со клевета и иронични зборови. А Возвишениот кажува: „**Тешко на секој клеветник, потсмевач.**“ (Куран: Ел Хумезе, 1) – значи, заради зборовите и делата. А зборовите на Возвишениот: „**И не нарекувајте се едни со други со грди прекари!**“ значи, немојте едни на други да се нарекувате со прекари кои соодветното лице не би сакало да ги чуе. Пренесува имамот Ахмед од Џубејре ибн Дахак, кој кажува: „Поради нас, од племето Бени Селеме е објавено: **И не нарекувајте се едни со други со грди прекари!**“, на кажува: „Дошол Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. во Медина, а меѓу нас немаше ниеден човек, а да нема по две-три имиња. Кога Пратеникот некој од нив ќе го повикаше со едно од тие имиња, ќе рекле: ‚О, Аллахов Пратенику, тој се лути заради тоа.‘ Па е објавено: **И не нарекувајте се едни со други со грди прекари!**“ Исто ова го пренесува и Ебу Давуд. Зборовите на Возвишениот: „**О, колку е грдо грешничкото име по верувањето!**“ – значи, потценувачкиот прекар е грдо својство, како што било во паганскиот период во кој се упропастиле себеси, а потоа влегле во исламот. „**А тие што нема да се покајат**“ – заради ова „**самите себеси неправда си чинат.**“

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَبَ بَعْضُكُم
بَعْضًا أَيُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ

„О, верници, чувајте се од многу сомнежи, некои сомнежи се навистина грев. И не шпионирајте се едни со други и не озборувајте се едни со други! Зарем на некого од вас му е мило да го јаде месото на својот мртов брат? – а вам тоа ви е одвратно – затоа плашете се од Аллах, Аллах, навистина, го прима покајанието и Милостив е. (12)“

Возвишениот Аллах им забранил на Своите робови многу сомневања, а во тоа спаѓа навредата кон семејството, ближните и луѓето, без никаква причина, бидејќи нешто од тоа е очигледен грев, па нека го избегнуваат тоа од претпазливост. Пренесовме од владетелот на верниците Омер ибн ел-Хатаб р.а. дека рекол: „Никогаш не се сомневај ниту за еден збор кој ќе излезе од устата на твојот брат, дека тој збор е нешто друго освен вистина (добро), кога веќе можеш да му најдеш за тоа добра основа.“

Пренесува Малик од Ебу Хурејре р.а. дека Аллаховиот Пратеник, с.а.в.с., рекол: „*Чувајте се од сомнежи, бидејќи сомневањата се најголема лага. Немојте да се шпионирате, немојте да се прислушувате, немојте еден на друг да завидувате, ниту меѓусебно мразите, ниту еден на друг грб да му врти. Бидете, о, Аллахови робови, браќа.*“ Ова го пренесуваат Бухари, Муслим и Ебу Давуд од Утбе, а овој од Малик. Енес р.а. кажува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „...*Не му е дозволено на муслиманот да го избегнува братот муслиман повеќе од три дена.*“ Ова го пренесуваат Муслим и Тирмизи кој го смета за веродостоен од Суфјан ибн Ујејне.

„И не шпионирајте се едни со други...“ – немојте да се набљудувате, следите еден со друг, шпионирањето обично се однесува на нешто лошо. Од него произлегува поимот „џасус“ а значи шпион, додека зборот „распрашување“ повеќе се однесува за нешто добро, како што вели Возвишениот Аллах говорејќи за Јакуб а.с.: **„О, синови мои, одете и распрашајте се за Јусуф и за братот негов.“** (Куран: Јусуф, 87) Понекогаш двата збора се употребуваат во негативна смисла, како што е наведено во сахих хадис кој претходно го споменаваме. Зборовите на Возвишениот: **„...и не озборувајте се едни со други...“** – во ова се укажува на забраната за озборување која веќе Законодавецот ја објаснил. Така стои и во хадисот кој го наведува Ебу Давуд од Ебу Хурејре р.а. кој кажува: „*Знаете ли што е озборување?*“ – асхабите одговориле: *„Аллах и Неговиот Пратеник тоа го знаат најдобро!“* – по што тој рекол: *„Озборувањето е да говориш за својот брат тоа што тој не го сака!“* „А што ако е вистина она што го

говорам за него?’ – запрашал некој, а Пратеникот с.а.в.с. одговорил: *„Ако е тоа вистина – си го озборува, а ако не е – тогаш си го оклеветил.“* Истото ова го пренесува и Тирмизи, спомнувајќи дека хадисот е хасен сахих, а го наведува и Ибн Џерир. Озборувањето е грев според консензусот на уметот (иџма), додека исклучок од тоа озборување е во оној случај кога преовладува општозаеднички интерес, како што е при изнесување на добрите и лошите својства на пренесувачот на хадиси и при давање совет и сл. Сè друго е строго забрането. Заради ова Возвишениот Аллах озборувањето го споредил со јадење месо на мртвиот брат, како што стои: **„Зарем на некого од вас му е мило да го јаде месото на својот мртов брат? – а вам тоа ви е одвратно...“** – значи онака како го мразите тоа природно, мразете го ова верски бидејќи казната за тоа е преголема. Со овој начин сака да се предизвика одвратност кон тоа дело, а и само предупредување, како што кажува Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. за лицето кое нешто подарило, па потоа тоа го бара назад – дека е: *„Како куче кое ќе поврати на потоа пак го изеде.“* Пренесува Ебу Давуд од Ебу Хурејре р.а. кој кажува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„На секој муслиман кон другиот муслиман забранети му се неговиот имот, неговата чест и неговата крв, доволно зло за човекот е тоа да го понижува својот брат муслиман.“* Ова го пренесува Тирмизи. Пренесува Ебу Давуд од Ебу Бурде ел-Белеви, кој кажува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„О вие собрани, кои верувате само со јазикот, а иманот сè уште не допрел до вашите срца, не ги озборувајте муслиманите и не ги истражувајте нивните мани, затоа што кој ќе ги истражува нивните мани, Аллах ќе му ги открие маните. А чија мана Аллах ќе ја открие, ќе го посрамоти во неговото семејство!“* Потоа, пренесува Ебу Давуд од Енес ибн Малик, кој кажува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„Кога бев на Мираџ, поминав покрај едни луѓе кои со бакарни нокти сами себеси си ги гребеа лицата и градите, па запрашав: „Џибрил, кој се овие?“ а тој одговори: „Тоа се оние кои ги озборуваа другите луѓе и ја девалвираа нивната чест!“* Овој хадис го пренесува и Ахмед. А наведува Ибн ебу Хатим од Ебу Сеид ел Худри, кој кажува: *„Рековме: „Аллахов Пратенику, раскажи ни што си видел во ноќта на Мираџ“, па одговорил: „Потоа ме одведе до еден дел на Аллаховите созданија. Тој е еден народ чии претставници приоѓаат од страна едни на други и сечат од нив парче од телото, слично на обувки, па кога на некој од нив му се стави во уста, му се кажува: Јади, како што си јадел – а тој во тоа јадење ќе наоѓа само смрт.“* О Мухамеде, и кога во тоа би нашле смрт, таа му е одвратна. Па прашав: О,

Џибриле, кои се овие?‘, Тоа се клеветници, постмевачи‘ – одговори тој. Па се кажува: ‚Зарем на некој од вас би му било драго да го јаде месото на својот умрен брат – а тоа вам ви е одвратно.‘ Таа одвратност се однесува токму на ова јадење месо.“ Вака се наведува овој хадис, а кој веќе сме го цитирале и подолго обработиле толкувајќи го поглавјето „Ел Исра“, а на Аллах му припаѓа сета благодарност. Пренесува хафиз Ебу Јала во својот ривает за настанот кој е поврзан за каменување на Маиз р.а. каде кажува: „Пратеникот с.а.в.с. слушнал двајца луѓе од кои едниот му кажувал на другиот: ‚Зар не го гледаш овој кого Аллах го заштитил, а душата сè уште не го оставила, сè додека не беше каменуван како куче?!‘ Пратеникот с.а.в.с. се движел додека не сретнал мрша од пцовисано магаре, а потоа рекол: ‚Каде се оние двајца, нека дојдат тука нека јадат од мршата на магарево!‘ Тие зачудено запрашале: ‚Аллах да ти се смилува, Аллахов Пратенику, па зарем се јаде ова?!‘ Пратеникот на тоа им рекол: ‚Она што пред малку го зборувавте за вашиот брат муслиман, е положило од јадењето на пцовисано магаре. Се колнам во Оној во чии раце е мојата душа, тој (Маиз) сега ужива во убавините на џенетските реки!“ Пренесувачите на овој хадис се доверливи. Имамот Ахмед наведува од Џабир ибн Абдулах р.а. кој кажува: „Бевме со Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. кога во една прилика осетивме смрдеа на труп, па нè запраша: ‚Знаете ли каква е таа смрдеа? Тоа е смрдеа (лошиот здив) од оние кои ги озборуваат верниците!“

Зборовите на Возвишениот: „затоа плашете се од Аллах“ – то ест, од она што ви го наредил и од она што ви го забранил, затоа внимавајте и чувајте се од тоа.

„Аллах, навистина, го прима покајанието и Милостив е“ – значи го прима покајувањето на оној кој ќе Му се покае, а Милостив е кон оној кој ќе му се врати и се потпре на Него. Погolem дел од алимите кажува: „Патот на оние кои ги озборуваат луѓето за да се покајат и прекинат со тоа е цврсто да одлучат дека повеќе нема да се вратат на тоа, да се покајат за она што изминало и да побараат халалук од оној што го озбурвале.“ Така кажуваат едни, додека други сметаат: „Не е потребно барање халалук, затоа што постои можност по јавната изјава да дојде до уште поголемо вознемирување од она кое веќе се случило.“

Има уште еден начин, а тоа е да го пофали оштетениот пред група луѓе во чие присуство го понижил, па да го пофали во толкава мера во која порано го понижил, па така едното да биде за другото. Така наведува имамот Ахмед од Муаз ибн Енес ел-Џухени р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Кој ќе го земе во заштита верникот од мунафикот кој го озборува, Аллах на Судниот

ден ќе му испрати мелек кој ќе го штити неговото тело од цехенемскиот оган. А кој ќе го нападне муслиманот сакајќи да го осрамоти, Аллах ќе го задржи на цехенемскиот мост сè додека не ја вкуси заслужената казна заради оној кого го оклеветил. “Тоа истото го наведува и Ебу Давуд.

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ

„О, луѓе, Ние од еден маж и од една жена ве создадовме и на народи и племиња ве поделивме за да се запознавате. Најугледен кај Аллах е тој што најмногу се плаши од Него; Аллах, навистина, сè знае и ништо не Му е скриено. (13)“

Возвишениот Аллах соопштува дека луѓето ги создал од една личност и од него го создал неговиот пар, а тоа се Адем и Хава, и го поделил на народи и племиња, така сите луѓе се еднакви по потекло, создадени од земја, односно од Адем и Хава а.с.. Се разликуваат само по прашање на верата и тоа во она колку е покорен на Возвишениот Аллах и колку го следи Неговиот Пратеник а.с. Заради тоа, Возвишениот вака зборува, по забраната за озборување и меѓусебно понижување луѓето ги предупредува на еднаквоста на човечкиот род.

„О, луѓе, Ние од еден маж и од една жена ве создадовме и на народи и племиња ве поделивме за да се запознавате...“ – значи, како да се постигне меѓусебно запознавање и внатре и надвор од племенската заедница. Пренесува Ебу Иса ет-Тирмизи од Ебу Хурејре р.а., а тој од Пратеникот с.а.в.с. кој рекол: *„Запознајте го своето потекло, со тоа што ќе ги зацврстите роднинските врски, бидејќи, навистина родниниските врски донесуваат љубов во семејството, богатство во имотот и продолжување на животот.“* Потоа рекол дека овој хадис е гариб и не се знае за некоја слична верзија.

Возвишениот кажува: **„Најугледен кај Аллах е тој што најмногу се плаши од Него...“** – значи, одликување на едните луѓе над другите кај Аллах е само по богобојазливоста, а не по потеклото. За ова се наведуваат повеќе хадиси од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., како што е: *„Најдобри меѓу вас во исламот се оние кои се најдобри и во периодот на цахилиетот, ако ја сфатат верата...“* Го пренесува Бухари од Ебу Хурејре р.а..

Муслим пренесува од Ебу Хурејре р.а. кој кажува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„Навистина, Аллах не гледа во вашите изгледи ниту во вашите имоти, туку гледа во вашите срца и вашите дела.“* Ова го спомнува и Ибн Маџе.

Пренесува Ибн ебу Хатим од Ибн Омер р.а. кој кажува: *„Направил таваф Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. во денот на освојување на Мека, а на својата камила со исечени уши, допирајќи ги столбовите на Каба со својот стап во раката. Не нашол за неа место за одмор покрај џамијата, па заминал меѓу луѓето и излегол до едно корито и се одморил. Потоа Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. одржал говор врз својата камила, се заблагодарил на Возвишениот Аллах со најубава пофалба, па рекол: ‚О, луѓе, навистина Аллах ги отргнал вашите мани од паганското време и фалењето со своите татковци. А луѓето ги има два вида: човек добар, богобојазлив, благороден на Возвишениот и човек грешник, расипник, фасик.‘* Возвишениот Аллах кажува: **‚О, луѓе, Ние од еден маж и од една жена ве создадовме и на народи и племиња ве поделивме за да се запознавате. Најугледен кај Аллах е тој што најмногу се плаши од Него; Аллах, навистина, сè знае и ништо не Му е скриено.‘** Потоа Пратеникот с.а.в.с. додаде: *„Го кажувам ова барајќи прошка за себе и за вас.“* Ова го спомнува Ибн Хумејд.

Имамот Ахмед го пренесува хадисот од Дуре бинт Ебу Лехеб р.а. која кажува: *„Стана еден човек кон Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. додека тој беше на минбер и праша: ‚О, Аллахов Пратенику, кој е најдобар човек?‘* *„Најдобар од луѓето е оној кој е најучен и најбогобојазлив кон Возвишениот Аллах, наредува добродетел, забранува лоши дела и ги одржува роднинските врски“* – одговорил Пратеникот с.а.в.с.“

Зборовите на Возвишениот: **„Аллах, навистина, сè знае и ништо не Му е скриено“** – значи, добро ве познава, известен е за вашите постапки и прави што сака: ве упатува или ве остава во заблуда, укажува милост или казнува. Тој е Оној кому сè Му е познато. Еден дел од алимите врз основа на овој ајет и хадис смета дека доволен услов (кефае) за брак е верата, и не се условува друго нешто поради зборовите на Возвишениот: **„Најугледен кај Аллах е тој што најмногу се плаши од Него“** – додека другите земаат други аргументи кои се спомнати во фикхските (правните) дела, како што е нашето дело „Китабул-ахкам“, кое содржи еден дел од тоа.

قَالَتِ الْأَعْرَابُ آمَنَّا قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا وَلَكِنْ قُولُوا أَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ وَإِنْ تُطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَا يَلِتْكُمْ مِنْ أَعْمَالِكُمْ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ قُلْ أَتَعْلَمُونَ اللَّهَ بِدِينِكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ يَمُنُّونَ عَلَيْكَ أَنْ أَسْلَمُوا قُلْ لَا تَمُنُّوا عَلَيَّ إِسْلَامَكُم بَلِ اللَّهُ يَمُنُّ عَلَيْكُمْ أَنْ هَدَاكُمْ لِلْإِيمَانِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ غَيْبِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ

„Некои бедуини велат: ‚Ние веруваме!‘ Кажи: ‚Вие не верувате. Туку кажете: Го примивме исламот! – а иманот уште не е влезен во вашите срца. А ако Му бидете покорни на Аллах и на Неговиот Пратеник, Тој ни малку нема да ви ја намали наградата за вашите дела.‘ – Аллах, навистина, простува и Милостив е. (14) Вистински верници се само тие што веруваат во Аллах и во Пратеникот Негов и потоа веќе не се сомневаат, и се борат на Аллаховиот пат со имотите свои и со животите свои. Тие се искрените! (15) Кажи: ‚Зарем вие да Го запознавате Аллах за верувањето свое, кога Аллах знае сè што е на небесата и на Земјата! Аллах сè знае. (16) Тие ти префрлаат што примиле ислам. Кажи: Не префрлајте ми што го примивте исламот; напротив, Аллах вам ви подари милост со тоа што во вистинската вера ве упати, ако искрено говорите. (17) Аллах сигурно ги знае тајните на небесата и на Земјата и Аллах добро го гледа тоа што го правите. (18)“

Возвишениот Аллах ги критикува бедуините тоа што самите себеси се нарекуваат верници, а штотуку го прифатиле исламот, а за тоа време не успеале да го зацврстат верувањето во своите срца.

„Некои бедуини велат: ‚Ние веруваме!‘ Кажи: ‚Вие не верувате. Туку кажете: Го примивме исламот! – а иманот уште не е влезен во вашите срца.‘“ – од овој благороден ајет може да се заклучи дека иманот е нешто поспецијален во однос на исламот, како што е правецот на ехлу-сунне вел-џема’а, па го споменуваат хадисот на Џибрил а.с., кога прашал што е ислам, потоа иман и потоа ихсан. На тој начин се одликува од општо во посебно, а од посебно во уште подобро. А бидејќи бедуините самите се воздигнале на положба на која сè уште не дошле, на овој начин им

се привлекува вниманието заради тоа. Тие не спаѓаат во категоријата на мунафици, како што некои ги третираат, бидејќи да се како нив би се однесувале свирепо и нечесно како што така се спомнуваат мунафиците во поглавјето „Ет Теуба“ (97. ајет). Меѓутоа, за нив се зборува на еден воспитен начин.

„Кажите: „Вие не верувате. Туку кажете: Го примивме исламот! – а иманот уште не е влезен во вашите срца“ – значи, сè уште не сте стигнале до тоа да ја сфатите суштината на верата. Потоа Возвишениот вели: **„А ако Му бидете покорни на Аллах и на Неговиот Пратеник, Тој ни малку нема да ви ја намали наградата за вашите дела.“** – значи, нема да ви ускрати од вашите награди ништо, како што Возвишениот Аллах вели: **„А делата нивни нема ниту малку да ги намалиме.“** (Куран: Ет Тур, 21), или како што кажува: **„Аллах, навистина, простува и Милостив е“** – значи, кон оние кои се каат и бараат прошка. Возвишениот Аллах кажува: **„Вистински верници се...“** – значи оние чиј иман е потполн, а тоа се: **„...само тие што веруваат во Аллах и во Пратеникот Негов и потоа веќе не се сомневаат...“** – значи не постои ниту трошка сомнеж во нивното верување, тие се наоѓаат во една таква состојба, состојба на вистинско и чисто верување.“

„И се борат на Аллаховиот пат со имотите свои и со животите свои.“ – значи, се предаваат со цело срце и највредното од своето богатство во покорноста на Возвишениот Аллах, со цел да го постигнат Неговото задоволство.

„...Тие се искрените!“ – кога кажуваат дека се верници. Не се како некои бедуини во кои нема иман освен она што е на јазикот. Пренесува имамот Ахмед од Ебу Сеид ел-Худри, р.а., кој кажува: *„Навистина, Пратеникот с.а.в.с. рекол: „Верниците на дуњалукот се делат во три групи: оние кои веруваат во Возвишениот Аллах и Неговиот Пратеник и во тоа не се сомневаат и се борат на Аллаховиот пат со својот имот и живот; оние на кои луѓето можат да им ги доверат своите имоти и своите животи и оние кои своите желби ги препуштаат на Возвишениот Аллах.“* Зборовите на Возвишениот: **„Кажите: „Зарем вие да Го запознавате Аллах за верувањето свое...“** – значи, зарем вие да го известите за она што е во вашите души, **„...кога Аллах знае сè што е на небесата и на Земјата...“** – значи ништо не може да му се сокрие, ниту на Земја ниту на небо, па дури и колку едно зрно, ниту помалку од тоа, а ниту поголемо. **„Аллах сè знае.“** – потоа Возвишениот кажува: **„Тие ти префрлаат што примиле ис-**

лам. **Кажи: „Не префрлајте ми што го примивте исламот...“** – значи, бедуините кои приговарале заради својот ислам, следење и помагање на Пратеникот с.а.в.с. Возвишениот одговарајќи им кажува: **„Кажи: „Не префрлајте ми што го примивте исламот...“** – бидејќи ако има корист од исламот, таа корист ќе биде за вас, а Аллах во сето тоа нуди среќа.

„...Напротив, Аллах вам ви подари милост со тоа што во вистинската вера ве упати, ако искрено говорите.“ – значи, се повикувате во исламот како што им рекол Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. на енсариите на Хунејн: *„О, енсариин, зарем не ве најдов заталкани, па Аллах преку мене ве упати? И бевте разединети, па Аллах преку мене ве зближи, бевте сиромашни, па Аллах преку мене ве збогати?“* Секогаш кога ќе ги прашаше нешто тие одговараа дека Аллах и Неговиот Пратеник најдобро ги почестил. Пренесува хафизот Ебу Бекр ел-Безар од Ибн Абас, р.а., кој кажува: *„Од племето Бену-Есед дошле кај Пратеникот, а.с., и му рекле: „О, Аллахов Пратенику, го прифативме исламот и не војувавме против тебе, додека другите Арапи војувале“, па Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Нивното сфаќање е мало, а шејтанот зборува преку нивниот јазик.“* И објавен е овој ајет: **„Тие ти префрлаат што примиле ислам...“** Потоа кажува: „Не ни е позната друга верзија освен оваа.“ Потоа Возвишениот повеќепати повторува дека Му се познати вестите кај сите битија и дека ги гледа делата на сите созданија, па кажува: **„Аллах сигурно ги знае тајните на небесата и на Земјата и Аллах добро го гледа тоа што го правите.“**

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ел Хуџурат“.

На Аллах му припаѓа благодарноста и добродетелта. Го молиме да ни го покаже Вистинскиот пат и да ни помогне во нашиот труд да го завршиме ова дело со цел да го задоволиме Возвишениот Господар, Аллах.

50. Поглавје – „Каф“ (Каф)

Објавено во Мека – 45 ајети, освен 38. ајет, тој е медински

Објавено е по поглавјето Ел Мурселат

Ова поглавје е прво поглавје во делот на Куранот со кратки поглавја според најисправното толкување, а доказ за тоа е она што го спомнува Ебу Давуд од Осман ибн Абдулах ибн Еус, а тој од својот дедо, како што кажува Абдулах ибн Сеид: Ми раскажа Еус од Ибн Хузејфе кој кажува: „Дојдовме кај Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. во делегацијата на племето Секиф. Сојузниците отседнаа кај Мугире ибн Шубе р.а., а под својот шатор Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. го угости племето Бену-Малик. Муседед кажува, а бил еден од делегатите на Бену-Секиф: „Пратеникот, с.а.в.с., секоја ноќ по јација доаѓаше и држеше говор стоејќи на нозе сè додека не се умори од долгото стоење. Многу ни раскажаува-ше за она што го доживеал од своето племе Курејш, така еднаш рече: Не е исто! Бевме ослабнати и понижени – Муседед додал: во Мека – а кога отидовме во Медина, настанала војна со променлив исход, па некогаш ние ги победувавме, а некогаш тие нас.“ Една вечер, Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. не се појавил во вообичаеното време, па рековме: „Вечерва не ни дојде!“ – а Пратеникот с.а.в.с. рече: „Ненадејно ми дојде објава на мојот хизб од Куранот, па одбив да дојдам сè додека не заврши.““ Еус кажува: „Ги прашав другарите на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. како го делат Куранот, па ми одговорија: „На три, пет, седум, девет, одинаесет, тринаесет и на дел (хизб) со кратки поглавја (ел-муфессал).“

Ова го наведува Ибн Маџе и имамот Ахмед. Кога би се придржувале за ова, тогаш поглавјето Каф би било по 48. поглавје.

Објаснувањето за тоа би било на следниов начин: три: Ел Бекара, Али Имран и Ен Ниса; пет: Ел Маида, Ел Енам, Ел Араф, Ел-Енфал и Ет Теуба; седум: Јунус, Худ, Јусуф, Ер Рад, Ибрахим, Ел Хиџр, Ен Нахл; девет: Субхане (Ел Исра), Кехф, Мерјем, Таха, Ел Енбија, Ел Хаџџ, Ел Муминун, Ен Нур и Ел Фуркан; одинаесет: Еш Шуара, Ен Немл, Ел Касас, Ел Анкебут, Ер Рум, Лукман, Елиф-ламим Ес Сеџда, Ел Ахзаб, Себе, Фатир, Јасин; тринаесет: Ес Сафат, Сад, Ез Зумер, Ел Гафир, хамим сеџда (Фуссилет), Хамим ајн син каф (Еш Шура), Ез

Зухруф, Ед Духан, Ел Џасије, Ел Ахкаф, Ел Китал (Мухамед), Ел Фетх, и Ел Хуџурат. Потоа доаѓа хизб со кратки поглавја, како што кажуваат асхабите р.а. наведувајќи дека тој почнува со поглавјето „Каф“. Така и ние наведовме, а благодарноста му припаѓа само на Возвишениот Аллах.

Пренесува имамот Ахмед од Абдулах ибн Абдулах дека Омер ибн ел-Хатаб р.а. го прашал Вакид ел-Лејси: „*Што учел Пратеникот с.а.в.с. за бајрам-намаз?*“ Тој одговорил: *„Каф и иктеребе (Ел-Камер).“* Го бележат Муслим и четворицата автори на Сунен, пренесувајќи го од Малик.

Имамот Ахмед пренесува од Уму Хишам, ќерката на Харис, која кажува: *„Клањавме џума-намаз со Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. долго, а тој во таа прилика го учеше поглавјето „Каф“, така што слушајќи го, го научив напамет.“* Овој хадис го бележат Муслим и Ебу Давуд.

Со ова сака да се каже дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. го учел ова поглавје на големи собири, како што се бајрамите и џумите, а заради тоа што тоа во себе содржи говор за почетокот на создавањето, оживувањето, Судниот ден, полагањето сметка, ценетот и џехенмот, наградата и казната, поттикнувањето на добро и заплашување со казна – тергиб и терхиб, а Аллах најдобро знае.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ق وَالْقُرْآنِ الْمَجِيدِ بَلْ عَجِبُوا أَنْ جَاءَهُمْ مُنذِرٌ مِنْهُمْ فَقَالَ الْكَاْفِرُونَ هَذَا شَيْءٌ عَجِيبٌ
أَئِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا ذَلِكَ رَجْعٌ بَعِيدٌ قَدْ عَلِمْنَا مَا تَنْقُصُ الْأَرْضُ مِنْهُمْ وَعِنْدَنَا كِتَابٌ حَفِيظٌ
بَلْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ فَهُمْ فِي أَمْرٍ مَّرِيجٍ

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Каф! Се колнам во славниот Куран, (1) тие се чудат што им дошол еден од нив да ги опоменува, па, неверниците велат: Тоа е чудно нешто! (2) Зарем кога ќе изумреме и земја ќе станеме? Тоа е незамисливо враќање! (3) Ние знаеме што од нив земјата ќе уништи, кај нас е Книгата која сè чува. (4) Меѓутоа, тие ја негираат Вистината која им доаѓа и тие се колебливи во збунета состојба. (5)“

„Каф“ е една од буквите на арапското писмо спомнати во почетокот на некои поглавја, како што Возвишениот кажува на други места: „Сад, Нун, Елиф-ла-мим, Ха-мим, Јасин“ и слично на тоа. Тоа го кажуваат Муџахид и некои други муфесири. Веќе зборувавме за овие харфови на почетокот на поглавјето „Ел Бекара“, така што нема потреба од повторување. Се спомнува дека Каф е планина која ја опкружува целата Земја, па ја нарекуваат планината Каф, а Аллах најдобро знае, но ова изгледа дека е легенда (измислица) на Синовите на Израил, а мое мислење е дека тоа и слични на него се продукт на измислица на некои нивни отпадници кои на тој начин ги лажат луѓето по прашањето на верата.

Зборовите на Возвишениот: **„Се колнам во славниот Куран“** – значи, чесниот и возвишениот, кому: **„Тој (Куранот) навистина е возвишена книга, лагата не може да ѝ пријде од која било страна, таа е Објава од Мудриот и за благодарност достојниот.“** (Фуссилет, 42) Зборовите кои доаѓаат по заклетвата содржат пратеништво и ветување кое ќе се исполни. Меѓутоа, и да нема заклетва, ќе беше доволно она што е кажано досега од заклетвите кои претходно се спомнати во Куранот, како што се: **„Сад! Се колнам во Куранот кој содржи опомена, навистина се арогантни и инаетливи тие што не сакаат да веруваат!“** (Сад, 1-2) а така и овде кажува: **„Каф! Се колнам во славниот Куран, тие се чудат што им дошол еден од нив да ги опоменува, па, неверниците велат: „Тоа е чудно нешто!“** – значи, се чудат што им е испратен Пратеник од луѓето, како што Возвишениот кажува: **„Зошто им е чудно на луѓето што Ние му објавуваме на еден од нив: „Опоменувај ги луѓето!“** (Куран: Јунус, 2) Со ова сака да се каже дека не е никакво чудо, бидејќи Возвишениот Аллах одбира од пратениците и меѓу мелеците и меѓу луѓето. Потоа, Возвишениот Аллах ги наведува зборовите на нивното чудење за настаните за кои тие сметаат дека се невозможни: **„Зарем кога ќе изумреме и земја ќе станеме? Тоа е незамисливо враќање!“** – значи, тие се прашуваат: кога ќе умрат и постанат прашина, како е можно нивно враќање – сметајќи го тоа секако невозможно. Возвишениот Аллах им одговара: **„Ние знаеме што од нив земјата ќе уништи“** – значи, Нам не може да ни се сокрие ниту еден дел од нивното тело, каде и да се наоѓа.

„кај нас е Книгата која сè чува.“ – то ест, книга која ги чува сите нешта, потполно и точно. Потоа, Возвишениот ги објаснува причините за нивното неверување и негирање на оживувањето, па кажува: **„Меѓутоа, тие ја негираат Вистината која им доаѓа и тие се колебливи во збунета состојба.“** – значи, во

променлива, колеблива и нејасна состојба. А тоа е состојбата на секој оној кој ќе ја напушти Вистината, па било што да каже потоа е безвредно.

أَفَلَمْ يَنْظُرُوا إِلَى السَّمَاءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ بَنَيْنَاهَا وَزَيَّنَّاهَا وَمَا لَهَا مِنْ فُرُوجٍ وَالْأَرْضِ مَدَدْنَاهَا
وَأَلْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ تَبْصِرَةً وَذِكْرَى لِكُلِّ عَبْدٍ مُنِيبٍ وَنَزَّلْنَا
مِنَ السَّمَاءِ مَاءً مُبَارَكًا فَأَنْبَتْنَا بِهِ جَنَّاتٍ وَحَبَّ الْحَصِيدِ وَالنَّخْلَ بَاسِقَاتٍ لَهَا طَلْعٌ نَضِيدٌ
رِزْقًا لِلْعِبَادِ وَأَحْيَيْنَا بِهِ بَلَدَةً مَيِّتًا كَذَلِكَ الْخُرُوجُ

„Зошто не го погледнат небото над себе? – како го создадовме и го украсивме и како во него нема неред! (6) А Земјата ја распостеливме и по неа неподвижни брда расфрлавме и дадовме од неа прекрасни разновидни растенија да никнуваат, (7) за да размисли и за да се опомене секој роб кој на Господарот свој Му се обраќа. (8) Ние од небото спуштате благословена вода и со нејзина помош правиме да никнуваат градини и жито што се жнее, (9) и високи палми во кои плодовите се натрупани едни над други, (10) како храна за робовите и Ние со неа ги оживуваме мртвите предели; такво ќе биде и оживувањето. (11)“

Возвишениот Аллах ги предупредува Своите робови на Својата голема моќ и дека е поголем од она за што тие се чудат и не веруваат. „Зошто не го погледнат небото над себе? – како го создадовме и го украсивме“ – со светилки.

„И како во него нема неред!“ – значи, нема никакви пукнатини и расцепувања, значи нескладност, како што кажува Возвишениот: „Тој што седумте неба едни врз други ги создаде како слоеви – ти во тоа што Семилосниот го создава не гледаш никаков несклад, па повторно погледни да не видиш некаков недостаток.“ (Куран: Ел Мулк, 3)

Зборовите на Возвишениот: „А Земјата ја распостеливме“ – значи ја направивме широка; „и по неа неподвижни брда расфрлавме“ – а тоа се планините кои ја штитат земјата од колебање.

„и дадовме од неа прекрасни разновидни растенија да никнуваат“ – што значи сите видови на житарки, плодови и билки со најубав изглед и облик.

„за да размисли и за да се опомене секој роб кој на Господарот свој Му се обраќа“ – значи глетката на небесата и Земјата и сè што е на нив од големи

знаменија укажува и го опоменува секој човек покајник да се врати кај Возвишениот Аллах.

Зборовите на Возвишениот: „**Ние од небото спуштаме благословена вода**“ – значи корисна, „**и со нејзина помош правиме да никнуваат градини.**“ – значи, бавчи полни со плодови и слично на тоа. „**И жито што се жне...**“ – то ест, се мисли на житарки кои можат да се јадат, но и да се складираат. „**и високи палми**“ – значи, огромни, „**...во кои плодовите се натрупани едни над други.**“ – значи, наредени едни над други. „**...како храна за робовите**“ – значи, за сите созданија.

„**И Ние со неа ги оживуваме мртвите предели.**“ – тоа е гола, сува земја врз која се спушта дожд, па таа ќе зазелени и добро ќе роди, потоа од тоа ќе израснат прекрасни билки. Значи, кога не биле никакви билки, спуштен е дожд, па сè зазеленило. Ова е пример за оживувањето по смртта за оние кои го негираат. На тој начин Возвишениот Аллах ги оживува мртвите, па кажува: „**Такво ќе биде и оживувањето**“ – то ест, оживувањето по смртта, како што кажува Возвишениот: „**И ти види ја земјата како е замрена, но кога дожд ќе спуштиме на неа, таа потреперува и набабрува, и од неа никнуваат секакви прекрасни растенија. Тоа е затоа што Тој, Аллах, е Вистина и затоа што Тој е кадарен мртвите да ги оживее и затоа што Тој може сè.**“ (Куран: Ел Хаџ, 5-6)

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَأَصْحَابُ الرَّسِّ وَثَمُودُ وَعَادٌ وَفِرْعَوْنُ وَإِخْوَانُ لُوطٍ وَأَصْحَابُ الْأَيْكَةِ
وَقَوْمُ ثُبَعٍ كُلٌّ كَذَّبَ الرُّسُلَ فَحَقَّ وَعِيدُ أَفَعَيَيْنَا بِالْخَلْقِ الْأَوَّلِ بَلْ هُمْ فِي لَبْسٍ مِّنْ خَلْقٍ جَدِيدٍ

„**Пред нив негираше народот на Нух, и жителите на Ресс и Семуд, (12) и Ад, и народот фараонов, и народот на Лут, (13) и жителите на Ејка и народот на Тубба; сите тие пратениците за лажни ги сметаа и казната Моја ја заслужија. (14) Па зарем при првото создавање станавме немоќни? Не, но тие во повторното создавање се сомневаат. (15)**“

Возвишениот Аллах им се заканува на неверниците од племето Курејш и сличните на нив, како и на оние кои биле такви пред нив за кои веќе претходеше раскажувањето за нив во поглавјето „Ел Фуркан“.

„**И Семуд, и Ад, и народот фараонов, и народот на Лут...**“ – тоа е неговиот народ од Содомата и Гомора, кај кои тој е испратен како пратеник. Аллах ги згмечил во земјата и нивната земја ја претворил во грдотија и пустелија поради нивното неверување, пречекорување на границите во насилство и противење на вистината.

„И жителите на Ејка...“ – тоа е народот на Шуајб а.с., „И народот на Тубба“ – а тие биле Јеменци за кои веќе зборувавме во поглавјето Ед Духан, па нема потреба од повторување. На Аллах му припаѓа благодарноста.

„Сите тие пратениците за лажни ги сметаа“ – значи, сите тие биле народи кои ги клеветеле со лага своите пратеници. А кој ќе обвини еден пратеник, исто како да ги сметал сите за лажни.

„И казната Моја ја заслужија“ – значи, ќе ги стигне казната која Возвишениот Аллах им ја ветил заради нивната лага.

Зборовите на Возвишениот: „Па зарем при првото создавање станавме немоќни?“ – зарем првото создавање не направило немоќни, за да има сомнеж во повторното создавање.

„Не, но тие во повторното создавање се сомневаат“ – значи, кога бевме во состојба првпат да ги создадеме, второто создавање е уште полесно од тоа, како што вели Возвишениот: „Тоа е Тој што создава од ништо и Тој тоа повторно ќе го стори, Нему тоа Му е лесно; Нему Му припаѓа највозвишениот пример и на небесата и на Земјата; Тој е Силен и Мудар.“ (Куран: Ер Рум, 27) А во сахих хадис се наведува: „Возвишениот Аллах кажува: „Ме вознемирува синот Адемов велејќи: Нема да ме поврати како што во почеток ме создал и првото создавање за Мене не е потешко од неговото повторно оживување.““

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ وَنَعَلْمَ مَا تُوسُّوسُ بِهِ نَفْسُهُ وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ إِذْ يَتَلَقَّى
 الْمُتَلَقِّيَانِ عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ قَعِيدٌ مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ وَجَاءَتْ
 سَكْرَةُ الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ذَلِكَ مَا كُنْتَ مِنْهُ تَحِيدُ وَنُفِخَ فِي الصُّورِ ذَلِكَ يَوْمَ الْوَعِيدِ وَجَاءَتْ
 كُلُّ نَفْسٍ مَعَهَا سَائِقٌ وَشَهِيدٌ لَقَدْ كُنْتَ فِي غَفْلَةٍ مِّنْ هَذَا فَكَشَفْنَا عَنْكَ غِطَاءَكَ فَبَصَرُكَ
 الْيَوْمَ حَدِيدٌ

„Ние го создаваме човекот и знаеме душата негова што му шепоти, бидејќи Ние сме му поблиски од вратната вена. (16) Кога двајца ќе се сретнат и ќе седнат едниот од десната, а другиот од левата страна, (17) тој нема да изусти ни еден збор, а покрај него да не е присутен тој што бдее. (18) Смртните маки навистина ќе дојдат – тоа е нешто од што не можеш да избегаш, (19) и во рогот ќе се дувне – тоа е Денот ветен со кој се заканува – (20) и секој ќе дојде, а со него водич и сведок. (21)

„Ти не внимаваше за ова, па ти го тргнавме пердето твое, денес видот ти е остар.“ (22)“

Возвишениот Аллах ја соопштува Својата моќ над човекот, бидејќи Тој го создал и со Своето знаење опфаќа сè што е поврзано за човекот. На Возвишениот Аллах му е познато дури и тоа што човечките души сами во себе шепотат, без оглед дали е добро или лошо, како и сè останато. Веродостојни преданија кажуваат дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Возвишениот Аллах ќе премине преку лошите мисли на мојот умет, доколку човекот не изговори или сработи.“

Возвишениот Аллах кажува: **„бидејќи Ние сме му поблиски од вратната вена.“** – значи, Аллаховите мелеци се поблиску до човекот од неговата вратна вена, како што кажува за моментот на смртна постела: **„Ние Сме му поблиски од вас, но вие не гледате.“** (Куран: Ел Вакиа, 85) – значи Неговите мелеци, па Возвишениот вели: **„Ние го објавуваме Куранот и Ние над него ќе бдееме.“** (Куран: Ел Хиџр, 9) Мелеците, славејќи го својот Господар, а со Негова дозвола се спуштаат, му приоѓаат на човекот и така му се поблиску од неговата вратна вена, на оној начин на кој Возвишениот Аллах го одредил. Заради тоа Возвишениот тука вели: **„Кога двајца ќе се сретнат...“** – значи, двата мелека кои ги пишуваат човечките дела.

„И ќе седнат едниот од десната, а другиот од левата страна“ – значи, набљудуваат. **„Тој нема да изустни ни еден збор“** – значи, човекот нема да проговори ниту еден збор: **„а покрај него да не е присутен тој што бдее“** – значи, секој има свој придружник и писар кој не остава ниеден збор, ниту едно движење, т.е. не може да се сокрие ништо ниту од зборовите ниту од делата. Пренесува имамот Ахмед од Билал бин Харис ел-Музениј р.а. кој кажува дека Аллаховиот Пратеник, с.а.в.с. рекол: „*Човекот понекогаш ќе изговори убав збор на кој не посветува посебно внимание, бидејќи му се чини безначаен, а тој ќе му донесе Аллахово задоволство сè до денот додека не се сретне со Него. Исто така, понекогаш ќе изговори погрден збор за кој нема да се грижи, а тој ќе му донесе Аллахова лутина сè до денот додека не се сретне со Него. Па Алкаме ќе речел: „Колку пати сакам нешто да проговорам, но на памет ми доаѓаат зборовите на Билал ибн Харис, па ќе замолчам.“*“ Ова го пренесува и Тирмизи сметајќи го за сахих хадис. А се спомнува за имамот Ахмед дека стенкал при својата болест, па слушал од Тавус дека рекол: **„Мелекот пишува сè, дури и стенкањето.“** По ова Ахмед не стенкал сè до својата смрт.

Зборовите на Возвишениот: **„Смртните маки навистина ќе дојдат – тоа е нешто од што не можеш да избегаш.“** – ова се однесува на секој човек, без оглед дали е верник или неверник, бидејќи во сахих преданијата стои за Веровесникот с.а.в.с.: *„Кога му се приближила смртта, почнал да ја брише потта од своето лице говорејќи: ‚Субханаллах, навистина смртта има свои маки.“*

Зборовите на Возвишениот: **„Тоа е нешто од што не можеш да избегаш“** – значи, за човекот е неизбежна средбата со смртта, без оглед колку бегал од неа – тој сигурно ќе ја сретне. Потоа Возвишениот кажува: **„И во рогот ќе се дувне – тоа е Денот ветен со кој се заканува.“** – значи Судниот ден. Во хадис стои дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„ Како да бидам спокоен, а сопственикот на рогот е подготвен, се накривил настрана чекајќи кога ќе му биде наредено да дувне.‘ Прашале: ‚Аллахов Пратенику, што да изговориме?‘ Рече: ‚Учете: хасбуналлаху ве ни’мел-векил.‘ Па тие рекле: ‚Хасбуналлаху ве ни’мел-векил.‘ (Аллах ни е доволен и Тој е прекрасен заштитник).“*

„И секој ќе дојде, а со него водич и сведок“ – значи, мелекот ќе го однесе до местото на судење, а другиот ќе биде мелек сведок за неговите дела. Ова јасно се гледа и во благородниот ајет, а ваков став застапува и Ибн Џерир. Се пренесува од Јахја ибн Рафи, штитеникот (робот) на Секиф, дека рекол: „Го слушнав Осман ибн Афан р.а. како држи хутба и го учи овој ајет: **„И секој ќе дојде, а со него водич и сведок“**, па рече: „Водич е оној кој ќе го води човекот пред Возвишениот Аллах, а сведок е оној кој ќе сведочи што направил.“ Вака сметаат и Муџахид, Катаде и Ибн Зејд. Возвишениот Аллах кажува: **„Ти не внимаваше за ова, па ти го тргнавме пердето твое, денес видот ти е остар“** – значи, до Овој ден си бил во гафлет – рамнодушност и незнаење. **„Па ти го тргнавме пердето твое, денес видот ти е остар“** – значи, видот ќе биде мошне изострен кај секого тој ден. Дури и кај оние кои биле неверници на дуњалукот ќе биде така, но тоа тогаш нема да им користи воопшто, како и зборовите на Возвишениот: **„Да можеш да ги видиш злосторниците како со наведнати глави пред Господарот свој ќе речат: ‚Господару наш, видовме и чувме, па поврати нè добри дела да правиме, ние навистина цврсто веруваме!“** (Куран: Ес Сецда, 12)

وَقَالَ قَرِينُهُ هَذَا مَا لَدَيَّ عَتِيدٌ أَلْقَيْتَا فِي جَهَنَّمَ كُلَّ كَفَّارٍ عَنِيدٍ مَّتَّاعٍ لِّلْخَيْرِ مُعْتَدٍ مَّزِيدٍ
الَّذِي جَعَلَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَأَلْقَيْتَاهُ فِي الْعَذَابِ الشَّدِيدِ قَالَ قَرِينُهُ رَبَّنَا مَا أَطَّغَيْتُهُ وَلَكِن

كَانَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ قَالَ لَا تَخْتَصِمُوا لَدَيَّ وَقَدْ قَدَّمْتُ إِلَيْكُمْ بِالْوَعِيدِ مَا يُبَدِّلُ الْقَوْلَ
لَدَيَّ وَمَا أَنَا بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ

„А другарот негов ќе каже: ,Ова што е кај мене, подготвено е.‘ (23) ,Фрлете го, вие двајца, во цехенемот секој неблагодарен, инаетчија, (24) кој не дозволуваше да се чинат добри дела и кој беше насилник и сомничавец, (25) кој покрај Аллах во друг бог веруваше – затоа фрлете го во жестоко страдање!‘ (26) А другарот негов ќе каже: ,Господару наш, јас не го заведов со сила, самиот беше во голема заблуда.‘ (27) ,Не расправајте се пред Мене!‘ – ќе рече Тој – „уште одамна ви се заканив. (28) Мојот Збор не се менува и Јас кон робовите Мои не сум неправеден. (29)“

Зборовите на Возвишениот: „А другарот негов ќе каже: ,Ова што е кај мене, подготвено е“ – значи, сè е подготвено без никакво додавање или одземање. Тоа опфаќа сè, и оние мелеци кои приведуваат и оние кои сведочат. Ова е избор и на Ибн Џерир и тоа има свое насочување и сила. Во таа прилика Возвишениот Аллах ќе донесе праведна пресуда за Своите созданија. Па Возвишениот ќе рече: „Фрлете го, вие двајца, во цехенемот секој неблагодарен, инаетчија.“ Водичот ќе го донесе неверникот до местото на полагање сметка, па кога ќе пристапи и сведокот против неверникот и своето ќе го изврши, Возвишениот ќе им нареди да го фрлат во цехенем кој ќе биде грдо престојувалиште. А неверници се оние кои многу лажеле и се инаетеле, на вистината ѝ се противеле со лага, а сето тоа им било добро познато. „Кој не дозволуваше да се чинат добри дела“ – значи, не ги извршувал своите обврски и права, ниту правел добродетелство, ниту ги одржувал роднинските врски ниту, пак, делел садака. „...и кој беше насилник...“ – значи, насилно се однесувал пречекорувајќи ги границите на дозволеното. А Катаде смета дека може да биде во својот говор, однесување и дејствување „...и сомничавец...“ – значи, сомничав во своите работи и сомничавец за секој кој ќе го види.

„Кој покрај Аллах во друг бог веруваше...“ – значи, му правел ширк на Возвишениот Аллах, робувајќи му покрај Него на некој друг.

„Затоа фрлете го во жестоко страдање!“ – имамот Ахмед наведува од Ебу Сеид ел-Худри р.а., а овој од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. дека тој рекол: „Ќе

излезе еден пламен од огнот и ќе рече: „Денес сум задолжен за тројца: за насилникот, за оној кој му припишува на Аллах содружник и за оној кој ќе убие недолжна душа бесправно.“ Па ќе ги собере и ќе ги фрли во џехенемското страдање.¹⁵

„А другарот негов ќе каже“ – а тој другар, тоа е шејтанот кој бил задолжен за него – човекот може да има пријатели од џините или пријател од мелеците, а обајцата му се другари. Мелекот му наредува добро, а шејтанот го наговара на зло. А зборовите на Возвишениот на почетокот на овој ајети-керим: „А другарот негов ќе каже“ – овој другар е мелекот, а што се однесува до другите зборови (без почетно *вав*) „другарот негов ќе каже“ – тоа се однесува на шејтанот.

„Господару наш, јас не го заведов со сила“ – значи, јас не сум виновен што тој заталкал.

„Самиот беше во голема заблуда.“ – значи, во себе има наклоност да скршнува и да ја прифаќа лагата противејќи ѝ се на Вистината.

„Не расправајте се пред Мене!“ – ќе рече Тој.“ – тоа ќе го каже Возвишениот Аллах на човекот и неговиот другар од џини, затоа што се карале пред Него, па човекот ќе рече: „Господару, овој ме одвраќаше од зикр, а веќе бев упатен“, а шејтанот на тоа ќе каже: „Господару наш, јас не го заведов со сила, самиот беше во голема заблуда.“ – значи, се оддалечил од правецот на верата, па Возвишениот Господар ќе им рече на обајцата: „Не расправајте се пред Мене!“ – ќе рече Тој – ,уште одамна ви се заканив.“ – значи, одамна сум ве опоменал преку своите пратеници, испраќајќи книги и донесувајќи ви докази.

„Мојот Збор не се менува...“ – значи, веќе сум одлучил и нема промена во Мојата одредба.

„И Јас кон робовите Мои не сум неправеден.“ – значи, никого нема да го казнам заради направените гревови, а пред тоа да не му понудам јасни докази.

يَوْمَ نَقُولُ لِجَهَنَّمَ هَلِ امْتَلَأَتْ وَتَقُولُ هَلْ مِنْ مَّزِيدٍ وَأُزْلِفَتِ الْجَنَّةُ لِلْمُتَّقِينَ غَيْرَ بَعِيدٍ هَذَا مَا تُوعَدُونَ لِكُلِّ أَوَّابٍ حَفِيظٍ مَنْ خَشِيَ الرَّحْمَنَ بِالْغَيْبِ وَجَاءَ بِقَلْبٍ مُنِيبٍ ادْخُلُوهَا بِسَلَامٍ ذَلِكَ يَوْمُ الْخُلُودِ لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ فِيهَا وَلَدَيْنَا مَزِيدٌ

¹⁵ Во синцирот на пренесувачи се наоѓа Атије ибн Сеид ел-Меуфи, а тој е слаб пренесувач.

„На Денот кога ќе го прашае џехенмот: „Дали се наполни?“ – тој ќе одговори: „Има ли уште?“ (30) А џенетот ќе биде приближен кон богобојазливите, ниту од еден нема далеку да биде. (31) „Ова е тоа што ви е ветено, на секој што се каеше и што се чуваше, (32) кој од Семилосниот се плашеше, иако не Го видел, и кој ќе дојде со верно, посветено срце. (33) Влезете во него, со селам, спасени. Ова е Денот на вечноста!“ (34) Во него ќе имаат сè што ќе посакаат, а кај Нас има и повеќе. (35)“

Возвишениот Аллах соопштува дека Тој ќе го запраша џехенмот на Судниот ден: „Дали се наполни?“ А тоа е заради тоа што Тој му ветил нему дека ќе го наполни со многу џини и луѓе. Возвишениот ќе нареди оние кои заслужиле казна да бидат фрлени во џехенмот, а џехенмот ќе запраша: „Има ли уште?“ – значи, дали остана уште нешто што може да ме наполни? На вакво разбирање упатува текот на ајетот, а тоа го потврдуваат и хадисите. Бухари бележи од Енес ибн Малик р.а. дека Веровесникот с.а.в.с. рекол: „*Ќе бидат фрлани луѓе во џехенмот, а тој ќе запраша: Има ли уште? Сè додека Господарот на Величината не ја стави Својата нога на него, а тој ќе рече: „Доста ми е! Доста ми е!“*“ Бележи и Ахмед од Енес ибн Малик, р.а. кој кажува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „*Постојано ќе се фрлаат луѓе во џехенмот, а тој ќе поставува прашање: „Има ли уште?“ Господарот на Величината ќе ја стави Својата нога, така што џехенмот ќе се собере и ќе рече: „Доста ми е! Доста ми е, се колнам во Твојата величина и благородност.“* А за тоа време во џенетот ќе има уште место Аллах ќе создаде нови созданија кои ќе се населат во него.“ И Муслим бележи сличен хадис.

Во својот сахих Муслим бележи од Ебу Сеид р.а. кој вели дека Аллаховиот Пратеник, с.а.в.с. рекол: „*Се справале џенетот и џехенмот, па џехенмот рекол: „Во мене ќе влезат надмените и вообразените (насилниците),“ а џенетот рекол: „Во мене ќе влезат слабите и сиромашните.“* Па Возвишениот Аллах пресудил меѓу нив: „*Ти си џенету, Моја милост, со тебе ќе му се смилувам на оној кому сакам, а ти си, џехенему, Моја казна со која ќе го казнувам кого сакам Јас, а двата ќе ве наполнам.*“

Зборовите на Возвишениот: „**А џенетот ќе биде приближен кон богобојазливите, ниту од еден нема далеку да биде**“ – значи, ќе биде близу на богобојазливите. „**Ниту од еден нема далеку да биде.**“ – станува збор за Судниот ден, кој не е далеку, заради тоа што неизбежно ќе дојде, а сè што доаѓа е близу.

„Ова е тоа што ви е ветено, на секој што се каеше“ – т.е., за секој искрен покајник. „И што се чуваше“ – значи, се придржува кон ветувањето и не го прекршува, а Убејд ибн Умејр смета дека покајник и чувар е оној кој нема да седне и да стане, а притоа да не побара прошка од Возвишениот Аллах.

„Кој од Семилосниот се плашеше, иако не Го видел“ – значи, се плаши од Аллах дури и во состојба кога знае дека никој не го гледа освен Него, како што се зборовите на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.: „...и човек кој ќе се сети на Аллах и очите му се наполнат со солзи.“

„И кој ќе дојде со верно, посветено срце“ – значи, ќе се врати кај Аллах, без трошка ширк.

„Влезете во него“ – се мисли на џенетот, „со селам“ – значи, спасени од џехенемска казна, а и мелеците ги дочекуваат со селам.

„Ова е Џенот на вечноста“ – значи, вечно ќе престојуваат во џенетот, никогаш нема да умрат, ниту ќе тагуваат, а ниту ќе посакаат нешто друго.

„Во него ќе имаат сè што ќе посакаат“ – значи, што и да посакаат, тоа ќе го најдат. Во хадисот кој го пренесува Ибн Месуд р.а. стои дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. му рекол: „Навистина, ќе посакаш во џенетот птица, па ќе падне пред тебе печена.“

Зборовите на Возвишениот: „А кај Нас има и повеќе.“ – овие зборови се слични на Аллаховите зборови кога кажува: „Тие што прават добри дела ги чека убава награда, и повеќе од тоа!“ (Куран: Јунус, 26) Претходно веќе беше спомнат хадисот од Муслимовиот сахих дека најголема почест е гледањето во лицето на Благородниот Аллах.

وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِّن قَرْنٍ هُمْ أَشَدُّ مِنْهُمْ بَطْشًا فَنَقَّبُوا فِي الْبِلَادِ هَلْ مِن مَّحِيصٍ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرَى لِمَن كَانَ لَهُ قَلْبٌ أَوْ أَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ شَهِيدٌ وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَمَا مَسَّنَا مِن لُّغُوبٍ فَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِ وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَأَدْبَارَ السُّجُودِ

„А колку народи пред овие уништивме, коишто беа помоќни од нив, па по светот засолниште бараа – од пропаста има ли спас?! (36) Во тоа, навистина, има поука за тој што има разум, или што слуша, а присебен е. (37) Ние ги создадовме небесата и Земјата и тоа што е меѓу нив за

шест временски периоди, и не Нè совлада никаков замор. (38) Затоа стрпливо поднесувај го тоа што тие го велат и величај Го Господарот свој и заблагодарувај Му се пред сонцето да излезе и пред да зајде. (39) и слави Го и величај Го ноќе и по извршувањето на намазот. (40)“

Возвишениот кажува: „А колку народи пред овие уништивме“ – значи, оние кои биле лажговци. „Коишто беа помоќни од нив“ – значи, биле многубројни и посилни, ја населувале Земјата и уште повеќе ја изградувале, па заради тоа Возвишениот тука вели: „Па по светот засолниште бараа“ – значи, патувале по земјата барајќи извори за живот и заработка и шетале повеќе од вас. Па Возвишениот кажува: „Од пропаста има ли спас?!“ – значи, каде мислат да побегнат од Аллаховата одредба и судбина? Па ниту вие сигурно нема да најдете засолниште, бидејќи тоа е неизбежно.

Зборовите на Возвишениот: „Во тоа, навистина, има поука“ – зборот „зикр“ значи поука. „За тој што има разум“ – оној кој е потполно свесен и ја познава суштината.

„Или што слуша, а присебен е“ – значи, го слуша говорот кој го освестува и опаметува со помош на својот памет и длабок разум. А Арапите кажуваат: „Кога човекот ќе ги впрегне двете уши тој како да е присебен со срцето, не е отсутен.“ Вака тврдат Дахак и Ес-Сеури. Возвишениот кажува: „Ние ги создадовме небесата и Земјата и тоа што е меѓу нив за шест временски периоди, и не Нè совлада никаков замор.“ – во него е соопштение за оживувањето, бидејќи Оној кој бил во состојба да ги создаде небесата и Земјата сигурно не се изморил од нивното создавање, а Тој е Мокен и да ги оживее умерените на овој ист начин. Евреите кажуваат – Аллаховото проклетство нека биде врз нив - : „Аллах ги создал небесата и Земјата во рок од шест дена, а седмиот ден се одморил“, а тоа е саботата, нивен седмичен празник. Заради тоа Возвишениот објавил ајет каде што кажува дека лага е она што тие го говорат и толкуваат. „И не Нè совлада никаков замор“, значи изнемоштеност и замор. Како што вели Возвишениот: „Зарем не знаат дека Аллах – Кој небесата и Земјата ги создаде и Кој не се измори создавајќи ги – е кадарен да ги оживее мртвите?“ (Куран: Ел Ахкаф, 33)

Возвишениот кажува: „Затоа стрпливо поднесувај го тоа што тие го велат.“ – значи лажливците, и настојувај постојано да ги избегнуваш учтиво.

„И величај Го Господарот свој и заблагодарувај Му се пред сонцето да излезе и пред да зајде.“ – пред Исра и Мираџ биле пропишани само два намаза: пред излегувањето на сонцето (во време на сабах намаз) и пред вечер во икиндиско време. Додека ноќниот намаз бил ваџиб за Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. и неговиот умет една година. Натаму паднала обврската од уметот, а потоа во настаните на Ноќта на Исра сè претходно е укинато, па се задолжени како фарз петте дневни намази, но, од тие пет се сабах намазот и икиндија намазот. Тие два намаза се пред излегувањето и по заоѓањето на сонцето. Имамот Ахмед бележи од Џерир ибн Абдулах р.а. дека тој рекол: *„Седевме кај Аллаховиот Пратеник, с.а.в.с., а тој погледна во полната месечина и рече: ‚Навистина ќе дојдете пред Господарот свој и ќе Го видите како што ја гледате оваа месечина во времето на нејзината потполност (тоа е 15. ноќ од месечевиот календар). Па, ако можете и не сте спречени, извршете го намазот пред излезот на сонцето и пред неговото заоѓање.‘* Потоа проучил: **„И величај Го Господарот свој и заблагодарувај Му се пред сонцето да излезе и пред да зајде.“** Бухари и Муслим, како и останатите собирачи на шесте збирки го пренесуваат овој хадис преку Исмаил.

Возвишениот Аллах кажува: **„И слави Го и величај Го ноќе“** – значи, клањај намаз за Аллах, како и зборовите на Возвишениот: **„И помини дел од ноќта во намаз – тоа е само твоја должност; Господарот твој на оној свет ќе ти го подари местото достоино за благодарност.“** (Куран: Ел Исра, 79)

„И по извршувањето на намазот.“ – се кажува дека тоа е спомнувањето на Возвишениот Аллах по секој намаз со зборовите: субханаллах, ел-хамдулиллах и Аллаху екбер. Додека други кажуваат дека тоа се двата реката по акшамот и останатите намази освен по икиндија и по сабах.

Пренесува имамот Ахмед од Али р.а. кој кажува: *„Пратеникот по секој намаз ќе клањал два реката сунет, освен по икиндија и по сабах.“* Ова го бележат уште Ебу Давуд и Несаи. А што се однесува до мислењето дека тоа е изговарање на зборовите: субханаллах, ел-хамдулиллах и Аллаху екбер, потврда за тоа се наоѓа во Двата Сахиха на Бухари и Муслим. (Од ова може да се заклучи дека двата става се исправни, а Аллах најдобро знае, дека тука се мисли на сунетите по пропишаните фарзови, освен на сабах и икиндија.)¹⁶

¹⁶ Зборовите во заграда се зборови на шејхот Ер-Рифаи, не на муфессирот ибн Кесир.

وَأَسْتَمِعُ يَوْمَ يُنَادِ الْمُنَادِ مِنْ مَّكَانٍ قَرِيبٍ يَوْمَ يَسْمَعُونَ الصَّيْحَةَ بِالْحَقِّ ذَلِكَ يَوْمَ الْخُرُوجِ
 إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي وَنُمِيتُ وَإِلَيْنَا الْمَصِيرُ يَوْمَ تَشَقَّقُ الْأَرْضُ عَنْهُمْ سِرَاعًا ذَلِكَ حَشْرٌ عَلَيْنَا
 يَسِيرٌ نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِجَبَّارٍ فَذَكَرَ بِالْقُرْآنِ مَنْ يَخَافُ وَعِيدِ

„И слушај! Денот кога гласникот ќе повика од место блиско, (41) Денот кога тие навистина ќе чујат глас – тоа ќе биде Денот на оживувањето. (42) Ние навистина даваме живот и даваме смрт, и кај Нас сè ќе се врати! (43) А на Денот кога над нив земјата ќе распука тие итајќи ќе излезат; тоа ќе биде за Нас лесно оживување. (44) Ние добро знаеме што зборуваат тие; ти не можеш да ги присилиш, туку со Куранот потсеги го тој што се плаши од Мојата закана! (45)“

Возвишениот кажува: „И слушај!“ – збор упатен до Мухамед с.а.в.с.: „Денот кога гласникот ќе повика од место блиско“ – то ест, ќе повика мелекот Исафил а.с. по наредба на Возвишениот Аллах: „О истрошени коски и растурени зглобови, Возвишениот ви наредува да се соберете и присуствувате на Судието.“

„Денот кога тие навистина ќе чујат глас.“ – значи, дување во рогот, кое ќе дојде, навистина, а кое многу го отфрлувале.

„Тоа ќе биде Денот на оживувањето.“ – значи, излегување од гробовите.

„Ние навистина даваме живот и даваме смрт, и кај Нас сè ќе се врати!“ – Тој е Оној кој го започнал создавањето и Кој ќе го обнови, што ќе Му биде полесно. Ќе ги оживее сите созданија и ќе ги стави пред Себе, каде што ќе бидат наградени според своите дела – добрите ќе заслужат награда, а лошите казна.

Зборовите на Возвишениот: „А на Денот кога над нив земјата ќе распука тие итајќи ќе излезат.“ – а тоа е заради тоа што Возвишениот Аллах ќе даде дожд од небо, потоа сите тела на созданијата, ќе никнат од своите гробови, како што никнува зрното од влажната земја. Па кога ќе се состават телата, Возвишениот Аллах ќе му нареди на Исафил да дувне во рогот, па ќе излезат души блескајќи меѓу небесата и Земјата, а тогаш Возвишениот ќе рече: „Се колнам во Мојата величина и Возвишеност, вратете се секоја душа во телото во кое порано престојувала“ Па секоја душа ќе се врати во своето тело, т.е., ќе се вовлече во телото како што отровот се враќа во местото на гризнување. Потоа ќе распука земјата од нив, а тие брзо ќе се упатат кон местото на пресметка итајќи што побрзо да се одзват на Аллаховата наредба.

„Тие со спуштени погледи од гробовите ќе излегуваат, како расеани скакулци, брзајќи кон гласникот, неверниците ќе велат: „Ова е тежок ден!“ (Куран: Ел Камер, 8)

Во сахиот на Муслим стои хадис кој се пренесува од Енес р.а. кој кажува дека Аллаховиот Пратеник, с.а.в.с., рекол: *„Јас сум прв за кого ќе се распука земјата.“* А зборовите на Возвишениот: **„Тоа ќе биде за Нас лесно оживување“** – значи, тоа враќање е за Нас сосема лесно, како што кажува Возвишениот: **„И наредбата Наша е само еден збор – сè се случува за миг.“** (Куран: Ел Камер, 50)

Зборовите на Возвишениот: **„Ние добро знаеме што зборуваат тие“** – значи, она што мушриците лажно зборуваат, па тоа нека не те плаши. А Возвишениот Аллах кажува: **„Ти не можеш да ги присилиш“** – значи, ти не си оној кој со сила ќе ги натераш да веруваат. Ти си само доставувач. Потоа Возвишениот Аллах кажува: **„Туку со Куранот потсети го тој што се плаши од Мојата закана!“** – ти само достави го посланието на својот Господар. А ќе се присетат оние кои се плашат од Аллах и Неговата закана, а се надеваат на Неговото ветување. Како што кажува Возвишениот: **„Твое е да објавуваш, а Наше е да бараме полагање на сметката.“** (Куран: Ер Рад, 40) А Катаде говорел: „Господару мој, направи нè од оние кои се плашат од Твојата закана, а се надеваат во Твоето ветување, о, Ти Кој си добар и Милостив.“

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Каф“.

Благодарноста му припаѓа на Аллах, Единствениот, Тој е доволен помагач и Заштитник.

51. Поглавје – „Ез Заријат“ (Ветришта)

Објавено во Мека – 60 ајети.

Објавено е по поглавјето Ел Ахкаф.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالذَّارِيَاتِ ذُرُوءًا فَالْحَامِلَاتِ وِقْرًا فَالْجَارِيَاتِ يُسْرًا فَالْمُقَسَّمَاتِ أَمْرًا إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَصَادِقٍ
وَإِنَّ الدِّينَ لَوَاقِعٌ وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْحُبُكِ إِنَّكُمْ لَعِنْدِي قَوْلٍ مُخْتَلِفٍ يُؤَفِّكُ عَنْهُ مَنْ أُفِّكَ قَتَلَ
الْخِرَاصُونَ الَّذِينَ هُمْ فِي عَمْرَةٍ سَاهُونَ يَسْأَلُونَ أَيَّانَ يَوْمَ الدِّينِ يَوْمَ هُمْ عَلَى النَّارِ يُفْتَنُونَ
ذُوقُوا فِتْنَتَكُمْ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Се колнам во тие ветрови што креваат прашина, (1) и тие што носат товар, (2) и во тие што лесно пловат, (3) и во тие што наредбите ги спредуваат – (4) Вистина е тоа што ви се ветува. (5) Наградата и казната сигурно ќе бидат! (6) Се колнам во небото со складна убавина, (7) вие нееднакво зборувате. (8) Од Него се одвраќа тој за којшто се знаело дека ќе се одврати. (9) Проклети нека бидат лажливците (10) кои потонаа во неверување, рамнодушни! (11) Тие прашуваат: ‚Кога е Судниот ден?‘ (12) Тој Ден кога во огнот ќе се пржат! (13) ‚Искусете ја казната своја – тоа е она што го избрзуваат!‘ (14)“

Потврдено е дека владетелот на правоверните Али ибн ебу Талиб р.а. кога се качил на минбер во Куфа рекол: „Што и да ме прашате за ајет од Аллаховата Книга или сунет на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ќе ви одговорам.‘ Па станал Ибн ел-Кева и прашал: ‚О, владетелу на правоверните, што значат зборовите на Возвишениот: **Се колнам во тие ветрови што креваат прашина.**‘ Али р.а., одговорил: ‚Тоа е ветерот.‘ Овој пак прашал: ‚**И тие што носат товар.**‘ Али одговорил: ‚Тоа се облаците.‘ Овој продолжил: ‚**во тие што лесно пловат.**‘ Али

рекол: „Тоа се бродовите.“ Овој продолжил: **„И во тие што наредбите ги спроведуваат“**, а Али рекол: „Тоа се мелеците.“ На овој начин ги толкувале и Омер ибн ел-Хатаб, Ибн Абас, Ибн Омер р.а., Сеид ибн Џубејр, Ел-Хасан, Катаде, Ес-Суди и многу други. Ниту Ибн Џерир и Ибн ебу Хатим не говореле поинаку. Овие наведени ајети се заколнувања на Возвишениот Аллах за тоа дека оживувањето ќе се случи.

Потоа Возвишениот кажува: **„Вистина е тоа што ви се ветува“** – дека таа вест ќе биде вистинита. **„Наградата и казната“** – се мисли на Судниот ден, **„сигурно ќе бидат“** – значи без никаков сомнеж ќе се случи тоа. Потоа Возвишениот кажува: **„Се колнам во небото со складна убавина“** – Ибн Абас р.а. кажува: „значи небо полно со убавина, светлина и складност.“

„Вие нееднакво зборувате“ – значи, о вие мушрици, кои за лажни ги сметате пратениците, вашиот говор е различен и противречен. Тој е несоодветен и неповрзан. Возвишениот кажува: **„Од Него се одврка тој за којшто се знаело дека ќе се одврати“** – значи, тој ваш неповрзан говор има пристап само кај оние кои веќе заскитале, а за расипаниот говор се поведува оној кој заталкал, кој нема разум, како што се зборовите на Возвишениот: **„Но, ниту вие, со тие што ги обожувате, не можете во врска со нив никого во заблуда да го заведете, освен тој што и онака во огнот ќе гори.“** (Куран: Ес-Сафат, 161-163)

Зборовите на Возвишениот: **„Проклети нека бидат лажливците“** – Катаде вели дека тоа се неуките и малоумните.

„...кои потонаа во неверување, рамнодушни“ – т.е., во неверство, сомневање, немар и безгрижност. Вака сметаат Ибн Абас и останатите.

„Тие прашуваат: „Кога е Судниот ден?““ – значи, тие се распрашуваат кога ќе биде Денот за судење, но на сомнителен, ироничен и дволичен начин, не верувајќи во него.

Зборовите на Возвишениот: **„Тој Ден кога во огнот ќе се пржат“** – значи, кога ќе бидат потпалувани. **„Искусете ја казната своја“** – значи, горењето.

„Тоа е она што го избрзуваите!“ – ќе им се каже на ироничен начин, во форма на прекор, потсмев и осуда, а Аллах најдобро знае.

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ آخِذِينَ مَا آتَاهُمْ رَبُّهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُحْسِنِينَ كَانُوا قَلِيلًا مِّنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَعُونَ وَبِالْأَشْحَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ

وَفِي الْأَرْضِ آيَاتٌ لِلْمُؤْمِنِينَ وَفِي أَنْفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ
فَوَرَبُّ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ لَحَقٌّ مِّثْلَ مَا أَنَّكُمْ تَنْطِقُونَ

„Тие кои од Аллах се плашеа – во џенетските градини, меѓу изворите ќе живеат. (15) Ќе го примаат тоа што Господарот нивен ќе им го дарува, бидејќи тие, пред тоа, правеле добри дела, (16) ноќе само малку спиеја, (17) и во мугрите прошка за гревовите молеа, (18) а во богатствата нивни имаше дел и за тој што проси и за тој што е ускратен. (19) На Земјата има докази за тие што цврсто веруваат, (20) а и во вас самите – зарем не гледате? (21) А на небото е снабдувањето ваше и тоа што ви се ветува, (22) и се колнам во Господарот на небото и Земјата дека тоа е вистина, како што е вистина тоа дека зборувате! (23)“

Возвишениот кажува, известувајќи за богобојазливите, дека тие во денот на своето оживување ќе бидат во џенетските убавини, наспроти оние грешници кои ќе бидат во страдање, пржени и во оган заковани. А Возвишениот Аллах кажува: „**Ќе го примаат тоа што Господарот нивен ќе им го дарува.**“ – ќе ја прифатат состојбата која Возвишениот Аллах им ја одредил за нив, меѓу џенетските градини и извори. Богобојазливите тоа ќе го имаат и уживаат, бидејќи нивниот Господар ќе им го даде како уживање, среќа и блаженство.

Зборовите на Возвишениот: „...**бидејќи тие, пред тоа, правеле добри дела**“, значи во својот дуњалучки живот, како што кажува Возвишениот Аллах: „**Јадете и пијте радосни, за тоа што во деновите минати го заработивте!**“ (Куран: Ел-Хакка, 24) Потоа Возвишениот објаснува што е тоа добро во нивните дела, па вели: „**Ноќе само малку спиеја**“ – значи, ретко ја преспивале ноќта сè до сабах, без да извршат ноќен намаз. Вака смета Муџахид, како и Катаде, а Ибн Абас р.а. кажува: „Немало ни една ноќ да им помине, а тие да не ја поминат или искористат во нешто па дури и да е малку.“ Зејд ибн Еслем кажува: „Блазе на оној кој се расвести кога ќе задрема и се плаши од Аллах кога ќе се разбуди.“ Додека Абдулах ибн Селам, кажува: „*Кога Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. дошол во Медина, се собрал народот околу него, па и јас бев еден од нив, па кога го видов лицето на Пратеникот с.а.в.с. знаев дека тоа не е лице на човек кој лаже. А прво што слушнав од него беа зборовите: „О луѓе, делете храна на сиромашни, поврзете ги роднините, ширете го селамот и клањајте ноќе додека луѓето спијат, ќе влезете во џенетот сигурни и спасени.*““

Возвишениот Аллах кажува: „**И во мутрите прошка за гревовите молеа**“ – како што вели Возвишениот во друго поглавје: „**И кои во последните часови од ноќта за прошка молат**“. (Куран: Али Имран, 17) А ако барањето прошка биде во намаз, тоа е уште подобро. Се спомнува во веродостојни извори од асхабите р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „*Навистина, Возвишениот Аллах се спушта секоја ноќ на дуњалучкото небо каде ја поминува последната трети-на од ноќта и кажува: „Дали има некој покајник, да му го примам покајанието; дали има некој кој бара прошка, да му простам; дали има некој нешто да бара, па да му го дадам она што го бара“ – сè така додека се појави зората.*“

Возвишениот кажува: „**А во богатствата нивни имаше дел и за тој што проси и за тој што е ускратен.**“ – откако Возвишениот ги опишал клањачите, ги пофалил исто така и заради зекатот, добротворството и одржувањето на роднинските врски, па Возвишениот кажува: „**А во богатствата нивни имаше дел...**“ – значи, одреден дел кој треба да се подели на оние кои бараат и кои имаат потреба. Што се однесува до оној кој бара помош, тој е познат по тоа што почнува со барање и има право (хак), како што пренесува имамот Ахмед од Хусејн ибн Али р.а. кој кажува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „*Оној кој пита има свој hak, па дури и да дојде на коњ.*“ Овој хадис го спомнува и Ебу Давуд пренесувајќи го од Суфјан ибн Сеури. Што се однесува до махрумот (лишениот), Ибн Абас р.а. и други кажуваат: „*Тоа се оние кои немаат удел при распределбата во исламот, значи не добиваат дел од државната благајна, ниту имаат било какво занимање со кое ќе се прехранат.*“ А Мајката на верниците вели: „*Тој е оној кој има занает, меѓутоа не му стигнува да го овозможи неопходното издржување.*“ Дахак кажува: „*Тоа е лице што и да поседува тоа и го губи.*“

Зборовите на Возвишениот: „**На Земјата има докази за тие што цврсто веруваат**“ – значи, во тоа се знаменија кои укажуваат на величината на нивниот Создател, на огромната Негова моќ, кој се читува во развојот на разновидни билки и животни, долини и планини, пустини, реки и мориња, потоа различноста на луѓето во нивните јазици и бои, и она што е всадено во нивните карактери од желби и сила, од меѓусебното разликување во разумот и сфаќањето, движењата, среќата и несреќата. Сè што е формирано, сместено е, секој дел, и најмало делче, на местото каде што треба. Заради тоа Возвишениот вели: „**А на небото е снабдувањето ваше и тоа што ви се ветува.**“ – значи, тоа е дождот, тој е снабдување од небото и ценетот што ви се ветува.

Возвишениот Аллах кажува: „И се колнам во Господарот на небото и Земјата дека тоа е вистина, како што е вистина тоа дека зборувате!“ – се колне Возвишениот во Своето Благородно Битие за она што им го ветил ним во врска со Судниот ден, за оживувањето, наградата и казната дека неизбежно ќе се случат. Тоа е вистина која не може да се избегне, во која не треба да се има сомнеж, како што не се сомневате во својот говор кога зборувате. Муаз р.а. имал обичај, кога зборувал за нешто, на својот соговорник да му каже: „Тоа е вистина, како што е вистина дека ти си сега овде.“

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ ضَيْفِ إِبْرَاهِيمَ الْمُكْرَمِينَ إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ سَلَامٌ قَوْمٌ مُنْكَرُونَ فَرَأَى إِلَى أَهْلِهِ فَجَاءَ بِعَجَلٍ سَمِينٍ فَقَرَّبَهُ إِلَيْهِمْ قَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ فَأَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً قَالُوا لَا تَخَفْ وَبَشَّرُوهُ بِغُلَامٍ عَلِيمٍ فَأَقْبَلَتْ امْرَأَتُهُ فِي صَرَّةٍ فَصَكَّتْ وَجْهَهَا وَقَالَتْ عَجُوزٌ عَقِيمٌ قَالُوا كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ إِنَّهُ هُوَ الْحَكِيمُ الْعَلِيمُ

„Дали до тебе допре веста за почестените гости на Ибрахим? (24) Кога му дојдоа и му рекоа: „Мир со вас!“, и тој рече: „Мир со вас, луѓе непознати!“ (25) И тој незабележливо отиде кај домашните свои и донесе испечено теле. (26) И им го приближи: „Зарем не сакате да јадете?“ – запраша, (27) чувствувајќи во душата страв од нив. „Не плаши се!“ – рекоа, и го израдуваа со момче кое ќе биде учено. (28) И се појави жената негова викајќи и по лицето удирајќи се: „Зарем јас стара, неротка?!“ (29) „Така одреди Господарот твој“ – рекоа тие – „Тој е Мудар и Сознаен.“ (30)“

Ова кажување претходно веќе беше раскажано во поглавјата Худ и Ел Хиџр...

Зборовите на Возвишениот: „Дали до тебе допре веста за почестените гости на Ибрахим“ – значи, на оние кои ги почестил и им изразил гостопримство.

„Кога му дојдоа и му рекоа: „Мир со вас!“, и тој рече: „Мир со вас...“ Поздравот кој го изговорил Ибрахим а.с. бил во номинатив – во однос на селамот на гостите кој бил во акузатив – е посилен и подобар, како што кажува Возвишениот: „Кога со поздрав ќе бидете поздравени, со поубав од него отпоздравете, или поздравот возвратете го.“ (Куран: Ен Ниса, 86) Во овој случај Ибрахим а.с. избрал подобар одговор.

Зборовите на Возвишениот: „...луѓе непознати!“ – значи, не ги познавал, а всушност тоа биле благородни мелеци: Џибрил, Микаил и Исрафил, нека е врз нив и нашиот пратеник мир и спас. Застанале пред Ибрахим а.с. во лик на убави момчиња, со блескав сјај, па заради тоа рекол: „...луѓе непознати!“ Додека зборовите на Возвишениот: „И тој незабележливо отиде кај домашните свои“ – значи, се извлекол тивко и брзо.

„И донесе испечено (дебело) теле.“ – значи најубавото кое го имал, како што наведува Возвишениот во друг ајет: „И набрзо им донесе печено теле.“ (Куран: Худ, 69) значи испржено на жар.

„И им го приближи“ – значи го положи пред нив. „Зарем не сакате да јадете?“ – запраша.“ – со ова е искажано внимание и љубезност кон гостинот и овој ајет содржи култура на гостопримството, бидејќи донесол храна набрзина, а тие без да осетат. Ниту им рекол пак: „Одам да ви донесам храна“, туку брзо се извлекол и донесол она што е најубаво кое го имал во тоа време, значи згоено печено теле. Се доближил до нив и им го поставил пред нив. Не ја спуштил храната и рекол: „Повелете, доближете се“, туку ја спуштил пред нив за тие да можат веднаш да ја дофатат. Исто така, не им наредил строго, во форма на при-сила, туку им рекол: „Зарем нема да јадете“ – во форма на понуда и учтивост, слично на денес кога некој би рекол: „Повелете, ве молам.“

Зборовите на Возвишениот: „...чувствувајќи во душата страв од нив. Не плаши се!“ – рекоа“ – значи ние сме испратени од твојот Господар, да одиме до народот на Луг. Потоа го израдувале дека ќе го добие синот Исхак, па заради тоа Возвишениот кажува: „И го израдуваа со момче кое ќе биде учено“ – а тоа е добра вест и за неа, неговата сопруга, бидејќи тоа ќе биде и нејзино дете, односно радост за двата родитела.

Возвишениот кажува: „И се појави жената негова викајќи...“ – значи, кревајќи го својот висок и звучен глас. Вака смета Ибн Абас, а освен него и некој друг. А нејзините зборови: „Зарем јас стара (кутра)“, „И по лице удирајќи се.“ (Худ, 77) – чудејќи се како што обичните жени се чудат за обични нешта. „Зарем јас стара, неротка?!“ – значи, како да родам во старост, а бев неротка, уште како млада и не можев да затруднам?

„Така одреди Господарот твој“ – рекоа тие – „Тој е Мудар и Сознаен.“ – значи, Мудар е во Својот говор и Своите дела и Тој добро го познава она што вие го заслужувате.

قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ قَالُوا إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَى قَوْمٍ مُّجْرِمِينَ لِنُرْسِلَ عَلَيْهِمْ حِجَارَةً
مِّن طِينٍ مُّسَوَّمَةً عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُسْرِفِينَ فَأَخْرَجْنَا مَن كَانَ فِيهَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فَمَا وَجَدْنَا
فِيهَا غَيْرَ بَيْتٍ مِّنَ الْمُسْلِمِينَ وَتَرَكْنَا فِيهَا آيَةً لِلَّذِينَ يَخَافُونَ الْعَذَابَ الْأَلِيمَ

» А што имате да кажете о, гласници? – праша Ибрахим. (31) ,Пратени сме кај злосторничкиот народ – рекоа – (32) ,да истуриме врз нив грутки од глина, (33) обележано кај Господарот твој за тие што во развратот секоја мерка ја преминале. (34) И Ние од него ги изведовме верниците, (35) а во него само една муслиманска куќа најдовме, (36) и во него оставивме знак за сите што од страдањето неиздржливо се плашат. (37)“

Возвишениот кажува: » А што имате да кажете о, гласници? – праша Ибрахим“ – значи, каква е вашата работа и поради која причина сте дошле? »Пратени сме кај злосторничкиот народ – рекоа.“ – значи, до Лутовиот народ.

»...да истуриме врз нив грутки од глина, обележано“ – значи, одредено, »Кај Господарот твој за тие што во развратот секоја мерка ја преминале.“ – значи, кај Возвишениот Аллах е припишан и обележан секој камен со името за кого е наменет, па во поглавјето „Ел-Анкебут“ се кажува: » Во него е Лут! – рече Ибрахим. ,Ние добро знаеме кој е во него, ‘ – рекоа тие – „ние него и семејството негово ќе ги спасиме, освен жената негова. Таа ќе остане со тие што казната ќе ја искушат.“ (Куран: Ел Анкебут, 32)

Возвишениот кажува: „И Ние од него ги изведовме верниците“ – а тоа се Лут и неговото семејство, освен неговата жена.

»...а во него само една муслиманска куќа најдовме“ – тоа е само куќата на Лут а.с..

Зборовите на Возвишениот: „И во него оставивме знак за сите што од страдањето неиздржливо се плашат.“ – значи, направивме тоа да биде поука, за оние што им испративме, а тоа е жестоко казнување со грутки од печена глина. А нивната населба сме ја направиле кал, полн со гнасоти, што е исто така поука за вистинските верници.

„За сите што од страдањето неиздржливо се плашат.“

وَفِي مُوسَى إِذْ أَرْسَلْنَاهُ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ فَتَوَلَّىٰ بِرُكْنِهِ وَقَالَ سَاحِرٌ أَوْ مَجْنُونٌ
فَأَخَذْنَاهُ وَجُنُودَهُ فَنَبَذْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ وَهُوَ مُلِيمٌ وَفِي عَادٍ إِذْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الرِّيحَ الْعَقِيمَ مَا
تَذُرُ مِنْ شَيْءٍ أَتَتْ عَلَيْهِ إِلَّا جَعَلَتْهُ كَالرَّمِيمِ وَفِي نَمُودٍ إِذْ قِيلَ لَهُمْ تَمَتَّعُوا حَتَّىٰ حِينٍ
فَعَتَوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ فَأَخَذْتَهُمُ الصَّاعِقَةُ وَهُمْ يَنْظُرُونَ فَمَا اسْتَطَاعُوا مِنْ قِيَامٍ وَمَا كَانُوا
مُنْتَصِرِينَ وَقَوْمَ نُوحٍ مِّنْ قَبْلٍ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ

„И во Мусаовото случување има поука. Кога кај фараонот со очигледен доказ го пративме, (38) а тој, потпирајќи се на моќта своја, ја сврте главата и рече: „Маѓепсник е или е луд!“ (39) И Ние и него и војската негова ги фативме, па во море ги фрливме, бидејќи осудата ја заслужи. (40) И во Адовото случување има поука, кога на нив пративме ветер во кој немаше никакво добро; (41) Покрај што и да поминеше, ништо не поштеди, сè во гнилеж претвори. (42) И во Семудовото случување има поука, кога им беше кажано: „Уживајте уште извесно време!“ (43) И тие беа глуви на наредбата на Господарот свој, па ги уништи страшен глас, а тие само гледаа, (44) и не можеа ниту да станат, ниту од казната да се одбранат. (45) И претходно го уништивме Нуховиот народ; тоа навистина беше развртен народ! (46)“

Зборовите на Возвишениот: „И во Мусаовото случување има поука. Кога кај фараонот со очигледен доказ го пративме.“ – зборовите „И за Муса...“ – се надоврзуваат на „Фиха“ наведени во претходниот ајет: „И во него оставивме...“ – значи, во кажувањето на Муса направивме, „Кога кај фараонот со очигледен доказ го пративме“, јасен и цврст доказ. „а тој, потпирајќи се на моќта своја“ – значи, Фараонот поради вообразеност и тврдоглавост се свртел од тоа со што дошол Муса, а.с., со јасна вистина.

„И рече: „Маѓепсник е или е луд!““ – значи, му припаѓа едно од овие две својства. Возвишениот кажува: „И Ние и него и војската негова ги фативме, па во море ги фрливме – значи, оставивме „па во море“ – значи вода, море, „бидејќи осудата ја заслужи“, тоа го заслужил како неверник и грешник. Потоа Возвишениот кажува:

„И во Адовото случување има поука, кога на нив пративме ветер во кој немаше никакво добро“ – значи, ветер кој сè уништува и кој не носи никакво добро, затоа Возвишениот кажува: „Покрај што и да поминеше, ништо не поштеди“ – значи, ништо не останало по страшниот ветер. „сè во гнилеж претвори“ – значи, сите работи биле уништени и пропаднати. Се наведува во веродостојно предание од Шубе, а тој од Ибн Абас р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „*Ние победивме со источен ветер, а народот на Ад е уништен со силен западен ветер.*“

„И во Семудовото случување има поука, кога им беше кажано: „Уживајте уште извесно време!“ – како што се зборовите на Возвишениот: „А и на (народот) Семуд на Вистинскиот пат му укажавме, но ним им беше помило слепило од упатството, па го стигна срамно страдање од молња, според тоа што го заслужи.“ (Куран: Фуссилет, 17)

На овој начин овде кажува: „И во Семудовото случување има поука, кога им беше кажано: „Уживајте уште извесно време!“ И тие беа глуви на наредбата на Господарот свој, па ги уништи страшен глас, а тие само гледаа“ – не се во состојба да се спасат од ситуацијата во која се наоѓаат.

Зборовите на Возвишениот: „**И претходно го уништивме Нуховиот народ...**“ – веќе претходно го уништвме народот на Нух.

„**Тоа навистина беше развратен народ!**“ – а секое од овие казнувања веќе е спомнато опширно на многу места во Куранот, а Аллах најдобро знае.

وَالسَّمَاءِ بَيْنَاهَا بِأَيْدٍ وَإِنَّا لَمُوسِعُونَ وَالْأَرْضَ فَرَشْنَاهَا فَنِعْمَ الْمَاهِدُونَ وَمِنْ كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا زَوْجَيْنِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ فَفِرُّوا إِلَى اللَّهِ إِنِّي لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ مُّبِينٌ وَلَا تَجْعَلُوا مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ إِنِّي لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ مُّبِينٌ

„Ние небото со моќта Своја го создадовме, и Ние навистина го прошируваме. (47) и Земјата ја раширивме – толку Сме прекрасни Ние што ја раширивме! (48) И од сè по пар создаваме за да бидете опоменати! (49) Затоа побрзајте кон Аллах, јас сум ви од Него опоменувач јасен! (50) И не прифаќајте друг бог покрај Аллах, јас сум ви од Него опоменувач јасен!“ (51)“

Возвишениот кажува, напоменувајќи како го создал микрокосмосот и макрокосмосот. „**Ние небото со моќта Своја го создадовме**“ – направивме висок покрив како заштита и тоа го создадовме со огромна моќ.

„**И Ние навистина го прошируваме**“ – значи ги распославме неговите краеве, ги воздигнавме и ги зацврстивме високо без столбови, како и всушност се.

„**И Земјата ја раширивме**“ – значи, ја направивме постела за сите созданија.

„**толку Сме прекрасни Ние што ја раширивме!**“ – значи, ја направивме лулка за нејзините жители.

„**И од сè по пар создаваме**“ – значи, сè што е создадено во пар е: небо и Земја, ноќ и ден, Сонце и Месечина, копно и море, светлина и темнина, верување и неверување, смрт и живот, среќа и несреќа, џенет и џехенем, така и во сите видови на животинскиот и растителниот свет. И затоа Возвишениот кажува: „...**за да бидете опоменати!**“ – значи, за да знаете дека Создателот е Едниот и Единствен Аллах.

„**Затоа побрзајте кон Аллах**“ – значи, приклонете се кај Него и потпрете се на Него во сите ваши работи.

„Јас сум ви од Него опоменувач јасен! (50) И не прифаќајте друг бог покрај Аллах“ – значи, ништо не му припишувајте за придружник.

„**Јас сум ви од Него опоменувач јасен!**“

كَذَلِكَ مَا أَتَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا قَالُوا سَاحِرٌ أَوْ مَجْنُونٌ أَتَوَاصَوْا بِهِ بَلْ هُمْ قَوْمٌ طَآغُوتٌ فَتَوَلَّوْا عَنْهُمْ فَمَا أَنْتَ بِمَلُومٍ وَذَكَرْ فَإِنَّ الدَّكْرَى تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ وَمَا أُرِيدُ أَنْ يُطْعَمُونَ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ فَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُنُوبًا مِثْلَ ذُنُوبِ أَصْحَابِهِمْ فَلَا يَسْتَعْجِلُونَ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ يَوْمِهِمُ الَّذِي يُوعَدُونَ

„А така беше, ниту на тие пред овие не им дојде ниту еден Пратеник, а да не речеа: ‚Маѓепсник е!‘ или ‚Луд е!‘ (52) Зарем тоа во аманет го оставале едни на други? Не, туку тие се луѓе кои во злото секоја мерка ја преминале. (53) Ти сврти се од нив, нема прекорен да бидеш! (54) Опоменувај! Опомената на верниците навистина ќе им користи. (55) Џините и луѓето ги создадов само за да Ме обожуваат. (56) Јас не

барам снабдување од нив, ниту сакам да Ме хранат, (57) Снабдувач е само Аллах, Моќниот и Силниот! (58) А злосторниците ќе ги стигне слична казна како што ги стигна тие што беа како нив, и нека не Ме избрзуваат, (59) бидејќи, тешко на неверниците од Денот кој им се заканува! (60)“

Возвишениот Аллах го утешува Својот Пратеник с.а.в.с.: *„Како што тебе ти зборуваат сега мушириците, така и претходните пратеници имале тешкотии со оние кои ги клеветеле за лага.“*

„А така беше, ниту на тие пред овие не им дојде ниту еден Пратеник, а да не речеа: „Маѓепсник е!“ или „Луд е!“ Возвишениот кажува: „Зарем тоа во аманет го оставале едни на други?“ Дали едните на другите тоа им го препорачале и пренесле? „Не, туку тие се луѓе кои во злото секоја мерка ја преминале“ – значи, тие се лоши и оние поранешни и сегашните, бидејќи нивните срца и нивните зборови се многу слични. Возвишениот кажува: „Ти сврти се од нив“ – значи, избегнувај ги Мухамеде. „Нема прекорен да бидеш!“ – заради тоа.

„Опоменувај! Опомената на верниците навистина ќе им користи“ – значи, советувањето ќе им користи на душите вернички. Потоа Возвишениот кажува: **„Џините и луѓето ги создадов само за да Ме обожуваат.“** – значи, ги создадов наредбите да ги извршуваат, со кој ибадет Ми прават; не дека Мене тоа ми е потребно од нив, туку за да искажуваат послушност и покорно да Ми робуваат. А тоа робување кон Мене е заради тоа што само Јас единствено заслужувам, па ако ми припишуваат содружник, значи ако му робуваат на некој друг освен Мене, со тоа ќе ја предизвикаат Мојата лутина. А ако своето робување го упатат кон Мене, ќе бидам задоволен со нив и ќе ги воведам во Мојот ценет. Нема сомнение дека ова е милост од Возвишениот Аллах кон Своите робови, а Тој им го објаснува ова прашање за да постапат по што го знаат, а на начин со кој би го задоволиле Возвишениот. Тој, Возвишениот, не му треба ништо од нив, бидејќи Тој е независен од сите созданија. И затоа Возвишениот кажува: **„Јас не барам снабдување од нив, ниту сакам да Ме хранат, Снабдувач е само Аллах, Моќниот и Силниот!“** – со ова сака да се каже дека Возвишениот Аллах ги создал созданијата за да му робуваат исклучиво Нему, кој е Единствен, а во исто време спомнува како Тој нема потреба од Своите созданија за ништо, бидејќи тие секогаш се сиромашни во однос на Него, затоа што Тој ги создал и Тој им дава снабдување. Имамот Ахмед пренесува од Ебу Хурејре р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., пренесувајќи од Возвишениот Господар, рекол: „О,

човеку, прави Ми многу ибадет, душата ќе ти ја наполнам со богатство, а ќе ти ја отстранам сиромаштијата, а во спротивно, ако не постапиш така, ќе те преокупирам со грижи и ќе те препуштам на сиромаштија.“ Ова го пренесуваат Тирмизи и Ибн Маџе од Имран ибн Заиде, а Тирмизи кажува дека хадисот е добар и гариб.

Зборовите на Возвишениот: „**А злосторниците ќе ги стигне слична казна**“ – значи, заслужена казна, „**како што ги стигна тие што беа како нив**“ – значи, како нивните претходници.

„**И нека не Ме избрзуваат**“ – да им ја дадам казната. „**...бидејќи, тешко на неверниците од Денот кој им се заканува!**“ – значи, на Судниот ден, кој тие го негираат.

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ез Заријат“.

На Аллах му припаѓа благодарноста и благодаратта, на Него се потпираме и помош бараме.

52. Поглавје – „Ет Тур“ (Гора)

Објавено во Мека – 49 ајети.
(По поглавјето Ес Сеџда)

Пренесува Малик од Џубејр ибн Мутим, а овој од својот татко: „Го слушнав Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. како на акшам-намаз го учи поглавјето Ет Тур, а не сум слушнал некој да учи подобро од него, со подобар глас.“ Пренесува Бухари од Уму-Селеме р.а. која кажува: „Се пожалив кај Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. дека не ми е добро, па ми рече: „Прави таваф зад луѓето, јавајќи, па правев таваф, а Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. клањаше покрај куќата учејќи го поглавјето Ет-Тур, ве китабин местур.“

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالطُّورِ وَكِتَابٍ مَّسْطُورٍ فِي رَقٍّ مَّنشُورٍ وَالْبَيْتِ الْمَعْمُورِ وَالسَّكْفِ الْمَرْفُوعِ وَالْبَحْرِ الْمَسْجُورِ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ لَوَاقِعٌ مَا لَهُ مِنْ دَافِعٍ يَوْمَ تَمُورُ السَّمَاءُ مَوْرًا وَتَسِيرُ الْجِبَالُ سَيْرًا فَوَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ الَّذِينَ هُمْ فِي حَوْضٍ يَلْعَبُونَ يَوْمَ يُدْعُونَ إِلَى نَارِ جَهَنَّمَ دَعَاً هَذِهِ النَّارُ الَّتِي كُنْتُمْ بِهَا تُكذِّبُونَ أَفَسِحْرٌ هَذَا أَمْ أَنْتُمْ لَا تُبْصِرُونَ أَصَلَوْهَا فَاصْبِرُوا أَوْ لَا تَصْبِرُوا سَوَاءٌ عَلَيْكُمْ إِنَّمَا تُجْزَوْنَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Се колнам во (планината) Тур, (1) и во Книгата во редови напишана, (2) на кожа развиена; (3) и во Храмот со поклоници полн, (4) и во сводот издигнат, (5) и во морето со оган наполнето, - (6) казната на Господарот твој сигурно ќе се случи. (7) Никој нема да може да ја отстрани (8) на Денот кога небото силно ќе се разбранува, (9) а планините

од местото ќе се помрднат! (10) Тешко им на тој Ден на тие што негираа, (11) кои во лаги се впуштаа, забавувајќе се! (12) На Денот кога во цехенемскиот оган грубо ќе бидат турнати: (13) „Ова е огнот кој го негиравте, (14) па, магија ли е ова, или вие не гледате? (15) Пржете се во него, исто ви е – трпеле или не трпеле – тоа ви е казна за тоа што го правевте.“ (16)“

Возвишениот се заколнува во Своите созданија, кои алудираат на Неговата моќ и сила, дека Неговата казна врз Неговите непријатели е стварност и ќе се случи, и дека нема да имаат никој кој ќе ги заштити. Тур е секоја планина која поседува гора (дрвја, шума) и така се нарекува онаа на која Муса разговарал со Аллах и од каде е испратен Иса, нека е салават на Мухамед, и на нив двајца, а планина која нема дрвја не се нарекува Тур, туку таа се нарекува Џебел. Во ајетот се мисли на познатата планина Тур.

„И во Книгата во редови напишана“ – тоа се книги напишани, објавувани, напишани, кои им се читаат наглас на луѓето и затоа Возвишениот кажува: „**На кожа развиена.**“ – некои сметаат дека под книга се мисли на Левхил-махфуз, а првото се смета за поисправно – а Аллах најдобро знае. „**И во Храмот со поклонници полн**“ – се спомнува цврсто предание дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол во настанот на Лејлетул-Исра, откако го поминал седмото небо: „*Потоа бевме воздигнати во Бејтул-Мамур во кој секојдневно влегуваат седумдесет илјади мелеци од кои никој повеќе не се враќа.*“ Значи, прават ибадет во него и го посетуваат како што жителите на Земјата ја посетуваат и кружат околу Кабата. Исто така, Бејтул-Мамур е Каба за жителите на седмото небо, и таа е слична на земската Каба. Инаку, секое небо има место каде се собираат неговите жители и извршуваат намаз, а за првото дуњалучко небо кажуваат дека се вика Бејтул-Изети, а Аллах најдобро знае.

Зборовите на Возвишениот: „**И во сводот издигнат.**“ – Реби ибн Енес кажува дека Арш значи свод за сите созданија, а така смета и мнозинството од учените. Возвишениот кажува: „**И во морето со оган наполнето**“ – значи, на Судниот ден во морето ќе се потпали оган, како што вели Возвишениот: „**И кога морињата со оган ќе се наполнат.**“ (Куран: Ет Теквир, 6) – значи, распламтат, и ќе станат распламтен оган. Вакво мислење се пренесува од Али, од Ибн Абас, Сеид ибн Џубејр, Муџахид и останатите.

Зборовите на Возвишениот: „Казната на Господарот твој сигурно ќе се случи“ – а тоа е она со што се колне Возвишениот дека тоа ќе биде сигурен настан за неверниците, па вели: „Никој нема да може да ја отстрани“ – значи нема никој што би можел да ги одбрани, тогаш кога Аллах ќе посака тоа да им се случи.

Зборовите на Возвишениот: „На Денот кога небото силно ќе се разбранува“ – Ибн Абас и Катаде кажуваат: „Ќе се придвижи со силно движење во вид на круг.“

„А планините од местото ќе се помрднат!“ – значи ќе се помрднат и придвижат и ќе станат како ситна прашина која потоа ќе се распрсне.

„Тешко им на тој Ден на тие што негираа“ – тешко ним заради казната која ќе им дојде од Возвишениот Аллах.

„...кои во лаги се впуштаа, забавувајќе се!“ – значи, тие на дуњалукот се занимавале со расипани нешта, а верата ја земале за игра и забава.

„...на Денот кога во џехенемскиот оган грубо ќе бидат турнати“ – значи, турнати и фрлени, „во џехенемскиот оган грубо ќе бидат турнати“ – силно ќе бидат фрлени во него.

„Ова е огнот кој го негиравте.“ – значи, ова ќе биде говор на зебаниите, чуварите на џехенемот, а сето тоа ќе биде во форма на прекор и осуда.

„Па, магија ли е ова, или вие не гледате, пржете се во него“ – значи, фрлете ги во оган кој ќе ги опфати од сите страни.

„Исто ви е – трпеле или не трпеле – тоа ви е казна“ – значи, сеедно е сега, дали ќе се стрпите или жалите, ви нема спас од тоа и не можете од тоа да се ослободите.

„Тоа ви е казна за тоа што го правевте.“ – значи, Возвишениот Аллах никому неправда не му нанесува, туку секому му го дава она што го печалил.

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَعِيمٍ فَاكِهِينَ بِمَا آتَاهُمْ رَبُّهُمُ وَوَقَاهُمْ رَبُّهُمُ عَذَابَ الْجَحِيمِ كُلُوا
وَأَشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ مُتَكَبِّرِينَ عَلَى سُرُرٍ مَّصْفُوفَةٍ وَزَوَّجْنَاهُمْ بِحُورٍ عِينٍ

„А богобојазните навистина ќе бидат во џенетските градини и во благодатите, (17) и ќе уживаат во тоа што Господарот нивен им го дал – нив Господарот од страдањето во огнот ќе ги сочува. (18) Јадете и пијте и нека ви е пријатно, тоа е за тоа што го правевте!“ (19) Ќе бидат потпрени на наредените дивани, а ќе ги венчае со крупнооки хурии. (20)“

Возвишениот известил за состојбата на богобојазливите, оние кои ги извршуваат наредбите а ги избегнуваат забраните, па кажува: **„А богобојазните навистина ќе бидат во џенетските градини и во благодатите“** – а тоа е сосема спротивно од она што ќе заработат џехенемлиите од казната.

„И ќе уживаат во тоа што Господарот нивен им го дал“ – значи, ќе уживаат во даровите кои ќе им ги даде Возвишениот Аллах како постојана благодат.

„Нив Господарот од страдањето во огнот ќе ги сочува.“ – значи, веќе ги спасил од џехенемскиот оган, а тоа е посебна благодат заедно со благодатта која е влез во џенетот, каков око досега не видело, ниту уво слушнало, ниту на било кој човек на ум му паднало.

Зборовите на Возвишениот: **„Јадете и пијте и нека ви е пријатно, тоа е за тоа што го правевте!“** – како што вели Возвишениот: **„Јадете и пијте радосни, за тоа што во деновите минати го заработивте!“** (Куран: Ел Хакка, 24) – со ова е искажано гостопримство и добрината од страна на Возвишениот Аллах.

Возвишениот кажува: **„Ќе бидат потпрени на наредените дивани“**, како и зборовите на Возвишениот: **„Тие како браќа на диваните едни спроти други ќе седат.“** (Куран: Ел Хиџр, 47) (Куран: Ес-Сафат, 44) – значи свртени со лица едни кон други.

„А ќе ги венчаме со крупнооки хури.“ – значи, ќе им подариме добри придружнички и убави жени од џенетските хури. Нивниот опис е даден претходно на повеќе места, па нема потреба тука тоа да го повторуваме.

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِيمَانٍ أَلْحَقْنَا بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَمَا أَلَتْنَاهُمْ مِّنْ عَمَلِهِمْ مِّنْ شَيْءٍ كُلُّ امْرِئٍ بِمَا كَسَبَ رَهِينٌ وَأَمْدَدْنَاهُمْ بِنفَاكِهَةٍ وَلَحْمٍ مِّمَّا يَشْتَهُونَ يَتَنَزَّعُونَ فِيهَا كَأْسًا لَا لَغْوٌ فِيهَا وَلَا تَأْتِيمٌ وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ غِلْمَانٌ لَّهُمْ كَأَنَّهُمْ لُؤْلُؤٌ مَّكْنُونٌ وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ قَالُوا إِنَّا كُنَّا قَبْلُ فِي أَهْلِنَا مُشْفِقِينَ فَمَنَّ اللَّهُ عَلَيْنَا وَوَقَانَا عَذَابَ السَّمُومِ إِنَّا كُنَّا مِن قَبْلُ نَدْعُوهُ إِنَّهُ هُوَ الْبَرُّ الرَّحِيمُ

„Тие што веруваа и по кои децата нивни во верувањето се поведоа, ќе им ги приклучиме и децата нивни, а делата нивни нема ниту малку да ги намалиме – секој човек е одговорен за тоа што сам го направил. (21) И уште ќе ги даруваме и со овошје и со месо какво ќе сакаат, (22) едни на други, во него, полни чаши ќе додаваат – поради нив нема да

има празни муабети и побуди кон грев, (23) а ќе ги служи нивна послуга налик на скриен бисер, (24) и ќе се обраќаат едни кон други и едни со други ќе се прашуваат: (25) „Порано меѓу своите семејства стравувавме“ – ќе речат – (26) „па Аллах милост ни дари и од страдањето во огнот нè сочува. (27) Ние во довите Го молевме, Тој навистина е Добротвор и Милостив.“ (28)“

Возвишениот Аллах известува за Својата добрина, благородност, дарезливост и благост кон Своите созданија; на тој начин децата на верниците, ако ги следат во верувањето, ќе ги приклучи кон нивните родители во положбите кои ќе ги добијат во ценетот, иако делата на децата не ги достигнуваат делата на родителите. Возвишениот Аллах ќе ги стави на најдобар начин со цел родителите да бидат среќни со своите деца (и обратно). Бидејќи, Аллах ќе ги подигне делата на послабите, на степен на оние подобри, за да се изедначат на положбите во ценетот, а нималку не им ја намалува наградата на овие подобрите. Затоа Возвишениот кажува: „**Ќе им ги приклучиме и децата нивни, а делата нивни нема ниту малку да ги намалиме.**“ Спомнува Ес-Сеури од Ибн Абас р.а. кој кажува: „Возвишениот Аллах ќе ги подигне децата на верниците на степенот на нивните родители верници, па дури иако тоа не го заслужуваат заради своите дела, за да бидат среќни со нив. Потоа го проучил ајетот: „**Тие што веруваа и по кои децата нивни во верувањето се поведоа, ќе им ги приклучиме и децата нивни, а делата нивни нема ниту малку да ги намалиме.**““ Ова го пренесуваат Ибн Џерир и Ибн ебу Хатим од Суфјан ес-Сеури, а го пренесува и Бездар од Ибн Абас, но како мерфу и меукуф хадис. Пренесува имамот Ахмед од Али р.а., кој кажува: „*Хатиџа р.а. го прашала на Пратеникот с.а.в.с за нејзините две деца кои умреле во паганско време (пред исламот, во џахилиет), па Пратеникот с.а.в.с. рекол: „Тие се во огнот“, а кога го видел нејзиното негодување, рече: „Кога би го видела нивното место, ќе ги презираш.“ Таа праша: „О, Аллахов Пратенику, а моето дете од тебе?“ „Во ценетот.“, одговорил тој, па додал: „Навистина, верниците ќе бидат со своите деца во ценетот, а муширите со своите деца ќе бидат во џехенмот.“ А потоа проучил: „**Тие што веруваа и по кои децата нивни во верувањето се поведоа...**““ Ова е добрина од Возвишениот Аллах кон децата заради берикетот во делата на нивните родители, а што се однесува до Неговата добрина кон родителите заради берикетот во довите на нивните деца за нив, имамот Ахмед го спомнува хадисот од Ебу Хурејре р.а. кој кажува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „*Навистина,**

Возвишениот Аллах го крева на високи степени во џенетот Својот сакан роб, на овој ќе рече: „Господару мој, од каде мене ова?“ „Од твоето дете кое бара прошка за тебе“ – ќе му биде одговорено.“ Синцирот на овој хадис е исправен, но не се наведува на никое друго место освен овде. Меѓутоа, постои хадис кој може да го потврди наведеното во Муслимовиот сахих од Ебу Хурејре р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Кога човекот ќе умре, му прекинуваат делата, освен во три случаи: трајна садака, наука со која луѓето се користеле и добро дете кое ќе се моли за него.“

Зборовите на Возвишениот: **„Секој човек е одговорен за тоа што сам го направил.“** – значи, залог му се неговите дела и нема да ги носи гревовите на ниеден друг, како што се зборовите на Возвишениот: **„Секоја душа е залог на тоа што го стекнала, освен тие на десната страна, тие во џенетските градини ќе се распрашуваат.“** (Куран: Ел Муддесир, 38-41)

Возвишениот кажува: „И уште ќе ги даруваме и со овошје и со месо какво ќе сакаат, едни на други, во него, полни чаши ќе додаваат“ – значи, од вино кое не опива. „Поради нив нема да има празни муабети и побуди кон грев“ – значи, во џенетот нема да се зборуваат празни муабети, односно нема да има грешење или расипаност како оние со кои се користат луѓето на овој свет. Возвишениот Аллах го очистил ахиретското вино и тоа не е како забранетото дуњалучко вино кое нанесува штета, предизвикува болки во главата и стомакот и потполно го обзема разумот. Возвишениот нè известува дека џенетското вино не причинува одвратен и бескорисен говор, туку ќе биде со убав изглед и вкус, па Возвишениот кажува: „...**бел и пријатен (пијалак) за тие што ќе го пијат, од него нема опиеност да има и од него умот нема да се губи.**“ (Куран: Ес-Сафат, 46-47) А тука кажува: **„Едни на други, во него, полни чаши ќе додаваат – поради нив нема да има празни муабети.“**

Зборовите на Возвишениот: **„А ќе ги служи нивна послуга налик на скриен бисер.“** – ова е известување какви ќе бидат оние кои ќе ги служат, тие ќе бидат срамежливи во џенетот како да се блескави и скриени бисери, а заради својата убавина, сјај и чистота, како што кажува Возвишениот во друго поглавје: **„Ќе ги служат вечно млади момчиња, со чаши и ибрици и со пехар полн со пијалак од изворите проточни...“** (Куран: Ел Вакиа, 17-18)

Зборовите на Возвишениот: **„И ќе се обраќаат едни кон други и едни со други ќе се прашуваат“** – ќе приоѓаат едни на други и ќе разговараат, распра-

шувајќи се за своите дела и состојби на дуњалукот, како што разговараат луѓето со пиење за некои прашања.

„**Порано меѓу своите семејства стравувавме‘ – ќе речат**“ – додека бевме на дуњалукот, меѓу своите бевме во страв од својот Господар, плашејќи се од Неговата казна и страдање.

„**Па Аллах милост ни дари и од страдањето во огнот нè сочува**“ – значи, Аллах нам ни се смилува и нè сочува од сè што се плашевме.

„**Ние во довите Го молевме**“ – значи, Му се молевме, па нам ни прифати, ни го даде она што го баравме.

„**Тој навистина е Добротвор и Милостив.**“ Пренесува Ибн ебу Хатим од Месрук, а овој од Аиша р.а. дека таа го учила овој ајет: „па Аллах милост ни дари и од страдањето во огнот нè сочува. Ние во довите Го молевме, Тој навистина е Добротвор и Милостив.“ – па рекла: „О Аллах, смилувај ни се и чувај нè од огненото страдание, бидејќи Ти си Добротвор и Милостив.“ Бил прашан Еамеш: „Дали тоа беше во намаз?“ „Да“ – одговорил.

فَذَكَرْ فَمَا أَنْتَ بِنِعْمَتِ رَبِّكَ بِكَاهِنٍ وَلَا مَجْنُونٍ أَمْ يَقُولُونَ شَاعِرٌ نَّتَرَبَّصُ بِهِ رَيْبَ الْمُنُونِ
قُلْ تَرَبَّصُوا فَإِنِّي مَعَكُمْ مِّنَ الْمُتَرَبِّصِينَ أَمْ تَأْمُرُهُمْ أَخْلَامُهُمْ بِهِذَا أَمْ هُمْ قَوْمٌ طَاغُونَ أَمْ
يَقُولُونَ تَقَوَّلَهُ بَلْ لَا يُؤْمِنُونَ فَلْيَأْتُوا بِحَدِيثٍ مِّثْلِهِ إِن كَانُوا صَادِقِينَ

„Затоа ти опоменувај, бидејќи ти, со милоста на Господарот свој, не си ни пророк ни луд. (29) Зарем тие да велат: ‚Тој е поет, ќе почекаме да го тргнат случувањата на времето.‘ (30) ‚Па чекајте‘ – кажи ти – ‚и јас заедно со вас ќе чекам!‘ (31) Дали ова умовите нивни им го наредуваат или тие се тврдоглав народ? (32) Зарем тие да велат: ‚Го измислува!‘ – Не, туку тие не сакаат да веруваат. (33) Затоа нека состават тие говор сличен на Куранот, ако ја зборуваат вистината! (34)“

Возвишениот Аллах му наредува на Својот Пратеник с.а.в.с. да ја достави објавата до Аллаховите созданија и потоа ги отфрли од него расипаните кажувања од клеветениците за него, па Возвишениот кажува: „**Затоа ти опоменувај, бидејќи ти, со милоста на Господарот свој, не си ни пророк ни луд**“ – значи, благодарение на Аллах ти не си гатач кому му доаѓа советодавач, џин и му донесува податоци кои ги слушал на небо. „**Ни луд**“ – а луд е оној кого шејтанот го

избезумил со неговиот допир. Потоа Возвишениот ги негира нивните зборови во врска со Пратеникот с.а.в.с.: „Зарем тие да велат: ‚Тој е поет, ќе почекаме да го тргнат случувањата на времето.‘“ – па ќе се ослободиме од него.

„Па чекајте‘ – кажи ти – ‚и јас заедно со вас ќе чекам!‘“ – значи, заедно ќе исчекуваме, па ќе видиме кому ќе му припадне казната, а кому помошта на два-та света. Потоа Возвишениот кажува: „Дали ова умовите нивни им го наредуваат?“ – дали нивниот разум им го наредува тоа така да зборуваат расипани нешта и лага.

„...или тие се тврдоглав народ?“ – да, тие се заблудени инатчи и тоа е она што ги наведува да зборуваат така за тебе (Мухамед). Зборовите на Возвишениот: „Зарем тие да велат: ‚Го измислува!‘“ – значи го измислува самиот од себе.

„Не, туку тие не сакаат да веруваат“ – значи нивното неверство е тоа што ги тера да зборуваат такви зборови.

„Затоа нека состават тие говор сличен на Куранот, ако ја зборуваат вистината!“ – во нивните измислици и припишување на клевети кон Пратеникот с.а.в.с. па нека дојдат со нешто што е како Куранот, а каде им е тоа? Кога на Земјата би се собрале сите џини и луѓе да донесат нешто слично на него, не ќе можат, не ќе можат ниту десет поглавја, па дури ниту едно поглавје.

أَمْ خَلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ أَمْ خَلَقُوا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بَلْ لَا يُوقِنُونَ أَمْ
عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رِبِّكَ أَمْ هُمُ الْمُصَيِّرُونَ أَمْ لَهُمْ سُلْمٌ يَسْتَمْعُونَ فِيهِ فَلَيَأْتِ مُسْتَمِعُهُمْ
بِسُلْطَانٍ مُبِينٍ أَمْ لَهُ الْبَنَاتُ وَلَكُمْ الْبُنُونَ أَمْ تَسْأَلُهُمْ أَجْرًا فَهُمْ مِنْ مَعْرَمٍ مُثْقَلُونَ أَمْ عِنْدَهُمُ
الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُوبُونَ أَمْ يُرِيدُونَ كَيْدًا فَالَّذِينَ كَفَرُوا هُمُ الْمَكِيدُونَ أَمْ لَهُمْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ
سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ

„Дали тие без Создател се создадени или тие самите себеси се создадоа?! (35) Дали тие небесата и Земјата ја создадоа?! Не, туку тие не се убедени! (36) Дали се кај нив ризниците на Господарот твој, или дали тие владееат? (37) Зар тие имаат скали, па на нив прислушкуваат? Тој, меѓу нив, кој тврди дека нешто слушал нека донесе јасен доказ. (38) Зарем за Него да се ќерките, а за вас да се синовите?! (39) Дали ти бараш надоместок од нив, па се оптоварени со долг? (40) Или, кај нив да не е знаењето за гајбот, па тие препишуваат?! (41) Зарем тие сакаат

замки?! Па во замка ќе се фатат токму тие што не веруваат! (42) Зарем тие друг бог освен Аллах да имаат? Возвишен и Чист е Аллах од тоа што тие рамен Му припишуваат! (43)“

На овој начин се потврдува Аллаховото господство и дека Нему му припаѓа единствено обожување и робување, а тоа е Возвишениот Аллах, па Возвишениот кажува: „**Дали тие без Создател се создадени**“ – значи, дали тие се создадени без причинител? „**Или тие самите себеси се создадоа?!**“ – или, пак, самите се причинители? Не, не се ниту едното ниту другото, туку Возвишениот Аллах е Тој Кој ги создал, а пред тоа биле никој и ништо, ниту за спомнување не се вредни. Пренесува Бухари од Џубејр ибн Мутим кој кажува: „*Го слушнав Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. како за акшам-намаз го учи поглавјето Ет-Тур, па кога ќе дојдеше до овие ајети: „Дали тие без Создател се создадени или тие самите себеси се создадоа?! Дали тие небесата и Земјата ја создадоа?! Не, туку тие не се убедени! Дали се кај нив ризниците на Господарот твој, или дали тие владеат?“, како срцето да сакаше да ми полета.*“ Овој хадис се наоѓа во Двата Сахиha, а го пренесува Ез-Зухри. Што се однесува до Џубејр ибн Мутим, тој дошол кај Пратеникот с.а.в.с. по Битката на Бедр, по повод откупот на заробениците, а тогаш бил мушрик. Слушањето на овие ајети од ова поглавје силно влијаело на него, покрај останатото, за неговото преминување во исламот. Потоа Возвишениот кажува: „**Дали тие небесата и Земјата ја создадоа?! Не, туку тие не се убедени!**“ – значи, зарем тие да го создадат небото и Земјата? Ова е една од грешките нивни во припишување содружник на Аллах, и тоа им се негира дека можат да го направат, а добро знаат дека Создателот е Еден и за тоа не Му треба никој. Меѓутоа, причината за тоа е што во нив нема цврсто уверување и тоа ги наведува кон погрешно мислење.

„**Дали се кај нив ризниците на Господарот твој, или дали тие владеат?**“ – зарем тие располагаат со созданијата? Не, не е така, туку Возвишениот Аллах е владар и Управувач и Тој прави само Тој што сака.

Зборовите на Возвишениот: „**Зар тие имаат скали, па на нив прислушкуваат?**“ – значи, за потоа да се искачат до највисоките височини.

„**Тој, меѓу нив, кој тврди дека нешто слушнал нека донесе јасен доказ**“ – значи, очигледен доказ за исправноста на она што го тврди, но тие немаат доказ за тоа. Потоа Возвишениот кажува: „**Зарем за Него да се ќерките, а за вас да се синовите?!**“ – со ова се отфрлува она што Му припишуваат, т.е. дека има ќерки

и дека мелеците ги направил женски (ќерки), а за себе одбрале машки (синови). Мелеците, значи, ги сметале за Аллахови ќерки и ги обожувале заедно со Него, па Возвишениот кажува: „Зарем за Него да се ќерките, а за вас да се синовите?!“ Тоа е тешка закана, која предизвикува сигурна казна.

„Дали ти бараш надоместок од нив?“ – значи, плата што си им ја доставил Аллаховата објава? Не, не бараш ти од нив ништо за тоа.

„Па се оптоварени со долг?“ – значи, тоа ќе им биде тешко.

„Или, кај нив да не е знаењето за гајбот, па тие препишуваат?!“ – но, не е така. Бидејќи невидливиот свет го познава само Возвишениот Allah.

„Зарем тие сакаат замки?! Па во замка ќе се фатат токму тие што не веруваат!“ – ако прават замки, па сето тоа ќе им се врати ним и тие самите ќе паднат во замките.

„Зарем тие друг бог освен Allah да имаат? Возвишен и Чист е Allah од тоа што тие рамен Му припишуваат!“ – ова е, навистина, остра осуда против мушриците, бидејќи им робуваат на киповите и идолите, правејќи му на Allah со тоа здружник. Потоа, Благородниот Allah го отфрла од Себе она што тие зборуваат и измислуваат во својот ширк, па Возвишениот кажува: „Возвишен и Чист е Allah од тоа што тие рамен Му припишуваат!“

وَأَن يَرَوْا كِسْفًا مِّنَ السَّمَاءِ سَاقِطًا يَقُولُوا سَحَابٌ مَّرْكُومٌ فَذَرَهُمْ حَتَّىٰ يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي فِيهِ يُصْعَقُونَ يَوْمَ لَا يُغْنِي عَنْهُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ وَإِنَّا لِلَّذِينَ ظَلَمُوا عَذَابًا
 دُونَ ذَلِكَ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ وَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ
 حِينَ تَقُومُ وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَإِدْبَارَ النُّجُومِ

„И кога би виделе дека парче небо паѓа, би рекле: „Натрупани облаци!“ (44) Затоа пушти ги додека не се соочат со Денот во кој ќе изумрат, (45) со Денот кога стапиците нивни нема ни малку да им користат и кога никој нема да им помогне. (46) А за сите насилници ќе има и друга казна пред оваа, но повеќето од нив не знаат. (47) А ти трпеливо чекај ја пресудата од Господарот свој, зашто ти си пред Нашите очи; и величај Го и заблагодарувај Му на Господарот свој кога стануваш, (48) и ноќе величај Го и кога свездите се губат. (49)“

Возвишениот Аллах, спомнувајќи ги мушриците, кажува за нив дека се тврдоглави и колку се вообразени и покрај очигледните докази.

„И кога би виделе дека парче небо паѓа, би рекле: „Натрупани облаци!“ – овој ајет е сличен на зборовите на Возвишениот: **„Кога на небото би отвориле порта поради нив и тие низ неа да се искачуваат, тие повторно би рекле: „Само ни се причинува, ние сме маѓепсани луѓе.“** (Куран: Ел Хиџр, 14-15)

Возвишениот кажува: **„Затоа пушти ги“** – значи, остави ги Мухамеде, **„...додека не се соочат со Денот во кој ќе изумрат“** – а тоа е Кијаметскиот ден.

„Со Денот кога стапиците нивни нема ни малку да им користат“ – значи таму, на Судниот ден, итрините сигурно нема да им бидат од никаква корист. **„И кога никој нема да им помогне.“** Потоа Возвишениот кажува: **„А за сите насилници ќе има и друга казна пред оваа“** – се мисли на дуњалучката казна, како што вели Возвишениот: **„И Ние ќе сториме да искушат помала казна пред големата казна, за да се повратат.“** (Куран: Ес Сеџда, 21) А заради ова Возвишениот вели: **„Но повеќето од нив не знаат.“** – т.е. не разбираат што се посакува со тоа. Туку, кога ќе им се отргне злото од нив, повторно се враќаат на полошо отколку што биле, така стои во некои хадиси: *„Навистина, кога мунафикот ќе се разболи, па оздрави, ист е како и камилата: не знае зошто ја врзале, ниту зошто ја одвзале.“*

Зборовите на Возвишениот: **„А ти трпеливо чекај ја пресудата од Господарот свој, зашто ти си пред Нашите очи“** – значи, издржи ги нивните предизвици и не се грижи, бидејќи Ние внимаваме на тебе, те чуваме и штитиме.

Зборовите на Возвишениот: **„И величај Го и заблагодарувај Му на Господарот свој кога стануваш.“** Што се однесува до овој ајет има три толкувања:

Дахак кажува: „Значи во намазот.“ „Нека си славен, Аллаху! Нека ти е секоја пофалба! Освен Тебе нема друг.“ А Муслим пренесува во својот Сахих од Омер, кој кажува: „Ова е на почетокот на намазот.“ Исто така го пренесува и Ахмед и авторите на сунените од Ебу Сеид и други, кои тоа го пренесуваат од Пратеникот с.а.в.с..

Ебу ел-Џевзаи вели: **„И величај Го и заблагодарувај Му на Господарот свој кога стануваш.“** – значи, кога стануваш од постела. Ова мислење го застапува и Ибн Џерир, како потврда за она што го пренесува имамот Ахмед од Убаде ибн ес-Самит дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„Кој ќе стане преку ноќ на каже: „Ла илахе иллаллаху вахдеху ла шерике лех, лехул-мулку ве лехул-хамду*

ве хуве ала кулли шејин кадир. Субханаллахи вел-хамду лиллахи ве ла илахе иллаллаху валлаху екбер, вела хавле ве ла куввете илла биллах.‘ Потоа рече: „Господару, прости ми‘ – или проучи некоја дова, ќе му биде удоволено. А ако цврсто одлучи, па се абдести и клања, ќе му биде примен намазот.“ Ова го бележи Бухари во својот Сахих, како и авторите на сунен од Велид ибн Муслим.

Муџахид вели: „**И величај Го и заблагодарувај Му на Господарот свој кога стануваш.**“ – значи при секое станување, а Ебу Ахвас рекол: „Кога човекот по седење ќе посака да стане нека рече: „Субханеке аллахумме ве би хамдике.‘ И Ата ибн ебу Ребах се кажува: „Кога вака стануваш по секое седење, ако си добар, ќе ти се зголеми твојата добрина, а ако не бидеш добар, тогаш тоа ќе ти биде откуп за твоите гревови.“ Вака ги пренесува Ебу Давуд неговите зборови, и Несаи и Хаким во својата книга Ел-Мустедрек, од Ебу Берзете ел-Еслеми, кој кажува: „Пред крајот на својот живот Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. имал обичај кога по седење ќе стане да рече: „Субханеке Аллахумме ве би хамдике. Ешхеду ен ла илахе илла енте, естегфируке ве етубу илејке‘, па некој човек го праша: „О, Аллахов Пратенику, кажувааш некои зборови кои порано не сме ги слушнале?“ Пратеникот одговори: „Тоа е кефарет (откуп), чистење на гревовите кои евентуално можат да се направени на оваа седенка.““

Зборовите на Возвишениот: „**И ноќе величај Го**“ – т.е. спомнувај Го и обожувај го со учење на Куранот и во ноќните намази, како што вели Возвишени-от: „**И помини дел од ноќта во намаз – тоа е само твоја должност; Господарот твој на оној свет ќе ти го подари местото достоино за благодарност.**“ (Куран: Ел Исра, 79)

Возвишениот кажува: „**И кога свездите се губат.**“ – веќе се спомнати зборовите на Ибн Абас во кои се кажува дека тоа се двата реката кои се клањаат пред сабахскиот фарз. Тие се пропишани во време на исчезнувањето на свездите, односно кога тие гаснат или се губат. А во цврсто предание на Бухари и Муслим стои дека Аиша р.а. рекла: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. не се придржувал кон ниедна нафила така цврсто (упорно) како што се тоа двата реката од сабахскиот сунет.“ А во Муслимовиот текст стои: „Два реката на сабах – намаз подобри се од дуњалукот и сè што е на него.“

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ет Тур“.

Благодарноста му припаѓа на Allah, само на Него се потпираме.

53. Поглавје – „Ен Неџм “ (Свезда)

Објавено во Мека – 62 ајети. (Освен 32. ајет, тој е медински, објавен по поглавјето Ел Ихлас)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالنَّجْمِ إِذَا هَوَىٰ مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمْ وَمَا غَوَىٰ وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ

Во името на Аллаx, Семилосниот, Милостивиот!

„Се колнам во свездата кога заоѓа, (1) вашиот другар од Вистинскиот пат не скршна и не заталка! (2) Тој не зборува по своја волја. (3) Тоа е само Објавата којашто му се доставува.“ (4)

Имамот Шаби и други велат: „Создателот се колне во она што сака Тој од Своите созданија, а на созданијата не им доликува да се колнат во ништо друго освен во Создателот.“ Го бележи Ибн ебу Хатим.

Зборовите на Возвишениот: „**Се колнам во свездата кога заоѓа**“ – значи, онаа која ги гаѓа шејтаните. Ова го кажал Дахак.

„**Вашиот другар од Вистинскиот пат не скршна и не заталка!**“ – ова е она за кое се заколнал, а воедно и сведочење на Возвишениот Аллаx за Неговиот пратеник Мухамед с.а.в.с., дека тој е на Вистинскиот пат, следбеник на вистината, а не е на кривиот пат. Спротивно од тоа е цахилот, кој се движи без никакво упатство и знаење, додека заведен е оној кој ја познава вистината, но намерно се одрекува од правецот на вистината. Пратеникот с.а.в.с. бил на највисок степен на истрајноста, исправноста и прецизноста. Заради тоа Возвишениот кажува за него: „**Тој не зборува по своја волја**“ – значи, неговиот говор не е израз на лични желби страсти.

„**Тоа е само Објавата којашто му се доставува.**“ – значи, тој говори само она што му се наредува и го доставува тоа до луѓето потполно според наредбата без никакво додавање или ускратување. Пренесува Ахмед ибн Ханбел, Аллаx

да му се смилува, од Абдулах ибн Амр р.а. кој кажува: „Пишувал сè што сум слушнал од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. и сакав тоа да го научам напамет, на Курејшиите ми забранија, говорејќи: „Ти пишуваш сè што ќе чуеш од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. а тој е човек кој некогаш зборува и во лутина.‘ Па се воздржав од пишување. Подоцна тоа му го спомнав на Пратеникот с.а.в.с. а тој ми рече: „Пишувај, се колнам во Оној во Чи раце е мојата душа, од мојата уста не излегува друго освен Вистината.““ Ова го бележи Ебу Давуд.

عَلَّمَهُ شَدِيدُ الْقُوَى ذُو مِرَّةٍ فَاسْتَوَى وَهُوَ بِالْأُفُقِ الْأَعْلَى ثُمَّ دَنَا فَتَدَلَّى فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَى فَأَوْحَى إِلَى عَبْدِهِ مَا أَوْحَى مَا كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَأَى أَفَتُمَارُونَهُ عَلَىٰ مَا يَرَىٰ وَلَقَدْ رَآهُ نَزْلَةً أُخْرَىٰ عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَىٰ عِنْدَهَا جَنَّةُ الْمَأْمُورَىٰ إِذْ يَغْشَى السُّدْرَةَ مَا يَغْشَىٰ مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَعَىٰ لَقَدْ رَأَىٰ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِ الْكُبْرَىٰ

„Го учи еден со огромна моќ; (5) силен, кој се појави во ликот свој, (6) на највисокиот хоризонт, (7) потоа се приближи и се наведна, (8) блиску за два лака, или поблиску – (9) и го објави на Неговиот роб тоа што му го објави. (10) Срцето не го негираше тоа што го виде, (11) па зошто се расправате со него за тоа што го видел? (12) Тој и по вторпат го виде, (13) кај Сидретул Мунтеха, (14) каде што е џенетското престојувалиште. (15) Кога Сидр го прекриваше тоа што го прекриваше – (16) погледот не му скршна, ниту пречекори, (17) ги виде највеличествените знаменитости на својот Господар. (18)“

Возвишениот Аллах зборува за Својот роб и Пратеник с.а.в.с. дека Тој е Оној кој го подучил со она со што им дошол на луѓето.

„Го учи еден со огромна моќ“ – а тоа бил Џибрил а.с., како што кажува Возвишениот: „Куранот навистина е кажување на Гласникот благороден, моќен, од Господарот на Аршот џенет, кому други му се потчинуваат, таму доверлив!“ (Куран: Ет Теквир, 19-21) А тука кажува: „со огромна моќ“ – значи, Силниот. „...кој се појави во ликот свој“ – значи Џибрил а.с.. Вака сметаат Хасан, Муџахид, Катаде и Реби.

„На највисокиот хоризонт“ – т.е. Џибрил а.с. бил тој кој се појавил во својот лик на најголемите височини. Вака сметаат Икриме и други. А пренесува Ибн ебу Хатим од Абдулах ибн Месуд дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. не го

видел Џибрил во неговиот величествен лик, освен двапати: првиот пат прашал да го види во неговиот лик, па хоризонтот се исполнил. Другиот пат биле заедно кога се воздгинале на Мираџ. Заради тоа Возвишениот кажува: „**На највисокиот хоризонт.**“ Првото видување било на почетокот на пратеништвото кога Џибрил а.с. му дошол на Пратеникот с.а.в.с. првиот пат и му го пренел почетокот на објавата од поглавјето Икре. Потоа паузирала објавата еден период, па Веровесникот с.а.в.с. постојано заминувал на врвот од планината размислувајќи да се стркала одозгора (фрли низ брдо), но Џибрил го довикувал: „О, Мухамеде, ти, навистина, си Аллахов Пратеник, а јас сум Џибрил.“ На тој начин му се смирувало срцето и се развеселувал. Тоа повеќепати се повторувало сè до појавата на Џибрил а.с. а тој би бил така испружен во својата форма како што е создаден, со своите 600 крилја, така со својата големина ќе го засенел хоризонтот. Потоа ќе му се доближел на Мухамед с.а.в.с. и ќе му донел објава од Возвишениот Аллах, како што му било наредено од Него. Така ќе ја видел величината, силата и моќта на мелекот донесувач на објавата, а кој уживал висока положба кај Создателот Кој го испраќал кај него.

Возвишениот кажува: „**Потоа се приближи и се наведна, блиску за два лака, или поблиску**“ – значи, се приближувал Џибрил а.с. до Мухамед с.а.в.с. сè додека не му се спуштил толку блиску што меѓу нив немало повеќе од два лака, кога тој ќе се испружел. Вака сметаат Муџахид и Катаде. А зборовите на Возвишениот: „...или поблиску“ – значи, не би се доближувал поблиску од една и пол должина на лакот, како што кажува Возвишениот: „**Но срцата ваши, после тоа, станаа тврди како камен, или уште потврди!**“ (Куран: Ел Бекара, 74) Значи тие не се помеки од каменот, туку се слични на него, или потврди. Со ова сака да се укаже дека приближувањето меѓу Џибрил а.с. и Мухамед с.а.в.с. било на дофат на рацете, колку два лака или поблиску. Овие се зборови на мајката на верниците, Аиша р.а., Ибн Месуд, Ебу Зер и Ебу Хурејре, како што ќе наведеме наскоро и еден дел од нивните хадиси, иншаллах. Муслим во својот Сахих наведува од Ибн Абас р.а. кој кажува: „*Мухамед с.а.в.с. го видел својот Господар со своето срце двапати.*“ Ова кое го наведовме е едно од тие две видувања, а во друго предание од Ибн Абас р.а. тој спомнува воопштено гледање, но тоа се сведува на гледање со срце.¹⁷ А оној кој пренесува од него дека тоа гледање било со голо око, тоа предание не е сигурно, бидејќи затоа не постои веродостојно тврдење од асхабите р.а.. Бухари пренесува од Еш-Шејбани, кој кажува: „*Го прашав Зур околу зборовите*

¹⁷ Овие кои претходно ги споменавме, мислат дека станува збор за гледање на Џибрил а.с., а Муслим наведува дека тоа е гледање на Возвишениот Аллах.

на Возвишениот: *„Блиску за два лака, или поблиску – и го објави на Неговиот роб тоа што му го објави‘, па рекол: „Ни раскажал Абдулах: Навистина, Мухамед с.а.в.с. го видел на Џибрил со неговите 600 крилја.“*

А зборовите на Возвишениот: **„Срцето не го негираше тоа што го виде, па зошто се расправате со него за тоа што го видел?“** – пренесува Ибн Џерир од Абдулах кој кажува: *„Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. го видел Џибрил, кој на себе имал убава наметка со која го исполнил просторот меѓу небото и Земјата.“* А врз основа на она што го споменавме од зборовите на Возвишениот: **„И го објави на Неговиот роб тоа што му го објави“** – би можело да значи дека Џибрил му доставил на Аллаховиот роб Мухамед она што му го доставил или објавил Allah на Својот роб Мухамед она што го објавил преку Џибрил. Овие две значења се исправни. Во Муслимовиот Сахих се наведува дека Ебу Зер рекол: *„Го прашав Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.: „Дали си го видел својот Господар?“, па одговорил: „Светлина, како да Го видам.“* А во друг ривает: *„Видов светлина.“* Што се однесува до хадисот кој го пренесува Ахмед од Ибн Абас р.а. кој кажува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„Го видов својот Возвишен Господар...“* Тој хадис е од доменот на сахих, но е скратена верзија на хадисот за гледање сон. Исто така наведува имамот Ахмед од Ибн Абас во кој се кажува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„Ми дојде Господарот мој во најубав лик. Мислев дека сонувам, па рекол: „О, Мухамеде, знаеш ли за што се расправа на небескиот собир?“, па одговорив: „Не“. Потоа ја стави Својата рака на моите раменици, така што осетив студенило во пределот на своите гради, или рече: „Мојот врат.“* Овој хадис го спомнавме порано од Муаз на крајот од поглавјето „Сад“.

Зборовите на Возвишениот: **„Тој и по вторпат го виде, кај Сидретул Мунтеха, каде што е џенетското престојувалиште.“** – ова е вторпат како Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. го видел Џибрил во ликот во кој го создал Allah, а тоа било во ноќта на Исра. Веќе го наведовме хадисот за ова во почетокот на „Субхане“, па заради тоа нема потреба тоа тука да го повторуваме. Претходно беше наведено од Ибн Абас р.а. дека гледањето сигурно било во ноќта на Лејлетул-Исра, земајќи го како основа овој ајет. Во ова мислење го следи група на нови и стари алими, а исто така постои група на асхаби и табиини кои не се согласуваат со ова мислење. Пренесува имамот Ахмед од Ибн Месуд, кој кажува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„Го видов Џибрил кај Сидретул-Мунтеха со своите 600 крилја, од перјата му паѓаа разнобојни бисери и скапоцени камења.“* Овој синџир на пренесувачи е добар и силен. Имамот Ахмед наведува

до Месрук, кој кажува: „Бев кај Аиша, па реков: Зарем Аллах не вели: **„Тој на хоризонтот јасен го виде.“** (Куран: Ет Теквир, 23) **„Тој и по вторпат го виде.“** Таа одговори: „Јас сум прва од уметот која го прашала Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. за тоа, па ми рече: Тоа се однесува на Џибрил. – Не го видел во неговиот лик во кој е создаден освен двапати. Го видел спуштен меѓу небесата и Земјата како со својата величественост го опфаќа сиот простор меѓу небото и Земјата.“ Овие два хадиса се наведуваат во Двата Сахиha. А кој кажува дека Пратеникот с.а.в.с. ѝ зборувал на Аиша р.а. во согласност со нејзиното сфаќање, како што наведува Ибн Хузејме во своето дело „Китабит-теvhид“, тој згрешил, а Аллах најдобро знае. Во Муслимовиот Сахиh стои цврсто предание од Ебу Хурејре р.а. кој за зборовите на Возвишениот: **„Тој и по вторпат го виде.“**, вели: „Аллаховиот Пратеник, с.а.в.с. го видел Џибрил во неговиот лик двапати.“ Исто вака наведуваат Муцахид, Катаде и Реби ибн Енес и други.

Зборовите на Возвишениот: **„Кога Сидр го прекриваше тоа што го прекриваше.“** – веќе се спомнати хадиси во коментарот на поглавјето „Ел-Исра“ како изгледало тоа прекривање. Тоа било прекривање на мелеците – како што враните го прекриваат небото. „И Господарот ја прекрил со Својата светлина и ја прекрија разни бои, за мене непознати.“¹⁸ Имамот Ахмед пренесува од Абдулах ибн Месуд кој кажува: „Откако беше воздигнат Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., бил доведен до Сидретул-Мунтеха, а тоа е на седмото небо. Тука се завршува и задржува сè што ќе се воздигне од Земјата. Исто така, тука се завршува и прифаќа сè она што се спушта на тоа место.“

„Кога Сидр го прекриваше тоа што го прекриваше.“ – Ибн Месуд кажува: „Златна простирка.“ Тој понатаму кажува: „На Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. му се дадени три нешта: пет намаски времиња, крајните ајети од поглавјето Ел Бекара и опрост за секој од уметот на Мухамед с.а.в.с. кој нема да прави ширк.“ Вакво предание се наведува само кај Муслим.

Зборовите на Возвишениот: **„Погледот не му скршна, ниту пречекори.“**¹⁹ Ибн Абас, кажува: „Не се движел ниту лево ниту десно, **„ниту пречекори“**, не

¹⁸ Погледни го поглавјето „Ел-Исра“, број 17. Хадиси под број 529 до 359, втор том.

¹⁹ Зборовите на Возвишениот: **„Погледот не му скршна, ниту пречекори“**, се јасен доказ дека Исра и Мираџ навистина биле со душа и тело, бидејќи окоето е дел од телото, не може да гледа без тело, како што ни око нема без душа, па според тоа, ова е вистински настан и доживување на Мухамед с.а.в.с., т.е., дека го видел Џибрил, а.с. (кај Сидретул-Мунтеха). Тоа гледање било очигледно, и духовно и телесно, тука немало никакво причинување, напротив, тоа било

ги преминал границите на она што му е наредено, а тоа е возвишена особина, заради цврсто верување и послушност. Не направил ништо освен она што му е наредено, ниту барал повеќе од она што му било дадено. Прекрасно рекол поетот: Го видел џенетското место и она што е над него; а да видел друго освен виденото што го видел, тој ќе заталкаше.“

Зборовите на Возвишениот: „**Ги виде највеличествените знаменитости на својот Господар.**“ – како што вели Возвишениот: „**За да му покажеме некои Наши знаменија.**“ (Куран: Ел-Исра, 1) – значи докази за Нашата величина и моќ. Овие два ајета ги користат оние од Ехлу-суне кои сметаат дека гледањето на Господарот, не се случило таа ноќ, бидејќи Возвишениот рекол: „**Ги виде највеличествените знаменитости на својот Господар.**“ А ако го видеше својот Господар, тој тоа ќе им го објаснеше на луѓето. За тоа веќе објаснивме во поглавјето „Ел-Исра“.

أَفَرَأَيْتُمُ اللَّاتَّ وَالْعُزَّىٰ وَمَنَاةَ الثَّالِثَةَ الْأُخْرَىٰ أَلَكُمُ الذَّكَرُ وَلَهُ الْأُنثَىٰ تِلْكَ إِذًا قِسْمَةٌ ضِيزَىٰ ۚ إِنَّ هِيَ إِلَّا أَسْمَاءٌ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَأَبَاؤُكُمْ مَّا أَنْزَلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ ۚ إِن يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَمَا تَهْوَى الْأَنْفُسُ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنْ رَبِّهِمْ الْهُدَىٰ ۚ أَمْ لِلإِنسَانِ مَا تَمَنَّىٰ فَلِللَّهِ الْآخِرَةُ وَالْأُولَىٰ وَكَمْ مِنْ مَلَكٍ فِي السَّمَاوَاتِ لَا تُغْنِي شَفَاعَتُهُمْ شَيْئًا إِلَّا مِنْ بَعْدِ أَنْ يُأْذَنَ اللَّهُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَرْضَىٰ

„Што велите за Лат и Узат (19) и за Менат, третата најмалку ценета? (20) Зарем за вас се синовите, а за Него ќерките?! (21) Тоа тогаш би била неправедна поделба. (22) Тоа се само имиња кои вие и предците ваши им ги дадовте, Аллах за нив никаков доказ не пратил; тие се поведуваат само по претпоставки и по тоа по што душите им копнеат, а од Господарот нивен веќе им дојде Упатство. (23) И зарем човекот да добие сè што ќе посака? (24) Па на Аллах Му припаѓаат и овој и оној свет! (25) А колку мелеци има на небесата чиешто посредување никој му нема да му биде од корист, сè додека Аллах тоа не го дозволи на оној кому Тој сака и во корист на оној од кого е задоволен. (26)“

очигледно и преку органите и преку сетилото вид, а што морало да биде со тело. Затоа, настанот на Мираџ не можел да биде без учество и на тело и вид, додека телото без душа не може да види ништо, бидејќи душата е основа за гледање. Исто така душата е основа за животот на телото, заради тоа Мираџот бил со дух и со тело. Аллах знае најдобро што е најисправно.

Возвишениот Аллах ги осудува и прекорува мушриците заради нивното робување на кипови и идоли, и правење за нив куќи кои ќе бидат паралелни на Кабата: „**Што велите за Лат?**“ – Лат бил исклесан камен кој имал куќа во Таиф со покривач, потоа послуга (чувари), а околу неа голем двор. За жителите на Таиф, тоа било возвишено место, и за племето Секиф и нивните следбеници, оваа куќа била мошне почитувана. А зборот „Лат“, со тешдид на буквата „т“ се толкува така, како што пренесува Бухари од Ибн Абас р.а.: „Лат бил човек кој мелел брашно за тамошните луѓе аџии.“ А Ибн Џерир кажува дека зборот „Лат“ е изведенка од Аллахово име, и со тоа подразбирале женско Аллахово дете, Возвишениот Аллах е далеку од тоа што тие Му припишуваат. Исто така и Уза е изведена од името Ел-Азиз, а тоа било дрво на кое била градба и покривачи, а се наоѓала во местото Ен-Нахла, помеѓу Мека и Таиф. Во него верувале и го величале Курејшиите, како што и Ебу Суфјан кажал во Битката на Ухуд: „*Ние го имаме Уза, а вие го немате*“, на што Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. одговорил: „*Кажете: Аллах е наш заштитник, а вие немате кој да ве заштити.*“ Бухари пренесува од Ебу Хурејре р.а. кој кажува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „*Кој ќе се заколне со зборовите: „Се колнам во Лат и Уза, нека рече: Ла илахе иллаллах, а кој ќе го викне својот брат на коцкање нека подели садака.*“ Ова се однесува на оној кого го претекнал неговиот јазик во тоа, како што биле нивните јазици навикнати на такво колнење во џахилиетскиот период. А што се однесува до Менат, тоа божество се наоѓало во Мушелел кај Кадид помеѓу Мека и Медина. Оние кои му се клањале во џахилиетскиот период биле од племињата Хузаа, Еус и Хазреџ. Оттука поминувале за хаџ во правецот на Каба. Слично на ова го наведува и Бухари преку Аиша. Инаку, на Арапскиот Полуостров имало уште други божества кои Арапите ги обожувале и им давале светост како величањето на Кабата. Освен овие три божества кои се спомнати во Куранот, имало уште и затоа Возвишениот кажува: „**Што велите за Лат и Узат и за Менат, третата најмалку ценета.**“ Овие се спомнати бидејќи биле попознати од останатите. Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. го испратил на Мугире ибн Шубе и Ебу Суфјан Сахр ибн Харб да го урнат Лат и на тоа место да направат џамија во Таиф, додека Халид ибн Велид го испратил да го урне Уза. Ебу Суфјан ибн Харб го испратил да го урне Менат кој бил во подрачјето на Мушелел во Кадид. Постоеле и други кипови, како што се Зул-Халеса, Кајс, Ријам, Рида, Зул-Кабат и др., кои биле раширени на сите страни. Затоа Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ги испраќал своите асхаби р.а. кои ги урнале и на тој начин го очистиле Арапскиот Полуостров. Потоа Возвишениот кажува: „**Зарем за вас се синовите, а за Него**

ќерките?!“ – значи, Му припишувате дека Тој има дете и дека тоа дете Му е женско, а за себе го одбирате машкото. Па кога вие вака би поделиле помеѓу вас и создание како вас – тоа би била: **„Неправедна поделба“** – значи, тоа би било неправедно насилство, па како тогаш му доделувате на својот Господар така. Потоа Возвишениот кажува: **„Тоа се само имиња кои вие и предците ваши им ги дадовте“** – и тоа онака спонтано. А Возвишениот го порекнува сето она што тие го измислиле лажно, не верувајќи, робувајќи им на киповите и давајќи им имиња на тие божества.

„Аллах за нив никаков доказ не пратил“ – т.е. ниеден аргумент.

„Тие се поведуваат само по претпоставки и по тоа по што душите им копнеат“ – значи, тие немаат никаква потпора во величањето на тие идоли, туку тоа го прават од почитување и за атер на своите предци, а не од вистинска, лична желба.

„А од Господарот нивен веќе им дојде Упатство“ – со испраќање на Пратеник со вистина и цврсти докази. И покрај сето ова тие го следат она што им преостанало од нивните татковци. Потоа Возвишениот кажува: **„И зарем човекот да добие сè што ќе посака?“** – т.е. невозможно е секогаш да се постигне добро, па дури и тоа да го посакува, ниту секој да биде упатен само со желба таков да биде.

„Па на Аллах Му припаѓаат и овој и оној свет!“ – значи сè е Негово и сè Му припаѓа на Господарот на двата света. Тој е Оној кој располага со нив соодветно на Своите желби – славен нека биде Тој.

Зборовите на Возвишениот: **„А колку мелеци има на небесата чиешто посредување никому нема да му биде од корист, сè додека Аллах тоа не го дозволи на оној кому Тој сака и во корист на оној од кого е задоволен.“** – како што вели Возвишениот: **„Кој може кај Него да се зазема освен со Негова дозвола?!“** (Куран: Ел Бекара, 255) – па ако ова е кажано во врска со мелеците, блиски до Возвишениот Аллах, како тогаш да се бара шефаат од спомнатите идоли и кипови чие обожување го забранил Возвишениот Аллах? Во исто време Аллах преку сите свои пратеници го забранил земањето на тие идоли за посредници (заговарачи).

إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ لَيُسَمُّونَ الْمَلَائِكَةَ تَسْمِيَةَ الْأُنثَىٰ وَمَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِن يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا فَأَعْرِضْ عَنْ مَنْ تَوَلَّىٰ عَنْ ذِكْرِنَا وَلَمْ

يُرِيدُ إِلَّا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ذَلِكَ مَبْلَغُهُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ
أَعْلَمُ بِمَنْ اهْتَدَى

„Тие што не веруваат во оној свет ги нарекуваат мелеците со женски имиња, (27) а за тоа ништо не знаат, само претпоставки следат, а претпоставката на вистината нималку не ѝ користи. (28) Затоа ти остави го тој што го одбегнува Куранот и кој само животот на овој свет го сака. (29) Тоа е врвот на нивното знаење – Господарот твој добро ги знае тие што скршнаа од Неговиот пат и Тој добро ги знае тие што се на Вистинскиот пат. (30)“

Возвишениот Аллах им негира на мушриците мелеците да ги нарекуваат со женски имиња, и нивното тврдење дека тие се Аллахови ќерки. Возвишен е Аллах и чист од тоа. Како што кажува Возвишениот: „Тие ги сметаат мелеците, кои се робови на Семилосниот, за жени. Зарем тие присуствувале при создавањето нивно? – Нивните тврдења ќе бидат запишани и тие ќе одговараат!“ (Куран: Ез Зухруф, 19) Па заради тоа Возвишениот кажува: „А за тоа ништо не знаат“ – значи не поседуваат исправно и точно знаење за она што го зборуваат. Напротив, тоа е лага, клеветата и јасно неверство.

„Само претпоставки следат, а претпоставката на вистината нималку не ѝ користи“ – нема никаква полза, ниту може да го достигне местото на вистината. Во веродостојно предание е потврдено дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Чувајте се од сомневање (претпоставки), бидејќи сомневањето е најлажен говор.“

Зборовите на Возвишениот: „Затоа ти остави го тој што го одбегнува Куранот“ – значи, сврти се од оној кој се свртел од Вистината и остави го.

Зборовите на Возвишениот: „И кој само животот на овој свет го сака“ – значи, го направил своја најголема грижа и крајна цел. Заради тоа Возвишениот вели: „Тоа е врвот на нивното знаење“ – значи, нивната желба за дуњалукот. А во довата која се пренесува стои: „Господару мој, немој да го направиш дуњалукот моја најголема грижа, ниту врв на знаењето.“

Зборовите на Возвишениот: „Господарот твој добро ги знае тие што скршнаа од Неговиот пат и Тој добро ги знае тие што се на Вистинскиот пат“ – значи, Нему му е познато што е во интерес на Неговите робови и Тој е Оној кој

упатува на вистинскиот пат кого сака, а го остава на кривиот пат кого сака. Сето тоа е резултат на Неговата моќ, знаење и мудрост. Тој е праведен и не прави неправда никогаш, ниту во Својот закон, ниту во Својата одредба.

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَسَاءُوا بِمَا عَمِلُوا وَيَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحُسْنَى الَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبَائِرَ الْإِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ إِلَّا اللَّمَمَ إِنَّ رَبَّكَ وَاسِعُ الْمَغْفِرَةِ هُوَ أَعْلَمُ بِكُمْ إِذْ أَنْشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَإِذْ أَنْتُمْ أَجِنَّةٌ فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ فَلَا تُزَكُّوا أَنْفُسَكُمْ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنِ اتَّقَى

„Аллахово е сè што е на небесата и на Земјата – за, според тоа што го правеле, да ги казни тие што прават зло, а со најубава награда да ги награди тие што прават добро, (31) тие што ги избегнуваат големите гревови и развратот, а на послушните Тој ќе им прости бидејќи Господарот твој, навистина, многу простува, – Тој добро знае сè за вас, откако ве создаде од земја и откако бевте ембриони во утробите на мајките ваши; затоа не фалете се со безгрешноста своја – Тој добро го знае тој што се чува од гревови. (32)“

Возвишениот Аллах известува дека Тој е Поседувач на небесата и Земјата, и дека Тој е независен од сè друго, Тој е праведен судија за Своите созданија кои ги создал нив со Вистина.

„За, според тоа што го правеле, да ги казни тие што прават зло, а со најубава награда да ги награди тие што прават добро“ – Тој секому ќе му ја даде наградата според направените дела, без оглед дали се тие добри дела или лоши дела. Потоа ги опишува добротворите, а тоа се оние кои ги избегнуваат големите гревови и развратот – ниту воопшто се доближуваат до нив. А, ако се случи да направи некој мал грев – па, Возвишениот ќе им прости и премине преку нив. Возвишениот кажува: „Ако ги избегнувате големите гревови кои ви се забранети, Ние ќе ги покриеме вашите лоши дела и ќе ве воведеме во прекрасно место!“ (Куран: Ен Ниса, 31) А тука кажува: „Тие што ги избегнуваат големите гревови и развратот, а на послушните...“ – тука постои исклучок, со кој се прекинува непрекинатиот редослед, бидејќи зборот (лемем) се однесува на малите гревови, помали грешки и постапки.

Имамот Ахмед наведува од Ибн Абас дека рекол: „Немам видено ништо слично од зборовите ‚ел-лемем‘ од оние кои ги наведува Ебу Хурејре од Пратеникот с.а.в.с. кој кажува: *„Навистина Возвишениот Аллах му пропишал на секој човек дел во блудот кој не може да го избегне; така што окоото прави блуд со поглед, јазикот со изговор, а душата со својата страст посакува – а на половиот орган е тоа да го потврди или одбие.“* Овој хадис се наоѓа во Двата Сахиха. Абдурахман ибн Нафи, а кого го нарекувале уште и Ибн Лубабе ел-Таифи, кажува: Го прашав Ебу Хурејре за зборовите на Возвишениот „Ел-Лемем“ па ми рече: „Тоа се бакнеж, намигнување, страствен поглед и непосреден контакт, а кога ќе се допрат двата органа – задолжително е капењето и тоа е блуд.“ А Али ибн ебу Талха наведува од Ибн Абас дека зборовите „Ел-Лемем“ значат „она што поминало“. Ибн Муџахид кажува: „Тој е оној кој ќе направи грев, па потоа брзо ќе го напушти. Така паганите (џахилите) во своето време, кружејќи околу Каба изговарале: „Кога простуваш, Боже, прости сè. А кој од Твоите робови не згрешил малку, па поминал?“

Тоа значи, малку ќе заталка во грев, а потоа брзо од него се оддалечува.²⁰

Зборовите на Возвишениот: „...**Тој ќе им прости бидејќи Господарот твој, навистина, многу простува**“ – значи, Неговата милост ја опфаќа секоја работа, а Неговото проштавање ќе го опфати секој оној кој ќе се покае, како што кажува Возвишениот на друго место: „**Кажы: ,О, робови Мои кои кон себеси во гревовите претерувавте, не губете надеж во Аллаховата милост! Аллах, сигурно, сите гревови ќе ви ги прости; Тој, навистина, многу простува и Тој е Милостив.**““ (Куран: Ез Зумер, 53)

Зборовите на Возвишениот: „**Тој добро знае сè за вас, откако ве создаде од земја.**“ – тоа значи дека Тој ве опфаќа со Својот поглед, добро знае во каква положба сте, што правите, што зборувате и она што ќе го кажете и направите, и тоа сè од тогаш кога го создал вашиот татко Адем а.с. од земјата и од него извел големо потомство слично на зрна, а потоа ве поделил на две групи – една ќе оди во џенет, а друга во џехенем. Така кажува Возвишениот: „**И откако бевте ембриони во утробите на мајките ваши**“ – значи, од тогаш кога мелекот кој е задолжен за секого започнал да му ја запишува неговата нафака, живот и дело, како и дали ќе биде среќен или несреќен.

²⁰ Мислам дека најисправо толкување на зборовите е она што го навел Ебу Хурејре: бакнеж, намигнување и слично на тоа. Пратеникот с.а.в.с. кажува: „Ако човекот биде казнет за ситните гревови, тоа може да го одведе во пропаст.“

Зборовите на Возвишениот: „**Затоа не фалете се**“ – значи, не упатувајте по-фалба на своја сметка спомнувајќи го своето дело.

„**Тој добро го знае тој што се чува од гревови.**“ – како што вели Возвишениот на друго место: „**Зарем не ги гледаш тие кои се сметаат себеси за чисти од гревови? Меѓутоа, Аллах чисти од гревови кого сака и никому нема, ни колку една грошка, неправда да му се направи.**“ (Куран: Ен Ниса, 49)

Ова е потврдено и во хадисот кој го наведува имамот Ахмед од Ебу Бекрет кој кажува: „*Некој човек фалел друг човек пред Пратеникот с.а.в.с., па Пратеникот рече: „Теешко тебе! Му ја скина главата на својот другар.“ (повторувајќи го тоа повеќе пати) Кога некој од вас треба да го пофали својот другар нека каже: „Сметам дека е таков, а Аллах најдобро знае. Пред Аллах не фалам никого, но мислам дека е таков и таков, ако тој знае за него.*“ Овој хадис го спомнуваат: Бухари, Муслим, Ебу Давуд, Ибн Маџе преку Халид ел-Хузаа. Имамот Ахмед пренесува од Хемам ибн ел-Харис кој кажува: „*Дошол некој човек кај Осман и почнал да го фали директно во лице, а тогаш Микдад ибн ел-Есвед фрлил прашина изговарајќи: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ни наредил, кога ќе сретнеме некој кој фали друг – да му фрлиме прашина во очи.*“ Ова го бележат Муслим и Ебу Давуд.

أَفَرَأَيْتَ الَّذِي تَوَلَّى وَأَعْطَى قَلِيلًا وَأَكْدَى أَعِنْدَهُ عِلْمُ الْغَيْبِ فَهُوَ يَرَى أَمْ لَمْ يُنَبِّأْ بِمَا فِي صُحُفِ مُوسَى وَإِبْرَاهِيمَ الَّذِي وَفَى أَلَّا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى وَأَنْ لَّيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى وَأَنَّ سَعْيَهُ سَوْفَ يُرَى ثُمَّ يُجْزَاهُ الْجَزَاءَ الْأَوْفَى

„**Кажи Ми ти Мене за тој што ја одбегнува вистината (33) и малку дава па потоа сосема престанува да дава, (34) зарем тој го има знаењето за гајбот, па гледа? (35) Зарем тој не е известен за тоа што се наоѓа во листовите на Муса (36) и на Ибрахим – кој потполно ги исполнуваше обврските – (37) дека ниту еден грешник туѓите гревови нема да ги носи, (38) и дека на човекот му припаѓа само тоа што тој сам ќе го стори, (39) и дека трудот негов сигурно ќе се види, (40) и дека според него во потполност награден или казнет ќе биде. (41)“**

На ваков начин Возвишениот го прекорува и осудува секој оној кој Му е непослушен, а ниту зекат не дава ниту клања, лаже и ја одбегнува Вистината.

„...и малку дава па потоа сосема престанува да дава.“ – Ибн Абас кажува: „Малку ќе биде послушен на Аллах, а потоа тоа го негира.“ Така исто сметаат Муџахид и уште други.

Зборовите на Возвишениот: „Зарем тој го има знаењето за гајбот, па гледа?“ – значи, зарем оној кој прекинал да дели и прави добротворство поради страв од немаштија ги знае тајните и мисли дека ќе му пропадне (исчезне) она што му е во рацете? Дури и кога ќе се воздржи од добротворство – зарем тој може точно да види? Но, тоа не е заради тоа. Тој прекинал да дели и прави добротворство поради тоа што е скржавец, алчен и страшливец. Така се кажува во хадисот: „Дели, Билале, и не плаши се дека Аллах ќе ти намали!“ На едно место Возвишениот кажува: „Што и да дадете, Тој тоа ќе го надокнади, Тој најдобро снабдува.“ (Куран: Саба, 39)

Зборовите на Возвишениот: „Зарем тој не е известен за тоа што се наоѓа во листовите на Муса и на Ибрахим – кој потполно ги исполнуваше обврските.“ – значи, ги извршувал сите наредби, ги избегнувал сите забрани, објавата ја доставил во целост и заслужил да биде водач на луѓето кои ќе го следат во сè – во говорот, однесувањето и делувањето. Возвишениот кажува: „Потоа на тебе ти објавивме: „Следи ја верата на Ибрахим, тој имаше чиста вера, на Аллах не Му припишуваше здруженици!““ (Куран: Ен Нахл, 123) Потоа Возвишениот одредува и појаснува што било во записите кои биле објавени на Ибрахим и Муса, па кажува: „Дека ниту еден грешник туѓите гревови нема да ги носи.“ – тоа значи дека секој човек кој си нанел несреќа на себе прифаќајќи го куфрот или некој друг вид на грешење – никој друг нема да му го носи тој грев. Така на едно место Возвишениот кажува: „И ниту еден грешник гревовите од другиот нема да ги носи; ако претоварениот со гревови повика да му се понесат, никој нема да му ги понесе, па ни роднината.“ (Куран: Фатир, 18)

Возвишениот кажува: „И дека на човекот му припаѓа само тоа што тој сам ќе го стори, и дека трудот негов сигурно ќе се види.“ – тоа што никој нема да може да му помогне да го носи товарот, исто така нема да добие никаква награда – освен она што самиот за себе го заработил. Од овој ајет имамот Шафи, Аллах да му се смилува, извел заклучок дека учењето на Куранот за умерените нема награда, бидејќи тие не се нивни лични дела, ниту заслуга, па заради тоа ниту Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. не го препорачувал тоа да се прави, а ниту својот умет го поттикнувал на тоа, ниту на тоа ги упатил со некоја изрека ниту нешто индиректно. Тоа не е забележано како пракса од ниеден од асхабите. Ако

имаше некакво добро, тие ќе нè претекнаа во правењето на истото. Полето на ибадет (дело со кое се приближува до Аллах) се потпира на цврсти аргументи, а со аналогија тука не може да се поставува, ниту со некакво мислење. Што се однесува до довата и садаката, тоа е веќе нешто друго за што стигнале јасни и пропишани текстови. Така се наведува хадис кој Муслим го бележи во својот Сахих од Ебу Хурејре кој кажува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Кога човекот ќе умре, му прекинуваат сите негови дела, освен три: од добро дете кое ќе упатува дова за него, трајна садака и наука со која ќе се користат другите.“ Всушност можеме да констатираме дека сите овие три дела спаѓаат во негов труд, негово залагање и дело. Така во друг хадис стои: „Најдобро што може човекот да го изведе е она што лично го заработил, а неговото дете е од она што заработил.“ Што се однесува до трајната садака, тоа е вакуф и слично на тоа што, исто така, е трага на неговиот труд и залагање. Веќе кажал Возвишениот: „**Ние, навистина, ќе ги оживееме мртвите и Ние го запишавме тоа што го сторија и делата кои зад себе ги оставија.**“ (Куран: Јасин, 12)

Знаењето кое ќе се рашири меѓу луѓето и тие се користат со него, исто така е резултат на неговиот труд и работа. Во сахих хадис се наведува: „*Кој ќе повикува на вистинскиот пат има награда колку и оние кои го следат, но никако не намалувајќи нешто од нивните награди.*“

Зборовите на Возвишениот: „**И дека трудот негов сигурно ќе се види**“ – значи, на Судниот ден, за кој известува Возвишениот Аллах, кога ќе ве награди со потполна награда без оглед дали е таа добра или лоша. Па така Возвишениот кажува: „**И дека според него во потполност награден или казнет ќе биде**“ – значи, најобилна награда или казна.

وَأَنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الْمُنتَهَىٰ وَأَنَّهُ هُوَ أَضْحَكَ وَأَبْكَىٰ وَأَنَّهُ هُوَ أَمَاتٌ وَأَحْيَا وَأَنَّهُ خَلَقَ الزَّوْجَيْنِ الذَّكَرَ وَالْأُنثَىٰ مِنْ نُطْفَةٍ إِذَا تُمْنَىٰ وَأَنَّ عَلَيْهِ النَّشْأَةَ الْأُخْرَىٰ وَأَنَّهُ هُوَ أَغْنَىٰ وَأَقْنَىٰ وَأَنَّهُ هُوَ رَبُّ الشُّعْرَىٰ وَأَنَّهُ أَهْلَكَ عَادًا الْأُولَىٰ وَثَمُودَ فَمَا أَبْقَىٰ وَقَوْمَ نُوحٍ مِّن قَبْلُ إِنَّهُمْ كَانُوا هُمْ أَظْلَمَ وَأَطْغَىٰ وَالْمُؤْتَفِكَةَ أَهْوَىٰ فَغَشَّاهَا مَا غَشَّىٰ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكَ تَتَمَارَىٰ

„И дека кај Господарот твој повторно ќе се врати, (42) и дека Тој на смеење и на плачење наведува, (43) и дека Тој усмртува и оживува, (44) и дека Тој создава пар, машко и женско, (45) од капка семе кога се исфрла; (46) и дека Тој повторно ќе ги оживее, (47) и дека Тој дава

богатство и моќ да стекнуваат, (48) и дека е Тој Господарот на Сириус, (49) и дека Тој древниот народ Ад го уништи, (50) и Семуд, и дека никого не поштеди, (51) и народот на Нух, претходно, кој беше свиреп и изопачен; (52) и урнатите населби Тој ги преврте, (53) и ги снајде тоа што ги снајде, (54) па, во која благодат од Господарот твој сè уште се сомневаш? (55)“

Зборовите на Возвишениот: „И дека кај Господарот твој повторно ќе се врати“ – значи, тоа враќање ќе биде на Судниот ден.

Зборовите на Возвишениот: „И дека Тој на смеење и на плачење наведува“ – значи им овозможува на Своите робови да можат да се смеат и да плачат, а сè од различни причини.

„И дека Тој усмртува и оживува“ – како што кажува на друго место: „Тој што ги даде смртта и животот за да ве искуша кој од вас подобро ќе постапува.“ (Куран: Ел Мулк, 2)

Зборовите на Возвишениот: „И дека Тој создава пар, машко и женско, од капка семе кога се исфрла“, како и зборовите: „Зарем човекот мисли дека без одговорност оставен ќе биде? Зарем не беше капка семе која се вметнува, потоа грукта на којашто тогаш Тој размер ѝ одреди и складен лик ѝ направи, и од него тогаш пар, маж и жена, создаде, и зарем Тој не е во можност мртвите да ги оживее?“ (Куран: Ел Кијаме, 36-40)

Зборовите на Возвишениот: „И дека Тој повторно ќе ги оживее“ – како што бил во состојба да ги создаде на почетокот, Тој, исто така е во можност пак да ги оживее на идниот свет, тогаш кога ќе се полага сметката.

„И дека Тој дава богатство и моќ да стекнуваат.“ – Возвишениот Господар им овозможил на Своите робови да стекнуваат и поседуваат богатство, потоа го направил во нивна сопственост и постојан посед и не се зависни од негово продавање, што е, секако, голема благодат за Неговите робови.

„И дека е Тој Господарот на Сириус.“ – Еш-Шира тоа е светлосна звезда така наречена Мерзему ел-џевза, а која некои Арапи ја обожувале во паганскиот период.

„И дека Тој древниот народ Ад го уништи.“ – тоа беше народот на Худ а.с., физички силен народ, но се спротивставиле на вистината, па Возвишениот Аллах ги уништил.

Зборовите на Возвишениот: **„И народот на Нух, претходно“** – значи, тие од поранешните народи.

„...кој беше свиреп и изопачен“ – дури биле поодбојни од оние кои дошле по нив.

„И урнатите населби Тој ги преврте.“ – се мисли на населбите на Лут а.с. каде сè било превртено, она што било горе паднало долу, а покрај сето тоа биле погодени со камења од песочна кал. Затоа Возвишениот вели: **„И ги снајде тоа што ги снајде“** – се мисли на камењата со кои биле погодени.

„...па, во која благодат од Господарот твој сè уште се сомневаш?“ – значи, зарем покрај сето тоа што Возвишениот Аллах ти го дал, ти, човеку, можеш пак да се сомневаш?

هَذَا نَذِيرٌ مِّنَ النَّذْرِ الْأُولَىٰ أَزَفَتِ الْآزِفَةُ لَيْسَ لَهَا مِن دُونِ اللَّهِ كَاشِفَةٌ أَفَمِنَ هَذَا الْحَدِيثِ
تَعَجُّبُونَ وَتَضْحَكُونَ وَلَا تَتَّبِعُونَ وَأَنْتُمْ سَامِدُونَ فَاسْجُدُوا لِلَّهِ وَعَابُدُوا

„Ова е опомена како и претходните опомени: (56) Крајот на светот се приближува, (57) освен Аллах никој не може да го открие, ниту да го отстрани! (58) Па зарем за овој говор сте зачудени, (59) и се смеете, а не плачете, (60) со гордо кренати глави? (61) Подобро поклонете се на сејда пред Аллах и Него обожувајте Го! (62)“

Зборовите: **„Ова е опомена“** – се мисли на Мухамед с.а.в.с., **„како и претходните опомени“** – т.е., испратен од истиот човечки род, како и поранешните пратеници, па на друго место рекол: **„Кажи: Јас не сум прв Пратеник.“** (Куран: Ел Ахкаф, 9)

Зборовите на Возвишениот: **„Крајот на светот се приближува“** – значи, мошне близу е Судниот ден.

„Освен Аллах никој не може да го открие.“ – значи, нема некој што може тоа да го спречи, а ниту оној кому му е познато кога точно ќе се случи. Опомената е воедно и строго предупредување за оние кои направиле лоши дела, а се плашат да не паднат во она што им се заканува. Така Аллах на друго место кажува: **„Тој само ве опоменува пред тешкото страдање.“** (Куран: Саба, 46) Потоа Возвишениот им кажува на мушриците кои одбиваат да го слушаат Куранот, тргајќи се од него: **„Па зарем за овој говор сте зачудени“** – дека тоа е Вистина.

„И се смеете“ – со потсмев и мајтап. „А не плачете“ – значи, не постапувате како што прават вистинските верници. Тогаш Возвишениот кажува: „И паѓаат со лицето на земја, и тој им ја зголемува стравопочитта.“ (Куран: Ел Исра, 109)

Зборовите на Возвишениот: „Со гордо кренати глави“ – т.е., надуени и одбојно постапувате. Потоа Возвишениот им наредува на Своите робови да му прават сеџда и ибадет, следејќи го во тоа Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., вистински обожувајќи го само Единиот Allah.

„Подобро поклонете се на сеџда пред Allah и Него обожувајте Го!“ – тоа значи да Му бидете покорни и истрајни во убедување дека Тој е Allah, само Еден. Бухари бележи хадис од Ибн Абас р.а. кој кажува: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. правел сеџда кога би го учел поглавјето Ен Неџм, а со него тоа би го направиле и муслиманите, и мушириците, џините и луѓето.“ Овој хадис го наведува Бухари, додека Муслим не го наведува. Имамот Ахмед пренесува хадис од Муталиб ибн ебу-Ведаа кој рекол: „Во една прилика Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. во Мека го учел поглавјето Ен Неџм, па направил сеџда. Тоа го сториле и останатите кои биле со него, а јас ја подигнав главата одбивајќи да направам сеџда; инаку, тогаш Муталиб сè уште не преминал во исламот. Потоа, кога и да слушнал дека некој го учи тоа поглавје, и тој ќе направел сеџда со него.“ Овој хадис го наведува и Несаи.

Крај на краткиот коментар на поглавјето “Ен Неџм”.

На Allah Му припаѓа благодарноста и заслугата.

54. Поглавје – „Ел Камер“ (Месечина)

Објавено во Мека – 55 ајети. (Освен ајетите, 44, 45 и 46, кои се медински. Објавено е по поглавјето Ет Талак)

Претходно беше спомнат хадисот на ебу Вакид ел-Лејси дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. го учел поглавјето „Каф“ и поглавјето „Иктерebetис-саах“ (Ел Камер) на хаџскиот и рамазанскиот бајрам. Исто така, ги учел и на поголеми собири од причина што овие поглавја во себе содржат ветување и предупредување, потоа ајети за создавањето и повторното оживување. Исто така, зборуваат за Аллах како Еден Бог, го потврдуваат пратеништвото на Пратеникот с.а.в.с., а тука се наоѓаат и други значајни и големи цели и намери.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَانْشَقَّ الْقَمَرُ وَإِن يَرَوْا آيَةً يُعْرِضُوا وَيَقُولُوا سِحْرٌ مُّسْتَمِرٌّ وَكَذَّبُوا وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ وَكُلُّ أَمْرٍ مُّسْتَقَرٌّ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنَ الْأَنْبَاءِ مَا فِيهِ مُزْدَجَرٌ حِكْمَةٌ بَالِغَةٌ فَمَا تُغْنِ التُّذُرُ

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Се ближи Часот и Месечината се преполови! (1) А тие, секогаш кога ќе видат чудо, се вртат и велат: „Непрекината магија!“ (2) Тие не веруваат и се поведуваат по своите желби, а сè е веќе одредено. (4) И им дојдоа вести кои треба да ги одвратат – (5) совршена мудрост – но, опомените не користат. (5)“

Возвишениот соопштува за близината на Судниот час и брзото одминување и крајот на дуњалукот, како што кажува Возвишениот:

„Тоа што Аллах го одредил, ќе се случи, затоа не избрзувајте го тоа!“
(Куран: Ен Нахл, 1) Возвишениот уште на едно место кажува: „На луѓето им се

ближи Часот на полагањето на нивната сметка, а тие безгрижни, не внимаваат на тоа.“ (Куран: Ел Енбија, 1)

Имамот Ахмед наведува од Сехл ибн Саџ, кој кажува: „Го слушнав Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. како вели: ‚Испратен сум јас и Судниот ден вака‘ – покажувајќи ги своите два прста, кажипрст и средниот прст.“

Зборовите на Возвишениот: „**И Месечината се преполови!**“ – ова се случило за време на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., за што зборуваат многу хадиси со веродостојни преданија. Во веродостоен хадис од Ибн Месуд се бележи дека рекол: „Пет настани поминале: Ер-Рум, Ед-Духан, Ел-Лизам, Ел-Батше и Ел-Камер.“ Околу ова се согласуваат сите алими – дека преполовувањето на месечината е вистинит настан кој се случил во времето на Пратеникот с.а.в.с., и дека тоа била една од големите муџизи (чуда). Бухари наведува од Енес ибн Малик: „Дека Меканците побарале од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. да им покаже некој доказ за своето пратеништво, па тој им ја покажал месечината како се преполува на два дела, така што можеле да го видат ридот Хи́ра меѓу половините.“ Хадисот се наоѓа во Двата Сахиха. Хафизот Ебу Бекр ел-Бејхеки го пренесува од Абдулах ибн Омер неговото толкување на зборовите на Возвишениот: „**Се ближи Часот и Месечината се преполови!**“, така што рекол: „Тоа се случи во време на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. Тогаи се преполови Месечината на два дела, од кои едниот бил пред ридот, а другиот од другата страна на ридот, а тогаи Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. се обратил на Возвишениот Аллах со зборовите: ‚Аллаху мој, биди ми сведок.‘“ Вака бележат Муслим и Тирмизи во други преданија, а Тирмизи кажува дека хадисот е хасен-сахих. Имамот Ахмед наведува од Ибн Месуд, кој кажува: „Се преполови месечината во време на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. на два дела, така што тие можеа да ја видат. Тогаи Аллаховиот Пратеник, с.а.в.с., ги повикал присутните да му го признаат пратеништвото со зборовите: ‚Посведочете.‘“ Вака наведуваат Бухари и Муслим од Суфјан ибн Ујејне. Бејхеки наведува хадис од Ибн Месуд, кој кажува: „Се преполовила Месечината во Мека, од која се формирале две половини, а неверниците од племето Куреји рекле: ‚Ова е магија со која ве маѓепсал Ибн ебу Кебше (значи Мухамед с.а.в.с.). Почекајте ги овие кои се на пат, па ако и тие виделе она што и вие – тогаи Мухамед ја зборува вистината. А ако не виделе она што вие сте виделе – знајте дека ве маѓепсал со тоа (хипнотизирал).‘ Откако стигнале од пат, и тоа од сите страни, кажале дека виделе како Месечината се преполовила.“ Овој хадис

го пренесува Ибн Џерир од Мугире со додатокот: Па Возвишениот Аллах објавил: „**Се ближи Часот и Месечината се преполови!**“

Зборовите на Возвишениот: „**А тие, секогаш кога ќе видат чудо**“ – значи, било каков доказ или знамение, „**се вртат**“ – значи, не го следат туку го фрлаат зад себе. „**И велат: Непрекината магија!**“ – т.е., мислат на лага.

„**Тие не веруваат и се поведуваат по своите желби**“ – значи, ја порекнуваат вистината која им дошла, продолжувајќи да го следат своето мислење, оправдувајќи го со тоа своето незнаење и глупост кои излегуваат од нивните глави.

Зборовите на Возвишениот: „**А сè е веќе одредено**“ – значи, сигурно ќе му се случи онака како што заработил; на доброто со добро, а на лошото со лошо.

„**И им дојдоа вести**“ – значи, кажувања за настаните од поранешните народи кои лажеле за своите пратеници, како и она што ги погодило заради тоа.

„**...кои треба да ги одвратат**“ – т.е., тие вести треба да делуваат како превентива, да го спречат паѓањето во ширк.

Зборовите на Возвишениот: „**...совршена мудрост**“ – значи, мудроста е совршена во Упатството на оние кои ги упатил и на оние кои ги оставил во заблуда.

„**...но, опомените не користат.**“ – тоа е исто како што Возвишениот на друго место во Куранот кажува: „**А од никаква корист нема да им бидат доказите и опомените на народот што не сака да верува.**“ (Куран: Јунус, 101) (Со ова сака да се каже дека нема никакво оправдување за луѓето кои ќе го изберат неверството наместо верувањето, а што на Аллах отсекогаш му е познато и тоа им го пропишал. Сака да се напомене дека доказите и опомените нема да им користат, бидејќи се неверници.)²¹

فَتَوَلَّ عَنْهُمْ يَوْمَ يَدْعُ الدَّاعِ إِلَىٰ شَيْءٍ نُّكِرٍ خَشَعُوا أَبْصَارَهُمْ يَخْرُجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ كَأَنَّهُمْ
جَرَادٌ مُّتَنَشِّرٌ مُّهْطِعِينَ إِلَى الدَّاعِ يَقُولُ الْكَافِرُونَ هَذَا يَوْمٌ عَسِرٌ

„Затоа сврти се од нив! На Денот кога гласникот ќе ги повика на нешто ужасно (6) тие со спуштени погледи од гробовите ќе излегуваат, како расани скакулци, (7) брзајќи кон гласникот, неверниците ќе велат: „Ова е тежок ден!“ (8)“

²¹ Она што е меѓу двете загради е мој говор (Мухамед Несиб Ер-Рифаи), а не на Ибн Кесир.

Возвишениот вели: Сврти се од нив, о, Мухамеде, не посветувај им внимание на оние кои кога ќе видат јасни докази (муџиза) вртат глави и тврдат дека тоа е непрекината магија. Напушти ги и очекувај ја нивната казна.

„На Денот кога гласникот ќе ги повика на нешто ужасно.“ – тоа нешто ќе биде страшно и непријатно, а тоа е местото на пресметката кое во себе носи големи неволји, па дури и потреси и стравоти.

„...тие со спуштени погледи“ – значи понижени. „...од гробовите ќе излегуваат.“ – значи, од мезарите. „...како расеани скакулци.“ – значи, налик на скакулци, кога со својата брзина ќе се разлетаат лебдејќи во воздухот. Ќе побрзаат кон местото каде што ќе се полага сметка отповикувајќи се на повикот за тој собир. Затоа Аллах кажува: „брзајќи“ – значи, итајќи, „кон гласникот“ – на кого нема да му се спротивставуваат ниту ќе доцнат.

„Неверниците ќе велат: „Ова е тежок ден!“ – значи, ден на ужасни стравоти, кога ќе бидат намуртени и огорчени како што на друго место кажува Возвишениот: „Тоа ќе биде тежок ден, за неверниците нема да биде лесен.“ (Куран: Ел-Мудесир, 9-10)

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ فَكَذَّبُوا عَبْدَنَا وَقَالُوا مَجْنُونٌ وَازْدُجِرَ فَدَعَا رَبَّهُ أَنِّي مَغْلُوبٌ فَانْتَصِرَ
فَفَتَحْنَا أَبْوَابَ السَّمَاءِ بِمَاءٍ مُّثَمَرٍ وَفَجَّرْنَا الْأَرْضَ عُيُونًا فَالْتَقَى الْمَاءُ عَلَى أَمْرٍ قَدٍ قُدِرَ
وَحَمَلْنَاهُ عَلَى ذَاتِ الْأَوَاحِ وَدُسِّرِ تَجْرِي بِأَعْيُنِنَا جَزَاءَ لِمَنْ كَانَ كُفِرَ وَلَقَدْ تَرَكْنَاهَا آيَةً فَهَلْ
مِنْ مُّدْكَرٍ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذِرِ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُّدْكَرٍ

„Нуховиот народ не веруваше пред нив и робот Наш за лага го клеветеа, велејќи: „Лудак!“ – и Нух беше одбиен. (9) И Тој Господарот свој Го замоли: „Јас сум победен, па Ти помогни ми!“ (10) И Ние портите небески ги отворивме за водата која непрекинато лиеше, (11) и сторивме од земјата изворите да провиреат, и водите се составија како што беше одредено, (12) а него го носевме на тој брод од штици и шајки изграден (13) којшто пловеше пред Нашите очи, – тоа беше награда за тој што го отфрлија. (14) И Ние тоа го оставивме како поука – па има ли некој да прими поука? (15) И какви беа казната Моја и опомените Мои?! (16) И Ние Куранот го направивме лесен за поука – па има ли некој да прими поука? (17)“

Возвишениот кажува: „**Не веруваше**“ – пред твојата појава, о, Мухамед, „**Нуховиот народ не веруваше пред нив и робот Наш за лага го клеветеа**“ – тие биле отворени во своите лаги.

„**велејќи: „Лудак!“ – и Нух беше одбиен.**“ – значи, го обвинувале дека е лудак, згора на тоа го навредувале и вознемирувале заканувајќи му се, ако не престане може да биде убиен со камења.

„**И Тој Господарот свој Го замоли: „Јас сум победен, па Ти помогни ми!“**“ – значи, јас сум немоќен, па Ти помогни ја Својата вера. Тогаш Возвишениот рекол: „**И Ние портите небески ги отворивме за водата која непрекинато лиеше**“ – значи, многу.

„**...и сторивме од земјата изворите да провиреат**“ – т.е., на целата Земја се појавиле многу извори.

„**...и водите се составија**“ – значи, водите од небесата и од земјата. „**...како што беше одредено.**“ – таа работа веќе била пропишана.

„**...а него го носевме на тој брод од штици и шајки изграден.**“ – тоа биле дрвени плочи – штици, поврзани и заковани со шајки. Со тоа се мисли на закочаниот брод, значи го понесовме во брод.

Зборовите на Возвишениот: „**Којшто пловеше пред Нашите очи**“ – значи, Ние ја надгледувавме и чувавме. „**...тоа беше награда за тој што го отфрлија.**“ – во исто време ова значи и казна за неверниците кои ја негирале Вистината, а и победата која ја остварил Нух а.с..

Зборовите на Возвишениот: „**И Ние тоа го оставивме како поука**“, (значи направивме Нуховиот брод да биде вечен пример на градба) а Аллах најдобро знае, бидејќи тој бил прв брод, за кого Возвишениот Аллах го подучил Нух а.с. да го изгради. Со тоа тој станал постојан пример за сите следни бродови кои се граделе, значи, така е граден секој следен брод, потоа пловел на вода онака како што одредил Возвишениот. Исто така, овој брод претставува сеќавање на Нух а.с. со што се подучуваат новите генерации на она што го погодило народот на Нух. Непослушните биле потопени, додека верниците со Аллаховото задоволство биле спасени од потопот, на тој начин што се качиле на бродот. Исто така се и зборовите на Возвишениот: „**Ние, кога водата преплави се, во бродот ве носев-**

ме, за поука да ви го направиме и тоа од заборав да го сочува увото што помни.“ (Куран: Ел-Хакка, 11-12)²² Заради тоа Возвишениот вели: „**Па има ли некој да прими поука?**“ – има ли некој кој ќе се вразуми и ќе извлече заклучок од ова?

Зборовите на Возвишениот: „**И какви беа казната Моја и опомените Мои?!** – т.е., какво беше казнувањето Мое на оние кои не верувале во Мене и во Моите пратеници, и не го прифатиле она што дошло од Моите опомени, со тоа им помогнав на Своите пратеници, а ги казнив неверниците.

„**И Ние Куранот го направивме лесен за поука.**“ – значи, го олеснивме неговото учење и разбирање, голема благодарност нека биде на Аллаx.

„...**па има ли некој да прими поука?**“ – има ли некој кого Куранот го опаметил, откако Аллаx им го олеснил и достапен направил на луѓето? Постои ли некој кој заради тоа ги отфрлил од себе гревовите и станал следбеник на Аллаховите наредби; на кого ќе му се дадат Аллаховата благодат и задоволство...?

كَذَّبَتْ عَادٌ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذْرٍ إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فِي يَوْمِ نَحْسٍ مُّسْتَمِرٍّ
تَنْزِعُ النَّاسَ كَأَنَّهُمْ أَعْجَازُ نَخْلٍ مُّنْقَعِرٍ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذْرٍ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ
فَهَلْ مِنْ مُّذَكِّرٍ

„**Не веруваше ни Ад, какви беа казната Моја и опомените Мои?! (18) Еден кобен ден над нив пративме леден ветар кој непрекинато дуваше (19) и луѓето ги креваше, како да се искорнати палмини стебла, (20) и какви беа казната Моја и опомените Мои?! (21) А Ние Куранот го направивме достапен за учење наизуст и поука, па има ли некој да прими поука? (22)**“

Откако Возвишениот известува што всушност се случило со народот на Худ, ни раскажува како и овие својот пратеник го обвиниле со лага. Исто така што се случило народот на Нух, казна му стигнала на народот на Ад во форма на: „...**леден ветар**“ – кој бил жестоко студен. „**Еден кобен ден**“ – тој ден бил кобен за нив, „...**кој непрекинато дуваше**“ – значи, врз нив кобно и уништувачки се урнал, бидејќи тогаш се споиле дуњалучката и ахиретската казна.

²² Ова е што меѓу заградите се мои зборови(Мухамед Несиб Ер-Рифаи), а не на Ибн Кесир.

Зборовите на Возвишениот: „И луѓето ги крваше, како да се искорнати палмини стебла.“ – ветерот така ќе го зграпчел некој од неверниците, ќе го кренел во воздух така високо дури не се гледал, а потоа наглавачки ќе го треснел на земјата, а потоа главата ќе му се одвоела од телото. Затоа Возвишениот кажува: „...како да се искорнати палмини стебла, и какви беа казната Моја и опомените Мои?! А Ние Куранот го направивме достапен за учење наизуст и поука, па има ли некој да прими поука?“

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِالنُّذُرِ فَقَالُوا أَبَشْرًا مِّمَّا وَاحِدًا نَّتَّبِعُهُ إنا إِذَا لَفِي ضَلالٍ وَسُعْرٍ أُولئِى الذِّكْرِ عَلَيْهِ مِنْ بَيْننا بَلْ هُوَ كَذَّابٌ أَشِرٌّ سَيَعْلَمُونَ عَداً مِّنَ الكَذَّابِ الأَشِرِّ إنا مُرسلوا النَّافَةَ فِتْنَةً لَهُمْ فَارْتَقِبْهُمْ وَاصْطَبِرْ وَنَبَّهَهُمْ أَنَّ المَاءَ قِسْمَةٌ بَيْنَهُمْ كُلُّ شَرِبٍ مُحْتَضَرٌ فَنادوا صاحِبَهُمْ فَتَعاطى فَعَقَرَ فَكَيْفَ كانَ عَذابِي وَنُذِرِ إنا أَرْسلنا عَلَيْهِمْ صَيْحَةً وَاحِدَةً فَكانوا كَهَشِيمِ الْمُحْتَظِرِ وَلَقَدْ يَسَّرنا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ

„И Семуд во опомените не веруваше. (23) ,Зарем да следиме некого од нас?!“ – говореа. ,Тогаш, навистина, би биле во заблуда и на мака. (24) Зарем токму нему, од сите нас, да му биде пратена Објавата? Не, тој е вообразен лажливец!“ (25) Тие утре ќе дознаат кој е вообразен лажливец! (26) Ние ќе пратиме камила за да ги искушаме, па почекај ги и биди трпелив. (27) И предупреди ги дека водата ќе ја делат и тие и таа, на секој оброк ќе му пристапи тој што е на ред! (28) Но тие повикаа еден од нив, па тој се осмели и ја закла – (29) и какви беа казната Моја и опомените Мои?! (30) Ние на нив им пративме еден единствен крик, па тие станаа како здробени суви лисја, кои ги собира тој што има плевна. (31) А Ние го направивме Куранот достапен за учење наизуст и поука, па има ли некој да прими поука? (32)“

Ова е кажување за народот на Семуд, кои со лага го наклеветиле својот пратеник Салих а.с..

„Зарем да следиме некого од нас?!“ – говореа. ,Тогаш, навистина, би биле во заблуда и на мака...“ – сметале дека ќе пропаднат доколку се впуштат да ги води еден од нивниот род – Салих а.с.. Потоа се чудат што токму нему му доаѓа Објавата, па така почнала да го обвинуваат за лага со зборовите: „Не, тој е

вообразен лажливец!“ На тој начин ги преминувале границите во својата лага. А потоа Возвишениот кажува: „**Тие утре ќе дознаат кој е вообразен лажливец!**“ – ова им е закана и тврдо предупредување. А Возвишениот Аллах кажува: „**Ние ќе пратиме камила за да ги искушаме**“ – значи, да ги ставиме на проверка. Извадена им била една голема камила од голема и цврста карпа, токму онака како што предизвикувале. Таа била Аллахов доказ против нив, а во исто време и потврда за пратеништвото на Салих а.с.. Потоа Возвишениот, обраќајќи му се на Својот роб и пратеник Салих а.с. кажува: „**Па почекај ги и биди трпелив.**“ – т.е., почекај ги да видиш како ќе им се разреши тоа нивно прашање и биди трпелив кон нив, бидејќи твоја е крајната победа и на дуњалукот и на ахиретот.

„**И предупреди ги дека водата ќе ја делат и тие и таа.**“ – значи, еден ден ќе биде за нив, а друг ден ќе биде за камилата. Така Возвишениот Аллах кажува на друго место: „**Еве, тоа е камила, ‘ – рече тој – ,еден ден таа ќе пие, а другиот ден вие.**““ (Куран: Еш Шуара, 155)

Зборовите на Возвишениот: „**На секој оброк ќе му пристапи тој што е на ред!**“ – Муџахид кажува: „Кога таа била отсутна, тие пристапувале да пијат вода, а кога таа доаѓала, користеле млеко.“ Потоа Возвишениот кажува: „**Но тие повикаа еден од нив, па тој се осмели и ја закла.**“ – оној кој ја заклал камилата се викал Кадар ибн Салиф, а бил најлошиот во својот народ. Затоа Возвишениот Аллах на друго место кажува: „**Кога еден несреќник меѓу нив се појави.**“ (Куран: Еш Шемс, 12), „**па тој се осмели...**“

„...и ја закла – и какви беа казната Моја и опомените Мои?!“ – т.е., на кој начин се казнети? Каква била Мојата казна за сите кои Ме негирале и со лага ги клеветиле Моите пратеници.

„**Ние на нив им пративме еден единствен крик, па тие станаа како здробени суви лисје**“ – т.е., сите биле казнети, без исклучок, никој не останал, станале како суви лисја, собрано на едно место, како што тоа се прави на пустинските пасишта, кога сето ќе се исуши, потоа запали и ветерот го разнесе.

إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ حَاصِبًا إِلَّا آلَ لُوطٍ نَّجَّيْنَاهُمْ بِسَحَرٍ نِعْمَةً مِّنْ عِنْدِنَا كَذَلِكَ نَجْزِي مَنْ شَكَرَ وَلَقَدْ أُنذِرْتُم بِطُغْيَانِكُمْ فَتَمَارَوْا بِالنُّذُرِ وَلَقَدْ رَاوَدُوهُ عَنْ ضَيْفِهِ فَطَمَسْنَا أَعْيُنَهُمْ فَذُوقُوا

عَذَابِي وَنُذْرٍ وَلَقَدْ صَبَّحَهُم بُكْرَةً عَذَابٌ مُسْتَقَرٌّ فَذُوقُوا عَذَابِي وَنُذْرٍ وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ
لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ

„И Лутовиот народ во опомените не веруваше. (33) На нив им пративме ветер полн со песок – освен на Лутовото семејство, нив во мугрите ги спасивме, (34) од милоста Наша. Ете, Ние така ги наградуваме тие што заблагодаруваат. (35) А тој им се закануваше со силата Наша, но тие во заканите се сомнеаа. (36) Тие од него гостите негови ги бараа, па Ние ги ослепевме: „Искусете ја казната Моја и заканите Мои!“ (37) А рано наутро ги стигна казната постојана. (38) „Искусете ја казната Моја и заканите Мои!“ (39) А Ние Куранот го направивме достапен за учење наизуст и поука, па има ли некој да прими поука? (40)“

Возвишениот известува за народот на Лут како тие го обвиниле за лага својот пратеник и како правеле такви расипаности кои никој пред нив на светот не ги направил. Заради тоа се казнети со таква пропаст каква што другите народи не доживеале. Возвишениот Аллах му наредил на Џибрил а.с. да ги подигне нивните населби во небеските височини, а потоа да ги преврти, гаѓајќи ги со камења и тврда печена глина. Затоа на ова место и кажува: „**На нив им пративме ветер полн со песок**“ – а тоа беа камења.

„...освен на Лутовото семејство, нив во мугрите ги спасивме.“ – т.е., излегле пред крајот на ноќта и се спасиле од она што го погодило нивниот народ. Ништо лошо не им се случило, па затоа Возвишениот кажува: „**Ете, Ние така ги наградуваме тие што заблагодаруваат. А тој им се закануваше со силата Наша.**“ – значи, пред да стигне казната за нив, биле опоменати дека таа жестока Аллахова казна ќе ги погоди. И, наместо да го послушаат, тие се сомневале и не му верувале.

„**Тие од него гостите негови ги бараа.**“ – таа ноќ му дошле мелеците: Џибрил, Микаил и Исрафил во лик на момчиња, со прекрасна убавина, а тоа било искушение од Возвишениот Аллах за тој народ. Лут а.с. ги угостил. Меѓутоа, Лутовата жена, стара и расипана, испратила до народот вест за гостите што дошле кај Лут, па народот поитал кон неговата куќа. Лут а.с. ја заклучил вратата пред нив, додека тие навалувале обидувајќи се да ја провалат. Пратеникот се противел и ги спречувал да влезат, велејќи: „**Ете ви ги моите ќерки.**“ (Куран: Худ, 78) Со тоа сака да се каже: Нивните жени. Но, кога толку многу инсистирале да влезат, излегол Џибрил а.с. и ги удрил по очите со врвовите од своите

крила, така што станале заслепени. Се вратиле назад чувствувајќи се поразени. Му се заканиле на Лут а.с. дека ќе се видат во зората.

Возвишениот рекол: „А рано наутро ги стигна казната постојана.“ – значи, нема да имаат никаков излез.

„Искусете ја казната Моја и заканиите Мои!‘ А Ние Куранот го направивме достапен за учење наизуст и поука, па има ли некој да прими поука?“

وَلَقَدْ جَاءَ آلَ فِرْعَوْنَ النَّذْرُ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كُلِّهَا فَأَخَذْنَاَهُمْ أَخْذَ عَزِيزٍ مُّقْتَدِرٍ أَكْفَارِكُمْ خَيْرٌ
مِّنْ أَوْلِيكُمُ أَمْ لَكُمْ بَرَاءَةٌ فِي الزُّبُرِ أَمْ يَقُولُونَ نَحْنُ جَمِيعٌ مُّنتَصِرُونَ سَيُهْرَمُ الْجَمْعُ وَيُوَلُّونَ
الدُّبُرَ بَلِ السَّاعَةُ مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةُ أَذَى وَأَمْرٌ

„И на фараоновите луѓе опомените им доаѓаа, (41) но тие ги негираа сите Наши знаци, па Ние ги казнивме така како што казнува Силниот и Моќниот. (42) Дали неверниците ваши се подобри од нив, или вие во книгите небески имате некаква гаранција? (43) Зарем тие да велат: ‚Ние сме непобедлива група!‘ (44) Групата сигурно поразена ќе биде, а тие ќе се дадат во бегство! (45) Меѓутоа, Крајот на светот им е закажан, а Крајот на светот е поужасен и погорчлив. (46)“

Возвишениот соопштува за фараонот и неговиот народ: Дека ним како Аллахов пратеник им дошол Муса и неговиот брат Харун, алејхима селам, со радосни вести и предупредување. Возвишениот Аллах ги зајакнал со бројни натприродни чуда (муџиза), меѓутоа Фараонот и неговите следбеници ги негирале и отфрлиле сите. Заради тоа Аллах ги казнил на начин на кој казнува Силниот и Моќниот, така што од нив не останала ниту трага. Потоа Возвишениот кажува: **„Дали неверниците ваши...“** – тие зборови се упатени до мушриците на Мека. **„...се подобри од нив?“** – тука се мисли на оние кои се спомнати порано и уништени од причина што ги клеветеле со лага своите пратеници и не верувале во Објавите кои им доаѓале.

„Или вие во книгите небески имате некаква гаранција?“ – т.е., дали имате некаква гаранција дека вас нема да ве стигне казна и опомена. Потоа Возвишениот кажува: **„Зарем тие да велат: ‚Ние сме непобедлива група!‘“** – значи, секој од нив мислел дека никој не може да им нанесе штета. Возвишениот Аллах кажува: **„Групата сигурно поразена ќе биде, а тие ќе се дадат во бегство!“** –

значи, ќе бидат поразени и уништени. Бухари бележи од Ибн Абас р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. кога бил во шаторот за време на Битката на Бедр рекол: „*Ти се обраќам (Тебе) и молам за Твоето ветување и обврска. Аллаху мој, ако сакаш, нема по денешниот ден да бидеш обожуван на Земјата.*‘ Тогаши Ебу Бекр го зеде за рацете и рече: „Смири се, о, Аллахов Пратенику, веќе доволно побара од својот Господар.’ Потоа Пратеникот, а.с., излегол, облечен во штит, и рекол: „*Групата сигурно поразена ќе биде, а тие ќе се дадат во бегство! Меѓутоа, Крајот на светот им е закажан, а Крајот на светот е поужасен и погорчлив.*“ Вака наведуваат Бухари и Несаи на повеќе места.

إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي ضَلَالٍ وَسُعْرٍ يَوْمَ يُسْحَبُونَ فِي النَّارِ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ ذُوقُوا مَسَّ سَقَرَ إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ وَمَا أَمْرُنَا إِلَّا وَاحِدَةٌ كَلَّمَحٍ بِالْبَصْرِ وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا أَشْيَاعَكُمْ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ وَكُلُّ شَيْءٍ فَعَلُوهُ فِي الزُّبُرِ وَكُلُّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ مُسْتَطَرٌّ إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَهَرٍ فِي مَقْعَدِ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِيكٍ مُّقْتَدِرٍ

„Злосторниците сигурно во заблуда и во страдање беа, и ќе бидат (47) на Денот кога во Огнот ќе бидат одвлечени, со лицата надолу свртени: „Искусете го допирот на Огнот!“ (48) Ние навистина сè со мерка создаваме, (49) и наредбата Наша е само еден збор – сè се случува за миг. (50) А Ние веќе ги уништивме сличните на вас, па има ли некој да прими поука?! (51) И сè што направија во книгата е, (52) сè, мало и големо, во редови е ставено. (53) Тие што се плашеа од Аллах ќе бидат во ценетските градини и покрај реките (54) на местото на Вистината, кај Семоќниот Владетел. (55)“

Возвишениот нè известува дека грешниците, кои ја прифатиле заблудата наместо светлината, ќе ја добијат казната во огнот, а сето тоа заради тоа што постојано биле сомничави и колебливи во размислувањето. Таков се смета секој оној кој може да се опише како неверник, новотар во верата и секој припадник од разните групации. Потоа Возвишениот кажува: „**На Денот кога во Огнот ќе бидат одвлечени, со лицата надолу свртени**“ – т.е., заради тоа што се занимавале со лудории, сомнежи и колебливост, ќе им припадне само цехенемот, па бидејќи биле во заблуда, ќе бидат влечени на лицата, така што нема да знаат каде одат. Ќе им биде речено: „**Искусете го допирот на Огнот!**“

Зборовите на Возвишениот: „**Ние навистина сè со мерка создаваме**“ – се слични на зборовите на Возвишениот: „**Слави го името на Господарот свој Севишен, Кој сè создава и прави складно, и Кој сè со мера одреди и упати.**“ (Куран: Ел Ала, 1-3) – т.е., Возвишениот Аллах ја одредил судбината и на созданијата им го покажал Вистинскиот пат до неа. Овој благороден ајет на поголем број исламски алими им служи како доказ и потврда дека Возвишениот Аллах им ја предодредил на Своите созданија иднината, така што секоја работа му е позната пред и да се случи, пред да е запишана. Исто така, овој и слични ајети и хадиси се користат како одговор на сектата кадеии, кои се појавиле во последниот период од асхабите. Сега ќе наведеме еден дел од хадисот кој тематски се поврзува за овој ајети-керим. Пренесува Ахмед од Ебу Хурејре р.а. кој кажува: „*Дошле мушриците од племето Курејш кај Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. и со него расправале за кадерот (одредбата, судбината), па беше објавено: „Злосторниците сигурно во заблуда и во страдање беа, и ќе бидат на Денот кога во Огнот ќе бидат одвлечени, со лицата надолу свртени: Искусете го допирот на Огнот! – Ние навистина сè со мерка создаваме.“*“ Вака спомнуваат уште и Муслим, Тирмизи и Ибн Маџе.

А Ибн ебу Хатим наведува од Зураре, а овој од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. дека го учел овој ајет: „, **Искусете го допирот на Огнот!** Ние навистина сè со мерка создаваме“ – па рекол: „Ова е објавено за луѓето од мојот умет кои ќе се појават во ахири-заман (пред Судниот ден), а кои ќе го негираат Аллаховото одредение.“

Пренесува Ахмед од Абдулах ибн Омер дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „*Секој народ има свои меџусии, а меџусии од мојот умет се оние кои ќе зборуваат дека нема кадер. Па ако се разболат, немојте да ги посетувате; а ако умрат, немојте да им присуствувате на погреб.*“ А во сахих хадис стои: „*Барај помош од Аллах и немој да се откажуваш – па, ако ти се случи нешто лошо, кажи: „Аллах така одредил и Тој прави онака како што Тој сака’, а немој да кажеш: „Да направев поинаку, ќе беше поинаку’, бидејќи она ,да сум’ отвора простор за шејтанско дејствување.“* Потврдено е во Сахихот на Муслим, кој го спомнува хадисот од Абдулах ибн Амр, кој кажува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „*Навистина Аллах ја одредил судбината на созданијата пред создавањето на небесата и Земјата на педесет илјада години*“, а Ибн Вехб додава: „*А Неговиот престол бил на вода.*“ Овој хадис го пренесува Тирмизи и кажува дека тој е хасен сахих гариб.

Имамот Ахмед наведува од Убадета ибн Велид ибн Убадета, дека му раскажал неговиот татко: „Влегов кај Убадета, а тој беше болен, очекувајќи ја блиската смрт, па му реков: „Што ме советуваш дека би можел да направам?“ Седни покрај мене, одговори, а кога седнав, рече: „Синко мој, ти уште не си ја вкусил вистинската вера ниту си ја достигнал суштината на познавањето на Аллах сè додека не поверуваш во Одредбата, било да е добра или лоша.“ Реков: „Татко мој, како да знам што е добра одредба а што лоша?“ Тој одговори: „Знај, она што те погодило не си можел да го избегнеш, ниту ќе можеш да го избегнеш она што ќе ти се случи. Бидејќи, синко мој, го слушнав на Аллаховиот Пратеник, с.а.в.с., кога рече: *„Навистина, прво што Возвишениот Аллах го создал било перото, а потоа му рекол: „Пишувај, и во тој момент е запишано сè што ќе биде до Судниот ден. О, синко мој, ако умреш а да немаш вакво верување, ќе влезеш во џехенмот.“*“

Зборовите на Возвишениот: **„И наредбата Наша е само еден збор – сè се случува за миг.“** – со ова се става на знаење дека ќе се оствари Аллаховата волја кај Неговите созданија, како што зборува и за спроведување на Аллаховата одредба меѓу нив.

„И наредбата Наша е само еден збор.“ – значи дека нема воопшто потреба да се одредуваат секундите, бидејќи спроведувањето на наредбата се извршува моментно, без никакво задоцнување, колку трепет на око. Прекрасно рекол еден поет: „Кога Аллах нешто сака да се случи, само зборот: „Биди“ – доволно е за да биде.“

Зборовите на Возвишениот: **„А Ние веќе ги уништихме сличните на вас?!“** – т.е., оние кои биле пред вас, а пратениците ги оклеветиле за лага.

„па има ли некој да прими поука?!“ – има ли некој што се вразумил од она што се случило на таквите и она што било одредено за таквите од казната? **„И сè што направија во книгата е“** – значи, во листовите (книгите) кои се наоѓаат кај мелеците.

„Сè, мало и големо“ – од вашите дела, **„Во редови е ставено“** – значи, забележано е во листовите и сè собрано. Имамот Ахмед го наведува хадисот кој го пренесува Аиша р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„О, Аиша, чувај се од ситните гревови, бидејќи има некој кој е од Аллах задолжен да ги пишува.“* Овој хадис го наведува Несаи и Ибн Маџе.

Зборовите на Возвишениот: **„Тие што се плашеа од Аллах ќе бидат во ценетските градини и покрај реките“** – значи, ним ќе им се случи спротивно од

она што заработиле оние кои заталкале и кои биле тврдоглави, кои ќе бидат повлечени на своите лица во цехенемскиот оган.

Зборовите на Возвишениот: „**На местото на Вистината**“ – т.е., во куќата на Аллаховото гостопримство и задоволство.

„...кај **Семоќниот Владетел**.“ – значи, кај Возвишениот Allah, Владар, Создател, Моќен да ви пружи сè што барате и сакате. Имамот Ахмед наведува од Абдулах ибн Омер дека Аллаховиот Пратеник, с.а.в.с., рекол: „*Праведните ќе бидат кај Allah на минбери од светлина, од десна страна на Милостивиот, а двете Негови раце се десни, а тоа се оние кои биле праведни во нивното судење, своите семејства и со оние кои управувале.*“ Овој хадис го пренесува уште и Муслим и Несаи.

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ел Камер“.

На Allah му припаѓа благодарноста и голема заслуга.

55. Поглавје – „Ер Рахман“ (Семилосниот)

Објавено во Медина по поглавјето Ер Рад – 78 ајети.

Ебу Иса Ет-Тирмизи наведува хадис од Џабир кој кажува: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. излегол пред своите асхаби и го проучил поглавјето Ер Рахман од почеток до крај, а тие молчеле, па им рекол: „Им го учев ова поглавје на џините во нивната ноќ, па подобро реагираа од вас. Секогаш кога ќе дојдев кај ајетите: **Па, која благодат од Господарот свој ја негирате?!** – тие велеа: Господару, ниту во една од Твоите благодати не се сомневаме, ниту негираме, Тебе ти припаѓа благодарноста.“ Овој хадис е гариб. Ибн Џерир пренесува од Абдулах ибн Омер дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. го учел поглавјето Ер Рахман, или некој друг го учел пред него па рекол: „Што е тоа, па ги слушнав џините како подобро одговараат на својот Господар од вас?!“ А како тоа, о, Аллахов Пратенику?, запрашаа тие. Тој рече: „Никогаш не го проучив ајетот: **Па, која благодат од Господарот свој ја негирате?!**, а џините да не рекле: Не, Господару наш, ни една благодат ние не ја негираме.“ Овој хадис го наведува и хафизот Ел-Безар од Амр ибн Малик, потоа кажува дека не знае дека некој друг го пренесува од Пратеникот с.а.в.с. освен на овој начин и со овие пренесувачи.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الرَّحْمَنُ عَلَّمَ الْقُرْآنَ خَلَقَ الْإِنْسَانَ عَلَّمَهُ الْبَيَانَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ بِحُسْبَانٍ وَالنَّجْمُ وَالشَّجَرُ
يَسْجُدَانِ وَالسَّمَاءَ رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيزَانَ أَلَّا تَطْغَوْا فِي الْمِيزَانِ وَأَقِيمُوا الْوَزْنَ بِالْقِسْطِ وَلَا
تُخْسِرُوا الْمِيزَانَ وَالْأَرْضَ وَضَعَهَا لِالْأَنْامِ فِيهَا فَاكِهَةٌ وَالنَّخْلُ ذَاتُ الْأَكْمَامِ وَالْحَبُّ ذُو
الْعَصْفِ وَالرَّيْحَانُ فَبِأَيِّ آلاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Семилосниот, (1) подучува со Куран, (2) го создава човекот, (3) го учи да изговара. (4) Сонцето и Месечината по утврдени патеки пловат, (5) и ѕвездите и дрвјата се покоруваат, (6) а небото го крена. И постави Мерка – правда, (7) за да не ги преминувате границите на правдата, (8) и правилно мерете и на кантарот не кратете! (9) А Земјата за созданијата ја рашири, (10) на неа има овошја и палми со плод во чашки, (11) и жито со плевел и листови на стеблата, (12) па, која благодарат од Господарот свој ја негирате?! (13)“

Возвишениот Аллах соопштува за Своите благодати и Неговата милост кон Своите созданија, потоа како им го испратил Куранот и им го овозможил неговото помнење и разбирање за оној кому Аллах сака да му се смилува. Зборовите на Возвишениот: „Семилосниот, подучува со Куран, го создава човекот, го учи да изговара.“ – Хасан вели: „Се мисли на говорот, а тоа е всушност, правилното учење. Тоа се постигнува така што Возвишениот Аллах им го олеснил говорот на созданијата како и начинот на изговор од неговото извориште: од грлото, јазикот и усните – соодветно на видот и потеклото на гласот. Зборовите на Возвишениот: „Сонцето и Месечината по утврдени патеки пловат“ – значи, Сонцето и Месечината пловат (се движат) едно по друго, по точно утврдена и фиксирана одреденост во која нема контрадикторност ниту недостаток. Како што се зборовите на Возвишениот: „Тој прави зората да осамне, Тој ноќта за починак ја одреди, а Сонцето и Месечината за сметање на времето; тоа е одредбата на Силниот и Сознајниот!“ (Куран: Ел Енам, 96)

Зборовите на Возвишениот: „И ѕвездите и дрвјата се покоруваат.“ – Али ибн Талха бележи од ибн Абас р.а. дека рекол: „Ен-Неџм тоа е она што израснува од земјата“, значи растенијата. Исто така сметаат и Сеид ибн Џубејр, Ес-Суди и Суфјан ес-Сеури, а ова мислење го одбрал и Ибн Џерир р.а..

Зборовите на Возвишениот: „...а небото го крена. И постави Мерка – правда“ – значи дека воспоставил правда, праведен ред, како што Возвишениот на друго место кажува: „Ние Пратениците Наши со јасни докази ги праќавме и по нив Книга и Мерка – правда праќавме.“ (Куран: Ел Хадид, 25) А тука кажува: „...за да не ги преминувате границите на правдата“ – значи, ги создал небесата и земјата со вистина и правда со цел сите нешта да бидат со Вистина и правда. Заради тоа кажува понатаму: „...и правилно мерете и на кантарот не

кратете!“ – т.е., не намалувајте ја тежината, не крадете на вагата, туку мерете и вагајте по вистината и правдата, како што кажува Возвишениот на друго место: **„И наполнете ја вистинската мерка кога мерите со литар и точно мерете на кантарот!“** (Куран: Ел Исра, 35).

Зборовите на Возвишениот: **„А Земјата за созданијата ја рашири“** – т.е., како што ги подигна небесата исто така ја раширил Земјата и ја зацврстил со живи битија по неа.

„На неа има овошја“ – значи, од разни видови, бои, вкус и мирис. **„И палми со плод во чашки.“** – зборот „Ел-Екмам“ Ибн Џурејџ од Ибн Абас објаснува дека тоа е место во кое е сместен плодот на овошјето. Така сметаат и многу други муфесири. Тоа е, всушност, она кога палминиот плод ќе се развие во букет, потоа се шири на гранчиња, па ќе стане кисела зелена урма, а потоа созрева додека не дозрее и го добие крајниот конечен облик.

„И жито со плевел и листови на стеблата.“ – тука се мисли на сламата, значи оние житарки кои имаат клас. А „рејхан“ е вид на листови замотани за својата гранка.

Зборовите на Возвишениот: **„...па, која благодат од Господарот свој ја негирате?!“** – т.е., кои благодати потопени во нив, о, луѓе и џини, ги негирате? Вака кажуваат Муџахид и уште други, потпирајќи се на контекстот кој доаѓа потоа, па која благодат од овие благодати кои не можете да ги негирате ниту отфрлите ги негирате? Ние ќе кажеме како што рекле џините верници: „Не, Аллаху наш, ништо од Твоите благодати ние не негираме, Тебе ти припаѓа благодарноста.“

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ كَالْفَخَّارِ وَخَلَقَ الْجَانَّ مِنْ مَّارِجٍ مِّن نَّارٍ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ وَرَبُّ الْمَغْرِبَيْنِ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ بَيْنَهُمَا بَرْخٌ لَا يَبْغِيَانِ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللُّؤْلُؤُ وَالْمَرْجَانُ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ وَلَهُ الْجَوَارِ الْمُنشَآتُ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَامِ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ

„Тој, човекот од исушена глина, како што е грнчаријата, го создаде (14) а џините од пламен оган – 16. па, која благодат од Господарот свој ја негирате?!- (16) Господарот на двата истоци и двата запади – (17) па, која благодат од Господарот свој ја негирате?! (18) Пушти две мориња да се допираат, (19) меѓу нив има преграда и тие не се мешаат – (20) па,

која благодат од Господарот свој ја негирате?! (21) Од нив се вади бисер и мерџан – (22) па, која благодат од Господарот свој ја негирате?! (23) Негови се и бродовите кои како ридови високо по мо-рето се издигнуваат – (24) па, која благодат од Господарот свој ја негирате?! (25)“

Возвишениот ги потсетува Своите созданија дека човекот го создал од исушена глина, како што е грнчаријата, додека џините ги создал од пламен оган, т.е. од чист оган без чад. Тоа го кажал ибн Абас и другите. Имамот Ахмед наведува од Аиша р.а. која кажува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „*Мелеџите се создадени од светлина, џините од пламен оган, а Адем е создаден онака како што веќе ви е опишано.*“ Го бележи и Муслим.

Зборовите на Возвишениот: „**...па, која благодат од Господарот свој ја негирате?!“** – веќе се објаснети.

„**Господарот на двата истоци и двата запади.**“ – тука се мисли, кога ќе се каже два истока дека тоа се летното и зимското излегување на Сонцето, а исто така и двата запади, кога Сонцето заоѓа лете и кога заоѓа зиме. Знаејќи дека во овие различни појави направил благодат и корист за луѓето и џините, Возвишениот поставува прашање: „**...па, која благодат од Господарот свој ја негирате?!“**

Зборовите на Возвишениот: „**Пушти две мориња да се допираат.**“ – Ибн Абас го толкува како: „испратил две мориња“, „**да се допираат.**“ Ибн Зејд кажува: „Спречено им е да се мешаат, бидејќи Аллах поставил преграда меѓу нив која е неподвижна. Две мориња се толкуваат дека едното е солено, а другото слатко. Слатки се речните води кои течат покрај луѓето.“ За тоа веќе зборувавме претходно во поглавјето Ел Фуркан кај зборовите: „**Тој две мориња едно покрај друго остави: едното питко и слатко, другото солено и горко, а меѓу нив преграда и невидлива брана постави.**“ (Куран: Ел Фуркан, 53)

Зборовите на Возвишениот: „**Меѓу нив има преграда и тие не се мешаат**“ – значи направил меѓу нив преграда од земја да не се мешаат, како едното на другото да не му ги расипе својствата кои му се дадени и наменети.

Зборовите на Возвишениот: „**Од нив се вади бисер и мерџан.**“ – тука се кажува „од нив“, што е заедничка замена, но ако би било само во едно, па и тоа би било доволно, да се каже „од него“, како што кажува Возвишениот на друго место: „**О, групо од џини и луѓе, зарем не ви доаѓаа Пратеници од редовите ваши.**“ (Куран: Ел Енам, 130) Се знае дека пратеници биле само од луѓето,

а не од цините, но исправно е да се каже вака, без ограничување. Што се однесува до бисерот, тој веќе е спомнат, а за мерџан се кажува дека тоа се ситни бисери, додека други сметаат дека тоа е еден вид други скапоцени камења со црвена боја, а има и оние кои кажуваат дека тоа се црвени перли. Од Ибн Абас се пренесува дека рекол: „Кога ќе почне да паѓа дожд од небото, седефите (бисерите) во морето ги отвораат своите усти, а некои капки влегуваат во тие отвори, а тоа се тие скапоцени камења.“ Пренесувачите се веродостојни, а ова го пренесува и Ибн ебу Хатим. Употребата на овие благодати станала благодат за луѓето, бидејќи тоа Аллах им го подарил, па Возвишениот кажува: „...па, која благодат од Господарот свој ја негирате?!“

Зборовите на Возвишениот: „Негови се и бродовите“ – значи, бродовите кои пловат по морето. Муџахид кажува дека под тоа се мисли на оние бродови чии едра се отворени и кренати. „кои како ридови високо по морето се издигнуваат,“ – тука се мисли на полните бродови, натоварени со стока, па изгледаат како големи планини, и така превезуваат од место до место, од што има корист за луѓето. Затоа Возвишениот кажува: „...па, која благодат од Господарот свој ја негирате?!“ – Ибн ебу Хатим кажува дека Умре ибн Сувејд рекол: „Бев со Али ибн ебу Талиб р.а. на брегот на реката Еуфрат кога дојде еден брод со раширени едра, па Али р.а. ги пружи своите раце и рече: „Возвишениот Аллах кажува: **Негови се и бродовите кои како ридови високо по морето се издигнуваат.** – Се колнам во Оној кој одредил бродовите да пловат по морето, не сум го убил Осман, ниту сум посредувал некој да го убие.“²³

كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ وَيَبْقَى وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ

„Сè што е на неа (Земјата) минливо е, (26) останува само Лицето на Господарот твој, Величествено и Благородно – (27) па, која благодат од Господарот свој ја негирате?! (28) Нему Му се молат тие што се на небесата и на Земјата; секој миг Тој се занимава со нешто – (29) па, која благодат од Господарот свој ја негирате?! (30)“

²³ „Вистината ја кажа, о, Владару на правоверните, ти си потполно невин за неговата крв. Нека е салават и селам на Аллаховиот Пратеник и на Али р.а.“

Возвишениот става до знаење дека сè што е живо на Земјата ќе изумре, како и небесата, освен оној што Возвишениот Аллах сака, и никој нема да остане освен Неговото Благородно лице. Бидејќи, Тој е Возвишен Господар, Светиот кој е вечно Жив и никогаш не умира. Катаде кажува: „Нè известил за она што го создал, потоа нас нè известува дека сето ќе измине и исчезне.“ Во една Пратеникова дова се кажува: „О, Жив и Постојан, о Создавачу на небесата и Земјата, о Величествен и Благороден – нема бог освен Тебе, со Твојата милост бараме помош, направи да бидеме подобри и не нè препуштај нас на самите себеси ниту за еден миг, ниту на било кого од Своите созданија.“ Еш-Шаби кажува: „Кога учиш: **‘Сè што е на неа (Земјата) минливо е, ‘** – немој да застанеш сè додека не проучиш: **‘...останува само Лицето на Господарот твој, Величествено и Благородно.’**“ Тој заслужува да биде Величан и кон Него да не се греши, да Го слушаме и да не Му се противиме. Возвишениот Аллах ни зборува за еднаквоста за сите жители на Земјата, а таа еднаквост е смртта и нивното заминување на другиот свет. Тогаш Величествениот ќе донесе праведна пресуда за секого. Затоа Возвишениот кажува: „...па, која благодат од Господарот свој ја негирате?!“

Зборовите на Возвишениот: „**Нему Му се молат тие што се на небесата и на Земјата; секој миг Тој се занимава со нешто.**“ – тука се зборува за тоа дека Тој е сам за себе доволен, дека ништо не му треба, а созданијата секогаш имаат потреба од Него.

Зборовите на Возвишениот: „**Секој миг Тој се занимава со нешто**“ – Ибн ебу Хатим наведува од Ебу Дерда дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Возвишениот Аллах кажува: **‘Секој миг Тој се занимава со нешто’**, кажува дека Тој проследува гревови, олеснува тегоби, ги крева едните луѓе, а ги спушта другите луѓе.“

سَنَفِّعُكُمْ لَكُمْ أَهْلَهَا الثَّقَلَانِ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ يَا مَعْشَرَ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ إِنِ اسْتَطَعْتُمْ
 أَنْ تَنْفُذُوا مِنْ أَقْطَارِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ فَانفُذُوا لَا تَنْفُذُونَ إِلَّا بِسُلْطَانٍ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا
 تُكَذِّبَانِ يُرْسَلُ عَلَيْكُمَا شُوَاظٌ مِّنْ نَّارٍ وَنُحَاسٌ فَلَا تَنْتَصِرَانِ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ

„**Ќе се позанимаваме со вас, о луѓе и цини – (31) па, која благодат од Господарот свој ја негирате?! (32) О, групи од цини и луѓе, ако можете низ слоевите на небесата и на Земјата да продрете, продрете, ќе можете да продрете само со голема – моќ! – (33) па, која благодат од Господарот свој ја негирате?! (34) Врз вас огнен пламен и густ чад ќе ви се**

испрати, и вие нема да можете да се одбраните – (35) па, која благодат од Господарот свој ја негирате?! (36)“

Али ибн ебу Талха пренесува од Ибн Абас околу зборовите на Возвишениот: „**Ќе се позанимаваме со вас, о луѓе и цини**“ – дека тоа е закана од Возвишениот Аллаx упатена до луѓето и цините. За Аллаx не постои замор во некоја работа, па ниту тоа полагање сметка. Бухари кажува: значи „Ние ќе ве испрашуваме, и нема ништо да го зафати од нешто.“ А во говорот на Арапите познато е да кажат: „Зафатен сум со работа околу тебе“; а тоа не претставува никаква работа; „Ќе се позанимавам со тебе“; а нема ништо што го спречува, како што кажуваат: „Ќе те фатам кога најмалку се надеваш.“ „...**па, која благодат од Господарот свој ја негирате?!“**

Зборовите на Возвишениот: „**О, групи од цини и луѓе, ако можете низ словите на небесата и на Земјата да продрете, продрете, ќе можете да продрете само со голема - моќ!**“ – значи нема да можете да помогнете од Аллаховата одредба и сила, бидејќи Тој сè опфаќа. Нема да бидете во состојба да избегате полагање на сметка, ниту извршување на судење, бидејќи каде и да мислите дека можете да одите, се лажете, ќе бидете опкружени со мелеци кои ќе внимаваат на вас. Така Возвишениот кажува на друго место: „**Тој ден човекот ќе повика: „Каде да се бега?“ Никаде! Засолниште нема. Тој ден е враќањето кон твојот Господар.**“ (Куран: Ел Кијаме, 10-12) или како што кажува: „**Нив понижувањето ќе ги прекрива, никој од Аллаx нема да ги заштити.**“ (Куран: Јунус, 27)

Возвишениот кажува: „**Врз вас огнен пламен и густ чад ќе ви се испрати, и вие нема да можете да се одбраните.**“ – т.е., ако се обидете да побегнете од Судниот ден, ќе ве вратат мелеците и чуварите на џехенмот на начин на кој е наведен во ајетот. Затоа и кажува: „**Нема да можете да се одбраните – па, која благодат од Господарот свој ја негирате?!“**

فَإِذَا انشَقَّتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ وَرْدَةً كَالدِّهَانِ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ فَيَوْمَئِذٍ لَا يُسْأَلُ عَنْ ذَنْبِهِ إِنْسٌ وَلَا جَانٌّ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ يُعْرِفُ الْمُجْرِمُونَ بِسِيمَاهُمْ فَيُؤْخَذُ بِالنَّوَاصِي وَالْأَقْدَامِ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي يُكَذِّبُ بِهَا الْمُجْرِمُونَ يَطُوفُونَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ حَمِيمٍ إِنْ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ

„А кога небото ќе се раздвои и како растопено масло румено ќе стане – (37) па, која благодат од Господарот свој ја негирате?! (38) Тој Ден луѓето и џините за своите гревови нема да бидат прашани, – (39) па, која благодат од Господарот свој ја негирате?! (40) а злосторниците по белезите свои ќе бидат препознаени, па за косите и за нозете ќе бидат зграпчени – (41) па, која благодат од Господарот свој ја негирате?! (42) „Еве, тоа е цехенемот кој злосторниците го негираа!“ (43) и меѓу оган и зовриена вода тие ќе кружат – (44) па, која благодат од Господарот свој ја негирате?! (45)“

Возвишениот кажува: „А кога небото ќе се раздвои...“ – се мисли на Судниот ден, на што укажува и овој ајет, како и уште некои со слична содржина, како што е: „И небото ќе распука – тогаш лабаво ќе биде.“ (Куран: Ел Хакка, 16)

Зборовите на Возвишениот: „...и како растопено масло румено ќе стане“ – т.е., ќе биде обоено, слично на боја со која се фарба, понекогаш во црвено, некогаш жолто, зелено, сино, а сето тоа ќе биде заради тежината и стравот на Денот на големиот суд.

Зборовите на Возвишениот: „Тој Ден луѓето и џините за своите гревови нема да бидат прашани“ – значи, кога веќе ќе бидат испрашани за своите дела: „Зошто сте го направиле тоа и тоа?“ – потоа ќе им се запечати устата, а рацете и нозете ќе зборуваат за она што го правеле. Па, кога ќе се нареди да се одвлечат во цехенемот – од тој момент нема повеќе прашања за гревовите, туку претстои само да ги спроведат и фрлат во огнот. Така, понатаму Возвишениот кажува: „...а злосторниците по белезите свои ќе бидат препознаени“ – значи, ќе бидат препознатливи по своите надворешни знаци, по црнитото на своите лица. А веќе е познато какви ќе бидат верниците, препознатливи по блескавоста и белината на своите лица, од трагите на земањето абдест.

Зборовите на Возвишениот: „...па за косите и за нозете ќе бидат зграпчени“ – значи, чуварите на цехенемот (збаније) на неверниците ќе им ги врзуваат нивните коси за нозете преку грбот, а потоа ќе ги фрлат во цехенемот, до чие дно ќе паѓаат со години.

Зборовите на Возвишениот: „Еве, тоа е цехенемот кој злосторниците го негираа!“ – значи ова е тој оган за кој говоревте дека го нема и дека не постои. Ете ви го сега за да се уверите добро и да го почувствувате неговиот пламен. Така ќе им биде кажано со заканувачки и понижувачки тон.

Зборовите на Возвишениот: „...и меѓу оган и зовриена вода тие ќе кружат“ – значи, ќе бидат казнувани еднаш со оган, па потоа одведени да пијат зовриена вода која ќе биде како растопен мед од кого ќе се кинат цревата и внатрешноста. А зборовите на Возвишениот: „Анин“ тоа е извор до највисок степен на загреаност, како што се зборовите на Возвишениот: „**Од изворот жежок ќе пијат.**“ (Куран: Ел Гашија, 5) т.е. од жестоката врелина нема да можат да издржат. Па, како што е тешко казнувањето на грешниците, од друга страна богобојазливите ќе бидат наградени со избобилството на Аллаховите благодати, милост, правда и внимание кон нив. Сето ова е опомена за нив и со ова се посакува да се одвратат од она во што паднале, како што е ширкот, грешењето и слично на тоа. А по таквите зборови следува прашањето: „...па, која благодат од Господарот свој ја негирате?!“

وَلِمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّاتٍ فَيَأْتِي آلَاءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ذَوَاتَا أَفْنَانٍ فَيَأْتِي آلَاءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ فِيهِمَا عَيْنَانِ تَجْرِيَانِ فَيَأْتِي آلَاءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ فِيهِمَا مِنْ كُلِّ فَاكِهَةٍ زَوْجَانِ فَيَأْتِي آلَاءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ

„А за тој што од стоењето пред Господарот свој се плашел, ќе му припаднат два предели (во ценетот) – (46) па, која благодат од Господарот свој ја негирате?! (47) полни со стебла разгранети – (48) па, која благодат од Господарот свој ја негирате?! (49) во кои ќе има два извора кои ќе течат – (50) па, која благодат од Господарот свој ја негирате?! (51) во нив од секое овошје по два вида ќе има – (52) па, која благодат од Господарот свој ја негирате?! (53)“

Зборовите на Возвишениот: „А за тој што од стоењето пред Господарот свој се плашел, ќе му припаднат два предели (во ценетот).“ – овој ајет спаѓа во општи ајети, како што кажува Ибн Абас и други. Возвишениот Аллах кажува: „А за тој што од стоењето пред Господарот свој се плашел“ – се мисли на стоењето на Судниот ден.

„А на тој што стравувал од стоењето пред Господарот свој и душата од страстите ја воздржал, ценетот сигурно живеалиште ќе му биде.“ (Куран: Ен Назиат, 40-41) Врз него дуњалукот не влијаел многу, знаејќи дека ахиретот е вечен и подобар. Затоа, тој ги извршува своите должности, а ги избегнува Аллаховите забрани, а како таков ќе добие од Господарот свој два ценета (бавчи).

Така наведува Бухари од Абдулах ибн Кајс дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Има две ценетски бавчи во кои садовите и сè друго ќе биде од сребро и две бавчи во кои садовите и сè друго ќе биде од злато. Меѓу тие ценетлии и следањето во својот Господар ќе биде само наметката на Аллаховата Превозвишеност на Неговото лице во ценетот Адн.“ Овој хадис го наведуваат сите познати мухадиси, освен Ебу Давуд. Ибн Џерир наведува од Ебу Дерда: дека Аллаховиот Пратеник, с.а.в.с., еден ден го учел овој ајет: „А за тој што од стоењето пред Господарот свој се плашел, ќе му припаднат два предели (во ценетот).“, па прашав: „Дури и да направил блуд или украде?“, а Пратеникот пак проучи: „А за тој што од стоењето пред Господарот свој се плашел, ќе му припаднат два предели (во ценетот).“, па прашав: „Дури и да направил блуд или украде?“, а Пратеникот пак проучи: „А за тој што од стоењето пред Господарот свој се плашел, ќе му припаднат два предели (во ценетот).“ Јас пак прашав: „Дури и да направил блуд или украде? Тогаш Пратеникот рече: „Да, дури и тоа да не му се допаѓа на Ебу Дерда.“ Од Ебу Дерда се пренесува и меукуф хадис за ова каде кажува: „Навистина, оној кој ќе се плаши од Аллах нема да прави блуд, ниту кражба.“ Бидејќи овој ајет е општ – се однесува и на луѓето и на џините, еден е од најцврстите докази дека и џините, кои ќе бидат верници и богобојазливи, ќе влезат во ценетот. Затоа Возвишениот Аллах ги почестува двата вида на созданија, па кажува: „А за тој што од стоењето пред Господарот свој се плашел, ќе му припаднат два предели (во ценетот) – па, која благодарат од Господарот свој ја негирате?!“ Потоа ги опишува како изгледаат тие два ценета, па Возвишениот кажува: „...полни со стебла разгранети“ – значи, со убави и прекрасни гранки полни со најубави и најзрели овошја.

„Па, која благодарат од Господарот свој ја негирате?!“ – Мухамед ибн Исхак пренесува од Есма, ќерката на Ебу Бекр, која кажува: „Го слушнав Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. кога го спомнал Сидретул-Мунтеха и рече: „Јавачот патува во сенката на ценетските гранки стотини години“, или рече: „Во сенката на гранките на ценетските дрва можат да се одмораат стотина јавачи, во него има златни постели, а плодовите се спуштени на дофат на рацете.“ Овој хадис го наведува и Тирмизи.

Зборовите на Возвишениот: „...во кои ќе има два извора кои ќе течат.“ – ќе течат на тој начин што ќе ги напојува тие дрва и гранки, а кои ќе даваат разнобојни плодови. „Па, која благодарат од Господарот свој ја негирате?!“ Потоа Возвишениот кажува: „Во нив од секое овошје по два вида ќе има.“ – значи,

ќе бидат сите видови на овошје, она кое го познавате и она подобро, кое не го знаете. Тоа е она овошје кое око не видело, ниту уво слушало, ниту некогаш човекот можел да го замисли.

„Па, која благодат од Господарот свој ја негирате?!“ – Ибн Абас, кажува: „На дуњалукот во однос на ахиретот нема ништо освен имињата на нештата.“ Ибн Абас сака да каже дека постои голема и огромна разлика меѓу овој свет и идниот свет во убавината и вредноста.

مُتَكَيِّئِينَ عَلَى فُرُشٍ بَطَانُهَا مِنْ اسْتَبْرَقٍ وَجَنَى الْجَنَّتَيْنِ دَانَ فَبِأَيِّ آلاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ فِيهِنَّ قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ لَمْ يَطْمِئِنَّهُنَّ اِنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا جَانٌّ فَبِأَيِّ آلاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ كَانَّهُنَّ الْيَاقُوتُ وَالْمَرْجَانُ فَبِأَيِّ آلاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ هَلْ جَزَاءُ الْاِحْسَانِ اِلَّا الْاِحْسَانُ فَبِأَيِّ آلاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ

„Потпрени врз постели чишто постави од кадифе ќе бидат, а плодовите во двата предела на дофат на рацете ќе стојат – (54) па, која благодат од Господарот свој ја негирате?! (55) Во нив ќе бидат тие што гледаат пред себе, тие што, пред нив, ни човек ни џин не ги допрел - (56) па, која благодат од Господарот свој ја негирате?! (57) како тие да се скапоцен камен и мерџан – (58) па, која благодат од Господарот свој ја негирате?! (59) Зарем наградата за добрина може да биде нешто друго освен добрина?! (60) па, која благодат од Господарот свој ја негирате?! (61)“

Возвишениот кажува: „...Потпрени“ – легнати, „врз постели чишто постави од кадифе ќе бидат“ – значи, ќе бидат направени од свила и украсени со злато. Тука се укажува на убавината на надворешноста, така што се спомнува внатрешноста. Од Ибн Месуд се пренесува дека рекол: „Ваква е внатрешноста, а што би кажале да ја видите надворешноста?“ „А плодовите во двата предела на дофат на рацете ќе стојат“ – значи, ќе бидат толку блиску џенетските плодови што ќе бидат на дофат во која било положба да се наоѓаат, како што кажува Возвишениот: „...чишто плодови на дофат на рака ќе бидат.“ (Куран: Ел Хакка, 23) Нема да има ништо што ќе прави препрека плодот да се собере, а неговите гранки пуштени ќе бидат.

„Па, која благодат од Господарот свој ја негирате?!“ – откако се спомнати постелите и нивната убавина, понатаму се наведува: „...во нив ќе бидат“ – значи, во постелите. „...тие што гледаат пред себе.“ – тука се мисли на жените кои нема

да гледаат освен во своите мажи и ништо нема да им биде поубаво од мажите. Вака го толкува Ибн Абас и други, и наведува дека некои од нив ќе му рече на својот маж: „Се колнам во Аллах, не гледам во ценетот ништо поубаво од тебе, ниту нешто ми е подраго од тебе. Фала на Аллах, Кој ми те дарува и ме направи твоја.“

Зборовите на Возвишениот: **„...тие што, пред нив, ни човек ни џин не ги допрел“** – значи, тие ќе бидат чисти, направени да бидат во одредена возраст и кои никој не ги допрел пред нивните мажи, без оглед дали се џини или луѓе. И ова, исто така, е еден од доказите за влегување во ценетот на џините – верници. Потоа Возвишениот опишувајќи ги другите кажува: **„...како тие да се скапоцен камен и мерџан.“** – Муцахид, Хасан и некои други кажуваат дека тие се слични на скапоцените камења по својата блескавост, а како мерџаните по својата белина. За мерџан тие кажуваат дека овде тоа е бисер. А Абдулах ибн Месуд кажува: „Жените во ценетот ќе бидат толку блескави така што ќе можат да им се видат нозете и под седумдесет илјади облеку од свила, ќе бидат толку провидни што коските (сржта од коските) ќе можат да им се видат.“ Заради тоа зборовите на Возвишениот се: **„...како тие да се скапоцен камен и мерџан.“** А што се однесува до „јакут“, тоа е камен низ кој, кога би се протнал конец, а потоа го протриеш, би го видел. Вака наведува Ибн ебу Хатим како мерфу хадис и Тирмизи како меукуф, па кажува дека тоа е поисправно. Муслим наведува од Мухамед ибн Сирин, кој кажува: „*Било да се гордеете или да се вразумите: „Што мислите, кои ќе бидат помногубројни во ценетот, мажите или жените?“ На тоа Ебу Хурејре, рекол: „А зарем Ебу Касим не кажал: Прва група на луѓе кои ќе влезат во ценетот ќе бидат светли слично на полната месечина и блескавите ѕвезди во ноќта. Секој маж ќе добие по две жени и ќе може да види преку нивното тело сржта од нивните потколеници, а во ценетот нема да биде неженет.“* Овој хадис се наоѓа во Двата Сахиха кои го пренесуваат Хемам ибн Мунебих и Ебу Зура од Ебу Хурејре р.а..

Зборовите на Возвишениот: **„Зарем наградата за добрина може да биде нешто друго освен добрина?!“** – значи, за оној што прави добро дело на ахиретот може да се надева на добро. Ел-Бегави пренесува од Енес ибн Малик кој кажува: „*Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ги учел зборовите: „Зарем наградата за добрина може да биде нешто друго освен добрина?!“, и прашал: „Дали знаете што рекол вашиот Господар?“ Присутните рекле: „Аллах и Неговиот Пратеник најдобро знаат.“* Потоа Пратеникот с.а.в.с. рече: *Кажува: „Дали наградата за оној кого го почестив со тевхид (Аллахово едноштво) е нешто друго освен ценетот.“* Откако во она што го спомнал Аллах голема благодат на која

нема никакво соодветно дело, туку тоа е само благодат, добрина и ми-лост од Возвишениот Аллах. Тој по сето тоа кажува: **„Па, која благодат од Господарот свој ја негирате?!“**

وَمِنْ دُونِهِمَا جَنَّاتٍ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ مُدْهَمَّاتٍ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ فِيهِمَا عَيْنَانِ نَضَّاخَتَانِ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ فَآكِهَةٌ وَنَخْلٌ وَرُمَّانٌ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ فِيهِنَّ خَيْرَاتٌ حَسَانٌ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ حُورٌ مَّقْصُورَاتٌ فِي الْخِيَامِ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ لَمْ يَطْمِئْتُهُنَّ أَنْسٌ قَبْلَهُمْ وَلَا جَانٌّ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ مُتَكَيِّمِينَ عَلَى رُفُوفٍ خُضِرَ وَعَبَقْرِيٌّ حَسَانٌ فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ تَبَارَكَ اسْمُ رَبِّكَ ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

„Освен тие два, ќе има уште два други незначителни предели – (62) па, која благодат од Господарот свој ја негирате?! (63) темнозелени – (64) па, која благодат од Господарот свој ја негирате?! (65) со два извора што прскаат – (66) па, која благодат од Господарот свој ја негирате?! (67) Во нив ќе има овошје и палми и шипинки – (68) па, која благодат од Господарот свој ја негирате?! (69) Во нив ќе има убавици со прекрасни карактери – (70) па, која благодат од Господарот свој ја негирате?! (71) Хурии во шатори скриени – (72) па, која благодат од Господарот свој ја негирате?! (73) кои, пред нив, ни човек, ни џин не ги допрел – (74) па, која благодат од Господарот свој ја негирате?! (75) Тие ќе бидат потпрени на зелени перници, прекриени со волшебни и прекрасни килими – (76) па, која благодат од Господарот свој ја негирате?! (77) Нека е Возвишено името на Господарот твој, Величествениот и Благородниот! (78)“

Зборовите на Возвишениот: **„Освен тие два, ќе има уште два други незначителни предели.“** – овие други два предела се спомнуваат по оние претходно два споменати, а кои, според куранскиот текст, се подобри по положба, степен и убавина. Веќе претходно беше наведен хадисот за двата џенета во кои садовите и сето останато се од злато, како и двата џенета во кои садовите и сето останато е од сребро. Првите џенети се за оние кои се најблиску до Возвишениот Аллах, а другите два се за асхабул-јемин. Со тоа е укажана нешто поголема чест за оние првите во однос на другите, а и кон овие од првите џенети ќе им

биде укажано и поголемо внимание. Потоа Возвишениот рекол: „**...полни со стебла разгранети**“ – а тука кажува: „**...темнозелени**“ – значи ќе бидат толку темни заради интензивно зелената боја и натопеност со боја.

Претходно кажал: „**...во кои ќе бидат два извори кои ќе течат**“ – а тука Возвишениот кажува: „**...со два извора што прскаат**“ – значи извираат со прскање, а глаголот „цера – тече“ е посилен од „недх“ – прскаат – во ова значење. Тогаш Возвишениот кажува: „**...во нив од секое овошје ќе биде по два вида**“ – а тука кажува: „**...во нив ќе има овошје и палми и шипинки.**“ Нема сомнение дека првото спомнување е општо за видовите на овошја, во однос на овие други кои се спомнуваат како потврда. Потоа Возвишениот кажува: „**Во нив ќе има убавици со прекрасни карактери.**“ Катаде кажува дека под тоа се мисли на многу добрини и убавини во ценетот. Други, а кои се мнозина, сметаат дека овие зборови се однесуваат на добри жени, со убав аhlak и изглед – се наведуваат овие зборови и како мерфу-хадис од Уму Селеме. Во друг хадис, кој ќе го споменеме во поглавјето Ел-Вакиа, иншаллах теала, хуриите ќе пеат: „Ние сме прекрасни убавици, создадени за благородни мажи.“ Заради тоа некои учат: „Хајјират“ со тешдид на буквата „ј“. „**...убави, па, која благодат од Господарот свој ја негирате?!**“ Потоа Возвишениот кажува: „**...хурии во шатори скриени**“ – а порано рече: „**...во нив ќе бидат тие што гледаат пред себе.**“ Нема сомнение дека оние кои самите ги наведуваат погледите се подобри од оние кога така ќе им се нареди, иако сите ќе бидат восхитувачки. А за зборовите на Возвишениот: „**...во шатори**“ – Бухари наведува од Абдулах ибн Кајс дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Навистина, во ценетот има шатор од шуплив бисер, со пречник од 60 милји, а во секој агол на шаторот ќе бидат неговите жители, нема да се гледаат едни со други, ќе ги посетуваат верниците.“ И Муслим бележи со иста содржина. А Ибн Абас кажува: „**...хурии во шатори скриени**“ – дека тие шатори се од бисери.

Зборовите на Возвишениот: „**...кои, пред нив, ни човек, ни џин не ги допрел.**“ – веќе порано е спомнат пример, со тоа што претходниот опис бил поопширен, со зборовите на Возвишениот: „**како тие да се скапоцен камен и мерџан, па, која благодат од Господарот свој ја негирате?!**“

Зборовите на Возвишениот: „**Тие ќе бидат потпрени на зелени перници, прекриени со волшебни и прекрасни килими.**“ – леглата за глава врз креветите ќе бидат во форма на прстени, додека некои кажуваат дека тоа ќе бидат перници. Сеид ибн Џубејр кажува дека тука се мисли на ценетските градини.

Зборовите на Возвишениот: „...волшебни и прекрасни килими“ – т.е., на ценетлиите ќе им се простираат разнобојни прекрасни простирки по кои тие ќе одат. Халил ибн Ахмед кажува дека зборот „волшебни – абкариј“, во арапскиот јазик се мисли на сè што е највредно, без оглед дали се однесува за луѓе или нешто друго, оттука и зборовите на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. за Омера р.а.: *„Не сум видел некого кој би можел да ја надмине неговата генијалност.“* Тука се додава уште описот на ценетлиите кои ќе бидат во првите два ценета, со што уште повеќе се укажува на нивната положба. Веќе слушнаваме како рекол Возвишениот: **„Потпрени врз постели чишто постави од кадифе ќе бидат.“**

Обележјата на жителите од првите два предела се подобри од овие други бидејќи во првиот случај Возвишениот Аллах кажува: **„Потпрени врз постели чишто постави од кадифе ќе бидат.“** На тој начин ја опишува внатрешноста (поставата), а не ја спомнува надворешноста со што најпрво се фали внатрешноста. А потполнувајќи го сиот тој среќен крај, Возвишениот веќе прет-ходно дава опис: **„Зарем наградата за добрина може да биде нешто друго освен добрина?!“**

Ваквата добрина е на највисок степен и таа е најдобар крај за човекот. Со сето ова се искажани многубројните предности на првите два ценети во односот на другите два. Го молиме Благодородниот и Добриот Аллах да нè направи жители на првите два предела.

Потоа Возвишениот кажува: **„Нека е Возвишено името на Господарот твој, Величествениот и Благодородниот!“** – со ова сака да се каже дека само Тој е достоин да се воздигнува, да не се греша кон Него, да го сметаме за Најблагороден, да Му се робува и заблагодарува, а не да бидеме од оние кои не се заблагодаруваат, постојано Тој да се споменува и никогаш да не Го заборавиме.

Имамот Ахмед наведува од Ребиа ибн Амир кој кажува: Го слушнав Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. како рече: *„Често изговарајте ги зборовите: „Ја зелцелали вел-икрам.“* И Несаи го наведува овој хадис од Абдулах ибн Мубарек. Зборот „Ел-Илзаз“ значи: нешто често да се прави, да се обврзеш, а во Сахихот на Муслим и во четирите збирки на Сунени од Абдулах ибн Харис, а овој од Аиша р.а., се наведува дека рекла: *„Кога Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. предаваше селам, не стануваше.“*, значи по намазот, сè додека не би изговорил: Алла-хумме Ентес-селаму ве минкес-селаму, тебаректе ја зел-целали вел-икрам – Аллаху мој, Ти си спасител и од Тебе е спас, нека си Возвишен, Величествен и Благодороден.

Крај на краткиот коментар на поглавјето Ер Рахман.

На Аллах му припаѓа благодарноста и заслугата.

56. Поглавје – „Ел Вакиа“ (Случувањето)

Објавено во Мека, има 96 ајети. (Освен два ајети, 81 и 82, тие се медински.
Објавена по поглавјето ТАХА)

Пренесува хафизот ибн Асакир од Абдулах ибн Месуд, којшто, додека боледувал од болеста од која и починал, рекол: „Го слушнав Аллаховиот пратеник с.а.в.с. како вели: ‚Кој ќе го проучи поглавјето Ел Вакиа секоја ноќ никогаш нема да почувствува сиромаштија‘. Ебу Забје никогаш не го оставал.“ Исто така го пренесува и Ебу Јала од Ибн Месуд.

Пренесува Ахмед од Џабир ибн Семура, којшто вели: „Аллаховиот пратеник с.а.в.с. ги клањаше намазите како што вие денес ги извршувате, со тоа што тој го олеснуваше намазот, неговиот намаз беше полесен од вашиот, а на сабахскиот намаз ќе го проучеше поглавјето Ел Вакиа и други поглавја слични на него.“

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ﴿١﴾ لَيْسَ لَوْفَعَتِهَا كَاذِبَةٌ ﴿٢﴾ خَافِضَةٌ رَافِعَةٌ ﴿٣﴾ إِذَا رُجَّتِ الْأَرْضُ رَجًا ﴿٤﴾ وَبُسَّتِ الْجِبَالُ بَسًّا ﴿٥﴾ فَكَانَتْ هَبَاءً مُنْبَثًا ﴿٦﴾ وَكُنْتُمْ أَزْوَاجًا ثَلَاثَةً ﴿٧﴾ فَأَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ مَا أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ ﴿٨﴾ وَأَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ مَا أَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ ﴿٩﴾ وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ ﴿١٠﴾ أُولَئِكَ الْمُقَرَّبُونَ ﴿١١﴾ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿١٢﴾

Во името на Allah, Семилосниот, Милостивиот!

„Кога Случувањето ќе се случи, (1) случувањето негово никој нема да го негира, (2) некои ќе ги понижи, а некои ќе ги возвиши; (3) кога Земјата силно ќе се стресе (4) и планините во парчиња ќе се здробат, (5) и ќе станат прашина расфрлена, (6) вас ќе ве има три вида: (7) тие оддесно – кои се тие оддесно?! (8) И тие одлево – кои се тие одлево?!

(9) И тие првите – секогаш први! (10) Тие ќе Му бидат блиски на Аллах (11) во џенетските градини на насладувањето. (9)“

Ел Вакиа е од имињата на судниот ден, наречено е така поради вистинитоста на неговото случување и постоење, како што вели Возвишениот Аллах: „**Тој ден крајот на светот ќе се случи.**“ (Куран: Ел Хакка, 15) Зборовите на Возвишениот: „**случувањето негово никој нема да го негира**“ – т.е. мора да се случи, а кога Аллах ќе посака тоа да се случи, не ќе може никој тоа да го спречи, ниту да се спротивстави, како што вели Возвишениот: „**Одзвете му се на Господарот свој пред да дојде денот кој Аллах нема да го сопре.**“ (Куран: Еш Шура, 47)

Аллаховите зборови: „**некои ќе ги понижи, а некои ќе ги возвиши**“ – т.е. некои народи ќе ги спушти во џехенмот, иако во дуњалукот биле големци, а други ќе ги воздигне на највисоки степени вечно да уживаат, иако во дуњалукот биле слаби.

Зборовите на Возвишениот: „**кога Земјата силно ќе се стресе**“ – како што вели Возвишениот: „**Кога земјата со својот најжесток потрес ќе се потресе.**“ (Куран: Ел Зилзал, 1) Зборовите на Возвишениот: „**и планините во парчиња ќе се здробат**“ – т.е. ќе се здробат како ситни измелени зрна. Како што вели Возвишениот Господар: „**планините ќе постанат песок кој се лизга**“ (Куран: Ел Муземмил, 14) Зборовите на Возвишениот: „**и ќе станат прашина расфрлена**“ – т.е. како усвитена прашина која се подигнува, а потоа се губи и не останува од неа ништо, тоа е став на Али р.а.. Зборовите на Возвишениот Господар: „**вас ќе ве има три вида**“ – т.е. три категории.

„**тие оддесно – кои се тие оддесно?!**“ – тоа се оние кои ќе бидат на десната страна од Аршот, оние кои излегоа од десната страна на Адем а.с. на кои ќе им биде дадена нивната книга во десната рака, а тоа се џенетлиите.

„**И тие одлево – кои се тие одлево?!**“ – тоа се оние кои ќе бидат од левата страна на Аршот, тие се оние кои излегоа од левата страна на Адем а.с., односно оние на кои ќе им биде дадена нивната книга во левата рака, за која ќе бидат фатени и воведени во џехенмот, како џехенемлии, Аллах да нè сочува од нивните постапки.

„**И тие првите – секогаш први!**“ – тоа се оние кои први ќе бидат пред Возвишениот, посебни се и посреќни и поблиски од оние кои ќе бидат на десната страна, тие се прваци меѓу нив, а тоа се: Аллаховите пратеници, веровесниците, искрените, шехидите и сите овие ќе бидат на високи степени. Затоа кој ќе се

натпреварува во овој свет во правење на добри дела, на Ахиретот ќе биде од оние кои први ќе стигнат до Аллаховата благородност, навистина наградата е според делото, бидејќи што ќе посееш тоа и ќе жнееш, затоа вели Возвишениот: „Тие ќе му бидат блиски на Аллах во џенетските градини на насладувањето“ – т.е. најблиски до Аллаховата грижа, внимание и Аллаховото задоволство, затоа го молиме Возвишениот Аллах да нè направи едни од нив со својата неизмерна добрина, даржливост и благородност – Амин.

ثَلَاثَةٌ مِّنَ الْأَوَّلِينَ ﴿١٣﴾ وَقَلِيلٌ مِّنَ الْآخِرِينَ ﴿١٤﴾ عَلَىٰ سُرُرٍ مَّوْضُونَةٍ ﴿١٥﴾ مُتَّكِنِينَ
عَلَيْهَا مُتَمَلِّينَ ﴿١٦﴾ يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُّخَلَّدُونَ ﴿١٧﴾ بِأَكْوَابٍ وَأَبَارِيقَ وَكَأْسٍ مِّن
مَّعِينٍ ﴿١٨﴾ لَا يُصَدَّعُونَ عَنْهَا وَلَا يُنْفَوْنَ ﴿١٩﴾ وَفَاكِهَةٍ مِّمَّا يَتَخَيَّرُونَ ﴿٢٠﴾ وَلَحْمِ
طَيْرٍ مِّمَّا يَشْتَهُونَ ﴿٢١﴾ وَحُورٍ عِينٍ ﴿٢٢﴾ كَأَمْثَالِ اللُّؤْلُؤِ الْمَكْنُونِ ﴿٢٣﴾ جَزَاءً بِمَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿٢٤﴾ لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا تَأْتِيهَا ﴿٢٥﴾ إِلَّا قِيْلًا سَلَامًا سَلَامًا ﴿٢٦﴾

„Ќе има многу од првите, (13) а малку од последните, (14) на диваните извезени, (15) едни кон други на нив потпрени ќе бидат; (16) ќе ги служат вечно млади момчиња, (17) со чаши и ибрици и со пехар полн со пијалак од изворите проточни (18) од кој глава нема да ги боли и поради кој умот нема да го загубат, (19) и со овошје коешто самите ќе го одбираат, (20) и со птичје месо какво што ќе посакаат. (21) Со нив ќе бидат и хуриите со крупни очи, (22) слични на бисер во школките скриен (23) – како награда за тоа што го правеле. (24) Во нив нема да слушаат празни беседи и грешен говор, (25) туку само зборовите: „Селам, селам!“ (26)“

Возвишениот Господар нè известува за оние кои ќе ги претекнат останатите дека тие се група, мнозинство од првите генерации и мал број од оние кои доаѓаат подоцна. Меѓутоа, муфесирите се разединуваат во поглед на значењето на зборовите „првите“ и последните“, така што се вели: „Првите“ – тоа се претходните умети, а „Последните“ – се мисли на овој умет. Меѓутоа тоа е слаб став, бидејќи овој умет е најдобриот умет, како што ни е потенцирано во Куранот, па според тоа е невозможно блиските до Аллах од другите умети да бидат побројни од припадниците на овој умет. Освен тоа, би можело да биде така доколку се соединат сите останати умети во однос на овој умет. Меѓутоа, најисправен став е дека зборовите на Возвишениот „Ќе има многу од првите“ –

т.е.се мисли на првите припадници на овој умет, а додека **„а малку од последните“** – т.е.последните од овој умет.

Без сомнение, првите припадници од секој умет се подобри од оние кои се појавуваат подоцна во истиот умет. Според тоа, можно е овој ајет да се однесува на сите умети поединечно, а најдобар умет од сите умети е уметот на Мухамед с.а.в.с..

Пренесува Ибн ебу Хатим од Абдулах ибн Бекр Елмузени којшто вели: „Го слушнав Хасан кога стигна до овој ајет: **„И тие првите – секогаш први, Тие ќе му бидат блиски на Аллах“**, па рече: „Што се однесува до оние првите, тие веќе поминана... Меѓутоа, направи нè нас, о, Аллах, од оние кои ќе бидат од десната страна.“

Потврдено е во сахих хадис дека Мухамед с.а.в.с. рекол: *„Најдобра генерација е мојата генерација, потоа оние кои доаѓаат по нив, потоа оние кои доаѓаат по нив.“* Целта е да се каже дека овој умет ја има најголемата почест во однос на останатите умети и дека блиските до Возвишениот Аллах од овој умет се побројни од останатите умети и тие се на повисоки степени поради честа на својата вера и големината на нивниот Пратеник с.а.в.с..

Затоа е потврдено во веродостојни сигурни преданија дека Аллаховиот Пратеник нè известил: *„Навистина, од мојот умет седумдесет илјади ќе влезат во џенет без полагање на сметка.“* Во друго предание стои: *„Со секои илјада, уште седумдесет илјади.“* И во друго предание стои: *„Со секој еден уште седумдесет илјади“.*

Пренесува хафизот Ебу Касим Ет-Таберани од Ебу Малик дека Аллаховиот пратеник с.а.в.с. рекол: *„Се колнам во оној во чија рака е мојата душа, на судниот ден ќе бидат проживеани од вас групации кои ќе ја опфатат земјата како мрачна ноќ, а мелеците ќе говорат: „Оние кои го следеа Мухамед с.а.в.с. ќе бидат побројни од останатите, кои ги следеа другите Аллахови пратеници.“*

Зборовите на Возвишениот: **„На диваните извезени“** – т.е.ќе бидат извезени со злато и бисери.

Зборовите на Возвишениот: **„Едни кон други на нив потпрени ќе бидат“** – т.е. со лицата свои ќе бидат свртени едни кон други, никој нема да биди позади друг, **„ќе ги служат вечно млади момчиња“** – т.е. ќе бидат во една одредена млада доба, и ниту ќе стареат ниту ќе се менуваат.

„со чаши и ибрици и со пехар полн со пијалак од изворите проточни“ – ќе бидат полни со вино кое не опијанува и кое непрекинато ќе тече, нивните

чаши, ибрици и пехари никогаш нема да бидат празни, ниту нивниот извор некогаш ќе пресуши, ниту ќе се намали.

Зборовите на Возвишениот: „од кој глава нема да ги боли и поради кој умот нема да го загубат“ – т.е. нема да имаат главоболки, ниту ќе го губат разумот, напротив, нивните глави ќе бидат бистри, уживајќи во вкусниот и допадлив пијалак.

Пренесува Ед-Дахак од Ибн Абас р.а. дека рекол: „Во алкохолот има четири својства: опивање, главоболка, повраќање и мокрење. Возвишениот Аллах го споменува џенетското вино очистувајќи го и апстрахирајќи го од сите овие негативни особини.“

Зборовите на Возвишениот: „и со овошје коешто самите ќе го одбираат, и со птичје месо какво што ќе посакаат.“ – т.е. ќе бидат послужени со сите плодови од кои ќе посакаат. Овој ајет е доказ дека смее да се избере од овошјето по желба. Тоа ни го покажува хадисот на Икраш ибн Зуејб, којшто раскажува како јадел заедно со Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. во куќата на Уму Селеме: „Потоа ме зеде за рака и отидовме во куќата на Уму Селеме, па праша Аллаховиот Пратеник: „Дали има нешто за јадење?“ Потоа ни беше донесен голем дрвен сад, полн со попара и мали исечени парчиња месо, па Аллаховиот пратеник с.а.в.с. почна да јаде, па и јас, пружајќи ја својата рака, почнав да земам од различни места на садот. Тогаши Аллаховиот пратеник с.а.в.с. ме фати со својата лева рака за мојата десна и ми рече: „О, Икраш, јади од едно место затоа што тоа е една иста храна.“ Потоа ни беше донесена чинија полна со урми (рутаб или темр, тоа се видови на урми, Убејдулах се сомнева дали биле рутаб или темр), па почнав да јадам од пред себе. Аллаховиот пратеник с.а.в.с. ја испружи својата рака во чинијата и ми рече: „О, Икраш, јади од каде ќе посакаш затоа што тоа е една иста храна со различна боја.“ Потоа ни беше донесена вода со која Пратеникот с.а.в.с. ги изми своите раце, лицето потоа рацете до лактовите и својата глава по трипати, потоа рече: „О, Икраш ова е абдест за тие што јаделе месо печено на оган.““ Ова го пренесува Тирмизи во опширна форма и Ибн Маџе, и двата од Мухамед ибн Бешар.

Пренесува хафиз Таберани од Севбан, дека рекол: Аллаховиот пратеник с.а.в.с. рече: „Навистина, човекот кога ќе откине некаков плод во џенетот, на негово место веднаш се појавува нов.“

Зборовите на Возвишениот: „и со птичје месо какво што ќе посакаат“ – имамот Ахмед наведува од Енес дека рекол: Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рече: „Навистина, ценетската птица ќе биди со големина на огромна камила, а ќе се одгледува на ценетските дрва.‘ Ебу Бекр запраша: ‚О, Аллахов пратенику, навистина овие птици се нежни раскошни деликатни изобилни?‘, на што Аллаховиот пратеник с.а.в.с. рече: ‚Оној што ќе јаде од нив е понежен и пораскошен.‘, ова го повтори трипати. ‚А јас посакувам ти да бидеш од оние кои ќе јадат од овие птици““. Пренесува Хасан ибн Урфе од Абдулах ибн Месуд дека рекол: Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ми рече: „Во ценетот кога ќе погледнеш кон птицата и ја посакаш, веднаш ќе ти биде сервирана пред тебе печена.“

Зборовите на Возвишениот: „Со нив ќе бидат и хуриите со крупни очи“ – т.е. како да се блескави бисери коишто сјаат во својата белина и чистота, како што веќе е наведено во поглавјето Ес Саффат: „како да се јајца заштитени.“ Исто така се опишани и во поглавјето Ер Рахман, па затоа Возвишениот вели: „како награда за тоа што го правеле.“ – т.е.тоа е она што ќе им биде пружено од нас како награда за добрините кои ги правеле.

Потоа Возвишениот вели: „Во нив нема да слушаат празни беседи и грешен говор, туку само зборовите: ‚Селам, селам!““ – т.е. во ценетот нема да слушаат празен, безначаен говор ниту, пак, понижување, ниту исмејување, како што вели Возвишениот: „Во нив нема да слушаат празни беседи“ – т.е.безначајни зборови, ниту „грешен говор“ – т.е.нема да слушаат ниту говор кој во себе содржи погрдни зборови.

„туку само зборовите: ‚Селам, селам!““ – т.е.ништо друго освен меѓусебното поздравување едни на други со селам, како што вели Возвишениот: „во нив ќе се поздравуваат со селам“ – а нивниот говор ќе биде чист од расипаност и грешење.

وَأَصْحَابُ الْيَمِينِ مَا أَصْحَابُ الْيَمِينِ ﴿٢٧﴾ فِي سِدْرٍ مَّخْضُودٍ ﴿٢٨﴾ وَطَلْحٍ مَّنْضُودٍ ﴿٢٩﴾ وَظِلِّ مَمْدُودٍ ﴿٣٠﴾ وَمَاءٍ مَّسْكُوبٍ ﴿٣١﴾ وَفَاكِهَةٍ كَثِيرَةٍ ﴿٣٢﴾ لَا مَقْطُوعَةٍ وَلَا مَمْنُوعَةٍ ﴿٣٣﴾ وَفُرُشٍ مَّرْفُوعَةٍ ﴿٣٤﴾ إِنَّا أَنشَأْنَاهُنَّ إِنِشَاءً ﴿٣٥﴾ فَجَعَلْنَاهُنَّ أَبْكَارًا ﴿٣٦﴾ غُرُبًا أَتْرَابًا ﴿٣٧﴾ لِأَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿٣٨﴾ ثَلَاثَةٌ مِّنَ الْأُولَىٰ ﴿٣٩﴾ وَثَلَاثَةٌ مِّنَ الْآخِرِينَ ﴿٤٠﴾

„А тие оддесно – што е со тие оддесно? (27) Ќе бидат меѓу лотосовите дрвја без боцки, (28) и меѓу дрвјата на багремот со плодови нанижени, (29) и под сенката пространа, (30) покрај водата проточна (31) и среде овошјето разновидно (32) коешто секогаш ќе го има и коешто нема забрането да биде, (33) и на постелите високо кренати. (34) Со новото создавање ние ќе создадеме хурии (35) и ќе ги направиме девици (36) мили на мажите нивни и со исти години (37) за тие оддесно. (38) Ќе ги има многу од првите, (39) а многу и од подоцнежните. (40)“

Возвишениот, откако ги спомнал престојувалиштата на оние првите, блиските Аллахови робови, овде ни наведува за оние од десната страна, а тие се добротворите, само што овие ќе бидат на пониски степени од оние блиските Аллахови робови (Ел-мукарабун). Потоа Возвишениот вели: „А тие оддесно – што е со тие оддесно?“ – потоа појаснува со зборовите: „Ќе бидат меѓу лотосовите дрвја без боцки“ – нема да имаат трње, боцки, туку ќе бидат преполни со плодови, спротивно од овоземските дуњалучки лотосови дрва коишто се полни со боцки, а поседуваат малку плодови.

Пренесува хафизот Ебу-Бекр Ахмед ибн Селман ен-Неџар од Сулејм ибн Амир дека рекол: Асхабите на Аллаховиот пратеник велеа: „Навистина Аллах нè подучуваше преку бедуините и нивните прашања, па рече: Еден ден дојде еден бедуин, којшто рече: „О, Аллахов Пратенику, Аллах спомнува во ценетот дрво кое може да му наштети на својот сопственик?“ „А кое е тоа дрво?“ – запраша Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. „Тоа е лотосовото дрво кое има боцки, коишто задаваат болка.“ – одговорил бедуинот, на што Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„Па зарем Возвишениот Аллах не ни вели: Ќе бидат меѓу лотосовите дрвја без боцки – Аллах ќе му ги отстрани сите боцки, и на местото од секоја боцка ќе создаде плодови. Тие плодови ќе никнуваат на тоа дрво со различни вкусови, кои нема да бидат ни слични еден на друг.“*

Зборовите на Возвишениот: „и меѓу дрвјата на багремот со плодови нанижени“ – „ТАЛХ“ е крупно дрво кое може да се најде на подрачјето на Хиџаз, а еднина од овој збор е „ТАЛХАТУН“. Тоа е збор којшто означува низа од плодови. Ибн Абас р.а вели дека ова дрво е слично на дуњалучкото, само што неговите плодови се послатки од мед, па како да е тоа лотос. Го опишува како нанижано и дека нема боцки, дрво коешто содржи многу плодови. Се пренесува од

Ибн Абас дека рекол: „Ет-Талх“ значи банана, како што ја нарекуваат жителите на Јемен.

Зборовите на Возвишениот: „и под сенката пространа.“

Имамот Бухари бележи од Ебу Хурејре р.а. дека Веровесникот с.а.в.с. рекол: „*Навистина во ценетот има дрво чијашто сенка е толку пространа што јавачот не би ја пресекол со сто години непрекинато јавање; проучете ако сакате: „и под сенката пространа.“*“ Ова го пренесува и Муслим.

Исто така имамот Бухари и имамот Муслим го бележат хадисот од Еби Сеид и Сехл бин Сад, а тој од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. којшто рече: „*Навистина во ценетот има дрво чијашто сенка е толку пространа што брзиот искусен јавач не би ја пресекол со сто години непрекинато јавање.*“ Овој хадис не само што е потврден од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., туку тој е веродостоен (мутеватир) и нема сомнеж во неговата веродостојност, според сите критичари на хадиската наука, поради многубројните преданија, јачината и непрекинатоста на синцирите на пренесување и цврстината на пренесувачите.

Ед-Дахак, Суди и Ебу Хазрете, пак, сметаат дека зборовите на Возвишениот: **„и под сенката пространа“** – значат „сенка“ којашто нема никогаш да прекине, во којашто нема да има сонце ниту жештина, како пред да изгрее сонцето.

Зборовите на Возвишениот: **„покрај водата проточна“** – Ес-Сеури за овој ајет вели: „којашто тече без престан.“ Претходно беа толкувани зборовите на Возвишениот: **„во него се реките од вода проточна...“**²⁴, така што нема потреба овде да го повторуваме истото.

Зборовите на Возвишениот: **„и среде овошјето разновидно коешто секогаш ќе го има и коешто нема забрането да биде“** – т.е. ќе имаат разновидно овошје, изобилно во разни бои, какво што окото не видело, ниту увото слушало, ниту може да го замисли човековиот разум, како што вели Возвишениот: „Кога и да бидат снабдени од градините со некаков плод, велат: **„Со ова и претходно бевме снабдени, а им беа давани само слични на нив!“** – т.е. ќе личат едни на други по облик, меѓутоа ќе се разликуваат според вкусот. Се бележи во Двата Сахиха, кога се спомнува Сидретул-мунтеха, се вели: „...*листовите ќе бидат како слоновските уши, а плодовите како лонци хецерски.*“²⁵ Исто така се наведува во Двата Сахиха од Ибн Абас р.а. дека рекол: „*Се затемни Сонцето,*

²⁴ Поглавје Мухамед, ајет 15.

²⁵ Хецер е село покрај Медина познато по правење на лонци.

на Аллаховиот Пратеник, заедно со луѓето, извршуваше намаз, и потоа им објаснуваше за таквиот намаз, при што некои од луѓето го праашаа: „О, Аллахов Пратенику, те видовме како нешто да дофакаш во тоа место, а потоа забележавме како нешто да те спречува!“, на што Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. одговорил: „Навистина го здогледав ценетот, па пробав да дофатам грозд од него. А да успеев, ќе јадевите од него и ќе постоеше сè додека трае овој дуњалук.“ Зборовите на Возвишениот: **„коешто секогаш ќе го има и коешто нема забрането да биде“** – не ќе го снеса ниту во зима ниту во лето, туку напротив, ќе биде достапно за јадење постојано и ќе го има вечно, колку и да побараат ќе имаат без проблем, затоа што Аллах е Семоќен.

„и на постелите високо кренати“ – т.е. ќе бидат високи, меки, удобни.

„Со новото создавање ние ќе создадеме хурии и ќе ги направиме девици мили на мажите нивни и со исти години за тие оддесно.“ – личната замена حورين однесува на збор кој не е спомнат, меѓутоа од самиот контекст (во којшто се спомнува „Постела“ упатува на жени со кои ќе се спие во тие постели) се подразбира дека станува збор за хурии, па зборовите на Возвишениот: **„Со новото создавање ние ќе создадеме“** – кога ќе ги проживееме повторно, ние ќе ги направиме млади девојки откако беа стари, ќе бидат девици откако ја изгубиле невиноста, ќе станат мили сакани на своите мажи, со својата сладост, елеганција, допадливост и убавина.

Ебул-Касим Таберани наведува од Уми-Селеме дека рекла: „Реков: „О, Аллахов Пратенику, извести ме за зборовите на Возвишениот: {حورعين} ХУРУ-ИЈН“, на што Аллаховиот Пратеник рече: „Хуриите се со бели, светли, блескави, крупни очи, со големи црни зеници како што е орелското крило.“ Потоа реков: „Известите за Зборовите на Возвишениот: **„Слични на бисер во школките скриен“**, па ми одговори: „Нивната чистота е како бисерот кој се наоѓа во сè уште неотворени школки, кои рака не ги допрела.“ Реков: „Извести ме за Зборовите на Возвишениот: **„Во нив ќе има убавици со прекрасни карактери.“** Тој одговори: „Тие се со најдобар морал, прекрасни убави лица“ Реков: „Извести ме за Зборовите на Возвишениот: **„како да се јајца заштитени“** – Аллаховиот Пратеник рече: „Нивната нежност е како тенката кожинка, којашто се наоѓа во внатрешноста на јајцето, под надворешната кора.“ Реков: „О, Аллахов Пратенику, извести ме за Зборовите на Возвишениот: **„мили на мажите нивни и со исти години“** – одговори: „Тие се оние, коишто ја дочекале смртта како стари, слаби, со побелени

коси, а ќе бидат проживевани како млади, невини, мили и драги во иста доба.‘ Тогаш прашав: ‚О, Аллахов Пратенику, кои се подобри, овосветските жени или ценетските хурии?‘ – Тој одговори: ‚Овосветските жени се подобри од хуриите како што е подобра надворешноста во однос на внатрешноста.‘ Реков: ‚О, Аллахов Пратенику, поради што е тоа така?‘ Рече: ‚Поради нивниот намаз, пост и останатите ибадети Возвишениот Аллах ќе им подари светло на нивните лица, нивната облека ќе биде свила, ќе бидат со светол тен, зелена облека, накитот ќе им биде жолт, со бисерни мангали а чешилите ќе им бидат златни. Ќе речат тие: Ние сме вечни и никогаш нема да умреме, ќе бидеме zgodни и никогаш нема да огрдиме, вечно ќе бидеме овде сместени и никогаш нема да се иселиме да замине од тоа место. Ние сме задоволни и никогаш нема да бидеме налутени, блазе на оној на кого му припаѓаме и блазе на оној кој ќе биде наш.‘ Запрашав: ‚О, Аллахов Пратенику, има од нас жени коишто биле мажени и по два, три, па и четири пати, потоа умираат и ќе влезат во ценетот, а заедно со нив и нивните сопрузи, па кој ќе биде нивниот сопруг на Ахирет?‘ Одговори: ‚О, Уму Селеме, навистина таа ќе го одбере оној кој поседувал најблагодарен и најдобар морал, и ќе рече: О, Господару овој најдобро се однесуваше кон мене, па повторно подари ми го. – О, Уму Селеме, убавината на моралот ќе ја понесе со себе целата убавина на овој и идниот свет.‘“

Зборовите на Возвишениот: „**Мили**“ – Ибн Абас р.а вели: Тие се мили на своите сопрузи, заљубени во нив, а исто така и нивните сопрузи им се мили на нив и заљубени во истите. Зборовите на Возвишениот: „**Со исти години**“ – значи ќе бидат во иста старосна доба од по 33 години, со ист морал, нема да има помеѓу нив омраза, ниту љубомора. Зборовите на Возвишениот: „**За тие оддесно**“ – т.е. ќе бидат создадени за оние од десната страна, ценетлиите а постои можност значењето да биде дека ќе бидат во иста старосна доба од по триесет и три години, како што се наведува во хадисот којшто го бележи имамот Бухари и имамот Муслим од Ебу Хурејре р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „**Лицата на првата група која ќе влезе во ценетот ќе бидат како изгледот на полната Месечина, а потоа ќе следат оние како најсветлата звезда на небото. Не ќе имаат потреба ни за мала ни за голема нужда, нема лошо да мирисаат и да плукаат. Ќе имаат чешили од злато, потта ќе им има мирис на миск, кадилниците од алоев дрво и хурии. Сите ќе го имаат изгледот на еден човек, нивниот прататко Адем а.с., шеесет лакти во висина.**“

Зборовите на Возвишениот: „**Ке ги има многу од првите, а многу и од подоцнежните.**“ – т.е. група од првите народи и група од оние кои живееле по нив. Пренесува Ибн-Церир од Абдулах ибн Абас: „**Ке ги има многу од првите, а многу и од подоцнежните**“, вели дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „И едните и другите припаѓаат на мојот умет“.

وَأَصْحَابُ الشَّمَالِ مَا أَصْحَابُ الشَّمَالِ ﴿٤١﴾ فِي سَمُومٍ وَحَمِيمٍ ﴿٤٢﴾ وَظِلٍّ مِّنْ
يَحْمُومٍ ﴿٤٣﴾ لَا بَارِدٍ وَلَا كَرِيمٍ ﴿٤٤﴾ إِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُتْرَفِينَ ﴿٤٥﴾ وَكَانُوا
يُصِرُّونَ عَلَى الْحِنثِ الْعَظِيمِ ﴿٤٦﴾ وَكَانُوا يَقُولُونَ أَإِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا أَإِنَّا
لَمَبْعُوثُونَ ﴿٤٧﴾ أَوَابَاؤُنَا الْأَوَّلُونَ ﴿٤٨﴾ قُلْ إِنَّ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ ﴿٤٩﴾ لَمَجْمُوعُونَ إِلَى
مِيقَاتٍ يَوْمٍ مَّعْلُومٍ ﴿٥٠﴾ ثُمَّ إِنَّكُمْ أَيْهَا الضَّالُّونَ الْمُكذِّبُونَ ﴿٥١﴾ لَأَكِيلُونَ مِنْ شَجَرٍ مِّنْ
زَقُومٍ ﴿٥٢﴾ فَمَالِئُونَ مِنْهَا الْبُطُونَ ﴿٥٣﴾ فَشَارِبُونَ عَلَيْهِ مِنَ الْحَمِيمِ ﴿٥٤﴾ فَشَارِبُونَ
شُرْبَ الْهَيْمِ ﴿٥٥﴾ هَذَا نُزْلُهُمْ يَوْمَ الدِّينِ ﴿٥٦﴾

„А тие одлево – што е со тие одлево?! (41) Тие ќе бидат во оган вжарен и во вода зовриена (42) и во сенката на чадот темен, (43) каде нема да има свежина ни каква било удобност. (44) Тие пред тоа со раскошен живот живееја (45) и упорно тешки гревови чинеа, (46) и велеа: „Зарем кога ќе умреме и кога земја и коски ќе станеме – зарем навистина ќе бидеме оживеани, (47) зарем и нашите древни предци?“ (48) Кажи: „И древните и подоцнежните, (49) во одредено време, еден одреден ден ќе бидат собрани, (50) и тогаш вие, о заблудени, кои го негиравте проживувањето, (51) сигурно од дрвото Зеккум ќе јадете, (52) и со него стомаците ќе ги полните, (53) а потоа на тоа зовриена вода ќе пиете, (54) како камили кои не можат жедта да ја изгаснат; (55) тоа на оној свет ќе биде гостењето нивно! (56)“

Откако Возвишениот Господар Ги спомнал оние од десната страна, продолжува понатаму и ни говори за оние од левата страна, па вели: „**А тие одлево – што е со тие одлево?!**“ – т.е. во што всушност тие западнаа? Потоа Возвишениот објаснува со зборовите: „**Тие ќе бидат во оган вжарен**“ – (Семум) а тоа е врел воздух, „**и во вода зовриена**“ – (Хамим) а тоа е вода која врие поради

огромната температура, „и во сенката на чадот темен“ – тоа е чад кој поцрнел, „каде нема да има свежина ни каква било удобност“ – т.е. нема да има пријатен ветар, ниту добра глетка и ништо не е како што треба да биде, никаква удобност, никакво добро не ги чека. Потоа, Возвишениот ги спомнува причините кои ги доведоа до таа ситуација па вели: „Тие пред тоа со раскошен живот живеја“ – т.е. ги следеа сластите на своите страсти во дуњалукот, не обрнувајќи внимание на она што им го носеа Аллаховите Пратеници. „И упорно тешки гревови чинеа“ – т.е. настојуваа упорно, истрајно да продолжат со грешките, и немаа намера да се покајат. „тешки гревови чинеа“ – а тоа е ширкот, а некои други, пак, се на ставот дека тоа е лажната заклетва²⁶, меѓутоа според Ибн Абас, Муџахид и Икриме тоа е ширкот. Па затоа Возвишениот вели: „и велее: ‚Зарем кога ќе умреме и кога земја и коски ќе станеме – зарем навистина ќе бидеме оживеани, зарем и нашите древни предци?‘“ – значи го сметаа тоа за лажно, го порекнуваа и го гледаа како невозможно да се случи. Возвишениот Господар вели: „Кажите: ‚И древните и подоцнежните, во одредено време, еден одреден ден ќе бидат собрани‘“ – т.е. известите ги, о, Мухамед, дека навистина тие и целото потомство Адемово, ќе бидат собрани на Судниот ден, како што вели Возвишениот: „а тоа е Денот кога сите луѓе ќе бидат собрани и тоа е Денот кога сите ќе бидат присутни, а ние го одложуваме само за некое време“ – т.е. ниту се зголемува ниту се намалува.

„и тогаш вие, о заблудени, кои го негиравте проживувањето, сигурно од дрвото Зеккум ќе јадете, и со него стомаците ќе ги полните“ – така што ќе бидат зграпчени и ќе им се преполнат нивните усти сè до гркланите, јадејќи од дрвото Зеккум – сè додека не им се преполнат стомаците. „а потоа на тоа зовриена вода ќе пиете, како камили кои не можат жедта да ја изгаснат“ – во ајетот се користи изразот (الحميم) – Ел-Хим, а тоа се камили жедни, додека еднина се вели (أحميم) Ех-Јем, а за женски род се вели (هيماء) Хејма. Суди вели: изразот Ел-Хим значи болест која ги погодува камилите, од којашто болест не можат да се напојуваат со вода сè до смртта, исто така и жителите на цехенемот не ќе можат да се напојуваат – да ја изгаснат својата жед – од зовриената вода. Потоа Возвишениот вели: „тоа на оној свет ќе биде гостењето нивно!“ – т.е. на овој начин се опишува нивното угостување кај својот господар на Судниот Ден. Што се однесува на гостопримството за верниците, Дарежливиот, Славен и Возвишен Господар вели: „На тие што ќе

²⁶ Лажна заклетва (елјемин елгамус) е да се заколнеш во нешто, знаејќи самиот дека тоа не е така.

веруваат и што добри дела ќе прават – градините на Фир-деусот гостопримство ќе им бидат, “ – т.е. ќе им биде посветена посебна почест и гостопримство.

نَحْنُ خَلَقْنَاكُمْ فَلَوْلَا تُصَدِّقُونَ ﴿٥٧﴾ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تُمْنُونَ ﴿٥٨﴾ أَأَنْتُمْ تَخْلُقُونَهُ أَمْ نَحْنُ
الْخَالِقُونَ ﴿٥٩﴾ نَحْنُ قَدَرْنَا بَيْنَكُمْ الْمَوْتَ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوقِينَ ﴿٦٠﴾ عَلَيَّ أَنْ تُبَدِّلَ
أَمْثَالَكُمْ وَنُنشِئَكُمْ فِي مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦١﴾ وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ النَّشْأَةَ الْأُولَىٰ فَلَوْلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٦٢﴾

„ Ние ве создадовме – па зошто не поверувате?“ (57) Кажете Ми вие Мене: дали на семето кое го уфрлате (58) вие облик му давате или Ние тоа го правиме? (59) Ние одредуваме кога кој од вас ќе умре, и никој не може да Нè спречи (60) ликовите ваши да ги измениме и одново во ликови кои вие нема да ги познаете да ве создадеме. (61) Познато ви е како првиот пат сте создадени, па зошто не се вразумите? (62)“

Возвишениот Господар, потврдувајќи го денот на враќањето-оживувањето и одговарајќи им на оние кои го порекнуваат повторното оживување, кои не веруваат и се сомневаат, вели: „**Ние ве создадовме**“ – не постоевте, па ве создадовме првиот пат, па зарем не сме моќни да ве создадеме повторно како првиот пат? Па затоа Возвишениот вели: „**па зошто не поверувате?**“ – па зарем нема да верувате во оживувањето? Потоа Возвишениот вели: „**Кажете Ми вие Мене: дали на семето кое го уфрлате вие облик му давате или Ние тоа го правиме?**“ – дали вие го сместувате семето во утробите и го создавате или Ние го создаваме? Потоа Возвишениот вели: „**Ние одредуваме кога кој од вас ќе умре**“ – ние располагаме, управуваме со тоа.

„и никој не може да Нè спречи“ – т.е. Ние не сме немоќни, „**ликовите ваши да ги измениме**“ – т.е. вашиот изглед да го промениме на Судниот ден. „и одново во ликови кои вие нема да ги познаете да ве создадеме.“ – т.е. со други својства и состојба. Потоа Возвишениот вели: „**Познато ви е како првиот пат сте создадени, па зошто не се вразумите?**“ – т.е. веќе знаете дека Возвишениот Аллах ве создаде, откако не постоевте, не бевте вредни за спомен, па ве создаде и ви подари слух, вид и срца, па зарем нема да се присетите-вразумите кога веќе знаете дека тој што ве создал првиот пат е моќен да ве создаде-оживее повторно, а тоа е уште полесно за Него. Како што Возвишениот вели: „**Тоа е Тој што создава од ништо и Тој тоа повторно ќе го стори, Нему тоа Му е уште полесно**“.

أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَحْرُثُونَ ﴿٦٣﴾ أَأَنْتُمْ تَزْرَعُونَهُ أَمْ نَحْنُ الزَّارِعُونَ ﴿٦٤﴾ لَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَاهُ حُطَامًا فَظَلُّنْتُمْ تَفَكَّهُونَ ﴿٦٥﴾ إِنَّا لَمُعْرِمُونَ ﴿٦٦﴾ بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ ﴿٦٧﴾ أَفَرَأَيْتُمُ الْمَاءَ الَّذِي تَشْرَبُونَ ﴿٦٨﴾ أَأَنْتُمْ أَنْزَلْتُمُوهُ مِنَ الْمُزْنِ أَمْ نَحْنُ الْمُنزِلُونَ ﴿٦٩﴾ لَوْ نَشَاءُ جَعَلْنَاهُ أُجَاجًا فَلَوْلَا تَشْكُرُونَ ﴿٧٠﴾ أَفَرَأَيْتُمُ النَّارَ الَّتِي تُورُونَ ﴿٧١﴾ أَأَنْتُمْ أَنْشَأْتُمْ شَجَرَتَهَا أَمْ نَحْنُ الْمُنشِئُونَ ﴿٧٢﴾ نَحْنُ جَعَلْنَاهَا تَذْكَرَةً وَنِتَاقًا لِلْمُقْمِينَ ﴿٧٣﴾ فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿٧٤﴾

„Кажете Ми вие Мене: што станува со тоа што ќе го посадите? (63) Дали вие му давате сила да никнува, или Ние тоа го правиме? (64) Ако сакаме можеме во суво растение да го претвориме, па би се вчудоневиделе: (65) ,Ние навистина сме оштетени, (66) дури сме и лишени од сè!‘ (67) Кажете Ми вие Мене: водата што ја пиете (68) дали вие или Ние од облаците ја спуштаме? (69) Ако сакаме можеме да ја направиме солена – па зошто не сте благодарни? (70) Кажете Ми вие Мене: огнот што го палите (71) дали дрвото за него вие или Ние го создаваме? (72) Ние правиме тој да потсетува и да биде корисен за патниците кои престојуваат; (73) затоа слави го и величај го името на Господарот свој, Величествениот! (74)“

Возвишениот вели: „Кажете Ми вие Мене: што станува со тоа што ќе го посадите?“ – тоа е орање на земјата, нејзиното копање и сеењето на семињата во неа. „Дали вие му давате сила да никнува“ – т.е.дали вие ги вадите од земјата, правите да изникнат. „или Ние тоа го правиме?“ – т.е.ние сме тие кои го сместуваме во земјата и даваме да изникне. Пренесува Ибн-Церир од Ебу-Хурејре дека рекол: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рече: ,Не говорете – производвме, туку кажете – посеавме““ Ебу-Хурејре р.а вели: „Зарем не сте го слушнале зборовите на Возвишениот: ,Кажете Ми вие Мене: што станува со тоа што ќе го посадите? Дали вие му давате сила да никнува, или Ние тоа го правиме?““

Зборовите на Возвишениот: „Ако сакаме можеме во суво растение да го претвориме“ – т.е. ние со нашата милост и грижливост дадовме да изникне и го оставивме за вас, како милост за вас, а ако сакавме ќе го исушевме пред да успее и созрее, па ќе беше суво. „па би се вчудоневиделе“ – потоа Возвишениот тоа го објаснува со зборовите: „Ние навистина сме оштетени, дури сме и лишени од сè!“ – т.е.да го исушевме, ќе останевте вчудоневидени така што вашиот

говор ќе беше поинаков, така што некогаш ќе речевте: „Ние сме оштетени“ – т.е. немаме никаква корист, ниту ни останаа плодовите ниту некаква заработка, се чувствуваат тажно поради тоа што пропуштивте од посевите и велите: **„дури сме и лишени од сè!“** – т.е. немаме никаква среќа. Ел-Кисаи вели: изразот: (تفكك) тефеккехе којшто се спомнува во ајетот: **„па би се вчудоневиделе“** – е од изразите со спротиво двојно значење. Арапите велат: тефеккехту-уживав и тефеккехту-се растажив.

Потоа Возвишениот вели: **„Кажете Ми вие Мене: водата што ја пиете дали вие или Ние од облаците ја спуштаме?“** – Возвишениот вели не, туку ние сме тие кои ја спуштаме. **„Ако сакаме можеме да ја направиме солена“** – т.е. горка-солена која не може да се корити ниту за пиене ниту за наводнување, **„па зошто не сте благодарни?“** – т.е. зарем нема да сте благодарни на Аллаховите благодати коишто ви ги подари, спуштајќи ви дожд чија вода е слатка и пријатна за пиене. Како што вели Возвишениот: **„Тој од небо ја спушта водата која ја пиете и со која се наводнуваат растенијата која стоката ги пасе. Тој прави со нејзина помош да ви растат житото, маслинките, палмите, грозјето и разновидните плодови – тоа е навистина доказ за луѓето кои размислуваат.“** (Куран: Ен Нахл, 10-11) А што се однесува до зборовите на Возвишениот: **„Кажете Ми вие Мене: огнот што го палите“** – т.е. го палите изнудувајќи искра, добивате оган од својата основа. **„дали дрвото за него вие или Ние го создаваме?“** – т.е. ние сме тие кои го посадија на неговото место. Арапите знаат за два вида на дрво: едното се вика Ел-мерх, а другото се вика Ел-афар (црвена врба). Ако се земат зелените гранки од двата вида на дрвја и се тријат меѓу себно, се добиваат искри. Зборовите на Возвишениот: **„Ние правиме тој да потсетува“** – т.е. да потсетува на најголемиот џехенемски оган.

Пренесува имамот Малик од Ебу-Хурејре, а тој од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. дека рекол: *„Огнот кој го користи потомството Адемово е само седумдесетти дел од џехенемскиот оган; па рекоа: ‚О, Аллахов пратенику, па и тој не ли е доволен?‘, на што одговорил: ‚Тој е пожесток од него за шеесет и девет пати.“* Ова го пренесува и Бухари од Малик, како и Муслим од Ебу-Зинад и во друго предание од Абдурезак.

Зборовите на Возвишениот: **„и да биде корисен за патниците кои престојуваат“** – Муцахид вели: *„Ова се однесува на сите луѓе кои го користат огнот“.* Ова толкување е општо-погенерално во однос на останатите, затоа што и

на граѓанинот, и на селанецот, и богатиот и сиромавиот – сите имаат потреба од огнот за готвење, печење, осветлување и други користи.

Зборовите на Возвишениот: „затоа слави го и величај го името на Господарот свој, Величествениот!“ – Којшто со својата сила и моќ ги создаде сите овие различни и необични нешта: водата којашто е слатка, пријатна за пиење и ладна, а ако сакаше би ја направил горко-солена, како што се огромните морски води. Исто така го создаде и огнот којшто уништува, а во исто време може да биде и корисен за луѓето, во овој свет го направи огнот корисен за овосветскиот живот, а казна за грешниците на ветениот ден.

فَلَا أَقْسِمُ بِمَوَاقِعِ النُّجُومِ ﴿٧٥﴾ وَإِنَّهُ لَقَسَمٌ لِّو تَعْلَمُونَ عَظِيمٌ ﴿٧٦﴾ إِنَّهُ لَقُرْآنٌ كَرِيمٌ ﴿٧٧﴾ فِي كِتَابٍ مَّكْنُونٍ ﴿٧٨﴾ لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ ﴿٧٩﴾ تَنْزِيلٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٨٠﴾ أَفِيهِذَا الْحَدِيثِ أَنْتُمْ مُدْهِنُونَ ﴿٨١﴾ وَتَجْعَلُونَ رِزْقَكُمْ أَنْتُمْ تُكذِّبُونَ ﴿٨٢﴾

„И се колнам во местата на постепено спуштање на Куранот, (75) а тоа, да знаете, е голема заклетва. (76) Тоа е, навистина, благородниот Куран (77) во грижливо чуваната Книга. (78) Смеат да го допрат само тие што се чисти! (79). Тој е Објава од Господарот на световите, (80) па како овој говор го омаловажувате (81) и наместо благодарност што ви е подарено снабдувањето, вие во него не верувате? (82)“

Честичката (لا) – (ЛА) којашто се користи во зборовите на Возвишениот: (لا) не е без значење, туку се користи на почетокот на заклетвата, со која се потврдува негација, како што е говорот на Аиша р.а: „Не... Се колнам во Аллах, Пратениковата с.а.в.с. рака никогаш не допре рака на туѓа жена.“ Така и овде исто се користи наставката „ЛА“, значењето на зборовите не е како што вие мислите и тврдите дека Куранот е магија или волшебништво, напротив, „И се колнам во местата на постепено спуштање на Куранот, а тоа, да знаете, е голема заклетва. Тоа е, навистина, благородниот Куран“ Пренесува Ед-Дахак од Ибн Абас: „Куранот е објавен од страна на Возвишениот Аллах како една целина од Левхи Махфуз – грижливо чуваната плоча, до благородните мелеци (ангели) писари на дуњалучкото-овосветското небо, од каде што мелеците, постепено го доставиле до Џибрил а.с. во дваесет ноќи, и Џибрил а.с. во дваесет години постепено го доставувал до Мухамед с.а.в.с.. На ова се однесуваат и зборовите

на Возвишениот: „**И се колнам во местата на постепеното спуштање на Куранот**“ – т.е. етапите на спуштање на Куранот. Ова е став на Муџахид, Икриме, Ес-Суди и Ебу-Хазрах.

Зборовите на Возвишениот: „**а тоа, да знаете, е голема заклетва**“ – т.е. оваа заклетва со која се колне Возвишениот има исклучително значење, кога би ја знаеле огромната големина, важност и суштина на оваа заклетва, ќе го величавте уште повеќе Оној Кој се заколнал со таа заклетва. „**Тоа е, навистина, благородниот Куран**“ – т.е. овој Куран којшто му е објавен на Мухамед с.а.в.с. е Возвишена книга. „**во грижливо чуваната Книга**“ – т.е. во Возвишената, грижливо чуваната и ценета книга. „Не смеат да ја допрат!“ – т.е. оваа книга што е на небесата, „освен чистите“ – значи мелеците. Ова е став на Ибн Абас, Енес, Муџахид, Икриме, Сеид ибн-Џубејр, Ед-Дахак, Ебу-Шаса, Џабир ибн Зејд, Ебу Нехид, Ес-Суди, Абдурахман ибн Зејд ибн Еслем и други.

Пренесува Ибн-Џерир од Катаде: „**Смеат да го допрат само тие што се чисти!**“ – кај Аллах може да го допрат само оние кои се чисти, а во дуњалукот може да го допрат и оние кои се нечисти како меџусиите (огнопоклониците) и расипаните мунафици (дволичните), додека Ебу Алије вели: „**Смеат да го допрат само тие што се чисти!**“ – не се мисли на вас, вие имате гревови.“ Ибн-Зејд, пак, вели: „Неверниците од Курејшиите тврдеа дека овој Куран е дојден преку шејтаните, па затоа Возвишениот Господар нè известува дека не смеат да го допираат освен оние кои се чисти, како што вели возвишениот: **Куранот не го донесуваат шејтани, незамисливо е тие да го прават тоа; тие не се способни за тоа, тие никако не можат да го прислушуваат.**“ (Куран: Еш Шуара, 210-212) Овој став е добар, и не излегува од рамките на претходните ставови. Други, пак, велат: „Смеат да го допрат само тие што се чисти!“ – т.е. чисти од џунублук и други нечистотии. Зборовите во ајетот означуваат вест којашто значи должност кон таа вест. Тие се на ставот дека овде спомнувајќи го Куранот се мисли на Мусхафот, а за тоа се аргументираат со хадисот којшто го бележи Муслим од Ибн-Омер: „*Дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. забранил да се патува со Куранот во непријателска земја, стравувајќи Куранот да не падне во непријателски раце.*“ Исто така, како аргумент го користат и тоа што го наведува имамот Малик во делото „Муватта“ од Абдулах ибн ебу-Бекр ибн Мухамед ибн Амр ибн Хазм: „*Во писмото коешто му го испрати Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. на Амр ибн Хазм, да не го допира Куранот никој освен оној кој е чист.*“ Ебу-Давуд во своето дело Ел-Мерасил го наведува хадисот од Зухри дека рекол:

„Прочитав во писмото на Абдулах ибн ебу-Бекр ибн Мухамед ибн Амр ибн Хазм дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „И никој нека не го допира Куранот, освен чистиот.“ Овој пронајден навод е многу добар, истиот го користи и имамот Зухри и други, вака би требало и да се сфати ова прашање.²⁷ Зборовите на Возвишениот: „**Тој е Објава од Господарот на световите**“ – т.е. овој Куран е спуштен од Господарот на световите, а не е како што тврдат дека е волшебништво, гатање или поезија...!!!?? Напротив тоа е вистината во која нема сомнеж и позади која не постои друга корисна вистина. Зборовите на Возвишениот: „**па како овој говор го омаловажувате**“ – т.е. сакате да им покажете симпатии и приклонување преку омаловажувањето на Куранот. Ибн Абас вели: „Тоа се лажливци оние кои порекнуваат (мудхинун). И зборовите на Возвишениот: „**и наместо благодарност што ви е подарено снабдувањето, вие во него не верувате?**“ – се пренесува од Али р.а. и Ибн Абас дека овој ајет го цитирале користејќи го терминот (شكرکم) – шукракум – (вашата благодарност); наместо (رزقکم) – ризкакум – (вашиот ризк) – т.е. ги негирате Аллаховите благодати наместо да бидете благодарни. Имамот Ахмед пренесува од Али р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „*Вашата благодарност за благодатите е тоа што ги негирате и говорите: обезбедени сме со дожд, благодарувачки и на таа и таа планета, или таа и таа звезда.*“ А Муслим пренесува од Ебу-Хурејре од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. дека рекол: „*Нема* –

кога Возвишениот Allah ќе спушти берикет од небесата – а да нема група на луѓе коишто ќе се пробудат како неверници, припишувајќи го дождот (благодатот кој се спушта) на некои ѕвезди.“ Ова предание го бележи само Муслим.

²⁷ Според мое гледиште, а Allah најдобро знае, строго е забрането допирање на Куранот за личност која е џунуб. Според хадисот на Амр ибн Хазм „*Не смее да го допре Куранот освен чистиот*“ – иако постои говор околу веродостојноста на овој хадис, тој се прифаќа бидејќи е зајакнат со повеќе преданија во ист контекст, кои се зајакнуваат еден со друг, па затоа Ибн Кесир вели: „Ова толкување би требало да се прифати.“ А што се однесува до говорот на Возвишениот: „**Смеат да го допрат само тие што се чисти**“ – тоа е реплика на тврдењата од курејшиските неверници... дека Куранот е дојден од шејтаните, па се колне Возвишениот: „**Тоа е, навистина, благородниот Куран, во грижливо чуваната Книга. Смеат да го допрат само тие што се чисти!**“ – т.е. зачуван и не го допира освен чистите, а тоа се благородните мелеци писари во дуњалучкото небо, како што Возвишениот во друг ајет го негира тврдењето на неверниците од Курејшиите: „**Куранот не го донесуваат шејтани, незамисливо е тие да го прават тоа; тие не се способни за тоа, тие никако не можат да го прислушкуваат.**“ Резиме: Забрането е за оној што е џунуб да го допира мусхафот сè додека не се искапе, според она што е наведено во хадисот, а не според ајетот, а Allah најдобро знае, и Тој е Оној кој дава успех во пронаоѓање на вистината.

Катаде кажува дека Хасан Ел-Басри би рекол: „Колку е само лошо тоа што некои луѓе си зедоа за себе од Аллаховата книга, а самите тоа го негираат.“ Хасан сакал да каже дека поединци го земаат својот удел од Аллаховата книга така што ја негираат истата. Токму затоа вели Возвишениот: „па како овој говор го омаловажувате и наместо благодарност што ви е подарено снабдувањето, вие во него не верувате?“

فَلَوْلَا إِذَا بَلَغَتِ الْحُلُقُومَ ﴿٨٣﴾ وَأَنْتُمْ حِينِيذٍ تَنْظُرُونَ ﴿٨٤﴾ وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْكُمْ وَلَكِنْ لَا تُبْصِرُونَ ﴿٨٥﴾ فَلَوْلَا إِنْ كُنْتُمْ غَيْرَ مَدِينِينَ ﴿٨٦﴾ تَرْجِعُونَهَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٨٧﴾

„А зошто вие, кога душата до гркланот ќе достигне, (83) и кога вие тогаш ќе гледате (84) а Ние Сме му поблиски од вас, но вие не гледате (85) – зошто тогаш, ако сметката не сакате да ја полагате, (86) не ја повратите, ако вистината ја зборувате? (87)“

Возвишениот вели: „А зошто вие кога ќе достигне“ – т.е.душата – „до гркланот“ – т.е. грлото, и тоа пред смрта, како што вели Возвишениот: „Внимавај, кога душата ќе дојде в грло и ќе се викне: и тој ќе се увери дека тоа е Часот на разделбата и ногата до нога ќе се свитка. Тоа ден кон Господарот твој приведувањето ќе биде.“ Па затоа вели токму тука: „и кога вие тогаш ќе гледате“ – т.е. кон оној кој е пред умирање, и ги гледате смртоносните маки и тешкотии со кои се соочува. „а Ние Сме му поблиски од вас“ – т.е. со нашите мелеци, „но вие не гледате“ – т.е. не ги гледате мелеците, како што е говорот на Возвишениот: „а кога на некој од вас смртта ќе му дојде, Нашите мелеци, без колебање, душата му ја земаат.“ И зборовите на Возвишениот: „зошто тогаш, ако сметката не сакате да ја полагате, не ја повратите“ – т.е.душата која достигна до гркланот, вратете ја на нејзиното место во телото, ако сметате дека сметка нема да полагате, „ако вистината ја зборувате?“.

فَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿٨٨﴾ فَرَوْحٌ وَرَيْحَانٌ وَجَنَّتْ نَعِيمٍ ﴿٨٩﴾ وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنْ أَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿٩٠﴾ فَسَلَامٌ لَّكَ مِنْ أَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿٩١﴾ وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُكَذِّبِينَ الضَّالِّينَ ﴿٩٢﴾ فَنَزُلُ مِنْ حَمِيمٍ ﴿٩٣﴾ وَتَصْلِيَةُ جَحِيمٍ ﴿٩٤﴾ إِنَّ هَذَا لَهُوَ حَقُّ الْيَقِينِ ﴿٩٥﴾ فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿٩٦﴾

„И ако биде еден од тие што Му се блиски на Аллах (88) удобност и убаво снабдување и ценетски благодати за него! (89) А ако биде еден од тие што се десно (90) па, селам до тебе од тие што се десно! (91) А ако биде еден од тие што негираа и во заблуда останаа, (92) па со зовриена вода ќе биде нагостен (93) и во огнот ќе биде пржен. (94) Навистина сето ова е чиста вистина! (95) Па слави го и величај го името на Господарот свој, Величествениот! (96)“

Овие три наведени состојби се состојбите на луѓето при последните моменти од животот (во смртните маки), или ќе бидат од блиските Аллахови робови, или степен под нив – ќе бидат од оние (среќните) на десната страна или, пак, ќе бидат од оние кои ја негираа вистината, тоа се оние кои заталкале во заблудата, оддалечени од упатството, непослушни кон Аллаховите наредби. Затоа и Возвишениот вели: „И ако биде“ – т.е. оној кој е пред умирање, „еден од тие што Му се блиски на Аллах“ – а тоа се оние кои ги извршуваа фарзовите и доброволните добри дела, а се дистанцираа од харамот, мекрухот дури и од некои дела кои се мубах (за кои нема казна ако се направат) „удобност и убаво снабдување и ценетски благодати за него!“ – т.е. уживање и благодати за кои мелеците ќе ги известат при нивната смрт, како што е наведено во хадисот на Ел-Бера: „Навистина мелеците на милоста ќе речат: „О, ти добра душа во ова добро тело во кое престојуваше, излези кон удобностите и уживањата и кон Господарот кој не е лут.“ Зборовите (الروح) – ер-равх – и (الريحان) – ер-рајхан – значат: милост, снабдување, радост и среќа. „ценетски благодати за него!“ – имамот Ахмед пренесува од имамот Шафи, а тој од имамот Малик, тој од Зухри, тој од Абдурахман ибн Каб ибн Малик, тој од Каб, а тој од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. дека рекол: „Навистина верничката душа е птица во ценетот, која слободно јаде од ценетските дрвја, сè додека Возвишениот Аллах не ја врати назад во телото на денот на проживувањето.“ Овој синџир на пренесување на хадисот е многу јак, како и текстот на хадисот – исправен. Значењето на зборот (يعلق) – ју’аллаку – во хадисот е „Јаде“ – (يأكل) – је’кул.

Ебу Алије вели: „Ниту еден од блиските Аллахови робови нема да го напушти овој свет сè додека не му биде донесена ценетска гранка со преубав ценетски мирис, и потоа душата – во таа благосостојба – ќе му биде одземена на неа.“ Во веродостојно предание стои дека Аллаховиот пратеник с.а.в.с. рекол: „Навис-

тина душите на шехидите во џенетот ќе бидат во внатрешноста на зелените птици, коишто ќе летаат во џенетските бавчи каде што ќе посакаат, потоа ќе се повлекуваат кон кандилите закачени на Аршот.

Зборовите на Возвишениот: **„А ако биде еден од тие што се десно па, селам до тебе од тие што се десно!“** – т.е. ако биде оној којшто е при умирање од оние десната страна **„па, селам до тебе од тие што се десно!“** – т.е. мелеците ќе ги израдуваат со тоа, како што вели Возвишениот: **„На тие што велат: ‚Наш Господар е Аллах‘, па потоа останат истрајни, им се симнуваат мелеци: ‚Не плашете се и не тагувајте, и радувајте се на џенетот кој ви е ветен. Ние сме заштитници ваши во животот на овој свет, а и на оној; во него ќе имате сè што душите ваши ќе посакаат, и што и да побарате – ќе имате, ќе бидете почестени од Простувачот, Милостивиот.“** (Куран: Фусилет, 30-32) Бухари вели за куранскиот ајет: **„па, селам до тебе“** – дека значи: спасен си ти, затоа што ќе бидеш од оние на десната страна.

Зборовите на Возвишениот: **„А ако биде еден од тие што негираа и во заблуда останаа, па со зовриена вода ќе биде нагостен, и во огнот ќе биде пржен.“** – т.е. доколку бил од оние коишто при смртните маки ја негираат вистината, кои заталкаа во заблуда од вистинскиот пат, **„ќе биде нагостен“** со **„зовриена вода“** – тоа е раствор со кој се топи она што е во стомаците и кожата.

„и во огнот ќе биде пржен“ – т.е. неговото престојувалиште ќе биде огнот, којшто ќе го опфаќа од сите страни. Потоа вели Возвишениот: **„Навистина сего ова е чиста вистина!“** – т.е. нема сомнеж во неа, ниту некој може да ја избегне таа вистина, и тоа е цврста, убедлива вест. **„Па слави го и величај го името на Господарот свој, Величествениот!“** – пренесува имамот Ахмед од Укбе ибн Амир Ел-Џухени дека рекол: „Кога му беше објавен куранскиот ајет: **„Па слави го и величај го името на Господарот свој, Величествениот!“** Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рече: *„Проучете го ова кога сте на руку“*, а кога беше објавен ајетот: **„Слави го името на Господарот свој Севишен“** – рече Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. *„Проучете го ова кога сте на сеџда.“* Вака го пренесува Ебу Давуд и ибн-Маџе.

Пренесува имамот Бухари од Ебу-Хурејре р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Две зборчиња кои се лесни на јазикот; тешки на вагата; сакани кај милостивиот господар: „Субханаллахи ве бихамдихи, субханаллахил-Азим.“ Ова го пренесуваат и останатите шест собирачи на хадиси освен Ебу-Давуд.

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ел Вакиа“.

Благодарноста и благодатта Му припаѓаат само на Аллах, и само Аллах е безгрешен.

57. Поглавје – „Ел Хаид“ (Железо)

Објавено во Медина, има 29 ајети.

(Објавено по поглавјето Ез Зелзеле)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١﴾ لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ ۗ يُحْيِي وَيُمِيتُ ۗ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢﴾ هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ
وَالْبَاطِنُ ۗ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٣﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Тоа што е на небесата и тоа што е на Земјата Го слави и Го велича Аллах, Тој е Силниот и Мудриот! (2) Негова е власта на небесата и на Земјата; Тој живот и смрт дава, и Тој може сè. (2). Тој е Првиот и Последниот, и Видливиот и Невидливиот; Тој знае сè! (3)“

Возвишениот Господар нè известува за тоа дека Го слави и велича сè што е на земјата и на небесата, т.е. од животни и растенија, како што вели во друг ајет: „Него Го слават седумте небеса и Земјата, и тие на нив; и не постои ништо што не Го слави, фалејќи Го, но вие не го разбирате славењето нивно. Тој е навистина Благ и многу простува.“ (Куран: Ел Исра, 44) Зборовите на Возвишениот: „Тој е Силниот“ – т.е., на кого му е потчинето сè што постои. „Мудриот“ – во својата креација-создавањето, во управувањето и пропишувањето на закони. „Негова е власта на небесата и на Земјата; Тој живот и смрт дава“ – т.е. тој е Владетел којшто управува над своите созданија, одредувајќи им живот и смрт, давајќи му на кого сака, и што тој ќе посака. „И Тој може сè“ – т.е. тоа што ќе посака ќе биде, а тоа што не го сака, нема да биде. „Тој е Првиот и Последниот, и Видливиот и Невидливиот; Тој знае сè!“ Бележи Муслим во својот Сахих од Сухејл дека рекол: Ебу-Салих ни наредуваше: „Кога некој од вас ќе посака да спие,

нека се сврти на својата десна страна, а потоа нека проучи: „Аллаху мој, господару на небесата, господару на земјата, Господару на Аршот голем, господару наш и господар на сè, Расцепувач на зрната и јадрата, Ти ни ги испрати Тевратот и Инџилот и Куранот, Ти се приклонувам од секое зло, Ти имаиш моќ врз сè, Аллаху мој, Ти си Прв, пред Тебе не бил никој, Ти си Последен, по Тебе не останува никој, Ти си јасен, над Тебе не е никој, Ти си Невидлив, без Тебе не би постоело ништо, оттргни ги долговите од нас и сочувај нè од сиромаштијата.“ Ова се пренесува и од Ебу-Хурејре, а тој од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с..

هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ ۗ يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا ۗ وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ ۗ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٤﴾ لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿٥﴾ يُورِثُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُورِثُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ ۗ وَهُوَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٦﴾

„Тоа е Тој што ги создаде небесата и Земјата за шест временски периоди, а потоа се возвиши над Аршот: Тој знае што влегува во земјата и што излегува од неа, и што од небото слегува и што кон него се крева, Тој е со вас каде и да сте, и Allah гледа сè што правите. (4). Негова е власта на небесата и на Земјата, и кај Allah сè ќе се врати! (5) Тој ја воведува ноќта во денот и денот во ноќта, и Тој ги знае мислите сечии. (6)“

Нè Известува Возвишениот Господар за неговата совршена креација, создавањето на земјата и небесата и сè што е помеѓу нив за шест дена.

Потоа, нè известува Возвишениот за своето возвишување над Аршот, по ниваната креација, претходно говоревме за овој и слични на него ајети во поглавјето Ел Араф²⁸, што би било доволно и нема потреба да се повторува овде. Зборовите на Возвишениот: „Тој знае што влегува во земјата²⁹“ – од зрна,

²⁸ Види го ајетот бр. 54.

²⁹ Возвишениот Allah нè известува за Своето возвишување над Аршот, возвишување какво што му доликува на Неговата Возвишеност, како што тоа го сфатиле првите генерации, а во исто време нè известува и дека знае сè што влегува во земјата...(ајетот) т.е. Неговото битие е на небесата над Аршот, а неговото знаење е сеопфатно... Нему ништо не му е скриено, ниту на земјата ниту на небесата. Врз основа на ова произлегува дека Возвишениот Allah со своето знаење и останатите свои својства е со нив, а тоа не значи дека е со нив со своето битие, ваквото

семиња, капки и слично. „и што излегува од неа“ – од растенија, посади и плодови, како што се зборовите на Возвишениот: **„Кај Него се клучевите на сите тајни, само Тој ги знае, и Тој Единиот знае што има на копното и што е во морето, и ниту еден лист не паѓа, а Тој за него да не знае; и нема зрно во темнините на Земјата, ниту нешто посвежо ниту нешто посуво, ништо што не е во Јасната Книга.“** (Куран: Ел Енам, 59) А што се однесува до Зборовите на Возвишениот: **„и што од небото слегува“** – т.е. од дождови, снегови, град, одредби и прописи преку мелеците благословени. **„и што кон него се крева“** – т.е. од мелеци и дела, како што е дојдено во веродостојно предание: *„Делата направени ноќе се воздигнуваат кон него пред денот, и дневните дела пред ноќта.“*

Зборовите на Возвишениот **„Тој е со вас каде и да сте и Аллах гледа сè што правите.“** – т.е. бдее над вас, сведок за вашите дела, со Своите својства, каде и да сте, како и да сте, било на копно или на море, ноќе или дење, дома или во пустина – сè му е подеднакво познато – гледа сè и слуша сè, го слуша вашиот говор и го гледа вашето место; ги знае вашите тајни и дошепнувања. Како што вели Возвишениот: **„Ете, тие своите гради ги вртат, со желба од Него да се скријат. А и кога во рувото свое се замотуваат, Тој го знае тоа што го кријат и тоа што го покажуваат! Тој навистина ги знае мислите сечии.“** (Куран: Худ, 5) Во веродостоен хадис стои дека: *„Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. на прашањето поставено од страна на Џибрил а.с. што е ЕЛИХСАН – одговорил: „Да му робуваш на Аллах како да го гледаш, иако ти не го гледаш навистина Тој те гледа“* Имамот Ахмед ги цитирал следните стихови: *„Ако понекогаш се осамиш во времето немој да кажеш ‚осамен сум‘, туку кажи над мене Бдее, и ниту еден момент не помислувај дека Аллах е немарен кон тебе, ниту она што ќе го скриеш од него е отсутно.“*

Зборовите на Возвишениот: **„Негова е власта на небесата и на Земјата, и кај Аллах сè ќе се врати!“** – како говорот на Возвишениот: **„и единствено Нам ни припаѓаат оној и овој свет!“** – сè што постои на небесата и на земјата е Аллахова сопственост и на Судниот ден сè ќе се врати кај Него, па ќе донесе пресуда за своите созданија каква Тој ќе посака, а Тој е Апсолутна правда, и на никој, ни колку најситен атом нема да му биде извршена неправда ниту некакво

верување е куфр-неверство и заблуда, затоа што тоа би значело (الخلول) соединување – прикажување на Создателот во создание. Меѓутоа, Господарот е со своите созданија со своите својства, а не со своето битие. „Ништо Нему не му е слично! Тој сè слуша и сè гледа.“ (Куран: Еш Шура, 11)

насилство. Напротив, како што вели Возвишениот: „Ние на Судниот ден терезиите на правдата ќе ги поставиме, па никому неправда нема да му биде направена: ако нешто биде тешко дури и колку зрно синап, Ние за тоа ќе казиме или ќе наградиме. А доста е тоа што Ние за сметките ќе испрашуваме.“ (Куран: Ел Енбија, 47) Зборовите на Возвишениот: „Тој ја воведува ноќта во денот и денот во ноќта“ – т.е., Тој располага со своите созданија, ги менува ноќта и денот и ги одредува со својата мудрост, како што ќе посака; долги, кратки или средни, како и менувањето на четирите временски периоди, и сето тоа со својата мудрост и одредба. „И Тој ги знае мислите сечи“ – ги знае тајните, без разлика дали се појавиле или останале скриени.

آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَأَنْفَقُوا مِمَّا جَعَلَكُمْ مُسْتَخْلَفِينَ فِيهِ ۖ فَالَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَأَنْفَقُوا لَهُمْ أَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿٧﴾ وَمَا لَكُمْ لَا تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ ۗ وَالرَّسُولُ يَدْعُوكُمْ لِتُؤْمِنُوا بِرَبِّكُمْ وَقَدْ أَخَذَ مِيثَاقَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٨﴾ هُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ عَلَىٰ عَبْدِهِ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ لِّيُخْرِجَكُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ ۗ وَإِنَّ اللَّهَ بِكُمْ لَرَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿٩﴾ وَمَا لَكُمْ أَلَّا تُنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلِلَّهِ مِيرَاثُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ لَا يَسْتَوِي مِنْكُمْ مَنْ أَنْفَقَ مِنْ قَبْلِ الْفَتْحِ وَقَاتَلَ ۗ أُولَٰئِكَ أَعْظَمُ دَرَجَةً مِّنَ الَّذِينَ أَنْفَقُوا مِنْ بَعْدُ وَقَاتَلُوا ۗ وَكُلًّا وَعَدَ اللَّهُ الْحُسْنَىٰ ۗ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١٠﴾ مَن ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضَاعِفَهُ لَهُ وَلَهُ أَجْرٌ كَرِيمٌ ﴿١١﴾

„Верувајте во Allah и во Пратеникот Негов и давајте од тоа што Тој ви го дал да го наследите, бидејќи тие од вас што ќе веруваат и што ќе даваат ги чека голема награда. (7) Што ви е што не верувате во Allah? Пратеникот ве повикува да верувате во Господарот свој, а Тој веќе зеде завет од вас, ако сакате да бидете верници. (8) Тој на Својот роб му објавува јасни ајети за да ве изведе од темнините на светлина, а Allah навистина е Благ и Милостив кон вас. (9) И што ви е што одбивате да трошите на Allahовиот пат, а на Allah Му припаѓа наследството на небесата и Земјата? Не се еднакви тие меѓу вас кои даваа прилози пред победата и лично се бореа – тие се на повисок степен од тие што послете тоа даваа прилози и лично се бореа, а Allah на сите им ветува најубава

награда; Аллах добро го знае тоа што го правите. (10) Кој е тој што доброволно ќе Му даде заем на Аллах за Тој многукратно да му го врати, а со тоа и благородна награда да добие (во ценетот)? (11)“

Возвишениот ни наредува да веруваме во него и во неговиот Пратеник с.а.в.с. и тоа на најпотполн начин, постојано и истрајно во тоа. И нè поттикнува на делење од она што ни го даде на располагање, т.е. од она што ви е дадено да го користите – како заем – без да ви се побара надомест за тоа. Па сето тоа богатство беше во Мои раце, а потоа ви го дадов, да биде кај вас. Потоа Возвишениот нè упатува како да го употребуваме богатството коешто ни е дадено на располагање во покорност на Возвишениот Аллах, а ако тоа не го направиме нè очекува полагање на сметка, и казна за неизвршувањето на обврската кон тоа богатство. Зборовите на Возвишениот: **„Од тоа што Тој ви го дал да го наследите“** – тука се укажува на тоа дека и тебе некој ќе те наследува – замени – па можеби тој што ќе те замени ќе биде покорен кон Аллах во врска со тоа богатство, па ќе биде посрекен од тебе со тоа што Аллах му дал, или ќе биде непокорен на Аллах, па ќе му бидеш помошник во грешењето и непријателството. Пренесува имамот Ахмед од Абдулах ибн Шихир дека рекол: *„Дојдов кај Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., а тој читаше од Куранот: (Елхаку муттекасур), Ве окупира натпреварувањето во умножувањето на богатството“* и рече: *„Човекот вели мојот имот, мојот имот. А што имаш, о, сине Адемов од твојот имот, освен она што го изеде па го уништи, што го облече па го искина или што го даде како садака и тоа си отиде?“* Го пренесува и имамот Муслим од Шубе со додатокот: *„а сè друго освен тоа; ти ќе замине, оставајќи го на други луѓе.“*

Зборовите на Возвишениот: *„Бидејќи тие од вас што ќе веруваат и што ќе даваат ги чека голема награда“* – поттикнување во иман-верување и поделување во покорност, потоа вели Возвишениот: *„Што ви е што не верувате во Аллах? Пратеникот ве повикува да верувате во Господарот свој“* – т.е. па што ве спречува од верување, а Аллаховиот Пратеник е меѓу вас, ве повикува да верувате, објаснувајќи ви со јасни докази и аргументи за вистинитоста на тоа со што ви дошол (она кон што ве повикува). Во Сахихул-Бухари стои: *„Еден ден Аллаховиот пратеник ги запраша Асхабите: „Кои верници ви се најчудни, според верувањето кое го имаат?“ Рекоа: „Мелецитите“ Одговори алејхи селам: „Како да не веруваат кога тие се кај својот господар?“ потоа рекоа: „Веровесниците.“ Рече: „Па како да не веруваат кога ним им доаѓа објавата?“ Рекоа: „Тогаш ние.“ Рече: „Како да не верувате кога јас сум меѓу вас? Меѓутоа, се восхитувам на иманот на*

верниците кои ќе дојдат по вас, ќе најдат страници – запишан Аллахов говор – во којшто ќе веруваат.³⁰ Зборовите на Возвишениот: „А Тој веќе зеде завет од вас“ – значи, заклетвата на верност дадена на Аллаховиот пратеник с.а.в.с, и Зборовите на Возвишениот: „Тој на Својот роб му објавува јасни ајети“ – т.е. јасни докази, јасни цврсти аргументи. „За да ве изведе од темнините на светлина“ – т.е. од мракот на незнаењето и неверството кон светлината на знаењето и верувањето. „А Аллах навистина е Благ и Милостив кон вас“ – т.е. ви објави книги ;ви испрати пратеници. Потоа ве поттикнува да делите на Неговиот пат, па Возвишениот вели: „И што ви е што одбивате да трошите на Аллаховиот пат, а на Аллах Му припаѓа наследството на небесата и Земјата?“ – т.е. не плашете се од сиромаштија, затоа што оној во чија сопственост е богатството на небесата и земјата ќе ви го надомести тоа што сте го поделиле. Зборовите на Возвишениот: „Не се еднакви тие меѓу вас кои даваа прилози пред победата и лично се бореа“ – т.е. пред ослободувањето ситуацијата беше премногу тешка, па во тоа време немаше вистински верници освен скриените, а по ослободувањето исламот јасно блесна и масовно се рашири, луѓето почнаа да влегуваат во Аллаховата вера во групи. Затоа вели и Возвишениот: „Тие се на повисок степен од тие што после тоа даваа прилози и лично се бореа, а Аллах на сите им ветува најубава награда.“ Мнозинството на исламските научници се на ставот дека со „ослободувањето“ овде се мисли на Мека, додека Шаби и други се на ставот дека се мисли на „Спогодбата на Худејбије“. Како аргумент за овој став го земаат пренесувањето на имамот Ахмед од Енес дека рекол: „Се одвиваше дијалог помеѓу Халид ибн Велид и Абдурахман ибн Ауф, во којшто Халид му рече на Абдурахман: „Далеку заминавте од нас поради деновите во кои нè претекнавте“, па дознавме дека овој разговор допрел до Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. на што тој рекол: „Оставете ми ги намира моите асхаби, се колнам во оној во чија рака е мојава душа, кога би поделиле злато од вашиот имот (садака) колку што е планинта Ухуд или колку други планини, не би ги достигнале нивните дела. А познато е дека Халид ибн Велид – за кого станува овде збор – го прифатил исламот помеѓу Худејбије и Фетху Меке (ослободувањето на Мека)“. Во веродостојно предание стои дека Аллаховиот Пратеник рекол: „Немојте да ми ги пцуете моите асхаби, се колнам во оној во чија рака е мојава душа, кога некој од вас би поделил злато колку што е планината Ухуд, не би ја достигнал ниту нивната половина.“

³⁰ Види го во поглавјето Ел Бекара ајетот: „оние кои веруваат во гајбот(невидливото)“

Зборовите на Возвишениот: „А Аллах на сите им ветува најубава награда“ – значи ги опфаќа и оние што делеа пред и по ослободувањето на Мека. Секој од нив ќе има награда за направеното дело, иако ќе постои разлика во вредноста на наградата. Токму затоа, и Возвишениот вели: „Аллах добро го знае тоа што го правите“. Токму поради неговото знаење, различно ги наградува, оние кои делеа пред ослободувањето и се бореа на неговиот пат, и оние кои го направиле тоа по ослободувањето, а сето тоа поради неговото знаење, за целта и потполната искреност на првите, нивното делење на патот на Аллах и тоа во тешка ситуација на беда, сиромаштија, теснотија и немање. Се вели во хадис: „Дирхемот претекнал сто илјади.“. Без сомнение, кај верниците, искрениот Ебу-Бекр р.а. има најголем удел од овој ајет, затоа што тој е првенец којшто го практикувал овој ајет во однос на останатите народи, и целиот свој имот го поделил на патот на Аллах, барајќи го како награда само лицето Аллахово, а за тоа никој на овој свет не би можел да го награди. Зборовите на Возвишениот: „Кој е тој што доброволно ќе Му даде заем на Аллах“ – тоа е делење на патот на Аллах со искрен ниет, а цврстата искрена одлучност влегува во општото значење на овој ајет. Пренесува ибн ебу Хатим од Абдулах ибн Месуд р.а. дека рекол: „Кога беше објавен овој ајет: *Кој е тој што доброволно ќе Му даде заем на Аллах за Тој многукратно да му го врати*‘, Ебу-Дахдах ел Енсари рекол: „О, Аллахов Пратенику, зарем навистина Аллах бара од нас заем?“ Пратеникот одговорил: „Да, о, Ебу Дахдах.“ „Дај ми ја твојата рака, о, Аллахов Пратенику“ рекол Ебу Дахдах, при што тој ја испружил својата рака, а ебу Дахдах рекол: „Јас на мојот Господар му ја давам на заем целата моја плантажа.“, а поседувал плантажа од шестотини палми. Неговата сопруга Уму-Дахдах заедно со нивните деца биле во таа плантажа кога дошол Ебу-Дахдах и ја повикал: „О, Уму-Дахдах“, Ти се одзивам“, одговорила таа, а потоа тој рекол: „Излези, оваа плантажа ја дадов на заем на мојот Возвишен Господар“, а во друго предание стои дека таа одговорила: „Успешна трговија, голема добивка си заработил од оваа трговија, о, Ебу-Дахдах.“, а потоа ги извадила своите деца надвор од плантажата, заедно со сите свои работи, на што Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.рекол: „Колку ли само обилни, преполни палмини дрвја за Ебу-Дахдах во ценетот.“, а во друго предание стои: „За Ебу-Дахдах во ценетот ќе има посебно украсена палма; жилите на палмата ќе бидат од бисери и скапоцени камења.““

يَوْمَ تَرَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ يَسْعَى نُورُهُمْ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ بُشْرَاكُمُ الْيَوْمَ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٢﴾ يَوْمَ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ لِلَّذِينَ آمَنُوا انظُرُونَا نَقْتَبِسْ مِنْ نُورِكُمْ قِيلَ ارْجِعُوا وَرَاءَكُمْ فَالْتَمِسُوا نُورًا فَضُرِبَ بَيْنَهُمْ بِسُورٍ لَهُ بَابٌ بَاطِنُهُ فِيهِ الرَّحْمَةُ وَظَاهِرُهُ مِنْ قِبَلِهِ الْعَذَابُ ﴿١٣﴾ يُنَادُونَهُمْ أَلَمْ نَكُنْ مَعَكُمْ قَالُوا بَلَىٰ وَلَكِنَّكُمْ فَتَنْتُمْ أَنْفُسَكُمْ وَتَرَبَّصْتُمْ وَارْتَبْتُمْ وَغَرَّتْكُمُ الْأَمَانِيُّ حَتَّىٰ جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ وَغَرَّكُمْ بِاللَّهِ الْغُرُورُ ﴿١٤﴾ فَالْيَوْمَ لَا يُؤْخَذُ مِنْكُمْ فِدْيَةٌ وَلَا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مَأْوَاكُمُ النَّارُ هِيَ مَوْلَاكُمْ ۖ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿١٥﴾

„На Денот кога ќе видиш како пред верниците и верничките, и од нивната десна страна, светлото нивно ќе се движи: „Блазе си ви денес: цететски градини, низ кои реки течат, во коишто вечно ќе живеете – тоа е голем успех!“ (12) На Денот кога лицемерите и лицемерките ќе им велат на верниците: „Причекајте нè за да се послужиме со светлото ваше!“ – „Вратете се назад, па друго светло побарајте!“ – ќе се рече. И помеѓу нив ќе се постави преграда која ќе има врата; во неа ќе биде милоста, а вон неа страдањето. (13) „Зарем не бевме со вас?“ – ќе ги довикуваат. – „Бевте,“ – ќе одговорат – „но се доведовте во искушение, го исчекувавте нашето уништување, имавте сомнеж (во верата) и пустите желби ве залажуваа, сè додека не дојде Аллаховата наредба, а шејтанот ве измами во врска со Аллах. (14) Денес никаква откупнина нема да се прими од вас, а ниту од тие што не веруваа; огнот ќе биде живеалиште ваше, тој токму ви одговара, а тој е ужасно живеалиште! (15)“

Возвишениот Господар нè известува за состојбата на искрените вистински верници, дека на Судниот ден пред нив ќе се протега светлина, којашто ќе им го осветлува патот според нивните дела, како што вели Ибн-Месуд коментирајќи го ајетот кој гласи: „На Денот кога ќе видиш како пред верниците и верничките, светлото нивно ќе се движи“ – Вели: „Според нивните дела ќе поминуваат на мостот ‚Сират‘, светлината на некои од нив ќе биде како планина; на некои пак како палма; на некои други пак како човек исправен, а оние со минимална светлина ќе бидат оние чија светлина ќе биде во нивниот палец, еднаш ќе светне-еднаш ќе гасне.“ Го пренесува Ибн ебу-Хатим и Ибн-Џерир.

Зборовите на Возвишениот: „и од нивната десна страна“ – Ед-Дахак вели: тоа се оние на кои книгата ќе им биде дадена во нивните десни раце, како што вели Возвишениот: „Тие на кои ќе им се даде книгата нивна во десната рака.“

Зборовите на Возвишениот: „Блазе си ви денес: џенетски градини, низ кои реки течат“ – т.е. за вас радосна вест, ве чекаат градини низ кои реки ќе течат. „во коишто вечно ќе живеете“ – т.е. засекогаш ќе останете во нив „тоа е голем успех!“

Зборовите на Возвишениот: „На Денот кога лицемерите и лицемерките ќе им велат на верниците: „Причекајте нè за да се послужиме со светлото ваше!““ – ова е известување од страна на Возвишениот Господар за она што ќе се случува на Судниот ден, од страшни вознемирувачки ситуации, големи стресови и ужасни критични состојби, на тој ден никој нема да се спаси освен оној кој верувал во Аллах и во Неговиот Пратеник, ги извршувал Аллаховите наредби и се дистанцирал, го напуштал она што Аллах го забранил. Се пренесува од Ибн-Абас: кога луѓето ќе бидат во мрак на Судниот ден, Аллах ќе испрати светлина, кога верниците ќе ја здогледаат светлината ќе се упатат кон неа. Таа светлина ќе им биде водич на верниците се до џенетот, кога дволичните ќе ги здогледаат верниците како се движат кон светлината, ќе ги следат, но тогаш Возвишениот Аллах ќе ги остави дволичните во потполн мрак, и тогаш тие ќе речат: „Причекајте нè за да се послужиме со светлото ваше!“ – ние навистина бевме со вас во дуњалукот, тогаш верниците ќе речат: „Вратете се назад, па друго светло побарајте!“ – од каде што дојдовте, од мракот, и таму побарајте си светлина. Пренесува Ебу ел-Касим ет-Таберани од Ибн-Абас дека кажал: Аллаховиот Пратеник рече: „Навистина Возвишениот Аллах ќе ги повикува луѓето на Судниот ден со нивните имиња – а Тој ќе биде скриен од своите робови – и на секој верник и секој дволичен ќе му даде светлина сè до мостот Сират, а кога ќе се искачат на Сират мостот, Возвишениот Аллах ќе им ја одземе светлината на дволичните мажи и жени, па ќе речат: причекајте нè да се послужиме со вашата светлина, а верниците ќе речат: „Господару наш, потполни го нашето светло“, и тогаш никој никого нема да спомне.“ Зборовите на Возвишениот: „И помеѓу нив ќе се постави преграда која ќе има врата; во неа ќе биде милоста, а вон неа страдањето“ –Хасан и Катаде велат: тоа е сид помеѓу џенетот и џехенемот, а Абдурахман ибн Зејд ибн Еслем вели дека тоа е она за што вели Возвишениот: „Помеѓу нив ќе има бедем“ – вака се пренесува и од Муџахид, рахимехуллах, како и многу други, а што всушност и е исправен став.

„Во неа ќе биде милоста“ – т.е. ценетот и сè што е во него. „А вон неа страдањето“ – т.е. огнот. Ова е став на Катаде и Ибн-Зејд и други. Овде сака да се каже дека ќе биде поставена преграда за да ги раздвои верниците од дволичните. Кога ќе стигнат верниците до таа преграда ќе влезат преку нејзината врата, а кога ќе влезат сите до последниот, оваа врата ќе се затвори и ќе останат дволичните пред неа, збунети во мрак и страдање, како што беа во дуњалукот во неверство, незнаење и сомнеж. „Зарем не бевме со вас?“ – т.е. дволичните ќе довикуваат по верниците, зарем не бевме со вас на дуњалукот, зарем не присуствувавме на заеднички собири, во џемат, стоевме заедно со вас на Арефат, учествувавме во битки и останатите должности ги извршувавме заедно со вас? „Бевте“ – т.е. верниците ќе одговорат дека навистина бевте заедно со нас. „но се доведовте во искушение, го исчекувавте нашето уништување, имавте сомнеж (во верата) и пустите желби ве залажуваа“ – некои од првите генерации (селеф) велат: т.е. се доведовте во искушение поради уживањата и гревовите, страстите и го одложувавте покајанието за подоцна и подоцна, и сè повеќе се оддалечувавте од вистината и нејзините следбеници. „имавте сомнеж“ – т.е. во оживувањето по смртта. „И пустите желби ве залажуваа“ – т.е. рековте: „ќе ни биде простено“, а според друго толкување: ве излажа дуњалукот. „сè додека не дојде Аллаховата наредба“ т.е. сè уште сте во истата состојба сè додека не ви дојде смртта. „А заводникот ве измами во врска со Allah“. – т.е. шејтанот. Ова обраќање на верниците кон дволичните би значело: бевте со нас присутни со вашите тела, но не и со вистински искрени намери ниту со вашите срца, напротив, бевте во неодлучност и сомнеж, се преправавте пред луѓето за да ве гледаат како верници и Allah многу малку го спомнувавте. Овој говор на верниците не претставува контрадикторност со нивниот говор, за кој Возвишениот Господар нè известува велејќи, а Неговиот говор е највистиниот говор: „Секоја душа е залог на тоа што го стекнала, освен тие на десната страна, тие во џенетските градини ќе се распрашуваат за злосторниците: „Што ве доведе во Секар?“, Не бевме“ – ќе речат – „од тие што клањаа и од тие што сиромашните ги хранеа, и во безделништво со безделниците се впуштавме, и Судниот ден го негиравме, сè додека смртта не ни дојде.““ (Куран: Ел Мудесир, 38-47) Овој говор на џенетлиите упатен кон џехенемлиите ќе биде во форма на прекор и погрдување. Потоа вели Возвишениот: „Ним посредувањето на посредниците нема да им користи.“, како што вели токму овде: „Денес никаква откупнина нема да се прими од вас, а ниту од тие што не веруваа“ – т.е. доколку некој од

вас би дошол со злато колку целата земја, и уште дупло толку злато, за да се откупи од казната Аллахова со тоа злато, не би се примило од Него. Зборовите на Возвишениот: „огнот ќе биде живеалиште ваше“ – т.е. вашата последна дестинација (конечно место). Зборовите на Возвишениот: „Тој токму ви одговара“ – т.е. најадекватно место за вас, поради вашето неверување и вашиот сомнеж, а огнот е ужасно живеалиште.

أَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ وَلَا يَكُونُوا كَالَّذِينَ أُوتُوا
الْكِتَابَ مِنْ قَبْلُ فَطَالَ عَلَيْهِمُ الْأَمَدُ فَقَسَتْ قُلُوبُهُمْ ۖ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿١٦﴾ اَعْلَمُوا
أَنَّ اللَّهَ يُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا ۚ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١٧﴾

„Зарем не е време срцата на верниците да омекнат кога се спомнуваат
Аллах и Вистината која се објавува, и тие да не бидат како оние на
коишто уште одамна им е дадена Книгата, па срцата нивни, бидејќи
помина многу време, сурови станаа и многу од нив се непослушни
грешници. (16) Знајте дека Allah ѝ дава живот на веќе мртвата земја!
Ние ви ги објаснуваме доказите за да разберете. (17)“

Возвишениот вели: „Зарем не е време срцата на верниците да омекнат
кога се спомнува Allah“ – т.е. не дојде ли моментот нивните срца да постанат
благи и нежни кога ќе се спомне Возвишениот Allah, при поука, при слушање
на Куранот па да го простудираат и да го сфатат, па да го следат послушно. Ибн-
Абас вели: „Навистина Allah им даде време на верничките срца, па ги укори
на почетокот од тринаесетатта година, откако започна објавувањето на Кура-
нот, па е објавен овој ајет. Пренесува Ибн ебу-Хатим, а потоа го наведува тој и
Муслим од Ибн-Месуд којшто вели: „Временскиот интервал помеѓу нашето
прифаќање на исламот и објавата на овој ајет во кој нè укорува Возвишениот,
не изнесуваше повеќе од четири години.“ Вака го пренесува Муслим на крајот
од книгата, а исто го бележат и Ен-Несаи, Ибн-Маџе и Ел-Безар од Ибн-Месуд.

Зборовите на Возвишениот: „и тие да не бидат како оние на коишто уште
одамна им е дадена Книгата, па срцата нивни, бидејќи помина многу време,
сурови станаа“ – Возвишениот Allah им забрани на верниците да наликуваат
– да ги имитираат – оние на кои им е дадена книга пред нив, Евреите и христи-
јаните, коишто со текот на времето, по долг период ја променија Allahовата
книга која беше во нивните раце, ја продадоа Allahовата книга за ефтина цена,

за овосветска корист, запоставувајќи ја Аллаховата книга позади нивниот грб, почнаа да прифаќаат различни мислења, почнаа да следат луѓе – земајќи ги свештениците и монасите за свои божества, оставајќи го Возвишениот Allah, и тогаш постанаа тврди нивните срца, не примајќи поука, ниту пак нивните срца смекнаа со ветувањето на наградата, ниту со закана од казна. **„и многу од нив се непослушни грешници“** – т.е. во нивните дела, па и нивните срца се расипаа, а делата им пропаднаа. Како што вели Возвишениот: **„Но, бидејќи заветот свој го прекршија, Ние ги проколнавме и срцата нивни крути ги сторивме. Тие, зборовите од местото на кое што беа ги отстрануваа, а добар дел од тоа со што беа опоменувани го изоставија.“** (Куран: Ел Маида, 13) Затоа Возвишениот забрани да наликуваме на нив (да ги имитираме) – без разлика – во нешто од основните, примарните работи или во нешто од споредните, секундарните работи. Зборовите на Возвишениот: **„Знајте дека Allah ѝ дава живот на веќе мртвата земја! Ние ви ги објаснуваме доказите за да разберете.“** – овде се укажува на тоа дека Возвишениот Allah ги омекнува-разнежува стврднатите срца, и ги упатува на правиот пат по нивното талкање, ги отстранува грижите по нивната тешкотија. Како што ја оживува мртвата земја со благодарен дожд, исто така ги оживува-упатува стврднатите срца со јасни курански докази и аргументи, внесува светлина во срцата откако беа згаснати, па Славен да биди оној кој упатува кого сака по заблудата, славата нему му припаѓа, тој е Мудар, Праведен, Благ и за се известен.

إِنَّ الْمُصَّدِّقِينَ وَالْمُصَدِّقَاتِ وَأَقْرَضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا يُضَاعَفُ لَهُمْ وَلَهُمْ أَجْرٌ
 كَرِيمٌ ﴿١٨﴾ وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ ۖ وَالشُّهَدَاءُ عِنْدَ رَبِّهِمْ لَهُمْ
 أَجْرُهُمْ وَنُورُهُمْ ۖ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿١٩﴾

На тие што ќе даваат милостина и зекат, од мажи и жени, и коишто доброволно на Allah заем ќе Му даваат – многукратно ќе им се врати и нив ги чека благородна награда. (18) Тие што веруваат во Allah и во Пратениците Негови – тие се искрени! А на шехидите (мачениците) – нивната награда и светлото нивно им припаѓа кај нивниот Господар! А тие што нема да веруваат и кои доказите Наши ќе ги негираат, тие ќе бидат жители на Огнот. (19)“

Возвишениот нè известува за наградата на оние кои ги помагаат со своите богатства оние на кои им е потребна помош, сиромашните и бездомниците, **„и коишто доброволно на Аллах заем ќе Му даваат“** – т.е. оние кои даваат со искрен ниет, барајќи го само задоволството Аллахово, не очекувајќи награда ниту благодарност од оние на кои му помагаат, затоа Возвишениот вели: **„Многукратно ќе им се врати“** – т.е. за направеното добро десетократно повеќе наградува, а таа награда може да достигне, да се зголеми и до седумстотини пати, и над сето тоа; **„И нив ги чека благородна награда.“** – т.е. убава обилна награда, благородно сврталиште и прекрасно живеалиште. Зборовите на Возвишениот: **„Тие што веруваат во Аллах и во Пратениците Негови – тие се искрени!“** – Ги опишува оние кои веруваат во Аллах и неговиот Пратеник с.а.в.с. дека тие се токму вистинските искрени кај својот Господар, и тие се три категории; оние кои делат, искрените и шехидите, како што вели Возвишениот: **„Тие што им се покорни на Аллах и на Пратеникот, ќе бидат во друштвото на веровесниците, праведниците, шехидите и добрите луѓе“** (Куран: Ен Ниса, 69) Овде Возвишениот ги раздвоил искрените (праведниците) од шехидите, што покажува дека станува збор за две групи на луѓе, а нема сомнеж дека искрениот (праведниот) е на повисок степен од шехидот. Како што пренесува Малик ибн-Енес, рахимехулах, во своето дело Ел-Мувата од Ебу-Сеид ел-Худри дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„ Навистина џенетските жители ќе можат да ги гледаат оние со посебни џенетски соби – кои ќе бидат над нив – како што ги гледате блескавите ѕвезди на небото, од исток или запад, како се одликуваат едни во однос на други.‘ Некој запрашал: ‘О, Аллахов Пратенику тоа се позициите на Веровесниците кои не може да ги достигне никој освен нив?’ Сигурно дека може.‘* – одговорил Пратеникот с.а.в.с., *се колнам во оној во чија рака е мојава душа, (можат да ги достигнат тие позиции) луѓето кои веруваат во Аллах и цврсто веруваат во Аллаховите Пратеници.*“ Овој хадис го бележи и Бухари и Муслим.

Зборовите на Возвишениот: **„А на шехидите (мачениците) – кај нивниот Господар!“** – т.е. во џенетските благодати како што се пренесува во двете сахих преданија: *„Навистина душите на шехидите во џенетот ќе бидат во внатрешноста на зелените птици, коишто ќе летаат во џенетските градини каде ќе посакаат, потоа ќе се повлекуваат кон кандилите, а Аллах ќе ги набљудува и ќе ги запраша: ‘Што посакувате?!’ Ќе одговорат: ‘Сакаме да бидеме вратени на дуњалукот, да се бориме во Твоето име и да бидеме убиени како што*

бевме првиот пат убиени.‘, па ќе одговори Возвишениот: Јас веќе одлучив, тие таму да не се враќаат.“

Зборовите на Возвишениот: „**нивната награда и светлото нивно им припаѓа кај нивниот Господар!**“ – т.е. за нив ќе има голема награда кај својот Возвишен Господар, и огромно светло коешто ќе осветлува пред нив, а јачината на светлината ќе се разликува сразмерно со нивните дела кои ги работеле во дуњалукот, а Возвишениот Аллах најдобро знае. Откако ги спомна среќните и нивните живеалишта, ги спомнува и несреќните и ја појаснува нивната состојба.

اعْلَمُوا أَنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهُمْ وَزِينَةٌ وَتَفَاخُرٌ بَيْنَكُمْ وَتَكَاثُرٌ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ ۗ كَمَثَلِ غَيْثٍ أَعْجَبَ الْكُفَّارَ نَبَاتُهُ ثُمَّ يَهْبِجُ فَتَرَاهُ مُضْفَرًا ثُمَّ يَكُونُ حُطَامًا ۗ وَفِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَغْفِرَةٌ مِّنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٌ ۗ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ ﴿٢٠﴾ سَابِقُوا إِلَىٰ مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا كَعَرْضِ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أُعِدَّتْ لِلَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ ۗ ذَٰلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٢١﴾

„Знајте дека животот на овој свет е игра, и забава, и забавување, и гордо натпреварување меѓу вас, и натпреварување со мноштвото имоти и деца! Пример за тоа е дождот, и растенијата од него ги восхитува сејачите, и тоа, по дождот, станува бујно, но потоа ќе го видиш пожелтено и потоа бива исушено. На оној свет има тешко страдање (за неверниците), а има и прошка и задоволство од Аллах (за верниците). А овосветскиот живот е лажно уживање! (20) Натпреварувајте се за да заслужите кај својот Господар прошка и ценет, простран колку што се пространи небото и Земјата, и подготвен за тие што веруваат во Аллах и во Пратениците Негови. Тоа е Аллаховата благодат којашто ќе му ја даде на тој што Тој сака; а кај Аллах има голема благодат. (21)“

Овде Возвишениот Господар ја опишува слабоста и безвредноста на овој свет, понижувајќи го, вели: „Знајте дека животот на овој свет е игра, и забава, и забавување, и гордо натпреварување меѓу вас, и натпреварување со мноштвото имоти и деца!“ – т.е. тоа е она што можат да го постигнат во овој свет, како што вели Возвишениот: „На луѓето им е забавен копнежот кон страстите, жените, синовите, куповите од злато и сребро, расните коњи, добитокот и

посевите. Тоа се насладувањата од овосветскиот живот; а најубавото место за враќање е кај Аллах!“ Потоа, Возвишениот прави компарација помеѓу животот на овој свет и минливите благодати, па Возвишениот вели: „Пример за тоа е дождот“ – тоа е дождот кој доаѓа откако луѓето изгубиле секаква надеж дека ќе заврне, како што вели Возвишениот: „Тоа е Тој што го спушта дождот кога тие ќе загубат секаква надеж.“

Зборовите на Возвишениот: **„и растенијата од него ги восхитува сејачите“** – т.е. им се допаѓа на сејачите успевањето на тие растенија, па како што им се допаѓа тоа на сејачите, исто така на неверниците им се допаѓа овосветскиот – дуњалучки живот, а тоа се луѓе на кои најмногу го сакаат овај свет, и тие се оние кои најмногу тежнеат по него. **„и тоа, по дождот, станува бујно, но потоа ќе го видиш пожелтено и потоа бива исушено“** – т.е. ваков е дуњалучкиот живот; прво си млад, потоа средновечен, потоа старец со променет изглед. Откако Возвишениот ја изнесе оваа компарација – а тоа е дека овој свет е како зеленото растение кое потоа пожелтува за на крај да биде исушено – ни укажува на реалноста на овој свет дека брзо ќе помине потсетувајќи нè на неговата минливост. Без сомнение дека ахиретот (идниот свет) е неизбежен, па Возвишениот нè опоменува во врска со овој свет и нè поттикнува на она што е добро во него, па ни вели: **„На оној свет има тешко страдање (за неверниците), а има и прошка и задоволство од Аллах (за верниците). А овосветскиот живот е лажно уживање!“** – т.е. на ахиретот; или ги чека жестока казна или простување и задоволството Аллахово. А што се однесува до животот на овој свет, го заведува секој што се потпира на него сè додека не се убеди дека не постои друг живот освен овој (овосветскиот), и дека нема повторно да бидеме проживевани по смртта, а всушност, овој свет е безвреден и премногу краток во однос на вечната куќа (ахиретот). Пренесува Џерир од Ебу-Хурејре дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Мало растојание во ценетот, колку должината на камшик, е повредно од целиот свет и сè што има во него.“ Овој хадис е забележан помеѓу веродостојните. Пренесува имамот Ахмед од Абдулах дека рекол: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рече: „Навистина ценетот е поблиску на некој од вас отколку врвките на неговите обувки, а и цехенемот исто така.“ Овој хадис го бележи само имамот Бухари во своето дело „Ер-Рикак“. Овој хадис е доказ за тоа колку се блиску до човекот доброто и злото, па затоа нè поттикнува да побрземе со правење на добрини и што повеќе покорност кон Аллах и напуштање на Аллаховите забрани. Па Возвишениот ни вели: **„Натпреварувајте се за да заслужите кај својот Господар прошка и ценет, простран колку**

што се пространи небото и Земјата“ – овде целта се небесата и земјата³¹ заедно. И зборовите на Возвишениот: „И подготвен за тие што веруваат во Аллах и во Пратениците Негови. Тоа е Аллаховата благодат којашто ќе му ја даде на тој што Тој сака; а кај Аллах има голема благодат.“ – т.е. тоа е она што Возвишениот го подготвил за нив од својата благодат, дарежливост и добрина кон нив. Го молиме Возвишениот да ни даде успех да стигнеме до тоа, и да ни подари од својата благодат, дарежливост и добрина, Славен и Возвишен, високо над сè е Неговата големина, нема друго божество достоино за обожување, ниту господар достоин за обожување освен Него.

مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي أَنْفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ مِّن قَبْلِ أَنْ نَبْرَأَهَا ۗ إِنَّ
ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٢٢﴾ لَّكَيْلًا تَأْسَوْا عَلَىٰ مَا فَاتَكُمْ وَلَا تَفْرَحُوا بِمَا آتَاكُمْ ۗ وَاللَّهُ
لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ﴿٢٣﴾ الَّذِينَ يَتَخَلَوْنَ وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبُخْلِ ۗ وَمَنْ يَتَوَلَّ
فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿٢٤﴾

„Нема неволја која ќе ја погоди Земјата и вас, а која не е, пред да ја дадеме, запишана во Книгата – тоа за Аллах е навистина лесно (22) за да не тагувате по тоа што ви одминало, а и да не се радувате премногу на тоа што Тој ќе ви го даде. Аллах не сака никакви прекумерни трошачи, фалбации, (23) коишто се скржави и кои од луѓето бараат скржавост. А оној кој не сака да дава – па, Аллах е навистина независен и достоин за благодарност. (24)“

Возвишениот нè известува за својата претходна одредба, во врска со своите созданија, и тоа уште пред да ги создаде, па вели: „Нема неволја која ќе ја погоди Земјата и вас“ – т.е. во хоризонтот (универзумот) и во самите вас, „а која не е, пред да ја дадеме, запишана во Книгата“ – т.е. уште пред да почнеме

³¹ На некои им се причинува дека џенетот е на небесата односно во нивен склоп, тоа им претставува проблем и сомнеж...па велат: „Ако пространствата на џенетот би биле колку ширината на земјата и небесата, тогаш кога џенетот би бил во небесата, што би останало од небесата?“ Одговор: „Џенетот не се наоѓа на небесата ниту во ниеден степен од нив, напротив, џенетот е самостојно создание, одделно од небесата, ширината на џенетот е колку земјата и небесата заедно, и се наоѓа над небесата, а негов покрив е престолот на Милостивиот, како што е наведено во веродостојните преданија, па ако се сфати ова... би биле отстранети сите недоразбирања.“

со создавањето на светот и живите суштества. Катаде вели: „**Нема неволја која ќе ја погоди Земјата**“ – тоа е сушата; „**ниту вас**“ – разновидни болести. Вели Катаде: доставено ни е дека нема некој да го погоди гребнатица од дрво, ниту незгода во ногата, ниту затреперување на вените, а тоа да не биде поради грев. А она што Аллах го простува е многу повеќе. Овој почесен ајет е од огромно значење, затоа што е од најдобрите аргументи против кадериите, кои го порекнуваат Аллаховото претходно знаење. Пренесува Муслим во својот сахих од Абдулах ибн-Амр ибн ел-Ас, којшто вели: „*Го слушнав Аллаховиот Пратеник како вели: „Аллах ја одредил судбината педесет илјади години пред да ги создаде небесата и земјата, а Ибн-Векеб додава „а престолот Негов беше над вода.“* Го пренесува Тирмизи и го оценува како хасенун сахих.

Зборовите на Возвишениот: „**Тоа за Аллах е навистина лесно**“ – т.е. Аллаховото знаење за нештата, уште пред тие да постојат и да бидат запишани, се совпаѓа со тоа што ќе се случува во свое време, и сето тоа е лесно за Возвишениот Аллах, затоа што знае што било и што ќе биде, и што не било и кога би било како би било. А што се однесува до зборовите на Возвишениот: „**За да не тагувате по тоа што ви одминало, а и да не се радувате премногу на тоа што Тој ќе ви го даде.**“ – т.е. ве подучивме со нашето претходно знаење – пред нештата да бидат – и претходно запишување на нештата уште пред тие да постојат, и нашето одредување на нештата пред да ги има, за да знаете дека она што ве погодило не можеше да ве одбегне, и она што ве одбегна не можело да ве погоди, па не тагувајте по она што ве одминало, затоа што да беше одредено нешто, тоа и ќе се случеше. „**А и да не се радувате премногу на тоа што Тој ќе ви го даде**“ – т.е. на тоа што ќе ви дојде – што тој ќе ви го даде – т.е. немојте да бидете горделиви пред другите луѓе за богатите кои Аллах ви ги подарил, затоа што тоа не е поради вашето залагање ниту поради вашиот труд, туку тоа е од одредбата Аллахова за вас и Аллахов богат кон вас. Па не ги земајте Аллаховите богатии арогантно и горделиво, за да се фалите со нив пред луѓето. Затоа Возвишениот вели: „**Аллах не сака никакви прекумерни трошачи, фалбаци**“ – т.е. горделиви пред луѓето, правејќи се воздигнати над нив. Меѓутоа, наше е да ја направиме радоста благодарност, а тагата трпение. Потоа Возвишениот вели: „**Кошто се скржави и кои од луѓето бараат скржавост**“ – т.е. скржави се во она што им е пропишано и тоа е нивна должност, и ги поттикнуваат другите луѓе на тоа, „**А оној кој не сака да дава**“ – т.е. ќе му сврти грб на наредбата Аллахова и покорноста кон него, „**Па, Аллах е навистина**

независен и достоин за благодарност“ – како што вели Возвишениот раскажувајќи за Муса а.с. „И Муса уште рече: „Ако бидете неблагодарни и вие и сите други на Земјата, па Аллах навистина не е зависен од никого и тој е Единиот достоин за благодарност.“ (Куран: Ибрахим, 8)

لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ ۗ وَأَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ مَن يَنْصُرُهُ وَرُسُلَهُ بِالْغَيْبِ ۗ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٢٥﴾

„Ние Пратениците Наши со јасни докази ги праќавме и по нив Книга и Мерка – правда праќавме, за луѓето да постапуваат праведно – а железото го создадовме, во кое има голема моќ и кое на луѓето им користи – и за да укаже Аллах на тие што ја помагаат верата Негова и пратениците Негови кога не Го гледаат. Аллах, навистина, е Моќен и Силен. (25)“

Возвишениот вели: „Ние Пратениците Наши со јасни докази ги праќавме“ – т.е. со чуда, докази и цврсти аргументи, „И по нив книгата ја објавувавме“ – т.е. веродостојно пренесено, „и правда“ – т.е. праведност, а тоа е вистината за која сведочат разумните, „За луѓето да постапуваат праведно“ – т.е. со вистината и праведноста, а тоа е следење на пратениците во она што го наредуваат и забрануваат. Тоа е вистината, по која не постои друго освен заблуда, како што вели Возвишениот: „Зборовите на Господарот твој се врв на вистината и правдата; Неговите зборови никој не може да ги измени и Тој сè слуша и сè знае.“ т.е. врв на вистината; во известувањето, правдата; во наредбите и забраните.

Зборовите на Возвишениот: „А железото го создадовме, во кое има голема моќ“ – т.е. железото го направивме како опомена да ги уплашиме оние кои ја негираат вистината и упорно се спротивставуваат, откако им се доставени доказите. Затоа Мухамед с.а.в.с. остана во Мека откако му дојде објавата, тринаесет години, а поглавјата што му беа објавувани во овој период – мекански поглавја – речиси сите се карактеризираат како расправа со многубошците и објаснување на тевхидот (монотеизмот). Откако им беа доставени доказите на оние кои се спротивставија, Аллах ја пропиша хиџрата – преселбата поради Аллах – и им нареди борба со сабји, убивање и уништување на оние кои се противат на Куранот, го порекнуваат и упорно се противат. Затоа Возвишениот вели: „Во кое има голема моќ“ – значи оружје; како што се сабјите, копјата,

мечевите, наострените стрели, панцирите и слично. „И кое на луѓето им користи“ – т.е. во нивниот живот како што се: плуговите, секирите, теслите, пилите, инструментите за ткаење и земјоделие, готвење и печење и многу други од кои луѓето имаат потреба.

Зборовите на Возвишениот: „И за да укаже Аллах на тие што ја помагаат верата Негова и пратениците Негови кога не Го гледаат“ – т.е. оние чија намера во наоружувањето – одејќи во борба – е помагање на Аллаховата вера и неговиот пратеник. „Аллах, навистина, е Моќен и Силен“ – го потпомага оној кој ја помага верата Аллахова, а Тој нема потреба за помош од луѓето, а ја пропиша борбата на Аллаховиот пат за да ве искуша едни со други.

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا وَإِبْرَاهِيمَ وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِمَا النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ ۖ فَمِنْهُمْ مُهْتَدٍ ۖ وَكَثِيرٌ مِّنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٢٦﴾ ثُمَّ قَفَّيْنَا عَلَىٰ آثَارِهِم بِرُسُلِنَا وَقَفَّيْنَا بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَآتَيْنَاهُ الْإِنجِيلَ وَجَعَلْنَا فِي قُلُوبِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ رَأْفَةً وَرَحْمَةً وَرَهَابَانِيَّةً ابْتَدَعُوهَا مَا كَتَبْنَاهَا عَلَيْهِمْ إِلَّا ابْتِغَاءَ رِضْوَانِ اللَّهِ فَمَا رَعَوْهَا حَقَّ رِعَايَتِهَا ۖ فَآتَيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا مِنْهُمْ أَجْرَهُمْ ۖ وَكَثِيرٌ مِّنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٢٧﴾

„Ние Нух и Ибрахим ги пративме и на некои од потомците нивни веровесништво и објава им дадовме; некои од потомците нивни се на Вистинскиот пат, а многу од нив се непослушни грешници. (26) Потоа, по нив, еден по друг Нашите Пратеници ги пракавме, додека Иса, синот Мерјемин, не го пративме, кому Инџилот му го дадовме, а во срцата на следбениците негови благост и сомилост влеавме, додека монаштвото тие самите, како новотарија го воведоа – Ние не им го пропишавме со желба да се стекне Аллаховото задоволство; но тие за тоа не водат грижа така како што треба, па тие меѓу нив коишто ќе веруваат исправно, ќе ги наградиме, а многу од нив се непослушни грешници. (27)“

Возвишениот нè известува за тоа дека, откако го испратил Нух а.с., исто така и Ибрахим а.с., не објавил ниту една книга од небесата, ниту испратил пратеник, ниту е објавено на човек по нив двајцата, а да не биде од нивната лоза – нивното потекло – сè до последниот пратеник од синовите Израилови, Иса, синот Мерјемин, којшто ја донесе радосната вест за оној кој доаѓа по него, а тоа е Мухамед с.а.в.с., па затоа Возвишениот вели: „Потоа, по нив, еден по друг

Нашите Пратеници ги праќавме, додека Иса, синот Мерјемин, не го пративме, кому Инџилот му го дадовме – тоа е книгата која Аллах му ја објавил нему: **„А во срцата на следбениците негови“** – а тоа се ел-хаваријун (блиските другари негови), **„Благост“** – т.е. мекоост, љубезност, а тоа е скрушеност, **„Сомилост“** – кон созданијата.

Зборовите на Возвишениот: **„Додека монаштвото тие самите, како новотарија го воведоа“** – го воведоа христијанскиот народ, **„Ние не им го пропишавме“** – т.е. ние не му го пропишавме, туку тие од самите себеси, се обврзаа со монаштвото. **„Со желба да се стекне Аллаховото задоволство“** – т.е. Ние не им го пропишавме монаштвото кое сами го измислија, т.е. не им го одредивме како закон, туку им одредивме да имаат желба за постигнување на Аллаховото задоволство. **„Но тие за тоа не водат грижа така како што треба“** – затоа што тие воведоа во Аллаховата вера нешто што Аллах не им го наредил, ниту пак го извршуваат она што самите се обврзаа, тврдејќи дека тоа ќе ги доближи до Аллах, а кон Аллах не може да се приближи освен со она што Тој го пропишал, а не со она што го измислиле луѓето.

Пренесува Ибн ебу Хатим од Ибн-Месуд дека рекол: *„Аллаховиот Пратеник рече: ‚О, Ибн-Месуд.‘ ‚Ти се одзивам, о, Аллахов Пратенику.‘* – одговорил Ибн-Месуд. *Аллаховиот Пратеник прашал: ‚Дали знаеш дека синовите Израилови се поделија на седумдесет и две групи, од кои нема да се спасат освен три групи, тие беа групи кои живеела под власта на владетели, кралеви насилници, по Иса а.с.. Тие повикуваа кон верата Аллахова, и верата со која дојде Иса, синот Мерјемин, па се бореа против насилниците, и беа истрајни и трпеливи во тоа па успеаја да се спасат. Потоа се појави друга група која немаше сила за борба, која исто така беше помеѓу владетели, кралеви насилници, повикуваа кон верата Аллахова и онаа со која бил испратен Иса, синот Мерјемин, па беа убиени и исечени со пили, а потоа запалени, фрлени во оган, меѓутоа беа трпеливи и ќе бидат од спасените. Потоа се појави уште една група која исто така немаше сила за борба, ниту можеа да воспостават правда, па се повлекоа кон планините каде го обожуваа Аллах истакнувајќи монаштво. Тие се токму оние кои се спомнати во ајетот: **„Монаштвото тие самите, како новотарија го воведоа – Ние не им го пропишавме“***

Пренесува хафизот Ебу-Јала од Сехл ибн ебу-Умаме: *„Дека влегле тој и неговиот татко кај Енес ибн Малик во Медина, за време на владеењето на Омер*

ибн-Абдул-Азиз. Енес ибн-Малик клањаше два кратки рекати слично на патник или блиску до тоа, а кога предаде селам од намазот рече: „Аллах да ти се смилува што мислиш за овој намаз, дали е фарз или е нафиле (доброволен)?“ -, Тоа е фарз намаз (пропишан), намаз како што би го извршил и Аллаховиот пратеник, не погрешив ништо освен ако нешто сум направил не знаејќи.“ „Аллаховиот Пратеник велеше: „Не си отежнувајте себеси па и Аллах да ви отежни, навистина има народи кои си отежнаа себеси па и Аллах им отежна. Тоа е остаток на обичаите во манастирите и куќите, монаштво кое сами си го измислија, а ние не им го пропишавме.“ Другиот ден се пробудија и рекоа: „Да се искачине, да погледнеме и да земеме поука.“ Рече: „Да“, па се искачија сите заеднички, кога се најдоа во пусто ненаселено место, населението од тоа место погинаа исчезнаа-изумреа па ги снеса, до темели разурнато и опустошено место, па рекоа: „Дали го познаваш ова место?“ Одговорил: „Она што ми даде до знаење за ова место и жителите кои живееле овде е тоа дека ги уништи развратот и завидливоста. Навистина, завидливоста го гаси светлото на добрите дела, а блудот тоа го потврдува или негира. Окото прави зина, раката, ногата, телото, јазикот, а половиот орган тоа го потврдува или го негира.“

Пренесува имамот Ахмед од Ебу-Саид ел-Худри р.а.: дека му дошол еден човек и му рекол: „ Советувај ме.“, па одговорил: „Ме праша како што го имав прашано Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. уште пред тебе. Те советувам да бидеш богобојазлив, богобојазливоста е главата на секоја работа, должност ти е да се бориш на Аллаховиот пат, тоа е монаштвото во исламот, споменувај го многу Аллах и учи Куран, затоа што тоа е милост за тебе на небесата и спомен твој на земјата.“ Хадисот го бележи само Ахмед, а Аллах најдобро знае.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَآمِنُوا بِرَسُولِهِ يُؤْتِكُمْ كِفْلَيْنِ مِنْ رَحْمَتِهِ وَيَجْعَلْ لَكُمْ نُورًا تَمْشُونَ بِهِ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ۗ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٨﴾ لَيْلًا يَعْلَمُ أَهْلُ الْكِتَابِ أَلَّا يَقْدِرُونَ عَلَىٰ شَيْءٍ مِّنْ فَضْلِ اللَّهِ ۗ وَأَنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٢٩﴾

„О, вие коишто верувате – плашете се од Аллах и во Пратеникот Негов верувајте, Тој Својата двократна милост ќе ви ја подари, и ќе ви даде светло со чија помош ќе одите, и ќе ви прости, бидејќи Аллах простува и милостив е. (28) И нека знаат следбениците на Книгата

дека тие никаква Аллахова благодат нема да добијат, бидејќи благодатта е само во Аллаховата рака – им ја дава на тие на коишто Тој сака; а кај Аллах е најголемата благодат. (29)“

Претходно спомнавме дека во веродостоен хадис се наведува од Ебу-Муса ел-Ешари дека на верниците од ехлул-киتاب (оние на кои им е дадена книга) ќе им биде дадена наградата двократно. Како што е ајетот 54 од поглавјето Ел Касас. Саид ибн-Џубејр вели: „Кога се пофалија ехлул-киتاب дека ќе им биде дадена наградата двократно, Возвишениот Аллах го објави овој ајет во врска со овој умет: **„О, вие коишто верувате – плашете се од Аллах и во Пратеникот Негов верувајте, Тој Својата двократна милост ќе ви ја подари“** – т.е.дупло. **„Од својата милост“** – и уште повеќе им зголемува наградата. **„И ќе ви даде светло со чија помош ќе одите“** – значи, упатство со кое ќе прогледате од слепо и незнаење, **„И ќе ви прости“** – ги одликува со светлина и опрост.“ Вака пренесува Ибн-Џерир. Овој ајет е како Говорот на Возвишениот: **„О, верници, ако се плашите од Аллах, Тој ќе ви подари способност за разделување на вистината од неистината и преку лошите постапки ваши ќе премине и ќе ви прости. А Аллаховата добрина е неизмерна!“** (Куран: Ел Енфал, 29)

Пренесува имамот Ахмед од Ибн-Омер дека рекол: Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рече: „Вашиот пример и примерот на Евреите и христијаните е како некој човек да изнајмил работници па им рекол: „Кој ќе ми работи од сабајле до пладне за кират?“ Па тоа го прифатија Евреите. Потоа прашал: „Кој ќе ми работи од пладне намазот до икиндија намазот за кират?“ Па прифатија христијаните. Потоа праша: „Кој ќе ми работи од икиндија намазот до заоѓањето на сонцето за по два кирата? Па тоа сте вие кои ќе прифатите.“ На ова се налутија Евреите и христијаните па рекоа: „Ние повеќе работиме а имаме помалку плата.“ Пратеникот с.а.в.с. рече: „Дали ви е скратено нешто од вашите плати?“ Одговорија: „Не.“ Рече: „Тоа е мојата благодат и ја давам на кого ќе посакам.““ Пренесува Бу-хари. Вели ибн-Џерир: **„И нека знаат следбениците на Книгата дека тие никаква Аллахова благодат нема да добијат“** – т.е. да се уверат дека не можат да го спречат она што Аллах ќе посака да го даде, ниту може да се даде она што Аллах ќе го спречи.

„Бидејќи благодатта е само во Аллаховата рака – им ја дава на тие на коишто Тој сака; а кај Аллах е најголемата благодат.“

Крај на краткиот коментар на поглавјето „ЕЛ ХАДИД“.

Благодарноста и благодатта Му припаѓаат само на Аллах, и само Аллах е безгрешен.

58. Поглавје – „Ел- Муцаделе“ (Расправа)

Објавено во Медина, има 22 ајета.
(Објавено по поглавјето Ел Мунафикун)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الْبَيْتِ تَجَادُلُكَ فِي زَوْجِهَا وَتَشْتَكِي إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ يَسْمَعُ
تَحَاوُرَكُمَا ۚ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿١﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Аллах ги слушна зборовите на таа што со тебе за својот маж се расправаше и на Аллах Му се жалеше, а Аллах го слуша вашиот меѓусебен разговор, бидејќи Аллах навистина сè слуша и сè гледа. (1)“

Пренесува имамот Ахмед од Аиша р.а. дека рекла: „Благодарноста му припаѓа на Аллах, чијшто слух ги опфаќа сите гласови. Дојде една жена кај Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. да се пожали на својот сопруг, таа разговараше со него, а јас бев на крајот од собата и не слушнав што зборуваше, па Возвишениот Аллах го објави ајетот: **„Аллах ги слушна зборовите на таа што со тебе за својот маж се расправаше...“** (до крајот на ајетот).“ Исто така го пренесува и Бухари во поглавјето „Китабу- тевхид“ го споменува наведениот хадис. Исто така го бележи Ен-Несаи, Ибн-Маџе, Ибн ебу-Хатим, Ибн-Џерир со повеќе синцири на пренесувачи од Ел-Амеш.

Името на спомнатата жена е Хавле бинту Салебе, а нејзиниот сопруг бил Еус ибн-ес-Самит, којшто имал нарушување на мозокот, и кога ќе му се влошела ситуацијата ѝ велел на својата сопруга дека таа му е харам како што му е харам неговата мајка. Пренесува Ибн ебу-Хатим од Аиша р.а. дека рекла: „Благословен е оној чиј слух ги опфаќа сите нешта. Навистина, јас слушнав дел од говорот на Хавле бинту Салебе, а дел не можев да дослушам, таа се жалеше кај Аллаховиот

пратеник на својот сопруг велејќи му: „О, Аллахов Пратенику; ми го јаде богатството, ми ја упропасти младоста, му родив многу деца сè додека не остарив и прекинав да му раѓам деца, па сега ми вели: Ти си ми забранета како и мојата мајка. – Аллаху мој, јас мојата мака кон тебе ја изнесувам.“ Аиша р.а. вели дека не престанала сè додека не слегол Џибрил а.с. со куранскиот ајет: „Аллах ги слуша зборовите на таа што со тебе за својот маж се распрваше...“

الَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنْكُمْ مِمَّا هُنَّ أُمَّهَاتِهِمْ ۖ إِنَّ أُمَّهَاتِهِمْ إِلَّا اللَّائِي
وَلَدْنَهُمْ ۖ وَإِنَّهُمْ لَيَقُولُونَ مُنْكَرًا مِّنَ الْقَوْلِ وَزُورًا ۗ وَإِنَّ اللَّهَ لَعَفُوفٌ غَفُورٌ ﴿٢﴾ وَالَّذِينَ
يُظَاهِرُونَ مِنْ نِّسَائِهِمْ ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا قَالُوا فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ ۖ مِن قَبْلِ أَنْ يَتَمَاسَا ۖ ذَلِكُمْ تُوَعِّدُونَ
بِهِ ۗ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٣﴾ فَمَنْ لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ مِن قَبْلِ أَنْ
يَتَمَاسَا ۖ فَمَنْ لَّمْ يَسْتَطِعْ فَاِطْعَامُ سِتِّينَ مِسْكِينًا ۖ ذَلِكُمْ لِتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ۗ وَتِلْكَ
حُدُودُ اللَّهِ ۗ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٤﴾

„Тие од вас коишто на жените свои ќе им кажат дека веќе не им се допуштени, како што не им се допуштени мајките нивни – а тие не се нивни мајки, мајки нивни се само тие што ги родиле – тие навистина зборуваат лоши зборови и неvistина, а Аллах сигурно ги брише гревовите и простува. (2) Тие што на жените свои ќе им кажат дека не им се допуштени, како што не им се допуштени мајките нивни, а потоа ќе решат да се вратат на ставот на кој биле пред изречените зборови, должни се, пред едни со други да се допрат, да ослободат еден роб од ропство. Тоа ви се наредува, а Аллах добро го знае тоа што вие го правите. (3) Тој што нема да најде, должен е непрекинато да пости два месеца пред еден со друг да се допрат. А тој што не може, должен е да нахрани шеесет сиромашни, за да потврди дека верува во Аллах и во Неговиот Пратеник – тоа ви се Аллаховите прописи. А неверниците ги чека болна казна. (4)“

Се пренесува од имамот Ахмед, од Хавле бинт Салебе дека рекла: „Се колнам во Аллах дека причина за објавувањето на почетните ајети од поглавјето – Ел Муцаделе – бевме јас и мојот сопруг Еус ибн Самит‘, понатаму продолжува таа велејќи: „Бев кај мојот сопруг којшто беше стар, а неговиот морал почна да

се влошува, па еден ден влезе кај мене, а јас му одговорив во таа прилика со нешто, што го иритираше, се налути и рече: Ти си ми мене како грбот од мојата мајка – а потоа излезе и поседа некое време, во местото каде се собираше неговиот народ, потоа се врати и посака да биде со мене, а јас му реков: Никако! – се колнам во оној во чија рака е душата на Хавле, нема да ми се доближиш, јас реков тоа што реков и така ќе биде сè додека не пресуди помеѓу нас Аллах и неговиот Пратеник с.а.в.с.‘ Потоа продолжува да раскажува: ‚Се нафрли над мене, а јас го спречив и успеав да го совладам како жена која совладува слаб старец, го отфрлив од мене и излегов одејќи кај една комшивка за да позајмам облека, и потоа отидов кај Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., седнав пред него и му ја раскажав целата случка. Почнав да му се жалам за она што го претрпувам од неговото недолжно однесување кон мене, при што Аллаховиот Пратеник рече: О, Хавле тој е старец, плаши се од Аллах за него‘, Потоа вели таа – продолжува да раскажува – ‚Се колнам во Аллах, јас не ни довршив со мојот говор, а веќе беа објавени во врска со мене курански ајети, Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. го обзеде она што го обземаше при објавувањето на Куранот; а кога се смири ми рече: О, Хавле, Аллах објави курански ајети во врска со тебе и твојот сопруг‘ – а потоа ми ги проучи тие курански ајети: **Аллах ги слуша зборовите на таа што со тебе за својот маж се расправаше и на Аллах Му се жалеше, а Аллах го слуша вашиот меѓусебен разговор, бидејќи Аллах навистина сè слуша и сè гледа** – сè до зборовите на Возвишениот: **А неверниците ги чека болна казна.**‘ Потоа таа вели: Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ми рече: Нареди му да ослободи роб.‘ Таа рече: ‚О, Аллахов Пратенику, тој нема што да ослободи.‘ Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рече: ‚Тогаш нека пости два месеца последователно.‘ Таа одговори: ‚Се колнам во Аллах, тој е старец, човек во години, нема да може да го издржи постот.‘ Аллаховиот Пратеник на тоа рече: ‚Нека нахрани шеесет сиромаси со весак урми (весак е мерна единица која содржи шеесет са‘а, а додека еден са‘ содржи околу четири грста полни раце)‘ Таа рече: ‚Се колнам во Аллах, тој тоа него поседува.‘ На тоа Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рече: ‚Ќе му помогнеме со една кошница полна со урми.‘ Таа додаде: ‚И јас ќе му помогнам со уште една.‘ Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рече: ‚Правилно и многу убаво постапи, оди и подели го тоа во негово име, а потоа убаво однесувај се кон твојот сопруг.‘ Таа вели: ‚Тоа и го направив.‘“ Го пренесува Ебу-Давуд во поглавјето Ет Талак од својот сунен, и ова е исправно во врска со причината на објавувањето на ова куранско поглавје. Случката на човекот којшто во месецот Рамазан ѝ рекол на својата сопруга „ти си ми забранета како и мојата мајка“, а потоа во ноќта се соединил со својата сопруга, всушност не е Еус ибн ес-Самит,

туку тоа е друга случка којашто се случила по случајот на Еус ибн ес-Самит со својата сопруга, а на тоа ни покажува контекстот на двете случки.

Пренесува Хусејв од Муџахид од ибн-Абас дека рекол: „Прв којшто ѝ рекол на својата сопруга ‚не си ми допуштена како и мојата мајка што не ми е допуштена‘ е Еус ибн ес-Самит, братот на Убаде ибн ес-Самит, а сопругата на Еус е Хавле бинт Салебе бин Малик.“ Ова го пренесува ибн-Џерир.

Зборовите на Возвишениот: **„Тие од вас коишто на жените свои ќе им кажат дека веќе не им се допуштени, како што не им се допуштени мајките нивни – а тие не се нивни мајки“** – коренот на зборот „зихар“ (кога сопругот ќе ѝ рече на својата сопруга „не си ми допуштена како и мојата мајка што не ми е допуштена“), доаѓа од „захр“ што значи грб. Ако некој извршил зихар кон својата сопруга ги користел зборовите: „Ти си ми како грбот од мојата мајка“, потоа во шеријатот прописот зихар се однесува на сите останати органи од телото аналогно на грбот. Зихар во цахилиетот (предисламското доба на незнаењето и неупатеноста) претставуваше „талак“ (развод на бракот). Возвишениот Аллах му олеснил на овој Умет со тоа што пропишал откуп за зихарот, и не го направил талак – развод на бракот – како што тоа го сметаа во нивното незнаење. Овој став го имаат повеќето од научниците на селефот (првите генерации). Зборовите на возвишениот: **„А тие не се нивни мајки, мајки нивни се само тие што ги родиле“** – т.е. не постанува сопругата негова мајка со зборовите „ти си ми како мајка ми,“ или „исто како и мајка ми“, или „како грбот на мојата мајка“ или слични такви изрази, затоа што навистина негова мајка е таа што го родила. Затоа вели Возвишениот: **„Тие навистина зборуваат лоши зборови и неvistина“** – т.е. срамни зборови, и апсолутно неважечки. **„А Аллах сигурно ги брише гревовите и простува“** – т.е. она што сте го направиле во цахилиет и она што излетува од јазикот во брзина и несмисленост, без вистинска намера, како што пренесува Ебу-Давуд дека: *„Аллаховиот Пратеник слушнал еден човек како ѝ вели на својата сопруга: ‚О, сестро, на што Аллаховиот Пратеник одречно го запрашал: ‚Зарем таа тие сестра?‘“* Ова е одречно прашање, меѓутоа не му забранил бидејќи немал таква намера, ниту пак намера да си ја направи забранета за себеси својата сопруга, бидејќи според најисправниот став, нема разлика помеѓу мајка и останатите ‚Ел-Мехарим‘, како што се сестрата, сестрите на татковците и мајките ваши, како и останатите забранети за стапување во брак со нив.

Зборовите на Возвишениот: „**Тие што на жените свои ќе им кажат дека не им се допуштени, како што не им се допуштени мајките нивни, а потоа ќе решат да се вратат на ставот на кој биле пред изречените зборови**“ – според некои коментатори на куранот, целта од зборот: „**Да се вратат**“ – се мисли повторно да ги изговори зборовите на „зихар“, меѓутоа ова мислење е погрешно. Според имамот Ахмед: „Со: „**Да се вратаг**“ – се мисли на полов однос или одлучност за тоа, меѓутоа тоа не му е дозволено сè додека не исплати откуп (кефарет).“ Исто така, според еден од ставовите на имамот Малик, тука се мисли на полов однос, кое воедно се пренесува од Сеид ибн-Џубејр. Хасан Ел-Басри е на ставот дека се мисли на полов однос, меѓутоа според него не е забрането да се позабавува со својата сопруга и пред да исплати откуп, меѓутоа без полов однос. Пренесува Али ибн ебу-Талха од Ибн-Абас дека споменатиот збор „Ел-мессу“ во ајетот: „**Пред едни со други да се допрат**“ – означува полов однос. Зборовите на Возвишениот: „**Да ослободат еден роб од ропство**“ – т.е. потполно ослободување на еден роб пред брачните сопружници да се допрат, а робот тука е општо спомнат, без ограничување да е верник, додека во кефаретот (откупот за извршено убиство) е ограничено со иманот.

Имамот Шафи, рахимехулах, овој ајет во кој се спомнува ослободување на робот во општа форма, го насочува кон ајетот каде робот е ограничен со иман, поради соединување на обврската во двата случаи, а тоа е ослободување на роб, ова мислење го зајакнува со хадисот во кој Аллаховиот Пратеник вели: „*Ослободи ја затоа што таа е верничка*“.³²

Пренесува хафизот Ебу-Бекр ел-Беар од Ибн-Абас дека рекол: „*Дојде еден човек кај Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. и му рече: „Јас навистина ѝ реков на својата сопруга - ти си ми забранета како и грбот од мајка ми – а потоа бев со неа пред да се откупам (кефарет).“ На тоа Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рече: „Зарем Allah не вели во Куранот: **Пред едни со други да се допрат** – запраша Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., „Ми се допадна.“, одговори човекот. Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. му нареди: „Апстинирај од неа сè додека не го исполниш кефаретот.“*“ Потоа Ел-Безар вели: „Од Ибн-Абас не се пренесува ништо поверодостојно од ова.“ А што се однесува до Исмаил ибн Муслим,

³² Мое гледиште: според она што е видно - Allah најдобро знае – ставот на Ибн Кесир за ослободувањето на роб, дека е дозволено да биде и верник и неверник, е поблиску до вистината отколку ставот на имамот Шафи ограничувајќи го општиот со иман, а особено ајетот покажува на општо сфаќање во прописот на зихар, а ограничено во прописот на кефарет за убиство, така што не останува простор ова да се смета за грешка.

којшто е спомнат во синцирот на пренесувачи на овој хадис, упатени се неколку критики на негово име, меѓутоа голем број на исламски научници пренесуваат од него. Што се однесува на правниот аспект на хадисот, Аллаховиот Пратеник му наредува само еден кефарет (откуп).

Зборовите на Возвишениот: „**Тоа ви се наредува**“ – т.е. строго ви се забранува, „**А Аллах добро го знае тоа што вие го правите**“ – т.е. најпрецизно знае што е најдобро за вас, што ќе ве подобри и најдобро ја знае вашата ситуација.

Зборовите на Возвишениот: „**Тој што нема да најде, должен е непрекинато да пости два месеца пред еден со друг да се допрат. А тој што не може, должен е да нахрани шеесет сиромашни**“ – т.е. по следниот редослед: ослободување на роб, пост или нахранување. Како што е забележано во Двата Сахиха случката на човекот кој имал полов однос со својата сопруга во денот на рамазан.

„**За да потврди дека верува во Аллах и во Неговиот Пратеник**“ – т.е. го пропишавме тоа, заради ова. Зборовите на Возвишениот: „**Тоа ви се Аллаховите прописи**“ – т.е. неговите забрани, па не ги прекршувајте. Зборовите на Возвишениот: „**А неверниците ги чека болна казна.**“ – т.е. оние кои не поверуваа и не се придржуваа кон прописите на овој закон (шеријат). Немој да мислите дека тие ќе бидат спасени од казната, никако! Не е ситуацијата како што тврдат, напротив, нив ги чека болна казна во дуњалукот и ахиретот (овој и оној свет).

إِنَّ الَّذِينَ يُحَادُّونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ كُبِتُوا كَمَا كُبِتَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۖ وَقَدْ أَنْزَلْنَا آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ ۖ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ مُهِينٌ ﴿٥﴾ يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا ۗ أَحْصَاهُ اللَّهُ وَنَسُوهُ ۗ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿٦﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۗ مَا يَكُونُ مِنْ نَجْوَى ثَلَاثَةٍ إِلَّا هُوَ رَابِعُهُمْ وَلَا خَمْسَةٍ إِلَّا هُوَ سَادِسُهُمْ وَلَا أَدْنَىٰ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْثَرَ إِلَّا هُوَ مَعَهُمْ أَيْنَ مَا كَانُوا ۗ ثُمَّ يُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ ۗ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٧﴾

„**Навистина, тие што Му се непослушни на Аллах и на Пратеникот Негов ќе бидат посрамотени, како што беа посрамотени и оние пред нив. А Ние објавивме јасни знаци, а неверниците ги чека срамно страдање (5) на Денот кога Аллах сите ќе ги оживее, па ќе ги известе за тоа што го правеле; Аллах за тоа сведе пресметка, а тие тоа го заборавајќи – Аллах е сведок на сè. (6) Зарем не знаеш дека Аллах знае што**

има на небесата и што има на Земјата? Нема тајни разговори меѓу тројца, а Тој да не е четвртиот, ниту меѓу петмина, а Тој да не е шестиот, ни кога се помалку ни кога се повеќе, а Тој да не е со нив каде и да се; Тој на Судниот ден ќе ги извести за тоа што го работеле, бидејќи Аллах сè добро знае. (7)“

Возвишениот нè известува за оние кои се спротивставуваат на Аллах и неговиот Пратеник, и кои упорно се противат на неговиот закон (шеријат) – „ќе бидат посрамотени, како што беа посрамотени и оние пред нив“ – т.е. безвредни, проколнати, понижени, како што беше направено и со оние пред нив, кои беа слични на нив. „А Ние објавивме јасни знаци“ – т.е. јасно видливи, на кои нема да се спротивстави, ниту упорно да се противи освен неверникот, грешникот и горделивиот. „А неверниците ги чека срамно страдање“ – т.е. за возврат на тоа што беа горделиви во наследењето на Аллаховиот закон, во непокорност на Аллах и непотчинетост кон него.

Потоа Возвишениот вели: „На Денот кога Аллах сите ќе ги оживее“ – тоа е Судниот ден, кога Аллах ќе ги собере и првите и последните на едно исто тло. „Па ќе ги извести за тоа што го правеле“ – т.е. ќе ги извести за она што го направија од добро и зло. „Аллах за тоа сведе пресметка, а тие тоа го заборавајќа“ – т.е. точно прецизно го евидентира Аллах, и го зачува против нив, додека тие го забравиле она што го правеле. „Аллах е сведок на сè“ – т.е. ништо не може да биде отсутно од неговото знаење, ниту може нешто да биде скриено од Него, ниту пак Тој заборава. Потоа Возвишениот нè известува дека Неговото знаење ги опфаќа сите свои созданија; ги надгледува, го слуша нивниот говор, ги гледа каде ,кога како и да се. Потоа Возвишениот вели: „Зарем не знаеш дека Аллах знае што има на небесата и што има на Земјата? Нема тајни разговори меѓу тројца“ – т.е. тајни, дури ни дошепнувања помеѓу тројца – „А Тој да не е четвртиот, ниту меѓу петмина, а Тој да не е шестиот, ни кога се помалку ни кога се повеќе, а Тој да не е со нив каде и да се“ – т.е. ги гледа и бдее над нив, го слуша нивниот говор, нивните тајни и дошепнувања, а згора на тоа и неговите пратеници-ангели ги запишуваат тие нивни тајни разговори, секако, со Аллаховото знаење и слушање на сето тоа. Како што вели Возвишениот: „Зарем тие мислат дека Ние не слушаме што разговараат насамо и како меѓусебно се договараат? Ние слушаме, а мелеците наши пратени, кои се со нив, запишуваат.“ – врз основа на ова, многу исламски научници изнесуваат консензус дека целта од

овој ајет е присутноста на Аллаховото знаење, и нема сомнеж дека целта е тоа. Исто така и неговиот слух ги опфаќа, како и неговиот надзор е секогаш над нив. Тој е Славен и Возвишен, секогаш ги надгледува своите созданија, и ништо од нивните работи не може да биде скриено од Возвишениот Allah. Потоа Возвишениот вели: „Тој на Судниот ден ќе ги извести за тоа што го работеле, бидејќи Allah сè добро знае.“ – имамот Ахмед вели: „Ајетот го започна со говор поврзан за ,знаењето‘ и го заврши со говор поврзан за ,знаењето“

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نُهُوا عَنِ النَّجْوَى ثُمَّ يُعَادُونَ لِمَا نُهُوا عَنْهُ وَيَتَنَاجَوْنَ بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَةِ الرَّسُولِ وَإِذَا جَاءُوكَ حَيَّوْكَ بِمَا لَمْ يُحِبِّكَ بِهِ اللَّهُ وَيَقُولُونَ فِي أَنفُسِهِمْ لَوْلَا يُعَذِّبُنَا اللَّهُ بِمَا نَقُولُ ۗ حَسْبُكُمْ جَهَنَّمُ يَصَلُّونَهَا ۗ فَيَبْسُؤُنَا الْمَصِيرُ ﴿٨﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَنَاجَيْتُمْ فَلَا تَتَنَاجَوْا بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَةِ الرَّسُولِ وَتَنَاجَوْا بِالْبِرِّ وَالتَّقْوَى ۗ وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٩﴾ إِنَّمَا النَّجْوَى مِنَ الشَّيْطَانِ لِيَحْزَنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَيْسَ بِضَارِّهِمْ شَيْئًا إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ ۗ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٠﴾

„Зарем не ги гледаш тие на коишто им е забрането да си дошепнуваат како потоа се враќаат на тоа што им е забрането и си дошепнуваат за гревот и за непријателството и за непослушноста кон Пратеникот. А кога ти доаѓаат те поздравуваат онака како што Allah никогаш не те поздравил, и меѓу себе велат: ‚Би требало Allah веќе еднаш да нè казни за тоа што го зборуваме!‘ – Доволен ќе им биде џехенемот! Во него ќе горат, а тој е грозно живеалиште! (8) О, верници, кога меѓу себе тајно ќе разговарате, не разговарајте за гревот и непријателството и непослушноста кон Пратеникот, туку разговарајте за добротинството и богобојазливоста и плашете се од Allah, пред Кого ќе бидете собрани. (9) Дошепнувањето е шејтанска работа, за да ги растажи тие што веруваат, а тоа не може ним ниту малку да им наштети, освен ако Allah го допушти тоа. А верниците само на Allah нека се потпираат! (10)“

Пренесува Ибн ебу-Неџих од Муцахид дека во ајетот: „Зарем не ги гледаш тие на коишто им е забрането да си дошепнуваат како потоа се враќаат на тоа што им е забрането“ – станува збор за Евреите, исто така вели и Мукавил ибн Хајан додавајќи: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. имаше склучено примирје со

Евреите, меѓутоа кога некој од асхабите (другарите) на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ќе поминеше покрај нив, почнуваа да си дошепнуваат помеѓу себе, сè додека верникот кој поминувал не си помислил дека си дошепнуваат за да го убијат или нешто да му наштетат... Па кога верникот ќе го видел, плашејќи се го менувал својот пат. Аллаховиот пратеник им забранил да си дошепнуваат, меѓутоа тие не престанале, продолжиле со истите постапки. Тогаш Возвишениот Allah го објавил овој ајет: **Зарем не ги гледаш тие на коишто им е забрането да си дошепнуваат како потоа се враќаат на тоа што им е забрането**“

Зборовите на Возвишениот: **„И си дошепнуваат за гревот и за непријателството и за непослушноста кон Пратеникот“** – т.е. зборуваат помеѓу себе за гревот којшто се однесува на нив, **„И за непријателството“** – коешто се однесува на другите, а еден од тие видови на непријателства е токму непослушноста кон Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. и спротиставување кон Него, како и истрајноста во сето тоа, препорачувајќи си едни на други непослушност и спротиставување на Аллаховиот Пратеник. Зборовите на Возвишениот: **„А кога ти доаѓаат те поздравуваат онака како што Allah никогаш не те поздравил“** – пренесува Ибн ебу-Хатим од Аиша р.а. дека рекла: *„Дојдоа кај Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. Евреи кои го поздравиле со зборовите: ‚Смрт на тебе, Ебу-Касиме!‘, а Аиша ги отпоздрави: ‚И на вас смрт!‘ Тогаш Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рече: ‚О, Аиша, навистина Allah не го сака непристојниот говор ниту бесрамноста‘ – ‚Зарем не ги слушаеш што зборуваат: смрт на тебе.‘ – рекла Аиша – ‚на зарем ти не слушна што им одговорив: и на вас?‘ По ова Allah го објавил ајетот: **А кога ти доаѓаат те поздравуваат онака како што Allah никогаш не те поздравил.**“* Во друго веродостојно предание се пренесува дека им рекла: *„И врз вас да биде смртта и понижувањето и проклетството.‘ – при што Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: ‚Она што ќе кажеме за нив се услишува, а она што ќе кажат за нас не е услишано кај Возвишениот.“*

Зборовите на Возвишениот: **„И меѓу себе велат: Би требало Allah веќе ед-наш да нè казни за тоа што го зборуваме!“** – т.е. тие правејќи го ова си велат во самите себеси: *„Да би бил овој божји пратеник сигурно Allah ќе не казнеше за она што тајно го зборуваме за него, затоа што Allah го знае она што го криеме“* – па потоа Возвишениот го објавил ајетот: **„Доволен ќе им биде цехенемот!“** – т.е. ќе им биде доволен цехенемот во ахиретот (идниот свет). **„Во**

него ќе горат, а тој е грозно живеалиште!“ – потоа Возвишениот вели, воспитувајќи ги своите робови-верниците, да не бидат како неверниците и дволичните: **„О, верници, кога меѓу себе тајно ќе разговарате, не разговарајте за гревот и непријателството и непослушноста кон Пратеникот“** – т.е. како што меѓусебно тајно разговараат незнајковците од неверниците од ехлул китаб (оние на кои им е дадена книга; Евреите и христијаните) и дволичните кои ги помагаат во нивната заблуда. **„Туку разговарајте за добротворството и богобојазливоста и плашете се од Аллах, пред Кого ќе бидете собрани“** – т.е. ќе ве извести за сите ваши дела и зборови кои ги евидентирал кај себе, и според нив ќе ве награди.

Бележи имамот Ахмед од Сафван ибн Мухриз дека рекол: „Го држев Ибн Омер за рака кога му дојде еден човек и го запраша: „Што слушна од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. во врска со меѓусебниот таен разговор на Судниот ден?“ Ибн Омер одговорил: „Го слушнав Аллаховиот Пратеник како вели: Навистина Аллах ќе го доближи верникот кон себе и врз него ќе ја стави својата прекривка, ќе го покрие од луѓето, па ќе го праша за гревовите и ќе му рече: Го знаеш ли тој грев? Го знаеш ли тој грев? Го знаеш ли тој грев? – сè додека не ги потврди своите гревови, а ќе помисли во себе дека веќе е уништен. Тогаш ќе му рече Возвишениот: Јас ти ги покрив гревовите во дуњалукот, а денес ти ги простувам – потоа ќе му биде дадена книгата на добри дела, а што се однесува до неверниците и дволичните сведоците ќе речат: Овие се оние кои лажеа за својот Господар, Аллаховото проклетство нека биде врз насилниците (неправедните).“ Хадисот се наведува во Двата Сахиха, од хадисот на Катаде. Потоа Возвишениот вели: **„Дошепнувањето е шејтанска работа, за да ги растажи тие што веруваат, а тоа не може ним ниту малку да им наштети, освен ако Аллах го допушти тоа. А верниците само на Аллах нека се потпираат!“** – т.е. станува збор за дошепнувањата од кои на верникот му се причинува дека се работи за нешто лошо, **„Шејтанска работа, за да ги растажи тие што веруваат“** – т.е. ѓаволска измама, со која ги поттикнува оние кои си дошепнуваат да му нанесат зло на верниците, а тоа нема ништо да им наштети на верниците освен со Аллахова дозвола, а ако некој почувствува нешто од тоа, нека побара заштита од Аллах и нека се потпре на Аллах, и нема да му наштети ништо со Аллахова дозвола. Пренесува имамот Ахмед од Абдулах ибн Месуд дека рекол: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„Ако сте тројца, немојте двајца да си дошепнувате помеѓу себе во присуство на третиот, затоа што тоа ќе го растажи.“* Бележи Бухари и Муслим од хадисот на Еамеш.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَفَسَّحُوا فِي الْمَجَالِسِ فَافْسَحُوا يَفْسَحِ اللَّهُ لَكُمْ ۗ وَإِذَا قِيلَ انشُرُوا فَانشُرُوا يَرْفَعِ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ ۗ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١١﴾

„О, верници, кога ќе ви се каже: „Направете место за другите таму каде што се седи“ – вие направете, па и вам Аллах место ќе ви направи; а кога ќе ви се каже: „Станете“ – вие станете, и Аллах на високи степени ќе ги воздигне тие што веруваат и на коишто им е дадено знаење. А Аллах добро го знае тоа што го правите. (11)“

Возвишениот Господар вели, воспитувајќи ги своите робови-верници и наредувајќи им да бидат добротинители едни кон други во своите седенки: „О, верници, кога ќе ви се каже: „Направете место за другите таму каде што се седи“ – во ајетот се споменува зборот (المجالس), ел-меџалис – места за седење – во множина, а додека некои учачи на куранот, овој збор го проучуваат во еднина (المجلس), елмеџлис – место за седење –, „Вие направете, па и вам Аллах место ќе ви направи“ – затоа што наградата е според направеното дело (од истиот вид на направено дело), како што е спомнато во хадисот: „Кој ќе изгради џамија во името на Аллах, и Аллах ќе му изгради куќа во џенетот.“, како и многу други шеријатски текстови слични на споменатиот хадис. Затоа Возвишениот вели: „Вие направете, па и вам Аллах место ќе ви направи“ – Катаде вели: „Овој ајет е објавен за собирање-седенките на кои се споменува името Аллахово, и тоа ако видеа некој дека им се приближува, тие се собираа околу Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., па Возвишениот Аллах им нареди да направат место едни за други.“

Вели Мукатил: „Доставено ни е дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Аллах му се смилува на човекот кој прави место за својот брат.““ Бележи имамот Ахмед и имамот Шафи од ибн Омер дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Човекот нека не го станува другиот човек од своето место за тој да седне на неговото место, туку направете место и раширете се.““ Хадисот исто така е наведен во Двата Сахиха.

Исламските правници се разидуваат, во поглед на прашањето дали е дозволено да се стане од своето место кога некој доаѓа со повеќе ставови и тоа: Дека е дозволено да се стане, аргументирајќи со хадисот: „Станете кон вашиот водич

и спуштете го.³³ Другиот став е дека е забрането, тие што го застапуваат ова мислење аргументираат со хадисот: „Кој ќе посака да стануваат луѓето пред него, нека си го подготви местото во цехенемот.“ Се наведува во „Сунен“ (овој термин се употребува во хадиската терминологија, а се мисли на четирите збирки на хадиси и тоа: Сунен на Ебу-Давуд, Сунен на Ен-Несаи, Сунен на Ет-Тирмизи и Сунен на ибн-Маџе) дека: „Не постоеше посакана личност за асхабите од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., и покрај тоа кога ќе дојдеше не му стануваа, поради тоа што знаеја дека Пратеникот с.а.в.с. тоа не го сака.“ Се пренесува од Ибн-Абас и други дека рекле за зборовите на Возвишениот: **„Направете место за другите таму каде што се седи“ – вие направете, па и вам Аллах место ќе ви направи** – овде се мисли на борбените собири. За зборовите на Возвишениот: **„А кога ќе ви**

³³ Во споменатиот хадис: „Станете кон вашиот водич и спуштете го“ не постои апсолутно никаков доказ дека е дозволено да се стане кога некој доаѓа, затоа што причината за изговарањето на овие зборови од страна на Аллаховиот пратеник, не беше увеличување на Са’д од страна на своето племе, него тоа го рече Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. затоа што Са’д беше ранет со стрела, во пределот на зглобот од ногата, и тоа во битката на Ел-Ахзаб, а Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. го имаше повикано за да им пресуди на племето Бени-Курејза, па кога дојде Са’д качен на магаре, се приближи кон Шаторот на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. -Тој, с.а.в.с. рече: „Станете кон вашиот водич и спуштете го“ т.е. помогнете му да се спушти од магарето, бидејќи е повреден како што спомнавме претходно...(за целосната случка види во третиот том, Поглавје: „Ел-Ахзаб“, 27-27 ајет). Ова е резиме од причината за спомнување на хадисот...оттука јасно се гледа разликата помеѓу значењето; (станување кон некој) а тоа е одење кон некој кој доаѓа за да се пречека, и станување кон некој за да му се помогне...а тоа беше и целта од зборовите на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.: „Станете кон вашиот водич“, а додека значењето (станување **за** некој кој доаѓа) а тоа е стоење заради величање и искажување на почит, па не седнуваат додека не седне тој којшто дошол, или му стојат на неговата глава цело време додека тој седи(како што прават странците со своите владари) а сето тоа Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. го забранил велејќи: „Кој ќе посака да стануваат луѓето пред него, нека си го подготви местото во цехенем“. Што се однесува до оние кои аргументираат со зборовите на Пратеникот с.а.в.с.: „Станете кон вашиот водич и спуштете го“ ги испуштаат зборовите „Спуштете го“ за да ја сокријат причината на станувањето, и не престанаа само со ова испуштање, туку дури и ја променаа синтагмата (اللى سيدكم)- ‘**кон** вашиот водич‘ - со (للسيدكم) - **за** вашиот водич-, како би дошло значењето, станување поради величање и искажување на почит...!? Ова е намерно менување на значењето и фрлање на лага врз Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., се со цел да останат воздигнати, доминантни над другите преку своите високи палати, и приходите кои ги изнудуваат за раскошен живот, преку ова лажно величање ги ловат срцата на обичната-скромна маса на народ...!!! Затоа вели Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.: „Кој ќе посака да стануваат луѓето пред него, нека си го подготви местото во цехенем“. Потврдено е дека асхабите (другарите) на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. не стануваа за него, знаејќи дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. тоа не го сака. Каде се тие, Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. да го следат...? Каде се тие, благородните асхаби за пример да ги земат!? ‘Аллаху мој, упати ги овие луѓе на вистинскиот пат, поправи ја нивната состојба, и врати ги на Пратениковиот с.а.в.с. морал.

се каже: „Станете“ – вие станете“ – т.е. тргнете во борба. Катаде вели: „Кога ќе бидете повикани кон добро, одзвете се.“, додека Абдурах-ман ибн Зејд ибн Еслем вели: „Ако им се нареди да си заминат, нека си заминат, како што вели Возвишениот: **„А ако ви се каже: Вратете се! – вие вратете се.“**“ (Куран: Ен Нур, 28) Исто така и зборовите на Возвишениот: **„И Аллах на високи степени ќе ги воздигне тие што веруваат и на коишто им е дадено знаење. А Аллах добро го знае тоа што го правите.“** – т.е. немој да мислите дека, ако некој од вас направи место за својот брат кој дошол, или ако му биде наредено да излезе, па тој излезе, дека тоа ќе му го намали угледот и достоинството. Напротив, Возвишениот Господар ќе му го зголеми степенот и позицијата кај Себе, Аллах нема да го занемари неговиот труд, туку ќе го награди во дуњалукот и ахиретот. Навистина, оној што ќе биде понизен поради Аллах, Аллах ќе го воздигне неговиот углед и ќе го распространи неговиот спомен. **„А Аллах добро го знае тоа што го правите.“** – т.е. најдобро знае кој го заслужува тоа, а кој не го заслужува.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَاجَيْتُمُ الرَّسُولَ فَقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيْ نَجْوَاكُمْ صَدَقَةٌ ۚ ذَٰلِكَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَأَطْهَرٌ ۚ فَإِن لَّمْ تَجِدُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٢﴾ ۝ أَشْفَقْتُمْ أَن تُقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيْ نَجْوَاكُمْ صَدَقَاتٍ ۚ فَإِذْ لَمْ تَفْعَلُوا وَتَابَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ ۚ وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٣﴾

„О, верници, кога сакате со Пратеникот тајно да разговарате, пред разговорот дадете милостина. Тоа е подобро и почисто за вас. А ако немате – па, Аллах навистина простува и Милостив е. (12) Зарем ви е страв пред својот разговор да дадете милостина? А ако не дадете и ако Аллах ви прости, тогаш намазот извршувајте го и зекат давајте и бидете Му покорни на Аллах и на Пратеникот Негов! Аллах добро го знае тоа што вие го правите. (13)“

Возвишениот им наредува на своите робови-верници, кога некој од нив ќе посака тајно да разговара со Пратеникот с.а.в.с., т.е. да му се повери, претходно да подели садака, којашто ќе го очисти духовно и матријално, и да биде подготвен за тој момент. Затоа Возвишениот вели: **„Тоа е подобро и почисто за вас“** – потоа Возвишениот вели: **„А ако немате“** – т.е. ако сте немоќни поради сиромаштија – **„па, Аллах навистина простува и Милостив е“** – не му е наредено

освен на оној кој е во можност. Потоа Возвишениот вели: „Зарем ви е страв пред својот разговор да дадете милостина?“ – т.е. се исплашивте дека давањето садака пред разговорот со Пратеникот с.а.в.с. ќе ви постане строга обврска, и дека овој пропис ќе биде траен. „А ако не дадете и ако Аллах ви прости, тогаш намазот извршувајте го и зекат давајте и бидете Му покорни на Аллах и на Пратеникот Негов! Аллах добро го знае тоа што вие го правите“ – па овој пропис од строга наредба за давање на садака е дерогиран. Се кажува дека единствен којшто го практикувал овој ајет, пред неговото дерогирање, е Али ибн ебу Талиб р.а..

Се пренесува од Ибн-Џерир, а тој од Али ибн ебу Талиб р.а. дека рекол: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рече: ‚Што мислиш, еден динар?‘ ‚Нема да бидат во можност‘ – одговорил Али р.а.. ‚Пола динар?‘ – повторно запрашал Пратеникот с.а.в.с. ‚Нема да бидат во можност.‘ – одговорил Али р.а.. ‚Тогаш кое е твоето мислење?‘ – запрашал Пратеникот с.а.в.с. ‚Али р.а. на тоа одговорил: ‚Јачмен.‘ При тоа Аллаховиот пратеник с.а.в.с. рекол: ‚Навистина си скроммен‘ ‚Тогаш е објавен ајетот: **Зарем ви е страв пред својот разговор да дадете милостина?**‘ Али р.а. вели: ‚Па преку мене, Аллах му олесни на овој умет.“

Пренесува Мамер од Катаде дека рекол: „Ајетот: ‚Кога сакате со Пратеникот тајно да разговарате, пред разговорот дадете милостина‘ – е дерогиран, а прописот траеше само дел од денот.“ Вака пренесува и Абдурезак од Али: „Освен мене никој друг не го испрактикува овој курански ајет, сè додека не беше дерогиран, а беше прописот правосилен само мал временски интервал.“

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ تَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مَّا هُمْ مِنْكُمْ وَلَا مِنْهُمْ وَيَخْلِفُونَ عَلَى الْكُذِبِ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٤﴾ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا ۖ إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٥﴾ اتَّخَذُوا أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ فَلَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿١٦﴾ لَنْ تُغْنِي عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا ۗ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ ۗ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١٧﴾ يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ جَمِيعًا فَيَحْلِفُونَ لَهُ كَمَا يَحْلِفُونَ لَكُمْ ۗ وَيَحْسَبُونَ أَنََّّهُمْ عَلَىٰ شَيْءٍ ۗ أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ الْكَاذِبُونَ ﴿١٨﴾ اسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ فَأَنسَاهُمْ ذِكْرَ اللَّهِ ۗ أُولَٰئِكَ حِزْبُ الشَّيْطَانِ ۗ أَلَا إِنَّ حِزْبَ الشَّيْطَانِ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿١٩﴾

„Зарем не ги гледаш тие коишто пријателуваат со луѓето на кои Аллах е гневен? Тие не се ни ваши ни нивни и уште свесно на криво се колнат.“

(14) Аллах на нив тешка казна им подготви, бидејќи навистина е лошо тоа што го прават: (15) Ги зедао своите заклетви како штит, па одвраќаат од Аллаховиот пат; нив ги чека срамна казна. (16) Ни богатствата нивни, ни децата нивни воопшто нема да им помогнат кај Аллах, тие ќе бидат жители на Огнот, во кој вечно ќе живеат. (17) На Денот во којшто Аллах сите ќе ги оживее тие Нему ќе Му се колнат, како што вам ви се колнат, мислејќи дека тоа нешто ќе им користи. Тие се навистина вистински лажливци. (18) Со нив завладеал шејтанот и направил да забораваат да Го спомнуваат Аллах. Тие се шејтанова партија, а навистина, тие од шејтановата партија се вистински губитници. (19)“

Возвишениот Аллах ги осудува дволичните за нивното тајно пријателување со неверниците, а во исто време тие не се ниту со нив, ниту пак се со верниците, како што вели Возвишениот: „**Се колебаат кому да се приклонат, дали на овие или на оние.**“ (Куран: Ен Ниса, 143) – а овде вели Возвишениот: „**Зарем не ги гледаш тие коишто пријателуваат со луѓето на кои Аллах е гневен?**“ – тоа се Евреите кон кои дволичните тежнееја, и кон кои се приклонуваа во тајност. Потоа Возвишениот вели: „**Тие не се ни ваши ни нивни**“ – т.е. „О, верници, тие не се во реалноста од вас, ниту пак се од оние кон кои се приклонуваат – а тоа се Евреите.“ Потоа Возвишениот вели: „**И уште свесно на криво се колнат**“ – значи, тие знаат дека лажат за она за што се колнат, а тоа претставува „Лажна заклетва“, а без исклучок тоа го предизвикува Аллаховото проклетство, и без сомнение тие се во проколната состојба, Аллах да нè сочува од тоа. Дволичните кога ќе ги сретнеле верниците велеле „ние веруваме“, и кога ќе дојделе кај Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. се колнеле во Аллах дека веруваат, дека се верници, свесно знаејќи дека лажат за она за што се колнат, бидејќи тие искрено не веруваат во она што го зборуваат, па затоа и Аллах сведочи дека нивното тврдење и сведочење дека веруваат е лажно.

Потоа вели Возвишениот: „**Аллах на нив тешка казна им подготви, бидејќи навистина е лошо тоа што го прават**“ – т.е. Возвишениот Аллах подготви болна казна за нив, поради нивното пријателување со неверниците и наклонетоста кон нив, и поради непријателството и измамите кон верниците. Затоа Возвишениот вели: „**Ги зедао своите заклетви како штит, па одвраќаат од Аллаховиот пат**“ – т.е. надворешно покажаа верување, а внатрешно во себе кријат неверство, штитејќи се со лажни заклетви, па на тој начин се измамуваат

некои – не знаејќи ја нивната раелност, па им веруваат, а самото тоа претставува одвркање од Аллаховиот пат. „**Нив ги чека срамна казна**“ – т.е. како возврат за тоа што го потценија и понижија името Аллахово, со тоа што се колнеа лажно во името Негово, тврдејќи дека поседуваат „иман“ (верување), а всушност нивниот иман беше лажен, измамнички. Потоа Возвишениот вели: „**Ни богатствата нивни, ни децата нивни воопшто нема да им помогнат кај Аллах**“ – т.е. нема да можат да ги одбранат од казната Аллахова кога ќе ги стигне, „**Тие ќе бидат жители на Огнот, во кој вечно ќе живеат.**“ Потоа Возвишениот вели: „**На Денот во којшто Аллах сите ќе ги оживее**“ – т.е. ќе ги оживее Аллах сите, и ниту еден од нив нема да биде изоставен. „**Тие Нему ќе Му се колнат, како што вам ви се колнат, мислејќи дека тоа нешто ќе им користи**“ – т.е. ќе се колнат во Аллах, Возвишениот и Силниот, дека се упатени и го следат вистинскиот пат, како што му се колнеа на луѓето во овосветскиот живот, затоа што оној кој живее на нешто на тоа и ќе умре, и на тоа нешто ќе биде оживеан. Тие веруваат дека тоа ќе им користи кај Аллах како што им користеше кај луѓето, кои им пресудуваа според прописите, согласно со нивната надворешност (она што јавно, надворешно, го искажуваа), затоа Возвишениот вели: „**Мислејќи дека тоа нешто ќе им користи**“ – т.е. таа нивна заклетва, за својот Горд и Возвишен Господар. Потоа Возвишениот Господар, укорувајќи го нивното размислување, вели: „**Тие се навистина вистински лажливци**“ – потврдувајќи ја веста дека тие лажат. Пренесува Ибн ебу-Хатим од Ибн-Абас: „*Дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. додека седел под сенката на една од своите соби, заедно со група од муслиманите, а сенката скоро да ја снимала, рекол: Сега ќе ви дојде еден човек којшто гледа со шејтански очи, па кога ќе ви дојде не му зборувајте. Дојде еден русокос човек, при што Пратеникот с.а.в.с. го повика и му се обрати: Зошто ме навредуваш ти, тој и тој – група на луѓе коишто ги именувааше. Потоа човекот замина да ги викне и сите заедно дојдоа кај Аллаховиот Пратеник, правдајќи му се здушно се колнеа. Тогаши Возвишениот го објави ајетот: **Тие Нему ќе Му се колнат, како што вам ви се колнат, мислејќи дека тоа нешто ќе им користи. Тие се навистина вистински лажливци.***“ Оваа верзија ја пренесува имамот Ахмед и Ибн-Џерир. Состојбата на овие е како состојбата на многубошците (идолопоклониците), како што нè известува Возвишениот велејќи: „**Нема ништо друго да им преостане освен да кажат: Се колнеме во Аллах, во Господарот наш, ние никого не Му здружувавме на Аллах!**“ Гледај како тие самите себе ќе се лажат, а нема

да ги има тие што самите ги измислија!“ (Куран: Ел Енам, 23-24) Потоа Возвишениот вели: „Со нив завладеал шејтанот и направил да забораат да Го спомнуваат Аллах“ – т.е. завладеал со нивните срца, така што им направи да забораат да го спомнуваат Возвишениот Аллах, а шејтанот тоа го прави со оние со кои успеал да завладее. Пренесува Ебу-Давуд од Ебу-Дерда дека рекол: „Го слушнав Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. како вели: ‚Нема село, ниту пустина во која ќе престојуваат тројца кои не извршуваат заеднички намаз, а шејтанот да не ги завладее, па затоа извршувај намаз во џемат.“ Потоа Возвишениот вели: „Тие се шејтанова партија, а навистина, тие од шејтановата партија се вистински губитници.“

إِنَّ الَّذِينَ يُحَادُّونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ فِي الْأَذْذِينَ ﴿٢٠﴾ كَتَبَ اللَّهُ لَأَغْلِبَنَّ أَنَا وَرُسُلِي ۚ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٢١﴾ لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ ۗ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِّنْهُ ۖ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ۗ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ۗ أُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ ۗ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٢٢﴾

„Тие што Му се спротивставуваат на Аллах и на Пратеникот Негов сигурно ќе бидат меѓу најпонижените. (20) Аллах запишал: ‚Јас и Пратениците Мои сигурно ќе победиме!‘ – Аллах е навистина Моќен и Силен. (21) Луѓето коишто веруваат во Аллах и во оној свет не треба да се сакаат со тие коишто на Аллах и на Пратеникот Негов им се спротивставуваат, па макар и тие да им се татковци нивни, или синови нивни, или браќа нивни, или роднини нивни. Тој на нив им всади верување во срцата нивни и со Светлото Свое ги зајакна, и Тој ќе ги воведе во ценетските градини низ коишто реки ќе течат, за во нив вечно да останат. Аллах е задоволен со нив, а и тие ќе бидат задоволни со Него. Тие се Аллахова партија, а навистина Аллахова партија се тие што сигурно ќе успеат. (22)“

Возвишениот нè известува за неверниците коишто се спротивставуваат и упорно се противат на Аллах и Неговиот Пратеник с.а.в.с., всушност тие се на една страна, а шеријатот на друга страна, т.е. се противат на вистината и ја избегнуваат.

„Ќе бидат меѓу најпонижените“ – т.е. ќе бидат помеѓу најнесреќните и најпонижените, во дуѓалукот и во ахиретот. **„Аллах запишал: Јас и Пратениците Мои сигурно ќе победиме!“** – т.е. веќе пресудил, запишал и одредил дека победата му припаѓа на Аллах, Неговата книга, Неговите Пратеници, Неговите робови-верници, на овој и на оној свет, а среќниот крај им припаѓа на богобојазливите, и без сомнение Аллаховата помош им припаѓа на верниците. Како што вели Возвишениот: **„Ние навистина ќе им помогнеме на Пратениците Наши и на верниците во животот на овој свет, а и на Денот кога ќе станат сведоците.“** (Куран: Ел Мумин, 51) Потоа Возвишениот вели: **„Луѓето коишто веруваат во Аллах и во оној свет не треба да се сакаат со тие коишто на Аллах и на Пратеникот Негов им се спротивставуваат, па макар и тие да им се татковци нивни, или синови нивни, или браќа нивни, или роднини нивни.“** – т.е. нема да имаат љубов, блиски пријателски односи со оние кои се спротивставуваат на Аллах и Неговиот Пратеник с.а.в.с., па макар да се тие и најблиски роднини. Како што вели Возвишениот: **„Верниците нека не ги земаат за пријатели неверниците, кога веќе има верници; а тој што тоа ќе го стори, нема ништо со Аллах! Освен доколку со тоа се штитат од нив! Аллах ве предупредува на Себе и кај Аллах сè се враќа!“** (Куран: Али Имран, 28)

Кажува Сеид ибн Абдулазиз: „Овој курански ајет: „Луѓето коишто веруваат во Аллах и во оној свет не треба да се сакаат со тие коишто на Аллах и на Пратеникот Негов им се спротивставуваат...“, до крајот на ајетот, е објавен поради Ебу-Убејде Амир ибн Абдулах ибн Џерах, кога го убил својот татко во денот на Бедр. Затоа Омер р.а. вели: „Да беше сега Ебу-Убејде жив, ќе го поставев за Халиф.“ Овие зборови на Омер р.а. се од истиот вид на зборови т.е. препораки со кои ја истакнал вистината; како што била ситуацијата со заробениците од битката на Бедр, кога Аллаховиот Пратеник се консултирал со муслиманите како да се постапи со овие заробеници, па Ебу-Бекр ес-Сидик р.а. предложил да се побара откуп за секој од нив, а добиените парични средства да се употребат за зајакнување на муслиманите, затоа што тие заробеници сепак се деца на стриковци, како и други блиски роднини, со надеж дека, можеби Аллах ќе ги упати, додека Омер р.а. рекол: „Јас не мислам како него, о, Аллахов Пратенику, дозволи ми да го убијам тој и тој (близок роднина на Омер), и дозволи му на Али да го убие Укајд, и дозволи им на други да постапат така со своите блиски

роднини, за да знае Аллах - да потврдиме - дека во нашите срца нема љубов за идолопоклониците... (се спомнува целосната случка).

Зборовите на Возвишениот: „**Тој на нив им всади верување во срцата нивни и со Светлото Своје ги зајакна**“ – т.е. оној кој го поседува тоа својство; дека нема љубов кон оние кои се спротивставуваат на Аллах и Неговиот Пратеник с.а.в.с., макар да се работи за сопствениот татко или брат. Таквиот е оној на кого Аллах му всадува верување во неговото срце и го украсува со интуиција – остроумност. Зборовите на Возвишениот: „**И Тој ќе ги воведе во ценетските градини низ коишто реки ќе течат, за во нив вечно да останат. Аллах е задоволен со нив, а и тие ќе бидат задоволни со Него**“ – тука се укажува на една исклучително величествена тајна, а тоа е дека Возвишениот Аллах, како замена за тоа што се налутени кон своите блиски и роднини, ги наградува со тоа што е задоволен од нив, а и нив ги прави да бидат задоволни од Него, со постојаните благодети кои им ги подарува, големата победа и успех кој им го дава, и сеопфатните добрини со кои ги почестил.

Зборовите на Возвишениот: „**Тие се Аллахова партија**“ – т.е. Неговите почестени робови, од кои одблеснува Аллаховата дарежливост. „**А навистина Аллахова партија се тие што сигурно ќе успеат**“ – тука се потенцира на нивниот успех, нивниот спас, и на овој и на оној свет, спротивно од оние кои ги спомнува како шејтанова партија: „**А навистина, тие од шејтановата партија се вистински губитници**“.

Ибн Ебу-Хатим пренесува од Ез-Зијал ибн Убад дека рекол: „Ебу-Хазим напиша писмо до Ез-Зухри: „Знај дека угледот (високата позиција), почеста, достоинството ги има во две категории; углед кој Аллах го одредува за своите блиски сакани робови (евлии) преку други свои сакани робови, тие се оние кои не уживаат популарност и слава, со скриени карактери.“ Нивните особини се опишани и преку јазикот на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.: „*Навистина Аллах ги сака скриените-тајните, богобојазливите, невините, коишто кога се отсутни, нивната отсутност е незабележлива, а кога се присутни, не бараат ништо, нивните срца се како светилки за упатство кон Аллаховата вера. Пронаоѓаат излез од секоја мрачна црна сплетка.*“ Ова се Аллаховите блиски сакани робови “евлии“ за кои вели Возвишениот: „**Тие се Аллахова партија, а навистина Аллахова партија се тие што сигурно ќе успеат**“ – Пренесува Нуајм ибн Хамад од Хасан дека рекол: „*Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Аллаху*

мој, не му давај ниту на грешник, ниту на развратник, преку мојата рака помош, ниту некој благодат, затоа што најдов во она што ти ми го објави мене: **„Луѓето коишто веруваат во Аллах и во оној свет не треба да се сакаат со тие коишто на Аллах и на Пратеникот Негов им се спротивставуваат“**³⁴

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ел Муџаделе“.

Благодарноста и благодатта Му припаѓаат само на Аллах, Тој е најдобар заштитник и само на Него се потпираме.

³⁴ Хадисот е „мурсел“ а Аллах најдобро знае

59. Поглавје – „Ел Хашр“ (Протерување)

Објавено во Медина, има 24 ајети.
(Објавено по поглавјето Ел Бејјине)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۗ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١﴾ هُوَ الَّذِي أَخْرَجَ
الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ دِيَارِهِمْ لِأَوَّلِ الْحَشْرِ ۗ مَا ظَنَنْتُمْ أَنْ يَخْرُجُوا ۗ وَظَنُّوا
أَنْهُمْ مَانِعَتُهُمْ حُصُونُهُمْ مِنَ اللَّهِ فَأَتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَحْتَسِبُوا ۗ وَقَذَفَ فِي قُلُوبِهِمُ
الرُّعْبَ ۗ يُخْرِبُونَ بُيُوتَهُمْ بِأَيْدِيهِمْ وَأَيْدِي الْمُؤْمِنِينَ فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِي الْأَبْصَارِ ﴿٢﴾ وَلَوْلَا
أَنْ كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْهِمُ الْجَلَاءَ لَعَذَّبُهُمْ فِي الدُّنْيَا ۗ وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ النَّارِ ﴿٣﴾ ذَلِكَ
بِأَنَّهُمْ شَاقُّوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ ۗ وَمَنْ يُشَاقِقِ اللَّهَ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٤﴾ مَا قَطَعْتُمْ مِّنْ
لِّينَةٍ أَوْ تَرَكْتُمُوهَا قَائِمَةً عَلَىٰ أُصُولِهَا فَبِإِذْنِ اللَّهِ وَلِيُخْرِجَ الْفَاسِقِينَ ﴿٥﴾

Во името на Аллах, Милостивиот, Сомилосен

„Тоа што е на небесата и тоа што е на Земјата Го слави и Го велича Аллах, Тој е Силниот и Мудриот! (1) Тој при првото прогонство од домовите нивни ги протера тие следбеници на Книгата кои не веруваа. Вие не мислевте дека ќе отидат, а тие мислеа дека нивните тврдини од Аллаховата казна ќе ги одбранат, но Аллаховата казна им дојде оттаму од каде што не се надеваа и Тој во срцата нивни влеа страв; со сопствените раце и со рацете на верниците своите домови ги уриваа. Затоа земете од тоа поука, о, вие гледате! (2) А Аллах да не пропишеше веќе прогонство за нив, Тој ќе ги казнеше уште на овој свет! А ним на оној свет им припаѓа казна во Огнот (3) затоа што на Аллах и на Пратеникот Негов им се спротивставуваа; а тој што на Аллах ќе Му се спротив-

стави, Аллах навистина жестоко ќе го казни. (4) Тоа што исековте некои палми или ги оставивте исправено да стојат – тоа со Аллахова дозвола го сторивте, и за Тој да ги понижи непослушните грешници. (5)“

Возвишениот нè известува дека сè што постои на небесата и на земјата Го слави, заблагодарувајќи Му се, Го велича изразувајќи ја неговата светост, илустрирајќи и докажувајќи го монотеизмот – Аллаховото *Едноштво* (дека оној што ги создал и креирал е еден и единствен создател, кој нема здружник). Како што вели Возвишениот: **„Него Го слават седумте небеса и Земјата, и тие на нив; и не постои ништо што не Го слави, фалејќи Го; но вие не го разбирате славењето нивно. Тој е навистина Благ и многу простува.“** Зборовите на Возвишениот: **„Тој е Силниот“** – т.е. Снажен и Моќен, **„Мудриот“** – во одредувањето и пропишувањето на закони. Зборовите на Возвишениот: **„Тој при првото прогонство од домовите нивни ги протера тие следбеници на Книгата кои не веруваа“** – т.е. Евреите; племето Бени-Надир, ова го истакнува Ибн-Абас и други. Да се присетиме накратко (во скратена верзија) на битката со племето Бени-Надир, а исклучиво само од Аллах помош бараме. Историчарите и авторите на делата поврзани со битките и походите на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., споменуваат: „Причина за тоа е ситуацијата, кога беа убиени седумдесетмина од асхабите на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., кај бунарот Мауне.³⁵ Единствен од нив што успеал да се спаси бил Амир ибн Умеје ед-Дамириј, којшто враќајќи се кон Медина, убил двајца припадници на племето Бени-Амир, коишто имале договор за ненапаѓање со Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., и загарантирана слобода на движење. Меѓутоа, овој асхаб Амир, не бил информиран за овој мировен договор, па кога се вратил назад го информирал Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. за извршеното дело, на што Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *‘Ти уби двајца, за кои јас сигурно ќе треба да платам крвнина’*. Племињата Бени-Надир и Бени-Амир во тоа време имале постигнато сојуз и договор, па Аллаховиот Пратеник се упатил кон племето Бени-Надир за да побара

³⁵ Учесниците во случката кај бунарот Мауне се оние кои ги испратил Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. кај Амир ибн ет-Туфејл со свое писмо. Тие писмото го доставиле кај Амир, со посредство на еден од самите нив кој самите го избрале. Меѓутоа, Амир го убил овој човек, кој го доставил писмото, и ги поттикна племињата во борба против асхабите. Секој од асхабите на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. земајќи ја својата сабја во рака се бореле сè додека не погинале сите, освен Амир ибн Умеје ед-Дамириј. На оваа вест Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. жестоко се растажил, оваа тага и болка била очигледна, и жестоко влијала и врз асхабите на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., поради браќата по вера, а единствената утеха им била тоа што нивните браќа ги чека ценетот.

помош во исплаќањето на крвнината за убиените двајца луѓе. Куќите на племето Бени-Надир биле на периферијата од Медина, на само неколку милји источно од неа. Кога дошол Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. кај нив за да побара помош за исплатата на крвнината за тие двајца убиени, тие рекле: „Да, о, Ебу-Касим, ќе ти помогнеме во тоа што посака и побара од нас помош.“ Потоа кога се осамиле, еден на друг си рекле: „Навистина, за овој човек нема да имате поповолна прилика и шанса од оваа за да го убиете“, а Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. бил покрај сидовите на нивните куќи. Запрашале: „Кој е доброволец да се качи над оваа куќа за да фрли карпа над него, па да се ослободиме од него?“ Како доброволец се пријавил Амир ибн Џахаш ибн Каб, кој беше еден од нив, велејќи: „Јас ќе го сторам тоа“. Потоа се качил горе за да го изврши тоа што го рекол, а Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. бил заедно со неколку од своите асхаби, меѓу кои и Ебу-Бекр, Омер, Али р.а.. Во тие моменти на Аллаховиот Пратеник му дошло известување од небесата за намерата на тие луѓе, при што Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. веднаш заминал од тоа место, упатувајќи се назад кон Медина. По него се упатиле да го следат и останатите асхаби кои биле заедно со него, сè додека него стигнале, а потоа тој ги известил за нечесната измама која ја планирале врз Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., и им наредил да се подготват за борба. Натаму се упатиле кон нив, сè додека не се спуштиле блиску до Евреите коишто се утврдиле сокриени во своите тврдини. Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. тогаш им наредил на своите асхаби да ги сечат палмите и да ги запалат, а Евреите почнале да го повикуваат: „О, Мухамед, ти беше тој којшто забрануваше да се прави безредие по земјата, и ги укоруваше тие што тоа го правеа, па зошто сега ги сечеш палмите и ги запалуваш?“ Група од племето Бену-Ауф ибн ел-Хазреџ, меѓу кои биле и Абдулах ибн ебу Селул, Ведиа, Малик ибн ебу Кавкал, Сувејд, Даис, им испратиле порака да издржат, да се бранат затоа што нема да ги остават на цедило. „Ако ве нападнаат, ќе се бориме заедно со вас против нив, а ако ги напуштите вашите домови, и ние ќе ги напуштиме заедно со вас.“ Евреите чекале да го исполнат своето ветување, ја чекале нивната помош, но не ја добиле, па длабоко во нивните срца се всадил страв. Во таа ситуација побарале од Аллаховиот Пратеник да ја поштеди нивната крв и да ги пушти да се иселат од тоа место, земајќи со себе онолку колку што ќе можат нивните камили да понесат од товар, освен оружје, па така и направиле. Ги натовариле своите камили со своите богатства колку што можеле тие да понесат, дури некои од нив ги уривале своите куќи до темели, па ги натоварувале на камилите и ги носеле заедно со себе. Некои од нив се упатиле кон Хајбер, а други кон Шам (Сирија), оставајќи го остатокот од својот имот на Аллаховиот Пратеник

с.а.в.с., станувајќи личен негов имот, за потоа тој да го распореди и раздели како што ќе посака. Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. го поделил имотот на првите мухаџири (оние кои се доселиле во Медина од Мека), а од енсариите им доделил само на Сехл ибн Ханиф и на Ебу-Дуџане Семак ибн Харш, кои ја изразиле својата сиромаштија и недостиг, па Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. им доделил и ним одреден дел. Додека од Бени-Надир исламот го примиле двајца: Јамин ибн Амр ибн Каб, кој бил стрико на Амр ибн Џахаш, и Ебу-Сад ибн Вехб. Со самото прифаќање на исламот го зачувале и заштитиле своето богатство. Се вели дека Јамин ибн Амр изнајмил човек кому дал одредена сума за да го убие Амр ибн Џахаш (којшто заговарал убиство на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.), и го убил.“

Ова е она што го раскажа Мухамед ибн Исхак во скратена верзија.

Ибн Исхак вели: „Поглавјето Ел Хашир е целосно објавено поради Бену-Надир.“ Слично на горенаведениот став, пренесува и Јунус ибн Букејр од Ибн Исхак.

Зборовите на Возвишениот: **„Тој при првото прогонство од домовите нивни ги протера тие следбеници на Книгата кои не веруваа“** – се мисли на племето Бени-Надир. **„При првото прогонство од домовите нивни“** – т.е. кон Шам (Сирија). Зборовите на Возвишениот: **„Вие не мислевте дека ќе отидат“** – т.е. во толку краток временски интервал од шест дена, колку што всушност траеше вашата опсада околу нивните тврдини, и покрај нивната цврстина и непропустливост. Затоа Возвишениот вели: **„А тие мислеа дека нивните тврдини од Аллаховата казна ќе ги одбранат, но Аллаховата казна им дојде оттаму од каде што не се надеваа“** – т.е. им дојде Аллаховата одредба од каде што ни на памет не им доаѓаше. Понатаму вели Возвишениот: **„И Тој во срцата нивни влеа страв“** – т.е. страв, вознемиреност и загриженост, а како да не, кога ги држи под опсада оној кој е потпомогнат од страна на Allah, со тоа што им влева во срцата на непријателот страв, и тоа на растојание од месец дена пешачење. Зборовите на Возвишениот: **„Со сопствените раце и со рацете на верниците своите домови ги уриваа“** – како што претходно го споменавме толкувањето на Ибн-Исхак во врска со ова случување, а тоа е дека го уривале она што им се допаѓало од покривите на своите куќи и вратите, натоварувајќи ги на своите камили, за да ги понесат со себе – **„Затоа земете од тоа поука, о, вие кои гледате!“**. Зборовите на Возвишениот: **„А Allah да не пропишеше веќе прогонство за нив, Тој ќе ги казнеше уште на овој свет!“** – т.е. ќе ги казнеше со други казни, како што се: убивање, поробување или други слични

казни, затоа што Возвишениот Аллах веќе одредил да ги казни во овој свет, покрај казната којашто ја подготвил за нив на оној свет – џехенемскиот оган.

Затоа Возвишениот вели: „**А ним на оној свет им припаѓа казна во Огнот**“ – т.е. неизбежна, која мора да се случи. „**Затоа што на Аллах и на Пратеникот Негов им се спротивставуваа**“ – т.е. не постапи Возвишениот со нив на таков начин заради ништо друго освен затоа што се спротивставиле на Аллах и на Неговиот Пратеник с.а.в.с., и затоа што ја негирале радосната вест за доаѓањето на Мухамед с.а.в.с., којашто им беше објавена на претходните Аллахови Пратеници, пред Мухамед с.а.в.с., а тие многу добро го знаеја тоа, како што ги знаеја своите родени деца. Потоа Возвишениот вели: „**А тој што на Аллах ќе Му се спротивстави, Аллах навистина жестоко ќе го казни.**“ Зборовите на Возвишениот: „**Тоа што исековте некои палми или ги оставивте исправено да стојат – тоа со Аллахова дозвола го сторивте, и за Тој да ги понижи непослушните грешници.**“ – во ајетот се спомнува изразот (اللينة) „ел-линету“ што значи: видови на урми, освен видот наречен „ел-аџвету“. Кога Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ги обиколил, им нареди да ги сечат палмите, со тој чин посакувајќи да ги понижи, да ги заплаши и да влее страв во нивните срца, а сето тоа се случило со дозвола и волја Аллахова, и на Негово задоволство. Оваа постапка содржи нанесување штета на непријателот, нивно понижување и посрамотување како и нивно совладување.

Муџахид вели: „Мухацирите си го забрануваа едни на други сечењето на палми, велејќи: „Тоа е плен кој им припаѓа на муслиманите“, при што е објавено во Куранот, којшто ја потврдува забраната за сечење на палмите, истакнувајќи дека немаат грев оние коишто ги исекле палмите. Без сомненине дека и сечењето и неизвршувањето на истото се случува само со дозвола од Аллах. Сечењето на палмите и нивното запалување било извршено со цел да се принудат Евреите да ги напуштат своите тврдини во кои биле засолнати. И покрај издадената наредба за сечење на палмите, тие чувствуваа грижа на совеста, гризејќи ги нешто во градите, па се запрашале: „Некои ги исековме, а некои ги оставивме, сигурно ќе го прашае Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. дали имаме награда за тие што ги исековме? И дали имаме казна за тие што ги оставивме?“, при што Возвишениот го објави ајетот: „**Тоа што исековте некои палми...**“.

(Поетите-муслимани се натпреварувале во опишувањето на оваа случка, сè што се случувало во неа од сечењето и палењето, како и убиството на Каб ибн ел-Ешраф. Интерпретирале врвни автори, како: Хасан ибн Сабит, Каб ибн Малик, Ибнул-Кајим ел-Абеси, Кајс ибн Бахр, Ибн-Тариф. Нема да ги споменеме

овие автори, за да скратиме, а нивното споменување овде во кратки црти индицира и укажува на тоа дека се наоѓаат во основната верзија на Ибн-Кесир, па кој има желба повеќе да ги спознае овие автори, може да се обрати таму.)³⁶

وَمَا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ مِنْهُمْ فَمَا أَوْجَفْتُمْ عَلَيْهِ مِنْ خَيْلٍ وَلَا رِكَابٍ وَلَكِنَّ اللَّهَ يُسَلِّطُ
رُسُلَهُ عَلَى مَنْ يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٦﴾ مَا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ مِنْ
أَهْلِ الْقُرَى فَلِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ كَيْ لَا يَكُونَ
دُولَةً بَيْنَ الْأَغْنِيَاءِ مِنْكُمْ ۗ وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا ۗ وَاتَّقُوا
اللَّهَ ۗ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٧﴾

„А вие не ги теравте ниту коњите ниту камилите впрегнати заради тоа што Аллах од нив, како плен, го подарил на Пратеникот Свој, туку Аллах им ја препушта власта на пратениците Свои над тие над коишто сака Тој; Аллах може сè. (6) Пленот од жителите на селата и на градовите кои Аллах му ги дарува на Пратеникот Свој им припаѓа: на Аллах и на Пратеникот Негов, и на неговите ближни, и на сирачињата, и на сиромашните и на патниците-намерници, за да не преоѓа само од раце во рацете на вашите богаташи; тоа што Пратеникот ќе ви го даде – земете го, а тоа што ќе ви го забрани – оставете го; и плашете се од Аллах бидејќи Аллах навистина жестоко казнува. (7)“

Возвишениот ни појаснува што значи „феј“, неговите карактеристики и прописите поврзани за него. Под поимот „феј“ се подразбира сето она што е одземено од неверниците без борба и без впрегнување на коњите ниту камилите, т.е. не се бореле со непријателот во двобој ниту силно ги напаѓале, туку тоа е плод на стравот којшто Аллах го влеал во нивните срца, од самата појава на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., како што тоа се случило со племето Бени-Надир. Нивниот имот којшто го напуштиле и заминале, како „феј“ (воен плен), Аллах му го подари на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., како приватна сопственост, па затоа Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. го делел според својата волја, во добротворни цели и за различни потреби на муслиманите, кои ги спомнува Возвишениот во овие ајети: „Тоа што Аллах од нив, како плен, го подарил на Пратеникот Свој“ – т.е.

³⁶ Помеѓу заградите е мој говор, а не на Ибн-Кесир

од племето Бени-Надир „**А вие не ги теравте ниту коњите ниту камилите впрегнати**“ – под поимот „рикаб“ – којшто е спомнат во ајетот се мисли на камили. „**Туку Аллах им ја препушта власта на пратениците Свои над тие над коишто сака Тој; Аллах може сè.**“ – т.е. непобедлив е, ниту некој може да Го спречи, Тој е Владател над сè и сè што постои Нему му се покорува.

Потоа Возвишениот вели: „**Пленот од жителите на селата и на градовите кои Аллах му ги дарува на Пратеникот Свој**“ – т.е. сите места коишто се освојуваат на идентичен начин, нивниот пропис е како прописот пропишан за имотот на Бени-Надир. Затоа вели Возвишениот: „**Им припаѓа: на Аллах и на Пратеникот Негов, и на неговите ближни, и на сирачињата, и на сиромашните и на патниците-намерници...**“ – до крајот на ајетот; а и следниот ајет зборува за тоа како и на кого се поделува имотот стекнат од „феј“. Пренесува имамот Ахмед од Омер ибн Хатаб р.а. дека рекол: „*Имотот на племето Бени-Надир е ‚феј‘ со којшто Возвишениот Аллах го дарувал својот Пратеник с.а.в.с., а тоа е ‚феј‘ за кого муслиманите не ги впрегнаа коњите ниту пак камилите, и тоа беше имот кој му припаѓаше исклучиво на Аллаховиот Пратеник, како приватен имот. Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. од тој имот делеше на својата фамилија, за нивно издржување во временски интервал од една година.*“ Додека Муре вели: „*Тоа беше колку за основна храна за живот, за цела една година, а тоа што ќе останеше го вложуваше во превозни средства и оружје, кое би се користело на Аллаховиот Пат.*“ Вака го бележи Ахмед, во скратена верзија, а исто така овој хадис го регистрирале во своите збирки на хадиси и останатите собирачи на хадиси; шесте збирки на хадиси (кутубус-сите), освен Ибн- Маџе.

Општо познато е дека она што го оставил Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. по неговата смрт се смета како садака, и никој не го наследува, врз основа на зборовите на Аллаховиот Пратеник: „*Ние не се наследуваме, она што го оставаме е садака.*“ Затоа Ебу-Бекр ес-Сидик р.а. не ѝ дал на Фатима р.а. од имотот кој го оставил Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., потпирајќи се токму врз споменатиот хадис, а и правилно постапил, бидејќи бил во право. По смртта на Ебу-Бекр р.а., на неговата позиција како халиф на муслиманите го наследил Омер ибн ел-Хатаб р.а.; откако поминал одредено време како халиф, му дошле ел-Абас и Али р.а., при што Абас рекол: „*О, заповеднику на правоверните; додели ми мене и на овој.*“ Тогаш Омер им се приближил и им рекол: „*Се колнам во Аллах, со чија дозвола опстојуваат земјата и небесата, дали знаете вие двајца дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: Ние не се наследуваме, она што го оставаме е садака.*“ Да,

знаеме.‘, одговориле и двајцата. Потоа Омер продолжил со својот говор: „Кога Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. се пресели на ахирет, Ебу-Бекр р.а. рекол: „Јас сум претставник на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., дојдовте вие двајцата кај Ебу-Бекр, ти го бараше наследството кое го остави твојот внук од брат, а другиот го бараше наследството на својата сопруга, останато од својот татко.‘ Тогаши Ебу-Бекр р.а. го спомна хадисот во којшто Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Ние не се наследуваме, она што го оставаме е садака.“ „Аллах најдобро знае дека тој е искрен, добротвор, кој го следи правиот пат и ја сака вистината, па го наследи Ебу-Бекр. Кога и тој почина, реков јас сум претставник на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., и претставник на Ебу-Бекр, па ја презедов таа одговорност и раководев со тоа наследство, онака и онолку колку што Allah посака. Потоа дојдовте вие двајцата, со подеднакво идентичен случај, па го побаравте тоа наследство од мене. Ако сакате ќе ви го дадам, но под услов; Аллахова обврска врз вас е да раководите со тоа богатство онака како што раководеше Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., па го зедејте од мене тоа наследство прифаќајќи го тој услов, а потоа доаѓате да ве ослободам од таа обврска, се колнам во Allah нема да ве ослободам од таа обврска сè додека не настати Судниот ден, а ако не можете да ја исполните обврската која ја презедовте, тогаши вратете го тоа наследство кај мене.““ (ова е дел од хадисот кој го пренесува Ез-Зухри, а имотот којшто го побараа двете личности, се мисли на Ел-Абас и Али р.а., тоа е имотот којшто го остави племето Бени-Надир, кој потоа беше личен приватен имот на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., а Allah најдобро знае.³⁷

Зборовите на Возвишениот: **„За да не преоѓа само од раце во рацете на вашите богаташи“** – т.е. ги одредивме овие категории, на кои им припаѓа воениот плен „феј“, со цел да не стане имот кој ќе се разменува само помеѓу богаташите, и да не раководат со тоа богатство според своите страсти и гледишта, без ништо да доделуваат од тоа богатство на сиромашните.

Зборовите на Возвишениот: **„Тоа што Пратеникот ќе ви го даде – земете го, а тоа што ќе ви го забрани – оставете го“** – т.е. што и да ви нареди извршете го, и што и да ви забрани, дистанцирајте се од тоа, затоа што Тој наредува само добро, а забранува само зло. Пренесува Ибн Ебу-Хатим дека Месрук рекол: „Дојде една жена кај Ибн-Месуд, па го запрашала: „Дојде до мене информација

³⁷ Ова е дел од хадисот кој го пренесува Ебу-Давуд, овде накратко наведовме само еден дел од него, со цел да се окористиме.

дека забрануваш тетовирање и додавање-вплетување на друга коса со својата, дали е тоа нешто што го најде во Аллаховата книга или кај Аллаховиот Пратеник? Ибн-Месуд одговорил: „Секако дека најдов во Аллаховата книга, и од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.“ Таа рече: „Се колнам во Allah, го прелистав целиот Мусхаф од корица до корица, меѓутоа не го најдов она што ти го тврдиш.“

Зарем не го најде ајетот: „**Тоа што Пратеникот ќе ви го даде – земете го, а тоа што ќе ви го забрани – оставете го**“ – запрашал Ибн-Месуд. „Секако дека најдов.“ – одговорила таа. Потоа Ибн Месуд продолжил говорејќи: „Јас навистина го слушнав Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. како забранува додавање-вплетување туѓа коса во својата, тетовирање и правење-кубење на веѓите.“ Таа рече: „Можеби има нешто од тие забрани кај твојата сопруга?“ „Влези и види, провери самата.“ – рече Ибн-Месуд, при што жената влегла и видела, па кога излегла рекла: „Не видов ништо забрането ниту лошо.“ Ибн Месуд му рекол: „Зарем не ја знаеш препораката на добриот Аллахов роб: **Јас не сакам да го правам тоа што вам ви го забранувам.**“³⁸ (Куран: Худ, 88).“

Зборовите на Возвишениот: „**И плашете се од Allah бидејќи Allah навистина жестоко казнува**“ – т.е. плашете се во однос на извршувањето на неговите наредби, и дистанцирањето од неговите забрани, затоа што тој навистина жестоко го казнува оној кој му греша, постапува спротивно од неговата наредба и ја одбива, правејќи го она што строго му забрани, и она од што му е наредено да се дистанцира.

لِلْفُقَرَاءِ الْمُهَاجِرِينَ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأَمْوَالِهِمْ يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِّنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا وَيَنْصُرُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ ۗ أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ ﴿٨﴾ وَالَّذِينَ تَبَوَّءُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِّمَّا أُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ ۗ وَمَنْ يُوقِ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٩﴾
وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿١٠﴾

„И на сиромашните мухаџири кои од својот роден крај се протерани и од имотот свој лишени, кои сакаат Аллаховата милост и наклоност да ја стекнат, и на Allah и на Пратеникот Негов им помагаат – тоа се

³⁸ Тоа е препораката на Шуајб а.с. за својот народ.

навистина вистински верници. (8) И на тие што пред нив Медина ја населија и верувањето го прифатија; тие ги сакаат оние коишто им се доселуваат и во градите свои никаква тешкотија не чувствуваат, и сакаат повеќе за нив отколку за себе, иако и на нив самите им е потребно. А тие што ќе се сочуваат од лакомоста и скржавоста, тие сигурно ќе успеат. (9) Тие што доаѓаат по нив, велат: „Господару наш, прости ни нам и на браќата наши кои во верата нè претекнаа и не допуштај во срцата наши да има ниту малку злоба кон верниците; Господару наш, Ти си, навистина, добар и Милостив! (10)“

Возвишениот ни ја појаснува ситуацијата на сиромашните, кои заслужуваат да им се додели од имотот стекнат како „феј“, а тоа се оние кои: **„Кои од својот роден крај се протерани и од имотот свој лишени, кои сакаат Аллаховата милост и наклоност да ја стекнат“** – т.е. го напуштија своето место на живеење, иселувајќи се кон Аллах и Неговиот Пратеник с.а.в.с., спротивставувајќи му се на својот народ, а сето тоа исклучиво за да го стекнат Аллаховото задоволство и наклоност. **„И на Аллах и на Пратеникот Негов им помагаат – тоа се навистина вистински верници“** – т.е. тоа се оние кои ги потврдија своите зборови, преточувајќи ги во дела, тоа се всушност водачите на мухаџирите (доселениците од Мека во Медина). Потоа Возвишениот ги пофалува енсариите (мединските жители кои го потпомогнаа Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. и мухаџирите), појаснувајќи ја нивната вредност, почест, дарезливост, тоа што не им завидуваат на Мухаџирите, и тоа што делат со нив, иако самите имаат потреба од тоа нешто кое го доделуваат на Мухаџирите. Возвишениот вели: **„И на тие што пред нив Медина ја населија и верувањето го прифатија“** – т.е. тие што се населија во градот на хиџрата, уште пред мухаџирите, и поверуваа пред да поверуваат многу од мухаџирите. Омер р.а. вели: „Му препочувам на халифот кој ќе дојде по мене, да го спознае нивното право, да го чува нивното достоинство, исто така му препорачувам добротворство кон енсариите, оние кои ја населија Медина-Куќата на хиџретот и верувањето го всадија во себе уште пред нив; да го прими доброто од добротворите нивни, и да им ги прости грешките на грешниците од нив.“ (Пренесува Бухари)

Зборовите на Возвишениот: **„Тие ги сакаат оние коишто им се доселуваат“** – т.е. оние кои поседуваат благородност и достоинство, ги сакаат оние кои им се доселиле, и ги потпомагаат со своите богатства. Имамот Ахмед пренесува од Енес дека рекол: *„Мухаџирите рекле: „О, Аллахов Пратенику, ние не сме виделе*

народ сличен на овие, кај коишто дојдовме; најубавото ни го даваат и во не-
маштија и кога имаат, се погрижија за сите наши потреби, несебично не
здружија со себе во сите удобности кои ги поседуваат, па се исплашивме дека
целата награда ќе ја понесат тие.‘ Пратеникот с.а.в.с. одговорил: ‚Не, сè доде-
ка сте им благодарни и правите дова за нив.‘“

„И во градите свои никаква тешкотија не чувствуваат, и сакаат повеќе за
нив отколку за себе“ – т.е. не чувствуваат љубомора ниту завидливост кон
мухаџирите, поради тоа што Аллах ги одликувал над нив, со повисок степен,
почест, предност при споменување и позиција. Зборовите на Возвишениот: „И
сакаат повеќе за нив отколку за себе, иако и на нив самите им е потребно“ –
им даваат предност на другите иако самите повеќе имаат потреба од тоа нешто,
почнуваат со другите луѓе во случај на потреба, иако самите уште повеќе имаат
потреба од даденото нешто. Бележи Бухари од Ебу-Хурејре дека рекол: „Дојде
еден човек кај Аллаховиот Пратеник и му се пожали: ‚О, Аллахов Пратенику,
ме покоси тешка глад.‘, при што Аллаховиот Пратеник с.а.в.с побара нешто
за јадење од своите сопруги, но за жал ниту кај нив немаше ништо. Аллахови-
от Пратеник во таа ситуација рече: ‚Има ли некој што ќе го угости овој човек
вечерва, Аллах да му се смилува?‘ Стана еден од енсариите и рече: ‚Јас, о,
Аллахов Пратенику.‘ Потоа заминал кај својата сопруга велејќи ѝ: ‚Ова е
гостинот на Аллаховиот Пратеник, па никако немој да го омаловажиш со
нешто, – сопругата одговорила: ‚Се колнам во Аллах немам ништо за јадење,
освен минимална храна колку за децата.‘ Асхабот тогаш ѝ рекол: ‚Кога децата
ќе ти побараат да вечераат, ти заспиј ги, потоа дојди и изгаси го кандилото,
а ние вечерва ќе ги стегнеме нашите стомаци (ќе останеме гладни).‘ Така и
постапила. Човекот следниот ден, дошол кај Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.
уште рано наутро, а Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: ‚Возвишениот Аллах
се зачуди‘ ...или рече: ‚Се насмевна од постапката на тој човек и таа жена.‘
Потоа Возвишениот го објавил ајетот: „И сакаат повеќе за нив отколку за
себе, иако и на нив самите им е потребно““ (Вака го пренесуваат Бухари и
Муслим, Ет-Тирмизи, Ен-Несаи, од Фадл ибн Газван, а во Муслимовото
предание се споменува по име овој енсариј, а тоа бил Ебу-Талха р.а.

Зборовите на Возвишениот: „А тие што ќе се сочуваат од лакомоста и скр-
жавоста, тие сигурно ќе успеат.“ – т.е. кој ќе се ослободи од лакомоста и скр-
жавоста, навистина се спасил и успеал. Пренесува Ахмед од Џабир ибн Абдулах
дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Немојте да нанесувате неправда,

затоа што навистина неправедноста на судниот ден ќе биде потполн мрак; и чувајте се од лакомоста, затоа што лакомоста ги уништи оние кои беа пред вас, ги доведе до степен да си ја пролеваат крвта и да си го дозволуваат забранетото.“ (Ова предание го бележи само Муслим).

Зборовите на Возвишениот: **„Тие што доаѓаат по нив, велат: ,Господару наш, прости ни нам и на браќата наши кои во верата нè претекнаа и не допуштај во срцата наши да има ниту малку злоба кон верниците; Господару наш, Ти си, навистина, добар и Милостив!“** – ова е третата категорија, чишто сиромаси имаат право на „феј“ – воениот плен. Тие три категории на кои им припаѓа „феј“ се: мухацирите, енсариите и оние коишто ги следат во добротворство, како што Возвишениот вели: **„Аллах е задоволен од првите муслимани, мухацирите и енсариите, и од сите тие кои ги следат правејќи добри дела. А и тие се задоволни од Него.“** (Куран: Ет Теуба, 100) Оние кои ги следат, правејќи добри дела, се всушност оние кои ги следат нивните добри траги (добри дела), и прекрасните карактеристики со кои се украсиле себеси, и коишто се молат за нив во тајност и јавност. Затоа Возвишениот вели: **„Тие што доаѓаат по нив, велат: ,Господару наш, прости ни нам и на браќата наши кои во верата не претекнаа и не допуштај во срцата наши да има ниту малку злоба“** – т.е. омраза и завидливост. **„кон верниците; Господару наш, Ти си, навистина, добар и Милостив!“** – колку ли е само убаво тоа што имамот Малик го извлекол како пропис од наведениот Курански ајет; дека на рафидијата-(оној што ги навредува, пцуе, проколнува и прогласува за неверници асхабите на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.) не му припаѓа никаков дел од поделбата на „феј“, затоа што не ја поседуваат таа особина, за која Allah ги пофалува оние кои се украсиле себеси со таква особина: **„Господару наш, прости ни нам и на браќата наши кои во верата нè претекнаа и не допуштај во срцата наши да има ниту малку злоба кон верниците; Господару наш, Ти си, навистина, добар и Милостив“.** Ибн Џерир пренесува од Малик ибн Еус ибн ел-Хидсан дека рекол: „Омер р.а. го проучи ајетот: **Зекатот им припаѓа само на сиромашните и на тие што имаат потреба, и на тие што го собираат, и на тие чишто срца треба да се придобијат, и за откуп од ропство, и на презадожените, и за цели на Аллаховиот пат и за патникот. Allah така одредил! А Allah сè знае и Мудар е.**“ (Куран: Ет Теуба, 60) – потоа рече: „Ова им припаѓа на наведените“, а потоа проучи: **„И знајте дека од сè што ќе запленилите за време на борба**

една петтина им припаѓа на Аллаx и на Пратеникот, и на роднините негови, и на сирачињата, и на сиромашните, и на патниците, ако верувате во Аллаx и во тоа што го објавивме на робот Наш на денот на одвојувањето на вистината од неvistината, на денот кога се судрија двете војски, а Аллаx може сè.‘ (Куран: Ел Енфал, 41) – потоа рече: ,Ова им припаѓа на наведените во ајетот.‘, потоа проучи: ,Пленот од жителите на селата и на градовите кои Аллаx му ги дарува на Пратеникот Свој им припаѓа: на Аллаx и на Пратеникот Негов, и на неговите ближни, и на сирачињата, и на сиромашните и на патниците-намерници... – сè до зборовите на Возвишениот – И на сиромашните мухаџири кои од својот роден крај се протерани... И на тие што пред нив Медина ја населија и верувањето го прифатија... Тие што доаѓаат по нив, велат: Господару наш, прости ни нам и на браќата наши... – сè до зборовите на Возвишениот – Ти си, навистина, добар и Милостив!‘ – а потоа рече: ,Овој ајет ги опфаќа сите муслимани општо, и не постои ниту еден муслиман а да нема право на овој вид на воен плен.‘ Потоа рече: ,Доколку бидам жив, сигурно на овчарот од падините на племето Химејр ќе му дојде делот кој му припаѓа од воениот плен, без да се испоти неговото чело.“

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نَافَقُوا يَقُولُونَ لِإِخْوَانِهِمُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَئِنْ أُخْرِجْتُمْ لَنَخْرُجَنَّ مَعَكُمْ وَلَا نُطِيعُ فِيكُمْ أَحَدًا أَبَدًا وَإِنْ قُوتِلْتُمْ لَنَنْصُرَنَّكُمْ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١١﴾ لَئِنْ أُخْرِجُوا لَا يَخْرُجُونَ مَعَهُمْ وَلَئِنْ قُوتِلُوا لَا يَنْصُرُونَهُمْ وَلَئِنْ نَصَرُوهُمْ لَيُولِيَنَّ الْأُذْبَارَ ثُمَّ لَا يَنْصُرُونَ ﴿١٢﴾ لَأَنْتُمْ أَشَدُّ رَهَبَةً فِي صُدُورِهِمْ مِنَ اللَّهِ ۚ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ﴿١٣﴾ لَا يُقَاتِلُونَكُمْ جَمِيعًا إِلَّا فِي قُرَى مُحَصَّنَةٍ أَوْ مِنْ وَرَاءِ جُدُرٍ ۚ بِأَسْهُمٍ بَيْنَهُمْ شَدِيدٌ ۚ تَحْسَبُهُمْ جَمِيعًا وَقُلُوبُهُمْ شَتَّى ۚ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٤﴾ كَمَثَلِ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَرِيبًا ۗ ذَاقُوا وَبَالَ أَمْرِهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٥﴾ كَمَثَلِ الشَّيْطَانِ إِذْ قَالَ لِلْإِنْسَانِ اكْفُرْ فَلَمَّا كَفَرَ قَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِّنْكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾ فَكَانَ عَاقِبَتُهُمَا أَنَّهُمَا فِي النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا ۗ وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ ﴿١٧﴾

„Зарем не гледаш како лицемерите им говорат на своите пријатели, на следбениците на Книгата кои не веруваат: ,Ако бидете протерани, ние сигурно со вас ќе појдеме и кога ќе се однесува на вас, никогаш никому

нема да му се покориме; а ако бидете нападнати, сигурно напомош ќе ви дојдете.“ – а Аллах е сведок дека тие навистина се лажливци: (11) Кога би биле протерани, тие не би тргнале со нив; кога би биле нападнати, тие не би им дошле напомош; и кога би им дошле напомош, сигурно би избегале и тие без помош би останале. (12) Тие повеќе се плашат од вас отколку од Аллах, затоа што тие се неразумни луѓе. (13) Само во утврдените градови или зад ѕидините, тие против вас смеат заедно да се борат. Нивното непријателство е жестоко меѓу нив. Ти мислиш дека тие се сложни, меѓутоа срцата нивни се разединети, затоа што тие се луѓе кои немаат ум. (14) Слични се на тие што неодамна тука сета погубност на постапките свои ја искусија – нив ги чека неподносливо страдање; (15) Слични се на шејтанот кога ќе му каже на човекот: „Биди неверник!“ – па кога тој ќе стане неверник, тој тогаш ќе рече: „Јас се одрекувам од тебе, и навистина се плашам од Аллах, Господарот на световите!“ (16) Двајцата на крај ги чека огнот, во кој вечно ќе престојуваат, а тоа ќе биде казна за сите злосторници. (17)“

Возвишениот нè известува за дволичните-мунафиците, како што се Абдулах ибн Убеј и сличните на него, кога им испратија на племето Бени-Надир известување, коешто содржи цврсто ветување за помош, па Возвишениот вели: „Зарем не гледаш како лицемерите им говорат на своите пријатели, на следбениците на Книгата кои не веруваат: „Ако бидете протерани, ние сигурно со вас ќе појдеме и кога ќе се однесува на вас, никогаш никому нема да му се покориме; а ако бидете нападнати, сигурно напомош ќе ви дојдеме“ – а потоа Возвишениот вели: „А Аллах е сведок дека тие навистина се лажливци“ – т.е. лажат во врска со она што им го ветува, или поради тоа што само им ветува со збор, а намерата им беше да не го исполнат тоа ветување, или пак затоа што не го преточија во пракса своето ветување. Затоа Возвишениот вели: „Кога би биле нападнати, тие не би им дошле напомош“ – т.е. нема да се борат заедно со нив. „И кога би им дошле напомош“ – т.е. кога би се бореле заедно со нив, „Сигурно би избегале и тие без помош би останале“ – ова е сама по себе, апстрахирана, посебна радосна вест. Потоа вели Возвишениот: „Тие повеќе се плашат од вас отколку од Аллах“ – т.е. повеќе имаат страв во своите срца од вас, отколку што имаат страв од Аллах. Како што вели Возвишениот: „Од еднаш некои од нив се уплашија од луѓето, како што се плашат од Аллах, или уште повеќе“ – затоа

Возвишениот вели: „**Затоа што тие се неразумни луѓе**“ – потоа Возвишениот вели: „**Само во утврдените градови или зад ѕидините, тие против вас смеат заедно да се борат**“ – значи поради нивната плашливост и обесхрабреност, не можат да се спротивстават на исламската војска со двобој и борба лице во лице, туку тие ќе даваат отпор за одбрана само од тврдините свои, или опколени зад ѕидините. Потоа Возвишениот вели: „**Нивното непријателство е жестоко меѓу нив**“ – т.е. меѓусебно се жестоки непријатели, како што вели Возвишениот: „**И да направи силата меѓусебно да ја искусите.**“ Затоа Возвишениот вели: „**Ти мислиш дека тие се сложни, меѓутоа срцата нивни се разединети**“ – т.е. ги гледаш собрани заедно, па помислуваш дека се сложни, а во реалноста тие се максимално разединети. „**Затоа што тие се луѓе кои немаат ум.**“ Потоа вели Возвишениот: „**Слични се на тие што неодамна тука сета погубност на постапките свои ја искусиле – нив ги чека неподносливо страдање**“ – како тие што беа пред нив, се мисли на Евреите, племето Бени-Кајнука, коишто беа протерани од страна на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. уште пред нив.

Зборовите на Возвишениот: „**Слични се на шејтанот кога ќе му каже на човекот: ‚Биди неверник!‘ – па кога тој ќе стане неверник, тој тогаш ќе рече: ‚Јас се одрекувам од тебе**“ – се мисли на Евреите кои беа измамани, со лажните ветувања од страна на дволичните кои им ветуваа помош, но кога се заостри ситуацијата и стана крајно сериозна, ги напуштија и ги оставија на цедило, сами на себе препуштајќи ги на гибел. Нивниот пример е како примерот на шејтанот, којшто откако ќе успее да го доведе човекот до ‘Куфр’(неверство)-Аллах да не сочува од тоа- и од како човекот ќе го послуша и ќе направи Куфр(неверство), тогаш шејтанот се одрекува од него и се дистанцира велејќи: „**Јас се одрекувам од тебе, и навистина се плашам од Allah, Господарот на световите!**“

Зборовите на Возвишениот: „**Двајцата на крај ги чека огнот, во кој вечно ќе престојуваат**“ - Последиците, и за оној кој наредил куфр-неверство, и за оној кој го извршил неверството кон Allah, и за двата конечна дестинација ќе биде цехенемскиот оган во којшто вечно ќе останат. „**А тоа ќе биде казна за сите злосторници**“ – т.е. тоа ќе биде казна за секој неверник, (зулумќар-неправедник).

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَتَنْظُرُوا نَفْسَ مَا قَدَّمْتُمْ لِغَدٍ وَاتَّقُوا اللَّهَ ۚ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾ وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنْفُسَهُمْ ۗ أُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿١٩﴾ لَا يَسْتَوِي أَصْحَابُ النَّارِ وَأَصْحَابُ الْجَنَّةِ ۚ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمُ الْفَائِزُونَ ﴿٢٠﴾

„О, верници, плашете се од Аллах, и секој човек нека гледа што подготвил за утре и плашете се од Аллах, бидејќи Тој добро знае што правите. (18) И не бидете како тие што забораваја на Аллах, па Тој направи самите себеси да се забораваат; тоа се вистински непослушни грешници. (19) Не се еднакви жителите на џехенмот и жителите на џенетот; жителите на џенетот ќе го постигнат тоа што го сакаат. (20)“

Зборовите на Возвишениот: „О, верници, плашете се од Аллах“ – во овој курански ајет Возвишениот ни наредува да бидеме богобојазливи; богобојазливост којашто содржи: извршување на она што го наредил и дистанцирање од она што го забранил. Зборовите на Возвишениот: „И секој човек нека гледа што подготвил за утре“ – т.е. преиспитајте се себеси, пред да полагате сметка и погледнете кои добри дела си ги подготвивте за себеси, за денот на враќањето, денот во кој ќе застанете пред вашиот Господар. „И плашете се од Аллах“ – потврда на наредбата која претходеше (наредува по втор пат). „Тој добро знае што правите“ – знајте дека Славениот и Возвишен Господар ги знае сите ваши дела и сите ваши состојби во кои се наоѓате, ништо не му е скриено и ниедно од вашите дела, ниту големите ниту ситни ваши дела, кај Аллах не се отсутни ниту пак за него се непознати. Зборовите на Возвишениот: „И не бидете како тие што забораваја на Аллах, па Тој направи самите себеси да се забораваат“ – т.е. немој да заборавете да го споменувате вашиот Господар, па да ве направи да заборавете, да го правите она што е за ваше добро, што ќе ви користи на денот во кој ќе се вратите кај вашиот Господар, затоа што навистина наградата е според (видот на) извршеното дело. Затоа Возвишениот вели: „Тоа се вистински непослушни грешници“ – т.е. тие се оние кои ја напуштија покорноста кон Возвишениот Аллах, оние коишто тотално ќе пропаднат на Судниот ден, кои ќе бидат вистинските губитници на денот во кој ќе се вратат кај својот Господар. Како што вели Возвишениот: „О, верници, нека не ве занесат богатствата ваши и децата ваши од сеќавањето на Аллах. А тие што ќе го сторат тоа, ќе бидат изгубени.“ (Куран: Ел Мунафикун, 9). Зборовите на Возвишениот: „Не се еднакви жителите на џехенмот и жителите на џенетот“ – т.е. не се еднакви

овие и оние на Судниот ден според пресудата Аллахова. Како што вели Возвишениот: „Дали тие што прават зли дела мислат дека со нив ќе постапиме исто како и со тие што веруваат и што прават добри дела, дека во овој живот и по смртта ќе бидат исти? Колку лошо расудуваат!“ (Куран: Ел Џасије, 21) Во друг ајет исто така Возвишениот вели: „Не се исти слепецот и тој што гледа, не се исти верниците кои прават добри дела и злосторниците. – Колку малку поука примате!“ (Куран: Ел Мумин, 58) Многубројни се ајетите во коишто Возвишениот ни го потенцира тоа дека ќе ги почести добротворите и ќе ги понижи грешниците, злосторниците. Затоа Возвишениот вели, особено овде: „Жителите на џенетот ќе го постигнат тоа што го сакаат.“ – т.е. ќе успеат, ќе бидат спасени, безбедни од Аллаховата казна.

لَوْ أَنزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَىٰ جَبَلٍ لَّرَأَيْتَهُ خَاشِعًا مُّتَصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ اللَّهِ ۚ وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١﴾ هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۚ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ ۚ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ﴿٢٢﴾ هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ ۚ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٢٣﴾ هُوَ اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ ۚ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ ۚ يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۚ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٤﴾

„Ако го објавиме овој Куран на некој рид, ти би видел како е полн со стравопочит и како би се распаднал од страв пред Аллах. Такви примери им наведуваме на луѓето за да размислат. (21) Тој е Аллах, нема друг бог освен Него, Тој е познавач на невидливиот и на видливиот свет, Тој е Семилосен, Милостив! (22) Тој е Аллах, нема друг бог освен Него, Владетелот, Светиот, Тој што е без недостатоци, Тој што го обезбедува секого, Тој што бдее над сите, Силниот, Возвишениот, Гордиот. Возвишен и Чист е Аллах од тоа што Му го припишуваат! (23) Тој е Аллах, Создателот, Тој што создава од ништо, Тој што му дава облик на сè, Тој има најубави имиња. Него Го слави и Го велича сè што е на небесата и на Земјата, Тој е Силниот и Мудриот. (24)“

Возвишениот, појаснувајќи ја високата, огромна вредност на Куранот, величјејќи и воздигнувајќи го значењето негово, ни истакнува дека срцата би требало да се наполнат со стравопочит и понизност, да бидат потиштени и скоро да се распакаат кога ќе го слушаат говорот Аллахов – Куранот, поради вистинското ветување за верниците, и сигурната закана, во која нема сомнеж дека ќе се случи врз неверниците, **„Ако го објавиме овој Куран на некој рид, ти би видел како е полн со стравопочит и како би се распаднал од страв пред Аллах“** – т.е. планината и покрај нејзината цврстина, грубост и глувост, кога би го слушнала и разбрала овој Куран, и кога би размислила околу тоа што Куранот содржи, би се наполнила со стравопочит и би се распарчила од тежината на зборовите на Куранот и од стравопочит кон Возвишениот Аллах, а што останува пак за вас, кога веќе го слушнавте и сфативте говорот Аллахов (куранските ајети)!? Како ви доликува, о, луѓе, да не ви смекнат срцата, да не се наполнат со стравопочит и да не се распарчат од страв од Возвишениот и Славен Господар...? Па затоа вели Оној, чие Величество е највисоко: **„Такви примери им наведуваме на луѓето за да размислат.“**

Во веродостоен хадис се наведува: „Кога му беше изработен минбер на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., а претходно кога им се обраќаше на своите асхаби во петок за време на хутба застануваше до едно отсечено палмино дрво (трупец), кое беше поставено во месџидот, и кога за првпат му беше поставен минбер на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. во неговата џамија, кога дојде за да ја одржи петочната хутба, поминувајќи покрај тоа дрво, упатувајќи се кон новонаправениот минбер, тогаш тоа дрво, поради преголем копнеж кон Аллаховиот Пратеник, почнало да испушта крици на плачење, како мало дете, коешто замолчува само кога ќе слушне Куран или зикр.“ Хасан ел-Басри, откако навел некое од преданијата на овој хадис, рекол: „Вие сте подостојни да копнеете по Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. отколку тој трупец (отсечено палмино дрво). Потоа Возвишениот вели: **„Тој е Аллах, нема друг бог освен Него, Тој е познавач на невидливиот и на видливиот свет, Тој е Семилосен, Милостив!“** – Возвишениот нè известува дека Тој е единствениот достоин Господар за обожување, освен кого не постои друг господар, и освен кого не постои друго божество достоин за обожување, и сè она што се обожува освен него е лажно, безвредно и бескорисно.

Возвишениот исто така нè известува дека го знае и видливиот и невидливиот свет, т.е. ги знае своите созданија кои нам ни се видливи, меѓутоа ги знае и оние созданија кои за нас не се видливи, и ништо не може да биде

сокриено од Него, ниту на земјата ниту на небесата, ниту мало ниту големо, ниту величественото ниту најбезвредното, дури и најситните атоми во мракот.

Зборовите на Возвишениот: „**Тој е Семилосен, Милостив!**“ – суштината е дека поседува огромна милост којашто ги опфаќа сите Негови созданија. Тој е Семилосен во овој и оној свет. Тој е Милостив и во двата света, како што потенцира Возвишениот: „**А милоста Моја опфаќа сè**“ – потоа Возвишениот вели: „**Тој е Аллах, нема друг бог освен Него, Владетелот**“ – т.е. Владетел на сè што постои, којшто раководи со сите свои созданија, без некој да може да го попречи во тоа. Зборовите на Возвишениот: „**Светиот**“ – т.е. Оној, чија светост ја слават благородните мелеци. „**Тој што е без недостатоци**“ – т.е. тој е чист од било какви мани и недостатоци во своето Совршенство, беспрекорно Совршен во своето битие, Совршен во своите својства и атрибути, како што е Совршен и во своите дела. „**Тој што го обезбедува секого**“ – Ибн-Абас вели: „Неговите созданија се сигурни и безбедни од својот Создател, дека нема да му направи никаква неправда, ниту пак некое насилство.“ „**Тој што бдее над сите**“ – како што се зборовите на Возвишениот: „**Аллах е сведок на сè**.“ (Куран: Ел Муцаделе, 6) – т.е. Тој е сведок на сите свои созданија, односно ги надгледува. Зборовите на Возвишениот: „**Силниот**“ – т.е. Кој им даде сила на сите нешта, а потоа ги потчини, покорувајќи ги под својата власт. Недостижно е Неговото Височество, поради својата апсолутна моќ, огромна големина, возвишеност, достоинство и гордост. Затоа Возвишениот вели: „**Возвишениот, Гордиот**“ – т.е. Тој е единствен, на чие Височество апсолутна моќ му доликува, и Тој е единствен на чие достоинство гордоста му прилега. Како што е наведено претходно во веродостојното предание: „*Величественоста е моја облека, а Гордоста е моја наметка, на кој ќе се одликува себеси, со еден од овие мои атрибути, ќе го казнам.*“ „Ел Џеббар“ е Возвишениот, Кој ја коригира секоја состојба на своите созданија, Оној којшто постапува со своите созданија на начин кој ќе биде најкорисен за нив, „Ел Мутекеббир“ е Гордиот Господар, којшто е Импозантен, над сè она што е лошо. Потоа Возвишениот вели: „**Возвишен и Чист е Аллах од тоа што Му го припишуваат! Тој е Аллах, Создателот, Тој што создава од ништо, Тој што му дава облик на сè**“ – под поимот (الخلق) „ел-халк“ (создавање) се подразбира одредување. (البرء) „ел бер‘у‘ – извршување, видливо прикажување во реалниот свет (светот којшто постои), на она што го одредил и утврдил. (المصور) „Ел Мусаввир“ – Оној којшто го извршува она што посакал да го создаде, давајќи му форма, облик и карактеристики, онакви какви што Тој самиот избрал и

посакал. Како што вели во ајетот: „**И каков што сакал лик ти дал?**“ (Куран: Ел Инфитар, 8). Зборовите на Возвишениот: „**Тој има најубави имиња**“ – претходно говоревме во врска со ова во поглавјето „Ел-Араф“³⁹. Овде ќе го спомнеме хадисот којшто е забележан во Двата Сахиха од Ебу-Хурејре р.а., а тој пренесува од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.: „*Навистина Возвишениот Аллах има деведесет и девет имиња, сто без едно, кој ќе ги наброи (разбере и работи според нив) ќе влезе во џенетот. Тој е непарен (еден и единствен) и ја сака непарноста.*“ Пренесува Ибн-Маџе и Ет-Тирмизи исто така од Ебу-Хурејре, каде што се наведува следниот додаток: „*Тој е Аллах, нема друг бог достоин за обожување освен него, Семилосен, Милостив; Владар; Свет; Тој што е без недостатоци; Тој што го обезбедува секого; Тој што бдее над сите; Силниот; Возвишениот; Горд, Творецот; Тој што создава од ништо; Тој што му дава облик на сè; Оној кој многу простува; Оној кој сè совладува; Оној кој неизмерно подарува; Снабдувач – кој обилно снабдува; Тој што отвора / ја разрешува секоја ситуација / олеснува / избавува од секоја тешкотија; Тој што сè знае; Тој што стегнува и опушта; Тој што спушта и воздигнува; Тој што дава гордост и понижува; Тој што сè слуша; Тој што сè Гледа; Праведен Судија; Апсолутна правда; Пријатен / Љубезен; Известен за сè; Благ; Величествен; Оној кој многу Простува; Кој многу заблагодарува (за мали дела, дава многу големи награди); Севишен; Најголем; Чувар / Заштитник; Оној кој внимава и поддржува; Пресметувач; Возвишен; Дарежлив; Надгледувач кој бдее во секој момент врз своите созданија; Оној кој ги слуша молбите на своите робови; Оној кој опфаќа сè; Мудар; Оној кој сака / подарува љубов; Славен; Оној кој проживува по смртта; Сведок на сите; Апсолутна вистина; Оној кој се грижи за сè; Снажен; Цврст; Заштитник; Тој што е за благодарност достоин; Оној кој знае сè под број; Оној кој повторно создава и по смртта оживува; Оној кој дава живот и смрт; Жив; Постојан кој одржува сè; Богат; Славен; Еден и Единствен; Оној кој не зависи и нема потреба од никого и ништо, а сè друго зависи и има потреба од Него; Семоќен; За сè способен; Оној којшто кого сака унапредува, кого сака изостави назад; Прв; Последен; Јасен; Скриен; Оној кој управува со сè; Возвишен; Добротвор; Кој многу го прима покајанието; Оној кој се одмаздува на злосторниците; Оној кој простува; Милосрден; Оној кој поседува сè; Оној на кого му*

³⁹ Види го толкувањето на ајет број 180 од поглавјето Ел Араф во вториот том од оваа скратена верзија.

припаѓа почитта и почеста, Оној кој ја дели правдата; Оној кој ги содржи сите совршенства / кој ќе ги собере сите созданија на Судниот ден; Оној кој не е зависен од ништо; Оној кој многу дава; кој спречува и ускратува; Оној кој дава корист и штета; Светлина; Упатувач; Оној кој импонира со својата креација, твори од ништо / без претходен пример; Вечен; Оној кој сè наследува; Оној кој упатува на правиот пат; Стрплив кој веднаш не ги казнува своите робови.“

Зборовите на Возвишениот: **„Него Го слави и Го велича сè што е на небесата и на Земјата“** – како што се Аллаховите зборови: **„Него Го слават седумте небеса и Земјата, и тие на нив; и не постои ништо што не Го слави, фалејќи Го; но вие не го разбирате славењето нивно. Тој е навистина Благ и многу простува.“** (Куран: Ел Исра, 44) И зборовите на Возвишениот: **„Тој е Силниот“** – т.е. недостижно е Неговото Височество, **„Мудриот“** – во законодавството и одредувањето на нештата.

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ел Хашр“.

Благодарноста и благодатта Му припаѓаат само на Аллах.

Нему му заблагодаруваме и секоја добрина е само од Него.

Секој успех е само од Него и само на Него се потпираме.

60. Поглавје – „Ел Мумтехина“ (Проверена)

Објавено во Медина, има 13 ајети.

(Објавено по поглавјето Ел Ахзаб)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ تُلْقُونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا
جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ يُخْرِجُونَ الرَّسُولَ وَإِيَّاكُمْ ۗ أَنْ تُوْمِنُوا بِاللَّهِ رَبِّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ خَرَجْتُمْ
جِهَادًا فِي سَبِيلِي وَابْتِغَاءَ مَرْضَاتِي ۚ تُسِرُّونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَأَنَا أَعْلَمُ بِمَا أَخْفَيْتُمْ وَمَا
أَعْلَنْتُمْ ۚ وَمَنْ يَفْعَلْهُ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿١﴾ إِنْ يَتَّقِفُوكُمْ يَكُونُوا لَكُمْ أَعْدَاءً
وَيَسْطُورُوا إِلَيْكُمْ أَيْدِيَهُمْ وَأَلْسِنَتُهُمْ بِالسُّوءِ وَوَدُّوا لَوْ تَكْفُرُونَ ﴿٢﴾ لَنْ نَنْفَعَكُمْ أَرْحَامَكُم
وَلَا أَوْلَادَكُمْ ۚ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُفْصِلُ بَيْنَكُمْ ۚ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٣﴾

Во името на Аллах, Милостивиот, Сомилосен

„О, верници, не земајте ги Моите непријатели и своите непријатели за пријатели, искажувајќи кон нив наклоност, а тие ја негираат Вистината која ви доаѓа и ве изгонуваат Пратеникот и вас само затоа што во Аллах, Господарот ваш, верувате. Ако веќе сте излегле поради борба на мојот пат и барајќи го задоволство Мое, а вие тајно љубов им искажувате, а Јас го знам и тоа што го криете и тоа што јавно го правите. А кој од вас тоа ќе го прави, па тој скршна од Вистинскиот пат. (1) Ако тие ве стигнат, ќе бидат непријатели ваши и ќе ги пружат кон вас, со зли намери, рацете свои и јазиците свои, и едвај ќе чекаат да станете неверници. (2) Ни роднините ваши ни децата ваши нема да ви бидат од корист, на Судниот ден Тој ќе ве раздвои; а Аллах добро го гледа тоа што го правите. (3)“

Поводот за објавувањето на почетокот од ова благородно поглавје е случајот на Хатиб ибн ебу-Белтеа. Овој асхаб, по име Хатиб, бил од оние кои направиле хиџра од Мека во Медина, а бил и учесник во битката на Бедр. Хатиб ги оставил позади себе во Мека своите деца и имот, а воедно и не припаѓал на племето Курејш, туку бил сојузник на Осман, па кога Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. одлучил да го ослободи градот Мека, поради тоа што жителите на Мека го раскинале договорот, им наредил на муслиманите да се подготвуваат за тој поход, упатувајќи дова кон Возвишениот Аллах: „Аллаху мој, сокриј ја од нив секоја информација во врска со нас“. Хатиб, напротив напишал писмо до жителите на Мека, сакајќи да ги информира за она што Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. има намера, да тргне во поход за да ја ослободи Мека. Ова писмо Хатиб го испратил со посредство на една жена од племето Курејш, а сето ова Хатиб го направил со цел да добие заштита од Курејшиите. Меѓутоа, Возвишениот Аллах, примајќи ја довата на својот Пратеник с.а.в.с., ја обелоденил оваа игра известувајќи го за тоа писмо. Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. веднаш испратил луѓе по оваа жена за да ја стигнат и да го земат тоа писмо пред да падне во рацете на непријателот, што и се случило, и тоа писмо било донесено кај Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.. Ова е јасно во овој хадис, којшто е веродостоен. Пренесува имамот Ахмед од Али р.а.: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ме испрати мене, заедно со Зубејр и Микдад, велејќи ни: ‚Одете до градината Хах, таму ќе најдете една жена по име Заина, кај којашто се наоѓа тоа писмо, кое треба да го земете од неа.‘ Тргнавме, брзајќи со нашите коњи сè додека не стигнавме кај таа градина, во којашто ја сретнавме таа жена Заина, па ѝ рековме: ‚Извади го писмото.‘ ‚Немам со мене никакво писмо.‘ – одговорила таа. ‚Или ќе го дадеш писмото, или ќе ја соблечеш облеката!‘ – рековме, па таа го извади тоа писмо од своите плетенки и ни го предаде. Го донесовме писмото кај Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. во кое стоеше од Хатиб ибн Ебу-Белтеа до мушириците од Мека, известувајќи ги за плановите и намерите на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с..

Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. го запрашал Хатиб: ‚О, Хатиб, што е ова?‘ ‚Не брзај со мене, јас бев приклучен на Курејшиите, меѓутоа јас не сум од самите нив. Некои од мухаџирите, коишто сè уште се со тебе, имаат свои роднини во Мека коишто ги штитат нивните фамилии, па посакав, иако немам никого по крвно сродство во Мека, барем да придобијам со тоа некого, што ќе се грижи, ќе ја чува мојата фамилија таму. И тоа не го направив во облик на неверство, ниту пак како отпадништво од верата, ниту пак бев задоволен со

неверување (куфр), откако го прифатив исламот.‘ – рекол Хатиб. Аллаховиот Пратеник тогаш рекол: ‚Ви ја кажа вистината‘. Омер р.а. во тие моменти рекол: ‚Остави ме да му го удрам вратот на овој мунафик (дволичен)‘. Аллаховиот Пратеник во таа ситуација рекол: ‚Тој беше учесник во битката на Бедр, знаеш ли дека Возвишениот Allah за учесниците на Бедр рекол: **Правете што сакате, јас вам ви простив.**“ Оваа верзија на хадисот ја пренесуваат сите собирачи на хадисите од Кутубус-Ситте освен Ибн-Маџе, додека имамот Бухари во поглавјето „Ел-Мегази“ додава: „Па Возвишениот Allah го објави ова поглавје: **О, верници, не земајте ги Моите непријатели и своите непријатели за пријатели...**“ Во преданието на имамот Бухари се спомнува и следното: „...на се насолзија очите на Омер р.а., и тој изговори: ‚Allah и Неговиот Пратеник најдобро знаат!“ Во друго предание; од Ибн ебу Хатим, а тој од Али р.а.... Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: ‚Хатиб ја кажа вистината, па не му се обраќајте освен со убави зборови“ Зборовите на Возвишениот: **„О, верници, не земајте ги Моите непријатели и своите непријатели за пријатели, искажувајќи кон нив наклоност, а тие ја негираат Вистината која ви доаѓа“** – се однесува на идолопоклониците (мушриците), неверниците (кафирите) коишто се бореле против Allah, Неговиот Пратеник с.а.в.с. и верниците (мумините), па Возвишениот Allah пропишал непријателски однос кон нив и забранил да се земаат за блиски пријатели и другари, како што вели Возвишениот: **„Верниците нека не ги земаат за пријатели неверниците, кога веќе има верници; а тој што тоа ќе го стори, нема ништо со Allah! Освен доколку со тоа се штитат од нив! Allah ве предупредува на Себе и кај Allah сè се враќа!“** – затоа, Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. го примил образложението (правдањето) на Хатиб, кога спомнал дека тоа што го направил со Курејшиите било со цел да ги заштити своите деца и својот имот, којшто сè уште бил во нивни раце.

Пренесува имамот Ахмед од Хузејфе р.а. дека рекол: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. наведе неколку примери и тоа; еден, три, пет, седум, девет и единаесет. Од сите овие примери издвои еден, оставајќи ги останатите: ‚Еден доста слаб и сиромашен народ беше нападнат од страна на друг, насилнички, арогантен и непријателски настроен народ. Возвишениот Allah го потпомогна овој слаб народ, меѓутоа тие се препуштија на својот непријател, коишто ги искористуваа и потполно завладаја со нив. На овој чин, тие ја предизвикаа Аллаховата лутина и гнев врз себе, сè до денот на средбата (Судниот ден).“ Зборовите на

Возвишениот: **„И ве изгонуваат Пратеникот и вас“** – овој дел од ајетот, како и претходниот, претставуваат агитација, поттикнување на непријателство кон нив и да не ги земаат за свои блиски пријатели, затоа што тие го протерале Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. и неговите асхаби од своите огништа, мразејќи го нивното чисто искрено верување и обожување, исклучиво на единствениот и за обожување достојниот Господар, Возвишениот Аллах. Па затоа Возвишениот вели: **„А им се одмаздуваа само затоа што веруваа во Аллах, Силниот и за благодарност Достојниот.“** (Куран: Ел Буруџ, 8) Идентично со ајетот: **„На тие кои ни криви ни должни од домовите свои се протерани, само затоа што говореа: „Наш Господар е Аллах!“**“ (Куран: Ел Хаџ, 40).

Зборовите на Возвишениот: **„Ако веќе сте излегле поради борба на Мојот пат и барајќи го задоволство Мое“** – ако веќе навистина сте такви, не ги земајте за свои блиски пријатели, ако веќе сте излегле во борба на Мојот пат, барајќи го задоволството Мое, тогаш не пријателувајте со Моите и вашите непријатели, кога веќе ве прогонија од вашите огништа, лишувајќи ве од вашите имоти, поради омразата кон вас, лутината и гневот кон вашата вера.

Зборовите на Возвишениот: **„А вие тајно љубов им искажувате, а Јас го знам и тоа што го криете и тоа што јавно го правите“** – т.е. го правите тоа, а Јас најдобро ги знам тајните ваши, длабочините на вашата совест и она што јасно видливо го прикажувате. **„А кој од вас тоа ќе го прави, па тој скршнал од Вистинскиот пат. Ако тие ве стигнат, ќе бидат непријатели ваши и ќе ги пружат кон вас, со зли намери, рацете свои и јазиците свои“** – т.е. ако почувствуваат сигурност во однос на она што се плашеа да не му нанесете некакво си зло, ќе го почувствувате тоа зло преку нивните зборови и дела. **„И едвај ќе чекаат да станете неверници.“** – т.е. максимално се трудат да не постигнете некакво добро. Тука јасно се илустрира нивното непријателство кон вас, било тоа јавно или скриено, па како може да бидете пријатели со ваквите!? Ова е исто така агитација, поттикнување на непријателство кон нив. Зборовите на Возвишениот: **„Ни роднините ваши ни децата ваши нема да ви бидат од корист, на Судниот ден Тој ќе ве раздвои; а Аллах добро го гледа тоа што го правите“** – т.е. вашите блиски роднини не може ништо да ви користат кај Аллах, ако тој посака за вас нешто лошо и нивната добрина и услуги кон вас, нема да може да ги користите доколку сте им угодувале во некои нешта, кои ја предизвикуваат Аллаховата лутина врз вас. Кој ќе се согласи со својата фамилија да бидат неверници, само за да им удоволи, да ги направи задоволни од

себеси, таквиот пропаднал, изгубил сè и неговите дела ќе бидат безвредни. Во таа ситуација, ниту една роднинска врска од било кој близок роднина нема да му биде од корист кај Аллах, па макар да станува збор за некој близок роднина на некој од Аллаховите Пратеници. Пренесува имамот Ахмед од Енес р.а.: „Дека некој човек го запрашал Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.: ‚Каде е мојот татко?‘ – ‚Во џехенем.‘ – одговорил Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. Кога човекот се свртел да замине, Аллаховиот Пратеник го повикал и му рекол: ‚Навистина мојот татко и твојот татко се во џехенем.‘“ (Пренесува Муслим и Ебу-Давуд од хадисот на Хамад ибн Селеме.

قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَاءٌ مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحَدَهُ إِلَّا قَوْلَ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ لَأَسْتَغْفِرَنَّ لَكَ وَمَا أَمْلِكُ لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ ۗ رَبَّنَا عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا وَإِلَيْكَ أَنْتَبْنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ﴿٤﴾ رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَآغْفِرْ لَنَا رَبَّنَا ۗ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٥﴾ لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيهِمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ ۗ وَمَن يَتَوَلَّ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿٦﴾

„Прекрасен пример за вас е Ибрахим и тие што беа со него кога на народот свој му рекоа: ‚Ние со вас немаме ништо, а ниту со тие што вие, наместо Аллах, ги обожувате; ние се одрекуваме од вас, и непријателство и омраза помеѓу нас постојано ќе се јавува сè додека во Аллах, во Него Единиот, не поверувате!‘ – не и во зборовите на Ибрахим кон таткото свој: ‚Јас ќе се молам да ти се прости, но не можам со ништо да те одбранам од Аллах.‘ Господару наш, на Тебе се потпираме и Тебе Ти се обраќаме и кај Тебе ќе се вратиме. (4) Не допуштај, Господару наш, да нè ставиш на искушение на неверниците и прости ни, Господару наш! Ти си навистина Силниот и Мудриот. (5) Тие ви беа убав пример – тие што се надеваат на Аллах и на оној свет. А тој што грбот ќе го сврти – па Аллах, навистина, од никого не е зависен и само Тој е достоин за благодарност! (6)“

Возвишениот им се обраќа на своите робови-верници, на коишто им нареди непријателство кон неверниците и одрекнување од нив. **„Прекрасен пример за вас е Ибрахим и тие што беа со него“** – т.е. неговите следбеници коишто поверуваа заедно со него. **„Кога на народот свој му рекоа: „Ние со вас немаме ништо, а ниту со тие што вие, наместо Аллах, ги обожувате; ние се одрекуваме од вас“** – т.е. од вашата вера и вашиот пат. **„И непријателство и омраза помеѓу нас постојано ќе се јавува“** – т.е. непријателството и омразата помеѓу нас веќе се пропишани од овој момент и сè додека сте неверници, ние ќе се одрекуваме од вас и ќе ве мразиме.

„Сè додека во Аллах, во Него Единиот, не поверувате!“ – т.е. сè додека не го реализирате тевхидот (монотеизмот), и не го обожувате само Единиот Господар, Возвишениот Аллах, којшто нема содружник и сè додека не ги напуштите сите содружници, кипови и споменици кои ги обожувате заедно со Аллах. Зборовите на Возвишениот: **„Не и во зборовите на Ибрахим кон таткото свој: „Јас ќе се молам да ти се прости“** – т.е. вие имате импозантен пример во Ибрахим а.с. и неговиот народ, за да се украсите со нивните постапки следејќи ги, освен барањето прошка на Ибрахим а.с. за својот татко, коешто беше плод само на ветувањето кое Ибрахим а.с. му го даде на својот татко. Меѓутоа, кога му се разјасни на Ибрахим а.с. дека неговиот татко е Аллахов непријател, тој се одрече од него. Затоа, некои од верниците, земајќи го како пример Ибрахим а.с., упатуваа дова кај Возвишениот Аллах, барајќи прошка за своите татковци кои починале како неверници (многубошци), велејќи дека и Ибрахим а.с. барал опростување за својот татко. Тогаш Возвишениот ги објавил следниве ајети: **„На Веровесникот и на верниците не им е дозволено да молат прошка за многубошците, дури и да им се најблизок род, кога им е јасно дека тие ќе бидат жители на цехенмот. А тоа што Ибрахим бараше прошка за својот татко, беше само заради ветувањето кое му го даде. А штом му стана јасно дека тој е Аллахов непријател, тој се откажа од него. Ибрахим, навистина, многу Го молеше Аллах и беше благ.“** (Куран: Ет Теуба, 113-114). Потоа Возвишениот нè известува за зборовите на Ибрахим а.с. и неговите следбеници кои биле заедно со него, кога го напуштиле својот народ и се одрекле од нив, приклучувајќи се кон Аллах, обраќајќи му се покајнички и понизно: **„Господару наш, на Тебе се потпираме и Тебе Ти се обраќаме и кај Тебе ќе се вратиме.“** – т.е. Тебе ти ги предаваме сите наши одлуки, и потполно тебе ти ги препуштаме сите наши работи, и кон тебе е нашето враќање на идниот свет, во

ахиретскиот живот. **„Не допуштај, Господару наш, да нè ставиш на искушение на неверниците“** – т.е. не ги потпомагај против нас, па со тоа да се доведат самите себеси во искушение, измамувајќи се себеси дека триумфирале над нас, поради тоа што тие се на „вистината“. Ова е ставот кој го избрал Ибн-Џерир, а од Ибн-Абас се пренесува дека рекол: „Не им давај власт над нас, па со тоа да не доведат во искушение“. Зборовите на Возвишениот: **„И прости ни, Господару наш! Ти си навистина Силниот и Мудриот“** – т.е. прикриј ги нашите гревови од другите и прости ги оние коишто се помеѓу нас и Тебе. **„Ти си навистина Силниот“** – т.е. нема да му биде нанесена штета на оној којшто побарал засолниште кај Тебе. **„И Мудриот“** – Во своите зборови, дела, законодавството (пропишувањето на прописите и одредби). Потоа Возвишениот вели: **„Тие ви беа убав пример – тие што се надеваат на Allah и на оној свет“** – ова е потврда на тоа што претходеше, примерот на Ибрахим а.с. и тие што беа заедно со него, и овде исто така исклучок е молбата на Ибрахим а.с. (барањето прошка за својот татко), затоа што овој потврден „убав пример“ всушност е истиот (оној првиот), а тоа е дека Ибрахим а.с. и тие што биле заедно со него го обожуваа само Возвишениот Allah. Зборовите на Возвишениот: **„Тие што се надеваат на Allah и на оној свет“** – тука станува збор за поттикнување на секој верник во Allah и вечниот живот, во ахиретот, да го прифати спомнатиот „убав пример“ во ајетот.

„А тој што грбот ќе го сврти“ – т.е. ќе ја одбие наредбата Allahова, **„Па Allah, навистина, од никого не е зависен и само Тој е достоин за благодарност!“** – идентично на зборовите на Возвишениот: **„Ако бидете неблагодарни и вие и сите други на Земјата, па Allah навистина не е зависен од никого и тој е Единиот достоин за благодарност.“** (Куран: Ибрахим, 8) Ибн-Абас вели: **„(الغني) – Ел Ганиј – тоа е Оној Кој е совршен во својата независност, (независен од никого) а тоа е Allah, и оваа особина е својствена само за Него, никој не е достоин за Неговото Величество, Нему ништо не Му е слично, Славен, Единствен, Оној кој сè надвладува. (الحميد) – Ел Хамид – единствениот достоин за благодарност од страна на своите созданија, т.е. тој е достоин за благодарност во сите Свои зборови и дела, нема друг бог достоин за обожување освен Него, ниту Господар освен Него.**

عَسَى اللَّهُ أَنْ يَجْعَلَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ الَّذِينَ عَادَيْتُمْ مِنْهُمْ مَوْدَّةً ۗ وَاللَّهُ قَدِيرٌ ۚ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٧﴾ لَا يَنْهَاكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُفَاتِلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوكُمْ مِّنْ دِيَارِكُمْ أَنْ تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ﴿٨﴾ إِنَّمَا يَنْهَاكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ قَاتَلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَأَخْرَجُوكُمْ مِّنْ دِيَارِكُمْ وَظَاهَرُوا عَلَىٰ إِخْرَاجِكُمْ أَنْ تَوَلَّوهُمْ ۗ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٩﴾

„Аллах сигурно ќе воспостави љубов помеѓу вас и оние со коишто сте скарани; Аллах е Семоќен; Аллах многу простува и Тој е Милостив. (7) Аллах не ви забранува да чините добро и да бидете праведни кон тие што не војуваат против вас заради верата и кои од родниот крај не ве прогонуваат – Аллах, навистина, ги сака тие што се праведни (8) но ви забранува да пријателувате со тие што војуваат против вас поради верата ваша и кои од родниот крај ве прогонуваат и кои помагаат да бидете прогонети. Тие што пријателуваат со нив самите себеси си чинат неправда. (9)“

Возвишениот им вели на своите робови-верници, откако им наредил да бидат непријателски настроени кон неверниците: „Аллах сигурно ќе воспостави љубов помеѓу вас и оние со коишто сте скарани“ – т.е. љубов по омразата, и сакање, блискост по неподносливоста. „Аллах е Семоќен“ – т.е. да ги соедини, меѓусебно одбивните нешта, да ги спои срцата по непријателството и да бидат соединети и блиски, како што вели Возвишениот, истакнувајќи ја укажаната милост кон енсариите: „И сетете се на Аллаховата милост кон вас кога бевте непријатели, па Тој срцата ви ги соедини и вие, со милоста Негова, станавте браќа...“ (Куран: Али Имран, 103). Исто така и Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. им потенцирал, велејќи им: „Зарем не ве најдов во заблуда, па Возвишениот Аллах ве упати преку мене, бевте разединети, па ве спои Аллах преку мене?“

Зборовите на Возвишениот: „Аллах многу простува и Тој е Милостив“ – т.е. доколку се покајат неверниците за нивното неверување и се предадат на нивниот Господар, Возвишениот Аллах ќе им прости.

Зборовите на Возвишениот: „Аллах не ви забранува да чините добро и да бидете праведни кон тие што не војуваат против вас заради верата и кои од родниот крај не ве прогонуваат“ – т.е. не помагаат и не соработуваат во вашето

прогонување од родните краишта, т.е. Возвишениот Аллах не ви забранува добротворство кон неверниците коишто не се борат против вас заради верата, како што се жените и слабаците од нив. „**Да чините добро...**“ – т.е. да бидите добротвори кон нив, „**И да бидете праведни**“ – т.е. да не им нанесувате неправда. „**Аллах, навистина, ги сака тие што се праведни**“ – пренесува имамот Ахмед од Есма бинт Ебу Бекр р.а. дека рекла: „Дојде мојата мајка којашто беше мушричка (идолопоклоничка) од Мека, во периодот кога Курејшиите имаа постигнато мировен договор со муслиманите, па дојдов кај Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. и го запрашав: „О, Аллахов Пратенику, мојата мајка пристигна, таа копнее да ме види, смеам ли да отидам кај неа?“ – „Да, оди кај својата мајка!“ – одговорил Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.“ (Хадисот го бележи Бухари и Муслим).

Зборовите на Возвишениот: „**Аллах, навистина, ги сака тие што се праведни**“ – како што се наведува во веродостојниот хадис: „Праведните ќе бидат на минбери од нур (светлина), на десната страна од Аллаховиот Престол (Аршот), тие се оние коишто беа праведни во своите пресуди, кон своите фамилии и оние коишто се под нивна надлежност.“⁴⁰

Зборовите на Возвишениот: „**Но ви забранува да пријателувате со тие што војуваат против вас поради верата ваша и кои од родниот крај ве прогонуваат и кои помагаат да бидете прогонети.**“ – т.е. Возвишениот ви забранува да пријателувате со оние коишто се непријателски настроени кон вас изразувајќи го тоа непријателство, војуваат против вас, ве прогонуваат од вашите огништа и ги помагаат другите во вашето прогонување. Возвишениот Аллах ви забранува да пријателувате со нив и ви наредува да ги земете за ваши непријатели. Потоа Возвишениот ја потврдува заканата за оние коишто пријателуваат со нив, велејќи: „**Тие што пријателуваат со нив самите себеси си чинат неправда**“ – идентично со зборовите на Возвишениот: „**О, верници, не земајте ги за заштитници Евреите и христијаните! Тие се заштитници на самите себеси! А нивен е и тој меѓу вас кој за заштитници ќе ги прифати; Аллах, навистина, нема да им укаже на Вистинскиот пат на луѓето кои сами на себе неправда си чинат!**“ (Куран: Ел Маида, 51).

⁴⁰ Види го ајетот број 9 од поглавјето Ел Хуџурат (поглавје број 49).

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا جَاءَكُمْ الْمُؤْمِنَاتُ مَهَاجِرَاتٍ فَامْتَحِنُوهُنَّ ۗ اللَّهُ أَعْلَمُ بِإِيمَانِهِنَّ ۗ فَإِنْ عَلِمْتُمُوهُنَّ مُؤْمِنَاتٍ فَلَا تَرْجِعُوهُنَّ إِلَى الْكُفَّارِ ۗ لَا هُنَّ حِلٌّ لَّهُمْ وَلَا هُمْ يَحِلُّونَ لَهُنَّ ۗ وَآتُوهُنَّ مَّا أَنْفَقُوا ۗ وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ أَنْ تَنْكِحُوهُنَّ إِذَا آتَيْتُمُوهُنَّ أَجُورَهُنَّ ۗ وَلَا تُمْسِكُوا بِعَصَمِ الْكُوفَرِ ۗ وَاسْأَلُوا مَا أَنْفَقْتُمْ وَلَيْسَ أَلْوَا مَا أَنْفَقُوا ۗ ذَلِكُمْ حُكْمُ اللَّهِ ۗ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٠﴾ وَإِنْ فَاتَكُمْ شَيْءٌ مِّنْ أَزْوَاجِكُمْ إِلَى الْكُفَّارِ فَعَاقِبْتُمْ فَاتُوا الَّذِينَ ذَهَبَتْ أَزْوَاجُهُمْ مِّثْلَ مَا أَنْفَقُوا ۗ وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي أَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾

„О, верници, кога ќе ви дојдат верничките како мухаџирки, проверете ги, – а Аллах добро знае какво е верувањето нивно – па, ако се уверите дека се вернички, тогаш не враќајте ги кај неверниците; тие не им се допуштени ним, ниту пак тие (неверниците) им се допуштени ним (на верничките); а ним дајте им го тоа што го потрошиле. Не ви е грев да се ожените со нив кога нивните венчални дарови ќе им ги дадете. Жените многубошци не задржувајте ги во брак! Барајте го тоа што сте го потрошиле, а и тие нека го бараат тоа што го потрошиле! Тоа е Аллаховиот суд, Тој суди меѓу вас, а Аллах сè знае и Мудар е. (10) А ако некоја од жените ваши кај неверниците избега, и ако потоа вие заробите плен во борба, тогаш на тие, чишто жени избегале, венчалните дарови кои им ги дале надокнадете им ги. И плашете се од Аллах, во Кој верувате! (11)“

Претходно во поглавјето „Ел Фетх“ го спомнавме мировниот договор на Худејбије, којшто беше склучен помеѓу Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. и неверниците од племето Курејш. Помеѓу останатото во овој мировен договор беше наведено: „...Да биде вратен назад кај нас секој човек којшто ќе ти дојде од наша страна, па макар и да биде на твоето верување.“, а во друго предание се наведува: „Да биде вратен назад кај нас секој еден којшто ќе ти дојде од наша страна, па макар и да биде на твоето верување.“ Ова е став на Урве, Ед-Дахак, Абдурахман ибн Зејд, Ез-Зухри, Мукатил ибн Хајан и Ес-Суди, па врз основа на ова предание, ајетот го ограничува значењето на хадисот. Ова е еден од најубавите примери за тоа (التخصيص) „Ет-Тахсис“ – (ограничување/стеснување на значењето на одреден шеријатски текст од страна на друг шеријатски текст), а

според методата и правецот на изучување на некои научници од првата генерација, овој ајет се смета за дерогирачки. Возвишениот Аллах им наредува на своите робови-верници, кога ќе им дојдат жени кои направиле хиџра, да ги испитаат. Ако се уверат дека се вернички, тогаш да не ги враќаат назад кај неверниците, затоа што тие не им се дозволени на неверниците, ниту пак неверниците се дозволени за верничките. Како што спомнавме, во делото „Ел-Муснед ел-кебир“ се пренесува од Абдулах ибн Ебу-Ахмед дека рекол: „Уму-Кулсум бинт Укбе ибн Ебу-Муајт направила хиџра, па нејзините браќа Амаре и Ел-Велид дошле кај Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. да го убедуваат за да ја врати нивната сестра назад кај нив. Меѓутоа, Возвишениот Аллах забранил жените мухаџири (оние кои биле вернички) да бидат вратени назад кај неверниците, како исклучок од договорот којшто бил склучен помеѓу Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. и мушриците, објавувајќи го ајетот за проверување (испитување на жените дали се вернички). Ибн-Џерир пренесува од Ебу-Наср ел-Еседидека рекол: *„Ибн-Абас бил запрашан: „Како Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ги проверуваше/испитуваше жените коишто доаѓаа?“ – одговорил: „Им ги поставуваше следните прашања: „Те колнам во Аллах, дали ја напушти Мека од омраза кон својот сопруг? Те колнам во Аллах, дали дојде овде само од желба за преселба од град во друг град? Те колнам во Аллах, дали дојде овде со желба да стекнеш некоја овосветска корист? Те колнам во Аллах, дали тоа што те наведе да се преселиш овде е исклучиво љубовта кон Аллах и Аллаховиот Пратеник?“*

Зборовите на Возвишениот: **„Па, ако се уверите дека се вернички, тогаш не враќајте ги кај неверниците“** – овие зборови се аргумент дека постоењето на иманот може убедливо да се констатира. Зборовите на Возвишениот: **„Тие не им се допуштени ним, ниту пак тие (неверниците) им се допуштени ним (на верничките)“** – со овој ајет муслиманките станаа забранети за неверниците, откако беше дозволено во почетокот од исламот стапување во брак на неверник со верничка. Во овој контекст се споменува случајот на Ебу ел-Ас ибн ер-Рабиа, сопругот на Зејнеп р.а., ќерката на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., која што беше муслиманка, а нејзиниот сопруг беше во верата на својот народ. Кога падна како заробенник меѓу заробените во битката на Бедр, неговата сопруга Зејнеп го испратила својот ѓердан како откупнина за да го ослободат, а тој ѓердан кој го испратила Зејнеб, бил од нејзината мајка Хатиџа р.а., па кога го здогледал Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. го обзела преголема нежност и тогаш им рекол на своите асхаби: *„Ако мислите да ѝ го испратите заробеникот, направете го тоа.“* Асхабието тоа и го извршиле. Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. го

ослободил под услов да му ја испрати неговата ќерка, тоа и го ветил, а и го исполнил ветеното, праќајќи ја кај Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. заедно со Зејд ибн Харисе р.а., којашто потоа престојуваше во Медина, по битката на Бедр, а тоа беше втората година по хиџрата, сè додека нејзиниот сопруг Ебу ел-Ас ибн ер-Рабиа не го примил исламот, осмата година по хиџра. Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. по неговото прифаќање на исламот, ја врати Зејнеб р.а. кај својот сопруг, со првиот ниќах (венчавка) без да го обнови мехрот (венчалниот дар којшто го подарува зетот за невестата). Пренесува имамот Ахмед од Ибн-Абас р.а. дека рекол: *„Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ја врати својата ќерка Зејнеб кај нејзиниот сопруг Ебу ел-Ас кога тој го прифати исламот, а тоа беше шест години по хиџрата на Зејнеб р.а., и тоа врз основа на првата венчавка, без да биде обновен венчалниот дар и без ново сведочење.“* А што се однесува до хадисот на Омер ибн Шуајб од својот татко, кој од својот дедо пренесува: *„Дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ја вратил Зејнеб кај ебу Ел-Ас со нов мехр (венчален подарок), и повторна венчавка.“* Овој хадис имамот Ахмед и други научници го оценуваат како слаб (даиф), а Аллах најдобро знае.

Зборовите на Возвишениот: **„А ним дајте им го тоа што го потрошиле“** – овде се мисли на сопрузите на мухаџирките, коишто се неверници. Платете им ги венчалните подароци кои ги имаат дадено на своите сопруги.

Зборовите на Возвишениот: **„Не ви е грев да се ожените со нив кога нивните венчални дарови ќе им ги дадете“** – тоа значи можете да стапите во брак со нив доколку им го дадете нивниот мехр (венчалниот дар), и доколку ги исполните сите услови за валидноста на венчалниот договор, како што се истекувањето на периодот одреден за чекање на жената по разведувањето (ел-иддету), исто така претставник/старател, како и останатите услови.

Зборовите на Возвишениот: **„Жените многубошци не задржувајте ги во брак!“** –забрана од Возвишениот Господар за стапување во брак на своите робови-верниците со жените многубошци, како и продолжување на веќе склучениот брак. Се пренесува во веродостојно предание: *„Дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. денот на Худејбије, кога го склучувал мировниот договор со неверниците од племето Куреји, му дошле некои жени/вернички, па тогаш Возвишениот објавил: „О, верници, кога ќе ви дојдат верничките како мухаџирки“* - сè до зборовите на Возвишениот: *„Жените многубошци не задржувајте ги во брак!“* Тој ден Омер ибн ел-Хатаб р.а. развел две од своите сопруги, од коишто

едната ја оженил Муавије ибн Ебу Суфјан, а другата Сафван ибн Умеје. “Зборовите на Возвишениот: **„Барајте го тоа што сте го потрошиле, а и тие нека го бараат тоа што го потрошиле!“** – т.е. побарајте го она што сте го потрошиле за вашите сопруги, коишто одат кај неверниците, доколку отидат, исто така и тие нека си побараат она што го потрошиле за своите сопруги коишто преминале на страната на муслиманите, (мухаџирките коишто направиле хиџра).

Зборовите на Возвишениот: **„Тоа е Аллаховиот суд, Тој суди меѓу вас“** – т.е. во мировниот договор, апстрахирајќи ги жените од него, а одредбата на целата ситуација е Аллахов суд, со којшто суди помеѓу своите созданија. **„А Аллах сè знае и Мудар е“** – т.е. најдобро знае што ќе им биде најкорисно на своите робови, и Тој е Мудар во тоа. Потоа Возвишениот вели: **„А ако некоја од жените ваши кај неверниците избега, и ако потоа вие заробите плен во борба, тогаш на тие, чишто жени избегале, венчалните дарови кои им ги дале надокнадете им ги“** – пренесува Ел-Ауфи од Ибн-Абас дека рекол: „Доколку некоја од жените на мухаџирите им се приклучи на неверниците, Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. наредил на сопругот од таа жена која заминала, да му се надокнади од ганиметот (воениот плен) онолку колку што подарил како венчален дар.“ Овој став го има и Муџахид. **„И ако потоа вие заробите плен во борба“** – т.е. ако заробите воен плен од Курејшиите или од други, **„Тогаш на тие, чишто жени избегале, венчалните дарови кои им ги дале надокнадете им ги“** – тоа значи мехр (венчалниот подарок) во истиот износ колку што дале.

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا جَاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعَنَّكَ عَلَىٰ أَنْ لَا يُشْرِكَنَّ بِاللَّهِ شَيْئًا وَلَا يَسْرِقَنَّ وَلَا يَزْنِينَ وَلَا يَقْتُلَنَّ أَوْلَادَهُنَّ وَلَا يَأْتِينَ بِبُهْتَانٍ يَفْتَرِينَهُ بَيْنَ أَيْدِيهِنَّ وَأَرْجُلِهِنَّ وَلَا يَعْصِيَنَّكَ فِي مَعْرُوفٍ ۖ فَبَايِعْنَهُنَّ وَاسْتَغْفِرْ لَهُنَّ اللَّهُ ۗ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٢﴾

„О, Веровеснику, кога ќе ти дојдат верничките да ти се заколнат на верност: дека на Аллах нема никој рамен да Му сметаат, и дека нема да крадат, и дека нема да блудничат, и дека нема децата свои да ги убиваат, и дека на мажите туѓи деца нема да им подметнуваат и дека нема, во тоа што е добро послушност да откажуваат – ти заклетвата нивна прифати ја и моли Го Аллах да ти прости; Аллах, навистина, многу простува, и Тој е Милостив. (12)“

Пренесува Бухари од Аиша р.а.: „Дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ги проверувал мухаџирите со овој ајет: **„О, Веровеснику“** – до зборовите – **„Аллах, навистина, многу простува, и Тој е Милостив“** – продолжува Аиша р.а. велејќи: „Па кој го потврди овој услов од верничките, Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. им велел: Ја прифатив твојата заклетва – тоа го правеше со збор, а никако – се колнам во **Аллах** – никако и никогаш не допре рака на ниедна од жените при положувањето на заклетвата, нивната заклетва ја прифаќаше само со збор, велејќи им: Ја прифатив твојата заклетва.““ Ова го наведува имамот Бухари. Во еден дел од хадисот којшто го бележи имамот Ахмед од Умејме бинт Ракика: „...Рековме, о, Аллахов Посланику, зарем нема да се ракуваш со нас?“ – одговорил: „Јас не се ракувам со жени, моите зборови упатени кон една жена се упатени кон стотици жени.““ (Со веродостоен синџир на пренесување).

Пренесува имамот Ахмед од Омер ибн Шуајб од неговиот татко, а тој од својот дедо дека рекол: „Умејме бинт Ракика дошла кај Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. за да положи заклетва на ислам, при што Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ѝ рекол: „Барам од тебе заклетва дека нема да му припишуваш здруженици на **Аллах**, дека нема да крадеш, дека нема блуд да правиш, дека нема да ги убиваш своите деца, дека нема да му подметнуваш туѓи деца на својот сопруг, дека нема да отплакуваш ценаза со пискотници, ниту ќе се разголуваш како во раното паганско доба.““ Пренесува имамот Ахмед од Убаде ибн ес-Самит дека рекол: „Седевме кај Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. кога ни се обрати, велејќи ни: „Дајте ми заклетва дека нема ништо да му припишувате на **Аллах** од здруженици, дека нема да крадете, дека нема да правите блуд, дека нема да ги убивате вашите деца.“ – го проучи ајетот којшто се однесува на жените, а тоа е ајетот: **„Кога ќе ти дојдат верничките...“** – „Кој ќе биде верен на својата заклетва, ќе ја исполни, па неговата награда го чека кај **Аллах**, а кој ќе прекрши нешто од својата заклетва, и затоа биде казнет, па тоа е откуп за направениот грев, а кој ќе прекрши нешто од положената заклетва и тоа Возвишениот **Аллах** му го скрие, па тоа е под Аллаховата волја, ако сака ќе му прости, а ако сака ќе го казни.“ (Бележат Бухари и Муслим во своите „Сахих“ дела).

Пренесува имамот Ахмед од Аиша бинт Кудаме ибн Мазун дека рекла: „Бев заедно со мојата мајка Раита бинт Суфјан Ел-Хузаџе, кога Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. бараше заклетва од жените велејќи им: „Барам заклетва од

вас дека нема да му припишувате ништо, никакви здруженици на Возвишениот Аллах, нема да крадете, нема да правите блуд, нема да ги убивате вашите деца и нема да им подметнувате туѓи деца на своите мажи и нема да ми бидете непослушни, колку што можете во она што е општопозната добрина.⁴¹ – Тие одговорија: „Да, даваме заклетва.“ Сите говореа дека даваат заклетва, а и јас заедно со нив, мојата мајка ми велеше, „О, ќерко кажи и ти да.“, па повторував како што говореа тие.“

Пренесува Бухари од Уму Атије дека рекла: „И ни забрани да врискаме при оплакување на ценаза, па една жена си ја стегна својата рака велејќи: „Една жена ме усреќи, па сакам да ја наградам.“ Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ништо не ѝ рекол, а таа заминала и се вратила, па дала заклетва.“ (Бележи Муслим).

Пренесува Ибн ебу-Хатим од Аиша р.а. дека кажала: „Дојде Хинд бинт Утбе кај Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. за да положи заклетва, Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ја погледнал нејзината рака и рекол: „Оди и среди ја својата рака.“ – Таа заминала и ставила к’на па се вратила, при што Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Барам заклетва дека нема да Му припишуваш ништо и никакви здруженици на Возвишениот Аллах.“ Таа прифатила и му дала заклетва, а при тоа во својата рака имала две златни белегии, па му рекла: „Што велиш во врска со овие две белегии?“ – рекол: „Тоа се два жарови од цехенемскиот оган.“⁴¹

Зборовите на Возвишениот: „**О, Веровеснику, кога ќе ти дојдат верничките да ти се заколнат на верност**“ – т.е. оние коишто ќе ти дојдат од тие вернички, со цел да положат заклетва, врз основа на овие услови, тогаш побарај им заклетва дека нема да му припишуваат на Аллах никој и никакви здруженици, нема да крадат од имотот на туѓите луѓе. Меѓутоа, доколку сопругот е скржав во однос на издржување на својата сопруга, тогаш таа има право да си земе од неговиот имот во нормална разумна количина, колку што е вообичаено да има потреба една фамилија идентична на неа, па макар и за тоа да не е известен сопругот. Оваа постапка е дозволена врз основа на хадисот на Хинд бинт Утбе кога рекла: „О, Аллахов Пратенику, навистина Ебу Суфјан е скржав човек, не ни дава доволно за нашите потреби, ниту мене ниту на моите деца, па дали

⁴¹Велам: ова е доказ за оние коишто тврдат дека носењето на злато за жените е дозволено, со исклучок на ѓердан, белегии и прстени, потпирајќи се и на други веродостојни аргументи.

имам грев доколку земам од неговиот имот без негово знаење за тоа?“ – Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ѝ одговорил: „Земи од неговиот имот, праведно, онолку колку што ќе ти биде потребно тебе и на твоите деца.“ (Бележат Бухари и Муслим во своите Сахих дела). Зборовите на Возвишениот: **„И дека нема да блудничат“** – овој ајет е идентичен со зборовите на Возвишениот: **„И не приближувајте му се на блудот, бидејќи тоа е разврат, колку лош пат е тоа!“** А што се однесува на зборовите на Возвишениот: **„И дека нема децата свои да ги убиваат“** – овој ајет го опфаќа нивното убивање откако ќе се родат – како што тоа го практикувале некои предисламски Арапи плашејќи се од сиромаштија, а исто така ајетот го опфаќа и убивањето на своите деца уште во мајчината утроба, како што тоа го прават некои неупатени жени, аборттираат само за да не останат трудни, и тоа поради ништожни причини и слично на тоа.

Зборовите на Возвишениот: **„Дека на мажите туѓи деца нема да им подметнуваат“** – Ибн-Абас вели: „Тоа значи дека нема да му припишуваат туѓи деца на своите мажи.“ Овој став го потврдува и Мукатил, а исто така ова мислење се зајакнува и со хадисот којшто го бележи Ебу-Давуд од Ебу-Хурејре: *„Дека го слушал Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. кога бил објавен ајетот – за меѓусебно повикување на Аллаховото проклетство на брачните сопружници – како вели: „Секоја жена којашто ќе го воведо во еден народ оној кој не е од нив, таквата жена, Allah нема да ја воведо во ценетот, и нема никакво внимание да ѝ посвети. И секој маж, кој го порекнува своето дете и тоа гледајќи во него, нема да го види Возвишениот на ахирет и таквиот ќе биде посрамотен пред првите и последните генерации.“*

Зборовите на Возвишениот: **„И дека нема, во тоа што е добро послушност да откажуваат“** – т.е. во доброто коешто им го нареди, и злото за кое им нареди да се дистанцираат од него, па согласно со тоа нема да ги гребат своите лица, нема да ги кубат своите коси, нема да си ја раскинуваат облеката ниту да пискаат при оплакување на ценаза.

Се пренесува во Двата Сахиха од хадисот на Абдулах ибн Месуд дека рекол: *„Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рече: „Не е од нас оној кој се удира по лице, ја раскинува облеката и оплакува мртовец како во предисламското доба.“*

Исто така во Двата Сахиха се пренесува од Ебу-Муса: *„Дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. се одрекол од онаа жена која лелека, ја кубе својата коса и ја раскинува својата облека.“*

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ قَدْ يَئِسُوا مِنَ الْآخِرَةِ كَمَا يَئِسَ
الْكَافِرُ مِنْ أَصْحَابِ الْقُبُورِ ﴿١٣﴾

„О, верници, не пријателувајте со луѓето на коишто Аллах се разгневил; тие ја изгубија надежта дека каква било награда на оној свет ќе имаат, исто како што ја изгубија надежта и неверниците дека нивните умрени живи ќе се вратат. (13)“

На крајот од ова поглавје Возвишениот го забранува пријателувањето со неверниците, како што го забранил и на почетокот, па вели Возвишениот: „О, верници, не пријателувајте со луѓето на коишто Аллах се разгневил“ – тоа се Евреите и христијаните, како и останатите неверници на кои Возвишениот Аллах се разгневил, коишто ги проколнал и коишто заслужиле протерување и оддалечување. Како тогаш пријателувате со нив, и ги земате за другари и свои блиски, кога тие веќе ја изгубиле секоја надеж во ахиретот – т.е. од наградата во ахиретот и благодатите според Аллаховата одредба. Зборовите на Возвишениот: „Исто како што ја изгубија надежта и неверниците дека нивните умрени живи ќе се вратат“ – во врска со значењето на овој ајет постојат два става; *првиот став* е, како што изгубија надеж неверниците коишто сè уште се живи, дека повторно ќе се соединат со своите блиски коишто изумреле и се наоѓаат во своите гробови, затоа што тие не веруваат во повторното оживување, така што потполно ја изгубиле нивната надеж за нив, според нивното убедување. *Вториот став* е дека значењето би било, како што изгубиле надеж од секое добро неверниците коишто веќе се во своите гробови. Додека Ибн-Месуд вели: „Како што неверникот ќе изгуби надеж по смртта, откако јасно ќе види што пропуштил, какви прекрасни награди, доколку бил верник во дуѓалучкиот живот.“

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ел Мумтехина“.

Благодарноста и благодатта Му припаѓаат само на Аллах.

61. Поглавје – „Ес Сафф“ (Строј)

Објавено во Медина, има 14 ајети.
(Објавено по поглавјето Ет Тегабун)

Пренесува имамот Ахмед од Абдулах ибн Селам дека рекол: „Се консултиравме помеѓу себе кој од нас ќе оди кај Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., за да го запраша: „Кое дело е најсакано, најдраго кај Возвишениот Аллах, меѓутоа никој не стана за да оди кај Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.. Во таа ситуација Аллаховиот Пратеник испрати еден човек којшто нè собра и целосно ни го проучи ова поглавје.“ – се мисли на поглавјето „Ес Сафф“.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۗ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ ﴿٢﴾ كَبِيرَ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ أَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ ﴿٣﴾ إِنَّ
اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا كَانَهُمْ بُنْيَانٌ مَرْصُورٌ ﴿٤﴾

Во името на Аллах, Милостивиот, Сомилосен

„Тоа што е на небесата и тоа што е на Земјата Го слави и Го велича Аллах, Тој е Силниот и Мудриот! (1) О, верници, зошто го зборувате тоа што не го правите? (2) Многу е презрено кај Аллах да го зборувате тоа што не го правите! (3) Аллах ги сака тие што се борат на Неговиот пат во строеви како да се цврсто и споено здание (бедем). (4)“

Претходно говоревме околу толкувањето на Аллаховите зборови: „Тоа што е на небесата и тоа што е на Земјата Го слави и Го велича Аллах, Тој е Силниот

и Мудриот!⁴² – и тоа неколкупати⁴² е наведено толкувањето на овие Аллахови зборови, што би било доволно и нема потреба да се повторува истиот говор.

Зборовите на Возвишениот: **„О, верници, зошто го зборувате тоа што не го правите?“** – ова претставува укорување, осудување на тие што даваат некое ветување, или пак даваат збор, а потоа не го исполнуваат.

Регистрирано е во Двата Сахиха дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„Дволичниот се препознава по три карактеристики (обележја): кога нешто ќе вети, изневерува; кога нешто зборува, лаже; кога нешто ќе му се довери, тој изневерува.“* Токму затоа Возвишениот потврдува со Своите зборови: **„Многу е презрено кај Аллах да го зборувате тоа што не го правите!“** – Ибн Абас вели: „Некои од верниците, пред да биде пропишан цихадот, зборувале: „Би сакале Аллах да ни укаже на најсаканите дела кај Него, па да ги спроведеме во пракса.“ Возвишениот го известил својот Пратеник с.а.в.с. дека најсакани дела кај Него се: верувањето во Него, без најмалку сомнеж; и цихадот/борбата против грешниците, коишто се спротивставуваат на верувањето и не го прифаќаат. Кога Возвишениот им го пропишал цихадот како строга должност, тоа воопшто не им се допаднало на некои од правоверните, претставувајќи им тешкотија, поради тоа Возвишениот го објави ајетот: **„О, верници, зошто го зборувате тоа што не го правите?“**

Зборовите на Возвишениот: **„Аллах ги сака тие што се борат на Неговиот пат во строеви како да се цврсто и споено здание (бедем).“** – ова е известување од страна на Возвишениот Господар дека ги сака своите правоверни робови, коишто кога ќе се престојат во строеви, соочувајќи се со Аллаховите непријатели на бојното поле, жестоко се борат на Аллаховиот пат против оние кои не веруваат во Аллах. И тоа кога борбата ќе ја достигне својата најжесточка кулминација на фронтот, тие се борат за да биде зборот Аллахов највисок и верата Аллахова јасно да блесне над останатите религии. Возвишениот сака да бидат како цврст бедем, здание чии елементи се крајно споени еден со друг. Бележи имамот Ахмед од Ебу-Сеид ел-Худри дека рекол: *„Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рече: „Три категории на луѓе се оние на кои Аллах ќе им се насмевне: човекот којшто клања ноќен намаз, луѓето коишто формираат строеви/саффови за извршување на намаз и борците коишто се поредуваат во строеви за да се борат на Неговиот пат.“* Катаде, во врска со ајетот, вели: **„Како да се цврсто и споено здание (бедем).“** – зарем не гледаш како сопственикот на градбата, не сака неговата градба да биде разградена, па така и Возвишениот

⁴² Види го толкувањето на првите ајети од поглавјето Ел Хашр и Ел Хадид – IV том.

Аллах не сака неговата наредба да биде разединета, со тоа што Возвишениот нареди да се постројат во строеви при борба и при извршување на намазот. Затоа ваше е да се придржувате кон Аллаховата наредба, а таа е заштита за оној кој ќе ја испочитува и спроведе во пракса.

وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ لِمَ تَعْبُدُونَ لِمَ تُوذُونِي وَقَدْ تَعْلَمُونَ أَنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ ۗ فَلَمَّا زَاغُوا أَزَاغَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ ۗ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٥﴾ وَإِذْ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ وَمُبَشِّرًا بِرَسُولٍ يَأْتِيهِ مِنْ بَعْدِي اسْمُهُ أَحْمَدُ ۗ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿٦﴾

„Кога Муса му рече на народот свој: ‚О, народе мој, зошто ме вознемирувате, а добро знаете дека јас сум ви Аллахов Пратеник!‘ И кога тие скршнаа настрана – Аллах стори срцата нивни да застранат, а Аллах нема да му укаже на Вистинскиот пат на народот кој е непослушен. (5) А кога Иса, синот Мерјемин, рече: ‚О, синови Израилови, јас сум ви Аллахов Пратеник да го потврдам пред мене објавениот Теврат и да ви донесам радосна вест за Пратеникот чиешто име е Ахмед, кој ќе дојде после мене‘, и кога им ги донесе тој јасните докази, тие рекоа: ‚Ова е јасна магија!‘ (6)“

Возвишениот нè известува за својот роб, пратеник и соговорник со кого зборувал, а тоа е Муса ибн Имран с.а.в.с., дека му се обратил на својот народ велејќи им: „Зошто ме вознемирувате, а добро знаете дека јас сум ви Аллахов Пратеник!“ – т.е. зошто ме измачувате, кога веќе знаете дека сум искрен во она што ви го доставувам од Аллаховите објави. Всушност, ова претставува утеха за Мухамед с.а.в.с., за неволите кои го снајдоа од неверниците на својот народ и останатите. Исто така ова претставува и поттик за да се стрпи Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., а воедно и забрана за правоверните, да не го вознемируваат својот Пратеник с.а.в.с., како што беше вознемируван Муса а.с. од страна на својот народ.

Зборовите на Возвишениот: „И кога тие скршнаа настрана – Аллах стори срцата нивни да застранат“ – т.е. кога свесно се оттргнаа од следењето на вистината, Аллах направи нивните срца да скршнат од упатството, им всади сомнеж, двоумење и разочараност. Како што вели Возвишениот: „А Ние срцата нивни и очите нивни ги вртиме, па нема да веруваат како што не веруваа ни

претходно, и ги оставивме да талкаат збунети во својата заблуда!“ (Куран: Ел Енам, 110). Зборовите на Возвишениот: **„А кога Иса, синот Мерјемин, рече: ,О, синови Израилови, јас сум ви Аллахов Пратеник да го потврдам пред мене објавениот Теврат и да ви донесам радосна вест за Пратеникот чиешто име е Ахмед, кој ќе дојде после мене‘, и кога им ги донесе тој јасните докази, тие рекоа: ,Ова е јасна магија!’“** – тоа значи дека Тевратот ви донесе радосна вест за моето доаѓање, а јас сум потврдата за таа радосна вест, и ви донесувам нова радосна вест за оној којшто ќе дојде по мене; Пратеник, Веровесник, којшто ниту ќе знае да чита ниту да пишува, ќе биде Арап по потекло, од градот Мека, а името ќе му биде Ахмед. Иса а.с. е печатот на веровесниците од племето бену-Израил, којшто токму кај нив ја обзнанил радосната вест за доаѓањето на Мухамед с.а.в.с., тоа е Ахмед, печатот на сите веровесници и Аллахови пратеници, по кого нема да има ниту пратеништво ниту веровесништво. Импозантно е преданието кое го бележи имамот Бухари од Џубејр ибн Мутим којшто вели: *„Го слушнав Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. како вели: ,Јас имам повеќе имиња...јас сум Мухамед, Ахмед, јас сум Ел-Махи со кого Аллах го брише неверството, јас сум Ел-Хашир луѓето ќе бидат проживевани по мене, јас сум Ел-Акиб“* (Го пренесува Муслим). Возвишениот Господар Вели: **„Аллах од секој веровесник на кого Книга му објавил и знаење му дал зел обврска: ,Кога после вас ќе дојде Пратеник кој ќе потврди дека е вистина тоа што го имате, дали целосно ќе му поверувате и ќе го поддржите? Дали се согласувате и ја прифаќате таа обврска кон Мене?’** Тие одговорија: **„Прифаќаме‘. ,Тогаш бидете сведоци, ‘ - рече Тој – ,а и Јас со вас ќе сведочам.“**“ (Куран: Али Имран, 81) Ибн Абас вели: „Возвишениот Аллах не испратил ниту еден веровесник а да не зел од него завет, доколку во текот на својот живот биде испратен Мухамед с.а.в.с. да го следи него, и исто така го обврзал секој веровесник да земе завет од својот народ, доколку биде испратен Мухамед с.а.в.с. во текот на нивниот живот, да го следат него и да го потпомогнат.“

Зборовите на Возвишениот: **„И кога им ги донесе тој јасните докази, тие рекоа: ,Ова е јасна магија!’“** – Ибн-Џерир вели: „Кога дојде Ахмед, односно радосната вест за која беше објавено во претходните векови, а тоа е Мухамед с.а.в.с., т.е. кога тој јавно се појави и јасни докази им донесе, неверниците и тие што се спротивставуваа, рекоа: **„Ова е јасна магија!’“**

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَهُوَ يُدْعَى إِلَى الْإِسْلَامِ ۗ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٧﴾ يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ﴿٨﴾ هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ ﴿٩﴾

„А има ли понеправеден од тој што за Аллах изнесува лаги додека се повикува во ислам? – А Аллах нема да му укаже на Вистинскиот пат на насилничкиот народ. (7) Тие сакаат да го изгаснат Аллаховото светло со устите свои, а Аллах го надополнува светлото Свое, макар тоа и да го мразат неверниците. (8) Тој го прати Пратеникот Свој со Упатството и со Вистинската Вера за да ја издигне над сите вери, макар тоа и да го мразат многубошците. (9)“

Возвишениот вели: „А има ли понеправеден од тој што за Аллах изнесува лаги додека се повикува во ислам?“ – т.е. нема понеправеден од тој што изнесува лаги за Аллах и му припишува содружници и соучесници, а повикан е кон тевхидот (монотеизмот) и искреното исповедување на верата, поради тоа Возвишениот вели: „А Аллах нема да му укаже на Вистинскиот пат на насилничкиот народ.“ Потоа Возвишениот вели: „Тие сакаат да го изгаснат Аллаховото светло со устите свои“ – т.е. се обидуваат да ја отстранат вистината со лагата, притоа нивниот пример наликува на оној којшто сака со својата уста да ги згасне сончевите зраци, па аналогно на тоа дека е невозможно, исто така невозможно е да се изгасне Аллаховото светло, токму поради тоа Возвишениот вели: „А Аллах го надополнува светлото Свое, макар тоа и да го мразат неверниците. Тој го прати Пратеникот Свој со Упатството и со Вистинската Вера за да ја издигне над сите вери, макар тоа и да го мразат многубошците.“

Претходно се обработени овие два ајета во поглавјето Ет Теуба, што е доволно, и само на Аллах му припаѓа благодарноста и благодатта.⁴³

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ تِجَارَةٍ تُنْجِيكُمْ مِّنْ عَذَابِ أَلِيمٍ ﴿١٠﴾ تَوَمَّنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ ۗ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ

⁴³ Види ги ајетите 32 и 33 од поглавјето Ет-Теуба во вториот том.

تَعْلَمُونَ ﴿١١﴾ يَغْفِرُ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَيُدْخِلْكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَمَسَاكِنَ
 طَيِّبَةً فِي جَنَّاتٍ عَدْنٍ ۚ ذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٢﴾ وَأُخْرَىٰ تُحِبُّونَهَا ۖ نَصْرٌ مِّنَ اللَّهِ
 وَفَتْحٌ قَرِيبٌ ۖ وَبَشِيرٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿١٣﴾

„О, верници, сакате ли да ви укажам на трговијата, која ќе ве спаси од болното страдање? (10) Верувајте во Аллах и во Неговиот Пратеник верувајте и со имотите свои и животите свои на Аллаховиот пат борете се – да знаете, тоа ви е подобро. (11) Тој гревовите ваши ќе ви ги прости и во ценетските градини, низ кои реки ќе течат, ќе ве воведе, и во прекрасни дворови во еденските градини; – тоа ќе биде голем успех – (12) а ќе ви даде и друга благодат којашто ја сакате: Аллаховата помош и блиската победа! Затоа израдувај ги со радосни вести верниците! (13)“

Претходно го наведовме хадисот на Абдулах ибн Селам дека асхабите (нека е Аллах задоволен од нив) сакале да го прашаат Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. кое дело е најдраго, најсакано кај Возвишениот Аллах, за да го спроведат во пракса. Тогаш Возвишениот го објавил ова поглавје, коешто го содржи и следниот ајет: „О, верници, сакате ли да ви укажам на трговијата, која ќе ве спаси од болното страдање?“ – потоа образложувајќи ја оваа трговија Возвишениот вели: „Верувајте во Аллах и во Неговиот Пратеник верувајте и со имотите свои и животите свои на Аллаховиот пат борете се – да знаете, тоа ви е подобро.“ – т.е. подобро ви е од овосветската трговија и напорното залагање за неа. Потоа Возвишениот вели: „Тој гревовите ваши ќе ви ги прости“ – т.е. ако ги извршувате неговите наредби, ќе ве внесе во своите рајски градини, воздигнувајќи ве на високи степени. Во овој контекст Возвишениот продолжува велејќи: „И во ценетските градини, низ кои реки ќе течат, ќе ве воведе, и во прекрасни дворови во еденските градини; – тоа ќе биде голем успех.“ Потоа Возвишениот вели: „А ќе ви даде и друга благодат којашто ја сакате“ – т.е. ќе ви ја зголеми благодатта со уште нешто, што премногу го посакувате, а тоа е: „Аллаховата помош и блиската победа!“ – т.е. ако се борите на патот на Аллаховата вера, победата ви е загарантирана. Возвишениот вели: „блиската победа!“ – т.е. итна, брза победа, и тоа е токму така; кој ќе му се покорува на Аллах и неговиот Пратеник с.а.в.с. и ќе ја потпомогне неговата вера, самиот тој

ќе биде потпомогнат и ќе оствари победа, а во исто време ќе ги постигне и благодатите на идниот свет. „Затоа израдувај ги со радосни вести верниците!“

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا أَنْصَارَ اللَّهِ كَمَا قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ لِلْحَوَارِيِّينَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ ۖ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ أَنْصَارُ اللَّهِ ۖ فَأَمَنَت طَّائِفَةٌ مِّنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَكَفَرَت طَّائِفَةٌ ۖ فَأَيُّدْنَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَىٰ عَدُوِّهِمْ فَأَصْبَحُوا ظَاهِرِينَ ﴿١٤﴾

„О, верници, бидете Аллахови помагачи како што им рече Иса, синот Мерјемин, на блиските следбеници: „Кои се моите помагачи во повикувањето кон Аллах?“ Блиските следбеници одговорија „Ние сме Аллаховите помагачи!“ Па една група од синовите Израилови поверува, а другата не! Па тие што веруваа против непријателите нивни ги зајакнавме, и тие победија. (14)“

Возвишениот им наредува на своите правоверни робови да бидат помошници во Аллаховата вера, и тоа веднаш, без одлагање, доброволно, сега и секогаш. Да се одзват на Аллах и неговиот Пратеник с.а.в.с. како што се одзваа Ел Хаваријун на својот Пратеник Иса а.с. кога ги повика: „**Кои се моите помагачи во повикувањето кон Аллах?**“ – кој ќе ми помогне доброволно во повикувањето кон Аллах? „**Блиските следбеници одговорија**“ – тие се следбениците на Иса а.с., : „**Ние сме Аллаховите помагачи!**“ – ќе ти помогнеме во она со што си испратен, затоа ги испрати како мисионери кај Израелците и Римјаните во Шам.

Во деновите на хаџот, Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. говорел на идентичен начин: „*Кој е тој што ќе ме заштити додека ја доставам Аллаховата порака, бидејќи Курејшиите ме спречуваат да ја доставам пораката на мојот Господар?!*“ Сè додека Аллах не му ги испрати племињата Еус и Хазреџ од Медина, коишто му дадоа заклетва за верност и го поддржаа, и се обврзаа да го штитат кога ќе направи хиџра кај нив, без разлика на напаѓачот – кој и да биде и со која боја на кожа да биде. Кога направи хиџра Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. заедно со своите асхаби кои беа со него, Мединските жители го исполнија своето ветување, токму поради тоа Аллах и неговиот Пратеник с.а.в.с. ги нарекоа „Ел Енсар“ –(помагачи/помошници), па тоа стана нивно исклучително обележје, Аллах нека е задоволен со нив, а и Тие се задоволни од Него.

Зборовите на Возвишениот: „**Па една група од синовите Израилови поверува, а другата не!**“ – т.е. една група се упатила на правиот пат, прифаќајќи го

она што им било доставено, додека другата група заталкала во заблуда поради нивното неприфаќање на тоа што им било доставено. Тие го наклеветиле Иса а.с. и неговата Мајка, обвинувајќи ги за злодела, а тоа се Евреите, Аллаховото проклетство нека биде врз нив, постојано последователно сè додека Аллах посакува. Една група, пак, од оние кои го следеле, претерувајќи го воздигнале на степен повисок од она што Аллах му го одредил, па се разединиле на различни фракции и групации: едните тврделе дека тој е Аллахов син, други пак зборувале дека тој е еден од тројцата: Таткото, Синот, Светиот дух; трети пак биле на ставот дека всушност тој е Аллах, кон Аллах се приклонуваме и бараме заштита од таквата заблуда.

„Па тие што веруваа против непријателите нивни ги зајакнавме“ – т.е. ги потпомогнавме против непријателски настроените христијански фракции, **„И тие победија.“** – т.е. извојувале победа против нив, а тоа се случило со испраќањето на Мухамед с.а.в.с. како Аллахов Пратеник. Како што пренесува Ибн-Џафер ибн Џерир од Абуллах ибн Абас р.а. дека рекол: „Кога Возвишениот Аллах посака да го воздигне Иса а.с. кон небесата, дојде Иса а.с. кај своите ученици коишто беа во куќа, а вкупно беа дванаесет луѓе, на Иса а.с. му капеше вода од главата, велејќи: ‚Навистина помеѓу вас има такви коишто ќе се одречат од мене дванаесет пати, откако ми поверуваа‘, а потоа рече: ‚Кој од вас доброволно ќе прифати Возвишениот Аллах да му го промени ликот, да го направи во мојот лик, и да се пожртвува наместо мене да биде убиен тој, а со тоа да биде заедно со мене во мојот степен?‘ Стана еден младич којшто беше најмладиот меѓу сите нив велејќи: ‚Јас.‘ ‚Седни.‘ – рекол Иса а.с., потоа им го повторил истото прашање, и повторно се пријави истиот младич, велејќи: ‚Јас.‘ ‚Седни.‘ – рекол Иса а.с. па уште еднаш го повторил истото прашање и повторно станал истиот младич велејќи: ‚Јас.‘ На тоа Иса а.с. рекол: ‚Да, ти ќе бидеш тој.‘ Па Возвишениот Аллах го претворил ликот на овој младич ист како ликот на Иса а.с., а Аллаховиот Пратеник во таа ситуација беше воздигнат на небесата преку таванскиот прозорец. Кога дојдоа војниците-Евреи, кои беа во потрага по Иса а.с., го фатија двојникот на Иса а.с. мислејќи дека е токму тој Иса а.с., па го убиле распнувајќи го. Некои од нив се одрекоа од Иса а.с., и се поделија во три фракции: едните тврдеа дека тоа беше Аллах, кој престојуваше помеѓу нив, а потоа се воздигна на небесата, ваквите се викаат Јаковити (Ел-Јакубије). Другите пак беа на став дека тоа е синот божји, којшто престојуваше помеѓу нив а потоа си го воздигна кон себе, овие се нарекуваат Несторијанци (Ен-Нестурије). Третите пак рекоа: ‚Помеѓу нас беше Аллаховиот Роб и Пратеник, колку

што Аллах посака да биде помеѓу нас, а потоа го воздигна кон себе, тоа се муслиманите (Ел-Муслимун).‘ Двете невернички фракции ги нападнаа муслиманите и ги испоубија, така што исламот остана скриен сè до испраќањето на Мухамед с.а.в.с. **„Па една група од синовите Израилови поверува, а другата не!“** – тоа е групата од бену-Израил која не веруваше во времето на Иса а.с., и другата група се оние коишто поверуваа за време на Иса а.с. **„Па тие што веруваа против непријателите нивни ги зајакнавме, и тие победија.“** – со тоа што го испративме Мухамед с.а.в.с., којшто ја воздигна нивната вера над верата на неверниците.“ (го пренесува Ен-Несаи).

Уметот на Мухамед с.а.в.с., неговите следбеници доследно ја пренесуваат вистината и ќе продолжат да бидат на таа вистина сè додека не дојде Аллаховата одредба и сè додека и последниот од нив не се бори заедно со Иса а.с., синот Мерјемин, против Деџалот, како што е наведено во веродостојните преданија, а Возвишениот Аллах најдобро знае.

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ес Сафф“.

Благодарноста и благодаратта Му припаѓаат само на Аллах, Тој ја пружи својата заштита и само на Него се потпираме.

62. Поглавје – „Ел Џума“ (Петок)

Објавено во Медина, има 11 Ајети.
(Објавено по поглавјето Ес Сафф)

Се пренесува од Ибн-Абас и Ебу-Хурејре р.а. дека: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. во намазот на џума го учел поглавјата Ел Џума, но и Ел Мунафикун.“ (пренесува Муслим во својот Сахих)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿١﴾ هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِّنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِن كَانُوا مِن قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٢﴾ وَأَخْرَجَ مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوا بِهِمْ ۖ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٣﴾ ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٤﴾

Во името на Allah, Семилосниот, Милостивиот!

„Тоа што е на небесата и тоа што е на Земјата Го слави и Го велича Allah, Владетелот, Светиот, Силниот, Мудриот! (1) Тој на неписмените им испрати Пратеник, еден помеѓу нив, ајетите Негови да им ги кажува и да ги исчисти и да ги научи за Книгата и за мудроста, иако претходно беа во очигледна заблуда, (2) и на другите коишто сè уште не им се приклучиле, Тој е Силниот и Мудриот. (3) Тоа е Аллаховата добрина којашто Тој ја дава на тој што Тој сака, а кај Allah добрината е голема. (4)“

Возвишениот нè известува дека Него Го слави и велича сè што е на Земјата и сè што е на небесата, т.е. сите созданија; и оние коишто говорат, а и оние коишто не говорат, како што вели Возвишениот: „И не постои ништо што не Го слави, фалејќи Го.“. Потоа Возвишениот вели: „Владетелот, Светиот“ – т.е. Владетелот

на Земјата и небесата, Кој управува со нив, според својата одредба. Тој е Свет, т.е. чист и далеку воздигнат од било какви недостатоци, Кој ги поседува сите својства на совршенство. „Силниот, Мудриот!“ – толкувањето на овие прекрасни, убави Аллахови имиња, претходно на повеќепати беше наведено. Зборовите на Возвишениот: „Тој на неписмените им испрати Пратеник, еден помеѓу нив“ – „неписмените“ спомнати во горенаведениот ајет – се мисли на Арапите, меѓутоа самиот израз не ги исклучува и останатите народи, но благодатта Аллахова врз нив е поизразита и поголема. Како што Возвишениот вели: „Куранот навистина е чест и за тебе и за твојот народ“ (Куран: Ез Зухруф, 44). Исто така, чест и опомена и за останатите коишто примаат поука. Како и зборовите на Возвишениот: „И опоменувај ги своите најблиски роднини.“ (Куран: Еш Шуара, 214) Овој ајет, и сличните на него, не се контрадикторни со Аллаховите зборови: „Кажите: „О, луѓе, јас сум ви на сите вас Аллахов Пратеник.““ (Куран: Ел Араф, 158) Има и други ајети кои се во овој контекст, кои покажуваат дека Мухамед с.а.в.с. е испратен за целото човештво, општо, генерално опфаќајќи ги сите народи, нации и раси. На оваа тема говоревме претходно при коментарот на поглавјето „Ел-Араф“ наведувајќи веродостојни ајети и хадиси.⁴⁴ Овој ајет е потврда за тоа дека довата на Ибрахим а.с. е примена кај Возвишениот Господар, а таа негова дова гласи: „Господару наш, испрати им Пратеник, еден помеѓу нив, кој ајетите Твои ќе им ги кажува и на Книгата и на мудроста ќе ги научи и ќе ги исчисти, бидејќи Ти си навистина Силниот и Мудриот!“ Возвишениот Аллах, на чие Величество му припаѓа благодарноста и добротворството, го испрати Мухамед с.а.в.с. во еден период кога прекина доаѓањето на Аллаховите пратеници, и губење на вистинскиот пат, Го испрати токму кога потребата од неговото доаѓање ја достигна својата кулминација. Поради тоа Возвишениот вели: „Тој на неписмените им испрати Пратеник, еден помеѓу нив, ајетите Негови да им ги кажува и да ги исчисти и да ги научи на Книгата и на мудроста, иако претходно беа во очигледна заблуда“ – Арапите се придржуваа кон верата на Ибрахим а.с., а потоа ја променија искривувајќи ја, испре-вртувајќи ја, се спротивставија на нејзините основи. Го променија тевхидот (монотеизмот) со ширк (идолопоклонство), и цврстото верување, убеденоста ја заменија со сомнеж, иновирајќи работи коишто Возвишениот Аллах не ги дозволил. Исто како што тоа го направија оние на кои им беше дадена книгата (Евреите и христијаните), коишто ги изменија своите книги, искривувајќи го

⁴⁴ Види го ајетот 158 од поглавјето „Ел Араф“ (поглавје број 7).

вистинското значење, толкувајќи ги според своите страсти, па Возвишениот Аллах го испрати Мухамед с.а.в.с., со импозантно совршен сеопфатен законодавен сиситем (**шериајат**), којшто го повикува целото човештво кон она што ќе го доближи до ценетот и ќе го оддалечи од огнот (цехенемот).

Зборовите на Возвишениот: „**И на другите коишто сè уште не им се приклучиле, Тој е Силниот и Мудриот**“ – бележи имамот Ебу-Абдулах Ел-Бухари, Возвишениот Аллах да му се смилува, од Ебу-Хурејре р.а. дека рекол: „Додека седевме кај Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., му беше објавено поглавјето „Ел Дума“ во кое што се наоѓа ајетот: „**И на другите коишто сè уште не им се приклучиле**“ – на го запрашаа: „Кои се тие, о, Аллахов Пратенику?“ – не им одговори сè додека не го поставија истото прашање трипати. Помеѓу нас се наоѓаше и Селман ел-Фариси, во таа ситуација Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ја стави својата рака токму над Селман ел-Фариси и рече: „Кога би се наоѓал имамот (верувањето) далеку високо кај далечните ѕвезди, би го достигнале некои луѓе“ – или рече – „некои од овие луѓе.““ Го Бележи Муслим, Ет-Тирмизи, Ен-Несаи, Ибн ебу-Хатим, Ибн-Церир со повеќе синцири на пренесување, а сите синцири се потпираат на Ебу-Хурејре р.а..

Овој хадис претставува доказ дека ова поглавје е „Мединско“, исто така претставува доказ дека Мухамед с.а.в.с. е испратен до целото човештво генерално, токму заради тоа им испраќал писма на Персијците, Римјаните како и на останатите народи, повикувајќи ги кон Возвишениот Аллах. Муцахид, како и други научници, во врска со ајетот вели: „**И на другите коишто сè уште не им се приклучиле**“ – тие се странците (Персијците) кои не го говорат исправно арапскиот јазик и сите оние кои не се од арапско потекло, кои го потврдуваат Веровесникот с.а.в.с. Зборовите на Возвишениот: „**Тој е Силниот и Мудриот**“ т.е. оној кој поседува апсолутна моќ и мудрост во пропишувањето на пропишите, и при одредувањето на секое битие.

مَثَلُ الَّذِينَ حُمِلُوا التَّوْرَةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا كَمَثَلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا ۖ بِئْسَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ ۗ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٥﴾ قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ هَادُوا إِن زَعَمْتُمْ أَنكُمْ أَوْلِيَاءُ لِلَّهِ مِن دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوْا الْمَوْتَ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٦﴾ وَلَا يَتَمَنَّوْنَهُ أَبَدًا بِمَا قَدَّمْت أَيْدِيهِمْ ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿٧﴾ قُلْ إِن الْمَوْتَ الَّذِي تَفِرُّونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ مُلَاقِيكُمْ ۗ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَىٰ عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٨﴾

„Примерот на тие на коишто Тевратот им беше задолжен, па потоа тие не се придржуваа за него – слични се на магаре што носи книги. О, колку се лоши тие што ги негираат Аллаховите ајети! А Аллах нема да му укаже на Вистинскиот пат на насилничкиот народ. (5) Кажи: „О, Евреи, ако тврдите дека од сите луѓе само вие сте единствени Аллахови миленици, тогаш смртта посакајте ја, ако ја зборувате вистината.“ (6) А поради тоа што го прават рацете нивни, никогаш нема да ја посакаат, а Аллах добро ги знае насилниците. (7) Кажи: „Смртта од којашто бегате навистина ќе ве стигне. Потоа кај Тој што ги познава невидливиот и видливиот свет ќе бидете вратени и Тој ќе ве извести за тоа што го правевте. (8)“

Возвишениот Господар со жесток прекор ги критикува Евреите на коишто им беше даден Тевратот, кои ја прифатија одговорноста да го практикуваат, а потоа не го спроведоа во пракса. Таквите Возвишениот ги споредува со магаре што носи книги, т.е. само ги носи, а не знае што содржат тие книги; само ги носи физички, не знаејќи ја нивната суштина. Таков е примерот со Евреите кои го прифатија Тевратот, го научија напамет само како зборови, без да ја сфатат суштината, смислата на тие зборови и не постапуваа според истите. Напротив, го изменија нивното значење, толкувајќи ги по своја волја, го изменија Тевратот. Нивната состојба е полоша од магарето, затоа што магарето нема разбирање, а тие имаат разбирање, меѓутоа својот разум не го употребуваат. Затоа, Возвишениот во друг ајет вели: „Тие се како добитокот, дури и полоши – тие навистина се немарни!“ (Куран: Ел Араф, 179) Во истиот контекст, токму овде Возвишениот вели: „О, колку се лоши тие што ги негираат Аллаховите ајети! А Аллах нема да му укаже на Вистинскиот пат на насилничкиот народ“ Бележи имамот Ахмед од Ибн-Абас р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Кој ќе зборува за време на неточната молитва, додека имамот ја одржува неточната хутба, сличен е на магаре коешто носи книги, а оној којшто ќе му речи: „Молчи“ – нема цума.“ Потоа вели Возвишениот: „О, Евреи, ако тврдите дека од сите луѓе само вие сте единствени Аллахови миленици, тогаш смртта посакајте ја, ако ја зборувате вистината.“ – т.е. ако вие тврдите дека сте упатените на вистинскиот пат, а Мухамед с.а.в.с. и неговите асхаби се во заблуда, тогаш посакајте ја смртта за оние коишто се во заблуда скршнати, доколку искрено вистината ја зборувате. Потоа Возвишениот вели: „А поради тоа што го прават рацете нивни, никогаш

нема да ја посакаат“ – т.е. поради тоа што го прават од неверство, насилство и безобразие. „А Аллах добро ги знае насилниците“ Претходно говоревме во врска со овој вид проколнување на Евреите⁴⁵ т.е. (повикување на Аллаховото проклетство), во поглавјето „Ел Бекара“, проколнувањето на христијаните во поглавјето „Али Имран“⁴⁶, и проколнувањето на идолопоклониците во поглавјето „Мерјем“⁴⁷. Бележи имамот Ахмед од Ибн-Абас р.а. дека рекол: „Ебу-Џехл, Аллаховото проклетство да биде врз него, рече: „Ако го видам Мухамед покрај Кабата, навистина ќе му одам и вратот ќе му го прегазам.“ На ова Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Да го направеше тоа, мелеците лично ќе го зграпчеа, а Евреите да би ја посакале смртта ќе изумреа, и ќе ги видеа своите места во цехенемот. А ако би ги напуштиле своите домови оние кои сакаа да го повикуваат Аллаховото проклетство врз Аллаховиот Пратеник, по своето враќање не би ги нашле ниту своите семејства, ниту својот имот.““ (Хадисот го бележи Ел-Бухари, Ет-Тирмизи, Ен-Несаи).

Зборовите на Возвишениот: „Смртта од којашто бегате навистина ќе ве стигне. Потоа кај Тој што ги познава невидливиот и видливиот свет ќе бидете вратени и Тој ќе ве извести за тоа што го правевте.“ – идентични на овие Аллахови зборови е и ајетот во поглавјето „Ен Ниса“, каде што Возвишениот вели: „Каде и да сте, смртта ќе ве стигне, па дури да сте и во кулите високи!“

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا
الْبَيْعَ ۚ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٩﴾ فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ
وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٠﴾

„О, верници, кога во петок на намаз ќе се повика, побрзајте кон спомнувањето на Аллах, и купопродажбата оставете ја, тоа ви е подобро, да знаете! (9) А кога намазот ќе се изврши, тогаш по земјата раштракајте се и Аллаховата благодат барајте ја и Аллах многу споменувајте Го, за да го постигнете тоа што го сакате. (10)“

⁴⁵ Види го толкувањето на ајетитр 94 и 95 од поглавјето Ел Бекара во првиот том од оваа скратена верзија.

⁴⁶ Види го ајетот 61 од поглавјето Али Имран, прв том.

⁴⁷ Види го ајетот 75 од поглавјето Мерјем, трет том.

Петок во Арапскиот јазик е наречен „џуму’а“ (الجمعة), затоа што овој термин е изведен од инфинитивот (الجمع) „џем“ што значи: собирање, соединување, спојување.

Во овој ден еднаш неделно муслиманите се собираат во големите џамии. Тоа е шестиот ден, во којшто Возвишениот Аллах ја потполни својата креација, создавајќи ги сите созданија. Тоа е ден во којшто е создаден Адем а.с., во тој ден е внесен во џенетот, во петок е изваден од џенетот, во петок ќе настапи Судниот ден, во истиот ден џума; има еден час во којшто нема ниту еден Аллахов роб верник да го погоди тој час барајќи во дова некое добро од својот Господар, а Возвишениот да не му го даде тоа за што се молел, како што е наведено во веродостојните хадиси. Во старо арапскиот литературен јазик овој ден на џума беше именуван со синтагмата (يوم العروبة) „јеумул ‘арубе“. Потврдено е во веродостојни преданија дека и на народите кои беа пред нас им беше наредено да го уважуваат овој ден, меѓутоа тие скршнаа во заблуда. Бележи Муслим во својот Сахих: *„Возвишениот Аллах ги отстрани народите кои беа пред нас од денот на џума, така што за Евреите беше денот сабота, за христијаните беше денот недела, па Возвишениот Аллах нè донесе нас упатувајќи нè на денот џума (петок), па редоследот го направи да биде; петок, сабота, недела. Исто како што одреди кај деновите; сабота и недела да го следат петок, исто така одреди тие да нè следат нас на судниот ден, последни сме во овој свет, меѓутоа први ќе бидеме на судниот ден, први на кои ќе им биде пресудено од сите останати народи.“* {Бележи и Бухари, а и двата (заедно со Муслим) пренесуваат од Ебу-Хурејре}.

Возвишениот Господар, Аллах, им наредува на верниците да се собираат во денот на џума, со цел да го обожуваат, па им се обраќа велејќи им: **„О, верници, кога во петок на намаз ќе се повика, побрзајте кон спомнувањето на Аллах“** – т.е. имајте намера, донесете одлука и погрижете се за да се упатите кон петочната молитва (џума). Како што вели Возвишениот: **„А тој што го сака оној свет и се труди да го заслужи, а верник е...“** (Куран: Ел Исра, 19) Побрзајте кон споменувањето на Аллах, овде не се мисли на брзо одење, затоа што тоа е забрането врз основа на хадисот кој е забележан во Двата Сахиха, се пренесува од Ебу-Хурејре р.а., а тој од Аллаховиот Веровесник с.а.в.с., дека рекол: *„Кога ќе го слушнете икаметот за намаз, одете на намаз; одете смирено и достоинствено и без да брзате, што ќе стигнете од намазот клањајте го, а што ќе пропуштите, надолнете го.“* Целта е да не се брза во одењето. Пренесува Абдурезак од Ебу-Хурејре р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„Кога ќе биде*

намазот воспоставен, немојте да трчате, туку дојдете на намаз смирено и достоинствено, што ќе стигнете од намазот клањајте, а што ќе пропуштите надокнадете го.“ Пожелно е за оној кој доаѓа на џума, претходно да се искапи, врз основа на хадисот којшто е забележан во Двата Сахиџа, а го пренесуваат Ебу-Хурејре р.а. и Ебу-Саид р.а, дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Кога некој од вас ќе оди на џума нека се искапи.“ Пренесува имамот Ахмед од Еус ибн Еус ес-Секафиј дека рекол: „Го слушнав Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. како вели: „Кој ќе се очисти и искапи во петок, ќе стане рано и меѓу првите ќе дојде пешки без да користи превозно средство, ќе седне блиску до имамот, слушајќи го внимателно без да зборува, за секој направен чекор ќе има награда како да клањал и постел цела една година.“ Соодветниот хадис има повеќе синџири на пренесување, како и различни верзии на зборовите, а хадисот е забележан кај сите четири автори на „Сунен“ (Асхабу Сунен), а Тирмизи го оценува овој хадис како хасен. Во друг хадис којшто го пренесува Ебу-Хурејре р.а. вели: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рече: „Кој ќе се искапе во денот на џума, како што се капе кога е џунуб, а потоа ќе замине во џамија и тоа во првиот час⁴⁸, ќе има награда како да жртвувал (дал курбан) камила; кој ќе отиде во вториот час е како да жртвувал крава; кој ќе отиде во третиот час е како да жртвувал овен со рогови; кој ќе отиде во четвртиот час е како да жртвувал кокошка; кој ќе отиде во петтиот час е како да подарил јајце. Кога ќе се појави имамот, присуствуваат мелеците и ја слушаат хутбата.““ (Бухари и Муслим).

Пожелно е да се облече најубавата обелка, да се намириса убаво, да ги исчисти своите заби користејќи мисвак, да молчи и сконцентрирано, внимателно да го слуша хатибот додека ја одржува хутбата, без некого да вознемири. Ако го испочитува претходно споменатото и го исклања намазот на џума, тој намаз ќе му биде откуп за направените гревови помеѓу двете џуми. Зборовите на Возвишениот: **„Кога во петок на намаз ќе се повика, побрзајте кон спомнувањето на Allah, и купопродажбата оставете ја“** – повикот: се мисли на вториот езан, којшто се проучуваше кога Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ќе се појавеше и ќе седнеше на минберот, и по проучувањето на овој езан, се однесува забраната за купопродажба. А што се однесува до вториот езан... него го воведо (додаде) емирот на правоверните Осман Ибн Афан р.а. поради зголемениот број на клањачите. Со консензус на сите исламски научници, забранета е купопродажбата по вториот езан. Меѓутоа, имаат разединети ставови во поглед на тоа

⁴⁸ Т.е. кон џамија за да изврши џума намаз.

дали е дозволено меѓусебно да си даваат-земаат по вториот езан, и тоа на два става, а надворешноста на ајетот ни го покажува тоа дека е забрането, како што е потврдено во шеријатско-правните дела. Наредено им е мажите задолжително да присуствуваат на цума, а од оваа наредба исклучени се робовите, жените, децата, оправдано им е и на патниците, болните и нивните негуватели и сите останати кои ги поседуваат истите оправдани причини за отсуство од цума, како што тоа е констатирано во книгите на фикх (шеријатско правните дела). Зборовите на Возвишениот: „**Тоа ви е подобро, да знаете!**“ – т.е. оставањето на купопродажбата и упатувањето кон спомнувањето на Аллаx и извршувањето на намазот е подобро за вас и на двата света. Зборовите на Возвишениот: „**А кога намазот ќе се изврши**“ – т.е. откако ќе го извршите петочниот намаз, „**Тогаш по земјата раштракајте се и Аллаховата благодат барајте ја**“⁴⁹ – откако Возвишениот им забрани купопродажни активности, по проучувањето на езанот и им нареди да се собираат за извршување на намазот, Возвишениот им одобрува да се распространат по земјата, барајќи ја благодатта Аллахова. Зборовите на Возвишениот: „**И Аллах многу споменувајте Го, за да го постигнете тоа што го сакате.**“ – т.е. споменувајте го во секоја ваша ситуација, при купопродажба, при земање и давање, многу споменувајте го Аллаx и не дозволувајте овој дуњалук да ве заведе, одвраќајќи ве од она што ќе ви биде корисно за ахиретот. Затоа се наведува во хадис: „*Кога некој ќе влезе во некој пазар од пазарите, и при тоа ќе рече: „Нема друг бог достоин за обожување освен Аллаx, Единствениот, којшто нема здружник. Власти му припаѓа само Нему и благодарноста му припаѓа само Нему и Тој е за сè Моќен“ – Аллаx ќе му запише илјада илјадници добрини и ќе му избрише илјада илјадници грехови.*“

وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا انفَضُوا إِلَيْهَا وَتَرَكَوْكَ قَائِمًا ۚ قُلْ مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ مِّنَ اللَّهْوِ
وَمِنَ التِّجَارَةِ ۚ وَاللَّهُ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿١١﴾

„Но кога тие ќе здогледаат некаква трговска роба или забава, се залетуваат по неа и тебе те оставаат сам да стоиш. Кажи: „Тоа што е

⁴⁹ Ова е аргумент дека не е пропишан никаков задолжителен намаз по намазот на цума, освен намазот на икиндија. На оваа тема имаме студија под наслов: Шеријатскиот пропис за клањањето на пладне намаз по намазот на цума.“

кај Аллах е подобро и од забавата и од трговијата.‘ А Аллах е најдобриот Снабдувач. (11)“

Возвишениот ја прекорува таа постапка на оддалечување од хутбата на Мухамед с.а.в.с. и тоа во време на цума поради трговските намирници коишто пристигнаа во тој ден, во тие моменти. Возвишениот вели: **„Но кога тие ќе здогледаат некаква трговска роба или забава, се залетуваат по неа и тебе те оставаат сам да стоиш“** – т.е. те оставија на минберот, додека ја одржуваше хутбата. Бележи имамот Ахмед од Џабир дека рекол: *„Во една ситуација во Медина пристигна карван, додека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. го одржуваше своето петочно обраќање (хутба), присутните излегоа кон карванот, а останаа внатре само дванаесет луѓе, тогаш беше објавен ајетот: **„Но кога тие ќе здогледаат некаква трговска роба или забава, се залетуваат по неа...“**“* (Бухари и Муслим) Пренесува хафизот Ебу-Али од Џабир ибн Абдулах дека рекол: *„Додека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ја одржуваше петочната хутба, во Медина пристигна карван, па асхабите на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. напуштајќи го, побрзаа кон карванот, така што не останаа со Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. освен дванаесет мажи. Во таа ситуација Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., рекол: **„Се колнам во Оној во чија рака е мојава душа, доколку и вие ги следевте нив, така што не би останал ниту еден од вас, огнот од сите страни на долината ќе ве уништеше.“** Поттоа е објавен ајетот: **„Но кога тие ќе здогледаат некаква трговска роба или забава, се залетуваат по неа и тебе те оставаат сам да стоиш.“** Пренесувачот вели: *„Помеѓу тие дванаесет мажи коишто цврсто останаа со Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. беа Ебу-Бекр р.а и Омер р.а.“**

Во зборовите на Возвишениот: **„И тебе те оставаат сам да стоиш“** – постои доказ дека имамот во стоечка позиција ја одржува својата хутба, за време на цума.

Бележи имамот Муслим во својот Сахих од Џабир Ибн-Семурa дека рекол: *„Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. одржуваше две хутби, помеѓу кои седнуваше, проучувајќи Куран и ги опоменуваше луѓето.“* Меѓутоа, токму овде треба да се истакне нешто за да се знае, а тоа е дека: оваа случка, се вели дека се случила кога Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. прво го клањаше намазот на цума, а потоа ја одржуваше петочната хутба, како што тоа го бележи Ебу-Давуд во своето дело: *„Ел-Мерасил“* од Ибн-Хајјан: *„Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. го клањаше намазот на цума пред хутбата, како што е во бајрамските намази.“* Зборовите на Возвишениот: **„Кажите: „Тоа што е кај Аллах“** – т.е. наградата на ахиретот; „Е

подобро и од забавата и од трговијата. А Аллах е најдобриот Снабдувач – т.е. за оној којшто вистински се потпира на Аллах, и го бара своето снабдување во вистинското време.

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ел-Цума“.

Благодарноста и благодатта Му припаѓаат само на Аллах.

Секој успех е само од Него и само од Него заштита бараме.

63. Поглавје – „Ел Мунафикун“ (Лицемери).

Објавено во Медина, има 11 ајети.
(Објавено по поглавјето Ел Хаџ)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا جَاءَكَ الْمُتَافِقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِ ۗ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّكَ لَرَسُولُهُ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ
الْمُتَافِقِينَ لَكَاذِبُونَ ﴿١﴾ اتَّخَذُوا أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ ۗ إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿٢﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا فَطُبِعَ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٣﴾ وَإِذَا
رَأَيْتَهُمْ تُعْجِبُكَ أَجْسَامُهُمْ ۗ وَإِنْ يَقُولُوا تَسْمَعُ لِقَوْلِهِمْ ۗ كَانَتْهُمْ حُشْبٌ مِّنْ سِنْدَةٍ ۗ
يَحْسَبُونَ كُلَّ صَيْحَةٍ عَلَيْهِمْ ۗ هُمُ الْعَدُوُّ فَاحْذَرْهُمْ ۗ قَاتَلَهُمُ اللَّهُ ۗ إِنَّهُ يُؤَفِّكُونَ ﴿٤﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Кога лицемерите ти доаѓаат, велат: „Ние тврдиме дека ти навистина си Аллахов Пратеник!“ – И Аллах знае дека ти навистина си Негов Пратеник, а Аллах тврди и дека лицемерите се вистински лажливци. (1) Тие своите заклетви за штит ги земаат, па од Аллаховиот пат одвркаат. Навистина е лошо како постапуваат. (2) Тоа е затоа што беа верници, па станаа неверници, и тогаш срцата им се запечатија, па не сфаќаат. (3) Кога ќе ги погледнеш, нивниот изглед те восхитува; а кога ќе проговорат, ти ги слушаш зборовите нивни – но, тие се како потпрени шупливи трупци, и мислат дека секој повик е против нив. Тие се вистински непријатели, па причувај се од нив! Аллах да ги убие, каде се одметнуваат?! (4)“

Возвишениот, илустрирајќи ја реалната состојба на дволичните, нè известува дека тие кога ќе дојдат кај Аллаховиот Веровесник с.а.в.с. се изјаснуваат како муслимани, а нивното внатрешно убедување е потполно спротивно од тоа. Затоа

Возвишениот вели: **„Кога лицемерите ти доаѓаат, велат: „Ние тврдиме дека ти навистина си Аллахов Пратеник!“** – т.е. кога ќе те сретнат, тоа го манифестираат, меѓутоа во реалност не се такви. Затоа Возвишениот се спротивставува на тоа нивно тврдење со следната реченица, во којашто Возвишениот потенцира дека навистина тој е Аллахов Пратеник, па ни вели Возвишениот: **„И Аллах знае дека ти навистина си Негов Пратеник“** – потоа Возвишениот вели: **„А Аллах тврди и дека лицемерите се вистински лажливци“** – затоа што тие не веруваат вистински во она што го говорат, па и затоа Возвишениот Аллах ги прогласува за лажливци. Зборовите на Возвишениот: **„Тие своите заклетви за штит ги земаат, па од Аллаховиот пат одвркаат“** – т.е. за да се заштитат од луѓето, употребуваат лажни заклетви за луѓето да им веруваат во тоа што тие го говорат. Оние на кои не им е добро позната нивната реалност, измамани се и им веруваат дека тие се муслимани. Па доколку ги следат нивните постапки и веруваат во тоа што тие го говорат, би нанесле голема штета на исламот и на муслиманите. Затоа Возвишениот вели: **„Па од Аллаховиот пат одвркаат. Навистина е лошо како постапуваат.“** Зборовите на Возвишениот: **„Тоа е затоа што беа верници, па станаа неверници, и тогаш срцата им се запечатија, па не сфаќаат“** – т.е. главниот фактор што тие западнаа во “нифак” (дволичност) е тоа што се вратија во неверство⁵⁰ откако беа верници и тоа што упатството го заменија со заблудата, па Возвишениот Аллах ги запечати нивните срца така што ништо не сфаќаат, т.е. упатството не допира до нивните срца, ниту пак некакво си добро, според тоа тие не сфаќаат, ниту пак може да бидат упатени.

Зборовите на Возвишениот: **„Кога ќе ги погледнеш, нивниот изглед те восхитува; а кога ќе проговорат, ти ги слушаш зборовите нивни“** – т.е. те импонира нивната убава надворешна форма и нивната ораторска, elokвентна способност. Слушателот на нивниот говор му посветува посебно внимание поради нивното ораторство, меѓутоа и покрај сето тоа, тие се максимално преплашени и премногу стравуваат. Затоа Возвишениот вели: **„И мислат дека секој повик е против нив“** – т.е. кога и да се случи нешто, поради нивната плашливост сметаат дека тоа ќе се спушти врз нив, како што вели Возвишениот: **„Не сакајќи да ви помогнат. А кога завладеа страв, ги гледаш како гледаат во тебе вртејќи ги очите како пред смрт онесвестени. Штом стравот ќе мине, тие ве пцујат со своите остри јазици.“** (Куран: Ел Ахзаб, 19). Токму поради тоа, Возвишениот вели: **„Тие се вистински непријатели, па причувај се од нив!“**

⁵⁰ Тоа е така, затоа што наградата е според видот на направеното дело

Аллах да ги убие, каде се одметнуваат?!“ – т.е. како го напуштаат упатството, кон заблудата. Бележи имамот Ахмед од Ебу-Хурејре р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Навистина дволичните поседуваат особини (знаци), според кои се препознаваат; поздравот им е проколнување; храната им е од крадење, насилно одземање; нивниот плен е од измама; џамиите ги избегнуваат; намазите ги извршуваат при истекувањето на нивното одредено време; тие се горделиви, немаат блискост со никого, ниту пак сакаат да се зближат, тие во ноќта се како трупци, а преку денот се бурни и бучни.“

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا يَسْتَغْفِرْ لَكُمْ رَسُولُ اللَّهِ لَوَّوْا رُءُوسَهُمْ وَرَأَيْتَهُمْ يَصُدُّونَ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ ﴿٥﴾ سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أَسْتَغْفَرْتَ لَهُمْ أَمْ لَمْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ لَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٦﴾ هُمُ الَّذِينَ يَقُولُونَ لَا تُنْفِقُوا عَلَيَّ مِنْ عِنْدِ رَسُولِ اللَّهِ حَتَّىٰ يَنْفَضُوا ۗ وَاللَّهُ خَزَائِنُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٧﴾ يَقُولُونَ لَيْنَ رَجَعْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ لَيُخْرِجَنَّ الْأَعَزُّ مِنَهَا الْأَذْلَ ۗ وَاللَّهُ الْعَزِيزُ الرَّسُولِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٨﴾

„А кога ќе им се каже: Дојдете, Аллаховиот Пратеник ќе моли да ви се прости.“ – тие главите свои ги тресат и ги гледаш како надмено одбиваат. (5) Сеедно им е – молел ти прошка за нив или не, Allah навистина нема да им прости, Allah навистина нема да му укаже на Вистинскиот пат на непослушниот народ. (6) Тие говорат: „Не давајте им ништо на тие што се со Аллаховиот Пратеник, за да го напуштат!“ А ризниците на небесата и на Земјата се Аллахови, но лицемерите не сфаќаат. (7) Тие велат: „Ако се вратиме во Медина, сигурно посланикот ќе го истера послабиот од неа!“ А силата е кај Allah и кај Пратеникот Негов и кај ризниците, но лицемерите не знаат. (8)“

Возвишениот нè известува за дволичните: „А кога ќе им се каже: Дојдете, Аллаховиот Пратеник ќе моли да ви се прости.“ – тие главите свои ги тресат“ – т.е. одвраќаат и арогантно горделиво се спротивставуваат на она што им се говори, потценувајќи и занемарувајќи го истиот тој говор. Токму затоа Возвишениот вели: „И ги гледаш како надмено одбиваат“ – потоа Возвишениот, заради таа нивна постапка ги „наградува“ со следните зборови: „Сеедно им е –

молел ти прошка за нив или не, Аллах навистина нема да им прости, Аллах навистина нема да му укаже на Вистинскиот пат на непослушниот народ“ – како што вели Возвишениот во поглавјето „Ет-Теуба“ (претходно е коментирано на таа тема и во тој контекст се наведени многубројни хадиси.)⁵¹ Многубројни исламски научници од селефот (првите генерации) се на став дека горенаведените ајети се објавени поради Абдулах ибн Убеј ибн Селул, како што тоа ќе го споменеме наскоро со Аллаховата дозвола, во Аллах цврсто веруваме и на него се потпираме.

Мухамед ибн Исхак наведува во своето дело „Ес-Сира“: „Кога Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. се врати од Ухуд а Абдулах ибн Убеј ибн Селул – како што ми пренесе Ибн-Шихаб ез-Зухри – имаше своја позиција, на којашто седеше секоја цума, не му беше приговорено за таа позиција, поради неговиот углед и угледот на своето племе којшто го поседуваше, а и самиот беше доста угледен помеѓу нив. Кога ќе седнеше Аллаховиот Веровесник с.а.в.с. во денот на цума за да ја одржи петочната хутба пред присутните, Абдулах ибн Убеј Ибн Селул ќе станеше и ќе им се обратеше на присутните со следните зборови: ‚О, луѓе, овој човек помеѓу вас е Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., Аллах ве почести со него и ве зајакна со неговото доаѓање. Затоа потпомогнете го и поддржете го, бидете му послушни и покорни‘. Потоа ќе седнеше, оваа негова постапка ја практикуваше секоја цума, сè додека не го направи она што го направи на денот на Ухуд, а тоа е неговото враќање, одвраќајќи заедно со себе уште една третина од војската на муслиманите. Потоа, како и вообичаено, повторно стана да го направи истото... меѓутоа, овојпат муслиманите го повлекоа за неговата облека од сите страни велејќи му: ‚Седни, Аллахов непријателу, ти не си веќе достоин за тоа да го правиш, откако го направи тоа што го стори...‘ Се упати кон излезот, прескокнувајќи преку луѓето и постојано повторуваше: ‚Се колнам во Аллах, небаре изговорив нешто чудно, со тоа што сакав да ја зајакнам неговата позиција.‘ Некои од енсариите го пресретнаа на самата врата од џамијата и му рекоа: ‚Тешко тебе, што ти е? Одговорил: ‚Станав да ја зајакнам неговата позиција, па некои од неговите асхаби, жестоко и премногу грубо ми се нафрлија.‘ Асхабите го посветуваа велејќи му: ‚Тешко тебе, врати се назад! Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ќе побара прошка за тебе...На тоа одговорил: ‚Се колнам во Аллах, не сакам тој да бара прошка за мене.‘“

Катаде и Ес-Суди велат: „Причината за објавувањето на овој ајет е токму Абдулах ибн Убеј. Имено, едно момче од неговата блиска фамилија дошло кај

⁵¹ Види 80-84. Ајет од поглавјето „Ет Теуба“, вториот том од оваа скратена верзија

Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. известувајќи го за Абдулах ибн Убеј и неговите опасни постапки. На тоа Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. го повика кај себе, меѓутоа тој ги порекнуваше сите тврдења, колнејќи се и децидно се одрекна од сето тоа. Енсариите му се насобраа на тоа момче прекорувајќи го, го бојкотираа и тогаш Возвишениот Аллах го објави за Абдулах ибн Убеј она што го слушнавте. На Аллаховиот непријател некој му се обрати: „Да би одел кај Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.‘, - а тој почна да ја наведнува својата глава негирајќи – ; т.е. нема тоа да го направам.“

Хафизот Ебу-Бекр ел-Бејхеки пренесува од Џабир ибн Абдулах дека рекол: „Бевме во еден воен поход заедно со Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., па еден од мухаџирите удри еден од енсариите, на што енсаријата извика: ‚Енсариите!‘, – извика и мухаџирот: ‚Мухаџирите!‘. Тогаш Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. се огласи: ‚Какви цахилиетски повици? Не ги користете, затоа што шират гнасна непријатна миризба.“

Абдулах ибн Убеј ибн Селул вели: „Веќе започнаа да ги користат, се колнам во Аллах, кога ќе се вратиме во Медина, појаките ќе ги истераат послабите од градот Медина.“ Џабир истакнува: „На самиот почеток, кога Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. се пресели во Медина, енсариите беа побројни од мухаџирите, меѓутоа, со текот на времето мухаџирите се намножија и станаа побројни од енсариите.“ Омер р.а. во врска со горенаведените зборови на Абдулах ибн Селул рекол: „,Остави ме да му го скинам вратот на овој (дволичен) мунафик.‘, а Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. му одговорил: ‚Остави го, не сакам потоа да зборуваат луѓето дека Мухамед ги убива своите асхаби.“ (Ахмед, Бухари и Муслим со слична верзија).

Бележи имамот Ахмед од Зејд ибн Еркама дека рекол: „Бев заедно со Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. во битката на Тебук, кога Абдулах ибн Убеј рече: ‚Ако се вратиме во Медина, без сомнение појаките ќе го истера послабот од Медина.‘ Дојдов кај Веровесникот с.а.в.с. и го известив. На ова, Абдулах ибн Убеј се заколна дека ништо од сето тоа не се случило, па мојот народ со остра реакција ме прекори велејќи ми: ‚Што сакаше со ова да постигниш?‘ Од преголема тага и крајно притиснат отидов да спијам. Веровесникот с.а.в.с. испрати порака до мене известувајќи ме: ‚Навистина Аллах објави за тебе оправдание и доказ дека ја зборуваше вистината.‘ Беше објавен следниот ајет: **‚Тие говорат: Не давајте им ништо на тие што се со Аллаховиот Пратеник, за да го напуштат!‘** – сè до зборовите на Возвишениот: **‚Ако се вратиме во Медина, сигурно посилен ќе го истера послабот од неа!‘**“ (Ел-Бухари; Ет-Тирмизи; Ен-Несаи)

Мухамед ибн Исхак ибн Јесар вели: Пренесено ми е од Асим ибн Омер ибн Катаде дека: „Абдулах ибн Абдулах ибн Убеј, кога разбрал што рекол неговиот татко, дошол кај Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., и му рекол: ‚О, Аллахов Пратенику, доставено ми е дека сакаш да го убиеш Абдулах ибн Убеј, поради тоа што го слушна за него, па ако веќе имаш таква намера нареди ми мене јас да го убијам и да ти ја донесам неговата глава – се колнам во Allah на племето Хазреџ, добро им е познато дека нема попослушен кон својот татко од мене. А јас се плашам да не му дадеш наредба на некој друг, па да го убие, а мојата совест да не ми допушти да го гледа убиецот на Абдулах ибн Убеј како се шета помеѓу луѓето, па да извршам убиство на верник поради неверник, и заради тоа дело да влезам во цехенемот.‘ На ова Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. учтиво му одговори: ‚Не, туку ти биди љубезен кон него и однесувај се најубаво што можеш кон него, сè додека е со нас.‘“

Икриме, Ибн-Зејд и други наведуваат: „Дека Абдулах ибн Абдулах ибн Убеј застанал на самиот влез на градот Медина, кога луѓето се враќаа кон Медина. Тој со својата исукана сабја во раце ги следеше луѓето кои поминуваа пред него, сè додека не дојде неговиот татко Абдулах ибн Убеј, па му се обрати: ‚Назад!‘ – ‚Што тие, тешко тебе?‘ – запрашал ибн Убеј. ‚Се колнам во Allah нема да влезеш сè додека не ти дозволи Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., затоа што тој е силен, а ти си слаб.‘ Кога дојде Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. којшто се движеше во задниот дел од војската, Абдулах ибн Убеј се пожали на постапката на својот син кон него. Синот Абдулах тогаш рече: ‚Се колнам во Allah, о, Аллахов Пратенику, нема да влезе сè додека не му дозволиш ти.‘ – Во таа ситуација Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. му дозволил. ‚Кога веќе ти дозволи Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. да влезеш, е сега можеш да влезеш.‘ – рекол синот Абдулах.“

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُلْهِكُمْ أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ ۚ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٩﴾ وَأَنْفِقُوا مِنْ مَّا رَزَقْنَاكُمْ مِّن قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَّ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَا أَخَّرْتَنِي إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ فَأَصَّدَّقَ وَأَكُن مِّنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٠﴾ وَلَنْ يُؤَخَّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجَلُهَا ۗ وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١١﴾

„О, верници, нека не ве занесат богатствата ваши и децата ваши од сеќавањето на Allah. А тие што ќе го сторат тоа, ќе бидат изгубени.
(9) Давајте од тоа со што Ние ве снабдуваме пред некому од вас смртта

да му дојде, па тогаш да каже: „Господару мој, само уште за кратко време да ја одложиш, па милостина да давам и добар да бидам!“ (10).
 Аллах сигурно нема да му го одложи на никој кому смртниот час негов ќе му дојде; а Аллах добро го знае тоа што вие го правите. (11)“

Возвишениот Господар им наредува на своите правоверни робови многу често да се сеќаваат на Него и им наредува да не дозволат нивните имоти и деца да ги одвратат од тоа, па кој нема да внимава на оваа наредба и забрана, на судниот ден таквиот ќе биде со губитниците. Потоа ги поттикнува да делат во покорност кон Него, велејќи им: „Давајте од тоа со што Ние ве снабдуваме пред некому од вас смртта да му дојде, па тогаш да каже: „Господару мој, само уште за кратко време да ја одложиш, па милостина да давам и добар да бидам!““

Секој оној којшто занемарувал и запоставувал правење добро, ќе се кае при смртните маки и ќе посакува барем уште некој краток период да проживее, за да го надополни она што го пропуштил. Меѓутоа, далеку е, и тоа многу далеку... а што се однесува до неверниците... како што вели Возвишениот: „Ти опоменувај ги луѓето со Денот кога казната ќе им дојде, кога тие што правеле насилство ќе велат: „Господару наш, остави нè уште само кратко време, ќе се одземе на Твојот повик и ќе ги следиме Пратениците!“ „А зарем претходно не се колневте дека нема да одите на оној свет?““ (Куран: Ибрахим, 44). Во друг ајет Возвишениот вели: „Кога на некој од нив смртта ќе му дојде, тој извикува: „Господару мој, поврати ме. Да направам некакво добро во тоа што го оставив!“ – Никогаш! Тоа се зборови кои тој залудно ќе ги говори – пред нив препрека ќе има сè до Денот кога ќе бидат оживеани.“ (Куран: Ел Муминун, 99-100). Зборовите на Возвишениот: „Аллах сигурно нема да му го одложи на никој кому смртниот час негов ќе му дојде; а Аллах добро го знае тоа што вие го правите.“ – т.е. на никој нема да му се продолжи животниот век, откако ќе му истече определеното време за живот. „А Аллах добро го знае тоа што вие го правите.“ – т.е. апсолутно најдобро знае и беспрекорно е известен за тоа кој е искрен во своето тврдење и барање за одложување на смртта, а кој, доколку хипотетички би бил вратен назад во живот, повторно би се вратил на своите лоши навики.

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ел Мунафикун“.

Благодарноста и благодатта Му припаѓаат само на Аллах.

Секој успех е само од Него и само од Него заштита бараме.

64. Поглавје – „Ет Тегабун“ (Измама)

Објавено во Медина, има 18 ајети.
(Објавено по поглавјето Ет Тахрим)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۗ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ ۗ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١﴾ هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ فَمِنْكُمْ كَافِرٌ وَمِنْكُمْ مُؤْمِنٌ ۗ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢﴾ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَصَوَّرَكُمْ بِالْحَقِّ فَأَحْسَنَ صُورَكُمْ ۗ وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿٣﴾ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُسْرُونَ وَمَا تُعْلِنُونَ ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٤﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Тоа што е на небесата и тоа што е на Земјата Го слави и Го велича Аллах. Нему власта и Нему благодарноста Му припаѓа; Тој може сè! (1) Тој е Тој што ве создава, па од вас има неверници, а од вас има и верници. Аллах добро гледа сè што вие работите. (2) Тој со Вистина ги создаде небесата и Земјата и Тој ви дава облик и ликовите ваши ги прави убави, и Нему сè ќе Му се врати. (3) Тој знае што постои на небесата и на Земјата и знае што криете и што покажувате; Аллах совршено ги знае мислите сечии. (4)“

Ова поглавје е последното од низата поглавја на чијшто почеток се слави Возвишениот Аллах, како што претходеше говорот на таа тема; како созданијата го слават својот Господар и Владар, затоа и потенцира Возвишениот: „Нему власта и Нему благодарноста Му припаѓа“ – т.е. управува со сите свои созданија и Нему му припаѓа благодарноста за сè што создава и одредува. Зборовите на Возвишениот: „Тој може сè!“ – т.е. тоа што ќе го посака, тоа и ќе биде без никакви пречки ниту било какви препреки, и тоа што не го сака, нема ни да биде. Зборовите на Возвишениот: „Тој е Тој што ве создава, па од вас има

неверници, а од вас има и верници“ – т.е. Тој е Создателот, којшто ве создаде со овие особини и тоа го посака од вас, па неминовно е да постојат верници и неверници, а Возвишениот Аллах најдобро знае кој го заслужува упатството, а кој ја заслужува заблудата.⁵² Тој е Сведок за постапките на своите робови и потполно ќе ги награди според нивните дела. Затоа, во тој контекст, Возвишениот вели: **„Аллах добро гледа сè што вие работите“** – потоа Возвишениот вели: **„Тој со Вистина ги создаде небесата и Земјата“** – т.е. со апсолутна праведност и мудрост. **„И Тој ви дава облик и ликовите ваши ги прави убави“** – т.е. убава форма ви дава, како што вели Возвишениот во друг ајет: **„О, човеку, што те измами толку та си Му непокорен на својот Благороден Господар. Кој те создал – та направил да си складен и да си исправен – и каков што сакал лик ти дал?“** (Куран: Ел Инфитар, 6-8).

Зборовите на Возвишениот: **„И Нему сè ќе Му се врати“** – т.е. конечното место на враќање и вечното престојувалиште. Потоа Возвишениот нè известува дека ги знае сите созданија кои постојат, па Возвишениот вели: **„Тој знае што постои на небесата и на Земјата и знае што криете и што покажувате; Аллах совршено ги знае мислите сечии.“**

أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ فَذَاقُوا وَبَالَ أَمْرِهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٥﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُ
كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَقَالُوا أَبَشِّرْ يَهُدُونَنَا فَكَفَرُوا وَتَوَلَّوْا ۗ وَاسْتَعْجَى اللَّهُ ۗ وَاللَّهُ
غَنِيٌّ حَمِيدٌ ﴿٦﴾

„Зарем не допре до вас веста за тие што уште одамна не веруваа, па кбноста на постапката своја ја искусија – а уште и болна казна ги чека (5) – затоа што кога пратениците нивни јасни докази им носеа, говореа: „Зарем луѓе да нè упатуваат?“ Па не веруваа и главите ги

⁵² Т.е. го знае оној, којшто ги разликува упатството и заблудата врз основа на аргументите, на кои ни укажува Мудриот Пропишувач на законите. Откако поединецот ги разликува, сфаќа и размислува, си одбира едно од двете (заблуда или упатство), со самиот избор, ја сноси и одговорноста за она што го избрал како убедување за себеси, без разлика дали тоа е добро или лошо. **„На тој што дава и што не греша. И тоа најубавото што го смета за вистинито. Нему ценет ќе му подготвиме; А на тој што е скржав и се чувствува независен. И тоа најубавото што го смета за лажно. Нему цехенемот ќе му го приодготвиме“**

вртеа; а на Аллах никој не Му е потребен, Аллах од никого не е зависен, само Тој е достоин за благодарност! (6)“

Возвишениот нè известува за жестоките казни и лекциите кои ги погодија претходните народи, поради нивното спротивставување на Аллаховите пратеници и поради тоа што вистината која им беше доставена ја сметаа за лажна.

Возвишениот вели: „Зарем не допре до вас веста за тие што уште одамна не веруваа“ – т.е. веста за нив и нивните постапки. „Па кобноста на постапката своја ја искусија“ – т.е. лошите последици на нивните бескорисни лаги и злото на нивните постапки, ги искусија преку овосветската казна која ги погоди. „А уште и болна казна ги чека“ – т.е. во ахиретот, покрај овосветската казна. Образложувајќи ја причината за таа казна, Возвишениот вели: „Затоа што кога пратениците нивни јасни докази им носеа“ – т.е. аргументи, упатство и уверување. „...говореа: Зарем луѓе да нè упатуваат?“ – т.е. за нив претставува нешто неприфатливо, далечно и невозможно пратеништвото да е доставено преку луѓе и нивното упатување да биде со посредништво на луѓе, идентични на нив. „Па не веруваа и главите ги вртеа“ – т.е. вистината ја негираа, избегнувајќи да ја спроведат во пракса. „А на Аллах никој не Му е потребен“ – т.е. нема потреба од никого, ниту пак од нив – „Аллах од никого не е зависен, само Тој е достоин за благодарност!“

زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ لَنْ يُبْعَثُوا ۗ قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤَنَّ بِمَا عَمِلْتُمْ ۗ وَذَلِكُمْ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٧﴾ فَأَمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالنُّورِ الَّذِي أَنْزَلْنَا ۗ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٨﴾ يَوْمَ يَجْمَعُكُمْ لِيَوْمِ الْجَمْعِ ۗ ذَٰلِكَ يَوْمُ التَّغَابُنِ ۗ وَمَنْ يُؤْمِن بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُكْفَرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ۗ ذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٩﴾ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا ۗ وَبئسَ الْمَصِيرُ ﴿١٠﴾

„Неверниците тврдат дека нема да бидат оживеани. Кажете: „Ќе бидете, се колнам во мојот Господар, сигурно ќе бидете оживеани, па за тоа што го правевте навистина ќе бидете известени!“ – а тоа за Аллах е лесно. (7) Затоа верувајте во Аллах и во Пратеникот Негов и во светлото коешто го објавуваме, Аллах добро го знае тоа што го правите.

(8) На Денот кога Тој ќе ве собере, на денот на Собирот, тоа е ден кога ќе ви биде јасно дека меѓусебно се измамивте. Кој верувал и правел добри дела, Тој ќе му ги прекрие лошите дела и ќе го воведе во ценетските градини низ кои реки течат; во нив вечно и за навек ќе живее. Тоа ќе биде голем успех! (9) А тие што не веруваа и коишто ајетите Наши ги негираа, ќе бидат жители на огнот; во него вечно ќе останат, тоа ќе биде ужасно место каде што ќе се вратат! (10)“

Возвишениот нè известува за неверниците, идолопоклониците и атеистите, коишто тврдат дека нема да бидат оживеани. „**Кажи: „Ќе бидете, се колнам во мојот Господар, сигурно ќе бидете оживеани, па за тоа што го правевте навистина ќе бидете известени!“** – т.е. без сомнение ќе бидете известени за сите ваши дела, било мали или големи. „**А тоа за Аллах е лесно**“ – т.е. за Него е лесно да ве оживее и да ве награди. Ова е третиот ајет во којшто Возвишениот Аллах му наредува на својот Пратеник с.а.в.с. да се заколне во својот Господар – Силен и Возвишен –, дека оживувањето навистина ќе се случи. Првиот ајет се наоѓа во поглавјето Јунус, 53; вториот ајет се наоѓа во поглавјето Себе, 3; и третиот ајет е токму овој: „**Неверниците тврдат...**“ – Потоа Возвишениот вели: „**Затоа верувајте во Аллах и во Пратеникот Негов и во светлото коешто го објавуваме**“ – се мисли на Куранот. Аллах добро го знае тоа што го правите“ – т.е. ништо од вашите дела, ни најмалиот сегмент, не е сокриен од Него. Зборовите на Возвишениот: „**На Денот кога Тој ќе ве собере, на денот на Собирот**“ - тоа е Судниот ден, а наречен е „Јеумул-Џем“ (Денот на Собирот), затоа што во тој ден ќе бидат собрани од првите до последните генерации на човештвото, на иста површина, сите ќе го слушаат гласот на повикувачот и сите погледот ќе ги опфаќа. Како што вели Возвишениот: „**На Денот кога Тој ќе ве собере, на денот на Собирот**“ (Куран: Ел Вакиа, 49-50).

Зборовите на Возвишениот: „**Тоа е ден кога ќе ви биде јасно дека меѓусебно се измамивте**“ – Ибн-Абас р.а. вели: „, Јеуму-Тегабун‘ е едно од имињата на Судниот ден, затоа што ценетлиите во тој ден ќе ги ,измамат‘ цехенемлиите, појаснувајќи го ова мислење со зборовите на Возвишениот: „**Кој верувал и правел добри дела, Тој ќе му ги прекрие лошите дела и ќе го воведе во ценетските градини низ кои реки течат; во нив вечно и за навек ќе живее. Тоа ќе биде голем успех! А тие што не веруваа и коишто ајетите Наши ги негираа, ќе бидат жители на огнот; во него вечно ќе останат, тоа ќе биде ужасно место**

каде што ќе се вратат!“ . Претходно, неколкупати е говорено за толкувањето на ајетите од овој контекст.

مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ ۗ وَمَنْ يُؤْمِنِ بِاللَّهِ يَهْدِ اللَّهُ قَلْبَهُ ۚ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١١﴾ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ ۚ فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَإِنَّمَا عَلَىٰ رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿١٢﴾ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۚ وَعَلَىٰ اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٣﴾

„Никаква неволја не се случува освен со Аллахова дозвола. А кој верува во Allah, Тој ќе го упати неговото срце, а Allah сè добро знае. (11) И покорувајте им се на Allah и на Пратеникот Негов; а ако се свртите, па Пратеникот Наш е должен само јасно да соопштува. (12) Само Allah е Бог! И верниците само на Allah нека се потпираат! (13)“

Возвишениот нè известува дека: „Никаква неволја не се случува освен со Аллахова дозвола“ – т.е. со Аллахова наредба, одредба и волја. Во поглавјето „Ел Хаид“ во тој контекст се вели: „Нема неволја која ќе ја погоди Земјата и вас, а која не е, пред да ја дадеме, запишана во Книгата – тоа за Allah е навистина лесно.“ Потоа Возвишениот вели: „А кој верува во Allah, Тој ќе го упати неговото срце, а Allah сè добро знае“ – кого ќе го погоди некоја неволја, а тој ќе биде свесен дека тоа е со Аллахова одредба и одреденост и ќе се стрпи на таа неволја, сметајќи на наградата за стрпливоста, предавајќи ѝ се на Allahовата одредба, Allah ќе го упати срцето на таквата личност. Надокнадувајќи му за изгубеното од овој свет, со упатство во неговото срце и искрено цврсто убедување; за изгубеното ќе му биде дадено исто или уште подобро и покорисно нешто од изгубеното. Се наведува во веродостоен хадис кој е „мутефекун алеј-хи“ (Бухари и Муслим го бележат): „Чудесен е случајот на верникот, нема ниту една Аллахова одредба која Allah ќе му ја одреди за него, а таа да не биде добрина за него. Ако го погоди некоја несреќа, тој се стрпува на таа несреќа и со тоа стекнува добро, а ако му најде некоја радост, тој се заблагодарува и со тоа повторно стекнува добро, а тоа е можност само за верникот.“

Зборовите на Возвишениот: „И покорувајте им се на Allah и на Пратеникот Негов“ – ни наредува да бидеме покорни на она што ни е пропишано од страна на Allah и Неговиот Пратеник с.а.в.с., било наредба или забрана. Потоа Возвишениот вели: „А ако се свртите, па Пратеникот Наш е должен само

јасно да соопштува“ – т.е. ако избегнувате да го практикувате она што ви се објавува, тогаш знајте дека нивна обврска е само да доставуваат, а ваша должност е да бидете послушни и покорни на тоа што ви е доставено. Потоа Возвишениот вели: „**Само Аллах е Бог! И верниците само на Аллах нека се потпираат!**“ – Возвишениот ни потенцира дека Тој е Еден и Единствен, Засолниште за сите свои созданија, нема други божества достоини за обожување освен него. Според тоа и бара од своите созданија да го обожуваат исклучиво само него, т.е. издвојте Го само Аллах како единствено божество со вашите дела, насочувајќи ги исклучиво кон Него, искрено само кон Него и само на Него потпрете се. Како што вели Возвишениот: „**Тој е Господар на истокот и на западот, нема бог освен Него, и Него земи Го за потпирач!**“ (Куран: Ел Муземмил, 9)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن مِّنْ أَزْوَاجِكُمْ وَأَوْلَادِكُمْ وَعُدْوَا لَكُمْ فَاحْذَرُوهُمْ ۚ وَإِن تَعَفُوا وَتَصَفَحُوا وَتَغْفِرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٤﴾ إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ ۗ وَاللَّهُ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٥﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ وَأَسْمِعُوا وَأَطِيعُوا وَأَنْفِقُوا خَيْرًا لِّأَنْفُسِكُمْ ۗ وَمَن يُوقِ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٦﴾ إِن تَقْرَضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا يُّضَاعِفْهُ لَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ۗ وَاللَّهُ شَكُورٌ حَلِيمٌ ﴿١٧﴾ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٨﴾

„О, верници, меѓу жените ваши и децата ваши, навистина, имате непријател, па внимавајте на нив! Па поминете преку тоа, и примете го оправдувањето, туку простете, па и Аллах простува и Милостив е. (14) Имотите ваши и децата ваши се само искушение, а кај Аллах наградата е голема! (15) Па плашете се од Аллах колку што можете, и слушајте и покорувајте се и (милостина) давајте за свое добро. А тие што ќе бидат сочувани од скржавоста и алчноста, ќе бидат тие коишто ќе успеат. (16) Ако на Аллах Му дадете убав заем, Тој ќе ви го зголеми и ќе ви прости, зашто Аллах е благодарен и благ. (17) Познавач е на невидливиот и видливиот свет, Силниот и Мудриот. (18)“

Возвишениот ни дава до знаење дека од сопругите и децата има такви коишто се непријатели кон своите сопружници и татковци, во смисла дека тие ќе ги оддалечат и оттргнат, забавувајќи ги од правење добри дела. Како што вели Возвишениот: „О, верници, нека не ве занесат богатствата ваши и децата ваши од сеќавањето на Аллах. А тие што ќе го сторат тоа, ќе бидат изгубени.“

Токму затоа Возвишениот нагласува: „**Па внимавајте на нив!**“ – т.е. поради својата вера. Муџахид во врска со ајетот: „**Меѓу жените ваши и децата ваши, навистина, имате непријател**“ – вели: „Го доведуваат човек до прекинување на роднинските врски или грешење кон својот Господар, не можејќи да не ги послуша поради големата љубов кон нив. Ибн Ебу-Хатим пренесува од Ибн-Абас дека некој човек го запрашал за значењето на овој ајет, на што одговорил: „*Тие се мажи коишто го прифатија исламот во Мека и сакаа да дојдат кај Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., меѓутоа нивните жени и деца тоа не им го дозволија. Па кога конечно дојдоа кај Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., видоа дека луѓето веќе многу научиле за Аллаховата вера, па посакаа да ги казнат своите жени и деца, тогаш Возвишениот го објави ајетот: „**Па поминете преку тоа, и примете го оправдувањето, туку простете, па и Allah простува и Милостив е.**“*“ (Хадисот го бележи Ет-Гирмизи и го оценува како „хасенун-сахих“, исто така го бележи и Ет-Таберани и Ибн-Џерир).

Зборовите на Возвишениот: „**Имотите ваши и децата ваши се само искушение, а кај Allah наградата е голема!**“ – навистина имотите и децата се искушение т.е. испит и тест од страна на Allah за своите созданија, за да се знае кој ќе му биде покорен а кој не. „**А кај Allah**“ – т.е. на Судниот ден – „**Наградата е голема!**“.

Пренесува имамот Ахмед од Ебу-Бурејде дека рекол: „Додека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. одржуваше хутба, дојдоа Хасан и Хусејн р.а. кои беа облечени во црвени кошули, одеа и се сопнуваа, па Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. слезе од минберот, ги зеде ставајќи ги пред себе, а потоа се обрати: „Allah и Неговиот Пратеник ја кажаа вистината: **Имотите ваши и децата ваши се само искушение – ги здогледаа овие две дечиња како одат и се сопнуваат, па не можејќи да се воздржам, го прекинав мојот говор, и ги кренав.**“

Пренесува Ет-Таберани од Ебу-Малик Ел-Ешариј дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „*Не ти е непријател оној врз којшто со неговото убивање постигнуваш победа, или доколку те убие тој тебе би влегол во џенет; меѓутоа, твојот непријател може да ти биде и твоето родено дете, кое излегло како плод од кичмата твоја, а потоа најголем непријател ти е твојот имот којшто го поседуваш.*“

Зборовите на Возвишениот: **„Па плашете се од Аллах колку што можете“** – т.е. соодветно на вашата моќ и труд, како што се наведува во веродостојниот хадис, којшто се наоѓа во Двата Сахиха од Ебу-Хурејре р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„Кога нешто ќе ви наредам, извршете ја таа наредба колку што можете; и кога нешто ќе ви забранам, дистанцирајте се што понастрана од забранетото нешто.“* Сеид ибн Џубејр, Ебул-Алије, Зејд ибн Еслем, Катаде, Ер-Раби, Ес-Суди и Мухатил ибн Хајан се на ставот дека овој ајет: **„Па плашете се од Аллах колку што можете“** – го дерогира ајетот од поглавјето Али-Имран: **„О, верници, плашете се од Аллах со вистинска богобојазност и никако не умирајте, освен како муслимани!“** Кога е објавен овој ајет, потешко им стана на верниците практикувањето, правеа ибадет сè додека не им отекуваа нозете и не им се разрануваа челата. Тогаш Возвишениот Аллах како олеснување за муслиманите го објави ајетот: **„Па плашете се од Аллах колку што можете“** – дерогирајќи го првиот ајет. Зборовите на Возвишениот: **„И слушајте и покорувајте се“** – т.е. следете го она што ви е наредено од страна на Аллах и Неговиот Пратеник с.а.в.с. и не скршнувајте од нив, ниту лево ниту десно, и не истапувајте пред Аллах и пред Пратеникот негов с.а.в.с.. Не отстапувајте од она што ви е наредено, и не го правете она што ви е забрането. Зборовите на Возвишениот: **„И (милостина) давајте за свое добро“** – т.е. жртвувајте од она што Аллах ви го подарил (ве снабдил), трошејќи на своите блиски, сиромашните и оние коишто имаат потреба. Бидете добротвори кон Аллаховите созданија, како што Возвишениот Аллах е Добротвор кон вас, ќе постигнете благосостојба во двата света. А ако не бидете добротворители, тој имот ќе ви биде зло за вас и во двата света.

Зборовите на Возвишениот: **„А тие што ќе бидат сочувани од скржавоста и алчноста, ќе бидат тие коишто ќе успеат“** – претходно го споменавме коментарот на овој курански ајет во поглавјето “Ел-Хашр”, наведувајќи ги хадисите коишто се однесуваат на значењето на овој ајет, така што непотребно е нивното повторување овде⁵³, а благодарноста и благодарта му припаѓаат единствено на Аллах. Зборовите на Возвишениот: **„Ако на Аллах Му дадете убав заем, Тој ќе ви го зголеми и ќе ви прости“** – т.е. колку и да поделите, Возвишениот Аллах тоа ќе ви го надокнади; и без разлика колку и ќе дадете како милостина, за тоа ќе ве награди и тоа се смета како заем даден на Возвишениот Аллах. Како што е наведено во веродостоен хадис, којшто е регистриран во Двата Сахиха: *„Навистина, Возвишениот Аллах вели: „Кој ќе даде на заем, без нанесување*

⁵³ Види го ајетот бр. 9 од поглавјето „Ел Хашр“ во овој том.

штета и без осиромашување.“ Затоа Возвишениот вели: „**Тој ќе ви го зголеми**“ – т.е. ќе ви го умножи повеќекратно, „**И ќе ви прости**“ – ќе ви ги избрише гревовите. Врз основа на тоа, Возвишениот вели: „**Зашто Аллах е благодарен**“ – за мали дела дава голема награда. „**И благ**“ – т.е. преминува преку гревовите и лошите постапки. „**Познавач е на невидливиот и видливиот свет, Силниот и Мудриот.**“ – овој ајет, претходно беше коментиран неколкупати.

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ел Мунафикун“.

Благодарноста и благодаратта Му припаѓаат само на Аллах.

Секој успех е само од Него и само од него заштита бараме.

65. Поглавје – „Ет Талак“ (Развод)

Објавено во Медина, има 12 ајети.

(Објавено по поглавјето Ел Инсан)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلِّقُوهُنَّ لِعَدَّتِهِنَّ وَأَحْصُوا الْعِدَّةَ ۖ وَاتَّقُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ ۖ لَا تُخْرِجُوهُنَّ مِنْ بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِفَاحِشَةٍ مُّبِينَةٍ ۚ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ ۚ وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ ۚ لَا تَدْرِي لَعَلَّ اللَّهَ يُحْدِثُ بَعْدَ ذَلِكَ أَمْرًا ﴿١﴾

Во името на Аллах, Милостивиот, Сомилосен

„О, Веровеснику, кога ќе сакате да се разведете од сопругите, пуштете ги во времето кога се чисти, а потоа времето што треба да помине бројте го и од Господарот свој, Аллах, плашете се. Не терајте ги од становите нивни, а ни тие нека не излегуваат, освен ако сторат очигледно срамно дело. Тоа се Аллаховите прописи. Тој што ги крши Аллаховите прописи, самиот себеси неправда си чини. Ти не знаеш, Аллах може после тоа да пружи можност за помирување. (1)“

Укажувајќи му посебна почест и давајќи му особено внимание, Возвишениот своето обраќање го насочува директно кон Веровесникот с.а.в.с., а имено, индиректното обраќање на Возвишениот е насочено кон целиот умет.

Возвишениот вели: „О, Веровеснику, кога ќе сакате да се разведете од сопругите, пуштете ги во времето кога се чисти“ – пренесува ибн Ебу-Хатим од Енес р.а. дека рекол: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ја разведе Хафса, која што се вратила кај својата фамилија назад, на поради оваа причина Возвишениот Аллах го објави следниот ајет: „О, Веровеснику, кога ќе сакате да се разведете од сопругите, пуштете ги во времето кога се чисти“ – му беше ре-

чено да ја врати, затоа што таа многу пости, клања и ќе биде една од неговите сопруги во ценетот. Бележи Бухари од Салим дека: „Абдулах Ибн-Омер р.а. го известил дека ја разведе својата сопруга додека имала месечен циклус, па Омер р.а. му го спомна тоа на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. којшто жестоко се налутил на тоа... а потоа рекол: „Нареди му да ја врати сè додека не се очисти од месечниот циклус; а потоа нека чека повторно да добие месечен циклус и да се очисти од него, па дури тогаш ако веќе сака да ја разведе, нека ја разведе додека е во чистота, без да има полов однос со неа, во таа чистота.“ Токму таа чистота е периодот којшто Возвишениот Allah му наредува на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. „да го испочитува.“ Ова предание го бележи и Муслим на следниот начин: „Тоа е периодот (на чистота) во којшто Возвишениот Allah наредува да се разведуваат жените.“ Ова предание го пренесуваат и авторите на веродостојните збирки (на хадиси) и муснеди, со различни синџири на пренесувачи и различни текстови, а најдобар е оној којшто го бележи Муслим во својот Сахих од Ебу ез-Зубејр, дека го слушнал Абдурахман ибн Ејмен, штитеникот на Азе, како го прашува Ибн-Омер: „Што мислиш за човекот којшто ја разведе својата жена за време на нејзиниот месечен циклус?“ – Одговорил: „Ибн-Омер ја разведе својата сопруга додека беше во месечниот циклус, и тоа во време на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., на што Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: Нека ја врати.“ – тие зборови ги повтори, а потоа рече: „Кога ќе се очисти, или нека ја разведе или нека ја задржи.“ А потоа, вели Ибн-Омер, Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. го проучи ајетот: **„О, Веровеснику, кога ќе сакате да се разведете од сопругите, пуштете ги во времето кога се чисти.“** Али ибн ебу-Талха пренесува дека Ибн-Абас р.а., коментирајќи го ајетот: **„Пуштете ги во времето кога се чисти“** – рекол: „Не смее да ѝ даде талак (развод на бракот), во периодот кога таа има месечен циклус, ниту во периодот кога жената е чиста, доколку во таа чистота имал полов однос со неа, меѓутоа треба да чека додека жената добие месечен циклус, а потоа да почека сè додека не се очисти од месечниот циклус, па дури потоа смее да му даде талак (развод на бракот).“ Икриме вели: „Под поимот ‚ел-иддет‘ – се мисли на периодот кога жената е чиста; додека под поимот ‚ел-кур‘ – се мисли на месечниот циклус.“ Развод на бракот (талак) на жената ѝ се дава во периодот кога е чиста за да се констатира дали е бремена или не. Не може да ѝ даде талак (развод на бракот) доколку имал полов однос со неа, во таа чистота, затоа што не знае дали е бремена или не. Врз основа на овие ставови, шеријатските правници ги извеле

прописите на талакот; и тоа поделувајќи го на два дела: „талак – според сунет“, и „талак – којшто е бидат (новотарија)“. Талакот којшто е потврден според сунетот е талакот даден во периодот кога жената е чиста, и немал полов однос со неа во таа чистота; или талакот даден во периодот кога нејзината бременост е јасна, сосема сигурно утврдена. А што се однесува до талакот којшто е бидат (новотарија), е талакот којшто е даден во периодот кога жената е во месечниот циклус; или во периодот на нејзината чистота, меѓутоа имал полов однос со неа за време на таа чистота. Постои и трет вид на талак којшто не е ниту потврден според сунетот, ниту е бидат. Тоа е талакот даден на малолетна или жена која е во период на климактериум, или онаа жена со којашто, воопшто немал полов однос. Кој сака поопширно да се запознае со овие прописи, нека се потруди да прочита во делата од науката на „Фикх“ (шерџатско право).

Зборовите на Возвишениот: **„А потоа времето што треба да помине бројте го“** – т.е. внимавајте и прецизно утврдете го почетокот и крајот на тој временски интервал, за да не се издолжи периодот што жената ја спречува од склучување на нов брак. **„И од Господарот свој, Аллах, плашете се“** – т.е. плашете се од Возвишениот Аллах во поглед на броењето на иддетот (периодот одреден за чекање на жената пред да склучи нов брак). Зборовите на Возвишениот: **„Не терајте ги од становите нивни, а ни тие нека не излегуваат“** – т.е. мажот е должен да обезбеди престојувалиште на жената во периодот на иддетот, сè додека таа го чека истекувањето на овој послебрачен временски интервал, што значи дека нема право мажот да ја истера, ниту пак на жената ѝ е дозволено да го напушти, бидејќи таа сè уште е обврзана да го испочитува правото на својот сопруг, сè додека е во иддет од него. Зборовите на Возвишениот: **„Освен ако сторат очигледно срамно дело“** – т.е. не смеат да излегуваат од своите куќи, освен ако извршиле очигледно срамно дело, тогаш ќе го напуштат престојувалиштето. Според Ибн-Месуд, Ибн-Абас и група од табиините, под поимот срамно дело очигледно се подразбира прељуба („ез-зина“). Исто така се подразбира непослушноста и лошото однесување на жената, нејзиното недолично зборување и вознемирување на фамилијата на мажот, било тоа вознемирување да биде со дела или зборови; ова е став на Убеј Ибн- Каб, Ибн-Абас, Икриме и други. Зборовите на Возвишениот: **„Тоа се Аллаховите прописи“** – т.е. Неговите закони и забрани. **„Тој што ги крши Аллаховите прописи“** – т.е. ги преминува границите на Аллаховите прописи и не ги извршува, **„Самиот себеси неправда си чини“** – т.е. со самиот тој чин на непокорност. Зборовите на Возвишениот: **„Ти не знаеш, Аллах може после тоа да пружи можност за**

помирување.“ – т.е. пропишавме жената да остане во куќата на својот сопруг во периодот на иддетот (периодот одреден за чекање на жената пред да смее да стапи во нов брак), со надеж дека можеби мажот ќе се покае за дадениот талак, па Возвишениот Аллах да му вроди желба да ја врати својата сопруга. Затоа, нејзиното присуство во куќата од својот сопруг е дополнително олеснителна околност за тој брак да продолжи и понатаму. Токму поради оваа причина, некои исламски научници од генерациите на селефот и нивните следбеници, како имамот Ахмед ибн Ханбел, Аллах да му се смилува, произлегоа со став дека мажот не е обврзан да ѝ обезбеди престојувалиште на жената која веќе добила трет талак, затоа што таа не му е допуштена нему, сè додека не стапи во брак со друг маж. Како аргумент за овој став го земаат хадисот на Фатима бинту Кајс ел-Фихрије, којшто го бележи имамот Ахмед од Амир, којшто вели: „*Стигнав во Медина и отидов кај Фатима бинту Кајс, којашто ме извести дека нејзиниот сопруг ѝ дал талак (развод), во време на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. Во тоа време (по дадениот талак), Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. го испратил овој човек во воен поход. Фатима бинту Кајс раскажува: ‚Братот на мојот сопруг ми рече: Излези од оваа куќа.‘ Јас му одговорив: ‚Имам право на издржување и сместување сè додека не заврши иддетот (послебрачниот период на чекање).‘ Тој ми возврати: ‚Не!‘ По оваа ситуација, отидов кај Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. и му раскажав: ‚Човекот (сопругот) ме разведе, а неговиот брат ме брка од куќата и ми ја прекинува издршката која ми следува. Потоа Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. го запраша овој човек: ‚Што е проблемот помеѓу тебе и бинту Кајс?‘ Одговорил: ‚Аллахов Пратенику, мојот брат ја разведе по трет пат (ѝ даде трет талак).‘, на што Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., ми се обрати: ‚Види, о, бинту Кајс, право на престој и издржување има онаа жена којашто мажот сè уште има право да ја врати. А доколку мажот нема повеќе право да ја врати, таа жена нема повеќе право на сместување и издржување. Излези од нивната куќа и оди кај таа и таа жена.‘ А потоа обраќајќи ѝ се, рече: ‚Смести се кај Ибн ум-Мектум, затоа што тој е слеп, нема да може да те види.‘ ... – го наведува остатоком од хадисот.“*

فَإِذَا بَلَغَ أَجْلَهُنَّ فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ فَارِقُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَأَشْهِدُوا ذَوِي عَدْلٍ مِّنكُمْ وَأَقِيمُوا الشَّهَادَةَ لِلَّهِ ۚ ذَٰلِكُمْ يُوعَظُ بِهِ مَن كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ۗ وَمَن يَتَّقِ

اللَّهِ يَجْعَلُ لَهُ مَخْرَجًا ﴿٢﴾ وَيَرْزُقُهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ ۚ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ ۚ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ ۗ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا ﴿٣﴾

„Па кога ќе го достигнат времето на своето чекање, вие или на убав начин задржете ги или великодушно од нив конечно разведете се, и како сведоци двајца ваши праведни луѓе земете, и сведочењето заради Allah извршете го! Тоа е совет за тој што верува во Allah и во оној свет – а на тој што се плаши од Allah, Тој ќе му најде излез (2) и ќе го снабди од каде што не се надева; тој што се потпира на Allah, Тој му е доволен. Allah, навистина, ќе го исполни тоа што го одлучил; Allah веќе му одредил рок на сè. (3)“

Возвишениот овде вели, кога на жените ќе им се приближи истекот на ид-детот (определниот период на чекање по бракот), којшто во целост сè уште не завршил, во таа ситуација мажот треба да се одлучи, или да ја задржи, односно да ја врати врз основа на првиот брачен договор и да продолжи да живее со неа, „На убав начин“ – т.е. однесувајќи се на најдобар начин кон неа; или пак да се одлучи на коректно разделување од неа, без користење на погрдни зборови, ниту навредување ниту, пак, угнетување или грубост, напротив, ќе ја остави на најубав и најдобар начин.

Зборовите на Возвишениот: „И како сведоци двајца ваши праведни луѓе земете“ – т.е. доколку сте одлучиле да ги вратите вашите сопруги. Ебу-Давуд и Ибн-Маџе бележат од Имран ибн Хусеин дека бил запрашан за човекот којшто ја разведува својата жена, давајќи ѝ талак, а потоа се соединува со неа (има полов однос со неа), и не зел сведоци ниту при разводот ниту при нејзиното враќање. Одговорил: „Разведена е спротивно на сунетот на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с и вратена е спротивно на сунетот. Земи сведоци и кога ја разведуваши и кога ја враќаш, и не ги прекршувај Аллаховите прописи.“ Ибн-Цурејд пренесува дека Ата во врска со куранскиот ајет: „И како сведоци двајца ваши праведни луѓе земете“ – рекол: „Не е дозволено ниту никах (венчањето), ниту развод ниту враќање на жената, освен со присуство на двајца праведни сведоци⁵⁴ како што потенцира Возвишениот, освен ако има оправдана причина.“

⁵⁴ Некои овој ајет го сфаќаат на тој начин што тврдат дека талакот (разводот) не е валиден, не се смета како „талак“, сè додека не посведочат двајца праведни луѓе!!! И според нив е дозволено да

го продолжат својот брачен живот, вклучувајќи го и половиот однос!!! Исто како ништо да не се случило! Тие нивните тврдења ги базираат на ставот, на Ата... -Нашиот став во поглед на ова прашање, за кое се разединуваме од нивното сфаќање гласи: „Талакот е правосилен (валиден), со самото изговорување на зборовите коишто означуваат развод – внимавајќи на шеријатските услови при тоа-“ Овој наш став го аргументираме со следниве докази: **1.** Зборовите на ‘Ата: „Не е дозволено ниту никах (венчањето), ниту развод, ниту враќање на жената, освен со присуство на двајца праведни сведоци“ – се согласуваме при склопувањето на бракот и враќањето на жената, но не и во талакот (разводот). Тоа што не е дозволено според него, не значи дека не се случува, напротив тоа што според него е харам, е спротивно на шеријатот... и тоа не значи дека талакот не е правосилен, идентично со талакот на жената која е во менструален циклус, иако е бидат (новотарија), сепак се смета како важечки. Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. жестоко се разлутил кога Ибн-Омер ја разведе својата жена, кога таа имаше месечен циклус, и му нареди да ја врати и да чека три месечни циклуси, па дури потоа ако сака да ја разведе, нека го направи тоа. Овој талак Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. му го сметаше како важечки, и покрај тоа што неговата сопруга беше со месечен циклус, како што е познато. Според тоа зборовите на Ата: „Не е дозволено“ не значи дека талакот не е правосилен, туку значи дека направил харам, како што е случајот на Ибн-Омер р.а..Тука битно е да се напомене дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. не му нареди на Ибн-Омер да земе сведоци за разводот, ниту пак тоа го побарал од некој друг. **2.** Ставот на Ата дека талакот без сведоци е харам, дури и ако гледаме хипотетички дека Ата е на став дека талакот не е правосилен, Ата не е никаков доказ, ниту аргумент во решавањето на овој пропис. Особено ако се има предвид дека повеќето исламски научници од селефот (првите генерации) и подоцнежните генерации имаат спротивен став од овој на Ата. Додека ставот на некои од нив дека е пожелно да има сведоци, е од причина да не дојде до негирање на разводот на еден од брачните сопружници, ова се однесува само на разводот на бракот. **3.** Можеби некој од нив ќе рече: „Овој пропис Ата го извлече од Куранот, исто така и ние го извлековме овој пропис од Куранот, и Ата сам по себе, не е нашиот аргумент.“ На ова, одговорот наш со Аллахова помош ќе биде: „Ние не го обвинуваме Ата дека овој пропис го изрече самиот од себе врз основа на свое лично мислење, ние велиме, исто како вие, дека прописот го извлече од Куранот, меѓутоа вложи труд барајќи ја вистината, сепак погрешил во однос на ова прашање и за својот труд има еднократна награда.“ И дали ставот на Ата треба да значи дека е тоа вистината? Никако, ако се вратиме на самиот ајет ќе воочиме дека Возвишениот Allah наредува иддет (послебрачен период на чекање) веднаш по самиот талак: **„О, Веровеснику, кога ќе сакате да се разведете од сопругите, пуштете ги во времето кога се чисти, а потоа времето што треба да помине бројте го“** – доколку талакот не би бил правосилен, тогаш не би бил иддетот задолжителен.

Потоа Возвишениот вели во вториот ајет: **„Па кога ќе го достигнат времето на своето чекање, вие или на убав начин задржете ги или великодушно од нив конечно разведете се, и како сведоци двајца ваши праведни луѓе земете“** – т.е. кога ќе истече определеното време за чекање (иддетот), или при самиот крај пред истекувањето на определенит период, брачните сопружници имаат два избора: или да се договорот да се вратат во брак, или да се договорот да се разделат. За било која од двете опции, доколку се договорот, треба да земат двајца праведни верници како сведоци, било да се вратат во брак или да се разделат. Зборовите на Возвишениот: **„Па кога ќе го достигнат времето“** – овој ајет е јасен аргумент дека жената е во иддет и е при самиот крај на истекот од определеното време. Тука го поставуваме прашањето: „Зошто оваа жена влезе во иддет (послебрачно чекање)?“ Зарем не е затоа што е разведена од својот сопруг?! Да не би се сметал овој талак, немаше да има потреба од иддет, бидејќи исчекувањето на иддетот

Зборовите на Возвишениот: „**Тоа е совет за тој што верува во Аллах и во оној свет**“ – врз основа на ова, Еш-Шафии во еден од своите ставови вели дека сведочењето е обврска при враќањето на жената. Како што е должност присуството на сведоците, според него, и при самото склучување на бракот.⁵⁵ Тие што се на овој став велат: „Враќањето на жената не е исправно освен ако тоа се изрази со збор, за да се реализира сведочењето за тоа.“ Зборовите на Возвишениот: „**А на тој што се плаши од Аллах, Тој ќе му најде излез. И ќе го снабди од каде што не се надева**“ – т.е. кој се плаши од Аллах, и извршува наредбите негови и го напушта она што му го забранил, ќе му изнајде решение за неговиот проблем и ќе го снабди од каде што не се надева, т.е. од каде што ни на памет не му паднало. Пренесува Ибн Ебу-Хатим од Имран ибн Хусејн дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Кој ќе се посвети на Аллах, Аллах ќе му ги олесни сите негови потреби и ќе го снабди од каде што не се ни надева, а кој ќе се посвети на овој свет, ќе биде препуштен на него.“ Зборовите на Возвишениот: „**Тој што се потпира на Аллах, Тој му е доволен**“ – пренесува имамот Ахмед од Анес Ес-Санани, а овој од Абдулах ибн Абас дека му раскажувал како бил качен на превозно средство позади Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., којшто го советува, обраќајќи му се со зборовите: „*Младо момче, навистина јас ќе те подучам со неколку зборови: Чувај го Аллах и Аллах ќе те чува тебе, чувај го*

е или поради развод, или поради смрт на мажот. Според тоа, разводот е правосилен, а доказ дека е правосилен е токму должноста од исчекувањето на периодот (иддетот) и неговото извршување во пракса. Па, дали од ајетот треба да сфатиме дека сведочењето е потребно при талакот; или при враќањето во брак или при конечната разделба? Затоа што сведочењето во ајетот е јасно нагласено по иддетот, односно по задржувањето на жената или конечната разделба, што јасно укажува на тоа дека сведочењето се однесува на задржувањето на жената или разделбата, а не дека сведочењето е потребно при самиот талак. Всушност, целта е да не дојде до негирање на еден од брачните сопружници. Ова е исправното сфаќање на Куранот, на првите и подоцнежните генерации, како што вели „шејхул ислам“ – Ибн-Тејмије, Аллах да му се смилува, во своите „фетви“: „Некои луѓе помислија дека сведочењето е обврска при давањето на талак и помислија дека талакот без сведоци е неважечки, а тоа е контрадикторно со консенсусот на исламските научници од првите генерации (селефот) и спротивно на Куранот и сунетот на Мухамед с.а.в.с.“ Овој став не го застапува никој од еминентните исламски научници. Талакот е дозволен и не е наредено да присуствуваат сведоци при самиот талак. Имено, сведочењето е наредено во следната ситуација, за која Возвишениот Аллах вели: „**Па кога ќе го достигнат времето на своето чекање, вие или на убав начин задржете ги или великодушно од нив конечно разведете се**“. Целта на зборовите: „или великодушно од нив конечно разведете се“ – т.е. разведување по завршувањето на иддетот (послебрачниот период на исчекување), а тоа не е талак, ниту враќање на жената ниту, пак, склучување на брачен договор. Според консенсусот на муслиманите, сведочењето е во овие три случаи. Аллах е тој што упатува на вистината, и тој најдобро ја знае.

⁵⁵ Меѓутоа вели дека сведочењето не е ваџиб (должност) при талакот.

Аллах секогаш ќе го најдеш пред себе, кога нешто бараш, барај само од Allah, а ако бараш помош, побарај само од Allah. И знај дека целиот умет да се собере за да ти користи во нешто, ништо нема да ти користи повеќе од она што ти го определил Allah. И сите луѓе да се соберат да ти наштетат во нешто, нема ништо да ти наштетат повеќе од она што Allah ти го определил. Перцата се веќе подигнати, а страниците се исушени.“ Зборовите на Возвишениот: „Allah, навистина, ќе го исполни тоа што го одлучил“ – т.е. Возвишениот Allah ќе ги реализира своите одредби и закони врз своите созданија како што Тој сака. „Кај Него сè има мерка.“ (Куран: Ер Рад, 8)

وَاللَّائِي يَكْسَنَ مِنَ الْمَحِيضِ مِنْ نَسَائِكُمْ إِنِ ارْتَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَاثَةَ أَشْهُرٍ وَاللَّائِي لَمْ يَحْضُنَّ
 وَأُولَاتِ الْأَحْمَالِ أَجَلُهُنَّ أَنْ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ ۚ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا ﴿٤﴾
 ذَلِكَ أَمْرُ اللَّهِ أَنْزَلَهُ إِلَيْكُمْ ۚ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَكْفُرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُعْظِمْ لَهُ أَجْرًا ﴿٥﴾

„А тие ваши сопруги кои надежта во месечниот циклус ја изгубиле и тие што не го ни добиле, тие треба да чекаат три месеци, ако паѓате во сомнеж. Трудниците чекаат сè додека не родат. А тој што се плаши од Allah, Тој во сè ќе му даде леснотија. (4) Тоа е, ете, Аллаховиот пропис, кој Тој ви го објавува. А на тој што ќе се плаши од Allah, Тој преку неговите лоши постапки ќе мине и уште голема награда ќе му даде. (5)“

Возвишениот Allah ни го појаснува „иддетот“ – временскиот интервал, којшто жената, која е во стадиум на климактериум, т.е. (поради својата старост е во менопауза), е должна да го чека истекот на тој период, по добиениот развод од страна на својот сопруг; а тој период за неа изнесува три месеци, наместо три месечни циклуси коишто се пропишани во однос на онаа жена која сè уште добива месечен циклус. На тоа ни укажува и ајетот којшто е во поглавјето „Ел-Бекара“. Истиот пропис важи и за малолетната девојка која сè уште не добила месечен циклус; нејзиниот иддет ќе биде три месеци, исто како и кај онаа која е во стадиум на климактериум.

Затоа Возвишениот вели: „И тие што не го ни добиле“, потоа Вели: „Ако паѓате во сомнеж“ – т.е. ако забележат крв и имате сомнеж дали е тоа од циклусот или е крв поради болест (истихаза), во таа ситуација; „Тие треба да чекаат три месеци“, „Трудниците чекаат сè додека не родат“ – Возвишениот овде ни вели: „Иддетот (периодот на исчекување) за трудниците завршува веднаш

по самото породување, макар тоа да биде и за миг, по талакот или смртта. Тоа е ставот на исламските научници од претходните и подоцнежните генерации, а всушност и самиот ајет тоа го потенцира, како и пратениковите хадиси кои тоа го нагласуваат.

Бележи имамот Ахмед од Ел-Мусевира ибн Махраме: *„Починал сопругот на Субеја ел-Еслемије додека таа беше трудна. Откако поминаа само неколку ноќи по смртта на сопругот, таа се породила, а веднаш по нејзиното очистување од породувањето (нифас) таа се верила, па побарала дозвола од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. за да стапи во брак. Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ѝ дозволил да склучи брачен договор, па врз основа на Пратениковата дозвола таа се омажи.“* (Бележи Бухари и Муслим во своите Сахихи, Ебу-Давуд, Ен-Несаи, а Ибн-Маџе пренесува од Субеја, во повеќе верзии).

Муслим ибн Хаџаџ бележи од Убејдулах ибн Абдулах ибн Утбе: *„Како неговиот татко испратил писмо до Омер ибн Абдулах ибн ел-Еркам ез-Зухри, во кое му наредил да оди кај Субеја бинт ел-Харис ел-Еслемије и да ја праша за нејзината случка, односно каков одговор добила од Аллаховиот Пратеник кога побарала шеријатско-правно решение за нејзиниот случај. Омер ибн Абдулах напишал повратно писмо до него, известувајќи го дека Субеја му образложила дека била во брак со Сад ибн Хауле, којшто бил учесник на Бедр, а починал за време на Прошталниот Хаџ, додека таа била трудна. Многу брзо по неговата смрт, таа се породила, а кога веќе закрепнала од пост-породилното чистење, таа се дотерала за да се вери..., тогаш дошол кај неа Ебу ес-Сенабил ибн Бакек и ѝ рекол: „Што е тоа, гледам си се дотерала? Како да сакаш да се омажиш, но, се колнам во Allah ти ќе можеш да се омажиш дури по четири месеци и десет дена.“ Субеја потоа вели: „Кога ми го рече тоа, се облеков кога се спушти ноќта и се упатив кон Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., и го прашав за мојата ситуација, на што Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ми одговори дека ми е дозволено да се мажам веднаш по самото породување, и ми нареди да стапам во брак, доколку тоа го сакам.““ (Со овие зборови го пренесува Муслим, додека Бухари го пренесува во скратена верзија). А што се однесува до прописот којшто се наведува во поглавјето „Ел-Бекара“ – а тој е жената да причека четири месеци и десет дена по смртта на својот сопруг, тој беше правосилен сè до објавувањето на овој ајет, кој го појаснува иддетот на трудниците.*

Зборовите на Возвишениот: **„А тој што се плаши од Allah, Тој во сè ќе му даде леснотија“** – т.е. ќе му ја олесни ситуацијата, ќе ја растовари од него грижата, ќе му подари брз излез од тешкотијата и скоро решение на проблемот.

Потоа Возвишениот вели: „Тоа е, ете, Аллаховиот пропис, кој Тој ви го објавува“ – т.е. Неговата пресуда и Неговиот закон, којшто ви го објавува со посредство на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.. „А на тој што ќе се плаши од Allah, Тој преку неговите лоши постапки ќе мине и уште голема награда ќе му даде“ – т.е. ќе ги отстрани од него лошите дела, и за мали дела ќе му подари големи награди.

أَسْكِنُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ سَكَنْتُمْ مِنْ وُجْدِكُمْ وَلَا تُضَارُوهُنَّ لِتُضَيِّقُوا عَلَيْهِنَّ ۚ وَإِنْ كُنَّ
أُولَاتٍ حَمَلٍ فَأَنْفِقُوا عَلَيْهِنَّ حَتَّىٰ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ ۚ فَإِنْ أَرْضَعْنَ لَكُمْ فَآتُوهُنَّ
أُجُورَهُنَّ ۚ وَاتَّمِرُوا بَيْنَكُمْ بِمَعْرُوفٍ ۚ وَإِنْ تَعَاَسَرْتُم فَسْتَزْعُ لَهٗ أُخْرَىٰ ﴿٦﴾ لِيُنْفِقَ ذُو
سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِ ۚ وَمَنْ قَدِرْ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ ۚ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا
مَا آتَاهَا ۚ سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا ﴿٧﴾

„Оставете ги нив да живеат таму каде што живеете и вие, според своите можности, и не правете им тешкотии со цел притисок да им извршите. Ако се трудни, дајте им издршка сè додека не се породат; а ако ви ги дојат децата, тогаш дајте им ја заслужената награда договорајќи се меѓусебно на убав начин. А ако настанат недоразбирања, тогаш друга нека му го дои детето. (6) Богатиот нека троши според богатството свое, а тој што е сиромашен – според тоа колку што Allah му дал, бидејќи Allah никого не задолжува повеќе отколку што му дал; Allah сигурно по тешкотијата ќе даде олеснување. (7)“

Возвишениот им наредува на своите робови, кога некој од нив ќе ѝ даде талак (развод) на својата сопруга, да ѝ дозволи да продолжи да престојува во неговата куќа сè до истекот на нејзиниот иддет (послебрачниот период на исчекување), како што вели Возвишениот: „Оставете ги нив да живеат таму каде што живеете и вие“ – т.е. кај вас. „според своите можности“ – т.е. зависно од вашите материјални можности. „И не правете им тешкотии со цел притисок да им извршите“ – Ебу ед-Духа вели: „Откако ќе ја разведе, два дена пред истекот на нејзиниот иддет да ја врати.“ Зборовите на Возвишениот: „Ако се трудни, дајте им издршка сè додека не се породат“ – многу од исламските научници меѓу кои и Ибн-Абас, група од првите генерации како и многу од подоцнежните се на став дека овде се мисли на неотповиклив развод (ет-талаку-ел-баин), без разлика дали е бремена или не. Додека други се на став дека целокупниот контекст на

горенаведениот ајет се однесува на отповиклив развод (ет-талаку-ер-раџи). Во ајетот се потенцира должноста да се издржуваат трудниците, без разлика што станува збор за отповиклив развод, бидејќи периодот на бременоста често е подолг, па оттука и потребата да се нагласи во законодавниот ајет, за должноста да се издржува трудницата сè до нејзиното породување, сè со цел да не се сфати погрешно, дека должноста за издржување на трудницата е само до истекот на иддетот (послебрачниот период на исчекување).

Зборовите на Возвишениот: **„А ако ви ги дојат децата“** – т.е. откако ќе се породат, а претходно нивните мажи им дале талак, тие се сметаат за разведени поради истекувањето на нивниот иддет. Во таа ситуација тие имаат право да ги дојат своите новороденчиња, но исто така имаат и право да не ги дојат. Откако мајката ќе го нахрани своето новороденче со своето прво млеко, а тоа е во глобала нивната единствена храна за опстанок, за понатамошното доење таа (заслужува) има право на паричен надоместок, и тоа по договор со таткото или старателот на тоа дете. Токму поради тоа Возвишениот вели: **„А ако ви ги дојат децата, тогаш дајте им ја заслужената награда договорајќи се меѓусебно на убав начин“** – т.е. без нанесување штета на другиот, а ниту на себеси. Зборовите на Возвишениот: **„А ако настанат недоразбирања, тогаш друга нека му го доидет детето“** – доколку не се согласите околу сумата на паричниот надоместок, во однос на тоа дали висината на тој надоместок изнесува малку или многу, тогаш мајката има повеќе право на доење на тоа дете, доколку прифати за онаа сума за која би се изнајмила некоја друга жена.

Зборовите на Возвишениот: **„Богатиот нека троши според богатството свое“** – т.е. таткото за своето дете или старателот според своите можности. **„А тој што е сиромашен – според тоа колку што Аллах му дал, бидејќи Аллах никого не задолжува повеќе отколку што му дал“** – како што вели Возвишениот во друг ајет: **„Аллах никого не оптоварува преку неговите можности“** (Куран: Ел Бекара, 286) – т.е. онолку колку што може. Зборовите на Возвишениот: **„Аллах сигурно по тешкотијата ќе даде олеснување.“** – ова е ветување од Возвишениот коешто претставува апсолутна вистина, ветување коешто без нималку сомнеж ќе го исполни. Идентични ајети на наведениот се и зборовите на Возвишениот: **„Па, навистина, по секоја тешкотија доаѓа олеснување, навистина, по секоја тешкотија доаѓа олеснување!“** (Куран: Ел Инширах, 5-6)

Бележи имамот Ахмед од Ебу-Хурејре, р.а. дека рекол: *„Некој човек дошол кај своето семејство дома и кога видел дека им недостигаат основните потреби за*

живот, излегол надвор. Кога тоа го забележила неговата сопруга, станала кон рачната мелница и ја поставила на земја, потоа ја запалила фурната (печката) за печење на лебот и почнала да се моли со зборовите: „Аллаху мој, снабди нè“ – кога погледнала кон садот под мелницата, го видела преполн, отишла кон печката, кога гледа и тука се наполнило. Кога се вратил мажот дома, запрашал: „Дали нешто добивте по моето излегување од дома?“ – жената одговорила: „Да, тоа е од нашиот Господар!“, па човекот се упатил кон мелницата да ја подигне. Кога оваа случка му ја спомнал на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., тој рекол: „Да не ја подигнеш мелницата, таа ќе мелеше сè до Судниот ден.“

وَكَأَيِّن مِّن قَرْيَةٍ عَتَتْ عَنْ أَمْرِ رَبِّهَا وَرُسُلِهِ فَحَاسِبْنَاهَا حِسَابًا شَدِيدًا وَعَذَّبْنَاهَا عَذَابًا
 نُكْرًا ﴿٨﴾ فَذَاقَتْ وَبَالَ أَمْرِهَا وَكَانَ عَاقِبَةُ أَمْرِهَا خُسْرًا ﴿٩﴾ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا
 شَدِيدًا ۖ فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ الَّذِينَ آمَنُوا ۗ قَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكُمْ
 ذِكْرًا ﴿١٠﴾ رَسُولًا يَتْلُو عَلَيْكُمْ آيَاتِ اللَّهِ مُبَيِّنَاتٍ لِّيُخْرِجَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
 مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ ۗ وَمَن يُؤْمِن بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن
 تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ۗ قَدْ أَحْسَنَ اللَّهُ لَهُ رِزْقًا ﴿١١﴾

„А колку ли села и градови се оглушија на заповедта на Господарот нивен и на Пратениците Негови? Па со нив жестоко се пресметавме, а и ќе ги казиме со ужасно страдање. (8) Тие ја искусија погубноста на постапките свои, а пропаста ќе биде – нивниот крај. (9) Allah за нив подготви неиздржливо страдање, затоа плашете се од Allah, о, вие коишто сте обдарени со разум, вие коишто верувате! Allah веќе ви прати опомена, (10) Пратеник, кој Аллаховите јасни ајети ви ги кажува, за од темнини на светлина да ги изведе тие што веруваат и што прават добри дела. А тој што ќе верува во Allah и ќе прави добри дела, ќе го воведете во ценетските градини, низ кои реки течат, и во нив за навек ќе останат, Allah ќе му дава прекрасно снабдување. (11)“

Возвишениот му се заканува на оној кој им се спротиставува на Неговите наредби, ги смета за лажни Неговите Пратеници и следи поинаков пат од оној што му е пропишан, објаснувајќи што им се случило на поранешните народи, поради сето тоа, Возвишениот вели: „А колку ли села и градови се оглушија

на заповедта на Господарот нивен и на Пратениците Негови?“ – т.е. беа непослушни и не ги почитуваа Аллаховите наредби и наредбите не Неговите Пратеници с.а.в.с..

„Па со нив жестоко се пресметавме, а и ќе ги казниме со ужасно страдање“ – страшно, жестоко и необично. „Тие ја искусија погубноста на постапките свои“ – по нивното спротивставување, и се покајаа во момент кога покајанието веќе не им е од корист. „А пропаста ќе биде – нивниот крај. Аллах за нив подготви неиздржливо страдање“ – т.е. на ахиретот, покрај казната што ги погоди на овој свет; откако Возвишениот ни ја појасни ситуацијата на овие народи, Возвишениот Аллах вели: „Затоа плашете се од Аллах, о, вие коишто сте обдарени со разум“ – т.е. кои сте обдарени со правилно сфаќање, не бидете како нив за да не ве снајде она што ги снајде и нив, о, вие кои имате разум!

„Вие коишто верувате!“ – т.е. Го потврдувате, Го признавате Аллах и Неговите Пратеници. „Аллах веќе ви прати опомена“ – значи Куранот. Зборовите на Возвишениот: „Пратеник, кој Аллаховите јасни ајети ви ги кажува“ – т.е. Пратеникот е интерпретатор на опомената Аллахова, Тој ви ја образложува и толкува. Затоа Возвишениот вели: „Пратеник, кој Аллаховите јасни ајети ви ги кажува“ – т.е. на сосема јасен начин. „За од темнини на светлина да ги изведе тие што веруваат и што прават добри дела“ – идентичен на овој ајет е и ајетот: „Аллах е заштитник на верниците, ги изведува од темнините на светлина“ – т.е. од мракот на неверството и незнаењето кон светлината на верувањето и знаењето. Возвишениот Аллах објавата која ја доставува до луѓето, ја нарекол „Светлина“ – затоа што со таа светлина се стигнува до упатството; исто така ја нарекол „Душа“ – затоа што таа ги оживува срцата на луѓето. Зборовите на Возвишениот: „А тој што ќе верува во Аллах и ќе прави добри дела, ќе го воведо во ценетските градини, низ кои реки течат, и во нив за навек ќе останат, Аллах ќе му дава прекрасно снабдување“ – ајетите со идентичен контекст, претходно неколкупати се протолкувани, така што нема потреба да се повторуваат, а благодарноста и благодарта му припаѓаат единствено на Аллах.

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَمِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَتَنَزَّلُ الْأَمْرُ بَيْنَهُنَّ لِتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا ﴿١٢﴾

„Аллах создаде седум небеса и исто толку земји; Неговата наредба до сите нив достигнува за да знаете дека Аллаx е моќен за сè и дека Аллаx со знаењето Свое опфаќа сè! (12)“

Возвишениот нè известува за својата апсолутна моќ и бесконечна власт, со цел тоа да биде мотив за величење на вистинската права вера која што ја пропиша.

„Аллах создаде седум небеса“ – овие зборови се како оние на Нух а.с. кога му рече на својот народ: **„Зарем не гледате како Аллаx седумте небеса, едно над друго, ги создаде.“** Зборовите на Возвишениот: **„И исто толку земји“** – т.е. седум, исто колку и небесата, што е наведено во Двата Сахиха: *„Кој насилно ќе одземе макар и една педла земја, Аллаx ќе му обеси седум земји на неговиот врат.“* Оној кој го сфаќа ова како седум континенти (земји), се оддалечил од вистинското разбирање и се удавил во длабока полемика, спротивставувајќи се на Куранот и сунетот без никаков аргумент. Во друг хадис се споменува: *„Седумте небеса и сè она што се наоѓа во нив и помеѓу нив, и седумте земји и сè она што е во нив и помеѓу нив во однос на Курси на Возвишениот Аллаx – се како алка фрлена во пространа пустина.“*

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ет Талак“.

Благодарноста и благодарта Му припаѓаат само на Аллаx.

66. Поглавје – „Ет Тахрим“ (Забрана)

Објавено во Медина, има 12 ајети.

Објавена по поглавјето Ел Хуџурат.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمُ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكَ ۗ تَبَتَّغِي مَرْضَاتِ أَزْوَاجِكَ ۗ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١﴾
قَدْ فَرَضَ اللَّهُ لَكُمْ تَحِلَّةَ أَيْمَانِكُمْ ۗ وَاللَّهُ مَوْلَاكُمْ ۗ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٢﴾ وَإِذْ
أَسْرَ النَّبِيُّ إِلَىٰ بَعْضِ أَزْوَاجِهِ حَدِيثًا فَلَمَّا نَبَأَتْ بِهِ وَأَظْهَرَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ عَرَفَتْ بَعْضَهُ وَأَعْرَضَ
عَنْ بَعْضٍ ۗ فَلَمَّا نَبَأَهَا بِهِ قَالَتْ مَنْ أَنْبَأَكَ هَذَا ۗ قَالَ نَبَأَنِي الْعَلِيمُ الْخَبِيرُ ﴿٣﴾ إِنْ تَتُوبَا
إِلَى اللَّهِ فَقَدْ صَعَتْ قُلُوبُكُمَا ۗ وَإِنْ تَظَاهَرَا عَلَيْهِ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ مَوْلَاهُ وَجِبْرِيلُ وَصَالِحُ
الْمُؤْمِنِينَ ۗ وَالْمَلَائِكَةُ بَعْدَ ذَلِكَ ظَهِيرٌ ﴿٤﴾ عَسَىٰ رَبُّهُ إِنْ طَلَّقَكُنَّ أَنْ يُبَدِّلَهُ أَزْوَاجًا خَيْرًا
مِّنْكَنَّ مُسْلِمَاتٍ مُّؤْمِنَاتٍ قَانِتَاتٍ تَائِبَاتٍ عَابِدَاتٍ سَائِحَاتٍ ثَيِّبَاتٍ وَأَبْكَارًا ﴿٥﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„О, Веровеснику, зошто си го забрануваш себеси тоа што Аллах ти го дозволил, сакајќи го задоволството на своите сопруги? А Аллах многу простува и Милостив е. (1) Аллах ви пропиша како своите заклетви да си ги искупите; Аллах е вашиот Господар; Тој сè знае и Мудар е. (2) Кога Веровесникот на една од своите сопруги една тајна ѝ довери, па таа ја издаде – а Аллах тоа нему му го откри – тој еден дел ѝ беше казал, а останатото го премолчел. Па кога тој за тоа ја извести, таа праша: ‚Кој те извести за тоа?‘ – тој рече: ‚Ме извести Сознајниот, Кому ништо не Му е скриено.‘ (3) Ако вие две Му се покаете на Аллах, па вие го сторивте тоа за што требало да се покаете. А ако се здружите против него, па Аллах е негов заштитник, и Џибрил, и честитите вер-

ници; на крај, и сите мелеци ќе му бидат на помош. (4) Ако тој ве разведе, Господарот негов наместо вас ќе му даде подобри жени од вас; муслиманки, муминки, послушни на Аллах, покајанички, кои се плашат од Аллах, кои постат, вдовици и девојки. (5)“

Толкувачите на Куранот се разидуваат во поглед на причината за објавувањето на почетокот од ова Куранско поглавје. Според некои, причината за објавувањето на почетокот од ова Куранско поглавје е Марија, мајката на Ибрахим, робинката на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., којашто си ја забрани на самиот себе, па Возвишениот го објави следниот ајет: „**О, Веровеснику, зошто си го забрануваш себеси тоа што Аллах ти го дозволил, сакајќи го задоволството на своите сопруги?**“ – пренесува Ен-Несаи од Енес р.а. дека: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. поседуваше робинка, со којашто имал полови односи, а Аиша и Хафса р.а., постојано го притискаа сè додека не си ја забрани на самиот себе, па Возвишениот го објави ајетот: **О, Веровеснику, зошто си го забрануваш себеси тоа што Аллах ти го дозволил, сакајќи го задоволството на своите сопруги?**“ – до крајот на ајетот.“ Пренесува Ибн-Џерир од Ибн-Абас дека го прашал Омер ибн-Хатаб р.а.: „За кои две жени станува збор?“ (Во горе наведениот ајет). Одговорил: „Аиша и Хафса р.а.“ Почетниот говор се однесува на мајката Ибрахимова, Марија ел-Кибтије, со којашто спие Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. во куката на Хафса, во време на нејзиниот ред. Тоа трогателно ја погодило Хафса и рекла: „О, Аллахов Веровеснику, ми направи нешто што не си го направил на ниту една друга од своите сопруги; во мојот ден, кога мене ми беше редот и во мојата постела?!“ – „Дали ќе бидеш задоволна доколку си ја забранам себеси и никогаш повеќе не ѝ се доближам?“ – „Секако.“ – одговорила таа, па Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. си ја забранил себеси велејќи ѝ: „Не споменувај му за ова на никого!“⁵⁶“

Меѓутоа, Хафса р.а. ја извести Аиша р.а. за тоа, а Возвишениот Аллах го запозна својот Пратеник с.а.в.с. со таа информација, и му ги објавил следните ајети: „**О, Веровеснику, зошто си го забрануваш себеси тоа што Аллах ти го дозволил, сакајќи го задоволството на своите сопруги?**“ „Дознаваме дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. се искупил од изречената заклетва, а потоа продолжил да спие со својата робинка.“ Зејд Ибн Еслем вели: „Изразот: „Ти си ми забранета“ е непромислен и безначаен говор.“ Пренесува Ел-Хејсем ибн Каб од

⁵⁶ Т.е. не му споменувај на никого дека си ја забранив на себеси

Омер р.а. дека Аллаховиот Веровесник с.а.в.с. ѝ се обратил на Хафса: „ Не го известувај никого дека си ја забранив себеси мајката на Ибрахим.‘ Таа му рекла: „Зарем си забрануваш нешто што Allah ти го дозволил?‘ „Се колнам во Allah, нема да ѝ се доближам.‘ – рече Пратеникот с.а.в.с., така и постапи се додека Хафса р.а. не ја извести Аиша р.а., тогаш Возвишениот објави: „**Allah ви пропиша како своите заклетви да си ги искупите**“ – (овој синџир на преносители е веродостоен, меѓутоа хадисот не го наведува никој од авторите на шесте хадиски збирки. Ова предание го избрал хафизот Ед-Дија ел-Макдиси во своето дело Ел-Мустахреџ.) Пренесува Ибн-Дерир од Сеид ибн Џубејр: дека Ибн-Абас р.а. рекол: „Заклетвата со која си го забрануваме нештото може да се искупи.“ Ибн Абас р.а. вели: „Ајетот: **„Виe во Аллаховиот Пратеник имате прекрасен пример**‘ (Куран: Ел-Ахзаб, 21) – што значи дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. кога си ја забрани на самиот себе својата робинка, Возвишениот објави: **„О, Веровеснику, зошто си го забрануваш себеси тоа што Allah ти го дозволил, сакајќи го задоволството на своите сопруги?‘** – сè до зборовите – **„Allah ви пропиша како своите заклетви да си ги искупите**“ – па Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. се искупи од изречената заклетва со која дозволеното си го имаше направено забрането. (Бележи Ел-Бухари, Муслим и Ен-Несаи.)

Некои исламски правници се на ставот дека искупувањето е задолжително за оние кои си ги направиле забранети за себе своите робинки, жени или било кои нешта, коишто во основа се дозволени: како јадењето, пиењето или облеката и др.

Тоа е став на имамот Ахмед и група на исламски научници. А додека Шафи е на став дека искупот е должност само доколку некој си ги забрани себеси својата робинка или сопруга, и тоа ако ги нагласил поединечно или со еден општ израз ги опфатил сите. А доколку неговата намера при нивното забранување му била да ѝ даде развод на сопругата или ослободување на својата робинка, во тој случај е должен да го изврши тоа.

Исправно толкување за причината на објавувањето на горенаведениот ајет е, всушност, тоа што Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. си го забранил самиот на себе јадењето на медот. Како што тоа го наведува Ел-Бухари во врска со овој ајет, дека Аиша р.а. рекла: „*Веровесникот с.а.в.с. конзумираше мед кај Зејнеб бинт Џахиш и останал кај неа, а претходно јас и Хафса бевме договорени кај којашто ќе дојде по прво од нас двете да му рече: „Дали тоа си јадел смола; јас навистина чувствувам непријатна миризба*‘ – Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.

одговорил: *„Не, меѓутоа конзумирав мед кај Зејнеб бинт Цахи, и никогаш повеќе нема да го конзумирам и во тоа се заколнав! - Не го известувај никого за ова.“*

„сакајќи го задоволството на своите сопруги?“ – изразот(ел-мегафир којшто се употребува во горенаведениот хадис, означува нешто слично на смола којашто се наоѓа во некои растенија кои во себе содржат шеќер. Овој израз се користи кога сакаме да истакнеме дека смолата е излачена. Еднина од овој израз е (магфур) а се вели и (мегафир), како што тоа го наведува Ел-Џевхери, додека изразот (ер ремс) означува пасиште на камилите, коешто е изобилно со горкосолени растенија.

Се мисли дека тоа се две различни случки,⁵⁷ што воопшто не е чудно, освен тоа што двете случки се наведуваат како повод за објавувањето на соодветниот ајет, што останува и понатаму дискутабилно. Во секој случај, Аиша и Хафса се двете сопруги на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. за коишто станува збор во наведениот ајет. На тоа укажува и хадисот којшто го бележи имамот Ахмед во својот „Муснед“ од Ибн-Абас р.а. дека рекол: „О, Водачу на правоверните – се мисли на Омер р.а. – за кои две сопруги на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. станува збор во ајетот каде што Возвишениот Господар вели: **„Ако вие две Му се покаете на Allah, па вие го сторивте тоа за што требало да се покаете“** – Омер р.а. му одговорил зачудено: „Многу чудно, о, Ибн-Абас!“ Ез-Зухри вели: „Се колнам во Allah, воопшто не му беше драго за поставеното прашање, но сепак не ја сокри реалноста.“, па Омер р.а. рекол: „Тоа се Аиша и Хафса р.а.“

Зборовите на Возвишениот: „Кога Веровесникот на една од своите сопруги една тајна ѝ довери, па таа ја издаде – а Allah тоа нему му го откри – тој еден дел ѝ беше кажал, а останатото го премолчел. Па кога тој за тоа ја извести, таа праша: „Кој те извести за тоа?“ – тој рече: „Ме извести Сезнајниот, Кому ништо не Му е скриено.“ – т.е. кога Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рече: *„Никогаш повеќе нема да го конзумирам, и се заколнав, немој никого да известуваш за оваа работа.“*⁵⁸ Тоа ѝ го рекол на Хафса р.а, но таа сепак ја известила Аиша р.а. (Бележи Ел-Бухари во поглавјето „Ет-Талак“)

Зборовите на Возвишениот: **„Ако вие две Му се покаете на Allah, па вие го сторивте тоа за што требало да се покаете“** – се однесува на Аиша и Хафса р.а., т.е. ако се покаете кај Возвишениот Allah за она што се здруживте против

⁵⁷ Т.е. случајот со Марија и случајот со медот, мислам дека тоа се две различни случки

⁵⁸ Конзумирањето на медот или тоа што си ја забрани самиот себеси Марија

Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., тогаш вашите срца сте ги приклониле кон вистината. Пренесува Муслим од Омер Ибн-Хатаб р.а. дека рекол: „Кога Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. се повлече, дистанцирајќи се од своите сопруги, влегов во џамијата, а луѓето си потфрлуваа камчиња на земјата и говореа: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ги разведе своите сопруги.‘ Тоа беше уште пред наредбата за покривање (носење на хиџабот) на жените да биде облигативна, а јас си реков самиот на себеси: „Денес сигурно ќе дознаам што се случило!“ Потоа раскажува за тоа дека ги посетил Аиша и Хафса р.а. и ги советува, а потоа вели: „Дојдов кај Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., а пред мене стоеше Рабах, служителот на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., на самиот праг од чардакот, па го повикав велејќи му: „О, Рабах, побарај дозвола од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. да влезам кај него... ‘ – продолжува да раскажува сè до зборовите негови. Откако влегол кај Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. му рекол: „О, Аллахов Пратенику, што е тоа што ти отежува во поглед на твоите сопруги, ако веќе си ги развел, без сомнение, со тебе е Возвишениот Allah, Неговите мелеци; Џибрил и Микаил а.с., јас, Ебу-Бекр р.а. и останатите верници се со тебе.‘ „Кога и да проговорев нешто, фала му на Allah, секогаш се надевав дека Возвишениот Господар ќе го потврди мојот говор. Па беше објавен следниот ајет: **Ако тој ве разведе, Господарот негов наместо вас ќе му даде подобри жени од вас**, „А ако се здружите против него, па Allah е негов заштитник, и Џибрил, и честитите верници; на крај, и сите мелеци ќе му бидат на помош.‘ Го запрашав: „Дали им даде развод?“ „Не‘ – одговорил с.а.в.с. Станав и застанав на вратата од џамијата, извикувајќи на целиот мој глас: „Не им дал развод на своите сопруги!“, па беше објавен ајетот: **Кога ќе им дојде нешто што се однесува до безбедноста или стравот, тие тоа го разгласуваат. А да го препуштат тоа на Пратеникот или на претпоставените свои, тоа сигурно од нив би го дознале тие што тоа го испитуваат.**“ (Куран: Ен-Ниса, 83) „Јас бев тој што сакав да ја дознаам ситуацијата директно од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.““

Пренесува Ибн ебу Хатим од Енес р.а. дека Омер Ибн-Хатаб рекол: „Допре до мене веста дека нешто се случило помеѓу мајките на правоверните и Веровесникот с.а.в.с., па се упатив кај нив, поединечно ги испитував и искушав со зборовите: „Или ќе престанете да го вознемирувате Аллаховиот Пратеник или Возвишениот ќе му подари подобри сопруги од вас.‘ Така продолжив кај сите сè додека не дојдов кај последната мајка на правоверните којашто ми се обрати со зборовите: „О, Омере! Зарем Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. нема што да ги

советува своите сопруги, па ти дојде да ги советуваиш? По овие зборови се повлеко, и престанав со понатамошно советување, а Возвишениот ги објави следниве зборови: **„Ако тој ве разведе, Господарот негов наместо вас ќе му даде подобри жени од вас; муслиманки, муминки, послушни на Аллах, покајанички, кои се плашат од Аллах, кои постат, вдовици и девојки.“** Уму-Селеме е мајката на правоверните којашто го одвратила Омер р.а. од понатамошно советување, како што тоа е констатирано и забележано во Сахих Ел-Бухари. Од досега наведеното образложување сосема е разјаснето толкувањето на соодветните благословени ајети.

Значењето на зборовите на Возвишениот: **„Муслиманки, муминки, послушни на Аллах, покајанички, кои се плашат од Аллах“** – е изразито јасно, како и зборовите на Возвишениот: (سائحات) „Саихат“ – **„Кои постат“** – ова е став на поголемиот дел од асхабите и табиините, како и други исламски научници. Во овој контекст претходно го спомнавме хадисот којшто е Мерфу, при толкувањето на зборовите на Возвишениот: **„И постат“** – во поглавјето “Ет Теуба”, а спомнатиот хадис гласи: **„Аскетизмот-испосништвото (сијаха) на овој умет е во постењето.“**

Зборовите на Возвишениот: **„Вдовици и девојки“** – т.е. некои од нив се вдовици а некои од нив се девици, за тие да бидат попривлечни кон душата. Според одредени мислења, Возвишениот Аллах ќе го ожени Мухамед с.а.в.с. во ценетот со Асие и Мерјем а.с..

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ
 غِلَاطٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴿٦﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا لَا
 تَعْتَذِرُوا الْيَوْمَ ۗ إِنَّكُمْ تَجْرُونَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٧﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً
 نَّصُوحًا عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَنْ يُكَفِّرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيُدْخِلَكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
 يَوْمَ لَا يُخْزِي اللَّهُ النَّبِيَّ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ ۗ نُورُهُمْ يَسْعَىٰ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ يَقُولُونَ
 رَبَّنَا آتِنَا لَنَا نُورَنَا وَاغْفِرْ لَنَا ۗ إِنَّكَ عَلَيَّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٨﴾

„О, вие кои верувате, себеси и семејствата свои вардете ги од Огнот чиешто гориво луѓето и камењата ќе бидат, и за кој строги и силни мелеци ќе се грижат, коишто на тоа што Аллах ќе им го заповеда нема да бидат непослушни, и кои тоа што ќе им се нареди ќе го извршат.“

(6) О, вие кои не верувавте, денес не правдајте се, се казнувате само за тоа што го заслуживте. (7) О, вие кои верувате, покајте Му се на Аллах искрено, за Господарот ваш да премине преку вашите лоши постапки и во џенетските градини, низ кои реки ќе течат, да ве воведе, на Денот во кој Аллах нема да го осрамоти Веровесникот и тие коишто заедно со него веруваа; светлото нивно ќе оди пред нив од нивната десна страна. „Господару наш“ – ќе велат тие – „направи го потполно светлото наше и прости ни, бидејќи Ти, навистина, можеш сè.“ (8)“

Возвишенот вели: „О, вие кои верувате, себеси и семејствата свои вардете ги од Огнот“ – т.е. почнувајќи од самите себе, наредете им на своите најблиски; на своите жени, деца, браќа, роднини, робинките и робовите, да му бидат покорни на Возвишениот Господар Аллах. Исто така почнувајќи од самите себе, забранете им на сите оние кои се под ваша надлежност непослушност и грешење кон Возвишениот Господар. Подучете ги и воспитајте ги, грижете се за нив според Аллаховите прописи, наредувајќи им и потпомогнувајќи ги да ги извршат Аллаховите наредби. Доколку забележиш извршување на некој грев кон Возвишениот Аллах, одвратете ги од тој грев, истакнувајќи им дека тие дела се одвратни и гнасни. Тоа е должност на секој муслиман, да им даде до знаење на сите оние коишто се под негова одговорност, што Возвишениот Аллах им наредил, а што им забранил. Во контекст на соодветниот ајет е и хадисот којшто го бележи Ахмед и Ебу-Давуд од Себре, дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Наредете му на детето да извршува намаз кога ќе наполни седум години, а кога ќе наполни десет години удрете ги за да го извршуваат намазот.“ (хадисот со овие зборови го бележи Ебу-Давуд, а додека Ет-Тирмизи хадисот го оценува како хасен.) Според шеријатски правници, аналогно на намазот, истите правила важат и за постот, сè со цел да се привикнуваат децата од мали нозе на извршување на ибадетите кон нивниот Создател, за кога ќе бидат полнолетни (ќе влезат во пубертет), да продолжат со извршувањето на ибадетите и покорноста кон Возвишениот Аллах, дистанцирајќи се од гревовите и сè она што е лошо, а Аллах е оној кој дава успех и упатува на правиот пат. Зборовите на Возвишениот: „**Чиешто гориво луѓето и камењата ќе бидат**“ – т.е. енергенси ќе му бидат џините и луѓето.

„И камењата“ – еден од ставовите е дека се мисли на статуите (кипови), а според Ибн-Месуд и други, се мисли на сулфурни камења, додека Муџахид

додава: „Ќе шират погнасна миризба и од распаднатите трупови (мршата)“.
(бележи Ибн Ебу-Хатим.)

Зборовите на Возвишениот: **„И за кој строги и силни мелеци ќе се грижат“** – т.е. создадени се грубо карактерни, Возвишениот Аллаx од нивните срца ја отстранил милоста за неверниците. **„Силни“** – т.е. создадени се максимално цврсти, жестоки, со вознемирувачки изглед, со поцрнети мрачни лица, намуртени, со наострени заби. Ниту еден од нив не поседува во своето срце ниту зрно милост кон неверниците.

Зборовите на Возвишениот: **„Коишто на тоа што Аллаx ќе им го заповеда нема да бидат непослушни, и кои тоа што ќе им се нареди ќе го извршат“** – т.е. не задоцнуваат во извршувањето на наредбата Аллахова ниту за миг, ни колку трепетот на окото, тие се способни, моќни да го извршат тоа, за нив не постои неизвршување на наредбата Аллахова поради непоседување на потенцијал, тие се *Зебаније* – Аллаx да не сочува од нив.

Зборовите на Возвишениот: **„О, вие кои не верувавте, денес не правдајте се, се казнувате само за тоа што го заслуживте“** – т.е. на Судниот ден ќе им биде речено на неверниците, не ги изнесувајте вашите оправдувања залудно, нема да ви бидат прифатени, денес ќе бидете казнети соодветно на вашите дела. Потоа Возвишениот вели: **„О, вие кои верувате, покајте Му се на Аллаx искрено“** – т.е. одлучно вистински покајте се, покајание кое ќе ви ги избрише минатите гревови, покајание со кое ќе се приберете, ќе ја подобрите вашата ситуација достигнувајќи степен на хармонија, откако бевте во хаотична несреденост; покајание кое ќе ве оттргне од недоличните и безвредни навики на кои им бевте посветени. Пренесува Ибн Ебу-Хатим од Зер ибн Хабејш дека рекол: *„Го прашав Убеј ибн Каб: „Што значи искрено покајание (ет-теубету ен-насух)“? – Убеј одговорил: „Истото прашање му го поставив на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. и го добив следниот одговор: Тоа е да се каеш за направениот грев и веднаш да побараш прошка за направениот пропуст, со длабоко каење во сегашноста, и во иднина никогаш повеќе да не го повториш тоа дело.“*“ Тука се поставува прашањето, дали за искрено покајание е услов да истраат до крајот на својот живот не повторувајќи го истиот грев, како што претходно беше наведено во хадисот: *„Никогаш повеќе да не го повториш тоа дело.“*; или, пак, доволна е само цврстата одлучност да не го повториш истиот грев, во смисла доколку се случи повторно да го направиш истиот грев, тоа нема да му наштети на веќе стекнатото опростување за првото покајание. Припадниците на првиот

став како аргумент го земаат веродостојниот хадис: „*Кој вистински ќе го прифати исламот, нема да сноси одговорност за своите дела кои ги направил претходно во џахилиетот; а кој нема вистински да го прифати исламот, ќе биди одговорен и за првите и за подоцнежните направени дела.*“

Зборовите на Возвишениот: „**За Господарот ваш да премине преку вашите лоши постапки и во џенетските градини, низ кои реки ќе течат, да ве воведе**“ – изразот „*عسى*“ – Аса (можеби; за да би било) – кога се однесува на Возвишениот Аллах, тоа означува неопходност, сигурност. „**На Денот во кој Аллах нема да го осрамоти Веровесникот и тие коишто заедно со него веруваа**“ – т.е. нема да ги понижи на Судниот ден. „**Светлото нивно ќе оди пред нив**“ – како што појаснавме претходно во поглавјето „Ел Хадид“⁵⁹ „**Господару наш**“ – **ќе велат тие – ,направи го потполно светлото наше и прости ни, бидејќи Ти, навистина, можеш сè.**“ Ова ќе го говорат верниците на Судниот ден, кога ќе здогледаат дека светлото на дволичните веќе згаснало. Пренесува имамот Ахмед дека некој човек од племето Бени-Кинане рекол: „*Клањав позади Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. во годината кога беше ослободувањето на Мека, па го слушнав како се обраќа кон својот Господар велејќи: ,Аллаху мој, не ме осрамотувај на Судниот ден*“ Пренесува Мухамед ибн Наср ел-Мервези дека Ебу-Зер и Ебу ед-Дерда р.а. рекле: „*Еден човек запраша: ,А како ќе го препознаеш својот умет, помеѓу сите умети?*“ Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. одговори: „*По нивните бели-белези, трагите од тоа што земале абдест и ниту еден друг народ (умет) нема да ги поседува тие белези, и ќе ги препознаам по тоа што нивните книги, во кои им се запишани извршените дела, ќе им бидат врачени во нивните десни раце. Ќе ги препознаам и по обележјата на нивните лица, од трагите кои ги стекнале како последица на извршените сеџди во овој свет. Исто така ќе ги препознаам и по светлото нивно, коешто ќе оди пред нив.*“⁶⁰(Хадисот е даиф).

⁵⁹ Види го ајетот бр. 19.

⁶⁰ Во синцирот на преносители на овој хадис се наоѓа ибн-Лихиа, којшто е слаб преносител.

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ ۚ وَمَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ ۗ وَبئسَ الْمَصِيرُ ﴿٩﴾
 ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ كَفَرُوا امْرَأَتَ نُوحٍ وَامْرَأَتَ لُوطٍ ۗ كَانَتَا تَحْتَ عَبْدَيْنِ مِنْ عِبَادِنَا
 صَالِحَيْنِ فَخَانَتَاهُمَا فَلَمْ يُغْنِيَا عَنْهُمَا مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَقِيلَ ادْخُلَا النَّارَ مَعَ الدَّٰخِلِينَ ﴿١٠﴾

„О, Веровеснику, бори се против неверниците и лицемерите и биди строг спрема нив! Нивно престојувалиште ќе биде цехенмот, а тоа е ужасно живеалиште! (9) Аллах ги наведува како поука за тие што не веруваат, жената на Нух и жената на Лут: беа мажени за двајца Наши честити робови, па ги измамија, и тие двајца нема да можат кај Аллах да им помогнат, и ќе се каже: „Влезете вие две во Огнот, со тие што влегуваат! (10)“

Возвишениот Господар му наредува на својот Пратеник с.а.в.с., да се бори против неверниците и дволичните, против првоспомнатите да се бори со оружје, убивајќи ги, а против второнаведените со спроведување на шеријатските санкции врз нив.

„И биди строг спрема нив!“ – т.е. во овој свет, „Нивно престојувалиште ќе биде цехенмот, а тоа е ужасно живеалиште!“ – т.е. во другиот свет, потоа Возвишениот вели: „Аллах ги наведува како поука за тие што не веруваат“ – т.е. на неверниците нема ништо да им користи кај Возвишениот Аллах нивното мешање и соживотот со муслиманите, сè додека верувањето (иманот) не е врежан во нивните срца. Потоа Возвишениот ги наведува како пример: „Жената на Нух и жената на Лут: беа мажени за двајца Наши честити робови“ –т.е. Веровесници, Пратеници. Тие беа блиски со нив, деноноќно спроведуваа заеднички живот, јадејќи спиејќи, состанувајќи се во сите сегменти од животот со нив, „па ги измамија“ – т.е. во верувањето, не се согласија со нивното верување и не им поверуваа на пратеништвото нивно, и покрај нивната блискост и заеднички спроведениот живот со Аллаховите пратеници, сето тоа ништо нема да им помогне пред Возвишениот Аллах, ниту ќе им олесни некоја тешкотија. Токму поради тоа Возвишениот вели: „и тие двајца нема да можат кај Аллах да им помогнат“ – т.е. заради нивното неверување, „и ќе се каже“ – на тие две жени: „Влезете вие две во Огнот, со тие што влегуваат!“ – не се подразбира од Аллаховите зборови: „па ги измамија“ – дека тие извршиле прељуба, туку овде

се мисли ги измамија во верата. Пратениковите сопруги се заштитени од извршување на прељуба, поради одликуваната висока чест и светост на Аллаховите пратеници. Како што претходно појаснивме во поглавјето „Ен Нур“.⁶¹

Суфјан ес-Сеури пренесува од Муса ибн Ебу-Аиша дека Сулејман ибн Карм рекол: „Го слушнав Ибн-Абас р.а. дека во врска со зборовите на Возвишениот: **„Па ги измамија“** – рекол: „Тие две не извршија прељуба; што се однесува до сопругата на Нух а.с., таа го измамила на тој начин што ширела информација дека Нух а.с. полудел, а што се однесува до сопругата на Лут а.с., го известуваше народот за гостите кои го посетуваат“⁶². Ел-Ауфи пренесува од Ибн-Абас дека рекол: „Нивното изневерување беше тоа што не го прифатија нивното верување, што се однесува до жената на Нух а.с., таа ги откриваше тајните негови и доколку некој ќе поверуваше заедно со Нух а.с., таа ги известуваше насилниците од Нуховиот народ. А што се однесува до жената на Лут а.с., таа ги известуваше жителите на градот кога нејзиниот сопруг ќе угостеше некого. „Ед-Дахак пренесува дека Ибн-Абас р.а. рекол: „Ниту една жена, од жените на Веровесниците никогаш не направи прељуба.“⁶² Измамата на овие две жени беше во верата.“ На истиот став се и Икриме, Сеид ибн Џубејр, Ед-Дахак и други.

وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِّلَّذِينَ آمَنُوا امْرَأَاتٍ فَرَعَوْنَ إِذْ قَالَتْ رَبِّ ابْنِ لِي عِنْدَكَ نِيبًا فِي الْجَنَّةِ وَنَجِّنِي
مِن فِرْعَوْنَ وَعَمَلِهِ وَنَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿١١﴾ وَمَرْيَمَ ابْنَتَ عِمْرَانَ الَّتِي أَحْصَنَتْ فَرْجَهَا
فَنَفَخْنَا فِيهِ مِن رُّوحِنَا وَصَدَّقَتْ بِكَلِمَاتِ رَبِّهَا وَكُتِبَ عَلَيْهَا مِنَ الْقَوَاتِنِ ﴿١٢﴾

„А на тие што веруваат, Аллах како поука им ја наведува жената фараонова, кога рече: „Господару мој, изгради ми кај Себе куќа во ценетот и спаси ме од фараонот и неговите постапки, и избави ме од неправедниот народ! (11) И Мерјем, ќерката Имранова, која невиноста своја ја сочува, а Ние вдахнавме живот во неа, и таа во зборовите на Господарот свој и во книгите Негови веруваше и беше од тие што го поминуваат времето во молитва. (12)“

⁶¹ На оваа тема напишавме дело кое го насловивме: „Невалул-мена фи исбати исмети нисаил-енбија минез-зина“.

⁶² Овој хадис се наведува како мерфу, а исто така и од друг синцир на преносители се бележи како мерфу.

Овој пример Возвишениот му го принесува на верниците, докажувајќи им дека нивното дружење и мешање помеѓу неверниците нема да им наштети доколку имаат некоја потреба од нив. Како што Возвишениот вели: **„Верниците нека не ги земаат за пријатели неверниците, кога веќе има верници; а тој што тоа ќе го стори, нема ништо со Аллах! Освен доколку со тоа се штитат од нив!“** (Куран: Али Имран, 28) Катаде вели: „Фараонот беше најголемиот насилник на земјината топка и најжестокиот неверник, меѓутоа, се колнам во Аллах, неговото неверување воопшто не ѝ наштети на неговата сопруга, затоа што таа беше верничка, покорна на својот Господар, за да се знае дека Возвишениот Аллах е апсолутно праведен Судија и никого не казнува, освен за направениот грев. Ибн-Џерир пренесува од Селман дека рекол: „Жената на фараонот беше измачувана под огромната жештина на сонцето, а кога фараонот ќе се оттргнеше од неа, мелеците ѝ правеа сенка со своите крилја и таа си ја гледаше својата куќа во ценетот.“ Потоа Ибн-Џерир пренесува од Ебу-Безе дека рекол: „Жената на фараонот ќе запрашаше: „Кој победи?“ Па кога ќе се одговореше Господарот на Муса и Харун а.с. таа велеше: „Јас поверував во Господарот на Муса и Харун а.с.“ Тогаш фараонот нареди да ја донесат најголемата карпа и да ја прашаат кој е нејзиниот господар; па ако продолжи и понатаму да го истакнува своето верување во Аллах, карпата да биде фрлена врз неа, а доколку се одрекне од тоа верување, таа да остане негова сопруга. Кога ѝ се приближија, таа го крена погледот кон небесата, ја здогледа својата куќа во ценетот и остана цврста на своето верување, потврдувајќи дека останува на својот збор. Тогаш Возвишениот Аллах ѝ одредува смрт, нејзината душа го напушта телото, така што кога беше фрлена карпата врз неа, всушност беше фрлена врз тело без душа.“ За нејзината дова: **„Господару мој, изгради ми кај Себе куќа во ценетот“** – исламските научници велат: „Го избра комшијата, а потоа куќата“. Нешто поврзано со оваа тема се споменува во хадис кој што е мерфу. **„И спаси ме од фараонот и неговите постапки“** – т.е. ослободи ме од него, јас се одрекувам од неговите постапки кон тебе. **„И избави ме од неправедниот народ!“** – т.е. од оние кои самите себеси неправда си нанесоа поради неверувањето во Господарот на небесата и земјата, и сè што постои во нив и помеѓу нив, Аллах с.в.т., Господарот на сè што постои, Тој е единствено со право обожуваниот, Славен и Возвишен, нема друг бог достоин за обожување освен Него ниту Господар освен Него. Името на оваа жена е Асие бинт Музахим, Аллах да биде задоволен од неа (а и неа да ја направи задоволна од Возвишениот Аллах). Исто така верничка беше и сопругата на чуварот на фараоновите ризници. Керката

на фараонот почувствува дека оваа жена е верничка и го извести својот татко за таа ситуација, којшто веднаш нареди да биде измачувана, со надеж дека ќе изврши неверство кон Возвишениот Аллах, и ќе го земе фараонот за свој господар. Меѓутоа, оваа жена остана цврста во своето верување одбивајќи да прифати друг господар. Таа рече: „Мојот Господар и твојот Господар и Господарот на сè што постои е Возвишениот Аллах, и само Него јас го обожувам.“ Фараонот ѝ се закани со колење на нејзините две деца, и тоа пред нејзините очи, а таа му одговорила: „Направи го тоа што имаш намера“ – па фараонот ги закла едно по друго и тоа пред нејзините очи!!! А секоја од душите на тие деца ја довикуваа: „Трпение мајко, навистина кај Возвишениот Аллах тебе те чекаат такви и такви награди.“ Жената на фараонот го слушнала тоа довикување на тие две деца, помалото и поголемото, а тоа уште повеќе го зголемило нејзиното верување, а жената на чуварот на фараоновите ризници ја испуштила својата душа. Фараонот го почувствува верувањето на својата сопруга и нареди да биде убиена на начин којшто горе го наведовме. Аллах да ѝ се смилува на жената на фараонот и жената на чуварот на фараоновите ризници. Аллах да биде задоволен од нив двете, а и нив да ги направи задоволни од Него.

Зборовите на Возвишениот: **„И Мерјем, ќерката Имранова, која невиноста своја ја сочува“** – т.е. ја задржа и заштити, спомнатиот израз во ајетот *الإحسان* (Ел-Ихсан) – означува чистота (честа) и слобода (независност). **„А Ние вдахнавме живот во неа“** – т.е. со посредство на мелекот Џебраил а.с., кого без сомнение Возвишениот Аллах го испрати кај неа, во облик на совршено создаден маж. Возвишениот Аллах му нареди на Џибрил а.с. да ѝ дувне со својата уста во отворот од нејзината кошула (под гркланот). Воздухот испуштен од Џибрил а.с. потоа се спуштил долу и преку нејзиниот полов орган навлегол во нејзината внатрешност, па на тој начин забременила со Иса а.с. Токму поради тоа Возвишениот вели: **„а Ние вдахнавме живот во неа, и таа во зборовите на Господарот свој и во книгите Негови веруваше“** – т.е. со својата апсолутна моќ и одредба вдахна живот во неа. **„И беше од тие што го поминуваат времето во молитва.“**

Пренесува имамот Ахмед од Ибн-Абас дека рекол: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. повлече четири линии на земјата а потоа рече: „Знаете ли што е ова?“ „Аллах и Неговиот Пратеник с.а.в.с. најдобро знаат“ – одговорија асхабите. Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рече: „Тие се најдобрите жени во џенетот; Хатиџа бинт Хувејлид, Фатима бинт Мухамед, Мерјем бинт Имран и Асиа бинт Музахим, жената на фараонот.“ Во Двата Сахиха е евидентиран веродостојниот хадис кој го пренесува Шубе од Ебу-Муса ел-Ешариј, дека Аллаховиот Пратеник

с.а.в.с. рекол: „Има доста голем број од мажите кои достигнаа совршено ниво, а додека од жените совршени се само: Асие, жената на фараонот, Мерјем бинт Имран и Хатиџа бинт Хувейлид; а вредноста на Аиша р.а. над другите жени е како прекрасниот вкус на *الشريد*, серидот (потопениот вкусен издробен леб) над останатите јадења.“ Претходно ги спомнавме различните верзии и веригите на преносители на овие хадиси, како и коментарот на тие хадиси кога говоревме за случајот на Иса ибн Мерјем а.с., во нашето дело „Ел-бидаје вен-нихаје“. Благодарноста и благодатта му припаѓаат единствено на Аллах. При коментарот на Аллаховите зборови: „**Вдовици и девојки**“ – го споменавме хадисот дека Мерјем а.с. и Асие бинт Музахим ќе бидат сопруги на Мухамед с.а.в.с. во ценетот.

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ет Тахрим“.

Благодарноста и благодатта Му припаѓаат само на Аллах.

Секој успех е само од Него и само од него заштита бараме и само на Него се потпираме.

67. Поглавје – „Ел Мулк“ (Власт)

Објавено во Медина, има 30 ајети.

Објавено по поглавјето Ет-Тур.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١﴾ الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا ۗ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَفُورُ ﴿٢﴾ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا ۗ مَا تَرَى فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ مِن تَفَوتٍ ۗ فَارْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرَى مِن فُطُورٍ ﴿٣﴾ ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ يَنقَلِبْ إِلَيْكَ الْبَصَرُ خَاسِئًا وَهُوَ حَسِيرٌ ﴿٤﴾ وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ وَجَعَلْنَاهَا رُجُومًا لِّلشَّيَاطِينِ ۗ وَأَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابَ السَّعِيرِ ﴿٥﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

Благословен е Тој во Чијашто рака е власта – Тој може сè! (1) Тој што ги даде смртта и животот за да ве искуша кој од вас подобро ќе постапува; Тој е Силниот, Тој што простува, (2) Тој што седумте неба едни врз други ги создаде како слоеви – ти во тоа што Семилосниот го создава не гледаш никаков несклад, па повторно погледни да не видиш некаков недостаток, (3) потоа повторно двапати погледни, погледот ќе ти се врати истоштен и уморен. (4) Ние најблиското небо со сјајни светилки го украсивме и ги направивме оган за гаѓање на шејтаните, за коишто подготвивме страдање во огнот. (5)“

Пренесува имамот Ахмед со свој синцир на преносители, кој се потпира на Ебу-Хурејре којшто вели: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *Навистина во Куранот постои едно поглавје кое содржи триесет ајети, ова поглавје ќе биде заговорник за оној којшто ќе го проучи, сè додека не му биде простено.*‘ А тоа

поглавје е: **„Благословен е Тој во Чијашто рака е власта“** Овој хадис го пренесуваат авторите на четирите хадиски збирки „Сунен“, а Ет-Тирмизи овој хадис го оценил како хасен. Ет-Таберани и хафизот ед-Дија ел-Макдиси пренесуваат од Енес р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„Во Куранот постои едно поглавје кое ќе се залага за оној што ќе го проучи, сè додека не го воведеш во ценетот, а тоа поглавје е : „Благословен е Тој во Чијашто рака е власта.“* Пренесува Ет-Тирмизи од Џабир р.а: *„Дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. не заспиваше сè додека не проучеше: „Елиф-лам-мим! Објавувањето на Книгата, за која нема сомнеж, е од Господарот на световите“ – поглавје „Ес Сеџда“ и „Благословен е Тој во Чијашто рака е власта“ – поглавје „Ел-Мулк“.“*

Синтагмата којашто е употребена во ајетот: **„Во Чијашто рака е власта“** – Неговата рака означува едно од совршените својства и атрибути на Возвишениот, а не е употребено во алегориска смисла; како неговата моќ ниту, пак, неговите благодати, туку тоа е Неговата вистинска рака, без коментирање за тоа каква е, и којашто апсолутно нималку не е слична и не личи на рацете на ниедно од своите созданија. Тој раководи во Својата власт како што Тој ќе посака. Возвишениот Аллах се велича самиот Себе и нè известува дека власта е во Неговите раце. Тој управува со сите Свои созданија како што ќе посака. На Неговата одлука никој не може да ѝ се спротивстави и никому не полага сметка за она што го прави. Нему сè му сè покорува, на Неговите одредби и праведност. Затоа Возвишениот вели: **„Тој може сè!“** Потоа Возвишениот вели: **„Тој што ги даде смртта и животот“** – со овој ајет се аргументира оној којшто тврди дека: „Смртта е егзистенцијална појава, затоа што е создадена“. Значењето на ајетот би било тоа дека Возвишениот Аллах ги создаде созданијата откако тие не ни постоеја, со цел да ги искуша, т.е. да ги испита, да им покаже кој од нив ќе прави подобри дела. Како што вели Возвишениот: **„Како можете во Аллах да не верувате вие, кои бевте мртви, а Тој ве оживеа.“** (Куран: Ел Бекара, 28) Првата состојба, а тоа е непостоењето, Возвишениот ја нарече „смрт“, а процесот на развитокот на создаденото од страна на Аллах го нарече „живот“. Затоа Возвишениот вели: **„Кои бевте мртви, а Тој ве оживеа.“** Зборовите на Возвишениот: **„За да ве искуша кој од вас подобро ќе постапува“** – т.е. кој ќе направи подобри дела, а не вели Возвишениот овде кој ќе направи повеќе дела.

Потоа Возвишениот вели: **„Тој е Силниот, Тој што простува“** – т.е. Силен, Величествен, Моќен, Славен и покрај сето тоа Тој му простува на оној кој се покажува и се враќа кај Него барајќи прошка од Него, откако ги прекрши

неговите наредби а претходно беше непослушен и непокорен. Потоа Возвишениот вели: „**Тој што седумте неба едни врз други ги создаде како слоеви**“ – т.е. небесен слој над друг небесен слој, а што се однесува на прашањето дали се тие споени, еден слој со следниот над него или, пак, тие се раздвоени така што помеѓу нив има празнина, постојат две мислења од кои поисправно е второто мислење, затоа што на тоа ни укажува хадисот на Исра. Зборовите на Возвишениот: „**ти во тоа што Семилосниот го создава не гледаш никаков несклад**“ – т.е. во неговата креација не постои контрадикторност, неусогласеност, ниту некоја изопаченост, ниту некаков недостаток, некоја грешка ни нерамнотежа, ниту некоја неправилност. Затоа Возвишениот вели: „**па повторно погледни да не видиш некаков недостаток**“ – погледни во небото и размисли убаво дали забележуваш некаков недостаток, некоја грешка, неусогласеност или пукнатина?! Зборовите на Возвишениот: „**потоа повторно двапати погледни**“ – т.е. фокусирано двапати погледни, „**погледот ќе ти се врати истоштен и уморен**“ – т.е. макар и да погледнеш повеќепати, т.е. колку и да гледаш на крајот повторно ќе ти се врати погледот; „**истоштен**“ – поради тоа што нема да најдеш некаков недостаток ниту некој пропуст, „**и уморен**“ – т.е. поради повеќекратното гледање и невозможноста да најде некаков недостаток, по залудното обидување, ќе се откаже преморен. Откако Возвишениот ни потенцира дека не постои никаков недостаток во Неговата креација, ни ја појаснува совршеноста на небесата и нејзиното украсување велејќи ни: „**Ние најблиското небо со сјајни светилки го украсивме**“ – со ѕвездите кои што се поставени на небесата, меѓу кои има такви кои се движат, но и кои се статични. Зборовите на Возвишениот: „**и ги направивме оган за гаѓање на шејтаните**“ – личната замена во синтагмата: „**и ги направивме**“ – се однесува на ѕвездите воопшто, без да прецизира некој вид на ѕвезда поединечно, затоа што шејтаните не се гаѓаат со самите ѕвезди кои се на небесата, туку со пламен од некои други небески тела, а можно е да биде производ и на самите ѕвезди, Аллах најдобро знае.

Зборовите на Возвишениот: „**за коишто подготвивме страдање во огнот.**“ – т.е. за шејтаните го подготвивме ова понижување на овој свет, а на другиот им подготвивме страдање во огнот. Катаде вели: „**Ѕвездите се создадени поради три причини: Аллах ги создал како украс на небесата, средство за гаѓање на шејтаните и како знаци, патоказ за оние кои се раководат според нив во текот на нивното ноќно патување. Кој ги толкува давајќи им поинаква тежина и**

значење, таквиот тврди со своите страсти измислувајќи од главата, си ја избегнал својата среќа, својот дел си го уништил и зел одговорност за нешто за што и самиот нема познавање. Овој став го имаат и Ибн-Церир и Ибн Ебу-Хатим.

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ ۖ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿٦﴾ إِذَا أُلْقُوا فِيهَا سَمِعُوا لَهَا شَهِيقًا وَهِيَ تَفُورُ ﴿٧﴾ تَكَادُ تَمَيِّزُ مِنَ الْغَيْظِ ۖ كُلَّمَا أُلْقِيَ فِيهَا فَوْجٌ سَأَلَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ ﴿٨﴾ قَالُوا بَلَىٰ قَدْ جَاءَنَا نَذِيرٌ فَكَذَّبْنَا وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ اللَّهُ مِن شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ كَبِيرٍ ﴿٩﴾ وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ السَّعِيرِ ﴿١٠﴾ فَاعْتَرَفُوا بِذَنبِهِمْ فَسُحْقًا لِأَصْحَابِ السَّعِيرِ ﴿١١﴾

„А за тие што не веруваат во својот Господар, им припаѓа казна во цехенемот, а тој е ужасно престојувалиште! (6) Кога во него ќе бидат фрлени, бучењето негово ќе го чујат, и тој ќе врие, (7) скоро да се распадне од бес. Кога и да се фрли група на луѓе во него, стражарите во него ќе ги запрашаат: ‚Зарем никој не доаѓаше да ве опоменува?‘ (8) ‚Да, доаѓаше тој што нè опоменуваше‘ – ќе одговорат – ‚а ние негиравме и велевме: Аллах не објавил ништо, вие сте во голема заблуда!‘ (9) И ќе речат: ‚Да слушавме или да размислувавме, немаше да бидеме меѓу жителите на огнот!‘ (10) И тие ќе ги признаат своите гревови – па, жителите на цехенемот огнен далеку нека бидат од нас! (11)“

Возвишениот вели: „А“ – Ние подготвивме, „за тие што не веруваат во својот Господар, им припаѓа казна во цехенемот, а тој е ужасно престојувалиште!“ – т.е. лош завршеток и лошо место на враќање. „Кога во него ќе бидат фрлени, бучењето негово ќе го чујат“ – т.е. пискање. „И тој ќе врие“ – ќе ферментира од превисока температура, додека тие ќе вриат во него. „скоро да се распадне од бес“ – т.е. од преголем гнев кон цехенемлиите, скоро да се раздвојат деловите на цехенемот на парчиња. „Кога и да се фрли група на луѓе во него, стражарите во него ќе ги запрашаат: ‚Зарем никој не доаѓаше да ве опоменува?‘ ‚Да, доаѓаше тој што нè опоменуваше‘ – ќе одговорат – ‚а ние негиравме и велевме: Аллах не објавил ништо, вие сте во голема заблуда!“ – Возвишениот нè потсетува на Неговата апсолутна правда кон своите созданија и дека Тој навистина не казнува никого сè додека не му биде доставен доказ и

не му биде испратен Аллахов пратеник до него. Како што вели Возвишениот во друг ајет: „**А Ние ниту еден народ не сме казнили, додека Пратеник не сме им испратиле!**“ (Куран: Ел-Исра, 1 5) Тие самите себеси се укоруваат и осудуваат каејќи се за пропуштено, меѓутоа нивното каење нема ништо да им помогне, затоа во таа ситуација ќе речат: „**Да слушавме или да размислувавме, немаше да бидеме меѓу жителите на огнот!**“ Пренесува имамот Ахмед со верига на преносители кои завршуваат кај некој човек којшто го слушал Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. дека рекол „*Никој нема да влезе во џехенемот, а претходно да не знаел дека џехенемскиот оган има повеќе право на него отколку џенетот.*“ „И тие ќе ги признаат своите гревови – па, жителите на џехенемот огнен далеку нека бидат од нас!“

إِنَّ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿١٢﴾ وَأَسْرُوا قَوْلَكُمْ أَوِ اجْهَرُوا بِهِ ۗ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿١٣﴾ أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ﴿١٤﴾ هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ ذُلُولًا فَأَمْشُوا فِي مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِنْ رِزْقِهِ ۗ وَإِلَيْهِ النُّشُورُ ﴿١٥﴾

„За тие коишто од Господарот свој се плашат, дури и кога никој не ги гледа, има прошка и награда голема! (12) Зборувале вие тивко или гласно – па Тој сигурно ги знае мислите сечии! (13) А како и не би знаел Тој што создава, Тој што сè детално знае, Којшто за сè е известен. (14) Тој Земјата погодна ви ја направи, па одете по пределите нејзини и хранете се со тоа што Тој го дава, Нему по проживувањето ќе Му одговарате. (15)“

Возвишениот нè известува за оној којшто се плаши од својот Господар, особено кога е во тајност оддалечен од луѓето, апстинира, се воздржува од правење на гревови кога никој не го гледа, освен Возвишениот Аллах, тој е покорен на својот Господар правејќи добри дела, го обожува исклучиво Него. Таквата побожна личност ја очекува голема награда и прошка од својот Господар, т.е. Возвишениот Аллах ќе му ги прости неговите гревови и обилно ќе го награди. Како што се наведува во веродостојниот хадис којшто е регистриран во Двата Сахиња: „*Седум категории на луѓе Возвишениот Аллах ќе ги стави под сенката на својот Ариш (престол) во денот кога нема да има друга сенка освен Аллаховата.*“ Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. во овој хадис, меѓу останатите, спомнува и еден од тие луѓе, а тоа е човекот којшто кога ќе го покани угледна и убава

жена, тој ќе ѝ рече: „Јас се плашам од Возвишениот Аллах.“, и човек којшто дели садака тајно до таа мера што левата рака не знае што поделила десната. Потоа Возвишениот вели, опоменуваќи нè дека Тој ги знае нашите тајни и она што се крие длабоко во нашите срца: „Зборувале вие тивко или гласно – па Тој сигурно ги знае мислите сечии!“ – т.е. го знае она што го посакуваат вашите срца. „А како и не би знаел Тој што создава“ – зарем да не знае Создателот. „Тој што сè детално знае, Којшто за сè е известен.“ – потоа Возвишениот нè потсетува на благодатите кои им ги даде на своите созданија, тоа што земјата им ја потчини, создавајќи ја поволна за живот. Ја создал како статично и мирно копно, поставувајќи во неа планини за да не се тресе ниту ниша, направи извори да извираат, патеки по кои ќе се движат. Подготвил на неа доста корисни и продуктивни добрини за луѓето да се служат, како и плодни почви, места за посеви и плодови, па Возвишениот вели: „Тој Земјата погодна ви ја направи, па одете по пределите нејзини“ – т.е. патувајте по различните краеве на земјата, посетувајќи ги со цел да откриете различни видови на придобивки, меѓутоа треба да знаете дека вашиот труд нема ништо да ви користи, доколку Возвишениот Аллах нештата не ви ги олесни. Затоа Возвишениот вели: „И хранете се со тоа што Тој го дава“ – вашето трудење воопшто не е контрадикторно со потпирањето врз Возвишениот Аллах. Се пренесува од Омер Ибн-Хатаб р.а. дека го слушнал Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. дека рекол: „Кога вистински би се поттирале и оддале на Аллах, Тој ќе ве снабди како што ги снабдува птиците, наутро гладни, а навечер сити.“ (Хадисот го бележи Ет-Тирмизи, Ен-Несаи и Ибн-Маџе од Ебу-Хурејре, а Ет-Тирмизи овој хадис го оценува како хасенунсахих. Во овој хадис констатирано е дека птиците и наутро и навечер ја бараат својата храна, потпирајќи се на Возвишениот Аллах, на Оној на кого сè му се потчинува, Оној кој ги олеснува причините за достигнување на целта.)

„Нему по проживувањето ќе Му одговарате.“ – т.е. на Судниот ден Нему ќе му се вратите.

أَمِنْتُمْ مِّن فِي السَّمَاءِ أَنْ يَخْسِفَ بِكُمْ الْأَرْضَ فَإِذَا هِيَ تَمُورُ ﴿١٦﴾ أَمْ أَمِنْتُمْ مِّن فِي السَّمَاءِ أَنْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا ۗ فَسَتَعْلَمُونَ كَيْفَ نَذِيرِ ﴿١٧﴾ وَلَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ﴿١٨﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ فَوْقَهُمْ صَفَائِتٍ وَيَقْبِضْنَ ۗ مَا يُمَسِّكُهُنَّ إِلَّا الرَّحْمَنُ ۗ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ بَصِيرٌ ﴿١٩﴾

„Дали сте сигурни дека Тој што е на небесата нема в земја да ве втера, кога таа ќе почне ненадејно да се тресе? (16) Или, дали сте сигурни дека Тој што е на небесата нема вам ветер со камења да ви прати? Тогаш би дознале каква е заканата Моја! (17) А негираа и тие пред нив, па каква само беше казната Моја! (18) Зарем тие не ги гледаат птиците над себе како со раширени крилја летаат, а и ги собираат? Само Семилосниот ги држи; Тој навистина сè добро гледа. (19)“

Поради Својата милост и нежност кон своите созданија, Возвишениот господар постапува со нив на благ начин, им простува, одложувајќи ја нивната казна им дава прилика, и покрај тоа што е Моќен да ги казни поради неверувањето во Allah, и поради тоа што заедно со Возвишениот Allah обожуваат и други.

Возвишениот вели: „Дали сте сигурни дека Тој што е на небесата⁶³ нема в земја да ве втера, кога таа ќе почне ненадејно да се тресе?“ – т.е. ќе почнат

⁶³ Мое гледиште: Овој ајет е еден од оние ајети кои докажуваат дека Возвишениот Allah е на небесата. Од зборовите на Возвишениот: „Дали сте сигурни дека Тој што е на небесата...“ – не се подразбира дека Возвишениот Allah е внатре во небесата, Allah е Возвишен и високо над сето тоа. Возвишениот Allah е поголем од небесата и од сè што постои и значењето на самиот ајет не е дека небесата го опфаќаат Возвишениот и Славен Allah, затоа што предлогот (في) – „Во“ – којшто се наоѓа во ајетот, во овој случај ја губи својата функција во реченицата дека нештото се наоѓа внатре во некоја средина, односно го добива значењето на предлогот „На“, т.е. ќе означува (على) – „Над“. Во Куранот се наведуваат неколку примери од овој вид, како што е ајетот каде што фараонот вели: „И по стеблата на палмите ќе ве распнам“ (Куран: Таха, 71), т.е. ќе ве распнам „Над“ стеблата на палмите, а не „Во“ внатрешноста на палмите. Верувањето дека Возвишениот Allah се наоѓа над сè, е всушност верувањето на првите благородни генерации. Наспроти ова верување е верувањето на некои од подоцнежните генерации коишто тврдат дека Возвишениот Allah се наоѓа насекаде, дека е присутен во секое место, без разлика дали е тоа место чисто или нечисто. Или дека Возвишениот Allah не е над, ниту под, ниту десно ниту лево, ниту напред ниту назад, ниту внатре во светот ниту надвор од светот, а овие се атрибути и својства на непостоечко битие. Возвишениот Allah да нè сочува од вакво неверство и заблуда. Колку ли е само убава упатеноста на нашите претходни исправни генерации! А како да не? Кога под тие исправни први генерации се подразбира всушност, Мухамед с.а.в.с., благородните асхаби и најдобрите генерации, за кои самиот Allahов Пратеник с.а.в.с. посведочил дека се најдобрите генерации. Ние цврсто убедливо веруваме дека Возвишениот Allah се наоѓа на небесата, т.е. над небесата, над „Аршот“ и над „Курсиј“, без да прашуваме како, без поистоветување и споредување, без искривување на значењето преку погрешни толкувања и коментари, без негирање, без припишување на телесни особини својства и атрибути. Возвишениот Allah е навистина над сè, тоа и доликува на Неговата Величественост и Големина. Возвишениот Господар со Неговите совршени својства и атрибути е со сите свои созданија, каде

хаотични турбуленции. „Или, дали сте сигурни дека Тој што е на небесата нема вам ветер со камења да ви прати?“ – т.е. бура со камења кои ќе ве смачкаат. Како што вели Возвишениот: „Зарем сте сигурни дека Тој нема во земја да ве втера или дека против вас песочна бура нема да испрати, и дека тогаш нема да си најдете заштитник?“ (Куран: Ел Исра, 68) Додека во овој ајет им се заканува со зборовите: „Тогаш би дознале каква е заканата Моја!“ – т.е. би дознале каква е опомената моја. Потоа Возвишениот вели: „А негираа и тие пред нив“ – т.е. од претходните народи, „Па каква само беше казната Моја!“ – т.е. каква беше опомената моја и казната со која ги казнив. Потоа Возвишениот вели: „Зарем тие не ги гледаат птиците над себе како со раширени крилја летаат, а и ги собираат?“ – т.е. понекогаш летаат ширејќи ги своите крилја, а понекогаш го собираат едното, пружувајќи го другото крило, „Само ги држи“ – т.е. во воздухот. „Само Семилосниот ги држи“ – т.е. со тоа што им го потчини воздухот, со својата милост и нежност. „Тој навистина сè добро гледа.“ – т.е. сè она што ќе му биде од корист на своите созданија. Овој ајет е идентичен со ајетот каде што Возвишениот вели: „Зарем тие не гледаат како птиците во небеските ширини без мака летаат, нив само Аллах ги држи. Тоа се навистина докази за луѓето кои веруваат.“ (Куран: Ен Нахл, 79)

أَمَّنْ هَذَا الَّذِي هُوَ جُنْدٌ لَّكُمْ يَنْصُرُكُمْ مِّنْ دُونِ الرَّحْمَنِ ۚ إِنَّ الْكَافِرُونَ إِلَّا فِي غُرُورٍ ﴿٢٠﴾ أَمَّنْ هَذَا الَّذِي يَرْزُقُكُمْ إِنْ أَمْسَكَ رِزْقَهُ ۚ بَلْ لَّجُّوا فِي عُتُوٍّ وَنُفُورٍ ﴿٢١﴾ أَفَمَنْ يَمْشِي مُكِبًّا عَلَىٰ وَجْهِهِ أَهْدَىٰ أَمَّنْ يَمْشِي سَوِيًّا عَلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٢٢﴾ قُلْ هُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ ۗ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ﴿٢٣﴾ قُلْ هُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٢٤﴾ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٥﴾ قُلْ إِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٢٦﴾ فَلَمَّا رَأَوْهُ زُلْفَةً سَيِّئَتْ وُجُوهُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَقِيلَ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تَدْعُونَ ﴿٢٧﴾

„Или кој е тој што ќе биде ваша војска и ќе ви помогне вам, освен Семилосниот?! – Неверниците се само во заблуда. (20) Или, кој е тој

и да се наоѓаат. Ништо Нему, не му е слично! Тој сè слуша и сè гледа. Аллаху мој, о, Ти кој ги превртуваш срцата, зацврсти ги нашите срца во твојата вера.

што ќе ве нахрани, ако Тој храната своја ја скрати? – Но, тие се упорни во горделивоста и во бегањето од вистината. (21) Дали е на поисправен пат тој што одејќи се сопнува или тој што по Вистинскиот пат исправено оди? (22) Кажи: „Тој ве создава и ви дава слух и вид и ум, а вие малку заблагодарувате!“ (23) Кажи: „Тој по Земјата ве расеа и пред Него ќе бидете собрани.“ (24) А тие говорат: „Кога веќе еднаш ќе се случи таа закана, ако вистината ја зборувате?!“ (25) Кажи: „Само Аллах знае! Јас сум должен само јавно да опоменувам.“ (26) Кога казната одблизу ќе ја погледнат, очај ќе ги прекрие лицата на тие што не веруваа и ќе биде речено: „Еве, ова е тоа што го избрзувате!“ (27)“

Возвишениот им се обраќа на идолопоклониците коишто покрај Аллах обожуваат и други лажни божества, бараат помош и снабдување од тие лажни божества, укорувајќи ги за нивното погрешно верување, ги известува дека нема да го постигнат она што го очекуваат од нив. Возвишениот истакнува: „**Или кој е тој што ќе биде ваша војска и ќе ви помогне вам, освен Семилосниот?!**“ – т.е. освен Возвишениот Аллах, вие немате друг Заштитник, ниту помошник, ниту Чувар. Затоа Возвишениот вели: „**Неверниците се само во заблуда**“ – потоа Возвишениот кажува: „**Или, кој е тој што ќе ве нахрани, ако Тој храната своја ја скрати?**“ – т.е. кога Возвишениот Аллах би престанал да ве снабдува, кој е тој што ќе ве снабдува по него? Т.е. никој ниту дава ниту спречува, ни создава ни снабдува, а ниту пак помага, освен Возвишениот и Величествениот Аллах, Еден и Единствен којшто нема здружник. Ним тоа им е добро познато, и покрај тоа што знаат повторно да обожуваат други божества. Токму затоа Возвишениот вели: „**Но, тие се упорни**“ – т.е. продолжуваат во своето неверување, измислување на лаги и заблуда. „**Во горделивоста и во бегањето од вистината**“ – т.е. во постојаното спротивставување, омраза и вртењето грб на вистината, ниту ја слушаат ниту ја следат. „**Дали е на поисправен пат тој што одејќи се сопнува или тој што по Вистинскиот пат исправено оди?**“ – т.е. по јасен и прав пат на овој свет, но и во идниот свет. Верникот на Судниот ден ќе оди по рамен и прав пат, пат кој ќе го воведи во ценетот, додека неверникот ќе биде оживеан на таков начин што ќе се движи на своето лице, и така влечејќи се на своето лице ќе заврши во цехенемскиот оган. Пренесува имамот Ахмед, Аллах да му се смилува, со синцир на преносители кој се потпира на Енес ибн Малик, којшто му поставил прашање на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.: „*О, Аллахов Пратенику,*

како ќе бидат оживеани (некои од) луѓето на своите лица?‘ Одговорил с.а.в.с.: „Зарем не е способен оној кој што ги создаде да одат на своите нозе, да ги направи да одат на своите лица?“ (Хадисот е регистриран во Двата Сахиња)

Зборовите на Возвишениот: „**Тој ве создава**“ – т.е. го започна вашето создавање откако претходно вие не ни постоевте. „**И ви дава слух и вид и ум**“ – т.е. памет и разбирање. „**А вие малку заблагодарувате!**“ – т.е. многу ретко овие благодати ги употребувате за покорност кон Него, за извршување на Неговите наредби и напуштање на неговите забрани. „**Кажете: ,Тој по Земјата ве расеа**“ – т.е. ве распространи и рашири по земјата, разликувајќи се по јазикот и изгледот.

„**И пред Него ќе бидете собрани.**“ – т.е. ќе ве собере како што ве расеа. Неверниците говорат: „**А тие говорат: ,Кога веќе еднаш ќе се случи таа закана, ако вистината ја зборувате?!**“ – т.е. кога ќе се случи денот на оживувањето. „**Кажете: ,Само Аллах знае!**“ – т.е. времето на неговото случување не го знае никој друг освен Возвишениот Аллах, а мене ми нареди да ве известам дека неговото случување е задолжително и неизбежно. „**Јас сум должен само јавно да опоменувам.**“ – т.е. мојата обврска е само да ја доставам објавата, а веќе тоа и го извршив. Возвишениот вели: „**Кога казната одблизу ќе ја погледнат, очај ќе ги прекрие лицата на тие што не веруваа**“ – т.е. кога неверниците ќе се сочат со Судниот ден и ќе се оствари денот кој го сметаа за лажен, ќе се разочараат, а веќе ги снајде Аллаховата одредба на која воопшто не му посветуваа внимание, ниту пак сметаа на неа. „**А Аллах ќе ги казни со казна каква што не можеле ниту да замислат**“ (Куран: Ез Зумер, 47) Затоа ќе им биде речено, во смисла на укор и исмејување: „Еве, ова е тоа што го избрзувавте!“ – т.е. она што го повикувавте што побрзо да се случи.

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَهْلَكْنِي اللَّهُ وَمَنْ مَعِيَ أَوْ رَحِمَنَا فَمَنْ يُجِيرُ الْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابِ
الْأَلِيمِ ﴿٢٨﴾ قُلْ هُوَ الرَّحْمَنُ أَمَّنًا بِهِ وَعَلَيْهِ تَوَكَّلْنَا ۖ فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ
مُبِينٍ ﴿٢٩﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَصْبَحَ مَاؤُكُمْ غَوْرًا فَمَنْ يَأْتِيكُمْ بِمَاءٍ مَعِينٍ ﴿٣٠﴾

„**Кажете: ,Кажете ми вие мене: ако Аллах мене ми испрати смрт и на тие што се со мене, или ако ни се смилува, кој ќе ги заштити неверниците од неиздржливото страдање?’ (28) Кажете: ,Тој е Семилосниот, во Него веруваме и врз Него се потпираме, а вие сигурно ќе дознаете кој е во**

очигледна заблуда.’ (29) Кажи: ,Што мислите, ако ви пресушат водите, кој ќе ви даде протечна вода?’ (29)“

Возвишениот вели: „**Кажи**“ – О, Мухамед, кажи им на оние (кои не веруваат во Возвишениот Аллах) кои му здружуваат други божества, кои ги порекнуваат Неговите благодати: „**Кажете ми вие мене: ако Аллах мене ми испрати смрт и на тие што се со мене, или ако ни се смилува, кој ќе ги заштити неверниците од неиздржливото страдање?**“ – т.е. сеедно дали нас Возвишениот Аллах ќе нè казни или ќе ни се смилува, за вас нема спас од Неговата укорувачка и жестока казна. Затоа, очистете се со покајување кон Возвишениот Аллах и враќање кон Неговата вера, а вашите желби за да нè стигне казна нема ништо да ви користат. Потоа Возвишениот вели: „**Кажи: ,Тој е Семилосниот, во Него веруваме и врз Него се потпираме**“ – т.е. се потпираме врз Семилосниот, во сите наши работи. Затоа Возвишениот вели: „**А вие сигурно ќе дознаете кој е во очигледна заблуда.**“ – т.е. Ние или вие, и ќе дознаете за кого ќе биде среќниот крај, на овој и оној свет. Потоа, Возвишениот истакнувајќи ја својата милост, вели: „**Кажи: ,Што мислите, ако ви пресушат водите**“ – т.е. ако ви пресекнат во земјата. „**Кој ќе ви даде протечна вода?**“ – т.е. на земјината површина, кој ќе ви даде изворска, пивка и протечна вода? Т.е. тоа не го може никој друг освен Возвишениот Аллах, од својата преголема добрина и дарежливост.

Крај на краткиот коментар на поглавјето „ЕЛ-МУЛК“.

Благодарноста и благодатта Му припаѓаат само на Возвишениот Аллах.

Само од него заштита бараме и само на Него се потпираме.

68. Поглавје – „Ел Калем“ (Перо)

Објавено во Мека, има 52 ајети. Освен ајетите, од: 17-22 и од 48-50, тие се
медински. Објавена по Поглавјето „Ел Алак“.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ن وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ ﴿١﴾ مَا أَنْتَ بِنِعْمَةِ رَبِّكَ بِمَجْنُونٍ ﴿٢﴾ وَإِنَّ لَكَ لَأَجْرًا غَيْرَ
مَمْنُونٍ ﴿٣﴾ وَإِنَّكَ لَعَلَى خُلُقٍ عَظِيمٍ ﴿٤﴾ فَسَتُبْصِرُ وَيُبْصِرُونَ ﴿٥﴾ بِأَيِّكُمْ
الْمَفْتُونُ ﴿٦﴾ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿٧﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Нун. Се колнам во перото и во тоа што тие (мелеците) го пишуваат,
(1) ти не си, со милоста на Господарот свој, луд; (2) ти сигурно награда
непрекидна ќе добиеш, (3) бидејќи ти навистина имаш најдобар ка-
рактер (4) и ти ќе видиш, а и тие ќе видат, (5) кој од вас е заведен. (6)
Господарот твој добро го знае тој што од Неговиот пат скршна и Тој
добро ги знае тие што се на Вистинскиот пат. (7)“

Претходно, на почетокот на поглавјето „Ел Бекара“, ⁶⁴ говоревме за значе-
њето на одредени букви, кои се пишуваат одвоено и се наоѓаат на самиот поче-
ток на одредени поглавја. Буквата ن „Нун“, со којашто Возвишениот се обраќа
на самиот почеток од ова поглавје, е како буквите ق ص „каф, сад“ и останатите
одвоени букви кои се наоѓаат на почетокот од некои поглавја. Се вели дека
значењето на ن (нун-от) е голема риба (кит) којашто живее во огромните во-
дени пространства на океаните, којашто ги носи седумте земји?!?! Според некои

⁶⁴ Види на почетокот на коментарот на поглавјето Ел Бекара, прв том, стр.21-22.

други ⁶⁵ се однесува на мастило со кое се пишува. Ова толкување го поддржуваат Ибн-Абас, Катаде и Ел-Хасан.⁶⁵ „**Се колнам во перото**“ – очигледно е дека станува збор за вид на перо за пишување. Како што Возвишениот вели во друг ајет: „**Читај во името на Господарот твој Кој создава, го создава човекот од грукта крв! Читај, зашто Најблагороден е Господарот твој, Кој поучува со перо, Кој го подучува човекот за она што тој не го знае.**“ (Куран: Ел Алак, 1-5) Тоа е Аллаховата заклетва со која Возвишениот предупредувајќи ги своите созданија им ја потенцира благодатта со која ги поучи на писмото, со чие посредство се достигнуваат науките. Затоа Возвишениот вели: „**И во тоа што тие го пишуваат**“ – се вели дека овде „**القلم**“ (ел-калем) се мисли на перото коешто претставува прво создание, воопшто. Тоа го потврдува хадисот на Пратеникот с.а.в.с.: „*Најпрво создание, коешто е создадено од страна на Возвишениот Allah, е перото...*“ Зборовите на Возвишениот: „**И во тоа што тие го пишуваат**“ – според ибн-Абас и други овде значењето би било; во тоа што тие го евидентираат или во тоа што тие го знаат. Ес-Суди вели: „**И во тоа што тие го пишуваат**“ – овде се мисли на мелеците и она што тие го запишуваат од наравените дела на робовите Аллахови. Најисправно мислење е дека значењето овде би било: и во тоа што тие го *запишуваат*. Зборовите на Возвишениот: „**Ти не си, со милоста на Господарот свој, луд**“ - т.е. Благодарение на Возвишениот Allah, ти не си луд, како што тоа го тврдат незнајковците од твојот народ, коишто ја негираат јасната вистина и упатството коешто им го донесе, па те оптужуваат дека си луд. „**Ти сигурно награда непрекидна ќе добиеш**“ – т.е. тебе ти припаѓа огромна награда и неизмерна добрина која нема да престане ниту ќе пресуши. Награда, поради доставувањето на пораката од Господарот твој, до Созданијата Негови, и поради твоето трпение кон тоа што те вознемируваат и измачувањата кои ги трпиш. Значењето на зборовите „**غير ممنون**“ (гајра мемнун) – е „непрекидна“ (награда). Идентично на куранскиот ајет: „**Тоа ќе биде дар кој непрекидно ќе трае.**“ (Куран: Худ, 108). Зборовите на Возвишениот: „**бидејќи ти навистина имаш најдобар карактер**“ – пренесува Мамер од Катаде: „Била

⁶⁵ ⁶⁵ „Нун“, Најисправното толкување (сепак Allah најдобро го знае исправното толкување) на ⁶⁵ „нун-от“ од етимолошки карактер значи: Голема риба; исто така и мастило. Меѓутоа, поради блиската поврзаност на мастилото со перо за пишување, значењето на „нун-от“, би било мастило. Инаку, каква би била поврзаноста на голема риба со перото за пишување! Сепак, Allah најдобро знае, кое толкување е најисправно.

запрашана Аиша р.а., за карактерот на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., а таа одговорила: „Куранот беше неговиот карактер.“, како што е нагласено во самиот Куран. Се пренесува од некој човек, од племето Бени-Севад дека рекол: „Ја прашав Аиша р.а.: „О мајко на правоверните, извести ме за карактерот на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.?’ Одговорила: „Зарем не читаш Куран: **Ти навистина имаш најдобар карактер**‘ – Потоа ѝ реков: „Раскажи ми за тоа.“ – таа почна да раскажува: „Му подготвив храна, а во исто време му подготви и Хафса р.а., па ѝ реков на мојата робинка: „Оди кај Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., и види ако таа прва донела храна, и ја поставила храната, истури ја таа храна.“ Па кога дошла робинката видела дека таа дошла прва и храната веќе била поставена, па ја фрлила таа храна, при што садот паднал и се скршил. Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., којшто претходно беше сит, ја собра истурената храна и рече: „Заменете го...‘ – или пак рече: „Замени го...‘ (пренесувачот не е сигурен кој израз од двата беше употребен), - „...твојот сад, со нејзиниот.“ и ништо друго не приговори Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.“ Значењето на зборовите на Аиша р.а.: „Куранот беше неговиот карактер.“ – т.е. неговото придржување кон наредбите и забраните во Куранот, станаа негов карактер, примарни основни навики, спроведувајќи ги во секој сегмент од животот. Без разлика што и да му наредува Куранот, тој тоа го извршуваше, што и да му забранува, тој тоа го напушташе. Додавајќи на сето ова, тоа што Возвишениот му ги вродил, како основни својства на неговиот совршен карактер, како што се: срамот, дарежливоста, храброста, простувањето и благоста, со еден збор изразено, сите убави особини кои го сочинуваат совршениот карактер и морал. Како што се наведува во Двата Сахиha, од Енес р.а. дека рекол: „Му служев на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. десет години, никогаш не ми рекол ни „уф“, ниту ме прекорил за нешто што направив: „Зошто го направи ова?“, ниту ми рече за нешто што не го направив: „Зошто не го направи ова?“ Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. поседуваеше најдобар карактер од сите луѓе воопшто. Никогаш не сум допрел ниту кадифе, ниту свила, ниту пак нешто друго помеко од дланката на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. И не помирирав ниту некој мирис, ниту парфем поубав и попријатен од миризбата на потта на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.“ Пренесува Ахмед од Аиша р.а. дека рекла: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. никогаш не удрил со својата рака некој од своите слуги, ниту пак удрил некоја жена, ниту никогаш удрил нешто друго, воопшто. Освен, ако се бореше на Аллаховиот пат, и никогаш не му беше дадено да избира помеѓу две работи, а да не му биде

посакана полесната работа доколку не содржи некој грев. А доколку стануваше збор за некој грев, тој беше најоддалечениот човек од тој грев. И никогаш не се одмазди поради самиот себе, освен ако се прегазеа Аллаховите свети знаменија, тогаш, тој ќе се одмаздеше само поради Возвишениот Аллах. “Хадисите во овој контекст се многубројни. Исто така, Ебу-Иса ет-Тирмизи има напишано книга на оваа тема, под наслов: „Книга за доблестите на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.“ Зборовите на Возвишениот: „и ти ќе видиш, а и тие ќе видат, кој од вас е заведен“ – т.е. ќе дознаеш, о, Мухамед с.а.в.с., а ќе дознаат и оние што ти се спротивставуваат и изнесуваат лаги за тебе, кој е заведен (луд), и кој скршнал во заблуда од вас и од нив. Овој ајет е идентичен со ајетот каде што Возвишениот вели: „Тие утре ќе дознаат кој е вообразен лажливец!“ (Куран: Ел Камер, 26), како и со следниот ајет: „Дали сме тогаш ние или вие на Вистинскиот пат, или во очигледна заблуда?“ (Куран: Сабе, 24)

Значењето на зборот „Заведен“ (луд), е очигледно јасно, т.е. означува личност којашто скршнала од вистината и заталкала од неа. Буквата „ب“ (ба), којашто е употребена во ајетот „تَايِكُمْ“ „Кој од вас“ – има функција да го зајакне глаголското значење на претходниот ајет: „И ти ќе видиш, а и тие ќе видат“ – односно, ти ќе бидеш известен, а и тие ќе бидат известени кој од вас е заведен (луд), а Возвишениот Аллах најдобро знае. Потоа Возвишениот вели: „Господарот твој добро го знае тој што од Неговиот пат скршнал и Тој добро ги знае тие што се на Вистинскиот пат“ – т.е. Возвишениот добро знае која од двете групи помеѓу вас и нив е на правиот пат, и многу добро ја познава онаа група којашто скршнала од вистината.

فَلَا تُطِعِ الْمُكَذِّبِينَ ﴿٨﴾ وَدُّوا لَوْ تُدْهِنُ فَيُدْهِنُونَ ﴿٩﴾ وَلَا تُطِعِ كُلَّ حَلَّافٍ مَّهِينٍ ﴿١٠﴾ هَمَّازٍ مَّشَّاءٍ بِنَمِيمٍ ﴿١١﴾ مَنَّاعٍ لِلْخَيْرِ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ ﴿١٢﴾ عُتْلٌ بَعْدَ ذَلِكِ زَيْمٍ ﴿١٣﴾ أَنْ كَانَ ذَا مَالٍ وَبَنِينَ ﴿١٤﴾ إِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِ آيَاتُنَا قَالَ أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٥﴾ سَنَسِفُهُ عَلَى الْخُرُطُومِ ﴿١٦﴾

„Затоа не им се покорувај на лажливците, (8) тие едвај би дочекале ти да попустиш, па и тие би попустиле, (9) и не слушај никаков презрен кривоклетник, (10) клеветник, тој што пренесува туѓи зборови, (11) скржавец, насилник, голем грешник, (12) суров и, освен тоа, во туѓо племе натрапник, (13) само затоа што е богат и што има многу синови,

(14) кој, кога ајетите Наши му се кажуваат, вели: „Тоа се само приказни на народите древни!“ (14) Ние на носот ќе му втиснеме белег! (15)“

Возвишениот вели: Ние ти подаривме исправен шеријат и најдобар карактер.

„Затоа не им се покорувај на лажливците, тие едвај би дочекале ти да попуштиш, па и тие би попуштиле“ – Ибн-Абас вели: „Да им дозволиш, па и тие тебе да ти дозволат.“ Потоа Возвишениот вели: „**И не слушај никаков презрен кривоклетник**“ – лажливецот, поради својата слабост и подлост, се заштитува себеси со лажни клетви, осмелувајќи се да ги користи Аллаховите имиња при тие лажни клетви, употребувајќи ги во секое време и на погрешно место. Ел-Хасан вели дека спомнатиот ајет се однесува на: „**Секој којшто премногу се заколнува, горделив, подлец и слаб.**“ Зборот на Возвишениот: „هماز“ „**Клеветник**“ – т.е. оној кој многу озборува. „**тој што пренесува туѓи зборови**“ – значи, оној којшто се движи помеѓу луѓето со цел да внесе неред и раздор меѓу нив, а тоа го реализира со пренесување на туѓите зборови, што е фатално, бидејќи тоа му ги уништува сите направени добри дела. Се пренесува од Ибн-Абас р.а. дека рекол: „*Помина Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. покрај два гроба и рече: „Навистина овие двајца се казнуваат, а причината за нивното казнување, (иако од ваша гледна точка) не се работи за голем грев, (всушност, вистината е дека тоа се големи гревови). Едниот од нив не внимаваше на урината, а другиот ги клеветеше луѓето (пренесуваше туѓи зборови).“*“ (Мутефекун алејхи). Имамот Ахмед пренесува со својот синџир на преносители, којшто завршува кај Хузејфе р.а., дека рекол: „*Го слушнав Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. како вели: „Во ценетот нема да влезе оној кој пренесува туѓи зборови.“*“ (Хадисот го бележат авторите на кутубус-ситте, освен Ибн-Маџе. Изразот употребен во хадисот „الفئات“ (ел-катат) има исто значење како и „النمام“ (ен-немма), а нивното значење е: „Клеветник“. Се пренесува од Ахмед, а тој од Хузејфе, хадисот е пренесен како Мерфу: „*Во ценетот нема да влезе оној кој пренесува туѓи зборови.*“ Зборовите на Возвишениот: „скржавец, насилник, голем грешник“ – т.е. ја спречува добрината којашто му е должност и којашто ја поседува. „Насилник“ – оној кој ги преминува шеријатските граници во однос на она што Возвишениот Аллах го дозволил. „голем грешник“ – ги практикува забранетите работи. Зборовите на Возвишениот: „суров и, освен тоа, во туѓо племе натрапник“ – пои-мот „суров“ означува груб, жестоко строг човек, којшто собирајќи само за себе, им

скратува на останатите. Пренесува имамот Ахмед од Харисе ибн Вехеб, дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Зарем да не ве известам кој се џенетските жители? Секој слаб и немоќен човек којшто, кога би се заколнал во Возвишениот Аллах, сигурно Аллах му ја прима неговата заклетва. Зарем да не ве известам за жителите на џехенмот? Секој суров, воозбразен надмен и горделив.“ Веки вели: „Секој вообразен, надуен и горделив. Хадисот е регистриран во Двата Сахиха, исто така го регистрираат и авторите на кутубус-ситте, освен Ебу-Давуд. Изразот „زئيم“ (натрапник) – во арапскиот јазик означува: натрапник, напасник во некое племе. Ова значење е потврдено и во еден од стиховите на Хасан ибн Сабит, каде што ги понижува некои неверници од Курејшиите: „А ти си беден натрапник во племето Хашимово, како подмолен туѓинец, кој го следи јавачот“. Икриме вели: „Верникот се разликува од неверниците како што се разликува овцата, на чиј врат има обесено свончиња, од останатите овци. Изразот којшто го споменува Икриме: „الزئماء من الشيافاء“ (ез-зенма минеш-шијах), означува овца на чиј врат има обесено две свонца. Бухари вели: „Некој човек од племето Курејш беше обележан (познат), како што овците се препознаваат по свонцата обесени на своите вратови.“ Значењето на овие зборови на Бухари е дека тој човек беше толку многу познат по лошо, како што лесно се препознава овцата којашто на себе има свонца помеѓу останатите овци. Зборовите на Возвишениот: „само затоа што е богат и што има многу синови, кој, кога ајетите Наши му се кажуваат, вели: „Тоа се само приказни на народите древни!“ – Возвишениот овде ни ја појаснува ситуацијата на оној на кого му подарил имот и деца, како тој му возвраќа со неверување во ајетите Негови, вртејќи му грб, се оддалечува од нив и тврди дека тие се лага преземена од легендите не претходните народи. Слично на зборовите на Возвишениот: „Остави ме Мене и тој што Јас го создадов сам и огромно богатство му дадов и синови коишто се со него и чест и углед му пружив и уште копнее да му зголемам! Никако! Тој навистина им пркоси на ајетите Наши а Јас ќе му натоварам нему тешкотии, бидејќи смислуваше и пресметуваше (што ќе каже) и проклет да е како пресмета! И уште еднаш, проклет да е како пресмета! Потоа погледна, па лицето му се стемни и се намурти и потоа се сврте и се вообрази, и рече: „Ова не е ништо друго освен магија којашто се наследува, ова се само човечки зборови! Јас него во Секар ќе го фрлам!“ (Куран: Ел Мудесир, 11-26)

Возвишениот вели: „**Ние на носот ќе му втиснеме белег!**“ – Ибн-Џерир вели: „Ние, јасно видливо, ќе ја обелодениме неговата ситуација, за да биде препознатлив, за сите да го дознаат, да не може да се сокрие од нив, како што не може да се сокрие белегот на носот. Се пренесува од Ибн-Абас, коментирајќи го овој ајет, дека рекол: „Тоа е човек кој се бореше на денот на Бедр (против верниците) и беше удрен со сабја по носот. Други, пак, се на ставот дека под поимот ќе ги обележиме, се мисли на обележување со белег на цехенемските жители.“

Нема никаква контрадикторност во наведените ставови, што не ја исклучува можноста сите да бидат исправни, на дуњалукот и во ахиретот. Се пренесува од Абдулах ибн-Омер хадис кој што е мерфу: „*Кој ќе умре, клеветејќи ги и приговарајќи им на луѓето и давајќи им погрдни прекари, на Судниот ден ќе има јасно обележје; Возвишениот Аллах ќе му стави белег на неговиот нос и на двете усни.*“

إِنَّا بَلَوْنَاهُمْ كَمَا بَلَوْنَا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ إِذْ أَقْسَمُوا لَيَصْرِمُنَّهَا مُصْبِحِينَ ﴿١٧﴾ وَلَا يَسْتَشْتُونَ ﴿١٨﴾ فَطَافَ عَلَيْهَا طَائِفٌ مِّن رَّبِّكَ وَهُمْ نَائِمُونَ ﴿١٩﴾ فَأَصْبَحَتْ كَالصَّرِيمِ ﴿٢٠﴾ فَتَنَادَوْا مُصْبِحِينَ ﴿٢١﴾ أَنْ اغْدُوا عَلَيْنَا حَرْثَكُمُ إِنَّ كُنْتُمْ صَارِمِينَ ﴿٢٢﴾ فَانطَلَقُوا وَهُمْ يَتَخَفَتُونَ ﴿٢٣﴾ أَنْ لَا يَدْخُلَنَّهَا الْيَوْمَ عَلَيْكُم مَّسْكِينٌ ﴿٢٤﴾ وَغَدَوْا عَلَى حَرْدٍ قَادِرِينَ ﴿٢٥﴾ فَلَمَّا رَأَوْهَا قَالُوا إِنَّا لَضَالُّونَ ﴿٢٦﴾ بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ ﴿٢٧﴾ قَالَ أَوْسَطُهُمْ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ لَوْلَا تُسَبِّحُونَ ﴿٢٨﴾ قَالُوا سُبْحَانَ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٢٩﴾ فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَلَوْمُونَ ﴿٣٠﴾ قَالُوا يَا وَيْلَنَا إِنَّا كُنَّا طَاغِينَ ﴿٣١﴾ عَسَىٰ رَبُّنَا أَنْ يُبَدِّلَنَا خَيْرًا مِّنْهَا إِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا رَاغِبُونَ ﴿٣٢﴾ كَذَلِكَ الْعَذَابُ ۗ وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٣٣﴾

„Ние во искушение ги ставивме, како што ги ставивме во искушение сопствениците на една градина кога се заколнаа дека сигурно рано изутрина ќе ја оберат, (17) а не рекоа: „Ако даде Аллах!“ (18) И додека тие спиеја, неа, од Господарот твој, ја зафати несреќа (19) и таа осамна опустошена. (20) А в зори тие едни со други се довикуваа: (21) „Поранете во градината своја ако мислите да ја оберете!“ (22) И тие тргнаа, тивко разговарајќи: (23) „Ниту еден сиромав нека не ви влезе никако денес!“ (24) И тие поранија уверени дека ќе можат тоа да го спроведат, (25) а кога ја здогледаа, повикаа: „Ние заталкавме; (26) но не, лишени сме од сè!“ (27) Подобириот меѓу нив рече: „Нели ви говорев дека треба да Го

славиме Аллах?!“ (28) „Славен и Возвишен нека е Господарот наш!“, рекоа, „ние, навистина, бевме неправедни!“ (29) И тогаш почнаа едни со други да се прекоруваат. (30) „Тешко нам!“ – говореа – „ние навистина бевме алчни!“ (31) „Господарот наш може подобра од неа да ни замени, само од Господарот наш ние се надеваме на надомест!“ (32) Ете таква беше казната, а на оној свет, нека знаат, казната е уште поголема! (33)“

Ова е пример кој Возвишениот Аллах им го изнесува на неверниците од Курејшиите. Возвишениот Аллах им подари од својата огромна милост и неизмерна благодат, со тоа што им го испрати Мухамед с.а.в.с.. Меѓутоа, тие го негираа, го одбиваа и се бореа против него. Затоа Возвишениот вели: „**Ние во искушение ги ставивме**“ – т.е. ги преиспитавме. „**како што ги ставивме во искушение сопствениците на една градина**“ – тоа е градина која содржи разни видови на плодови и овошја. „**кога се заколнаа дека сигурно рано изутрина ќе ја оберат**“ – т.е. се заколнаа помеѓу себе дека ќе ги оберат плодовите на градината, без да дознае за тоа ниту еден сиромав, за да останат сите плодови за нив, без ништо да поделат како милостина од тие плодови. „**А не рекоа: „Ако даде Аллах!“**“ – т.е. во нивните заклетви не рекоа, ако даде Аллах, па затоа и Возвишениот Аллах им ги прекрши нивните заклетви, со тоа што не им се остварија плановите. Па Возвишениот вели: „**И додека тие спиеја, неа, од Господарот твој, ја зафати несреќа**“ – т.е. таа градина ја погоди катастрофа од небесата, по Аллахова наредба. „**и таа осамна опустошена**“ – т.е. уништена. Се пренесува од Ибн-Месуд дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „*Чувајте се од гревовите, навистина робот со направениот грев си го скратува снабдувањето (рискот), кое било подготвено за него.*“ Потоа Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. проучил: „**И додека тие спиеја, неа, од Господарот твој, ја зафати несреќа. И таа осамна опустошена**“ – т.е. поради нивниот грев им беше скратено доброто, т.е. плодовите од таа градина. „**А в зори тие едни со други се довикуваа**“ – т.е. меѓусебно се повикуваа да ги соберат плодовите. „**Поранете во градината своја ако мислите да ја оберете!**“ – т.е. доколку сакате да ги соберете нејзините плодови. Муџахид вели: „Нивното овошје беше грозјето.“ „**И тие тргнаа, тивко разговарајќи**“ – т.е. тивко, за да не се слушне нивното зборување. Возвишениот Аллах ни појаснува за што, всушност, тие тивко разговараа, па Возвишениот вели: „**Ниту еден сиромав нека не ви влезе никако денес!**“ – т.е. не му допуштајте на ниту еден сиромав денес да ви влезе во градината.

Аллах Возвишениот вели: „**И тие поранија уверени**“ – т.е. уверени во својата моќ, цврстина, труд и алчност. „**Дека ќе можат тоа да го спроведат**“ – т.е. да го извршат и остварат, тоа што го тврдат и посакуваат. „**А кога ја здогледаа, повикаа: „Ние заталкавме**“ – т.е. кога стигнаа кај градината, ја најдоа претворена во тотално темно-црна пустелија, од која не може ништо да се искористи, и тогаш ја сфатија својата грешка, па затоа рекоа: „**Ние заталкавме**“ – т.е. ние го загубивме патот, а потоа се убедија дека всушност тоа е таа градина... па рекоа: „**но не, лишени сме од сè!**“ – ние немаме никаква среќа ниту некаков удел во оваа градина. „**Подобриот меѓу нив рече**“ – т.е. најправедниот и најдобриот помеѓу нив; „**Нели ви говорев дека треба да Го славиме Аллах?!**“ – т.е. да речете: Ако даде Аллах (иншаллах). Според друго толкување се вели: да го славите Возвишениот Аллах и да му заблагодарувате за благодатите кои ви ги подари. „**Славен и Возвишен нека е Господарот наш!**“ рекоа, „**ние, навистина, бевме неправедни!**“ – т.е. се покајаа, кога веќе нивното каење ништо не им користи, и токму затоа рекоа: „**Ние, навистина, бевме неправедни!**“ **И тогаш почнаа едни со други да се прекоруваат**“ – односно почнаа меѓусебно да се осудуваат, поради тоа што ги занемарија сиромавите, и си ја признаа својата грешка. „**Тешко нам!**“ – говореа – „**ние навистина бевме алчни**“ – т.е. насилници, претерувачи и неправедни, па затоа и нè погоди тоа што нè снајде. „**Господарот наш може подобра од неа да ни замени, само од Господарот наш ние се надеваме на надомест!**“⁶⁶ – се вели дека се надеваа на надомест за изгубеното на ахиретот. Се неведува од некои од селефот (претходните праведни генерации), дека во горенаведените ајети станува збор за жители на Јемен, поточно од селото Даревен, кое се наоѓа на оддалеченост од шест милји, од градот Сана. Според други коментатори на Куранот, овде станува збор за жители на Абисинија. Откако продолжија со својата неправедност, скратувајќи им на сиромавите од плодовите на таа градина, ги погоди Аллаховата казна, спротивно од тоа што очекуваа, така што му беше уништено тотално се што поседуваат; главницата, профитот и милостината која требаше да ја поделат, па не остана за нив апсолутно ништо. Возвишениот вели: „**Ете таква беше казната**“ – т.е. таква е казната за тие што се спротивставуваат на Аллаховата наредба, и скржави се во

⁶⁶ Во тефсирот Ел-Целалејн се наведува: „Се надеваме дека ќе го прими нашето покајание и ќе ни подари нешто што е уште подобро од нашата градина“. Се пренесува дека им беше дадена подобра од неа.

однос на она што Возвишениот Аллах им го подарил, и она со што Тој ги снабдил, скратувајќи го правото на сиромавите, бедните и оние кои имаат потреба и ги заменија благодатите Аллахови со неверство. „**А на оној свет, нека знаат, казната е уште поголема!**“ – т.е. казната на ахиретот е уште пожестока. Се пренесува од Али ибн ебу-Талиб дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.: „Забрани (Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.), сечење на палмите ноќно време, и обработување на жетвата во ноќно време.“

إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٍ النَّعِيمِ ﴿٣٤﴾ أَفَنَجْعَلُ الْمُسْلِمِينَ كَالْمُجْرِمِينَ ﴿٣٥﴾ مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿٣٦﴾ أَمْ لَكُمْ كِتَابٌ فِيهِ تَدْرُسُونَ ﴿٣٧﴾ إِنَّ لَكُمْ فِيهِ لَمَا تَخَيَّرُونَ ﴿٣٨﴾ أَمْ لَكُمْ أَيْمَانٌ عَلَيْنَا بِالْعَقَّةِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ ۗ إِنَّ لَكُمْ لَمَا تَحْكُمُونَ ﴿٣٩﴾ سَلِّمُوا إِلَيْهِمْ بِذَلِكَ زَعِيمٌ ﴿٤٠﴾ أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ فَلْيَأْتُوا بِشُرَكَائِهِمْ إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ ﴿٤١﴾

„За оние кои ќе се плашат од Аллах ќе има, навистина ценети на уживање кај Господарот нивен, (34) зарем муслиманите со злосторниците ќе ги изедначиме?! (35) Што ви е, како расудувате? (36) Зарем имате Книга, па во неа читате (37) дека ќе го имате тоа што ќе го одберете? (38) Или, зарем имате од Нас заклетви кои до Судниот ден ќе важат дека тоа што вие ќе го одредите ќе го имате? (39) Прашај ги кој од нив е гарант за тоа. (40) Или, имаат ли тие соучесници? Па нека ги донесат соучесниците свои, доколку ја говорат вистината. (41)“

Откако Возвишениот го истакна примерот на сопствениците на овосветската градина, којашто Возвишениот Аллах им ја уништи поради тоа што се спротивставија на Неговата наредба, пропорционално и сразмерно на истакнатиот пример, овде Возвишениот појаснува дека наградата за оној кој му се покорува и вистински се плаши од Него ќе биде ценетот и ценетските уживања во ахиретот. Тоа се благодати коишто никогаш не прекинуваат, ниту пресушуваат и чиешто уживање не се намалува. Потоа Возвишениот вели: „**зарем муслиманите со злосторниците ќе ги изедначиме?!**“ – зарем да ги изедначиме во наградувањето, овие со тие...? – Никогаш! Затоа Возвишениот вели: „**Што ви е, како расудувате?**“ – т.е. како го замислувате тоа. Потоа Возвишениот вели: „**Зарем имате Книга, па во неа читате дека ќе го имате тоа што ќе го одберете?**“ – т.е. зарем во вашите раце поседувате книга спуштена од небесата; книга

која го содржи прописот кој го посакувате? „Или, зарем имате од Нас заклетви кои до Судниот ден ќе важат дека тоа што вие ќе го одредите ќе го имате?“ – т.е. зарем го добивте нашето ветување, и потврден договор дека ќе го добиете тоа што го посакувате и тоа по што копнеете. „Прашај ги кој од нив е гарант за тоа“ – т.е. кој е одговорен за тоа? „Или, имаат ли тие соучесници?“ – т.е. од споменици и идоли кои ги обожуваат. „Па нека ги донесат соучесниците свои, доколку ја говорат вистината.“

يَوْمَ يُكْشَفُ عَن سَاقٍ وَيُدْعَوْنَ إِلَى السُّجُودِ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿٤٢﴾ خَاشِعَةً أَبْصَارُهُمْ تَرْهُقُهُمْ ذِلَّةٌ ۖ وَقَدْ كَانُوا يُدْعَوْنَ إِلَى السُّجُودِ وَهُمْ سَالِمُونَ ﴿٤٣﴾ فَذَرْنِي وَمَنْ يُكذِّبُ بِهِ لَذَا الْحَدِيثِ ۖ سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِّنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٤﴾ وَأُمْلِي لَهُمْ ۗ إِنَّ كَيْدِي مَتِينٌ ﴿٤٥﴾ أَمْ تَسْأَلُهُمْ أَجْرًا فَهُمْ مِّن مَّعْرَمٍ مُّثْقَلُونَ ﴿٤٦﴾ أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُمُونَ ﴿٤٧﴾

„На Денот кога Потколеницата ќе се открие и кога ќе бидат повикани со лицето на земја да паднат, па нема да можат, (42) со своите спуштени погледи, ќе ги поклопи понижувањето! А беа повикани со лицето на почва да паѓаат додека беа здрави. (43) Затоа остави ме Мене и тие што овој Говор го негираат, Ние постепено, од каде што не се надеваат (на страдањето) ќе ги приближуваме (44) и време ќе им даваме, бидејќи казната Моја е цврста! (45) Зарем ти бараш награда од нив, па се оптоварени со данок? (46) Или кај нив е знаењето за гајбот, па препишуваат? (47)“

Откако Возвишениот истакна дека богобојазливите ќе ги награди со ценетските уживања, овде ни појаснува кога ќе се случи и кога ќе се оствари пресметката, па Возвишениот вели: „На Денот кога Потколеницата ќе се открие и кога ќе бидат повикани со лицето на земја да паднат, па нема да можат“ – значи на Судниот ден, кога ќе има земјотреси, непогоди, искушенија и други особено значајни работи.

Во Двата Сахиha е наведен хадисот кој овде ќе го споменеме според цитирањето на Бухари, се пренесува од Ебу-Сеид ел-Худри р.а. дека рекол: „Го слушнав Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. како вели: „На Судниот ден, нашиот Господар ќе ја открие својата потколеница и секој верник и верничка ќе му падне на сецда (ќе му се поклони), ќе останат сите оние кои му правеле сецда во дуњалу-

кот лажно и лицемерно за другите да ги гледаат и да слушаат за нивната по-божност. Таквите ќе пробаат да направат сецда, меѓутоа грбот ќе им постане еднослојна цврста целина (ќе им се претвори во еднослојна цврстина која не се превиткува, така што не ќе можат да направат сецда)“ Хадисот го пренесуваат и други преносители, со различни синџири на преносителите. **„Со своите спуштени погледи, ќе ги поклопи понижувањето!“** – т.е. на ахиретот, поради направените гревови и поради горделивоста во овој свет, ќе бидат казнети со тоа што ќе бидат во сосема обратна состојба од онаа на која беа на дуњалукот. Кога беа повикувани да Му прават сецда на својот Господар, уште на дуњалукот, тие одбиваа, и покрај тоа што беа здрави и способни за тоа, па на ахиретот ќе бидат казнети со тоа што не ќе можат да направат сецда. Кога ќе се појави Господарот Славен и Возвишен, на Судниот ден, ќе му паднат на сецда сите верници, а нема да може да направи сецда ниту еден од неверниците ниту од дволичните (мунафиците), како што тоа го правеа на дуњалукот. На тој начин ќе се разликуваат искрените верници од неверниците. Потоа Возвишениот вели: **„Затоа остави ме Мене и тие што овој Говор го негираат“** – значи Куранот. Ова е жестока закана, т.е. остави ме Мене и оној кој го порекнува Куранот, Јас подобро знам за него отколку тој што знае за себеси, како постепено да го продолжам неговото настојување да остане во заблуда. Ќе го пролонгирам неговото време до одреден рок, а потоа ќе го зграпчам, казнувајќи го жестоко. (Онака како што казнува Тој, Силниот и Моќен Господар на световите). Токму поради тоа Возвишениот вели: **„Ние постепено, од каде што не се надеваат (на страдањето) ќе ги приближуваме“** – т.е. тие нема ни да осетат дека е тоа понижување за нив, бидејќи тие се уверени дека тоа е почест од Возвишениот Аллах за нив. Како што Возвишениот вели во друг ајет: **„И кога ќе го заборава тоа со што беа опоменувани, Ние портите на сите добри нешта ќе им ги отвореме, а кога на тоа што им е дадено ќе се израдуваа, ненадејно ќе ги казневме и тие одеднаш ќе изгубеа надеж.“** (Куран: Ел Енам, 44) Додека овде Возвишениот во истиот контекст вели: **„И време ќе им даваме, бидејќи казната Моја е цврста!“** – т.е. ќе им ја одложам казната и ќе им ја пролонгирам, а тоа е Мојата интрига и измама за таквите неверници. Затоа Возвишениот вели: **„И време ќе им даваме, бидејќи казната Моја е цврста!“** – т.е. казната моја е жестока за оној кој се спротивставува на мојата наредба, ги негира Моите Пратеници и се осмелува да ми греша. Во Двата Сахиha регистриран е хадисот во којшто Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. вели: *„ Навистина Возвишениот Аллах му дава време*

на неправедникот (зулумќарот), сè додека не го зграпчи, а потоа, за неправедникот нема да има спас, а натаму Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. проучил: **„Ете така Господарот твој казнува кога казнува села и градови кои правеле насилства. Тој ги казнува, навистина, болно и страшно.“** (Куран:Худ, 102) Зборовите на Возвишениот: **„Зарем ти бараш награда од нив, па се оптоварени со данок? Или кај нив е знаењето за гајбот, па препишуваат?“** – т.е. о, Мухамед, ти ги повикуваш кон Возвишениот и Славен Аллах, без да земаш за тоа надоместок од нив. Напротив, ти очекуваш и се надеваш на награда за тоа кај Возвишениот Аллах, додека тие го негираат она што им го доставуваш од Возвишениот Аллах. Негираат, само поради нивното незнаење, неверството и упорноста во непослушноста.

فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تَكُنْ كَصَاحِبِ الْحُوتِ إِذْ نَادَىٰ وَهُوَ مَكْظُومٌ ﴿٤٨﴾ لَوْلَا أَن تَدَارَكُهُ نِعْمَةٌ مِّن رَّبِّهِ لَنُبِذَ بِالْعَرَاءِ وَهُوَ مَذْمُومٌ ﴿٤٩﴾ فَاجْتَبَاهُ رَبُّهُ فَجَعَلَهُ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٥٠﴾ وَإِن يَكَادُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَيُزْلِقُونَكَ بِأَبْصَارِهِمْ لَمَّا سَمِعُوا الذِّكْرَ وَيَقُولُونَ إِنَّهُ لَمَجْنُونٌ ﴿٥١﴾ وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعَالَمِينَ ﴿٥٢﴾

„Ти трпеливо чекај ја пресудата на Господарот свој и не биди како оној што беше во рибата, кога извика, а беше огорчен, (48) и да не го стигнеше Аллаховата милост, на пусто место ќе беше исфрлен и прекор ќе заслужеше, (49) но, Господарот негов го избра и го направи еден од оние што се добри. (50) Неверниците скоро да те кутнат со погледите свои кога опомената ја слушаат, велејќи: ‚Тој навистина е луд!‘ (51) А Куранот е само опомена за целиот свет! (52)“

Возвишениот вели: **„Ти трпеливо чекај“** - о, Мухамед, ти стрпи се на вознемирувањето, малтретирањето и тешкотиите коишто ти ги нанесува твојот народ, и тоа што те негираат. Без сомнение Возвишениот Аллах ќе пресуди во твоја полза против нив, и среќниот крај ќе ти припадне тебе и на твоите следбеници, на дуњалукот и во ахиретот. **„И не биди како оној што беше во рибата“** – се мисли на Јунус а.с., кога замина налутен од својот народ и кога се случи она што Возвишениот Аллах посака да се случи во текот на пловењето низ морето. Го проголта огромна риба, која талкаше со него низ морските просторства, во мрачните длабочини на морето, а притоа слушајќи го морето и сè што постои

во морето, како го слави Севишниот и за сè Моќен Господар, Чии што план и одредба не се одбиваат. Во таа ситуација Јунус а.с. од мрачните длабочини на морето, извика: „**Нема бог освен Тебе, Славен си! Јас, навистина, бев од тие што си сторија насилство!**“ (Куран: Ел Енбија, 87) Возвишениот Аллах вели: „**Па му се одзавме и од тешкотијата го спасивме; ете така Ние ги спасуваме верниците.**“ (Куран: Ел Енбија, 88) Возвишениот вели: „**И да не беше еден од тие што Аллах Го слават и Го величаат, сигурно ќе останеше во утробата нејзина до Денот на оживувањето.**“ (Куран: Ес Саффат, 143-144) Додека во овој ајет Возвишениот вели: „**Кога извика, а беше огорчен**“ – т.е. беше тажен и жалосен. Се наведува во хадисот: „*Кога Јунус а.с. извика: ‚Нема бог освен Тебе, Славен си! Јас, навистина, бев од тие што си сторија насилство!‘, жаловните зборови на Јунус а.с. допреа до Аллаховиот Арш (престол), на мелеците рекоа: ‚Господару наш, овој слаб глас е познат, а доаѓа од чудно место.‘; на Возвишениот рече: ‚Зарем не знаете кој е?‘ Мелеците одговорија: ‚Не.‘ Возвишениот Аллах им рекол: ‚Тоа е Јунус.‘ Мелеците запрашаа: ‚Господару наш, зарем тоа е твојот роб, чиешто добри дела постојано се воздигнуваат и чијашто дова е примена?‘ Возвишениот одговори: ‚Да.‘ Мелеците повторно го запрашаа: ‚Зарем нема да му се смилуваш, поради добрите дела коишто ги правеше додека беше во благосостојба, па да го избавиш од тешката ситуација во која се наоѓа?‘. Тогаш Возвишениот Аллах ѝ нареди на рибата да го ослободи, и таа го исфрли Јунус а.с. на пусто место.*“ Затоа Возвишениот вели: „**Но, Господарот негов го избра и го направи еден од оние што се добри.**“ Пренесува Ахмед од Абдулах дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „*Ниеден од вас не треба да каже: ‚Јас сум подобар од Јунус ибн Метта а.с.‘*“ Овој хадис го бележи Бухари од Суфјан Ес-Сеури, а во Двата Сахиха го пренесува Ебу-Хурејре. Зборовите на Возвишениот: „**Неверниците скоро да те кутнат со погледите свои**“ – т.е. поради завидливоста нивна и омразата кон тебе, (би те собориле со погледите свои), кога не би била Аллаховата заштита врз тебе, и кога Возвишениот Аллах не би те чувал. Овој ајет е аргумент дека влиајнието и делувањето на злобниот поглед (окоото) е реалност, во согласност со одредбата Аллахова. Оваа тематика е потврдена и со многубројни преданија и хадиси кои се пренесуваат со различни вериги на преносители. Пренесува Ебу-Давуд во својот Сунен од Енес р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „*Рукје е најкорисно во три работи; урок, отров (од змија или шкорпион), и крв која непрекинато тече.*“ Пренесува Ибн-Маџе од Бурејде ибн Ел-Хасиб дека Аллаховиот Пратеник

с.а.в.с. рекол: „*Рукје е најкорисно во урок или отров.*“ (го бележи Муслим во својот Сахих.) Се пренесува од Хабис Ет-Темимиј дека го слушнал Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. како вели: „*Ел-Хам (суеверно верување во птица), не претставува ништо, урокот е хак (вистина), позитивното оптимистичко предвидување (Ел-Фел) е најреалното суеверие.*“ Хадисот го бележи Ет-Тирмизи и го оценува како гариб. Се пренесува од Ибн-Абас дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „*Урокот е хак (вистина) кога нешто би претходело на судбината, без сомнение тоа би било урокот. Ако некој побара од вас да се искапете поради урокот кој ве погодил, искапете се.*“ Се пренесува од Ибн-Абас дека рекол: „*Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. бараше заштита од Возвишениот Аллах, за Хасан р.а. и Хусејн р.а. со следните зборови: „Барам засолниците за вас двајцата, со совршените Аллахови зборови од секој шејтан и секое отровно животно и од секое око кое предизвикува урок.*““ Потоа додава: „*Вака Ибрахим а.с., бараше заштита кај Возвишениот Аллах за Исхак а.с. и Исмаил а.с.*“

Зборовите на Возвишениот: „**Велејќи: ,Тој навистина е луд!**“ – т.е. пробаа да го соборат со своите урокливи погледи – Аллаховото проклетство да биде врз нив, го вознемируваа со своите јазици, зборуваа дека е луд, т.е. поради тоа што им го донесе Куранот. Возвишениот Аллах вели: „**А Куранот е само опомена за целиот свет!**“

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ел Калем“

Благодарноста и благодатта Му припаѓаат само на Возвишениот Аллах, и само од Него заштита бараме.

69. Поглавје – „Ел-Хакка“ (Часот Неизбежен)

Објавено во Мека, има 52 ајети.

Објавено по поглавјето Ел Мулк.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَاقَّةُ ﴿١﴾ مَا الْحَاقَّةُ ﴿٢﴾ وَمَا أُدْرَاكَ مَا الْحَاقَّةُ ﴿٣﴾ كَذَّبَتْ ثَمُودُ وَعَادٌ بِالْقَارِعَةِ ﴿٤﴾ فَأَمَّا
ثَمُودُ فَأَهْلِكُوا بِالطَّاغِيَةِ ﴿٥﴾ وَأَمَّا وَعَادٌ فَأُهْلِكُوا بِرِيحِ صَرْصَرٍ عَاتِيَةٍ ﴿٦﴾ سَخَّرَهَا عَلَيْهِمْ سَبْعَ
لَيَالٍ وَثَمَانِيَةَ أَيَّامٍ حُسُومًا فَتَرَى الْقَوْمَ فِيهَا صَرْعَى كَأَنَّهُمْ أُعْجَازُ نَخْلٍ خَاوِيَةٍ ﴿٧﴾ فَهَلْ تَرَى
لَهُمْ مِّنْ بَاقِيَةٍ ﴿٨﴾ وَجَاءَ فِرْعَوْنُ وَمَنْ قَبْلَهُ وَالْمُؤْتَفِكَاتُ بِالْخَاطِئَةِ ﴿٩﴾ فَعَصَوْا رَسُولَ رَبِّهِمْ
فَأَخَذَهُمُ أَخَذَةً رَّابِيَةً ﴿١٠﴾ إِنَّا لَمَّا طَغَى الْمَاءُ حَمَلْنَاكُمْ فِي الْجَارِيَةِ ﴿١١﴾ لِنَجْعَلَهَا لَكُمْ
تَذَكُّرًا وَتَعْيَهَا أُنْذُنًا وَعَیَّةً ﴿١٢﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Часот неизбежен, (1) што е Часот неизбежен? (2) И дали ти знаеш што е Часот неизбежен? (3) Семуд и Ад Крајот на светот го негираа, (4) па Семуд е уништен со гласот страотен, (5) а Ад е уништен со ветер леден, силен. (6) Тој кому власта над нив, седум ноќи и осум дена последователни му ја препушти, па во нив, луѓе исполегнати како шупливи палмини стебла виде, (7) и дали виде некој од нив да остана? (8) А дојдоа фараонот, и тие пред него, и поради одвратните постапки на (жителите на) превртените населби, (9) и му беа непослушни на Пратеникот на Господарот свој, па Тој со жестока казна ги казни. (10) Ние, кога водата преплави сè, во бродот ве носевме, (11) за поука да ви го направиме и тоа од заборава да го сочува увото што помни. (12)“

Ел-Хакка (Часот неизбежен) е едно од имињата на Судниот ден, затоа што во овој ден неизбежно ќе се оствари Аллаховото ветување и закана. Токму поради тоа, Возвишениот Allah ја одликува вредноста и го подигнува значењето на овој ден - *Часот неизбежен*-, па Возвишениот вели: „**И дали ти знаеш што е Часот неизбежен?**“ Потоа Возвишениот изнесува примери за уништувањето на претходните народи кои го сметаа за лажен „*Часот неизбежен*“. Возвишениот вели: „**Па Семуд е уништен со гласот страотен**“ – во ајетот е употребен изразот Ет-тагије, којшто означува силен повик (звук) кој ги замолчи и силен потрес кој ги стави во мирување (ги направи неподвижни усмртувајќи ги). „**А Ад е уништен со ветер леден**“ – т.е. студен „силен“ – т.е. ветар кој жестоко виори, безмилосно пробивајќи ги нивните срца. „**Тој кому власта над нив му ја препушти**“ - Го потчини ветрот врз нив, предавајќи му ја власта во потполност врз луѓето, виорејќи со разорно дејство, како казна од страна на Возвишениот Allah, и тоа во временски интервал од: „**седум ноќи и осум дена последователни**“ – т.е. непрекинато, постојано со потполн интензитет, како неволја и несреќа која ги погоди. Како што вели Возвишениот во друг ајет: „**Во последователните (несреќни) денови**“ (Куран: Фусилет, 16) Се вели дека луѓето ваквите денови ги нарекуваат *أعجاز* „Ел-еаџаз“ при крајот на зимското доба. Овој израз луѓето како да го презедоа од зборовите на Возвишениот: „**Па во нив, луѓе исполегнати како шупливи палмини стебла виде**“ – Ибн-Абас р.а. толкувајќи го изразот: *خاوية* „Хавие“ (шупливи) вели: урнати, упропастени, т.е. ураганот кој ги погоди, кога некој од нив ќе го удреше, го удираше силно, паѓајќи го на главата толку силно што останувало мртво телото без глава, како последица на стравотниот удар. Оваа ситуација во ајетот е илустрирана со уривањето на палмините стебла кои останале без своите гранки. Во Двата Сахиha се наведува хадисот во којшто Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „*Јас сум потпомогнат со источен ветар, а Ад е уништен со западен ветар.*“ „**и дали виде некој од нив да остана?**“ – т.е. дали гледаш трага, барем еден од нив да преживеал или од оние кои им припаѓаат, напротив, изгинаа сите до последен, и Возвишениот Allah не им остави потомство. Потоа Возвишениот вели: „**А дојдоа фараонот, и тие пред него**“ – т.е. од претходните народи, кои беа пред него, кои беа слични на него. Зборовите на Возвишениот: *المؤتفكات* „Ел-мутефикат“ – тие се народите кои ги негираа Аллаховите пратеници. „*بالخاطئة*“ – „Бил-хатие“ – означува негирање на она што Возвишениот Allah го објавил. А според Муџахид: означува множина. Затоа Возвишениот вели: „**И му беа непослушни на**

Пратеникот на Господарот свој“ – означува категорија/вид, т.е. се однесува на секој кој ги негирал Аллаховите пратеници испратени до нив. Како што вели Возвишениот: „**Сите тие пратениците за лажни ги сметаа и казната Моја ја заслужија.**“ (Куран: Каф, 14) Кој ќе негира еден Пратеник, како да ги негирал сите. Како што вели Возвишениот: „**И народот на Нух ги сметаше Пратениците за лажни.**“ (Куран: Еш Шуара, 105) „**И Ад ги сметаше Пратениците за лажни.**“ (Куран: Еш Шуара, 123) „**И Семуд ги сметаше Пратениците за лажни.**“ (Куран: Еш Шуара, 141) Без сомнение, на секој пратеник му доаѓаше по еден Аллахов Пратеник. Затоа Возвишениот вели: „**И му беа непослушни на Пратеникот на Господарот свој, па Тој со жестока казна ги казни.**“ – т.е. голема, тешка и болна казна. Потоа Возвишениот вели: „**Ние, кога водата преплави сè**“ – т.е. кога нивото на водата се зголеми со Аллаховата дозвола, поради довата на Нух а.с., против својот народ, кога тие го негираа, му се спротивставија и обожаваа други божества, оставајќи го Возвишениот Allah, па Возвишениот Allah ја прими довата на Нух а.с., потопувајќи ги сите жители на земјата, освен оние кои што беа заедно со Нух а.с. на бродот. Со оглед на тоа, целото човештво води потекло од Нух а.с. и неговото поколение.

„**Во бродот ве носевме**“ – тоа е бродот кој пловеше по површината на водата.

„**За поука да ви го направиме**“ – т.е. ви оставивме примерок, од неговиот вид, како средство со кое ќе пловите по морските струења. „**И тоа од заборава да го сочува увото што помни**“ – т.е. ќе го сфати овој благодат и ќе го споменува увото коешто слуша и памти, кое настојува да разбере за Возвишениот Allah, користејќи се со она што го слушнало од Аллаховата книга.

فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ نَفْخَةٌ وَاحِدَةٌ ﴿١٣﴾ وَحُمِلَتِ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ فَدُكَّتَا دَكَّةً وَاحِدَةً ﴿١٤﴾ فَيَوْمَئِذٍ وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ﴿١٥﴾ وَانْشَقَّتِ السَّمَاءُ فَهِيَ يَوْمَئِذٍ وَاهِيَةٌ ﴿١٦﴾ وَالْمَلَكُ عَلَى أَرْجَائِهَا ۗ وَيَحْمِلُ عَرْشَ رَبِّكَ فَوْقَهُمْ يَوْمَئِذٍ ثَمَانِيَةٌ ﴿١٧﴾ يَوْمَئِذٍ تُعْرَضُونَ لَا تَخْفَى مِنْكُمْ خَافِيَةٌ ﴿١٨﴾

„А кога еднаш во рогот ќе се дувне, (13) па Земјата и планините ќе се понесат и од еден удар ќе се здробат, (14) тој ден Крајот на светот ќе се случи (15) и небото ќе распука – тогаш лабаво ќе биде. (13) И мелците на неговите краевии ќе стојат, а Аршот на Господарот твој, тој

ден, над нив осуммина ќе го држат. (13) Тој ден ќе бидете изложени, и ниту една ваша тајна нема скриена да остане. (18)“

Возвишениот нè известува за стравотиите на Судниот ден. Прва од тие стравоти е дувањето во рогот, кое дава ужасно потресувачки звук. Потоа следи дувањето на онесвестувањето, тоа е силен звук сличен на грмотевицата, кој ќе ги усмрти сите оние кои се на небесата и кои се на земјата, освен оние кои Возвишениот Аллах по своја волја ќе ги остави. Потоа следува дувањето (во рогот) за оживување и стоење пред Господарот на световите, Оној кој ги оживува и одново во живот ги враќа мртвите. Во овој ајет се потврдува дека дувањето во рогот е, всушност, само едно дување, затоа што нема сила која ќе ѝ се спротивстави на наредбата Аллахова, ниту нешто што ќе ја спречи ниту, пак, има потреба да се повторува ниту да се потврдува. Додека Ер-Раби е на ставот дека споменатото дување (во рогот) во ајетот се однесува на последното дување (дувањето за оживување на мртвите). Она што е очигледно според ајетот е во согласност со нашиот став, па и токму затоа Возвишениот овде вели: **„па Земјата и планините ќе се понесат и од еден удар ќе се здробат“** – т.е. планините ќе се растегнат како штавена кожа, а земјата ќе биде заменета со друга земја. **„тој ден Крајот на светот ќе се случи“** – т.е. ќе настапи Судниот ден. **„И небото ќе распака – тогаш лабаво ќе биде“** – како што Возвишениот вели: **„И небото ќе се отвори и многу порти ќе има“** (Куран: Ен Небе, 19) **„И мелеците на неговите краеве ќе стојат“** – الْمَلَائِكَةُ „Ел-Мелек“ е именка која означува вид, иако е спомнатата во еднина (Мелек), означува множина т.е. „Мелеците“ – коишто стојат на краевите од небото, т.е. на рабовите од небесата. Зборовите на Возвишениот: **„а Аршот на Господарот твој, тој ден, над нив осуммина ќе го држат“** – можеби овде се алудира на величествениот Арш (престол), или можеби се мисли на престол кој што ќе биде поставен на земјата во Судниот ден, поради конечниот суд и делење на правдата, сепак Аллах најдобро знае. Се пренесува од Ебу-Хатим со синцир на преносители кој се потпира на Џабир р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„Дозволено ми е да ви раскажам за мелек, којшто е еден од оние мелеци кои го носат Аршот (Аллаховиот престол). Растојанието помеѓу мекиот дел на неговото уво и неговиот врат изнесува седумстотини години птичјо летање.“* Веригата на преносители на овој хадис е добра, а самите преносители се веродостојни. Исто така, хадисот го бележи и Ебу-Давуд во поглавјето „Ес-Сунне“ од своето дело „Сунен“. Се пренесува од Ел-Абас ибн Абдул-Муталиб, Аллах да биде задоволен од него, дека рекол во

врска со носителите на Аллаховиот престол, тие се осум или повеќе. Додека од Сеид ибн Џубејр се пренесува дека рекол, тие се осум редови на мелеци, ова мислење го има и Ибн-Абас. Зборовите на Возвишениот: „**Тој ден ќе бидете изложени, и ниту една ваша тајна нема скриена да остане.**“ – т.е. ќе бидете изнесени пред Оној којшто ги знае тајните и скришните дошепнувања, на Кого ништо не му е скриено од вашите дела. Тој ја знае надворешноста, скриените мисли, и она што длабоко се крие во срцата и совеста. Затоа Возвишениот вели: „**И ниту една ваша тајна нема скриена да остане.**“ – Омер ибн ел-Хатаб р.а. рекол: „Пресметајте си себеси пред да ви биде пресметано, измерете се себеси пред да бидете измерени, затоа што ако се пресметате себеси денес, ќе ви биде олеснета пресметката утре, и украсете се себеси за денот на големото изложување пред Господарот на световите (денот во кој ќе бидат изложени поради судењето и испитувањето). „**И ниту една ваша тајна нема скриена да остане.**“

Пренесува имамот Ахмед со свој синџир на преносители кој се протега до Ебу-Муса, дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „*Луѓето ќе бидат изложени на Судниот ден во три ситуации; што се однесува на првите две изложувања, тие ќе бидат расправил, дискусии и изнесување на изговори, оправувања и извикувања, а што се однесува пак на третото изложување, тогаш ќе се разлетаат страниците (книгите) со направените дела до рацете на луѓето, на некој ќе ја земе својата книга со десната рака, а некој ќе ја земе со левата рака.*“

فَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ فَيَقُولُ هَذَا مَا أَرَأَيْتُمْ أَكْتُابِي ۚ ﴿١٩﴾ اِنِّي ظَنَنْتُ اَنْنِي مُلَاقٍ
حَسَابِي ۚ ﴿٢٠﴾ فَهُوَ فِي عَيْشَةٍ رَّاضِيَةٍ ﴿٢١﴾ فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ﴿٢٢﴾ قُطُوفُهَا
دَانِيَةٌ ﴿٢٣﴾ كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا اَسْلَفْتُمْ فِي الْاَيَّامِ الْخَالِيَةِ ﴿٢٤﴾

„Тој на кого книгата негова во десната рака негова ќе му се даде, ќе рече: „Еве ви, читајте ја книгата моја, (19) јас цврсто верував дека сметката моја ќе ја полагам.“ (20) И тој во животот ќе биде задоволен, (21) во ценетот висок, (22) чишто плодови на дофат на рака ќе бидат. (23), Јадете и пијте радосни, за тоа што во деновите минати го заработивте!“ (23)“

Возвишениот нè известува за радоста и среќата на оној кому книгата на неговите дела ќе му биде дадена во неговата десна рака. Таквиот човек, понесен од преголемата радост, ќе им вели на оние кои ќе ги среќава: „**Еве ви, читајте ја книгата моја**“ – т.е. земете и читајте ја мојата книга, тоа ќе им го рече, затоа што

ќе биде убеден дека во неа има исклучиво само добри дела, затоа што тој е еден од оние во кој Возвишениот Аллах лошите дела им ги претворил во добри дела. А што се однесува до значењето на изразот: *هَأْتُمْ* „Ха уму“ е синоним на изразот *هَأْتُمْ* ; што означува: „еве ви, еве го, земете.“ Во веродостоен хадис се пренесува дека Ибн-Омер р.а. бил запрашан за скришното дошепнување, па одговорил: Го слушнав Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. како вели: *„Возвишениот Аллах на Судниот ден ќе го приближи робот и ќе го прашува за сите направени гревови, дали ги потврдува, сè додека не види дека својот роб, скоро да е уништен. Тогаши Возвишениот Аллах ќе му рече: „Јас навистина ги покрив твоите гревови во дуњалукот, а денес ќе ти ги простам.“* *„Потоа ќе му биде дадена книгата на неговите добри дела, во неговата десна рака. А што се однесува до неверниците и дволичните, сведоците ќе речат: „Овие се оние кои изнесуваа лаги врз својот Господар, Аллаховото проклетство нека биде врз оние кои неправда нанесуваа.“*

Зборовите на Возвишениот: **„Јас цврсто верував дека сметката моја ќе ја полагам.“** – т.е. бев убеден уште на дуњалукот дека ова неизбежно ќе се случи. Како што вели Возвишениот: **„Кои се убедени дека ќе се сретнат со Господарот свој“** – и Возвишениот вели: **„И тој во животот ќе биде задоволен“** – т.е. исполнет. **„Во ценетот висок“** – ценет; чии палати ќе бидат високи, со прекрасни хурии (убавици), удобно сместени (во удобни живеалишта), и чие задоволство и радост никогаш не престануваат. Ебу-Хатим пренесува со свој синцир на преносители, којшто се потпира на Ебу-Умаме, дека рекол: *„Некој човек го прашал Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.: „Дали ценетските жители ќе се посетуваат помеѓу себе?“* - *„Да, на тој начин што тие што ќе бидат на повисоки степени ќе слегуваат кај тие што ќе бидат на пониски степени, па ќе ги поздравуваат давајќи им селам, а нема да можат тие на пониските степени да се качуваат кај тие што ќе бидат на повисоките степени, затоа што ќе им недостасуваат добри дела.“* – одговорил Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.“ Во веродостоен хадис се наведува: *„Дека ценетот се состои од сто степени, растојанието помеѓу секои два степени е исто колку и растојанието помеѓу земјата и небесата.“* Зборовите на Возвишениот: **„Чишто плодови на дофат на рака ќе бидат“** – Ел-Бера ибн Азиб, коментирајќи го овој ајет вели: *„Плодовите ќе им бидат толку блиску што ќе можат да ги досегнат, лежејќи на своите постели.“* Истиот став го имаат и други коментатори. Ед-Дија пренесува со свој синцир на преносители, кој се протега до Селман, а овој од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. дека рекол: *„Верникот ќе добие „Дозвола“ – на мостот Сират –, на*

која ќе пишува: „Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот! Ова е книга од Аллах, Силниот и Мудриот, за таа и таа личност, внесете ја во ценетот висок (раскошен и блескав), чишто плодови на дофат на рака ќе бидат.“ И зборовите на Возвишениот: **„Јадете и пијте радосни, за тоа што во деновите минати го заработивте!“** – т.е. овие зборови ќе им бидат искажани како почест за нив, благодарност, поклон и благодат. Во веродостоен хадис се пренесува од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. дека рекол: „*Правете добри дела, трудете се да бидете на правиот пат, (а доколку не успеете, барем) доближете се (до правиот пат, правејќи добри дела), и знајте дека никој од вас нема да влезе во ценетот со своите добри дела.*“ – Рекоа: „Зарем ни ти нема, о, Аллахов Пратенику?“ Одговорил с.а.в.с.: „Ниту јас, освен ако Возвишениот Аллах ме опфати со својата милост и добрина.“

وَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِشِمَالِهِ فَيَقُولُ يَا لَيْتَنِي لَمْ أُوتَ كِتَابِيهِ ﴿٢٥﴾ وَلَمْ أَدْرِ مَا حِسَابِيهِ ﴿٢٦﴾
 يَا لَيْتَهَا كَانَتِ الْقَاضِيَةَ ﴿٢٧﴾ مَا أَغْنَىٰ عَنِّي مَالِيهِ ۖ ﴿٢٨﴾ هَلَكَ عَنِّي سُلْطَانِيهِ ﴿٢٩﴾
 خُدُوهُ فَعُلُوهُ ﴿٣٠﴾ ثُمَّ الْجَحِيمَ صَلَّوهُ ﴿٣١﴾ ثُمَّ فِي سِلْسِلَةٍ ذَرْعُهَا سَبْعُونَ ذِرَاعًا فَاسْلُكُوهُ
 ﴿٣٢﴾ إِنَّهُ كَانَ لَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ ﴿٣٣﴾ وَلَا يَحْضُ عَلَىٰ طَعَامِ الْمِسْكِينِ ﴿٣٤﴾ فَلَيْسَ
 لَهُ الْيَوْمَ هَاهُنَا حَمِيمٌ ﴿٣٥﴾ وَلَا طَعَامٌ إِلَّا مِنْ غِسْلِينٍ ﴿٣٦﴾ لَا يَأْكُلُهُ إِلَّا الْخَاطِئُونَ ﴿٣٧﴾

„А тој на кого ќе му се даде книгата во левата рака негова ќе рече: „Камо среќа книгата моја да не ми е ни дадена (25) и да не ни дознаев за пресметката своја! (26) Камо среќа смртта да ме докрајчеше, (27) богатството мое не ми е од корист, (28) силата моја ја нема веќе!“ (29) „Зграпчете го и во окови оковајте го, (30) потоа во оган пржете го, (31) а потоа во синцири седумдесет лакти долги врзете го; (32) навистина тој во Големиот Аллах не веруваше (33) и да се нахрани гладниот не поттикнуваше; (34) затоа тој денес овде близок пријател нема (35) ниту друга храна освен помии, (36) кои само неверниците ќе ги јадат. (37)“

Возвишениот овде нè известува за состојбата на несреќните бедници, кога на некој од нив ќе му биде дадена книгата на неговите дела на Судниот ден во левата рака, тој жестоко каејќи се: **„ќе рече: „Камо среќа книгата моја да не ми е ни дадена и да не ни дознаев за пресметката своја! Камо среќа смртта да ме**

докрајчеше“ – Ед-Дахак вели: т.е. конечната смрт, по која не би имало живот за мене. „**Богатството мое не ми е од корист, силата моја ја нема веќе!**“ – т.е. моето богатство и мојата позиција нема да ме спасат од казната Аллахова и Неговата моќ, ќе бидам препуштен самиот на себе, немајќи никого, ниту заштитник ниту помошник. Тогаш Возвишениот Аллах ќе рече: „**Зграпчете го и во окови оковајте го, потоа во оган пржете го**“ – т.е. ќе им нареди на мелеците задолжени за казнување на цехенемлиите (ез-зеваније), да го земат од махшерските пространства, со сета цврстина и грубост, и да го оковаат, т.е. да му стават синцири околу вратот, а потоа да го свлечкаат и потопат во цехенемот. Зборовите на Возвишениот: „**А потоа во синцири седумдесет лакти долги врзете го**“ – Каб ел-Ахбар вели: „Секоја алка, од синцирот со кој ќе бидат оковани цехенемлиите, е со јачина на целокупното овосветско железо.“ Ибн-Абас р.а. коментирајќи го ајетот: „**врзете го**“ – вели: „Синцирот ќе им биде внесен од задницата, а ќе им излезе од устата, потоа ќе ги нанижат, како што се нижат скакулците на стап, кога се печат.“ Зборовите на Возвишениот: „**Навистина тој во Големиот Аллах не веруваше и да се нахрани гладниот не поттикнуваше**“ – т.е. не ги исполнуваше обврските кон Возвишениот Аллах со тоа што не му беше покорен и не го обожуваше, на Аллаховите созданија не им помагаше и обврските кон нив не ги исполнуваше. Аллаховото право врз своите робови е само него да го обожуваат, и апсолутно ништо друго како здружник, да не му припишуваат, а што се однесува до правата на луѓето помеѓу себе, е да бидат добротвори еден кон друг и да се потпомагаат во правење на добри дела и богобојазливост. Затоа Возвишениот Аллах наредува да се извршува намазот и да се дава зекатот. Дури и во последните мигови од својот живот, Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „*Намазот и оние кои се во ваша сопственост.*“ Зборовите на Возвишениот: „**Затоа тој денес овде близок пријател нема, ниту друга храна освен помии, кои само неверниците ќе ги јадат.**“ – т.е. денес тој нема кој да го избави од казната на Возвишениот Аллах, ниту *حَيِّمٌ* т.е. близок пријател, ниту некој заговорник, кој ќе биде сослушан, ниту пак храна за него ќе има, освен помии, а тоа е гнојот од цехенемските жители.

فَلَا أُقْسِمُ بِمَا تُبْصِرُونَ ﴿٣٨﴾ وَمَا لَا تُبْصِرُونَ ﴿٣٩﴾ إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ﴿٤٠﴾ وَمَا هُوَ
 بِقَوْلِ شَاعِرٍ قَلِيلًا مَّا تُوْمَنُونَ ﴿٤١﴾ وَلَا بِقَوْلِ كَاهِنٍ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ ﴿٤٢﴾ تَنْزِيلٌ
 مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٣﴾

„А Јас се колнам во тоа што го гледате (38) и во тоа што не го гледате, (39) Куранот навистина е говор објавен на благородниот Пратеник, (40) а не е говор на никаков поет – колку малку вие верувате! (41) и не се зборови на никаков гатач – колку малку вие размислувате! (42) Тој е Објава од Господарот на световите! (43)“

Возвишениот, обраќајќи им се на своите робови, им се заколнува во она што тие го гледаат во Неговите созданија од знаци кои ја докажуваат совршеноста на Неговите убави имиња, својства и атрибути, и им се заколнува во она што е сокриено од нив, во она што тие не можат да го видат од тајните Аллахови. Навистина, Куранот е Аллаховиот говор, Неговата објава (откровение) која му ја објавил на Својот Роб и Пратеник, којшто го избрал за да ја достави Аллаховата порака и да го исполни довереното (еманетот). Па Возвишениот вели: **„А Јас се колнам во тоа што го гледате и во тоа што не го гледате, Куранот навистина е говор објавен на благородниот Пратеник“** – односно на Мухамед с.а.в.с., Куранот е објавен на Пратеникот, с.а.в.с. за да го достави, затоа што примарната обврска на Пратеникот с.а.в.с. е да ја достави пораката на Оној којшто го испратил. **„А не е говор на никаков поет – колку малку вие верувате! и не се зборови на никаков гатач – колку малку вие размислувате!“** – пренесува имамот Ахмед со синцир на преносители, кој се протега до Омер Ибн-Хатаб дека рекол: *„Пред да го прифатам исламот, еден ден излегов со цел да се соочам и да му се спротивставам на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., меѓутоа тој веќе дошол пред мене во дворот на Кабата, па застанав позади него. Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. почна да го учи поглавјето ‚Неизбежен Час‘, а јас бев воодушевен од компактноста и совршеноста на Куранот, па си реков овој човек сигурно е поет, како што велат Курејшиите. Тогаш Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. го проучи следниот ајет: ‚Куранот навистина е говор објавен на благородниот Пратеник, а не е говор на никаков поет – колку малку вие верувате!‘ – продолжува Омер р.а. да раскажува и вели: ‚Си реков себеси, овој мора да е гатач‘, тогаш Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. проучи: ‚И не се зборови на никаков гатач – колку малку вие размислувате! Тој е Објава од Господарот на световите! А да изнесуваше тој какви било зборови против Нас, Ние со десницата би го зграпчиле, а потоа главната вена би му ја пресекле, и никој меѓу вас не би можел од тоа да го одбрани.‘ – проучи до крајот на ова поглавје. Вели Омер р.а.: ‚Исламот се разгори длабоко во моето срце по оваа случка.‘“* Ова

случка беше една од клучните влијателни причини за упатувањето на Омер р.а. во исламот, како што тоа поопширно го појаснивме во неговата биографија. Благодарноста и Благодаратта му припаѓаат единствено на Аллах.

وَلَوْ تَقَوَّلَ عَلَيْنَا بَعْضَ الْأَقَاوِيلِ ﴿٤٤﴾ لَأَخَذْنَا مِنْهُ بِالْيَمِينِ ﴿٤٥﴾ ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ
الْوَتِينَ ﴿٤٦﴾ فَمَا مِنْكُمْ مِّنْ أَحَدٍ عَنْهُ حَاجِزِينَ ﴿٤٧﴾ وَإِنَّهُ لَتَذَكِيرٌ لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٤٨﴾ وَإِنَّا
لَنَعْلَمُ أَنَّ مِنْكُمْ مُّكَذِّبِينَ ﴿٤٩﴾ وَإِنَّهُ لَحَسْرَةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٥٠﴾ وَإِنَّهُ لَحَقُّ
الْيَقِينِ ﴿٥١﴾ فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿٥٢﴾

„А да изнесуваше тој какви било зборови против Нас, (44) Ние со десницата би го зграпчиле, (45) а потоа главната вена би му ја пресекле, (46) и никој меѓу вас не би можел од тоа да го одбрани. (47) Навистина Куранот е поука за богобојазливите, (48) а Ние сигурно знаеме дека некои од вас нема во него да веруваат. (49) И тој навистина ќе биде причина за пропаст на неверниците, (50) а тој навистина е неприкосновена вистина. (51) Затоа ти слави го името на Господарот свој, Величествениот! (52)“

Возвишениот вели: „А да изнесуваше тој какви било зборови против Нас“ – т.е. Мухамед с.а.в.с. да би било како што некои тврдат, дека нешто излажал во врска со Нас, со тоа што додал или скратил нешто во Аллаховата објава, или нешто рекол од себеси, а го припишува на Нас, - а сигурно дека не е така –, ние тешката казна ќе му ја забрзавме. Токму затоа Возвишениот вели: „Ние со десницата би го зграпчиле“ – би го казнили со десницата, затоа што таа е пожестоката при лутината на зграпчувањето. „А потоа главната вена би му ја пре-секле“-ајетот се однесува на срцевата артерија, која директно е поврзана со срцето. Возвишениот вели: „И никој меѓу вас не би можел од тоа да го одбрани“ – т.е. никој од вас не би можел да постави препрека помеѓу Нас и него. Напротив, Тој е искрен, доверлив, чесен и разумен, затоа што Возвишениот Аллах го потврдува она што го доставил, и пренел од Него, потпомагајќи го со јасни чуда (муџизи). Потоа Возвишениот вели: „Навистина тој (Куранот) е поука за богобојазливите“ – се мисли на Куранот, како што Возвишениот вели: „Кажи: ,Тој е упатство и лек за верниците. А тие што не сакаат да веруваат – и глуви и слепи се!““ (Куран: Фусилет, 44) Потоа Возвишениот вели: „а Ние сигурно знаеме дека

некои од вас нема во него да веруваат“ – т.е. и покрај целото образложение и јаснотијата на Куранот, ќе има од вас и такви кои ќе го порекнуваат Куранот. Потоа Возвишениот вели: **„И тој навистина ќе биде причина за пропаст на неверниците“** – т.е. Куранот и верувањето во него, е навистина тага за неверниците. **„а тој навистина е неприкосновена вистина“** – т.е. тој е известување кое претставува веродостојна вистина, во која нема сомнеж. Потоа Возвишениот вели: **„Затоа ти слави го името на Господарот свој, Величествениот!“** – т.е. слави го Оној Кој го објави овој благороден величествен Куран.

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ел Хакка“.

Благодарноста и благодарта Му припаѓаат само на Возвишениот Аллах.

70. Поглавје – „Ел-Меариц“ (Степени)

Објавено во Мека, има 44 ајети.

Објавено по поглавјето Ел Хакка.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سَأَلَ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَاقِعٍ ﴿١﴾ لِلْكَافِرِينَ لَيْسَ لَهُ دَافِعٌ ﴿٢﴾ مِّنَ اللَّهِ ذِي الْمَعَارِجِ ﴿٣﴾ تَعْرُجُ
الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ ﴿٤﴾ فَأَصْبِرْ صَبْرًا
جَمِيلًا ﴿٥﴾ إِنَّهُمْ يَرَوْنَهُ بَعِيدًا ﴿٦﴾ وَنَرَاهُ قَرِيبًا ﴿٧﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Некој запраша за казната којашто ќе им се случи (1) на неверниците – никој не може да го спречи (2) Аллах, Господарот на возвишеноста и степените, тоа да не го стори. (3) Кон Него се качуваат мелеците и Џибрил во денот кој трае педесет илјади години. (4) Ти стрпи се со пријатна трпеливост. (5) Тие мислат дека нема да се случи, (6) а Ние знаеме дека сигурно ќе се случи. (7)“

„Некој запраша за казната којашто ќе им се случи“ – значењето на овој ајет би гласело: Некој избрзал, со барањето на казната којашто ќе им се случи, како што Возвишениот вели: „Тие бараат од тебе казната што побрзо да ги стигне, а Аллах нема да го изневери ветувањето Свое“ (Куран: Ел-Хаџ, 47) – т.е. казната Аллахова неизбежно ќе се случи. Тоа е прашањето на неверниците за казната Аллахова која неминовно ќе се изврши врз нив. Зборовите на Возвишениот: „којашто ќе им се случи на неверниците“ – т.е. веќе подготвена за неверниците.

„Никој не може да го спречи“ – Ако Возвишениот Аллах посака таа казна да се случи, никој не може да ја спречи. Затоа Возвишениот вели: „Аллах, Господарот на возвишеноста и степените“ – т.е. Господар на величественоста и небеските степени. Муџахид вели: „Степените на небеста.“ Зборовите на Возвишениот: „Кон

Него се качуваат мелеците и Џибрил“ – Катаде вели: изразот „Та’руцу“ има исто значење со „Тес’аду“, а тоа е качување и воздигнување. Додека الرَّوح „Ер-Рух“ можно е да се однесува на Џибрил а.с.. Овој вид на изразување во арапската граматика претставува придавање на посебно прецизираното (Џибрил), над општоспоменатото (мелеците). Зборовите на Возвишениот: **„Во денот кој трае педесет илјади години“** – се вели дека всушност тоа претставува растојанието помеѓу седумте небеса и седмиот степен на земјата. Пренесува Ибн ебу-Хатим од Ибн-Абас дека рекол: „Неговата власт опфаќа сè, од најниските степени на земјата до највисоките степени на небесата, а тоа изнесува педесет илјади години.“ Според друг став, се вели дека ајетот се однесува на Судниот ден. Овој став се пренесува од Ибн-Абас р.а. којшто коментирајќи го ајетот: **„Кон Него се качуваат мелеците и Џибрил во денот кој трае педесет илјади години“** – рекол: тоа е Судниот ден, а синцирот на преносители, на ова предание е веродостоен.

Во овој контекст се пренесуваат некои хадиси, помеѓу кои се и следните:

Имамот Ахмед пренесува од Ебу-Хурејре р.а. дека го слушнал Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. како рекол: *„ Кој поседува камили, а не го дава пропишаниот зекат за нив, во време на неџде и рисле...‘; – на го запрашавме: „Што значи неџде и рисле?“ – Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. одговори: „Во тешка ситуација и во изобилство, на кој нема да го дава хакот на тие камили (зекатот), на Судниот ден ќе дојдат тие камили како најнахранети што биле и во најголем број што биле и најдебели и најненаситени, а тој ќе биде соборен на рамно земјиште и сите тие камили ќе поминуваат преку него, газејќи го со своите копита, сè до последната. Поттоа, повторно ќе се враќа првата и сè така ќе го прегазуваат во денот кој ќе трае педесет илјади години, сè додека Возвишениот Аллах не пресуди помеѓу луѓето, а тогаш секој ќе си го види своето место...‘* Натаму ги спомна кравите и овците кои ќе го прегазуваат со своите копита, доколку не го дава зекатот за нив.“ Имамот Ахмед пренесува од Ебу-Хурејре р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„Нема ниту еден сопственик на богатство (благо) којшто не го дава зекатот за тоа богатство а Аллах да не го претвори тоа богатство во плочи усвитени на џехенемскиот оган, со коишто ќе му биде пеглано (жигосано) неговото чело, страните и грбот, сè додека Возвишениот Аллах не пресуди помеѓу своите робови во денот којшто ќе трае педесет илјади години според вашето пресметување на времето. Поттоа ќе му биде покажан патот; или кон ценетот, или кон џехенемот...“* – во продолжение се наведува остатокот од хадисот во врска со овците и камилите, како

што го спомнавме претходно, а се додава и следното: „Коњите му припаѓаат на тројца; за некого се како награда, за некого претставуваат штит, додека за некого тежок товар...“ – (се до крајот на хадисот).

Овој хадис Муслим го пренесува целосно, издвојувајќи се од Бухари, а го пренесува од Сухејл, којшто пренесува од својот татко а тој од Ебу-Хурејре р.а..

Целта на наведувањето на овој хадис токму овде е говорот на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. каде што вели: „Сè додека Возвишениот Аллах не пресуди помеѓу своите робови, во денот којшто ќе трае педесет илјади години.“ Ова е аргумент за оние коишто се на ставот дека горенаведениот ајет се однесува на Судниот ден. Зборовите на Возвишениот: „**Ти стрпи се со пријатна трпеливост**“ – т.е. стрпи се, о, Мухамед с.а.в.с. на тоа што твојот народ те смета за лажливец, и тоа што забрзано ја бара казната Аллахова, затоа што е убеден дека е невозможно таа да се оствари. Слично со ајетот, во којшто Возвишениот вели: „**Го избрзуваат тие што не веруваат во него, а оние кои веруваат, поради него стравуваат и знаат дека е вистина**“ (Куран: Еш Шура, 9) Затоа Возвишениот вели: „**Тие мислат дека нема да се случи**“ – т.е. остварувањето на казната и Судниот ден, коишто неверниците ги гледаат како предалечни, односно дека нивното случување е невозможно. „**А Ние знаеме дека сигурно ќе се случи**“ – т.е. верниците веруваат дека неговото остварување е блиску, иако неговото време, кога ќе се случи, не го знае никој друг освен Возвишениот Аллах. Тој час на случување е блиску, и неизбежно ќе се оствари.

يَوْمَ تَكُونُ السَّمَاءُ كَالْمُهْلِ ﴿٨﴾ وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ ﴿٩﴾ وَلَا يَسْأَلُ حَمِيمٌ حَمِيمًا ﴿١٠﴾
يُصْرُونَهُمْ ۚ يَوْمَ الْمُجْرِمِ لَوْ يَفْتَدِي مِنْ عَذَابِ يَوْمئِذٍ بِنَيْبِهِ ﴿١١﴾ وَصَاحِبَتِهِ وَأَخِيهِ ﴿١٢﴾
وَفَصِيلَتِهِ الَّتِي تُؤْوِيهِ ﴿١٣﴾ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ يُنْجِيهِ ﴿١٤﴾ كَلَّا ۚ إِنَّهَا لَظَىٰ ﴿١٥﴾
نَزَّاعَةً لِّلشَّوَىٰ ﴿١٦﴾ تَدْعُو مَنْ أَدْبَرَ وَتَوَلَّىٰ ﴿١٧﴾ وَجَمَعَ فَأَوْعَىٰ ﴿١٨﴾

„оној Ден кога небото ќе биде како талог од масло, (8) а планините како искубана волна, (9) кога пријателот нема пријателот свој ништо да го праша, (10) иако едни со други ќе се видат. Злосторникот едвај би дочекал од страдањето на тој Ден да се искупи со синовите свои, (11) и со жената своја, и со братот свој, (12) и со семејството свое што го штитеше, (13) и со сите останати на Земјата – само за да се избави. (14) Никогаш! Тој (пеколот), само распламтен ќе биде (15) кој рацете

и нозете ќе ги корне, (16) ќе го повикува тој што главата ја вртел и избегнувал (17) и натрупувал и сокривал. (18)“

Возвишениот вели дека казната ќе ги стигне неверниците: „**оној Ден кога небото ќе биде како талог од масло, а планините како искубана волна, кога пријателот нема пријателот свој ништо да го праша, иако едни со други ќе се видат**“ – т.е. блискиот роднина нема да го праша својот ближен за неговата состојба, иако ќе го гледа дека се наоѓа во најлоша ситуација, затоа што ќе биде прекупиран со самиот себеси, а останатите нема да го интересираат. Ќе бегаат едни од други, како што вели Возвишениот во друг ајет: „**на Денот кога човекот од братот свој ќе избега и од мајката своја и од таткото свој и од сопругата своја и од синовите свои, тој Ден секој човек само за себеси ќе се грижи.**“ (Куран: Абесе, 34-37) И зборовите на Возвишениот: „**Злосторникот едвај би дочекал од страдањето на тој Ден да се искупи со синовите свои, и со жената своја, и со братот свој, и со семејството свое што го штитеше, и со сите останати на Земјата – само за да се избави. Никога!**“ – т.е. нема да му биде прифатена откупнината, па макар и да даде сè што е на земјата, и уште толку злато, или да го даде своето дете како откупнина и целото богатство, пак нема да му биде примено. Сето тоа ќе го посака кога ќе ги здогледа стравотиите на Судниот ден, меѓутоа нема да му биде прифатено. „**И со семејството свое што го штитеше**“ – Своето племе и роднини. Зборовите на Возвишениот: „**Никога! Тој (пеколот), само распламен ќе биде**“ – ќе се одржува интензитетот, жестокоста на огнот. „**Кој рацете и нозете ќе ги корне**“ – ќе ја корне кожата од главата, месото ќе го раздвојува од коските, ќе ги корне рацете нозете и лицето. Господару наш, ние се приклонуваме кон твоето простување од твојата казна.

Зборовите на Возвишениот: „**ќе го повикува тој што главата ја вртел и избегнувал и натрупувал и сокривал.**“ – огнот ќе ги повика на Судниот ден оние кои во дуњалукот работеле дела за во цехенмот, со јасно говорлив јазик, а потоа ќе ги проголта, издвојувајќи ги од останатите на махшерот (место каде што ќе биде собрано целото човештво), како што птицата ги проголта зрната. Затоа што тие, како што ни опишува Возвишениот, беа од оние коишто ги вртеа своите глави и избегнуваа, т.е. со своите срца го негираа Судниот ден и казната, и со своите органи не правеа добри дела (како Подготовка за Судниот ден). „**И натрупувал и сокривал.**“ – т.е. натрупувал имот, цврсто врзувајќи го во кеси-

ња, и не го испочитувал правото Аллахово во тоа богатство (хакот на тоа богатство), значи не го давал зекатот и добротворните милостини (садаката). Во еден хадис се вели: „Немој да сокриваш, па и Возвишениот Аллах да сокрие од тебе.“ Абдулах ибн Укејм никогаш своето кесе со пари не го заврзувал, велејќи: „Го слушнав Аллаховиот говор, како вели: **И натрупувал и сокривал.**“

إِنَّ الْإِنْسَانَ خُلِقَ هَلُوعًا ﴿١٩﴾ إِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ جَزُوعًا ﴿٢٠﴾ وَإِذَا مَسَّهُ الْخَيْرُ مَنُوعًا ﴿٢١﴾ إِلَّا الْمُصَلِّينَ ﴿٢٢﴾ الَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ دَائِمُونَ ﴿٢٣﴾ وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَّعْلُومٌ ﴿٢٤﴾ لِلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ﴿٢٥﴾ وَالَّذِينَ يُصَلُّونَ بِيَوْمِ الدِّينِ ﴿٢٦﴾ وَالَّذِينَ هُمْ مِّنْ عَذَابِ رَبِّهِمْ مُّشْفِقُونَ ﴿٢٧﴾ إِنَّ عَذَابَ رَبِّهِمْ غَيْرُ مَأْمُونٍ ﴿٢٨﴾ وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ ﴿٢٩﴾ إِلَّا عَلَىٰ أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ ﴿٣٠﴾ فَمَنْ ابْتَغَىٰ وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ ﴿٣١﴾ وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ ﴿٣٢﴾ وَالَّذِينَ هُمْ بِشَهَادَاتِهِمْ قَائِمُونَ ﴿٣٣﴾ وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿٣٤﴾ أُولَٰئِكَ فِي جَنَّاتٍ مُّكْرَمُونَ ﴿٣٥﴾

„Човекот, навистина, е создаден лаком: (19) кога ќе го снајде неволја – очаен е, (20) а кога ќе го снајде благосостојба – себичен е, (21) освен клањачите, (22) коишто во своите намази се истрајни, (23) и тие во чишто имоти ќе има одреден дел (24) за тој што проси и за тој што не проси, (25) и тие што во Судниот ден ќе веруваат, (26) и тие што од казната на Господарот свој ќе стравуваат, (27) а од казната на Господарот свој никој не е сигурен, (28) и тие што своите срамни места ќе ги чуваат (29) освен од жените свои или од оние што се во нивна сопственост – тие, навистина, прекор не заслужуваат (30) а тие што бараат вон тоа, тие паѓаат во грев, (31) и тие што доверените аманети ќе ги чуваат и обврските свои ќе ги исполнуваат, (32) и тие што сведочењата свои ќе ги извршуваат, (33) и тие што намазите свои ревносно ќе ги извршуваат, (34) тие во ценетските градини ќе бидат почестени. (35)“

Возвишениот нè известува за човековото битие и природата на неговото создавање, неговите недостатоци и лоши карактерни особини: „Човекот, навистина, е создаден лаком“ - а потоа објаснува со следниот ајет: „кога ќе го снајде неволја – очаен е“ – скоро да му се откине срцето од преголемиот страв,

и ја губи надежта од секоја добрина. **„А кога ќе го снајде благосостојба – себичен е“** – кога ќе се збогати, станува скржав и не го дава Аллаховото право, коешто му припаѓа на Неговите робови. Пренесува Ахмед од Ебу-Хурејре р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „*Најлошите карактеристики, коишто ги поседува човекот се алчноста – испреплетена со тага (доколку нешто даде) и претераниот страв.*“ (хадисот го бележи Ебу-Давуд). Потоа Возвишениот вели: **„освен клањачите, коишто во своите намази се истрајни“** – т.е. оние коишто внимаваат на точно определеното време за извршување на намазот, исполнувајќи ги строгите одредби на намазот (ваџибите), тие се смирени и понизни во својот намаз. Во ајетот се употребува изразот *دَائِمُونَ* „даимун“, којшто асоцира на синтагмата *الماء الدائم* „ел-мауд-даим“, којашто означува вода која мирува, која не тече. Ова алудира на должноста да бидеме смирени и понизни во намазот, затоа што тој што не е смирен и покаен при извршувањето на руку и сеџде – при спуштањето и исправувањето – не се смета од оние коишто Возвишениот ги пофалува во ајетот како „даимун“.

Зборовите на Возвишениот: **„и тие во чишто имоти ќе има одреден дел за тој што проси и за тој што не проси“** – т.е. во нивните богатства има прецизно утврден дел кој му припаѓа на оние коишто имаат потреба. **„И тие што во Судниот ден ќе веруваат“** – т.е. цврсто се убедени во денот на враќањето кај својот Господар, денот на пресметката и денот во кој ќе бидат наградени соодветно на своите дела. Тие прават дела со кои се надеваат на наградата и стравуваат од казната. Токму поради тоа Возвишениот вели: **„и тие што од казната на Господарот свој ќе стравуваат“** – т.е. ќе бидат исплашени, загрижени. **„а од казната на Господарот свој никој не е сигурен“** – т.е. нема да бидат сигурни, освен оние коишто ги извршувале Аллаховите наредби. Зборовите на Возвишениот: **„и тие што своите срамни места ќе ги чуваат“** – т.е. ги чуваат од харамот. **„Освен од жените свои или од оние што се во нивна сопственост“** – т.е. робинките. **„Тие, навистина, прекор не заслужуваат, а тие што бараат вон тоа, тие паѓаат во грев“** – претходно го спменаваме коментарот на овој ајет во поглавјето „Ел-Муминун“⁶⁷. Зборовите на Возвишениот: **„и тие што доверените аманети ќе ги чуваат и обврските свои ќе ги исполнуваат“** – т.е. ако нешто им се довери, тие тоа не го изневеруваат, а кога нешто ќе ветат, тоа го

⁶⁷ Од ајет: 1-10

исполнуваат. Овие особини ги поседуваат верниците, додека спротивните својства ги поседуваат дволичните. Како што се наведува во Веродостојниот хадис: „Постојат три знаци според кои се препознава дволичниот; кога зборува лаже, кога ветува измамува, а кога нешто ќе му се довери, изневерува.“ Во друго предание стои: „Кога зборува лаже, кога за нешто се обврзува изневерува, а кога се расправа ги преминува сите граници“ Зборовите на Возвишениот: „и тие што сведочењата свои ќе ги извршуваат“ – т.е. ги паметат во својата оргинална форма, без нешто да додаваат, ниту нешто да одземаат и не ги кријат. „И не сокривајте го сведочењето, бидејќи срцето на тој што ќе го ускрати, ќе биде грешно!“ (Куран: Ел Бекара, 283) Потоа Возвишениот вели : „и тие што намазите свои ревносно ќе ги извршуваат“ – т.е. во точно одреденото време, внимателно исполнувајќи ги сите рукнови, ваџиби и мустехаби на намазот. Возвишениот Господар, (појаснувајќи ги особините на верниците коишто ќе бидат почестени во џенетските градини), Својот говор го започнува со спомнување на намазот и исто така со намазот го завршува, што алудира на битноста на намазот, и нашата должност, да му посветиме посебно внимание на намазот, истакнувајќи и потенцирајќи ја високата почестена позиција на намазот и неговата величественост. „Тие во џенетските градини ќе бидат почестени“ – со разновидни уживања и радости.

فَمَالِ الَّذِينَ كَفَرُوا قِبَلَكَ مُهْطِعِينَ ﴿٣٦﴾ عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ عِزِينَ ﴿٣٧﴾ أَيَطْمَعُ كُلُّ امْرِئٍ مِّنْهُمْ أَنْ يُدْخَلَ جَنَّةَ نَعِيمٍ ﴿٣٨﴾ كَلَّا ۚ إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِّمَّا يَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾ فَلَا أُقْسِمُ بِرَبِّ الْمَشَارِقِ وَالْمَغَارِبِ إِنَّا لَقَادِرُونَ ﴿٤٠﴾ عَلَىٰ أَنْ نُبَدِّلَ خَيْرًا مِّنْهُمْ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوقِينَ ﴿٤١﴾ فَذَرَهُمْ يَحْضُوا وَيَلْعَبُونَ حَتَّىٰ يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي يُوعَدُونَ ﴿٤٢﴾ يَوْمَ يُخْرِجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ سِرَاعًا كَانَهُمْ إِلَىٰ نُصْبٍ يُؤْفَسُونَ ﴿٤٣﴾ خَاشِعَةً أَبْصَارُهُمْ تَرْهَقُهُمْ ذُلَّةٌ ۚ ذَٰلِكَ الْيَوْمُ الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿٤٤﴾

„Што им е на тие околу тебе коишто не веруваат па брзаат, (36) оддесно и одлево, во групи?! (37) Како секој од нив тежнее во џенетот на уживањето да влезе? (38) Никогаш! Ние ги создаваме, од тоа што тие го знаат! (39) И Јас се колнам во Господарот на истоците и западите дека можеме (40) со подобри од нив да ги замениме и никој во тоа не

може да Нè спречи. (41) Затоа остави ги нека се задлабочуваат во безделништвото и нека се забавуваат додека Денот кој им се ветува не го дочекаат, (42) Денот во кој забрзано, како да брзаат кон идолите, од гробовите ќе излегуваат, (43) со спуштени погледи и потиштени од понижување. Тоа ќе биде оној Ден којшто им беше ветуван! (44)“

Возвишениот Аллах ги укорува неверниците коишто се одделија од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., разединувајќи се во повеќе групации, и покрај тоа што живееја во негово време и го гледаа со своите очи, а беа сведоци на многубројните јасно видливи чуда (муџизи) со коишто Возвишениот Аллах го потпомогна. Па Возвишениот вели: „Што им е на тие околу тебе коишто не веруваат па брзаат“ – т.е. се оддалечуваат од тебе со голема брзина. „Оддесно и одлево, во групи?!“ – се оддалечуваат од тебе, разединети на десната и левата страна говорат: „Што кажува овој човек?“ Се пренесува од Џабир ибн Семура: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. влегол меѓу нив, а тие биле собрани во повеќе халки-кругови, па рекол: „Што е ова, ве гледам сте се раитркале?“ т.е. разединати во повеќе халки-групи. (хадисот го бележи Ахмед, Муслим, Ебу-Давуд и други). Зборовите на Возвишениот: „Како секој од нив тежнее во џенетот на уживањето да влезе? Никогаш!“ – т.е. Зарем тежнеат овие коишто се наоѓаат во таква ситуација – бегаат од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. и ја одбегнуваат вистината – да влезат во џенетските уживања...?! Никогаш! Напротив, нивното живеалиште џехенмот ќе биде. Потоа Возвишениот вели, потврдувајќи дека навистина ќе се оствари денот во којшто сите ќе се вратиме кај Него и казната ќе се изврши врз оние коишто го негираа и сметаа дека е невозможно да се случи тој ден и таа казна да ги снајде. Се аргументира со нивното прво создавање од ништо кога не постоеја, па повторното создавање, односно оживувањето по смртта е многу полесно отколку првото создавање, коешто и самите тие го признаваат. Па вели Возвишениот: „Ние ги создаваме, од тоа што тие го знаат!“ – т.е. од слаба сперма. Како што Возвишениот вели: „Зарем од незначителна течност не ве создаваме“ (Куран:Ел Мурселат, 20). Потоа Возвишениот вели: „И Јас се колнам во Господарот на истоците и западите“ – т.е. во Создателот на небесата, земјата и ѕвездите коишто се појавуваат на истокот, а се губат (од видикот) на западот. Суштината на овој говор се сведува на тоа дека оживувањето, собирањето на луѓето на Судниот ден и полагањето на сметка пред Возвишениот Аллах е неизбежно, односно вашето порекнување нема да го спречи неговото оствару-

вање. Токму поради тоа, на самиот почеток од заклетвата се истакнува ۞ за негација, со коешто се потенцира дека заклетвата е за негирање на нивните тврдења, т.е. не е ситуацијата како што вие тврдите: „**И Јас се колнам**“⁶⁸ – тие и претходно беа сведоци на Аллаховата апсолутна, огромна моќ, што алудира и дава до знаење дека настапувањето на Судниот ден е уште полесно за Возвишениот Allah да го оствари и реализира. Токму затоа и Возвишениот вели: „**Создавањето на небесата и Земјата е сигурно поголемо отколку создавањето на човековиот род, но повеќето луѓе не знаат.**“ (Куран: Ел Мумин 57)

Исто така Возвишениот вели: „**Зарем Тој што ги создаде небесата и Земјата не е способен да создаде на нив слични? Да, способен е, Тој создава сè и Тој е Сознајниот; и навистина Неговата наредба, кога сака нешто е само за тоа да каже: ‚Биди‘ – и тоа бидува.**“ (Куран: Јасин, 81-82), додека овде Возвишениот вели: „**И Јас се колнам во Господарот на истоците и западите дека можеме со подобри од нив да ги замениме**“ – т.е. на Судниот ден ние повторно ќе ги створиме со уште подобри тела од сегашните. „**И никој во тоа не може да Нè спречи**“ – т.е. никој во тоа не може да Нè направи немоќни. Како што Возвишениот вели: „**Зарем човекот мисли дека нема никогаш да ги собереме коските негови? Напротив, Ние можеме повторно да ги создадеме и врвовите на неговите прсти.**“ Потоа Возвишениот вели: „**Затоа остави ги**“ – т.е. о, Мухамед, „**нека се зад-лабочуваат во безделништвото и нека се забавуваат**“ – т.е. пушти ги во нивното негирање, неверување и претераното упорно спротивставување. „**Додека Денот кој им се ветува не го дочекаат**“ – т.е. ќе ги дознаат последиците од тоа и ќе ја вкусат одговорноста на својата вина (ќе ја вкусат подготвената казна). „**Денот во кој забрзано, како да брзаат кон идолите, од гробовите ќе излегуваат**“ – т.е. ќе стануваат од своите гробови, кога Возвишениот Господар ќе ги повика кон местото каде што ќе полагаат сметка и тоа ќе стануваат со голема брзина, како што брзаа кон своите идоли и споменици кои ги обожуваа. Тоа значи ќе брзаат кон местото на полагање на сметката, како што брзо итаа кон своите идоли на дуњалукот, натпреварувајќи се кој прв ќе ги допре тие споменици (кои ги обожуваа). Овој став се пренесува од Муцахид и други исламски научници. Зборовите на Возвишениот: „**со спуштени погледи**“

⁶⁸ Велам: т.е. ги негирам нивните тврдења - дека нема да има оживување, нема да бидат собрани на Судниот и нема да има полагање на сметка пред Возвишенио Allah - со негацијата ۞ ... а потоа се колнам. И сите заклетви пред кои е употребено ۞, тоа е за негација на неверничите тврдења... а потоа се заколнува...

– гледајќи пред себе. **„И потиштени од понижување“** – како возврат за она што во дуњалучкиот живот горделиво ја одбиваа покорноста кон Возвишениот Аллах. **„Тоа ќе биде оној Ден којшто им беше ветуван!“**

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ел-Меариџ“.

Благодарноста, благодаратта и секоја заслуга Му припаѓаат само на Возвишениот Аллах.

71. Поглавје – „Нух“ (Нух)

Објавено во Мека, има 28 ајети.
Објавено по поглавјето Ен-Нахл.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ أَنْ أَنْذِرْ قَوْمَكَ مِن قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١﴾ قَالَ يَا قَوْمِ
إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٢﴾ أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ وَأَطِيعُوا أَمْرًا يَغْفِرْ لَكُمْ مِّن ذُنُوبِكُمْ
وَيُؤَخِّرْكُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ۚ إِنَّ أَجَلَ اللَّهِ إِذَا جَاءَ لَا يُؤَخَّرُ ۗ لَوْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٤﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Ние го испративме Нух до неговиот народ: ,Опомени го народот свој пред да го стигне болна казна!‘ (1) ,О, народе мој,‘ – говореше тој – ,јас сум ви навистина јасен опоменувач! (2) Аллах обожувајте Го и од Него плашете се и мене послушни бидете ми. (3) Тој гревовите ваши ќе ви ги прости и во живот до одредениот час ќе ве остави, а кога Аллаховиот одреден час ќе дојде, да знаете дека навистина нема да се одложи. (4)“

Возвишениот нè известува за Нух а.с., дека го испратил до својот народ, наредувајќи му да ги опомене на Аллаховата казна пред таа да ги снајде, па доколку се покаат и вратат на вистинскиот пат, Возвишениот Аллах ќе ги поштеди од таа казна. Токму затоа Возвишениот вели: „Опомени го народот свој пред да го стигне болна казна! ,О, народе мој,‘ – говореше тој – ,јас сум ви навистина јасен опоменувач!“ – т.е. објасни ја таа опомена да биде очевидна и јасна. „Аллах обожувајте Го и од Него плашете се“ – напуштете ги Неговите забрани. „и мене послушни бидете ми“ – во она што ви го наредувам и забранувам. „Тој гревовите ваши ќе ви ги прости“ – т.е. доколку го извршувате она што ви го наредувам и искрено верувате во моето пратеништво со кое сум испратен до вас,

Возвишениот Аллах ќе ви ги прости вашите гревови. „И во живот до одредениот час ќе ве остави“ – т.е. ќе ви го продолжи животот⁶⁹, и казната ќе ја отстрани од вас. Зборовите на Возвишениот: „А кога Аллаховиот одреден час ќе дојде, да знаете дека навистина нема да се одложи.“ – т.е. побрзајте со покорноста кон Возвишениот Аллах пред да се спушти врз вас Неговата лутина (пред да ве погоди елементарната несреќа), која никој не може да ја одмине ниту да ја спречи. Затоа што Возвишениот Аллах е Величествениот, Кој сите нешта ги потчинува на својата волја и Тој е Силен – на Кого му се покоруваат сите созданија.

قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِي لَيْلًا وَنَهَارًا ﴿٥﴾ فَلَمْ يَزِدْهُمْ دُعَائِي إِلَّا فِرَارًا ﴿٦﴾ وَإِنِّي كُلَّمَا دَعَوْتُهُمْ لِتَغْفِرَ لَهُمْ جَعَلُوا أَصَابِعَهُمْ فِي آذَانِهِمْ وَاسْتَغْشَوْا ثِيَابَهُمْ وَأَصْرُوا وَاسْتَكْبَرُوا ﴿٧﴾ تَمَّ إِنِّي دَعَوْتُهُمْ جِهَارًا ﴿٨﴾ ثُمَّ إِنِّي أَعْلَنْتُ لَهُمْ وَأَسْرَرْتُ لَهُمْ إِسْرَارًا ﴿٩﴾ فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا ﴿١٠﴾ يُرْسِلُ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا ﴿١١﴾ وَيُمْدِدْكُمْ بِأَمْوَالٍ وَيَبِينْ وَيَجْعَلْ لَكُمْ جَنَّاتٍ وَيَجْعَلْ لَكُمْ أَنْهَارًا ﴿١٢﴾ مَا لَكُمْ لَا تَرْجُونَ لِلَّهِ وَقَارًا ﴿١٣﴾ وَقَدْ خَلَقَكُمْ أَطْوَارًا ﴿١٤﴾ أَلَمْ تَرَوْا كَيْفَ خَلَقَ اللَّهُ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا ﴿١٥﴾ وَجَعَلَ الْقَمَرَ فِيهِنَّ نُورًا وَجَعَلَ الشَّمْسَ سِرَاجًا ﴿١٦﴾ وَاللَّهُ أَنْتَبَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ نَبَاتًا ﴿١٧﴾ ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ إِخْرَاجًا ﴿١٨﴾ وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ بِسَاطًا ﴿١٩﴾ لَتَسْلُكُوا مِنْهَا سُبُلًا فِجَاجًا ﴿٢٠﴾

„Тој рече: „Господару мој, јас навистина народот свој и дење и ноќе го повикував, (5) но повикувањето мое уште повеќе ги оддалечи. (6) И кога и да ги повикував да им простиш, прстите свои во ушите ги ставаа и со алиштата свои се покриваа – беа упорни и претерано вообразени. (7) Потоа јас отворено ги повикував, (8) а тогаш јавно им објавував и во доверба им шепотев, (9) велејќи: Барајте прошка од Господарот свој, бидејќи Тој, навистина, многу простува; (10) Тој дожд обилен ќе

⁶⁹ Ова продолжување на животот не се однесува на продолжување над она што Возвишениот Аллах веќе го одредил во „Уммул-Китаб“ - Основната (матичната) книга. Тоа означува дека животот ќе се проживее во хармонија благосостојба и радост, а зборовите на Возвишениот: „И во живот до одредениот час ќе ве остави“ – значи одредениот час во „Уммул-Китаб“ - Матичната книга.

ви праќа (11) и ќе ви помогне со имоти и со синови, и ќе ви даде градини, и реки ќе ви даде. (12) Што ви е, зошто од Аллаховата величина не се плашите, (13) а Тој постепено ве создава?! (14) Зарем не гледате како Аллах седумте небеса, едно над друго, ги создаде, (15) и на нив осветлена Месечина даде, а Сонцето светилка го направи? (16) Аллах како и растенијата од земја ве создава, (17) потоа во неа ве враќа и од неа сигурно ќе ве изведе. (18) Аллах ви ја направи Земјата пространа, (19) за да патувате по неа по патиштата пространи.‘ (20)“

Возвишениот нè известува за својот роб и Пратеник Нух а.с., дека се пожалил кај својот Господар Аллах за сè што претрпел од својот народ, и за неговото трпение на сè она што го снајде од нив, во тој долг временски период којшто изнесувал илјада години без педесет (деветстотини и педесет години). Тој с.а.в.с. исто така нагласува и за сè она што им објаснувал и образложувал на најјасен начин, повикувајќи ги кон единствениот вистинит и исправен пат, па на Возвишениот Му вели: **„Господару мој, јас навистина народот свој и дење и ноќе го повикував“** – т.е. не престанав да ги повикувам ниту во текот на денот, ниту во текот на ноќта, извршувајќи ја твојата наредба, и стремејќи се да Ти бидам покорен. **„Но повикувањето мое уште повеќе ги оддалечи“** – т.е. секогаш кога ќе ги повикував да се доближат кон вистината, тие бегаа од неа. **„И кога и да ги повикував да им простиш, прстите свои во ушите ги ставаа и со алиштата свои се покриваа“** – т.е. ги затнуваа ушите за да не слушаат кон што ги повикувам. Како што Возвишениот нè известува за неверниците од Курејшиите во друг ајет: **„Тие што не веруваат велат: „Не слушајте го овој Куран, туку правете врева за да го надвикате!“** (Куран: Фусилет, 26) **„И со алиштата свои се покриваа“** – т.е. ги покриваа своите глави со својата облека, за да не слушаат што им се зборува. **„Беа упорни“** – продолжија да му припишуваат здруженици на Возвишениот Аллах. **„Претерано вообразени“** – т.е. одбиваа, не сакајќи да бидат послушни на вистината. **„Потоа јас отворено ги повикував“** – т.е. јавно **„а тогаш јавно им објавував“** – т.е. со висок тон. **„И во доверба им шепотев“** – т.е. помеѓу мене и нив, па ги менував методите на повикување, за да бидам поуспешен со нив.

„велејќи: „Барајте прошка од Господарот свој, бидејќи Тој, навистина, многу простува“ - т.е. покајте се од тоа да му припишувате здруженици на

Возвишениот Аллах и исклучиво само единствениот Возвишен Господар обожувајте Го. Па кој ќе се покае, Возвишениот Аллах ќе го прими неговото покајание, колку и да се големи неговите грешки. **„Тој дожд обилен ќе ви праќа“** – т.е. последователно, редовно дожд ќе ви праќа, токму затоа пожелно е (мустехаб) ова поглавје да се проучува во намазот за дожд (салатул-истиска)⁷⁰. Во истиот контекст се пренесува од Владарот на правоверните Омер ибн ел-Хатаб р.а. дека се качил на минберот за да бара дожд од Возвишениот Аллах и не додал ништо повеќе од барање простување од Возвишениот Аллах и проучување на ајетите во кои се споменува барање простување од Возвишениот Аллах, а од тие ајети е и овој ајет: **„велејќи: ‚Барајте прошка од Господарот свој, бидејќи Тој, навистина, многу простува, Тој дожд обилен ќе ви праќа“** – потоа рекол: „Побарав дожд со Меџадихус-Сема‘ – (вид на ѕвезди со кои во џахилиетот се бараше спуштање на дожд) – со кои се бара спуштањето на дождот“⁷¹

„И ќе ви помогне со имоти и со синови, и ќе ви даде градини, и реки ќе ви даде“ – овде Возвишениот мотивирајќи ги и поттикнувајќи ги, им појаснува дека доколку се покаат искрено кон својот Господар, бараат простување од Него и му се покоруваат, ќе им подари имоти, деца, посеви во кои ќе успеваат разни плодови и растенија и ќе им подари млеко во изобилство. Покрај сето тоа, ќе им подари реки и градини. Потоа Возвишениот преминува на заплашувачки метод, обраќајќи им се: **„Што ви е, зошто од Аллаховата величина не се плашите“** – т.е. од Аллаховата големина ниту, пак, се плашите од Неговата казна. **„А Тој постепено ве создава?!“** – вашиот развиток се одвива етапно (периодично) и тоа: прво како капка семе, потоа претворајќи ја таа капка семе во грутка крв и потоа од грутка крв во парче месо ја создава. Зборовите на Возвишениот: **„Зарем не гледате како Аллах седумте небеса, едно над друго, ги создаде“** – т.е. како катови, едно над друго. **„И на нив осветлена Месечина даде, а Сонцето светилка го направи?“** – Возвишениот Аллах Сонцето и Месе-чината ги разликувал според интензитет на светлината, така што на секое од овие две созданија им одредил граници. Ноќта и денот се препознаваат според изгревањето и заоѓањето на

⁷⁰ Откако сите луѓе искрено ќе се покаат кај својот Господар Аллах, каејќи се за сите извршени прекршоци кон Возвишениот Аллах. Во овој контекст е и довата на Ел-Абас којшто ги предводеше луѓето во намазот за дожд, за време на хилафетот на Омер р.а. - Оваа дова на Ел-Абас гласи: „Господару наш, ние знаеме дека Ти не ја спушташ Твојата казна освен поради извршен грев, и не ја отстрануваш освен со покајание, па еве, ние се покајваме кај Тебе.“

⁷¹ Со оваа постапка Омер р.а. им го демонстрирал правилниот начин на барање дожд исклучиво од Возвишениот Аллах со правење на многу истигфар(барање прошка), во исто време укажувајќи им на грешниот џахилиетски начин на барање дожд со овие ѕвезди.

Сонцето, додека на Месечината ѝ одреди траекторија на движење и положба, како и различен интензитет на светлината; така што некогаш рефлектира појака светлина сè додека ја достигне својата кулминација, а потоа почнува светлината да се намалува се додека нè се сокрие целосно, означувајќи го крајот на месеците и годините. Како што Возвишениот вели: „а Месечината сјајна, и положба ѝ одреди за да го знаете бројот на годините и сметањето.“ (Куран: Јунус, 5)

Зборовите на Возвишениот: „Аллах како и растенијата од земја ве создава, потоа во неа ве враќа и од неа сигурно ќе ве изведе.“ – т.е. Тој ве создаде од неа, а потоа повторно во неа ќе ве врати кога ќе умрете, за потоа повторно од неа да ве извади во денот на оживувањето на мртвите и собирањето на Судниот ден, како што ве создал и првиот пат. „Аллах ви ја направи Земјата пространа“ – т.е. ви ја подготвил, правејќи ја пространа, рамна и зајакнувајќи ја со цврсти, високи непоместливи планини. „За да патувате по неа по патиштата пространа.“ - т.е. ги создал за вас за да живеете и патувате по нив, движејќи се каде што ќе посакате во нивните пространства. Сите овие наведени сегменти, всушност, се дел од опомената на Нух а.с., кога потенцирајќи им укажуваше на Аллаховата апсолутна моќ и Величественоста во создавањето на земјата, небесата и нагласувајќи им ги Аллаховите благодати врз нив. Тој, Allah, е Единствениот, на Кого треба задолжително ибадет да му се прави (да се обожува), кон кого треба тевхидот(монотеизмот) да се реализира, на кого ниту еден здружник не смее да му се припишува, затоа што Тој нема здружник, никој не Му е рамен, нема ниту сопруга, ниту дете, ниту министер, ниту советник. Напротив, Тој е Севишниот и Големиот, Славениот и Возвишениот.

قَالَ نُوحٌ رَبِّ إِنَّهُمْ عَصَوْنِي وَأَتَّبَعُوا مَن لَّمْ يَزِدْهُ مَالُهُ وَوَلَدَهُ إِلَّا خَسَارًا ﴿٢١﴾ وَمَكْرُوهًا
مَكْرًا كَبِيرًا ﴿٢٢﴾ وَقَالُوا لَا تَنْزِرُنَّ إِلَهُتَكُمْ وَلَا تَنْزِرُنَّ وِدًّا وَلَا سُوعَا وَلَا يَعْقُوثَ وَيَعْقُوقَ
وَنَسْرًا ﴿٢٣﴾ وَقَدْ أَضَلُّوا كَثِيرًا ۗ وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا ضَلَالًا ﴿٢٤﴾

„Нух рече: „Господару мој, тие мене не ме слушаат и се поведуваат по оние чишто богатства и деца пропаста нивна само ја зголемуваат (21) и сплетки големи плетат.“ (22) И велат: „Никако божествата ваши не ги оставајте, и никако, ниту Ведд, ниту Сува, а ни Јегус, ни Јеук, ниту Неср не ги напуштајте!“ (23) А веќе многумина во заблуда заведоа, па Ти на насилниците само пропаста зголеми им ја! (24) “

Возвишениот нè известува за Нух а.с., дека Му го пренесол конечниот исход од неговото повикување на својот народ кон Возвишениот Аллах Кој сè знае, и ништо не му е скриено. И покрај целокупното објаснување и повикување на својот народ, користејќи различни методи на повикување, од поттикнување и заплашување, како што претходно го наведовме сето тоа, тие сепак му беа непослушни и го негираа, следејќи ги оние кои се немарни кон Аллаховта наредба, и коишто уживаа во големите богатства и многубројните деца, а сето тоа беше само една опомена и постепено приближување до конечната казна, а во ниту еден случај тоа не беше почест (и подарок) за нив. Затоа Возвишениот вели: **„и се поведуваат по оние чишто богатства и деца пропаста нивна само ја зголемуваат“** – и зборовите на Возвишениот: **„и сплетки големи плетат.“** – т.е. со нивното следење, на оние коишто ги измамија, покажувајќи им ја својата заблуда како упатство и дека тие се во вистината. Како што ќе им речат и на Судниот ден: **„...туку дење и ноќе интриги подготвувавте кога од нас баравте да не веруваме во Аллах и други за еднакви да Му сметаме...“** (Куран: Саба, 33) Токму затоа овде вели: **„и сплетки големи плетат.‘ И велат: ,Никако божествата ваши не ги оставајте, и никако, ниту Ведд, ниту Сува, а ни Јегус, ни Јеук, ниту Неср не ги напуштајте!“** – ова се имињата на нивните божества (идоли) коишто ги обожуваа, напуштајќи го обожувањето на Возвишениот Аллах.

Бухари пренесува со својот синцир на преносители од Ибн-Абас р.а.: „Идолите коишто беа кај народот на Нух а.с. изникнаа и кај Арапите; што се однесува на Ведд беше кај племето Келб во Дүметул-Џендел, Сува беше кај племето Хузејл, Јегус беше кај племето Мурад, а потоа кај Бени-Гутејф во Џурф кај Себе. Јеук беше кај Хемдан, а Неср во Химјер кај фамилијата Зу-Кила. Овие се имињата на добри побожни луѓе од народот на Нух а.с.. Кога тие изумреа, шејтанот вдахна на нивниот народ да им постават споменици (кипови) на тие места каде што седеа, наведувајќи ги да ги именуват според нивните имиња, што и всушност го спроведоа во пракса... Не почнаа да се обожуваат овие споменици сè додека не изумре таа генерација, и сè додека не се изгуби знаењето а потоа овие кипови почнаа да бидат обожувани.“ Зборовите на Возвишениот: **„А веќе многумина во заблуда заведоа“** – значи, киповите кои ги зедаа како божества за обожување, многу луѓе во заблуда одведоа. Нивното обожување продолжи во наредните генерации, сè до ден-денес, и тоа кај Арапите а исто така и кај неарапите, како и кај останатите народи. Ел-Халил – Ибрахим а.с. во својата дова (молитва) велел: **„и сочувај ме мене и синовите мои од тоа да обожуваме ки-пови. Тие, Господару мој, многу луѓе на погрешен пат навеле.“** (Куран: Ибрахим, 35-36)

Зборовите на Возвишениот: „**Па Ти на насилниците само пропаста зголеми им ја!**“ – ова е дова на Нух а.с. против својот народ, поради нивната непослушност, неверството и нивното тврдокорно спротивставување, како што Муса а.с. правел дова против фараонот и неговата заедница, која се истакнува во зборовите на Возвишениот: „**Господару наш, уништи го богат-ството нивно и запечати ги срцата нивни, па нека не веруваат сè додека не го доживеат неиздржливото страдање.**“ (Куран: Јунус, 88) Возвишениот Ал-лах ја прими довата и на двата Аллахови Пратеника против своите народи, потопувајќи го народот на Нух а.с. поради нивното негирање и неверување во она што им го доставил.

مَّمَّا حَطِيبَاتِهِمْ أُغْرِقُوا فَأَدْخَلُوا نَارًا فَلَمْ يَجِدُوا لَهُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ أَنْصَارًا ﴿٢٥﴾ وَقَالَ
 نُوحٌ رَبِّ لَا تَذَرْنِي عَلَى الْأَرْضِ مِنَ الْكَافِرِينَ دَيَّارًا ﴿٢٦﴾ إِنَّكَ إِن تَذَرْنِي يَظْلِمُونَ عِبَادَكَ وَلَا
 يَلِدُوا إِلَّا فَاكِحًا كَفَّارًا ﴿٢٧﴾ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِمَنْ دَخَلَ بَيْتِي مُؤْمِنًا وَلِلْمُؤْمِنِينَ
 وَالْمُؤْمِنَاتِ وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا تَبَارًا ﴿٢٨﴾

„И тие поради гревовите свои се потопени, и во Огнот ќе бидат воведени и никого за себе, освен Аллах, како помошник нема да најдат. (25) И Нух рече: „Господару мој, не оставај на Земјата ниту еден неверник, (26) бидејќи, ако ги оставиш, тие робовите Твои во заблуда ќе ги заведуваат и само грешници и неверници ќе раѓаат! (27) Господару мој, прости ми мене, и на родителите мои, и на тој што како верник во домот мој ќе влезе, и на верниците и верничките, а на насилниците само пропаста зголеми им ја!“ (28)“

Возвишениот вели: „И тие поради гревовите свои се потопени“ – т.е. поради нивната упорност и истрајност во неверувањето и спротивставувањето на нивниот Пратеник а.с.. „Се потопени, и во Огнот ќе бидат воведени“ – т.е. беа пренесени од струењата на морските бранови (поради потопот), кон цехенемската жештина. „И никого за себе, освен Аллах, како помошник нема да најдат“ – т.е. нема да имаат заштитник од Аллаховата казна. Во овој контекст Возвишениот во друг ајет вели: „Денеска никој од Аллаховата казна нема да биде поштеден, освен оној кому Тој му се смилувал!“ (Куран: Худ, 43) т.е. на кого Возвишениот Аллах ќе му се смилува. „И Нух рече: „Господару мој, не

оставај на Земјата ниту еден неверник“ – т.е. на земјината површина не оставај ниту еден од нив, и не оставај ниту една куќа, во која ќе може да се престојува. Возвишениот Аллах ја прими неговата дова така што ги уништи сите што беа на земјината површина, дури и синот на Нух а.с., којшто се оградил од својот татко, и рекол: „**Ќе се скријам на некоја планина, која од водата ќе ме заштити.** - „**Денеска никој од Аллаховата казна нема да биде поштеден, освен оној кому Тој му се смилувал!**“ – рече Нух, и бранот ги раздвои и тој се **поптои.**“ (Куран: Худ, 43) Возвишениот Аллах ги спаси оние кои беа во бродот, коишто поверуваа заедно со Нух а.с., всушност тоа се оние за кои Возвишениот Аллах му нареди на Нух а.с. да ги понесе со себе. Зборовите на Возвишениот: „**бидејќи, ако ги оставиш, тие робовите Твои во заблуда ќе ги заведуваат**“ – т.е. доколку оставиш во живот некој од нив, ќе ги заведат твоите робови коишто ќе живеат по нив. „**И само грешници и неверници ќе раѓаат!**“ – т.е. грешник во делата, а неверник во срцето. Тоа го тврди поради стекнатото искуство со нив, и неговото престојување помеѓу нив цели илјада години, без педесет. Потоа Возвишениот вели: „**Господару мој, прости ми мене, и на родителите мои, и на тој што како верник во домот мој ќе влезе**“ – т.е. секој што ќе влезе во неговата куќа, како верник. Пренесува имамот Ахмед со својот синџир на преносители, којшто се протега до Ебу-Сеид ел-Худри, а тој го слушнал Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. како вели: „*Немој да се дружиш освен со верник и твојата храна нека не ја јаде никој друг освен богобојазливиот.*“ (хадисот го бележи исто така Ебу-Давуд и Тирмизи). Зборовите на Возвишениот: „**И на верниците и верничките, а на насилниците само пропаста зголеми им ја!**“ – оваа дова е за сите верници и вернички, дова која ги опфаќа и живите од нив, а исто така и мртвите. А што се однесува на оние коишто неправда нанесуваа, не им ја зголемувај освен пропаста (загубата) на дуњалукот и на ахиретот.

Крај на краткиот коментар на поглавјето „НУХ“.

Благодарноста Му припаѓа единствено
на Возвишениот Аллах.

72. Поглавје – „Ел Џинн“ (Џини)

Објавено во Мека, има 28 ајети.

Објавено по поглавјето Ел Араф.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أُوحِيَ إِلَيَّ أَنَّهُ اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِّنَ الْجِنِّ فَقَالُوا إِنَّا سَمِعْنَا قُرْآنًا عَجَبًا ﴿١﴾ يُهْدِي إِلَى الرُّشْدِ فَآمَنَّا بِهِ ۗ وَلَنْ نُشْرِكَ بِرَبِّنَا أَحَدًا ﴿٢﴾ وَأَنَّهُ تَعَالَى جَدُّ رَبِّنَا مَا اتَّخَذَ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا ﴿٣﴾ وَأَنَّهُ كَانَ يَاقُولُ سَفِيهُنَا عَلَى اللَّهِ شَطَطًا ﴿٤﴾ وَأَنَا ظَنَنَّا أَن لَّن نَقُولَ الْإِنسُ وَالْجِنُّ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ﴿٥﴾ وَأَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِّنَ الْإِنسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالٍ مِّنَ الْجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقًا ﴿٦﴾ وَأَنَّهُمْ ظَنُّوا كَمَا ظَنَنْتُمْ أَن لَّن يَبْعَثَ اللَّهُ أَحَدًا ﴿٧﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Кажи: Мене ми е објавено дека неколку џини прислушкувале и рекле: ,Ние навистина Куранот, кој предизвикува восхит, го слушавме; (1) кој на Вистинскиот пат упатува – и ние во него поверувавме и веќе никого нема на Господарот наш рамен да Му сметаме, ‘ (2) а Тој – нека биде возвишено достоинството на Господарот наш! – не Си зел ни сопруга ни дете! (3) Еден наш безумник за Аллах лаги говореше, (4) а ние мислевме дека ниту луѓето ниту џините за Аллах лаги не говорат; (5) и имаше луѓе кои од џините помош бараа, па така ароганцијата им ја зголемија; (6) и тие мислат, како што мислите и вие, дека Аллах никого нема да оживее; (7)“

Возвишениот вели, наредувајќи му на Својот Пратеник с.а.в.с., да го извести својот народ дека џините го слушаа Куранот, па поверуваа во него, искрено го потврдија (дека е Аллахов говор), и покорувајќи му се, станаа послушни на Куранот, па Возвишениот истакнува: „Кажи: Мене ми е објавено дека неколку џини прислушкувале и рекле: ,Ние навистина Куранот, кој предизвикува

восхит, го слушавме; кој на Вистинскиот пат упатува⁷² – т.е. упатува на исправниот пат, кој води кон успехот. **„И ние во него поверувавме и веќе никого нема на Господарот наш рамен да Му сметаме“** – оваа ситуација е идентична со ајетот: **„Кога ти пративме неколку џини да го слушаат Куранот“** (Куран: Ел Ахкаф, 29) Претходно ги наведовме хадисите поврзани со оваа тема, што е доволно и нема потреба да ги повторуваме овде.⁷² Зборовите на Возвишениот: **„а Тој – нека биде возвишено достоинството на Господарот наш!“** – се пренесува од Ибн-Абас р.а. дека значењето на зборот: "جَدُّ اللَّهِ" (џеддуллах) – е: Аллаховите благодати, моќ и секоја благосостојба која му ја подарува Возвишениот Allah на своите созданија. Зборовите на Возвишениот: **„не Си зел ни сопруга ни дете!“** – т.е. Тој е Возвишен, и далеку од тоа да има сопруга и деца, т.е. рекоа џините – „Кога го прифатија исламот и поверуваа во Куранот: Allah е Возвишен од тоа да има сопруга и дете.“ Потоа кажаа: **„Еден наш безумник за Allah лаги говореше“** – „безумник“ – се мисли на иблис (ѓаволот). „Лаги“ – голема неправда (ширкот), невистини и лаги. Токму затоа рекоа: **„а ние мислевме дека ниту луѓето ниту џините за Allah лаги не говорат“** – т.е. не сметавме дека луѓето и џините меѓусебно ќе соработуваат, надополнувајќи се едни со други во изнесување на лаги за Возвишениот Allah, во однос на тоа што му припишуваат на Возвишениот сопруга и дете. Па кога го слушнавме овој Куран, поверувавме во него и дознавме дека тие изнесуваат лаги за Возвишениот Allah во однос на тоа прашање. Зборовите на Возвишениот: **„и имаше луѓе кои од џините помош бараа, па така ароганцијата им ја зголемија“** – т.е. ние мислевме дека сме одликувани над луѓето, затоа што тие бараа заштита од нас кога се наоѓаа во некоја долина или некое страшно пустинско место, како и на други различни места. Тоа всушност беше традиција кај Арапите, која датираше уште од џахилиетот (предисламското доба – доба на незнаење), односно, бараа заштита од најголемиот џин на тоа одредено место во кое ќе се најдеа, сè со цел да не им наштетат од било кој аспект. Кога џините видоа дека луѓето се плашат од нив, им се зголеми храброста во однос на луѓето, па уште повеќе почнаа да ги вознемируваат и да ги заплашуваат. Зборовите на Возвишениот: **„и тие мислат, како што мислите и вие, дека Allah никого нема да оживее“** – т.е. мислеа дека Возвишениот Allah нема да испрати свој Пратеник, по тој временски период.

⁷² Четвртиот том, поглавје Ел Ахкаф, коментарот на ајетот број 29.

وَأَنَا لَمَسْنَا السَّمَاءَ فَوَجَدْنَاهَا مُلِئَتْ حَرَسًا شَدِيدًا وَشُهَبًا ﴿٨﴾ وَأَنَا كُنَّا نَقْعُدُ مِنْهَا مَقَاعِدَ
 لِلسَّمْعِ ۖ فَمَنْ يَسْتَمِعِ الْآنَ يَجِدْ لَهُ شِهَابًا رَصَدًا ﴿٩﴾ وَأَنَا لَا نَدْرِي أَشَرٌّ أُرِيدُ بِمَنْ فِي
 الْأَرْضِ أَمْ أَرَادَ بِهِمْ رَبُّهُمْ رَشَدًا ﴿١٠﴾

„и ние настојувавме небото да го допреме и утврдивме дека е со моќни чувари и огнени метеори; (8) и седевме околу него на местата за прислушкување за да чуеме нешто, но тој, што сега прислушува, на метеор кој демне ќе најде; (9) и ние не знаеме дали на оние на Земјата им се подготвува зло или Господарот нивен им сака добро. (10)“

Возвишениот нè известува за џините, во периодот кога Возвишениот Аллах го испрати својот Пратеник Мухамед с.а.в.с., објавувајќи му го Куранот, дека еден од видовите на заштита на Куранот е и тоа што небесата биле преполни со жестоки чувари, заштитувајќи ги од сите страни. Шејтаните беа протерани од своите места во кои се наоѓаа претходно, сè со цел да не го прислушуваат Куранот, и доставувајќи го до гатачите да не го изнесуваат преку нивните усти, а со тоа де не се измеша ситуацијата, односно да не дојде до степен да не може да се препознае кој искрено ја говори вистината. Ова е еден од благодатите на Возвишениот Аллах врз своите созданија, милоста врз своите робови и заштитата на својата почесна книга. Затоа џините рекоа: „и ние настојувавме небото да го допреме и утврдивме дека е со моќни чувари и огнени метеори; и седевме околу него на местата за прислушкување за да чуеме нешто, но тој, што сега прислушува, на метеор кој демне ќе најде“ – т.е. кој ќе посака денес да прислушува, ќе најде на метеор којшто ќе го збрише и уништи. „И ние не знаеме дали на оние на Земјата им се подготвува зло или Господарот нивен им сака добро.“ – т.е. не знаеме дали за жителите на земјата се посакува некое добро или зло. Овој начин на изразување е одблесок на нивниот висок морал и кулминација на етиката во изразување, со тоа што злото го споменуваат без подмет кој го извршува дејството, а додека доброто го припишуваат на Возвишениот Аллах. Во веродостоен хадис се наведува: „Злото не Ти припаѓа Тебе.“ Со ѕвездите претходно се гаѓаа шејтаните, меѓутоа не многу често, тоа се случуваше повремено, како што се наведува во хадисот на Ел-Абас р.а.: „Додека седевме заедно со Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., беше фрлено со ѕвезда која силно блесна, па Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. запраша: „Како го коментиравте ова?“ Одговоривме: „Говоревме: Се роди некој великан; умре некој великан.“ На тоа

Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Тоа не е точно, туку, кога Возвишениот Allah ќе одреди нешто на Небесата...“ – го наведува целиот хадис. Ова е причината која ги понесе џините да испитуваат зошто е сето тоа (толку строго чување на небесата), па патуваа по земјата и на истокот и на западот сè додека не го сретнаа Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. како учи Куран во намаз, клањајќи заедно со своите асхаби. Во таа ситуација дознаа дека всушност тоа е причината поради што се сочувани небесата, па поверува од нив оној кој поверува, а останатите постанаа арогантни во нивното неверување. Како што претходно беше наведено во хадисот на Ибн-Абас, при коментарот на ајетот во поглавјето „Ел-Ахкаф“ **„Кога ти пративме неколку џини да го слушаат Куранот...“** (Куран: Ел Ахкаф, 29). Шејтаните се преплашија во ноќта, во којашто интензивно се гаѓаа со метеори, па дојдоа кај Иблис и му раскажаа за нивната ситуација, на што тој им рече: „Донесети ми од секоја земја грст земја да ја помирисам.“ Му донесоа, ја помириса и рече: „Вашиот другар се наоѓа во Мека“, па испратил седум џинови со лоши намери. Кога пристигнаа во Мека, го најдоа Аллаховиот Веровесник с.а.в.с. како стои на кијам (простум) во намаз, во Ел-Месџидул-Харам учејќи Куран. Тогаш тие со цел да го слушаат поубаво Куранот се приближија до Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., а потоа го прифатија исламот.“ Возвишениот Allah му објави ајети на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. во кои се опишува нивната ситуација. (од книгата на Пратениковата с.а.в.с. биографија).

وَأَنَا مِنَ الصَّالِحِينَ وَمِنَّا دُونَ ذَلِكَ ۖ كُنَّا طَرَائِقَ قَدَدًا ﴿١١﴾ وَأَنَا ظَنَنْتَ أَنْ لَنْ نُعْجِزَ اللَّهَ فِي الْأَرْضِ وَلَنْ نُعْجِزَهُ هَرَبًا ﴿١٢﴾ وَأَنَا لَمَّا سَمِعْنَا الْهُدَىٰ آمَنَّا بِهِ ۖ فَمَنْ يُؤْمِن بِرَبِّهِ فَلَا يَخَافُ بَخْسًا وَلَا رَهَقًا ﴿١٣﴾ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ وَمِنَّا الْقَاسِطُونَ ۖ فَمَنْ أَسْلَمَ فَأُولَٰئِكَ تَحَرَّوْا رَشَدًا ﴿١٤﴾ وَأَمَّا الْقَاسِطُونَ فَكَانُوا لِجَهَنَّمَ حَطَبًا ﴿١٥﴾ وَأَنْ لَوْ اسْتَقَامُوا عَلَى الطَّرِيقَةِ لَأَسْقَيْنَاهُمْ مَاءً غَدَقًا ﴿١٦﴾ لَنُنْفِثَنَّهُمْ فِيهِ ۖ وَمَنْ يُعْرِضْ عَن ذِكْرِ رَبِّهِ يَسْلُكْهُ عَذَابًا صَعَدًا ﴿١٧﴾

„А меѓу нас има и добри и такви коишто тоа не се, нè има различни видови; (11) и ние знаеме дека не можеме на Allah, на Земјата да Му се спротивставиме, ниту да Му избегаме. (12) И ние, штом Куранот го чувме, во него поверувавме; а кој верува во Господарот свој, ниту од штета ниту од неправда не треба да се плаши; (13) и има послушни муслимани, а нè има и заталкани; тие што исламот ќе го прифатат –

Вистинскиот пат го избрале, (14) а тие што скршнале, во цехенемот гориво ќе бидат.’ (15) А да се држат до Вистинскиот пат, Ние со вода обилна би ги поеле, (16) за со тоа на искушение да ги ставиме; а тој што не сака Господарот свој да го спомнува – Тој во тешко страдание ќе го воведи. (17)“

Возвишениот нè известува за дините дека рекоа: „**А меѓу нас има и добри и такви коишто тоа не се, нè има различни видови**“ – поделени во различни гру-пи. Зборовите на Возвишениот: „**и ние знаеме дека не можеме на Аллах, на Земјата да Му се спротивставиме, ниту да Му избегаме**“ – т.е. не ја знаеме Аллаховата апсолутна моќ, со којашто управува над нас, и ниту ние ниту пак некој друг може да Му се спротивстави. „**И ние, штом Куранот го чувме, во него поверувавме**“ – тие се гордеат со тоа, затоа што навистина тој чин (на верување) претставува гордост, почест и прекрасна убава особина. „**А кој верува во Господарот свој, ниту од штета ниту од неправда не треба да се плаши**“ – т.е. не треба да се плаши дека ќе му се намали нешто од неговите добри дела, ниту пак дека ќе му биде ставено на товар некое лошо дело (грев), кое не го извршил. Како што Возвишениот вели: „**А тој што правел добри дела, а бил верник, нема да се плаши од неправда, ни од скратување на наградата.**“ (Куран: Таха, 112) „**И има послушни муслимани, а нè има и заталкани**“ – т.е. од нас има муслимани, а има и од оние коишто заталкале од вистината, за разлика од изразот „Ел-Муксит“ којшто значи праведен. „**Тие што исламот ќе го прифатат - Вистинскиот пат го избрале**“ – т.е. побараа за себеси спас. „**А тие што скршнале, во цехенемот гориво ќе бидат.**“ – т.е. гориво со кое ќе се потпалува цехенемот. „**А да се држат до Вистинскиот пат, Ние со вода обилна би ги поеле за со тоа на искушение да ги ставиме**“ – т.е. за да го следат патот на исламот и да се придржуваат до него; „**Ние со вода обилна би ги поеле**“ – т.е. поизобилно ќе ги снабдевме. Како што Возвишениот вели: „**А да веруваа жителите на населбите и од гревови да се чуваа, Ние би им праќале благослови и од небо и од земја**“ (Куран: Ел Араф, 96) – врз основа на ова, значењето на зборовите: „**за со тоа на искушение да ги ставиме**“ – би било: да ги ставиме на испит, како што пренесува Малик од Зејд ибн Еслем: „За да ги ставиме во искушение, кој ќе продолжи по патот на упатството, а кој ќе биде отпадник од него, кон заблудата. Зборовите на Возвишениот: „**а тој што не сака Господарот**

свој да го спомнува - Тој во тешко страдање ќе го воведи.“ – т.е. жестоко, распарчливо, бедно и болно страдање, во кое удобност и мир нема да има.

وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا ﴿١٨﴾ وَأَنَّهُ لَمَّا قَامَ عَبْدُ اللَّهِ يَدْعُوهُ كَادُوا يَكُونُونَ عَلَيْهِ لِبَدًا ﴿١٩﴾ قُلْ إِنَّمَا أَدْعُو رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا ﴿٢٠﴾ قُلْ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشَدًا ﴿٢١﴾ قُلْ إِنِّي لَنْ يُجِيرَنِي مِنَ اللَّهِ أَحَدٌ وَلَنْ أَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحَدًا ﴿٢٢﴾ إِلَّا بَلَاغًا مِنَ اللَّهِ وَرِسَالَاتِهِ ۗ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا أَبَدًا ﴿٢٣﴾ حَتَّىٰ إِذَا رَأَوْا مَا يُوعَدُونَ فَيَسْئَلُونَ مَنْ أضعف ناصرًا وَأَقْلَبَ عَدَدًا ﴿٢٤﴾

„Џамиите се само заради Аллах, и покрај Аллах не молете му се на никого! (18) А кога Аллаховиот роб стана да Му се помоли, тие во групи околу него збиени заставаа. (19) Кажите: „Јас само на Господарот свој Му се клањам, и никого Нему рамен не Му сметам.“ (20) Кажите: „Јас не сум во состојба од вас некаква штета да отстранам, ниту на некој од вас било каква корист да му обезбедам.“ (21) Кажите: „Мене никој од Аллаховата казна не може во заштита да ме земе; само кај Него јас можам прибежиште да најдам (22) можам само да го соопштам тоа што е од Аллах и од посланието Негово.“ А тој што на Аллах и на Пратеникот Негов нема да им биде послушен – сигурно го чека огнот цехенемски; во него вечно и засекогаш ќе остане. (23) И кога тие ќе го видат тоа што им се ветува, ќе дознаат кој е послаб во помош и пома-луброен. (24)“

Возвишениот Аллах им наредува на своите робови да го обожуваат само Него, издвојувајќи го како единствен господар (тевхидот), особено во местата кои што се апстрахирани само за ибадет кон Него, не повикувајќи и не обраќајќи му се на никој друг освен Нему и не припишувајќи му здруженик (ширк). Како што Катаде, во врска со ајетот: „Џамиите се само заради Аллах, и покрај Аллах не молете му се на никого!“ – вели: „Евреите и христијаните, кога ќе влезеа во нивните синагоги и цркви, на Возвишениот Аллах му припишуваа здруженици (му правеа ширк). Возвишениот Аллах му наредува на својот Веровесник Мухамед с.а.в.с. да го обожуваат само Него издвојувајќи Го како Еден и Единствен Господар достоин за обожување. Икриме е на ставот дека: „Овој ајет е објавен за сите места во кои се прави сеџда.“ Сеид ибн Џубејр вели: „Објавен е во врска со сите органи со кои се прави сеџда.“ – т.е. тие се Аллахови

(Аллахов подарок за вас) и немојте со нив да се поклонувате (да правите сеџда) на друг, освен Нему. Во веродостоен хадис се пренесува од Ибн-Абас р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „*Наредено ми е да правам сеџда на седум коски (органи); челото – покажувајќи со својата рака на носот – дланките, колената и врвовите на прстите од нозете.*“

Зборовите на Возвишениот: „**А кога Аллаховиот роб стана да Му се помоли, тие во групи околу него збиени застаана**“ – Катаде, толкувајќи го овој ајет, вели: „Луѓето и џините сплотено застаана против оваа работа со цел да го згаснат (одвратат).“ Меѓутоа Возвишениот Аллах посака да му помогне, да го направи успешен и да го истакне над оние коишто му искажаа непријателство. Има и други ставови во врска со коментирањето на овој ајет, меѓутоа овој став е очигледно најадекватен, со оглед на тоа дека е во ист контекст со ајетот којшто следува по него: „**Кажы: Јас само на Господарот свој Му се клањам, и никого Нему рамен не Му сметам.**“ – т.е. кога го вознемируваа, кога му се спротивставуваа, го негираа и застаана против него, за да ја згаснат вистината која им ја донесе и формирајќи коалиција сите согласно искажаа непријателство кон Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.. Тогаш Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. им рече: „**Јас само на Господарот свој Му се клањам**“ – т.е. исклучиво само мојот Господар Аллах го обожувам, којшто е Еден и Единствен, Којшто нема здружник, од Него барам заштита и само на Него се потпирам. „**И никого Нему рамен не Му сметам.**“

Зборовите на Возвишениот: „**Кажы: Јас не сум во состојба од вас некаква штета да отстранам, ниту на некој од вас било каква корист да му обезбедам.**“ – јас сум човек, исто како вас, само што мене ми доаѓа објава од Возвишениот Аллах и јас сум еден од Аллаховите робови. Јас не можам никого ниту да упатам ниту, пак, да заведем во заблуда, меѓутоа, сето тоа зависи само од Возвишениот Аллах. И никој не може да ме заштити од Возвишениот Аллах доколку сум Му непослушен, никој не може да ме избави од Неговата казна. „**Само кај Него јас можам прибежиште да најдам**“ – т.е. нема помошник ниту засолниште, а во еден ривает стои: „Нема заштитник ниту засолниште.“

Зборовите на Возвишениот: „**можам само да го соопштам тоа што е од Аллах и од посланието Негово.**“ – т.е. нема да ме заштити и избави од Аллаховата казна, освен доставувањето на објавата, која ми е наредена како должност да ја доставам. Зборовите на Возвишениот: „**А тој што на Аллах и на Пратеникот Негов нема да им биде послушен – сигурно го чека огнот цехенемски; во него вечно и засекогаш ќе остане**“ – т.е. јас ви ја доставувам објавата на Возвишениот

Аллах до вас, па кој ќе биде непослушен потоа, ќе биде казнет во џехенемскиот оган. Таквите вечно ќе останат во џехенемскиот оган, т.е. нема да можат да се оддалечат, ниту ќе можат да излезат од него. Зборовите на Возвишениот: „**И кога тие ќе го видат тоа што им се ветува, ќе дознаат кој е послаб во помош и помалуброен.**“ – т.е. кога ќе го видат мушриците од џините и луѓето, тоа што им се ветува на Судниот ден, во тој ден ќе дознаат кој е послаб во помош и помалкуброен. Мушриците нема да имаат апсолутно никаков помошник и тие ќе бидат во помал број во однос на војската на Возвишениот Allah.

قُلْ إِنْ أَدْرِي أَقْرَبُ مِمَّا تُوعَدُونَ أَمْ يَجْعَلُ لَهُ رَبِّي أَمَدًا ﴿٢٥﴾ عَالِمُ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَىٰ غَيْبِهِ أَحَدًا ﴿٢٦﴾ إِلَّا مَنِ ارْتَضَىٰ مِنْ رَسُولٍ فَإِنَّهُ يَسْلُكُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ رَصَدًا ﴿٢٧﴾ لِيَعْلَمَ أَنْ قَدْ أَبْلَغُوا رَسُولَاتِ رَبِّهِمْ وَأَحَاطَ بِمَا لَدَيْهِمْ وَأَحْصَىٰ كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا ﴿٢٨﴾

„**Кажы:** Јас не знам дали наскоро ќе биде тоа што ви се ветува или Господарот мој одредил тоа по подолго време да биде. (25) Тој тајните ги знае и Тој тајните Свои не ги открива никому, (26) освен на тој што Тој за Пратеник ќе го одбере; затоа Тој и пред него и зад него ги поставува тие што ќе го чуваат (27) за да покаже дека посланијата од Господарот свој ги доставиле, Тој во детали го знае тоа што е во нив, Тој ја знае бројноста на сè што постои. (28)“

Возвишениот Allah му наредува на Својот Пратеник с.а.в.с. да им соопшти на луѓето дека не знае кога ќе настапи Судниот ден и не знае дали неговото случување е блиску или далеку. „**Кажы:** Јас не знам дали наскоро ќе биде тоа што ви се ветува или Господарот мој одредил тоа по подолго време да биде.“ – т.е. подолг временски период. Овој курански ајет е аргумент дека хадисот којшто го употребуваат неуките: „Нема да се наполнат илјада години на земјата“ е лага и нема никаква основа⁷³. Го немаме видено во било која од хадиските книги. Кога Џибрил а.с., меѓу останатото, го запраша Мухамед с.а.в.с.: „,

⁷³ Велам: Овој лажен хадис како да е од времето на муфесирот - шејх Ибн-Кесир. Непријателите на исламот, лажговците го измислија овој хадис, за да ги заведат неуките дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. знае кога ќе биде Судниот ден!!! Па кога поминаа илјада години и не се случи Судниот ден, лажливците измислија нов хадис: „Судниот ден ќе настапи пред да се дополнат две илјади години“ односно Судниот ден ќе настапи пред двеилјадитата година. Меѓутоа не знаеме дали кога ќе се наполни двеилјадитата година, и нема да се случи Судниот ден... дали ќе дојде

О, Мухамед, извести ме за Судниот ден?⁶ Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Прашаниот за тоа не знае ништо повеќе од оној што прашува.“⁷

Зборовите на Возвишениот: „**Тој тајните ги знае и Тој тајните Свои не ги открива никому, освен на тој што Тој за Пратеник ќе го одбере**“ – овој ајет е идентичен со ајетот: „**И тие не можат да опфатат од Неговото знаење, освен колку што Тој сака!**“ (Куран: Ел Бекара, 255) – исто така Возвишениот овде нагласува дека само Тој го знае невидливото (гајбот) и видливото, и дека никој од Неговите созданија нема да може да дојде до било кое сознание од Аллаховото знаење, освен она што Возвишениот Allah ќе посака да го подучи. Токму затоа Возвишениот вели: „**Тој тајните ги знае и Тој тајните Свои не ги открива никому, освен на тој што Тој за Пратеник ќе го одбере**“ – ова ги опфаќа Пратениците од мелеците и Пратениците од луѓето, а потоа вели: „**затоа Тој и пред него и зад него ги поставува тие што ќе го чуваат**“ – т.е. ќе го одликува со зголемен број на мелеци-чувари, коишто ќе го чуваат по наредбата Аллахова, насочувајќи го кон она што му е објавено од Возвишениот Allah. Затоа Возвишениот вели: „**за да покаже дека посланијата од Господарот свој ги доставиле, Тој во детали го знае тоа што е во нив, Тој ја знае бројноста на сè што постои.**“ – Муфесирите (Коментаторите) на куранските ајети се разидуваат во поглед на (значењето на) заменката којашто се употребува во ајетот, каде што Возвишениот вели: *لَيَعْلَمَنَّ* (лијалеме) „**Да би знаел**“ – односно на кого се однесува заменката? Се вели дека се однесува на Аллаховиот Веровесник с.а.в.с., што би значело; *да би знаел* Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., дека Аллаховите Пратеници ја доставија пораката Аллахова, а мелеците ја чуваа и бранеа од напади. Се вели дека Ибн Абас р.а. рекол: „Тоа се мелеците-чувари коишто го чуваат Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. од шејтанот сè додека не им се разјасни на оние на коишто им е испратен.“, и тоа, кога вели *да би знаеле*, мушриците дека Аллаховите Пратеници ги доставија Аллаховите пораки. Постои можност заменката да се однесува на Возвишениот Allah. Ова е став на Ибн-Џевзиј во своето дело „Задул-месир“, а значењето би било: Возвишениот Allah ги чува Своите Пратеници со Своите мелеци, за да можат да ги доставуваат Аллаховите пораки, исто така чувајќи ја и објавата која им се објавува, за да се знае дека ги доставија пораките на нивниот Господар. Тоа е

друг лажливец!!! И ќе рече: „Две се наполнија, но нема и три...?!“ Навистина знаењето за Судниот ден го поседува исклучиво само Возвишениот Allah, Којшто е Еден и Единствен, Кој што нема здружник.

идентично со зборовите на Возвишениот: **„Аллах добро ги знае тие што веруваат и добро ги знае тие што се дволични.“** (Куран: Ел Анкебут, 11) – не постои сомнеж дека Возвишениот Аллах ги знае нештата уште пред да се случат. **„...Тој ја знае бројноста на сè што постои.“**

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ел Џинн“.

Благодарноста и благодаратта Му припаѓаат единствено на Возвишениот Аллах.

73. Поглавје – „Ел Муземмил“ (Завиткан)

Објавено во Мека, има 20 ајети. Освен ајетите, 10, 11 и 20 тие се медински.

Објавено по поглавјето „Ел-Калем“.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الْمُزَّمِّلُ ﴿١﴾ قُمْ اللَّيْلَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٢﴾ نُصِّفَهُ أَوْ انْقُصْ مِنْهُ قَلِيلًا ﴿٣﴾ أَوْ زِدْ عَلَيْهِ
وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا ﴿٤﴾ إِنَّا سَنُلْقِي عَلَيْكَ قَوْلًا ثَقِيلًا ﴿٥﴾ إِنَّ نَاشِئَةَ اللَّيْلِ هِيَ أَشَدُّ وَطْأًا
وَأَقْوَمُ قِيلًا ﴿٦﴾ إِنَّ لَكَ فِي النَّهَارِ سَبْحًا طَوِيلًا ﴿٧﴾ وَاذْكُرِ اسْمَ رَبِّكَ وَتَبَتَّلْ إِلَيْهِ
تَتَّبِيلًا ﴿٨﴾ رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاتَّخِذْهُ وَكِيلًا ﴿٩﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„О, ти завиткан! (1) Пробдеј ја ноќта, освен мал дел; (2) половината нејзина или помалку од неа; (3) или малку повеќе од неа, и изговарај го Куранот внимателно. (4) Ние навистина тешки зборови ќе ти праќаме (5) та станувањето ноќе, навистина, посилено делува и се изговара појасно, (6) а ти дење, навистина, имаш многу работа. (7) И спомнувај го името на Господарот свој и Нему потполно посвети Му се (8) Тој е Господар на истокот и на западот, нема Бог освен Него, и Него земи Го за потпирач! (9)“

Возвишениот Му наредува на Својот Пратеник с.а.в.с. да го напушти спиењето и да стане и да Му извршува ноќен намаз на својот Славен и Возвишен Господар. Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. придржувајќи се кон наредбата на Возвишениот ја спроведе во пракса, а всушност токму овде и Му појаснува Возвишениот колку да стои на ноќниот намаз, велејќи му: „О, ти завиткан!“ – т.е. о, ти којшто завиткан спиеш. „Пробдеј ја ноќта, освен мал дел; половината нејзина или помалку од неа“ – т.е. ти наредивме да ја пробдееш половината од ноќта,

малку повеќе или помалку од половината нејзина, немаш грев во тоа. „И изговарај го Куранот внимателно“ – т.е. учи го бавно (смирено), бидејќи тоа ќе ти помогне полесно да го разбереш и сфатиш Куранот, и да размислуваш за неговото значење.⁷⁴ Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. на тој начин и го учел Куранот.

Во Сахикул-Бухари се наведува хадисот којшто го пренесува Енес р.а.: „Дека тој бил запрашан за тоа како Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. го учел Куранот, на што одговорил: „Учењето негово беше со должење, потоа проучи: بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ“ – Во името на Allah, Семилосниот, Милостивиот! – должеше: بِسْمِ اللّٰهِ – Во името на Allah, и ќе должеше: الرَّحْمٰنِ – Семилосниот., и ќе должеше: الرَّحِیْمِ – Милостивиот!“ “ Се пренесува од Уму-Селеме р.а. дека била запрашана за тоа како Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. го учел Куранот, па одговорила: „Учеше ајет по ајет, застанувајќи по секој ајет: **Во името на Allah, Семилосниот, Милостивиот!**‘. **Благодарноста Му припаѓа на Allah, Господарот на световите.**‘, **Семилосниот, Милостивиот.**‘, **Владетелот на Судниот ден.**“ (Хадисот го пренесува Ахмед, Ебу-Давуд и Ет-Тирмизи). Во друг хадис се наведува: „Разубавете го Куранот со вашите гласови.“; „Не е од нас оној којшто не го учи Куранот мелодично.“; „На овој... даден му е убав глас, како на семејството Давудово.“ – се мисли на Ебу-Муса ел-Ешари. Зборовите на Возвишениот: „Ние навистина тешки зборови ќе ти праќаме“ – т.е. тешки, при моментот на нивното објавување поради нивната

⁷⁴ Велам: Овој е начинот на учење на Куранот којшто Возвишениот Allah го сака, без разлика дали се однесува на учење на Куранот во самиот намаз или надвор од него, Куранот се учи исклучиво полека (смирено). Меѓутоа, ние гледаме во ова наше време како некои го учат Куранот со некоја чудна брзина, неисправно изговарајќи ги зборовите на Куранот, а да не зборуваме за размислувањето и сфаќањето на значењето на Куранот, било да е тоа имамот (водичот во намазот), или муктедијата (оној што се врзува зад имамот). А доколку не се сфати Куранот, тогаш не може да се работи според него, а доколку се изгуби практикувањето на Куранот, доаѓа до скршнување и разединување на погледите и ставовите. Ова е проблем со кој се соочуваат муслиманите на денешницата, било владетели или општата маса на народот. Ситуацијата достигна кулминација кога веќе имаамте на џамиите - освен оние на коишто Возвишениот Allah им се смилувал - горделиво се фалат со брзањето при учењето на Куранот и брзиот начин на извршување на намазот, а особено при теравија намазот!! Доколку некој имам рече, на пример: „Јас ги клањам 23 рекати за третина од часот“... другиот вели: „Јас дури за четврт час ги завршувам...!!?“ - Како да станува збор за некоја трка!! А да не говориме за заработувачката со Куранот, насочувајќи го во насока поради која Возвишениот Allah не го објавил, и сето тоа само поради желбата за богатство...?! Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „...Учете го Куранот пред да почнат да го учат народи коишто ќе се однесуваат кон него како кон (истрелана) стрела, сакајќи да постигнат брза награда, не одложувајќи ја за подоцна.“ Куранот не е објавен за ништо друго, освен за да се извршуваат неговите прописи, и врз основа на тие прописи, да се формира исламската држава.

величественост. Како што наведува Зејд ибн Сабит р.а.: „Му беше спуштена објава на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. додека негово-то колено беше потпрено на моето, па скоро да ми се скрши коленото.“ Во Сахикул-Бухари се наведува од Аиша р.а. „Дека Ел-Харис ибн Хишам го прашал Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.: „Како ти доаѓа објавата?“ Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. одговорил: „Понекогаш ми доаѓа како звукот од своно, и тој начин на објава ми е најтежок, и кога ќе прекине звукот од своно, веќе знам што ми е објавено. Понекогаш ми доаѓа мелек во облик на човек којшто ми зборува и јас го разбирам неговиот говор.“ Аиша р.а. вели: „Го видов Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. кога му доаѓаше објавата, во премногу студен ден, а кога прекина објавата челото му беше облеано со пот.“ (Бухари го пренесува хадисот со овие зборови).

Зборовите на Возвишениот: **„та станувањето ноќе, навистина, посилно делува и се изговара појасно“** – глаголот “نزلت” (неше’е) означува разбудување од сонот во текот на ноќта. Значењето на зборовите **„та станувањето ноќе“** – т.е. во ноќните часови, ноќното време – ноќната доба, затоа што секој час од ноќта се нарекува „нашије“. Целта на овој ајет е дека ноќните часови, тој временски период е најудобен за учење на Куранот и станувањето во ноќта поради извршување на намаз, е најсоодветно и најусогласено помеѓу срцето и јазикот. Затоа Возвишениот вели: **„та станувањето ноќе, навистина, посилно делува и се изговара појасно“** – т.е. посветеноста и концентрацијата се поголеми при учењето на Куранот и неговото разбирање во ноќното доба, отколку во текот на денот, затоа што тоа е периодот кога луѓето се најактивни и најраспространети (најраздвижени). Зборовите на Возвишениот: **„а ти дење, навистина, имаш многу работа“** – т.е. слободно време, желба, активности. Ова се однесува на периодот кога беше пропишан ноќниот намаз како строга должност, а потоа Возвишениот Господар Аллах ја разлеа својата преголема благодат и добрина врз Неговите робови, олеснувајќи им, ја укина оваа строга должност и ги ослободи од неа (преобразувајќи ја во доброволен ибадет). Доказ за ова е хадисот кој имамот Ахмед го бележи во неговиот „Муснед“ од Сеид ибн Хишам (во скратена форма): којшто побарал дозвола од Аиша р.а. да дојде кај неа: „А заедно со него беше и Хаким ибн Муфлих. Таа, препознавајќи го Хаким ибн Муфлих запрашала: „Хаким?“ – „Да“ – одговорил тој. „Кој е овој со тебе?“ – прашала. „Сеид ибн Хишам“ – одговорил. „Кој Хишам“ – повторно запрашала, „Ибн-Амир“ – одговорил. Откако побара од Возвишениот Аллах да му се смилува на Ибн-Амир, рекла: „Колку ли само е добар човек Ибн-Амир“. Потоа реков: „О, мајко на правоверните, извести ме за моралот (ахлакот), на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.“ – „Зарем не

го читаш Куранот.’ – одговори таа. ‚Секако‘ – одговорив. ‚Навистина моралот на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. беше Куранот.‘ – рече таа. – Па посакав да станам за да заминам, во тој момент ми текна да прашам за ноќниот намаз на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., па ја запрашав: ‚О, мајко на правоверните, извести ме за ноќниот намаз на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.?‘ – на што таа одговори: ‚Зарем не го читаш поглавјето: **О, ти завиткан!**‘ – ‚Секако‘ – одговорив. – Таа рече: ‚На почетокот од ова поглавје, Возвишениот Allah го пропиша ноќниот намаз како строга обврска (фарз), оваа наредба ја практикуваше Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. и неговите асхаби цела една година, до тој степен што им отекувале нозете од долгото стоење во намазот. Овој пропис беше правосилен дванаесет месеци, а потоа Возвишениот Allah на самиот крај од ова поглавје им олесна со тоа што го направи ноќниот намаз доброволен ибадет (нафила), откако беше строга должност (фарз).“ (Во овој хадис, Аиша р.а. исто така наведува: „...Јас не знам ниедна ноќ во која Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. го проучил целиот Куран, ниту месец кој го испостил Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. целосно, освен месецот на Рамазан.“ (Пренесувачот на хадисот вели) – „Потоа, дојдов кај Ибн-Абас р.а. и го известив за хадисот кој го слушнав од Аиша р.а., на што Ибн-Абас р.а. рекол: ‚Ја кажала вистината, кога би влегол кај неа, би отишол лично да разговарам со неа.“ Овој хадис целосно го наведува имамот Ахмед, а Муслим го бележи во својот Сахих од Катаде р.а.. Али ибн Талха пренесувајќи од Ибн-Абас р.а. во врска со ајетот : **„Пробдеј ја ноќта, освен мал дел; половината нејзина или помалку од неа“** – вели: „Тоа им беше тешко на верниците, па потоа Возвишениот Allah им олесна, смилувајќи им се, го објави следниот ајет: **„Тој знае дека меѓу вас ќе има болни, а и такви коишто по светот ќе патуваат и Аллаховите благодати ќе ги бараат, и такви кои на Аллаховиот пат ќе се борат. Па рецитирајте го тоа што ви е лесно од него.“** – на Возвишениот Allah му се заблагодаруваме, Којшто остави широк простор, не стеснувајќи и не ограничувајќи ги (своите робови). Зборовите на Возвишениот: **„И спомнувај го името на Господарот свој и Нему потполно посвети Му се“** – т.е. уште повеќе спомнувај Го Возвишениот Allah и на Него потполно посвети Му се. Оддај се на правењето ибадет, откако ќе завршиш со своите овосветски потреби, како што Возвишениот вели: **А кога ќе завршиш, на молитва предај се“** (Куран: Ел Инширах, 7) – т.е. кога ќе се ослободиш од своите обврски, предај се на ибадет кон Возвишениот Allah, за да бидеш ослободен во мислите (за да не бидеш окупиран со ништо друго). **„И Нему потполно посвети Му се“** – Ибн-

Абас р.а. вели: „т.е. искрено, предадено прави Му ибадет“. Ибн Џерир вели: „Побожниот човек уште се нарекува: Ел- Мутебеттил“. Зборовите на Возвишениот: „**Тој е Господар на истокот и на западот, нема бог освен Него, и Него земи Го за потпирач!**“ – Тој е Владател Којшто управува со сè што постои на истокот и западот, освен Кого, нема друг бог достоин за обожување. Па како што само Нему му правиш ибадет, исто така само на Него потпри се и само Него земи Го за заштитник. Како што Возвишениот вели: „**затоа само Него обожувај Го и само на Него потпирај се!**“ (Куран: Худ, 123)⁷⁵

وَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَاهْجُرْهُمْ هَجْرًا جَمِيلًا ﴿١٠﴾ وَذَرْنِي وَالْمُكَذِّبِينَ أُولِي النَّعْمَةِ
وَمَهْلُكُهُمْ قَلِيلًا ﴿١١﴾ إِنَّ لَدَيْنَا أَنْكَالًا وَجَحِيمًا ﴿١٢﴾ وَطَعَامًا ذَا غُصَّةٍ وَعَذَابًا
أَلِيمًا ﴿١٣﴾ يَوْمَ تَرْجُفُ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ وَكَانَتِ الْجِبَالُ كَثِيًّا مَهِيلاً ﴿١٤﴾ إِنَّا أَرْسَلْنَا
إِلَيْكُمْ رَسُولًا شَاهِدًا عَلَيْكُمْ كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ رَسُولًا ﴿١٥﴾ فَعَصَىٰ فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ
فَأَخَذْنَاهُ أَخْذًا وَبِيلاً ﴿١٦﴾ فَكَيْفَ تَتَّقُونَ إِن كَفَرْتُمْ يَوْمًا يَجْعَلُ الْوِلْدَانَ
شِيبًا ﴿١٧﴾ السَّمَاءُ مُنْفَطِرٌ بِهِ ۗ كَانَ وَعْدُهُ مَفْعُولًا ﴿١٨﴾

„И истрпи го тоа што тие го говорат и одбегнувај ги на прикладен начин, (10) а Мене остави ми ги и тие коишто велат дека лажеш, кои раскошно живеат, и дај им малку време; (11) ќе има кај Нас, навистина, окови и пекол, (12) и храна која во грлото застанува, и страдање неподносливо, (13) на Денот кога Земјата и планините ќе се затресат, а планините ќе бидат песок кој се лизга. (14) Ние навистина ви пративме Пратеник за да сведочи против вас исто така како што и на фараонот Пратеник му пративме, (15) но фараонот не го послуша Пратеникот, па со тешка казна го казнивме. (16) Како, ако останете неверници, ќе се сочувате од Денот кој децата старци ќе ги направи?! (17) Небото тој Ден ќе се расцепи и заканата Негова ќе се исполни. (18)“

Возвишениот му наредува на својот Пратеник с.а.в.с. да се стрпи на приговорите упатени кон него од страна на безумните од неговиот народ, кои го

⁷⁵ Велам: ова е аргумент дека тевеккулот (потпирањето на Возвишениот Аллах) е ибадет кон Него, па кој се потпира на некој друг, всушност нему веќе му направил ибадет (ибадетот свој го насочил кон оној на кого и се потпрел).

негираа и да ги напушти, дистанцирајќи се од нив на најубав и најучтив начин, без да ги укорува. Потоа Возвишениот, заканувајќи им се на неверниците од неговиот народ, ветувајќи им (жестока казна), а Тој е Силниот, Величествениот, на чијашто лутина никој не може да се спротивстави, вели: **„а Мене остави ми ги и тие коишто велат дека лажеш, коишто раскошно живеат“** – т.е. остави ме Мене и оние кои те негираат, а тоа се богаташите кои поседуваат големи имоти, и се помоќни да извршуваат ибадет од останатите, од нив се бара да исполнуваат одредени должности, за разлика од оние кои немаат такви услови. **„И дај им малку време“** – т.е. полека без брзање. Како што Возвишениот вели: **„Ние им даваме краткотрајно да уживаат, а потоа ќе ги втурнеме во неиздржливо страдање.“** – токму затоа, овде вели: **„ќе има кај Нас, навистина, окови“** – Изразот „أَسْكَابًا“ (енкален) – означува окови, како што се наведува од Ибн-Абас р.а. и други. **„И пекол“** – т.е. жестоко разгорен оган.

„И храна која во грлото застанува, и страдање неподносливо“ – т.е. храна која заглавува во грлото, ниту влегува ниту излегува. **„На Денот кога Земјата и планините ќе се затресат“** – т.е. ќе се случи земјотрес. **„А планините ќе бидат песок кој се лизга“** – т.е. ќе бидат претворени во песочни планини откако биле цврсти камења, а потоа ќе бидат разрушени, така што од нив нема да остане ништо. Земјата ќе биде уништена, во која не ќе можеш да видиш ниту долина ниту врв, односно нема ништо ниту да се спушти, ниту пак ќе се подигне. Натаму, Возвишениот вели, обраќајќи им се на неверниците од Курејшиите, а тука спаѓаат и останатите луѓе: **„Ние навистина ви пративме Пратеник за да сведочи против вас“** – т.е. според ваште дела. **„Исто така како што и на фараонот Пратеник му пративме, но фараонот не го послуша Пратеникот, па со тешка казна го казнивме“** – т.е. жестока. Овде Возвишениот ги опоменува да не го негираат овој Претник с.а.в.с., за да не ги снајде казна, како што го снајде фараонот. Како што Возвишениот вели: **„и Аллах на овој и на оној свет го казни“** (Куран: Ен Назиат, 25). Поприоритетно е вашето уништување и разрушување, доколку го негирате вашиот Пратеник с.а.в.с., затоа што вашиот Пратеник с.а.в.с. е поодликуван и попочестен од Муса Ибн Имран а.с..

Зборовите на Возвишениот: **„Како, ако останете неверници, ќе се сочувате од Денот кој децата старци ќе ги направи?!“** – т.е. ако бидете неверници, како очекувате да бидете безбедни во денот на големиот страв? Значењето на зборовите: **„Денот кој децата старци ќе ги направи“** – т.е. поради жестоките големи стравови и земјотреси, а тоа е Судниот ден. Зборовите на Возвишениот:

„Небото тој Ден ќе се расцепи и заканата Негова ќе се исполни“ – т.е. ветувањето за овој ден ќе се исполни, односно неизбежно ќе се случи, и нема да има излез ниту ќе може да се избега.

إِنَّ هَذِهِ تَذْكِرَةٌ ۖ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذَ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ﴿١٩﴾ إِنَّ رَبَّكَ يَعْلَمُ أَنَّكَ تَقُومُ أَدْنَىٰ مِنْ ثُلُثِي اللَّيْلِ وَنِصْفَهُ وَثُلُثَهُ وَطَائِفَةٌ مِّنَ الَّذِينَ مَعَكَ ۗ وَاللَّهُ يُقَدِّرُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ ۗ عَلِمَ أَنْ لَّنْ نُحْصِيَهُ فِتَابَ عَلَيْهِمْ ۖ فَاقْرَءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ ۗ عَلِمَ أَنْ سَيَكُونُ مِنْكُمْ مَّرْضَىٰ ۖ وَآخَرُونَ يَضْرِبُونَ فِي الْأَرْضِ يَبْتَغُونَ مِن فَضْلِ اللَّهِ ۗ وَآخَرُونَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ۖ فَاقْرَءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنْهُ ۗ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَأَقْرِضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا ۗ وَمَا تُقَدِّمُوا لِأَنفُسِكُمْ مِن خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرًا وَأَعْظَمَ أَجْرًا ۗ وَاسْتَغْفِرُوا اللَّهَ ۗ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٢٠﴾

„Ова навистина е поука; а кој сака, патот кон Господарот свој ќе го прифати! (19). Господарот твој сигурно знае дека ти клањајќи поминуваш помалку од две третини од ноќта, половина од неа или третина од неа, а и некои од тие што се со тебе. Аллах ја одредува должината на ноќта и денот. Тој знае дека вие тоа нема да можете да го издржите, па ви простува, а вие од Куранот рецитирајте го тоа што е лесно. Тој знае дека меѓу вас ќе има болни, а и такви коишто по светот ќе патуваат и Аллаховите благодати ќе ги бараат, и такви кои на Аллаховиот пат ќе се борат. Па рецитирајте го тоа што ви е лесно од него, и намазот извршувајте го, и зекат давајте, и на Аллах убав заем давајте Му! А доброто кое за себе однапред ќе го дадете ќе го најдете кај Аллах уште подобро и поголемо за награда. И молете Го Аллах да ви прости, бидејќи Аллах простува и Милостив е. (20)“

Возвишениот вели: „ Ова навистина“ – т.е. ова поглавје, „е поука“ – т.е. тоа е поука којашто ќе ја примат само разумните. Затоа Возвишениот вели: „а кој сака, патот кон Господарот свој ќе го прифати!“ – т.е. оној којшто Возвишениот Аллах ќе посака да го упати. Како што тоа е потенцирано во друго поглавје, каде што Возвишениот вели: „а вие ќе го сакате само тоа што Аллах го сака – Аллах навистина сè знае и Мудар е.“ (Куран: Ел Инсан, 30). Потоа Возвишениот вели:

„Господарот твој сигурно знае дека ти клањајќи поминуваш помалку од две третини од ноќта, половина од неа или третина од неа, а и некои од тие што се со тебе“ – т.е. некогаш вака, а понекогаш поинаку, ненамерно од ваша страна, меѓутоа вие не можете да истраете во извршување на тоа што Возвишениот Аллах ви нареди од клањање на ноќниот намаз, затоа што тоа ви претставува тешкотија и затоа Возвишениот вели: „Аллах ја одредува должината на ноќта и денот.“ – т.е. некогаш се подеднакви, а понекогаш се подолги и пократки. „Тој знае дека вие тоа нема да можете да го издржите“ – т.е. фарзот којшто Возвишениот Аллах ви го пропиша како строга должност. „а вие од Куранот рецитирајте го тоа што е лесно“ – т.е. без ограничување на точно одредено време, меѓутоа станете во дел од ноќта и клањајте намаз, рецитирајќи го од Куранот она што не би ви претставувало тешкотија. Под поимот „Ел-кираа“ (учење/рецитирање на Куранот) се подразбира „Ес-салах“ (намаз). Како што Возвишениот вели во поглавјето „Субхане“: „Не изговарај го Куранот со сиот глас“ (Куран: Ел Исра, 110) овде исто се користи изразот „Ес-салах“ (намаз) а означува „Ел-Кираа“ (учењето/изговарањето на Куранот). „А и не пригушувај го“. Научниците од Ханефиската правна школа својот став дека учењето на поглавјето „Ел-Фатиха“ во намазот не е строга должност, односно доколку се проучи Ел-Фатиха или било што друго од Куранот намазот е валиден, го аргументираат со ајетот во којшто Возвишениот вели: „а вие од Куранот рецитирајте го тоа што е лесно.“ Овој став го зајакнуваат и со хадисот во кој се споменува ситуацијата на човекот, којшто грешел во намазот, а тој хадис е регистриран во Двата Сахиха: „Потоа проучи го во својот намаз, она што го знаеш и што тие е полесно од Куранот.“ Ел-Џумхур – мнозинството од исламските научници, на овој нивни аргумент им одговараат со хадисот на Убаде ибн ес-Самит, кој исто така е регистриран во Двата Сахиха: „Нема намаз оној којшто не проучува Фатиха во намазот.“⁷⁶ Зборовите на Возвишениот: „Тој знае дека меѓу вас ќе има болни, а и такви коишто по светот ќе патуваат и Аллаховите благодати ќе ги бараат, и такви кои на Аллаховиот пат ќе се борат“ – т.е. знаеше дека во овој Умет ќе има такви кои ќе имаат оправдани причини, како што се; болест, патување и борба на Аллаховиот пат. Овој ајет е доказ и потврда за вистинитоста на Пратеништвото на Аллаховиот Пратеник (Мухамед) с.а.в.с., затоа што ова е известување за непознатото кое ќе се случува во иднина. Бидејќи ајетот е мекански, во тоа време

⁷⁶ Види прв том, при толкувањето на сура “Ел-Фатиха”. Таму е објаснето поопширно.

сè уште не беше пропишана борбата на Аллаховиот пат. Зборовите на Возвишениот: **„а вие од Куранот рецитирајте го тоа што е лесно.“** – т.е. извршувајте го намазот, притоа учете го во намазот тоа што ви е полесно од Куранот. Се наведува во хадис: *„Дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. бил запрашан за човекот кој спиел сè до зорите, на што Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. одговорил: „Тоа е човек на кој шејтанот му се измокрил во неговото уво.“* Се вели дека човекот преспал и не го искалафал фарз намазот, а други велат дека тоа се однесува на нафиле (доброволен) ноќен намаз. Во „Сунен“ се наведува хадисот: *„Клањајте витр, о, вие кои сте припадници на Куранот.“* А во друг хадис се вели: *„Не е од нас оној кој не клања витр.“* Зборовите на Возвишениот: **„и намазот извршувајте го, и зекат давајте“** – т.е. извршувајте го намазот, кој ви е пропишан, и давајте го зекатот којшто ви е фарз – строга должност. Ибн-Абас р.а. и други исламски научници од претходните генерации (селефот) велат дека овој курански ајет го дерогира претходно пропишаниот пропис за ноќен намаз, кој Возвишениот Allah им го имаше пропишано како строга должност на муслиманите. Во веродостоен хадис, кој е регистриран во Двата Сахиха се наведува: *„Дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. му рекол на тој човек: „Пет намази во текот на денот и ноќта.“ – човекот запрашал: „Дали ми е задолжителен уште некој друг намаз?“ – Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Не ... освен ако сакаш да извршиш доброволен намаз.“* Зборовите на Возвишениот: **„и на Allah убав заем давајте Му!“** – тоа значи давање на садака, затоа што Возвишениот Allah за возврат на дадената садака, дава најубава награда. Зборовите на Возвишениот: **„А доброто кое за себе однапред ќе го дадете ќе го најдете кај Allah уште подобро и поголемо за награда“** – т.е. секоја добрина којашто ја давате однапред за себеси, ќе ја најдете, а тоа е подобро за вас отколку она што сте го оставиле за себеси во овој дуњалук. Се пренесува од Харис ибн Сувејд дека рекол: *„Абдулах вели дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „На кој од вас неговото богатство му е посакано од богатството на неговиот наследник?“ – Рекоа: „О, Аллахов Пратенику, нема ниту еден од нас а да не му биде посакано неговото богатство од богатството на неговиот наследник.“ – Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Знајте го добро тоа што го говорите.“ – рекоа: „Освен тоа, ние друго не знаеме, О Аллахов Пратенику.“ – Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Вашиот имот е она што ќе го поделите, а имотот на вашите наследници е она што ќе го оставите зад себе.“* (Хадисот го бележи Ел-Бухари и Ен-Несаи. Потоа Возвишениот вели: **„И молете Го Allah да ви прости, бидејќи Allah простува и Милостив е.“** – т.е. што

повеќе спомнувајте Го и барајте простување од Него во сите ваши работи, затоа што Тој навистина простува и Милостив е кон оној кој од Него бара прошка.

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ел Муземмил“.

Благодарноста Му припаѓа на Возвишениот Аллах.

74. Поглавје – „Ел Мудесир“ (Покриен)

Објавено во Мека, има 56 ајети.
Објавена по поглавјето „Ел Муземмил“

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ ﴿١﴾ قُمْ فَأَنْذِرْ ﴿٢﴾ وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ ﴿٣﴾ وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ ﴿٤﴾ وَالرُّجْزَ
فَاهْجُرْ ﴿٥﴾ وَلَا تَمُنْ بِتَسْتَكْبِرُ ﴿٦﴾ وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ ﴿٧﴾ فَإِذَا نُفِرَ فِي النَّاقُورِ ﴿٨﴾ فَذُلِكَ
يَوْمَئِذٍ يَوْمٌ عَسِيرٌ ﴿٩﴾ عَلَى الْكَافِرِينَ غَيْرُ يَسِيرٍ ﴿١٠﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„О, ти покриен! (1) Стани и опоменувај! (2) И Господарот свој величај Го! (3) И облеката своја исчисти ја! (4) И стој настрана од идолите! (5) И не прави добрина барајќи повеќе за неа! (6) И поради Господарот свој стрпи се! (7) А кога ќе се дувне во рогот (8) тоа ќе биде тежок ден, (9) за неверниците нема да биде лесен. (10)“

Во Сахикул-Бухари се наведува дека Џабир р.а. рекол: „Прво што е објавено од Куранот е: **„О, ти покриен!“** – додека мнозинството исламски научници (џумхурот) не се согласуваат со овој став. Според нив прво што е објавено е: **„Читај во името на Господарот твој Кој создава“** (Куран: Ел Алек, 1), а што се однесува на Џабир р.а., тој неговиот став го изнесува врз основа на хадисот кој го слушнал од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., во кој вели: „Престојував во Хира, па кога го завршив мојот престој (во Хира) слегов од планината, па некој ме повика. Погледнав од мојата десна страна, но не видов ништо. Погледнав од мојата лева страна, но не видов ништо. Погледнав пред себе, но не видов ништо. Погледнав зад себе, не видов ништо. Па ја кренав главата горе, и нешто здогледав. Дојдов кај Хатиџа р.а. и ѝ реков: **„Покријте ме, и истурете врз мене ладна вода“**, и вели: **„Ме покрија и полеаја со ладна вода.“** – Потоа Аллаховиот

Пратеник с.а.в.с. рекол: **„Па е објавено: О, ти покриен! Стани и опоменувај! И Господарот свој величај Го!“** – (Хадисот го бележи Ел-Бухари). Исто така, овој хадис го пренесува и Муслим од (синцирот) на Укајл..., чиј синцир на преносители се протега до Џабир ибн Абдулах р.а., дека го слушнал Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. како говори за периодот кога објавата беше ставена во мирување, па рекол, с.а.в.с. во својот хадис: „... додека одев, слушнав глас од небесата. Па го вперив мојот поглед кон небесата, кога го здогледав оној истиот мелек којшто ми имаше дојдено во пештерата Хира, седнат на престол помеѓу небесата и земјата. Се исплашив од него, така што паднав на земја. Поттоа дојдов кај своето семејство и реков: „Покријте ме, покријте ме.“ - „Ме покрија, па беше објавено: **О, ти покриен! Стани и опоменувај! И Господарот свој величај Го! И облеката своја исчисти ја! И стој настрана од идолите!“**“ Ова ни алудира, на тоа дека објавата била спуштена уште пред ова поглавје, бидејќи Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. во својот говор вели: „кога (го здогледав) оној истиот мелек, којшто беше во Хира“ – а тоа е Џибрил а.с. кога му ја донесе Аллаховата објава: **„Читај во името на Господарот твој Кој создава, го создава човекот од грутка крв! Читај, зашто Најблагороден е Господарот твој, Кој поучува со перо, Кој го подучува човекот за она што тој не го знае.“** (Куран: Ел-Алак, 1-5). Начинот на соединување на овие два става е дека: Прво поглавје кое беше објавено по прекинувањето на објавата (периодот по првата објава) е ова поглавје, како што тоа го наведува имамот Ахмед од Џабир ибн Абдулах р.а. дека го слушнал Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. како вели: „Потоа одреден период објавата беше прекината. Додека одев, слушнав глас кој доаѓаше од небесата. Па го кренав својот поглед, кога, (го здогледав) истиот мелек којшто ми доаѓаше, седнат на престол помеѓу небесата и земјата, исплашен од него паднав на земја. Дојдов кај моето семејство и им реков: „Покријте ме, покријте ме... па ме покрија“, а потоа беше објавено: **„О, ти покриен! Стани и опоменувај! И Господарот свој величај Го! И облеката своја исчисти ја! И стој настрана од идолите!“**, потоа објавата почна да доаѓа во континуитет.“ (Хадисот го бележат Бухари и Муслим од Ез-Зухри). **„Стани и опоменувај!“** т.е. опомени ги луѓето. Со ова поглавје започна пратеништвото⁷⁷. Како што со првата објава започна веровесништвото.⁷⁸ **„И Господарот свој величај Го!“** – т.е. славејќи воздигни Го. Зборовите на Возвишениот: **„И облеката своја исчисти ја!“** – според некои тоа значи

⁷⁷ Т.е. поглавје Ел-Мудесир.

⁷⁸ Т.е. поглавје Ел-Алак.

очисти се од гревови и непослушности, додека според други тоа се однесува на чистотата на срцето. Според трети, пак, тоа значи, очисти ја твојата облека со вода, мушриците во тоа време не се очистуваа, па затоа Возвишениот Аллах му наредува на Својот Пратеник с.а.в.с. да се очисти себеси, и да ја очисти својата облека. Воедно ова е и ставот којшто го избрал Ибн-Церир, а ајетот ги опфаќа сите наведени мислења, вклучувајќи ја и чистотата на срцето, бидејќи Арапите за срцето уште велат и „Ес-Сијаб“ (об-лека). **„И стој настрана од идолите!“** – т.е. дистанцирај се од гревовите, а тоа не значи дека тој има некаков грев. Идентичен ајет на овој ајет е: **„О, Веровеснику, плаши се од Аллах, а на неверниците и лицемерите немој да им бидеш послушен“** (Куран: Ел Ахзаб, 1).

Зборовите на Возвишениот: **„И не прави добрина барајќи повеќе за неа!“** – т.е. немој, давајќи подарок, да бараш повеќе од неговата вредност. Ова е став на Ибн-Абас р.а. и други од генерацијата на табиините. Зборовите на Возвишениот: **„И поради Господарот свој стрпи се!“** – т.е. твоето трпение на непријатностите и вознемирувањата од страна на идолопоклониците нека биде само поради лицето на Господарот твој, Силен и Возвишен. Зборовите на Возвишениот: **„А кога ќе се дувне во рогот тоа ќе биде тежок ден, за неверниците нема да биде лесен.“** – изразот *التَّافُور* „Ен-Накур“ значи труба (инструмент којшто во минатото се користел како средство за меѓусебна комуникација, информирање). Муџахид вели: тоа е во форма на рог, потпирајќи се на хадисот кој го пренесува Ибн-Абас р.а., дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„Како да бидам спокоен, кога веќе мелекот којшто е задолжен за рогот, го ставил во својата уста и со свиткано чело, ја чека наредбата за да дувне во него...“* Зборовите на Возвишениот: **„тоа ќе биде тежок ден“** – жесток ден за неверниците. **„За неверниците нема да биде лесен.“** – т.е. ќе биде тежок за нив. Како што Возвишениот вели: неверниците ќе велат: **„Ова е тежок ден!“** (Куран: Ел Камер, 8) Се пренесува за Зурара ибн Ауф, кадијата на Басра, дека ги предводел во сабахскиот намаз, па го проучил ова поглавје, кога стигнал до зборовите на Возвишениот: **„А кога ќе се дувне во рогот тоа ќе биде тежок ден, за неверниците нема да биде лесен.“** – длабоко воздивнал и паднал на земјата мртов, Аллах да му се смилува.

ذَرْنِي وَمَنْ خَلَقْتُ وَحِيدًا ﴿١١﴾ وَجَعَلْتُ لَهُ مَالًا مَّمْلُودًا ﴿١٢﴾ وَبَيْنَ شُهُودًا ﴿١٣﴾
وَمَهْدَتْ لَهُ تَمَهِيدًا ﴿١٤﴾ ثُمَّ يَطْمَعُ أَنْ أَزِيدَ ﴿١٥﴾ كَلَّا إِنَّهُ كَانَ لِآيَاتِنَا عِينًا ﴿١٦﴾
سَأَرْهَقُهُ صُعُودًا ﴿١٧﴾ إِنَّهُ فَكَّرَ وَقَدَّرَ ﴿١٨﴾ فَقَتَلَ كَيْفَ قَدَرَ ﴿١٩﴾ ثُمَّ قُتِلَ كَيْفَ قَدَرَ

﴿٢٠﴾ ثُمَّ نَظَرَ ﴿٢١﴾ ثُمَّ عَبَسَ وَبَسَرَ ﴿٢٢﴾ ثُمَّ أَدْبَرَ وَاسْتَكْبَرَ ﴿٢٣﴾ فَقَالَ إِنَّ هَذَا إِلَّا
 سِحْرٌ يُؤْتَىٰ ﴿٢٤﴾ إِنَّ هَذَا إِلَّا قَوْلُ الْبَشَرِ ﴿٢٥﴾ سَأُصْلِيهِ سَقَرَ ﴿٢٦﴾ وَمَا أَذْرَاكَ مَا
 سَقَرٌ ﴿٢٧﴾ لَا تُبْقِي وَلَا تَذَرُ ﴿٢٨﴾ لَوَاحَةٌ لِلْبَشَرِ ﴿٢٩﴾ عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ ﴿٣٠﴾

„Остави ме Мене и тој што Јас го создадов сам (11) и огромно богатство му дадов (12) и синови коишто се со него (13) и чест и углед му пружив (14) и уште копнее да му зголемам! (15) Никако! Тој навистина им пркоси на ајетите Наши (16) а Јас ќе му натоварам нему тешкотии, (17) бидејќи смислуваше и пресметуваше (што ќе каже) (18) и проклет да е како пресмета! (19) И уште еднаш, проклет да е како пресмета! (20) Потоа погледна, (21) па лицето му се стемни и се намурти (22) и потоа се сврте и се вообрази, (23) и рече: ‚Ова не е ништо друго освен магија која се наследува, (24) ова се само човечки зборови!‘ (25) Јас него во Секар ќе го фрлам! (26) А знаеш ли ти што е Секар? (27) Тој ништо нема да поштеди, (28) кожата црни ќе ги направи, (29) над нив се деветнаесетмина. (30)“

Возвишениот му се заканува на Ел-Велид ибн ел-Мугира ел-Махзуми, еден од предводниците на Курејшиите, Аллаховото проклетство да биде врз него. Пренесува Ибн-Абас р.а.: „Еден ден Ел-Велид ибн ел-Мугира дојде кај Ебу-Бекр ибн Кухафе, па го запраша за Куранот. Откако го извести за Куранот, отиде кај Курејшиите и им рекол: ‚Чудно е она што го говори Ибн ебу-Кебше! Се колнам во Allah тоа не е поезија ниту магија, а ниту пак глупост на будала. Навистина она што го зборува е Аллахов говор.‘ Кога тоа го слушнаа една група од Курејшиите, меѓусебно се консултираа и рекоа: ‚Доколку Ел-Велид ја промени својата вера, ќе ја променат по него сите Курејшии.‘ Кога тоа го слушна Ебу-Џехл ибн Хишам рекол: ‚Се колнам во Allah, јас ќе се погрижам за него.‘ Потоа се упати кон неговата куќа и влезе внатре кај Ел-Велид велејќи му: ‚Зарем не гледаш дека твојот народ ти собра садака (милостина)?‘ На тоа Ел-Велид одговори: ‚Зарем не сум јас најбогатиот помеѓу нив и оној којшто има најмногу деца?‘ – ‚Се зборува дека ти одиш кај Ибн ебу-Кухафе за да јадеш од неговата храна.‘ – рекол Ебу-Џехл. Ел-Велид зачудено запрашал: ‚Зарем тоа го зборуваат од моето племе?! Се колнам во Allah, нема повеќе да се доближам до Ибн ебу-Кухафе ниту до Омер ниту пак до Ибн ебу-Кебше. Неговиот говор е само магија која се наследува.‘ Тогаш Возвишениот Allah му објави на Неговиот Пратеник

с.а.в.с.: **„Остави ме Мене и тој што Јас го создадов сам и огромно богатство му дадов и синови коишто се со него и чест и углед му пружив и уште копнее да му зголемам! Никако! Тој навистина им пркоси на ајетите Наши а Јас ќе му натоварам нему тешкотии, бидејќи смислуваше и пресметуваше (што ќе каже) и проклет да е како пресмета! И уште еднаш, проклет да е како пресмета! Потоа погледна, па лицето му се стемни и се намурти и потоа се сврте и се вообрази, и рече: Ова не е ништо друго освен магија која се наследува, ова се само човечки зборови! – Јас него во Секар ќе го фрлам! А знаеш ли ти што е Секар? Тој ништо нема да поштеди“** Катаде вели: „Тие тврдат дека Ел-Велид рекол: „Се колнам во Аллах го простудирав говорот на тој човек и дојдов до заклучок дека тој говор не е поезија и има посебна сласт, убавина и привлечност, тој говор е високо над сè и ништо не може да биде над него. Јас немам сомнеж дека тоа е магија...!“ Потоа Возвишениот Аллах објави: **„проклет да е како пресмета!“** – Возвишениот заканувајќи му се на овој лош човек, којшто Возвишениот Аллах го снабдил со овосветските благодети – а тој игнорирајќи ги овие благодати му возврати со неверство и негирање на Аллаховите ајети, измислувајќи лаги дека тоа е човечки говор. Возвишениот Аллах ги набројува своите благодати со кои го снабдил, а потоа вели: **„Остави ме Мене и тој што Јас го создадов сам“** – т.е. излезе (се родил) од мајчината утроба сам, како поединец без имот и без деца, а потоа Возвишениот Аллах го снабди обилно, со огромно богатство, па Возвишениот вели: **„и огромно богатство му дадов“** – т.е. многу големо богатство, се вели 100.000 динари (златници), а според други се вели дадена му беше земја за користење. Покрај тоа му подари: **„и синови коишто се со него“** – т.е. кои се кај него, не патуваат поради трговија, односно нивните робови и платеници работат и патуваат наместо нив. Додека тие седат кај нивниот татко, кој ужива со нив насладувајќи се во нивно друштво. Според Ес-Суди, Ебу-Малик, Асим ибн Омер и Катаде нивниот број изнесувал тринаесет, а тоа претставува кулминација на благодатите. **„И чест и углед му пружив“** – т.е. му овозможи да стекне разновидни богатства, мебел и др. **„И уште копнее да му зголемам! Никако! Тој навистина им пркоси на ајетите Наши“** – т.е. продолжува да се спротивставува, а тоа е неверство откако ја дознал вистината. Возвишениот вели: **„а Јас ќе му натоварам нему тешкотии“** – пренесува имамот Ахмед, со синдир на преносители кој се протега до Ебу-Сеид р.а., којшто пренесува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„Вејл е долина во џехенмот во која неверникот ќе паѓа четириесет години, пред да стигне до*

нејзиното дно. Ес-Сауд е планина од оган на која неверникот ќе се качува седумдесет години, а потоа ќе биде фрлен во таа долина, и тоа ќе се повторува вечно.“ Зборовите на Возвишениот: „бидејќи смислуваше и пресметуваше (што ќе каже)“ – т.е. размислуваше, „и проклет да е како пресмета! И уште еднаш, проклет да е како пресмета!“ – ова е клетва против него. „Потоа погледна“ – т.е. повторно го простудира и размисли, „па лицето му се стемни“ – т.е. го собра челото помеѓу очите и остро ги спои веѓите. „И се намурти“ – т.е. налутен израз на лицето, се онерасположи, доби чувство на одвратност. „И потоа се сврте и се вообрази“ – се оддалечи од вистината, се оддалечи горделиво, се врати не покорувајќи се на Куранот. „И рече: Ова не е ништо друго освен магија која се наследува“ – т.е. ова е магија којашто Мухамед с.а.в.с. ја пренесува од други, од коишто ја прифати и ја прераскажува од нив. Затоа вели: „ова се само човечки зборови!“ – т.е. не е Аллахов говор. Возвишениот вели: „Јас него во Секар ќе го фрлам!“ – т.е. ќе го потопам во него. Потоа Возвишениот прашува: „А знаеш ли ти што е Секар?“ – со ова прашање се алудира на стравотиите на џехенмот. Потоа го појаснува тоа со зборовите: „Тој ништо нема да поштеди“ – ќе им ги јаде нивните тела, а потоа ќе им ги замени со други тела, така што нема ниту да умираат ниту, пак, ќе живеат. Зборовите на Возвишениот: „кожите црни ќе ги направи“ – т.е. огнот ќе им ги спржи нивните кожи, така што ќе им ги направи поцрни од мракот на ноќта. Зборовите на Возвишениот: „Над нив се деветнаесетмина“ – т.е. од предводниците на „Зебаниите“ (мелеците задолжени за казнување на џехенмлиите), кои се создадени во огромна форма, строги и груби по карактер.

وَمَا جَعَلْنَا أَصْحَابَ النَّارِ إِلَّا مَلَائِكَةً ۚ وَمَا جَعَلْنَا عِدَّتَهُمْ إِلَّا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا لِيَسْتَيْقِنَ
الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَيَزِدَّادَ الَّذِينَ آمَنُوا إِيمَانًا ۚ وَلَا يَرْتَابَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ
وَالْمُؤْمِنُونَ ۚ وَلِيَقُولَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْكَافِرُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا ۗ كَذَلِكَ
يُضِلُّ اللَّهُ مَن يَشَاءُ وَيَهْدِي مَن يَشَاءُ ۗ وَمَا يَعْلَمُ جُنُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ ۗ وَمَا هِيَ إِلَّا ذِكْرٌ
لِّلْبَشَرِ ﴿٣١﴾ كَلَّا وَالْقَمَرَ ﴿٣٢﴾ وَاللَّيْلَ إِذْ أَدْبَرَ ﴿٣٣﴾ وَالصُّبْحَ إِذَا أَسْفَرَ ﴿٣٤﴾ إِنَّهَا
لِإِحْدَى الْكُبَرِ ﴿٣٥﴾ نَذِيرًا لِّلْبَشَرِ ﴿٣٦﴾ لِمَن شَاءَ مِنْكُمْ أَن يَتَّقَ أَوْ يَتَّخِرَ ﴿٣٧﴾

„Ние за чувари на Огнот мелеци поставивме и го одредивме нивниот број како искушение за тие што не веруваат – за на тие на коишто им

е дадена Книгата да се уверат, а на тие што веруваат верувањето да им се зголеми, и тие на коишто им е дадена Книгата и тие што се верници да не се сомневаат, и тие чиешто срца се болни и тие што се неверници да кажат: „Што сакаше Аллах со овој пример?“ Така Аллах го остава во заблуда тој што сака и на Вистинскиот пат го упатува тој што сака. А војските на Господарот твој само Тој ги знае. И тој – Огнот е само опомена за луѓето. (31) Се колнам во Месечината, (32) и во ноќта кога ќе мине, (33) и во мугрите кога рудат, (34) тој навистина е еден од најголемите неволи, (35) за луѓето опомена, (36) за тој меѓу вас кој сака да го прифати или да го одбие, кој сака на Вистината да ѝ пристапи или да изостане! (37)“

Возвишениот вели: „**Ние за чувари на Огнот**“ – т.е. стражари (кои ги извршуваат Аллаховите наредби), „**мелеци поставивме**“ – т.е. зебаниите кои се груби, строги и жестоки. Ова е одговор на идолопоклониците од Курејшиите, бидејќи кога беше спомнат бројот на чуварите, Ебу-Џехл рекол: „О, групо на Курејшиите, зарем не можете секои десет од вас да совладате по еден од нив?“ Па Возвишениот Аллах објави: „**Ние за чувари на Огнот мелеци поставивме**“ – т.е. со црвсто создадена градба, коишто се непобедливи и никој не може да им се спротивстави. Зборовите на Возвишениот: „**и го одредивме нивниот број како искушение за тие што не веруваат**“ – т.е. го споменаваме нивниот број дека се деветнаесет како испит од нас, за луѓето. „**За на тие на коишто им е дадена Книгата да се уверат**“ – т.е. да знаат дека овој Пратеник с.а.в.с. е вистина. Неговиот говор се совпаѓа и е во согласност со светите (небески) книги, кои се ноѓаат во нивните раце, кои им беа објавувани на пратениците кои беа пред него. Зборовите на Возвишениот: „**а на тие што веруваат верувањето да им се зголеми**“ – т.е. врз иманот и верувањето коешто го имаат, со тоа што ќе бидат сведоци на искреноста и вистинитоста на информациите кои ќе им ги соопштува нивниот Пратеник Мухамед с.а.в.с.. „**И тие на коишто им е дадена Книгата и тие што се верници да не се сомневаат, и тие чиешто срца се болни**“ – т.е. од дволичните (мунафиците). „**Тие што се неверници да кажат: „Што сакаше Аллах со овој пример?“**“ – т.е. ќе прашуваат која е мудроста од спомнувањето на ова токму овде? Возвишениот вели: „**Така Аллах го остава во заблуда тој што сака и на Вистинскиот пат го упатува тој што сака**“ – т.е. со вакви примери и слични на ова се потврдува верувањето во срцата на одредени народи, а во исто време се

потресуваат кај другите. На Возвишениот Аллах Му припаѓа најсовершената мудрост, и најубедливите докази и аргументи. Зборовите на Возвишениот: „**А војските на Господарот твој само Тој ги знае**“ – т.е. никој не го знае нивниот број и никој не знае колку многу ги има освен Тој Возвишениот, за да не помисли оној кој не знае дека нивниот број изнесува само деветнаесет. Како што тоа го тврди една група која заталкала во заблуда и незнаење од грчките филозофи, и оние што ги подржаа во нивната заблуда, кои го слушнаа овој ајет, па посакаа да го толкуваат како десет умови и девет суштини кои самите тие ги измислија, меѓутоа не успеаја и беа немоќни да најдат докази за изнесената иновација. Тие го сфатија почетокот на ајетот, но не веруваа во неговиот крај, а тоа се зборовите на Возвишениот: „**А војските на Господарот твој само Тој ги знае**“ – се наведува во Двата Сахиха и останатите хадиски дела дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. опишувајќи го „Бејтул Мамур“ кој се наоѓа во седумте небеса рекол: „...Секојдневно во него влегуваат седумдесет илјади мелеци, и потоа не се враќаат повеќе никогаш во него.“ Пренесува хафизот Ебул-Касим ет-Таберани со свој синцир на преносители кој се протега до Џабир ибн Абдулах дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „На седумте катови на небесата, нема ниту едно место, ни колку стапало, ниту колку една педа, ниту колку една дланка, а во него да нема мелек којшто стои на кијам, или мелек на сеџда или мелек кој е на руку. Па кога ќе настапи Судниот ден, сите ќе речат: „Славата ти припаѓа тебе, ние не те обожувавме онака како што ти доликува тебе, освен тоа што не ти припишувавме никаков здружник.“ Зборовите на Возвишениот: „**И тој – Огнот е само опомена за луѓето**“ – потоа Возвишениот вели: „**Се колнам во Месечината, и во ноќта кога ќе мине**“ – т.е. кога ќе отиде. „**И во мугрите кога рудат**“ – т.е. кога ќе изгреат и ќе блеснат. „**Тој навистина е еден од најголемите неволи**“ – т.е. огнот. Тоа е мислење на Ибн-Абас р.а. и доста други научници од селефот (претходните искрени генерации). „**За луѓето опомена, за тој меѓу вас кој сака да го прифати или да го одбие, кој сака на Вистината да ѝ пристапи или да изостане!**“ – т.е. за оној којшто сака да ја прифати опомената и да се упати кон вистината или да ја одбие вистината, оддалечувајќи се од неа, да ѝ сврти лице и да не ја прифати.

كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَهِيْنَةٌ ﴿٣٨﴾ إِلَّا أَصْحَابَ الْيَمِيْنِ ﴿٣٩﴾ فِي جَنّٰتٍ يَتَسَاءَلُوْنَ ﴿٤٠﴾
عَنِ الْمُجْرِمِيْنَ ﴿٤١﴾ مَا سَلَكَكُمْ فِي سَقَرٍ ﴿٤٢﴾ قَالُوْا لَمْ نَكُ مِنَ الْمُصَلِّيْنَ ﴿٤٣﴾ وَلَمْ

نَكَ نُطْعِمُ الْمَسْكِينِ ﴿٤٤﴾ وَكُنَّا نَحْوِضُ مَعَ الْخَائِضِينَ ﴿٤٥﴾ وَكُنَّا نُكَذِّبُ بَيْنِ
 الدِّينِ ﴿٤٦﴾ حَتَّىٰ أَتَانَا الْيَقِينُ ﴿٤٧﴾ فَمَا تَنْفَعُهُمْ شَفَاعَةُ الشَّافِعِينَ ﴿٤٨﴾ فَمَا لَهُمْ عَنِ
 التَّذْكَرَةِ مُعْرِضِينَ ﴿٤٩﴾ كَانَهُمْ حُمْرٌ مُّسْتَنْفِرَةٌ ﴿٥٠﴾ فَرَّتْ مِنْ قَسْوَرَةٍ ﴿٥١﴾ بَلْ يُرِيدُ كُلُّ
 امْرِئٍ مِّنْهُمْ أَنْ يُؤْتَىٰ صُحُفًا مُّنَشَّرَةً ﴿٥٢﴾ كَلَّا ۗ بَلْ لَا يَخَافُونَ الْآخِرَةَ ﴿٥٣﴾ كَلَّا إِنَّهُ
 تَذْكَرَةٌ ﴿٥٤﴾ فَمَنْ شَاءَ ذَكَرْهُ ﴿٥٥﴾ وَمَا يَذْكُرُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ ۗ هُوَ أَهْلُ التَّقْوَىٰ وَأَهْلُ
 الْمَغْفِرَةِ ﴿٥٦﴾

„Секоја душа е залог на тоа што го стекнала, (38) освен тие на десната страна, (39) тие во ценетските градини ќе се распрашуваат (40) за злосторниците: (41) „Што ве доведе во Секар?“, „Не бевме“ – ќе речат – ,од тие што клањаа (43) и од тие што сиромашните ги хранеа, (44) и во безделништво со безделниците се впуштавме, (45) и Судниот ден го негиравме, (46) сè додека смртта не ни дојде.“ (47) Ним посредувањето на посредниците нема да им користи. (48) Па зошто тие поука ја избегнуваат? (49) Како да се преплашени диви магариња (50) избегани од лавовите. (51) Да! Секој човек од нив би сакал да му се дадат листовите раширени (објава). (52) Никогаш, бидејќи тие од оној свет не се плашат! (53) Навистина! Куранот е опомена, (54) и кој сака, ќе земе поука од него, (55) а тие ќе примаат поука само ако Аллах сака, единствено Тој е достоин од Него да се плашат и единствено Тој простува. (56)“

Возвишениот Аллах ни дава до знаење дека: „Секоја душа е залог на тоа што го стекнала“ – т.е. на Судниот ден, врзана ќе биде за своите дела. Тоа е мислење на Ибн-Абас р.а. и други. „Освен тие на десната страна“ – навистина тие: „во ценетските градини ќе се распрашуваат за злосторниците“ – т.е. ќе се распрашуваат за злосторниците, а тие (коишто ќе бидат од десната страна) ќе се наоѓаат во ценетските градини, а додека злосторниците во мрачните најниски слоеви на цехенемот ќе бидат. Па ценетлиите ќе ги запрашаат цехенемлиите: „„Што ве доведе во Секар?“, „Не бевме“ – ќе речат – ,од тие што клањаа и од тие што сиромашните ги хранеа“ – т.е. не го обожувавме нашиот Господар, ниту пак бевме добротвори кон Неговите созданија, кои се од нашиот вид (кон луѓето). „И во безделништво со безделниците се впуштавме“ – т.е. зборувавме за

она што не го знаевме. Катаде вели: „Секогаш кога некој ќе скршнеше од правиот пат и ќе заталкаше во заблуда и ние заедно со него ќе заталкавме.“

„И Судниот ден го негиравме, сè додека смртта не ни дојде“ – изразот кој се употребува во ајетот „الْيَقِينُ“ (Ел-Јекин) значи смрт. Како што Возвишениот вели: „и обожувај Го Господарот свој сè додека не ти дојде смртта!“ (Куран: Ел Хиџр, 99) Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. вели: „Што се однесува до него – се мисли на Осман Ибн Мазун – веќе му дојде „Ел-Јекин“ (смрт) од неговиот Господар.“⁷⁹ Возвишениот Аллах вели: „Ним посредувањето на посредниците нема да им користи“ – т.е. оние кои ги содржат овие особини, на таквите нема да им биде од корист посредувањето на посредниците на Судниот ден. Бидејќи посредништвото ќе биде успешно само доколку биде на место (прифатено исполнувајќи ги условите за шефаат). Што се однесува на оној којшто ќе го сретне Возвишениот Аллах на Судниот ден како неверник, за него цехенемот ќе биде неизбежен и во него вечно ќе остане. Потоа Возвишениот вели: „Па зошто тие поуката ја избегнуваат?“ – т.е. што им е на овие неверници коишто се спротивставуваат на она во што ги повикуваш и ги опоменуваш, па ја избегнуваат поуката. „Како да се преплашени диви магариња избегани од лавовите“ – т.е. во нивното избегнување на вистината, и оддалечувањето од неа, наликуваат на диви магариња кои бегаат од лавови кои сакаат да ги уловат. Зборовите на Возвишениот: „Навистина! Куранот е опомена“ – вистина (во која нема сомнеж) е дека Куранот е опомена. „И кој сака, ќе земе поука од него“ – идентично со ајетот: „а вие не можете ништо да сакате, ако тоа Аллах, Господарот на световите, не го сака!“

⁷⁹ Велам: Зборовите на Возвишениот: „и обожувај Го Господарот свој сè додека не ти дојде смртта!“ – т.е. истрај во правење на ибадет кон Возвишениот Аллах како што ти пропишал Тој, сè додека не ти дојде „Ел-Јекин“ односно смртта. И зборовите на Возвишениот, каде што нè известува за говорот на неверниците: „и Судниот ден го негиравме, сè додека смртта не ни дојде“ – т.е. неверниците го негираа враќањето и проживувањето сè додека не им дојде „Ел-Јекин“ - смртта. Зборовите на Пратеникот с.а.в.с.: „што се однесува до него - се мисли на Осман ибн Мазун кога умре - веќе му дојде Ел-Јекин од неговиот Господар“ – односно му дојде смртта. Сè што наведовме досега од говорот на Возвишениот Аллах и Неговиот Пратеник с.а.в.с. во врска со значењето на зборот „Ел-Јекин“ покажува дека означува смрт. Меѓутоа, сè уште постојат меѓу муслиманите – од тие 72 секти, такви групи коишто говорат: Ел-Јекин означува знаење... а тоа е спознавање на себеси дека човекот всушност, самиот тој е Аллах, па така од него отпаѓаат сите обврски, бидејќи ја спознал вистината и му се разјасни дека тој самиот е Аллах, па кого да го обожува тогаш?! Зарем некој ќе се обожува самиот себеси?! На овој начин шејтанот им влезе на овие и ги извади од рамките на исламот. Ако прашаш кои се тие, велам: Тие се носителите на идеологијата за инкарнацијата и пантеизмот. Господару мој, врати ги на вистината, а доколку не се вратат, тогаш награди ги според она што го заслужуваат.

(Куран: Ет Теквир, 29) Зборовите на Возвишениот: **„единствено Тој е достоин од Него да се плашат и единствено Тој простува.“** – т.е. исклучиво, само Тој е достоин да му се плашат и само Тој е достоин да ги простува гревовите на оние коишто ќе се покајат кај Него – вели Катаде.

Се пренесува од Енес Ибн Малик р.а. дека рекол: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. го проучи следниот ајет: **„единствено Тој е достоин од Него да се плашат и единствено Тој простува.“** – и рече: „Вашиот Господар вели: Јас сум достоин да се плашите од Мене и да не се припишува покрај мене друго божество, па кој ќе се плаши да ми припише друго божество, ќе заслужи да му простам.““ (Хадисот го бележи Ахмед и други).

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ел Мудесир“.

Благодарноста Му припаѓа единствено на Возвишениот Allah.

75. Поглавје – „Ел Кијаме“ (Крајот на светот)

Објавено во Мека, има 40 ајети.
Објавено по поглавјето „Ел Кариа“.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَا أُفْسِمُ بِيَوْمِ الْقِيَامَةِ ﴿١﴾ وَلَا أُفْسِمُ بِالنَّفْسِ اللَّوَّامَةِ ﴿٢﴾ أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَلَّن نَّجْمَعَ عِظَامَهُ ﴿٣﴾ بَلَى قَادِرِينَ عَلَىٰ أَنْ نُسَوِّيَ بَنَانَهُ ﴿٤﴾ بَلْ يُرِيدُ الْإِنْسَانُ لِيَفْجُرَ أَمَامَهُ ﴿٥﴾ يَسْأَلُ أَيَّانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ ﴿٦﴾ فَإِذَا بَرِقَ الْبَصَرُ ﴿٧﴾ وَخَسَفَ الْقَمَرُ ﴿٨﴾ وَجُمِعَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ ﴿٩﴾ يَقُولُ الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ أَيْنَ الْمَفْرُ ﴿١٠﴾ كَلَّا لَا وَزَرَ ﴿١١﴾ إِلَىٰ رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمُسْتَقَرُّ ﴿١٢﴾ يُنَبِّأُ الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَأَخَّرَ ﴿١٣﴾ بَلِ الْإِنْسَانُ عَلَىٰ نَفْسِهِ بَصِيرَةٌ ﴿١٤﴾ وَلَوْ أَلْقَىٰ مَعَاذِيرَهُ ﴿١٥﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Се колнам во Денот во кој Крајот на светот ќе настапи (1) и се колнам во душата која себеси се кори. (2) Зарем човекот мисли дека нема никогаш да ги собереме коските негови? (3) Напротив, Ние можеме повторно да ги создадеме и врвовите на неговите прсти. (4) Но, човекот додека е жив сака да греша, (5) па прашува: „Кога Крајот на светот ќе биде?“ (6) Кога погледот од страв ќе се вкочани (7) и Месечината ќе се затемни (8) и Сонцето и Месечината ќе се спојат па сјајот ќе го изгубат (9) тој ден човекот ќе повика: „Каде да се бега?“ (10) Никаде! Засолниште нема. (11) Тој ден е враќањето кон твојот Господар, (12) тој ден човекот за тоа што го подготвил и за тоа што го пропуштил ќе биде известен, (13) самиот човек против себеси ќе сведочи, (14) макар и оправданијата свои да ги изнесува. (15)“

Претходно, веќе неколку пати е наведено дека е дозволено употребувањето на честичката „У“ (не), пред заклетвата (она во што се колне), со цел потврдување и зајакнување на негацијата на таа заклетва, доколку се користи во контекст на одречна форма. Во овој случај, овде се однесува на потврдување на Судниот ден и одговор на тврдењата на некои од неуките робови, дека телата нема да бидат оживеани. Токму затоа Возвишениот вели: **„Се колнам во Денот во кој Крајот на светот ќе настапи и се колнам во душата која себеси се кори“** – Возвишениот овде се колне во Судниот ден и во душата која самата себеси се кори, за разлика од некои коишто велат дека Возвишениот се колне во Судниот ден, но не и во душата која самата себеси се кори. Што се однесува до Судниот ден, веќе ни е познато значењето на овој ден..., а што се однесува на душата која самата себеси се кори, коментаторите на Куранот се разидуваат во поглед на ова прашање... и тоа едните се на ставот дека: верникот ќе се кори себеси, додека неверникот ќе продолжи и понатаму во своето грешење, не корејќи се себеси! Според други: сите мислења се со приближно значење, а најисправно е да се сфати складно со надворешното јасно значење на Куранот, а тоа е дека душата која самата себеси се кори е онаа душа која го кори својот сопственик поради извршеното добро и зло⁸⁰, и која се кае за она што го пропуштила. Зборовите на Возвишениот: **„Зарем човекот мисли дека нема никогаш да ги собере коските неговите?“** – т.е. на Судниот ден, мисли ли дека ние не сме моќни да ги вратиме неговите коски во првобитната состојба и да ги собереме од различните места во кои се наоѓаат. **„Напротив, Ние можеме повторно да ги создадеме и врвовите на неговите прсти“** – т.е. зарем мисли човекот дека ние нема да ги собереме неговите коски? Напротив, ќе ги собереме неговите коски, дури сме моќни и да ги составиме врвовите на неговите прсти (јагодиците), односно ние сме способни и апсолутно моќни да ги собереме и повторно да ги создадеме/составиме. Зборовите на Возвишениот: **„Но, човекот додека е жив сака да греша“** – т.е. тоа е неверникот којшто го негира Судниот ден (Денот на полагање на сметка) – ова е став на Ибн-Абас. Токму затоа Возвишениот потоа вели: **„па прашува: Кога Крајот на светот ќе биде?“** – т.е. кога ќе настапи Судниот ден? Неговото прашање овде е во смисла дека е невозможно да се случи, генерално негирајќи го Судниот ден. Како што Возвишениот вели: **„и велат:**

⁸⁰ Велат зборовите: „е онаа душа која го кори својот сопственик поради извршеното добро и зло...“ т.е. го кори својот сопственик зошто не извршил повеќе добри дела, и го кори за злото кое го извршил...зошто го извршил? Наредувајќи му да се покае за пропуштеното и да бара простување правејќи искрена теуба(покајување).

„Кога веќе ќе биде тоа ветување, ако вистината ја зборувате?“ Кажите: „Денот ви е веќе одреден, не можете ниту за еден миг да го одложите или да го забрзате.“ – (Куран: Сабе 29-30), а додека овде Возвишениот вели: „Кога погледот од страв ќе се вкочани“ – т.е. ќе се зачуди и во страв и паника ќе гледаат наваму-натаму, не можејќи да се смират и да гледаат во едно место, поради жестокиот страв и преплашеноста од страшните случувања на Судниот ден. Зборовите на Возвишениот: „и Месечината ќе се затемни“ – т.е. ќе ја изгуби својата светлост. „И Сонцето и Месечината ќе се спојат па сјајот ќе го изгубат“ – Муџахид вели: „Ќе го изгубат својот сјај.“ Зборовите на Возвишениот: „тој ден човекот ќе повика: „Каде да се бега?““ – т.е. ќе проба да бега велејќи: „Каде да се бега?“ – т.е. дали има некое засолниште или скривалиште? Возвишениот Аллах вели: „Никаде! Засолниште нема. Тој ден е враќањето кон твојот Господар“ – т.е. нема да има спас ниту засолниште. Затоа Возвишениот вели: „Тој ден е враќањето кон твојот Господар“ – т.е. конечното сврталиште и конечниот крај. Потоа Возвишениот вели: „тој ден човекот за тоа што го подготвил и за тоа што го пропуштил ќе биде известен“ – т.е. ќе биде информиран за сите негови дела кои ги направил, од првите до последните. Како што Возвишениот вели: „И ќе го видат запишано тоа што го правеле“ (Куран: Ел Кехф, 49), и зборовите на Возвишениот: „самиот човек против себеси ќе сведочи, макар и оправданијата свои да ги изнесува“ – т.е. тој самиот е сведок против себеси, бидејќи најдобро ги знае своите дела кои ги направил, макар и да се оправдува и да негира. Како што Возвишениот вели: „Читај ја книгата своја, доволно ти е денес тоа што сметка своја ќе полагаш!“ (Куран: Ел Исра, 14). Зборовите на Возвишениот: „макар и оправданијата свои да ги изнесува“ – т.е. своите докази и аргументи. Муџахид вели: „Макар и да ги брани, тој самиот е сведок против нив, односно знае дека се слаби, и тоа е всушност вистината. Меѓутоа: „Тој Ден нема за ништо да им послужат правдањата на тие кои кон себеси се огрешиле.“ (Куран: Ер Рум, 57)

لَا تُحَرِّكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِهِ ﴿١٦﴾ إِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهُ وَقُرْآنَهُ ﴿١٧﴾ فَإِذَا قَرَأَهُ فَاتَّبِعْ قُرْآنَهُ ﴿١٨﴾ ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا بَيَانَهُ ﴿١٩﴾ كَلَّا بَلْ تُحِبُّونَ الْعَاجِلَةَ ﴿٢٠﴾ وَتَذَرُونَ الْآخِرَةَ ﴿٢١﴾ وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَّاصِرَةٌ ﴿٢٢﴾ إِلَىٰ رَبِّهَا نَاطِرَةٌ ﴿٢٣﴾ وَوُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ بِآسِرَةٍ ﴿٢٤﴾ تَظُنُّ أَنْ يُفْعَلَ بِهَا فَاقِرَةٌ ﴿٢٥﴾

„Не изговарај го Куранот со јазикот свој за што побргу да го запомниш, (16) Ние сме должни да го собереме за ти да го читаш. (17) А кога го читаме, ти следи го читањето негово, (18) а потоа, Ние сме должни да го објасниме. (19) Навистина, вие овој минлив свет го сакате, (20) а за оној другиот не се грижите. (21) Тој Ден некои лица блескави ќе бидат, (22) во Господарот свој ќе гледаат. (23) Тој ден некои лица темни ќе бидат, (24) ќе знаат дека ќе ги снајде голема несреќа! (25)“

Овде станува збор за инструкции со кои Возвишениот Аллах го подучува својот Пратеник с.а.в.с. на кој начин да ја прима објавата од мелекот. Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. избрзувал при примањето на објавата, и на еден начин го претекнувал мелекот во учењето на Куранот, па Возвишениот Аллах му наредил кога ќе дојде мелекот да му ја достави објавата, внимателно да го слуша, гарантирајќи му дека ќе го зачува во неговите гради и ќе му го олесни Куранот и неговото доставување, на онаков начин каков што му е и пренесен, исто така и дека ќе му го појасни, протолкува и образложи. Првата гаранција – дека ќе му го зачува Куранот во неговите гради; втората гаранција – учењето на Куранот и третата гаранција – толкувањето на Куранот и појаснување на неговото значење. Затоа Возвишениот вели: **„Не изговарај го Куранот со јазикот свој за што побргу да го запомниш“** – т.е. не брзај со Куранот, како што Возвишениот вели: **„И не брзај со рецитирањето на Куранот пред да ти се заврши објавувањето негово, и кажи: „Господару мој, Ти знаењето мое зголеми го!“** – потоа Возвишениот вели: **„Ние сме должни да го собереме“** – т.е. во твоите гради, **„за ти да го читаш“** – т.е. да го учиш. **„Кога го читаме“** – т.е. кога ќе ти го чита мелекот испратен од Возвишениот Аллах. **„Ти следи го читањето негово“** – т.е. слушај го, а потоа учи го, како што тој тебе ти го проучи. **„А потоа, Ние сме должни да го објасниме.“** – по неговото запомнување и проучување, ќе ти го објасниме, образложиме и ќе ти го вдахнеме неговото значење, појаснувајќи ти ја целта и она што сакаме да го пропишеме со сите тие зборови.

Зборовите на Возвишениот: **„Навистина, вие овој минлив свет го сакате, а за оној другиот не се грижите“** – т.е. навистина, тоа што ги наведува на негирање на Судниот ден и спротивставување на она што го објавил Возвишениот Аллах е немарноста кон ахиретот и љубовта кон дуњалукот. Потоа Возвишениот вели: **„Тој Ден некои лица блескави ќе бидат“** – светли и радосни. **„Во Господарот свој ќе гледаат“** – т.е. ќе го гледаат со своите очи, како што

наведува Бухари (Аллах да му се смилува) во својот Сахих: „*Вие навистина ќе го гледате вашиот Господар со своите очи.*“ Кај имамите на хадисите се регистрирани цврсти веродостојни хадиси (теватур), кои е невозможно да се отфрлат, ниту да се занемарат, како што се хадисите на Ебу-Саид и Ебу-Хурејре р.а. кои се забележани во Двата Сахиха: „*Дека некои луѓе го прашале Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.: ,О, Аллахов Пратенику, дали ние ќе го видеме нашиот Господар на Судниот ден? Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. на ова одговорил: ,Дали нешто ве попречува во гледањето на сонцето и месечината кога не се сокриени во облаците?’ – одговорија: ,Не’ – ,Навистина, вие така ќе го гледате вашиот Господар.*“ Постојат и други хадиси во Двата Сахиха и во другите веродостојни збирки на хадиси... меѓутоа за да не должиме, би ги навеле хадисите со своите синцири на преносители и во целосна форма, би ги навеле и веродостојните сахих хадиси и оние кои се хасен. Меѓутоа ги споменаваме на различни места во овој тефсир. Во поглед на ова прашање (гледањето во лицето Аллахово) благодареејќи му на Allah, постои консензус помеѓу асхабите, табиините и претходните искрени генерации од овој умет, а кој сака да ја промени смислата на гледањето во Возвишениот Allah, на начин на којшто не го навел Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ниту, пак, го објаснил во својот искрен говор, таквиот далеку заталкал. Коментарот на зборовите на Возвишениот: „**Навистина, тој Ден тие ќе бидат тргнати од милоста на својот Господар.**“ (Куран: Ел-Мутафифин, 15) Шафи, Allah да му се смилува, вели: „Оневозможувањето на неверниците да го видат својот Господар покажува на тоа дека искрените добри робови ќе го гледаат Возвишениот Allah. Преку цврсто-веродостојни преданија се пренесува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. го потенцирал истиот контекст, како што е нагласено во ајетот: „**во Господарот свој ќе гледаат**“ – т.е. ќе гледа во Создателот и заслужува да биде (Тоа лице) блескаво, додека гледа во Создателот. Зборовите на Возвишениот: „**Тој ден некои лица темни ќе бидат, ќе знаат дека ќе ги снајде голема несреќа!**“ – тоа се лицата на грешниците. На Судниот ден ќе бидат намуртени, т.е. намрштени со незадоволен израз на лицето. „**Ќе знаат**“ – т.е. цврсто убедени ќе бидат. „**Дека ќе ги снајде голема несреќа!**“ – т.е. ќе бидат цврсто убедени дека ќе ги снајде голема пропаст. Оваа ситуација алудира на зборовите на Возвишениот: „**на Денот кога некои лица ќе побелат, а некои лица ќе поцрнат.**“ (Куран: Али Имран, 106)

كَلَّا إِذَا بَلَغَتِ التَّرَاقِيَ ﴿٢٦﴾ وَقِيلَ مَنْ رَاقٍ ﴿٢٧﴾ وَظَنَّ أَنَّهُ الْفِرَاقُ ﴿٢٨﴾ وَالْتَفَتِ
السَّاقُ بِالسَّاقِ ﴿٢٩﴾ إِلَىٰ رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمَسَاقُ ﴿٣٠﴾ فَلَا صَدَقَ وَلَا صَلَّىٰ ﴿٣١﴾ وَلَكِن
كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ﴿٣٢﴾ ثُمَّ ذَهَبَ إِلَىٰ أَهْلِهِ يَتَمَطَّىٰ ﴿٣٣﴾ أَوْلَىٰ لَكَ فَأَوْلَىٰ ﴿٣٤﴾ ثُمَّ أَوْلَىٰ
لَكَ فَأَوْلَىٰ ﴿٣٥﴾ أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَن يُتْرَكَ سُدًى ﴿٣٦﴾ أَلَمْ يَكُ نُطْفَةً مِّن مَّنِيٍّ
يُمْنَىٰ ﴿٣٧﴾ ثُمَّ كَانَ عَلَقَةً فَخَلَقَ فَسَوَّىٰ ﴿٣٨﴾ فَجَعَلَ مِنْهُ الزَّوْجَيْنِ الذَّكَرَ وَالْأُنثَىٰ ﴿٣٩﴾
أَلَيْسَ ذَٰلِكَ بِقَادِرٍ عَلَىٰ أَن يُحْيِيَ الْمَوْتَىٰ ﴿٤٠﴾

„Внимавај, кога душата ќе дојде в грло (26) и ќе се викне: ‚Кој ќе го излечи?‘ (27) и тој ќе се увери дека тоа е Часот на разделбата (28) и ногата до нога ќе се свитка. (29) Тој ден кон Господарот твој приведувањето ќе биде: (30) ‚Не веруваше и не клањаше, (31) туку негираше и грбот го вртеше, (32) а потоа кај своите горделиво заминуваше.‘ (33) Тешко тебе! Тешко тебе! (34) И уште еднаш: Тешко тебе! Тешко тебе! (35) Зарем човекот мисли дека без одговорност оставен ќе биде? (36) Зарем не беше капка семе која се вметнува, (37) потоа грукта на која тогаш Тој размер ѝ одреди и складен лик ѝ направи, (38) и од него тогаш пар, маж и жена, создаде, (39) и зарем Тој не е во можност мртвите да ги оживее? (40)“

Возвишениот нè известува за тешкотиите и стравотиите коишто се случуваат при смртните моменти – Возвишениот Аллах да нè зацврсти во таа ситуација со цврсто убедливо изговарање на шехадетот. Па Возвишениот вели: „**Внимавај, кога душата ќе дојде в грло**“ – кога душата ќе се одвојува од телото и ќе достигне до грлото – клучната коска. Изразот „Ет-Тераки“ е множина од „Теркуве“, што значи коска, која се наоѓа помеѓу рамото и отворот на грлото. „**И ќе се викне: Кој ќе го излечи?**“ – т.е. кој е докторот којшто лечи, кој гатач, бајач може да го излечи (со амаџлии, гатање и баење)? „**И ногата до нога ќе се свитка**“ – се мисли на нозете кога ќе се замотаат во ќефинот. Зборовите на Возвишениот: „**Тој ден кон Господарот твој приведувањето ќе биде**“ – т.е. враќањето и конечната дестинација. Тоа ќе се случи на тој начин што душата ќе се воздигне кон небесата, па Возвишениот и Силен Аллах ќе рече: „*Вратете го мојот роб во земјата, Јас навистина ги создадов од неа, во неа ќе ги вратам и повторно од неа ќе ги извадам..*“, како што е наведено во долгиот хадис на

Ел-Бера. Зборовите на Возвишениот: „**Не веруваше и не клањаше, туку негираше и грбот го вртеше**“ – ова е илустриран приказ за состојбата на неверникот во дуњалучкиот живот, кој ја негираше вистината со своето срце, одбегнувајќи да работи дела со целокупниот свој изглед и форма на постоење. Така што нема никакво добро во него, внатрешно-скриено, ниту пак надворешно-јасно видливо. „**А потоа кај своите горделиво заминуваше.**“ – т.е. радосен, арогантен, горделив, мрзлив, без амбиција и без дела, како што Возвишениот вели: „**а кога кај семејствата свои се враќаат, правејќи шеги се враќаат**“ (Куран: Ел Мутафифун, 31) и горделиво шетаа т.е. надуено и надмено арогантно. Зборовите на Возвишениот: „**Тешко тебе! Тешко тебе! И уште еднаш: Тешко тебе! Тешко тебе!**“ – последователна закана, една по друга, закана со која Возвишениот Аллах му се заканува на неверникот, кој горделиво надуено чекори. Како што Возвишениот вели „**Јадете и насладувајте се, но за кратко! – вие навистина сте грешници!**“ (Куран: Ел-Мурселат, 46)

Ибн ебу-Хатим пренесува од Муса ибн ебу-Аиша дека рекол: „Го прашав Сеид ибн Џубејр во врска со ајетот : „**Тешко тебе! Тешко тебе! И уште еднаш: Тешко тебе! Тешко тебе!**“ – на што тој ми одговори: „*Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. тие зборови му ги рече на Ебу-Џехл, а потоа ги објави Возвишениот Аллах.*“ (Хадисот го бележи Ен-Несаи) Зборовите на Возвишениот : „**Зарем човекот мисли дека без одговорност оставен ќе биде?**“ – т.е. нема да биде занемарен, препуштен сам на себе во овој дуњалук, без да му се наредува и забранува. И нема да биде оставен сам во грбот без да биде оживеан, напротив наредбите и забраните се однесуваат токму на него, и (без сомнение) ќе биде оживеан кон Возвишениот Аллах во ахиретот. Целта овде е да се докаже оживувањето, и реплика (одговор) на оние коишто го негираат, кои скршнале во заблуда, кои не знаат и упорно се спротивставуваат. Затоа Возвишениот како аргумент за оживувањето го наведува првото почетно создавање..., па Возвишениот вели: „**Зарем не беше капка семе која се вметнува**“ – т.е. зарем човекот не беше без значајна, безвредна капка вода која се прелева од кичмата во материцата. „**Потоа грутка на којашто тогаш Тој размер ѝ одреди и складен лик ѝ направи**“ – т.е. потоа се претвори во грутка, потоа ембрион а потоа се оформува добивајќи лик. Натаму му се вдахнува душа, така што се преобразува во сосема друго битие, симетрично рамномерно, со здрави органи, машко или женско со дозволата и одредбата Аллахова. Токму затоа Возвишениот вели: „**и од него тогаш пар, маж и жена, создаде.**“ Потоа Возвишениот вели: „**и зарем**

Тој не е во можност мртвите да ги оживее?“ – зарем не е моќен оној што создаде совршено рамномерно битие од безвредна капка да го создаде повторно, како што го создаде и првиот пат. А без сомнение дека, во споредба со првото почетно создавање, повторното оживување е поприоритетно (полесно и поубедливо) дека оној, кој нè создал првот пат ја поседува моќта и способноста да нè оживее повторно. Пренесува Ибн ебу-Хатим со верига на преносители која се протега до еден асхаб; дека тој асхаб бил качен на рамниот кров од својата куќа и подигнувавајќи го тонот на својот глас проучувал Куран, па кога ќе го проучел ајетот: **„и зарем Тој не е во можност мртвите да ги оживее?“** – велел: „Секако, Славен си ти Господару мој“ – па бил запрашан за таа постапка, на што одговорил: *„Го слушнав Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. како го изговара тоа.“* Хадисот го пренесува и Ебу-Давуд на идентичен начин, не споменувајќи го името на асхабот, што воопшто не пречи. Бележи Ебу-Давуд од Ебу-Хурејре р.а. дека го слушнал Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. како вели: *„Кога некој од вас ќе проучи ‚Вет-тини вез-зејтун‘ и ќе стигне до крајот проучувајќи : **„Па зарем Аллах не е Најмудриот Судија?!“** – нека рече: ‚Бела ве инна ала залике минеш-шахидин.‘ (Секако, и ние сме сведоци за тоа). И кој ќе проучи: ‚Ла уксиму бијеумил- кијаме‘ и стигне до крајот: **„и зарем Тој не е во можност мртвите да ги оживее?“** – нека рече : ‚Секако‘. И кој ќе проучи: ‚Ел-Мурселат‘ и ќе стигне до ајетот: **„Па во кој говор ќе веруваат, ако не во Куранот?!“** – нека рече: ‚Веруваме во Возвишениот Аллах.‘“* (Хадисот го бележат Ахмед и Ет-Тирмизи.)

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ел Кијаме“.

Благодарноста и благодаратта Му припаѓаат само на Возвишениот Аллах.

76. Поглавје – „Ел Инсан“ (Човек)

Објавено во Мека, има 31 ајети.
Објавено по поглавјето „Ее Рахман“.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هَلْ أَتَى عَلَى الْإِنْسَانِ حِينٌ مِّنَ الدَّهْرِ لَمْ يَكُنْ شَيْئًا مَّذْكُورًا ﴿١﴾ إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِن نُّطْفَةٍ أَمْشَاجٍ نَّبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَاهُ سَمِيعًا بَصِيرًا ﴿٢﴾ إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا ﴿٣﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Зарем не му дојде на човекот еден дел од времето во којшто не беше вреден за спомен? (1) Ние човекот од семена смеса го создаваме за да го ставиме на искушение, и правиме тој да слуша и гледа; (2) Ние на Вистинскиот пат му укажуваме, а негово е дали благодарен или неблагодарен ќе биде. (3)“

Муслим бележи во својот Сахих од Ибн-Абас р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. на сабахскиот намаз во петок учеше „Елиф-лам-мим, тензил“ – поглавје „Ес Сецде“ и „Хел ета алел инсани“.

Возвишениот нè известува за човекот дека го создал откако не беше вреден за спомен поради својата слабост и безначајност. Па Возвишениот вели: „Зарем не му дојде на човекот еден дел од времето во којшто не беше вреден за спомен?“ – потоа Возвишениот, појаснувајќи го тоа вели: „Ние човекот од семена смеса го создаваме“ – смеса која претставува соединение на водата на мажот со водата на жената. Зборовите на Возвишениот: „за да го ставиме на искушение“ – т.е. на испит. „И правиме тој да слуша и гледа“ – т.е. му дадовме слух и вид, кои ќе му служат, ќе му помагаат во покорност кон Возвишениот Аллах или во непокорност кон Него. Зборовите на Возвишениот: „Ние на Вистинскиот пат му укажуваме“ – т.е. му го разјаснивме и образложивме, како што Возвишениот

вели: „и доброто и злото му ги објаснивме?“ (Куран: Ел Белед, 10) т.е. му го објаснивме (покажавме) добриот пат и лошиот пат. Џабир ибн-Абдулах р.а. пренесува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Секое дете се раѓа како муслиман, сè додека не проговори неговиот јазик, или ќе ја изрази својата благодарност кон Возвишениот Аллах или своето неверство.“ Имамот Ахмед пренесува од Ебу-Хурејре р.а., а тој од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. дека рекол: „Секој, којшто излегува од својата куќа, на вратата има два бајрак, едниот е во раката на мелек, а другиот е во раката на шејтан. Па доколку човекот излезе кон она што Возвишениот Аллах го сака, него ќе го следи мелекот со својот бајрак, и човекот нема да престане да биде под мелековиот бајрак сè додека не се врати во својот дом. А доколку излезе кон она што го разлутува Возвишениот Аллах, тогаш него ќе го следи шејтанот со неговиот бајрак, и нема да престане да биди под шејтановиот бајрак сè додека не се врати во својот дом.“

إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَلَاسِلَ وَأَغْلَالًا وَسَعِيرًا ﴿٤﴾ إِنَّ الْأَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِنْ كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُورًا ﴿٥﴾ عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللَّهِ يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيرًا ﴿٦﴾ يُوفُونَ بِالنَّذْرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا ﴿٧﴾ وَيُطْعَمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حُبِّهِ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا ﴿٨﴾ إِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ اللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكُورًا ﴿٩﴾ إِنَّا نَخَافُ مِنْ رَبِّنَا يَوْمًا غِيبًا قَمَطِرًا ﴿١٠﴾ فَوَقَاهُمْ اللَّهُ شَرَّ ذَلِكَ الْيَوْمِ وَلَقَّاهُمْ نَضْرَةً وَسُرُورًا ﴿١١﴾ وَجَزَاهُمْ بِمَا صَبَرُوا جَنَّةً وَحَرِيرًا ﴿١٢﴾

„Ние за неверниците окуви и синџири и оган распламтен подготвивме. (4) Добротворите од пехар ќе пијат со камфор зачинет пијалак (5) од изворот од кој само Аллаховите робови ќе пијат, и кои каде што сакаат без мака ќе се движат. (6) Тие заветот го исполнија и се плашеа од Денот чијашто кобност ќе биде присутна насекаде, (7) и даваа храна, иако и самите ја посакуваа, на сиромашниот, на сирачето и на заробеникот. (8) ,Ние само заради Аллаховото лице ве храниме, од вас ни признание ни благодарност не бараме! (9) Ние од Господарот Наш се плашиме, оној Ден кога лицата темни и намуртени ќе бидат.‘ (10) И нив Аллах од стравот на тој Ден ќе ги сочува и блаженство и радост ќе им дари (11) и со ценет и свила за тоа што го трпеа ќе ги награди. (12)“

„Возвишениот известува за она што го подготвил за неверниците во цехенемот, од синџири, окови и оган. Откако спомнува што подготвил за овие несреќници во цехенемот од распламтен оган, Возвишениот потоа вели: **„Добротворите од пехар ќе пијат со камфор зачинет пијалак“** – освежителниот вкус и убавиот мирис на камфорот се веќе познати, додавајќи ги на сето тоа и другите џенетски уживања и насладувања. Хасан вели: „Свежината на камфорот во мирисот на зенцебил.“ Затоа Возвишениот вели: **„од изворот од кој само Аллаховите робови ќе пијат, и кои каде што сакаат без мака ќе се движат.“** – т.е. оваа смеса (пијалак) е извор од којшто ќе пијат и ќе ја гаснат својата жед блиските Аллахови робови. Затоа, во ајетот – од синтаксички аспект – глаголот „јешребу“ е употребен со „дамма“ – на крајот, а означува пиене/гаснење на жедта, а дејството на глаголот преминува на предметот, кој воедно го појаснува и самиот глагол, а тоа се нарекува во арапската граматика „темјиз“ (неопределена именка која се употребува за појаснување на нејасно изразеното значење во реченицата, и таа е менсуб – со фетха на крајот). Во ајетот „темјизот“ – (ајнен) е употребен со фетха на крајот, односно менсуб (според арапската граматика). Зборовите на Возвишениот: **„и кои каде што сакаат без мака ќе се движат.“** – т.е. ќе управуваат со тие извори (реки) каде што ќе посакаат и како што ќе посакаат од своите палати, дворци, куќи и местата во кои ќе престојуваат. Зборовите на Возвишениот: **„Тие заветот го исполнија и се плашеа од Денот чијашто кобност ќе биде присутна насекаде“** – т.е. го обожуваа Возвишениот Аллах извршувајќи ги своите должности кон Него, а тоа е се строга должност, пропишана според основата на шеријатот, како и должностите кои самите себеси ги пропишаа со тоа што се заветуваа. Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. вели: **„Кој ветил да му биде покорен на Возвишениот Аллах, нека го исполни својот завет, а кој ветил да изврши дело кое претставува непокорност кон Возвишениот Аллах, нека не го исполнува дадениот завет.“** (Хадисот го бележи Бухари, од хадисот на Малик)

Се дистанцираат од харамот, плашејќи се од полагањето на сметката на Судниот ден, денот чијашто кобност ќе биде распространета општо насекаде врз луѓето, освен врз оние, на кои Аллах Возвишениот им се смилувал. Зборовите на Возвишениот: **„и даваа храна, иако и самите ја посакуваа“** – т.е. нахрануваа со храна, и покрај тоа што самите тие ја посакуваа, во ситуација кога имаа силни страсти кон таа храна. Како што Возвишениот вели: **„Нема да заслужите добро сè додека не дадете дел од тоа што ви е драго!“** (Куран: Али Имран, 92)

Во веродостоен хадис (сахих) се наведува: „Најдобрата садака е онаа садака која ќе ја поделиш во ситуација кога си здрав, тежнееш кон имотот, се надеваш на богатството, а се плашиш од сиромаштијата.“ – т.е. во ситуација кога го сакаш богатството, целиш кон него и имаш потреба од него. Токму затоа Возвишениот вели: **„и даваа храна, иако и самите ја посакуваа, на сиромашниот, на сирачето и на заробеникот“** – што се однесува на „јетим“ (сирачето) и „мискин“ (сиромашниот) како и нивните особини, тие претходно беа објаснети.⁸¹ Додека „ел-есир“ – заробеникот, е заедничко име, кое се користи и за заробеник муслиман и за заробеник идолопоклоник. Ова е став на Сеид ибн Џубејр, Ата, Ел-Хасан и Катаде. Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. оставил препорака за добротворство кон робовите во повеќе хадиси, до тој степен (наредуваше добротворство кон робовите) што дури и последната препорака која ја остави, беа неговите зборови: „Чувајте го намазот и пазете на оние коишто се во ваша надлежност.“ **„Ние само заради Аллаховото лице ве храниме“** – т.е. надевајќи се на наградата Аллахова и неговото задоволство. **„Од вас ни признание ни благодарност не бараме!“** – т.е. не бараме од вас награда со која би ни платиле ниту, пак, бараме да ни се заблагодарувате пред луѓето. **„Ние од Господарот Наш се плашине, оној Ден кога лицата темни и намуртени ќе бидат.“** – т.е. ние ова го правиме со надеж, дека Возвишениот Аллах ќе ни се смилува и ќе ја разлее својата благодат врз нас, во денот кога лицата темни и намуртени ќе бидат. Ибн-Абас р.а. вели: „абусен“ – тесен; „камтарира“ – долг. Додека Ибн-Џерир вели: „Тоа е најтешкиот и најдолгиот ден, според искушенијата и жестокоста на тој ден.“ Возвишениот вели: **„И нив Аллах од стравот на тој Ден ќе ги сочува и блаженство и радост ќе им дари“** – т.е. Возвишениот Аллах ќе им влее безбедност од она од што се плашеа. **„И блаженство и радост ќе им дари“** – блаженство во нивните лица и радост во нивните срца. Затоа што ако срцето е радосно и весело, тоа се одразува и одблеснува на лицето, односно самото лице постанува светло и блескаво. Зборовите на Возвишениот: **„...за тоа што го трпеа ќе ги награди“** – т.е. поради нивното трпение им подготви и ќе им подари ценет и свила, односно пространо место во ценетот, удобен живот и прекрасна облека. Кога овој ајет му бил проучен на Ебу-Сулејман Ед-Дарани, рекол: „Тие навистина беа трпеливи, во напуштањето на страстите на дуњалукот.“

⁸¹ Беа објаснети во првиот том, во поглавјето Ел Бекара, ајет 177.

مُتَّكِنِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ ۗ لَا يَرُونَ فِيهَا شَمْسًا وَلَا زَمْهَرِيرًا ﴿١٣﴾ وَدَانِيَةً عَلَيْهِمْ ظِلَالُهَا
 وَذُلَّتْ قُطُوفُهَا تَذَلِيلًا ﴿١٤﴾ وَيُطَافُ عَلَيْهِمْ بِانِيَةٍ مِّن فِضَّةٍ وَأَكْوَابٍ كَانَتْ
 قَوَارِيرًا ﴿١٥﴾ قَوَارِيرَ مِن فِضَّةٍ قَدَّرُوهَا تَقْدِيرًا ﴿١٦﴾ وَيُسْقَوْنَ فِيهَا كَأْسًا كَانَ مِزَاجُهَا
 زَنْجَبِيلًا ﴿١٧﴾ عَيْنًا فِيهَا تُسَمَّى سَلْسَبِيلًا ﴿١٨﴾ وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُّخَلَّدُونَ إِذَا رَأَيْتَهُمْ
 حَسِبْتَهُمْ لُؤْلُؤًا مَّنثُورًا ﴿١٩﴾ وَإِذَا رَأَيْتَ نَعِيمًا وَمُلْكًا كَبِيرًا ﴿٢٠﴾ عَلِيَّهُمْ ثِيَابُ
 سُنْدُسٍ خُضْرٍ وَإِسْتَبْرَقٍ ۗ وَحُلُوا أَسَاوِرَ مِن فِضَّةٍ وَسَقَاهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا ﴿٢١﴾ إِنَّ
 هَذَا كَانَ لَكُمْ جَزَاءً وَكَانَ سَعْيِكُمْ مَّشْكُورًا ﴿٢٢﴾

„потпрени на диваните, тие во него ни жештина ни студ нема да почувствуваат, (13) ладовината негова во близина ќе им биде, а плодовите негови на дофат на рацете ќе им стојат. (14) Ќе ги служат од сребрени садови и чаши просирни, (15) просирни, од сребро, чијашто величина според желбите нивни ќе ја одредат. (16) Во него од чаша пијалак зачинет со ѓумбир ќе се пие (17) од извор во џенетот, кој Селсебил се вика. (18) Ќе ги служи вечно млада послуга – да ги видиш, би помислил дека се бисери истурени. (19) И каде и да погледнеш, ќе видиш удобност и царство пространо. (20) Тие ќе носат облеку од тенка зелена свила, и од тешка свила, накитени со белезици од сребро, и ќе им даде Господарот нивни да пијат чист пијалак. (21) „Тоа ви е наградата; вашиот труд е достоин за благодарност! (22)“

Возвишениот нè известува за џенетските жители и за целокупните обилни благодати кои им ги подарил, па Возвишениот вели: „**потпрени на диваните**“ – потпирање: значи ќе бидат потпрени на удобни перници. Дивани, тоа се (украсни) кревети под младинските соби. Зборовите на Возвишениот: „**тие во него ни жештина ни студ нема да почувствуваат**“ – т.е. ниту жешко коешто вознемирува, ниту пак студ којшто болка задава. Напротив, тоа ќе биде (прилагодена, пријатна) избалансирана постојана клима, која ќе биде вечна, нема да се менува и нема ни да посакаат да ја променат со некоја друга. „**Ладовината негова во близина ќе им биде**“ – т.е. блиску до нив ќе им бидат гранките кои ќе ја создаваат таа сенка. „**А плодовите негови на дофат на рацете ќе им стојат**“ – т.е. кога ќе посака да го земе плодот, тој самиот, на дофат ќе му се

приближи. Како што се зборовите на Возвишениот: **„а плодовите во двата предела на дофат на рацете ќе стојат“** (Куран: Ер Рахман, 55). Зборовите на Возвишениот: **„Ќе ги служат од сребрени садови и чаши просирни“** – т.е. ќе кружат околу нив (ќе одат по нив) слугите, коишто ќе ги служат со садови полни со храна, садови кои ќе бидат сребрени и просирни чаши полни со напиток. Тие чаши се од блескаво изразито бело сребро, просирни како што е стаклото, така што еднадвор може да се види она што се наоѓа внатре во тие чаши. На овој дуњалук нема ништо слично на овие џенетски чаши. Се пренесува од Ибн-Абас р.а. дека рекол: *„Нема нешто во џенетот, а да не ви биде дадено на дуњалукот нешто слично на тоа, освен (џенетските) сребрени чаши.“* (Бележи Ибн Ебу-Хатим). Возвишениот Аллах вели: **„чијашто величина според желбите нивни ќе ја одредат“** – т.е. нивната големина ќе биде според нивните желби за напојување, односно ниту поголеми ниту помали од нивните желби за напојување. Зборовите на Возвишениот: **„Во него од чаша пијалак зачинет со ѓумбир ќе се пие“** – понекогаш ќе му биде понудено ладен напиток зачинет со камфор, понекогаш ќе бидат послужени со топол напиток, зачинет со ѓумбир (зенцебил), за да стане умерен пијалок. Искрените добротвори се тие што ќе пијат од овие напитки, а додека (ел-мукаррабун) блиските Аллахови робови ќе пијат од двата вида на пијалак поединечно, чисто и непо мешано. Зборовите на Возвишениот: **„од извор во џенетот, кој Селсебил се вика“** – овој извор е наречен Селсебил поради складноста и јачината на неговиот проток, како и поради неговата апсолутно компактна креираност. Зборовите на Возвишениот: **„Ќе ги служи вечно млада послуга – да ги видиш, би помислил дека се бисери истурени“** – т.е. ќе кружат околу нив млади џенетски деца за да им служат. **„Вечно млада послуга“** – т.е. ќе бидат во една состојба постојано, нема да се менуваат и нема да стареат. Зборовите на Возвишениот: **„да ги видиш, би помислил дека се бисери истурени.“** – т.е. да ги видиш кога ќе се растураат, служејќи им на господата во џенетот, убавината и таа прекрасна ведрина на нивните лица, како да се распространети бисери на прекрасно, убаво место. Зборовите на Возвишениот: **„И каде и да погледнеш“** – т.е. каде и да погледнеш о, Мухаммед, с.а.в.с. **„таму“** – т.е. во џенетот и неговите благодати, во сè она што постои во него од радости и благосостојба **„ќе видиш удобност и царство пространо“** – т.е. Аллаховото царство, таму е огромно и совршено прекрасно, восхитувачко. Во Сахих хадис се наведува: *„Возвишениот Аллах на последниот што ќе излезе од џенетот, а тој е воедно и последниот којшто ќе влезе во*

ценетот, ќе му рече: „Навистина тебе ти припаѓа колку целиот дуњалук и уште десетократно повеќе од тоа.“ Се пренесува од Ибн-Омер р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Ценетскиот жител, којшто ќе биде на најнискиот степен во ценет, ќе поседува имот во кој ќе гледа – а должината на имотот ќе изнесува две илјади години – ќе може да го види најдалечниот дел од својот имот, како што ќе го гледа најблискиот.“ Зборовите на Возвишениот: „**Тие ќе носат облеку од тенка зелена свила, и од тешка свила**“ – т.е. облеката на ценетските жители ќе биде од свила, а сундус е еден вид на свила; танка свила од која ќе бидат кошулата и сличните облеку на неа, коишто ценетлиите ќе ги носат директно врз своите тела. Што се однесува на „истебрак“ е исто така еден вид свила, која е мошне изразито сјајна и блескава, и таа е всушност надворешната облеку, како што тоа е вообичаено во поглед на облеката. „**Накитени со белезици од сребро**“ – овие се особините на искрените добротвори, а што се однесува до блиските Аллахови робови, Возвишениот за нив вели: „**во кои со златни белезици, со бисери красни ќе се украсуваат, а облеките во нив од свила ќе им бидат**“ (Куран: Ел Фатир, 33). Откако Возвишениот ги спомна надворешните украси од свила и накити, вели: „**и ќе им даде Господарот нивни да пијат чист пијалак**“ – т.е. нивната внатрешност ќе биде очистена од завидливост, злоба, омраза, штетност и останатите лоши особини. Зборовите на Возвишениот: „**Тоа ви е наградата; вашиот труд е достоин за благодарност!**“ – т.е. овие зборови ќе им бидат речени, како почест за нив и добродетел кон нив. Како што Возвишениот вели: „**Јадете и пијте радосни, за тоа што во деновите минати го заработивте!**“ (Куран: Ел Хакка, 24)

Зборовите на Возвишениот: „**вашиот труд е достоин за благодарност!**“ – т.е. Возвишениот Аллах за вашиот мал труд, ќе ве награди со големи награди.

إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ تَنْزِيلًا ﴿٢٣﴾ فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تُطِعْ مِنْهُمْ آيْمًا أَوْ كُفُورًا ﴿٢٤﴾ وَادْكُرْ اسْمَ رَبِّكَ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٢٥﴾ وَمِنَ اللَّيْلِ فَاسْجُدْ لَهُ وَسَبِّحْهُ لَيْلًا طَوِيلًا ﴿٢٦﴾ إِنَّ هَؤُلَاءِ يُحِبُّونَ الْعَاجِلَةَ وَيَذُرُونَ وَرَاءَهُمْ يَوْمًا ثَقِيلًا ﴿٢٧﴾ نَحْنُ خَلَقْنَاهُمْ وَشَدَدْنَا أَسْرَهُمْ ۖ وَإِذَا شِئْنَا بَدَّلْنَا أَمْثَلَهُمْ تَبْدِيلًا ﴿٢٨﴾ إِنَّ هَذِهِ تَذَكُّرَةٌ ۖ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذْ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ﴿٢٩﴾ وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ ۗ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٣٠﴾ يُدْخِلُ مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ ۗ وَالظَّالِمِينَ أَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٣١﴾

„Одвреме-навреме Ние ти го објавуваме Куранот, (23) затоа издржи до одлуката на Господарот твој, и не слушај го ниту грешникот ниту неверникот нивен! (24) И спомнувај го името на Господарот свој и наутро и навечер, (25) и во еден дел од ноќта заради Него молитвата извршувај ја, и ноќе слави Го долго! (26) А таквите животот на овој свет навистина го сакаат, а ништо не ги интересира за Денот мачен што ги чека. (27) Ние ги создаваме и зглобовите им ги поврзуваме, а ако посакаме, ќе ги замениме со на нив слични. (28) Ова е поука, па кој сака ќе се држи до патот кој кон Господарот негов води, (29) а вие ќе го сакате само тоа што Аллах го сака – Аллах навистина сè знае и Мудар е. (30) Тој кого сака внесува во милоста Своја, а на неверниците им подготви болно страдание. (31)“

Славениот и Возвишен Господар, Аллах, му подари голем благодат на својот Пратеник с.а.в.с., со тоа што му го објави Величествениот Куран. „**Затоа издржи до одлуката на Господарот твој**“ – т.е. издржи до одредбата Аллахова, бидејќи Тој го одредува и планира најдоброто за тебе, со своето убаво и беспрекорно управување. „**И не слушај го ниту грешникот ниту неверникот нивен!**“ – т.е. немој да им бидеш послушен на оние коишто сакаат да те одвратат од она што ти е објавено, туку достави го она што ти е објавено од Господарот твој и потпри се на Возвишениот Аллах, затоа што Тој, без сомнение ќе те заштити од луѓето; грешници во своите дела, а неверници во своите срца. „**И спомнувај го името на Господарот свој и наутро и навечер**“ – т.е. на почетокот и крајот од денот. „**И во еден дел од ноќта заради Него молитвата извршувај ја, и ноќе слави Го долго!**“ – овој ајет е идентичен со ајетот: „**И помини дел од ноќта во намаз – тоа е само твоја должност; Господарот твој на оној свет ќе ти го подари местото достоинство за благодарност.**“ (Куран: Ел Исра, 79) Потоа Возвишениот вели: „**А таквите животот на овој свет навистина го сакаат, а ништо не ги интересира за Денот мачен што ги чека**“ – т.е. овие неверници го сакаат дуњалучкиот живот со сета своја конфузија и измешаност, занемарувајќи го ахиретот. Потоа Возвишениот вели: „**Ние ги создаваме и зглобовите им ги поврзуваме**“ – Ибн-Абас р.а. вели: „Т.е. нивното создавање.“ „**А ако посакаме, ќе ги замениме со на нив слични**“ – т.е. ќе доведеме друг народ, освен нив. Потоа Возвишениот вели: „**Ова е поука**“ – значи ова поглавје е поука, „**па кој сака ќе се држи до патот кој кон Господарот негов води**“ – т.е. кој сака ќе

се упати со Куранот. „А вие ќе го сакате само тоа што Аллах го сака“ – т.е. никој не може да се упати самиот себеси. „Само тоа што Аллах го сака – Аллах навистина сè знае и Мудар е“ – односно знае кој го заслужува упатството и му го олеснува и знае кој ја заслужува заблудата, па го отстранува од упатството, а Возвишениот Аллах има најјасни аргументи⁸².

Токму затоа Возвишениот вели: „Аллах навистина сè знае и Мудар е“ – потоа Возвишениот вели: „Тој кого сака внесува во милоста Своја, а на неверниците им подготви болно страдание“ – т.е. кого сака го упатува, а кого сака го остава во заблуда. Па кого Тој ќе го упати, никој не може да го одведе во заблуда, а кого ќе го остави во заблуда, него никој не може да го упати.

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ел Инсан“. Благодарноста и благодаратта Му припаѓаат само на Возвишениот Аллах.

⁸² Велам: Оној којшто заслужува упатство од Возвишениот Аллах, е тој што со искрена намера се труди да биде упатен и да ја спознае вистината. Ваквата личност го заслужува Аллаховото упатство, а што се однесува на оној што заталкал, задлабочувајќи се во својата заблуда, не истражувајќи ја вистината сè додека не Го сретне, па таквиот Возвишениот Аллах соодветно ќе го награди, со тоа што ќе го отстрани од упатството. Како што Возвишениот вели: „На тој што дава и што не греша и тоа најубавото што го смета за вистинито нему ценет ќе му подготвиме; а на тој што е скржав и се чувствува независен и тоа најубавото што го смета за лажно нему цехенмот ќе му го подготвиме“ (Куран: Ел Лејл, 5-10) и како што Возвишениот вели: „И кога тие скршнаа настрана – Аллах стори срцата нивни да застранат“ (Куран: Ес Сафф, 5)

77. Поглавје – „Ел Мурселат“ (Испратени)

Објавено во Мека, има 50 ајети. Освен ајетот 48, тој е медински. Објавена по поглавјето „Ел Хумезе“.

Бележи Бухари од Ибн Месуд р.а. дека рекол: „Додека седевме со Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. во една од пеиштерите на Мина, му беше објавено поглавјето „Ел Мурселат“. Додека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. го цитираше ова поглавје, јас го учев од неговата уста. Сè уште неговата уста беше влажна од цитирањето на ова поглавје, кога одеднаш ни скокна змија, па Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ни нареди: „Убијте ја!“ Веднаш побрзавме да го извршиме тоа, меѓутоа змијата побегна. На тоа Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рече: „Се сочува од вашето зло, како што и вие се сочувавте од нејзиното зло.“ (Хадисот го бележи Муслим)

Се пренесува од Ибн-Абас р.а. дека: „Уму-Фадл го слушнала како учи „Вел-мурселати урфа“ па рекла: „О, синко мој, со твоето учење на ова поглавје ме потсети на тоа дека тоа поглавје беше последното што го слушнав од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. кога го учеше на акшамскиот намаз.“ (Бухари и Муслим).

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْمُرْسَلَاتِ عُرْفًا ﴿١﴾ فَالْعَاصِفَاتِ عَصْفًا ﴿٢﴾ وَالنَّاشِرَاتِ نَشْرًا ﴿٣﴾ فَالْفَارِقَاتِ فَرْقًا ﴿٤﴾
فَالْمُلْقِيَاتِ ذِكْرًا ﴿٥﴾ عُذْرًا أَوْ نُذْرًا ﴿٦﴾ إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَوَاقِعٍ ﴿٧﴾ فَإِذَا النُّجُومُ طُمِسَتْ ﴿٨﴾
وَإِذَا السَّمَاءُ فُرْجَتْ ﴿٩﴾ وَإِذَا الْجِبَالُ نُسِفَتْ ﴿١٠﴾ وَإِذَا الرُّسُلُ أُقْتَتِ ﴿١١﴾ لِأَيِّ يَوْمٍ
أَجَلَتْ ﴿١٢﴾ لِيَوْمِ الْفُضْلِ ﴿١٣﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمُ الْفُضْلِ ﴿١٤﴾ وَيَلَّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ

Во името на Allah, Семилосниот, Милостивиот!

„Се колнам во оние (мелеци) коишто еден по друг се праќаат, (1) па како виор итаат, (2) и во оние кои објавуваат, (3) па раздвојуваат (4) и Објавата ја доставуваат, (5) оправдување или опомена (6) сигурно

ќе биде тоа со што ви се заканува! (7) Кога ѕвездите сјајот ќе го изгубат (8) и кога небото ќе се отвори (9) и кога планините во прав ќе се здробат, (10) и кога пратениците во одредено време ќе се зберат. (11) „До кој ден е одложено тоа?“ (12) „До Судниот ден!“ (13) А знаеш ли ти што е Судниот ден? 15. Тешко им тој Ден на тие што негираа! (14)“

Коментаторите на Куранот од (генерациите на) асхабите, табиините и други, се разидуваат во поглед на значењето на зборовите на Возвишениот: „Вел-мурселати урфа⁸³“ – „Се колнам во оние (мелеци) коишто еден по друг се праќаат“ – според некои од нив, овде се мисли на *мелеците*. Според другите; Ел-Мурселат – „оние коишто еден по друг се праќаат“, Ел-Асифат – „коишто како виоритаат“, Ен-Нашират – „оние кои објавуваат“ – наведените изрази се однесуваат на *ветрови*. А додека Ел-Фарикат – „оние коишто раздвојуваат“ Ел-Мулкијат – „оние коишто објавата ја доставуваат“ – без разидување на ставовите, се однесува на *мелеците*. Според некои, пак, сите претходно наведени изрази се однесуваат на мелеците. Според она што е воочливо, најверојатно дека „Ел-Мурселат“ – се однесува на ветровите. Како што Возвишениот вели: „Ние праќаме ветрови да оплодуваат“ (Куран: Ел Хиџр, 22). Исто така и Ел-Асифат – тоа се ветровите, како и Ен-Нашират – се мисли на ветровите коишто ги распространуваат облаците според волјата Аллахова.⁸⁴ Зборовите на Возвишениот: „па раздвојуваат и Објавата ја доставуваат, оправдување или опомена“ – значи мелеците, т.е. овде нема никакво разидување дека се однесува на мелеците. Тие се спуштаат со Аллаховата наредба до Аллаховите Пратеници, разделувајќи ја вистината од невивистината, доставувајќи ја објавата Аллахова, којашто содржи

⁸³ Т.е. оние кои се праќаат со добрина.

⁸⁴ Велам: Ова е ставот којшто го избрал хафизот Ибн-Кесир, Аллах да му се смилува, меѓутоа моето гледиште е како на оние коишто велат дека сите наведени изрази се однесуваат на мелеците, и тоа поради повеќе причини; 1. Наведените особини повеќе одговараат на својствата на мелеците. 2. Нема никаква допирна точка помеѓу ветерот и мелеците, во однос на контекстот на којшто се однесува заклетвата. 3. Не постои нешто, што алудира на тоа дека споменатите атрибути се однесуваат на последните два изрази, што би ги раздвоило првите три изрази од останатите два последни. 4. Последователното наведување укажува на тоа дека опишаното нешто е една иста работа. Секој атрибут го појаснува претходно наведеното, сè додека не се наведени двата атрибути за коишто постои консензус дека се однесуваат на мелеците. 5. Повеќето се на ставот дека се однесува на мелеците, дури и оние коишто сметаат дека се однесува на ветерот, а некои од нив се воздржуваат колебајќи се помеѓу двата става. А Возвишениот Аллах најдобро знае, и само Тој го дава успехот за пронаоѓање на најисправниот.

оправдување до созданијата и опомена за нив од Аллаховата казна, доколку се спротивставуваат на Неговите наредби.

Зборовите на Возвишениот: „**сигурно ќе биде тоа со што ви се заканува!**“ – ова е тврдењето поради коешто се сите претходни заклетви. Односно сè она со што ви се заканува; од Судниот ден, оживувањето, полагањето на сметка, наградата и казната, неизбежно ќе се оствари. Потоа Возвишениот вели: „**Кога ѕвездите сјајот ќе го изгубат**“ – т.е. ќе ја снеса нивната светлина, како што Возвишениот вели: „**и кога ѕвездите ќе испопаѓаат**“ (Куран: Ел Инфитар, 2) – т.е. кога ќе се распакаат и распарчат нивните делови. „**И кога небото ќе се отвори**“ – т.е. расцепи. „**И кога планините во прав ќе се здробат**“ – т.е. ќе ги снеса, така што ни остатоци, ни трага нема да остане од нив. „**И кога пратениците во одредено време ќе се зберат**“ – т.е. соберат, како што Возвишениот вели во друг ајет: „**На Денот кога Аллах ќе ги собере Пратениците**“ (Куран: Ел Маида, 109) Зборовите на Возвишениот: „**До кој ден е одложено тоа? До Судниот ден! А знаеш ли ти што е Судниот ден? Тешко им тој Ден на тие што негираа!**“ - Возвишениот овде вели, до кој ден се одложени Аллаховите Пратеници и нивните случаи се оставени за подоцна? Одговорот е: Сè до Судниот ден, како што Возвишениот вели: „**Немој ни да помислиш дека Аллах нема да го исполни ветувањето Свое кон Пратениците Свои**“ (Куран: Ибрахим, 47) и зборовите на Возвишениот: „**Тешко им тој Ден на тие што негираа!**“ – т.е. тешко нив од казната на Возвишениот Аллах, којашто ќе се случи (кога ќе настапи Судниот ден).

وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمَ الْفُضْلِ ﴿١٤﴾ وَيْلٌ لِّلْمُكْذِبِينَ ﴿١٥﴾ أَلَمْ نُهْلِكِ
 الْأَوَّلِينَ ﴿١٦﴾ ثُمَّ نُنَبِّئُهُمُ الْآخِرِينَ ﴿١٧﴾ كَذَلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ ﴿١٨﴾ وَيْلٌ لِّلْمُكْذِبِينَ
 لِّلْمُكْذِبِينَ ﴿١٩﴾ أَلَمْ نَخْلُقْكُمْ مِّن مَّاءٍ مَّهِينٍ ﴿٢٠﴾ فَجَعَلْنَاهُ فِي قَرَارٍ مَّكِينٍ ﴿٢١﴾ إِلَىٰ
 قَدَرٍ مَّعْلُومٍ ﴿٢٢﴾ فَقَدَرْنَا فَنِعْمَ الْقَادِرُونَ ﴿٢٣﴾ وَيْلٌ لِّلْمُكْذِبِينَ ﴿٢٤﴾ أَلَمْ نَجْعَلِ
 الْأَرْضَ كِفَاتًا ﴿٢٥﴾ أَحْيَاءَ وَأَمْوَاتًا ﴿٢٦﴾ وَجَعَلْنَا فِيهَا رِوَاسِيَّ شَامِخَاتٍ وَأَسْقَيْنَاكُمْ مَّاءً
 فُرَاتًا ﴿٢٧﴾ وَيْلٌ لِّلْمُكْذِبِينَ ﴿٢٨﴾

„Зарем Ние не ги уништивме древните народи (16) и по нив и оние коишто по нив доаѓаа?! (17) Исто така ќе постапуваме со сите грешници! (18) Тешко им тој Ден на тие што негираа! (19) Зарем од незначителна течност не ве создаваме, (20) која на сигурно место ја ставаме (21) до

рокот одреден?! (22) Таква е Нашата моќ; а како ли сме Ние само моќни! (23) Тешко им тој Ден на тие што негираа! (24) Зарем не ја направивме Ние Земјата собиралиште (25) на живите и мртвите (26) и на неа неподвижни високи планини поставивме, и зарем не ви даваме Ние слатка вода да пиете? (27) Тешко им тој Ден на тие што негираа! (28)“

Возвишениот вели: „Зарем Ние не ги уништивме древните народи“ – оние кои ги негираа Аллаховите Пратеници. „И по нив и оние коишто по нив доаѓаа!“ – т.е. оние кои беа слични на нив. Затоа Возвишениот вели: „Исто така ќе постапуваме со сите грешници! Тешко им тој Ден на тие што негираа!“ – потоа Возвишениот истакнувајќи ја својата дарежливост кон своите созданија и аргументирајќи го проживувањето со почетното создавање (тоа дека првиот пат ги создаде, откако претходно не постоеја), вели: „Зарем од незначителна течност не ве создаваме“ – т.е. слаба безначајна, во однос на Аллаховата апсолутна моќ. „Која на сигурно место ја ставаме“ – значи ја собираме во матката, а тоа е сигурното место каде што се сместува машката и женската вода (спермата), а матката така е создадена, да може да ја сочува течноста која е ставена во неа. Зборовите на Возвишениот: „до рокот одреден?!“ – одредениот временски интервал од шест⁸⁵ или девет месеци. Затоа Возвишениот вели: „Таква е Нашата моќ; а како ли сме Ние само моќни! Тешко им тој Ден на тие што негираа!“ – потоа Возвишениот вели: „Зарем не ја направивме Ние Земјата собиралиште на живите и мртвите“ – место на собирање. Еш-Шаби вели: „Нејзината утроба за мртвите, а површината за живите.“ „И на неа неподвижни високи планини поставивме“ – т.е. (големи издигнати места на површината на земјата) – планини. „И зарем не ви даваме Ние слатка вода да пиете?“ – т.е. бистра, ладна и пријатна за пиење. „Тешко им тој Ден на тие што негираа!“ – т.е. на тие што по ваквото појаснување продолжуваат во своето неверување и негирање.

انطَلِقُوا إِلَىٰ مَا كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ﴿٢٩﴾ انطَلِقُوا إِلَىٰ ظِلِّ ذِي ثَلَاثِ شُعَبٍ ﴿٣٠﴾ لَا ظَلِيلٍ وَلَا يُغْنِي مِنَ اللَّهَبِ ﴿٣١﴾ إِنَّهَا تَرْمِي بِشَرِّ كَالْقَصْرِ ﴿٣٢﴾ كَأَنَّهُ جِمَالَتٌ صُفْرٌ ﴿٣٣﴾ وَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٤﴾ هَذَا يَوْمٌ لَا يَنْطِقُونَ ﴿٣٥﴾ وَلَا يُؤْدِنُ لَهُمْ

⁸⁵ Види поглавје Лукман, 14 ајет и Ел Ахкаф, 15 ајет.

فَيَعْتَدُونَ ﴿٣٦﴾ وَيُلْئِمُونَ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٧﴾ هَذَا يَوْمُ الْفَصْلِ ۗ جَمَعْنَاكُمْ
وَالأُولَئِينَ ﴿٣٨﴾ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ كَيْدٌ فَكِيدُونَ ﴿٣٩﴾ وَيُلْئِمُونَ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٠﴾

„Одете кон тоа што за невестина го сметавте, (29) одете кон чадот во три пламена раздвоен, (30) кој ладовина нема да дава и кој од пламенот нема да заштитува. (31) Тој како од кули ќе фрла искри, (32) како да се камили жолти. (33) Тешко им тој Ден на тие што негираа! (34) Ова е Денот во којшто тие нема ни да прозборат (35) и правдањето нема да им биде дозволено. (36) Тешко им тој Ден на тие што негираа! (37) Ова е Судниот ден, и вас и народите древни ќе ги збереме, (38) па ако знаете со некое лукавство да се послужите, обидете се против Мене! (39) Тешко им тој Ден на тие што негираа! (40).“

Возвишениот известува за неверниците, коишто го негираат оживувањето, наградата, ценетот и цехенемот. На Судниот ден ним ќе им се рече: „Одете кон тоа што за невестина го сметавте, одете кон чадот во три пламена раздвоен“ – значи пламенот од огнот, кога ќе се подигне има три делови поради големиот интензитет. „Кој ладовина нема да дава и кој од пламенот нема да заштитува“ – т.е. темнината на чадот самата по себе не претставува сенка ниту, пак, ќе ги заштити од жештината на огнот. Зборовите на Возвишениот: „Тој како од кули ќе фрла искри“ – т.е. ќе се разлетаат искри од пламенот со големина на кули. „Како да се камили жолти“ – т.е. како црни камили. „Тешко им тој Ден на тие што негираа!“ – потоа Возвишениот вели: „Ова е Денот во којшто тие нема ни да прозборат“ – т.е. нема да говорат. „И правдањето нема да им биде дозволено“ – нема да можат да зборуваат и нема да им биде дозволено да се правдаат. Напротив, против нив веќе ќе бидат изнесени аргументите, па тие не ќе можат да говорат. Местата на судењето на Судниот ден се различни, Возвишениот Господар известува за овие ситуации, за да ни укаже на жестоките стравотии и потреси кои ќе се случуваат на тој ден. Токму затоа по секој дел од овој говор нагласува : „Тешко им тој Ден на тие што негираа!“ – зборовите на Возвишениот: „Ова е Судниот ден, и вас и народите древни ќе ги збереме, па ако знаете со некое лукавство да се послужите, обидете се против Мене!“ – ова е жестока закана и сигурно ветување, т.е. ако можете, ако сте способни да го избегнете моето зграпчување и да се спасите од мојата пресуда, тогаш направете го тоа, но вие навистина, нема да можете да го направите тоа. Како што

Возвишениот вели: „**О, групи од цини и луѓе, ако можете низ слоевите на небесите и на Земјата да продрете, продрете, ќе можете да продрете само со голема моќ!**“ (Куран: Ер Рахман, 33) И во хадисот се наведува: „*О, Мои робови, вие навистина нема да можете да ми донесете некаква корист, па да би ми користеле, и нема да можете да ми наштетите, па да би ми наштетиле.*“

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي ظِلَالٍ وَعُيُونٍ ﴿٤١﴾ وَفَوَاكِهِ مِمَّا يَشْتَهُونَ ﴿٤٢﴾ كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾ إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٤٤﴾ وَيُلَىٰ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٥﴾ كُلُوا وَتَمَتَّعُوا قَلِيلًا إِنَّكُمْ مُّجْرِمُونَ ﴿٤٦﴾ وَيُلَىٰ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٧﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ ارْكَعُوا لَا يَرْكَعُونَ ﴿٤٨﴾ وَيُلَىٰ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٩﴾ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٠﴾

„Богобојазните ќе бидат меѓу изворите, и под сенките (41) и меѓу овошјето кое ќе го сакаат. (42) Јадете и пијте, нека ви е пријатно, за тоа што го правевте.“ (43) Така Ние ќе ги наградиме оние коишто прават добри дела. (44) Тешко им тој Ден на тие што негираа! (45) Јадете и насладувајте се, но за кратко! – вие навистина сте грешници!“ (46) Тешко им тој Ден на тие што негираа! (47) А кога им се велеше: „Бидете понизни кон Аллах!“ – тие не сакаа да бидат понизни. (48) Тешко им тој Ден на тие што негираа! (49) Па во кој говор ќе веруваат, ако не во Куранот?! (50)“

Возвишениот известува за своите богобојазливи робови, коишто Го обожуваа извршувајќи ги пропишаните должности и дистанцирајќи се од забранетите нешта, тие навистина на Судниот ден ќе бидат во ценетските градини и помеѓу изворите. „**И меѓу овошјето кое ќе го сакаат**“ – т.е. од останатите видови на овошје. „**Јадете и пијте, нека ви е пријатно, за тоа што го правевте.**“ – тоа ќе им биде речено, на начин на којшто ќе им се истакне добротворството кон нив. Потоа Возвишениот вели: „**Така Ние ќе ги наградиме оние коишто прават добри дела**“ – т.е. ова е Нашата награда за оној којшто правеше добри дела. „**Тешко им тој Ден на тие што негираа!**“ Зборовите на Возвишениот: „**Јадете и насладувајте се, но за кратко! – вие навистина сте грешници!**“ – обраќање до оние коишто го негираат Судниот ден. Императивот во ова обраќање до нив, да јадат и да се насладуваат е употребен во контекст на закана и вету-

вање, односно насладувајте се краток временски период, а потоа ќе бидете одведени во цехенемскиот оган. „Тешко им тој Ден на тие што негираа!“ – како што Возвишениот вели: „Ние им даваме краткотрајно да уживаат, а потоа ќе ги втурнеме во неиздржливо страдање.“ (Куран: Лукман, 24) Зборовите на Возвишениот: „А кога им се велеше: „Бидете понизни кон Allah!“ – тие не сакаа да бидат понизни“ – т.е. кога им се наредуваше намаз да извршуваат, тие одбиваа и беа горделиви. Токму затоа Возвишениот вели: „Тешко им тој Ден на тие што негираа!“ – потоа Возвишениот вели: „Па во кој говор ќе веруваат, ако не во Куранот?!“ – идентично со ајетот: „па во што, ако не во Allahовите зборови и во Неговите докази, тие ќе веруваат?“ (Куран: Ел Џасије, 6) – т.е. ако не веруваат во овој Куран, па во кој говор ќе веруваат? Пренесува Ибн Ебу-Хатим со својот синџир на преносители којшто се протега до Ебу-Хурејре р.а.: „Кога ќе се проучи – ,Вел-мурселати урфа‘ – па проучи: „Па во кој говор ќе веруваат, ако не во Куранот?!“ – Нека каже: „Верувам во Возвишениот Allah и во она што го објавил.“

Крај на кратката верзија на коментарот на поглавјето „Ел Мурселат“.

Благодарноста и благодаратта Му припаѓаат само на Возвишениот.

Само од него заштита бараме и само на Него се потпираме.

78. Поглавје – „Ен Небе“ (Вест)

Објавено во Мека, има 40 ајети.
Објавено по поглавјето „Ел Меариц“.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ ﴿١﴾ عَنِ النَّبِيِّ الْعَظِيمِ ﴿٢﴾ الَّذِي هُمْ فِيهِ مُخْتَلِفُونَ ﴿٣﴾ كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ﴿٤﴾ ثُمَّ
كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ﴿٥﴾ أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ مِهَادًا ﴿٦﴾ وَالْجِبَالَ أَوْتَادًا ﴿٧﴾ وَخَلَقْنَاكُمْ
أَزْوَاجًا ﴿٨﴾ وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتًا ﴿٩﴾ وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ لِبَاسًا ﴿١٠﴾ وَجَعَلْنَا النَّهَارَ
مَعَاشًا ﴿١١﴾ وَبَيَّنَّا فَوْقَكُمْ سَبْعًا شِدَادًا ﴿١٢﴾ وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَاجًا ﴿١٣﴾ وَأَنْزَلْنَا مِنَ
الْمُعْصِرَاتِ مَاءً ثَجَّاجًا ﴿١٤﴾ لِّنُخْرِجَ بِهِ حَبًّا وَنَبَاتًا ﴿١٥﴾ وَجَنَّاتٍ أَلْفَافًا ﴿١٦﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„За што тие едни со други се прашуваат? (1) За Веста голема, (2) за којашто тие различни мислења имаат. (3) Не треба така, тие ќе дознаат сигурно! (4) И уште еднаш, не треба така, тие ќе дознаат сигурно! (5) Зарем Земјата не ја направивме постела, (6) и планините столбови, (7) и вас како парови ве создадовме, (8) и сонот ваш за починка го направивме, (9) и ноќта како покривка ја дадовме, (10) и денот за заработување го одредивме, (11) и над вас седум силни сосидавме, (12) и светилка што пламти поставивме? (13) Ние од облаците обилна вода спуштаме (14) и со нејзина помош правиме да растат житото и растенијата, (15) и градините густо. (16)“

Возвишениот им го одрекнува на идолопоклониците нивното меѓусебно распрашување за Судниот ден, а всушност тоа е Веста голема. „За којашто тие различни мислења имаат“ – т.е. во поглед на ова прашање (Веста голема – Судниот ден), луѓето се делат во две категории; оние кои веруваат во овој ден,

и оние кои не веруваат. Потоа Возвишениот заканувајќи им се на оние кои го негираат Судниот ден вели: **„Не треба така, тие ќе дознаат сигурно! И уште еднаш, не треба така, тие ќе дознаат сигурно!“** – ова претставува жестока закана и цврсто ветување коешто сигурно ќе се оствари. Славениот и Возвишениот Аллах потоа почнува да ја опишува својата огромна, величествена моќ за создавање на најразлични, необични, чудни и импозантни нешта, коишто алудираат на неговата апсолутна моќ да го направи она што ќе посака, како оживувањето (на мртвите) и други различни нешта. Па Возвишениот вели: **„Зарем Земјата не ја направивме постела“** – т.е. подготвена за созданијата, погодна за нивниот живот, стабилна и смирена. **„И планините столбови“** – т.е. ги постави планините како столбови на земјата, со кои ја зацврсти и ја направи смирена, за да не ги потресува оние коишто се наоѓаат на неа. Потоа Возвишениот вели: **„и вас како парови ве создадовме“** – односно ве создадовме; машко и женско, насладувајќи се секој од нив со спротивниот пол и на тој начин доаѓа до размножување. Во овој контекст Возвишениот во друг ајет вели: **„И еден од доказите Негови е тоа што за вас, од видот ваш, создава жени за покрај нив да се смирите, и тоа што помеѓу вас создава љубов и сомилост“** (Куран: Ер Рум, 21). Зборовите на Возвишениот: **„и сонот ваш за починка го направивме“** – т.е. прекинување на движењата, за да се постигне смиреност, спокој и одморање од секојдневните активности и напорот за задоволување на животните потреби. **„И ноќта како покривка ја дадовме“** – т.е. за одмор и смирување. Зборовите на Возвишениот: **„И денот за заработување го одредивме“** – т.е. го направивме светол и видлив, за да можат луѓето да си ги задоволуваат своите животни потреби, да можат да одат и да се враќаат. **„И над вас седум силни сосидавме“** – т.е. седумте неба, вклучувајќи ги нивните огромни совршени пространства, високо воздигнати, нивната усогласеност, компактност и нивното беспрекорно управување, како и нивното украсување со ѕвезди, планети и други небески тела. Токму затоа Возвишениот вели: **„и светилка што пламти поставивме?“** – значи Сонце коешто го осветлува целиот свет. **„Ние од облаците обилна вода спуштаме“** – т.е. облаците кои се наполнија со дожд, но сè уште не прокапаа. Во арапскиот јазик изразот *معصر* „мусир“ се користи исто така и за жена кога ѝ се приближиле деновите за месечниот циклус, меѓутоа сè уште не го добила. Споменатиот израз, исто така, се користи и за ветровите кои го носат дождот. Сепак, според она што е највоочливо овде се мисли на облаците. Во истиот контекст Возвишениот, во друг ајет вели: **„Аллах е Тој кој**

ветровите ги испраќа, и тие облаците ги гонат и Тој низ небото, како што Тој сака, ги распространува и на парчиња ги дели, па ти гледаш како од нив паѓа дожд“ (Куран: Ер Рум, 48). Зборовите на Возвишениот: „Обилна вода“ – т.е. последователното, непрекидно врнење на дожд во големи количини. Изразот „сеццун“ е наведен и во хадисот во кој Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Најдобриот хаџ е оној во којшто има врева (поради телбие) и обилно пролевање.“ Значи, обилно пролевање на крвта од курбанските камили. Зборовите на Возвишениот: „и со нејзина помош правиме да растат житото и растенијата, и градините густе.“ – т.е. со помош на оваа обилна, добра корисна и благородна вода, правиме да растат: „житото“ – кое се складира за луѓето и добитокот, „растенијата“ – т.е. зелени, кои се јадат свежи, „и градините“ – т.е. бавчите со разновидни плодови, различни бои, вкусови и мириси, „густе“ – т.е. збиени едни до други, испреплетени.

إِنَّ يَوْمَ الْفُضْلِ كَانَ مِيقَاتًا ﴿١٧﴾ يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ فَتَأْتُونَ أَفْوَاجًا ﴿١٨﴾ وَفُتِحَتْ
السَّمَاءُ فَكَانَتْ أَبْوَابًا ﴿١٩﴾ وَسُيِّرَتِ الْجِبَالُ فَكَانَتْ سَرَابًا ﴿٢٠﴾ إِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ
مِرْصَادًا ﴿٢١﴾ لِلطَّاغِينَ مَأْبَا ﴿٢٢﴾ لَا بُشِينَ فِيهَا أَحْقَابًا ﴿٢٣﴾ لَا يَذُوقُونَ فِيهَا بَرْدًا وَلَا
شَرَابًا ﴿٢٤﴾ إِلَّا حَمِيمًا وَغَسَّاقًا ﴿٢٥﴾ جَزَاءً وَفَاقًا ﴿٢٦﴾ إِنَّهُمْ كَانُوا لَا يَرْجُونَ
حِسَابًا ﴿٢٧﴾ وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كِذَابًا ﴿٢٨﴾ وَكُلَّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ كِتَابًا ﴿٢٩﴾ فَذُوقُوا فَلَٰنَ
نَزِيدُكُمْ إِلَّا عَذَابًا ﴿٣٠﴾

„Денот суден е навистина веќе одреден, (17) Денот кога во рогот ќе дувне, па вие, сè група по група ќе доаѓате, (18) и небото ќе се отвори и многу порти ќе има, (19) и планините ќе се здробат и привидение ќе биде. (20) Цехенмот заседа ќе стане, (21) за насилниците место на враќање (22) каде што вечно ќе останат (23) во него свежина нема да осетат, ниту пијалак ќе вкусат, (24) освен жешка вода и течности, (25) казна прикладна. (26) Тие не очекуваа дека ќе полагаат сметка (27) и докажете Наши претерано ги негираа, (28) а Ние сè избројавме и запишавме (29) па трпете, мачењето сè полошо ќе ви го направиме! (30)“

Возвишениот известува за Судниот ден, односно кијаметскиот ден дека веќе однапред е одреден, нема ниту да се одложи ниту да се забрза, а времето на

неговото настапување не го знае никој друг, освен Возвишениот и Славен Господар Аллах, како што Возвишениот вели: „а ние го одложуваме само за некое време“ (Куран: Худ, 9) „Денот кога во рогот ќе дувне, па вие, сè група по група ќе доаѓате“ – Муџахид вели: „Група по група“, а додека Ибн-Џерир вели: „Секој народ ќе дојде со својот Пратеник.“ „И небото ќе се отвори и многу порти ќе има“ – т.е. патишта, патеки и правци по кои ќе слегуваат мелеците.

„И планините ќе се здробат и привидение ќе биде“ – како што Возвишениот во друг ајет вели: „Ти ги гледаш планините и мислиш дека се неподвижни, а тие се движат како што се движат облаците“ (Куран: Ен Немл, 88) – исто така Возвишениот вели: „а планините ќе бидат како шарена волна растегната“ (Куран: Ел Кариа, 5) – додека овде Возвишениот вели: „и привидение ќе биде“ – т.е. на тој што ќе ги гледа, ќе му се причини дека се нешто, а всушност тие не се ништо. Потоа планините потполно ќе ги снема, така што нема да остане од нив ниту трага ниту остаток. Како што Возвишениот вели: „А те прашуваат за планините, па ти кажи: „Господарот мој во прав ќе ги стори и ќе ги расее.““ (Куран: Таха, 105) И зборовите на Возвишениот: „Џехенмот заседа ќе стане“ – т.е. подготвена заседа. „За насилниците“ – т.е. за упорно непослушните грешници, коишто се спротивставуваат на Аллаховите Пратеници. „Место на враќање“ – т.е. место на враќање и престојувалиште. Суфјан Ес-Сеури вели: „Над него има три моста.“ Зборовите на Возвишениот: „каде што вечно ќе останат“ – т.е. вечно ќе престојуваат. Изразот *أَحْقَابًا* „ахкаба“ е множина од зборот „хукубун“, што значи: временски интервал, за чијашто должина постојат различни ставови. Али ибн ебу-Талиб го прашал Хилал ел-Хиџри: „Колку ја сметате должината на „Хукуб“ според Аллаховта објавена книга (Тевратот)?“ – Одговорил: „Го сметаме осумдесет години, секоја година содржи дванесет месеци, а секој месец триесет дена, а секој ден по илјада години.“ Пренесува Ибн ебу-Хатим од Ебу-Умаме дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. во врска со зборовите на Возвишениот: „каде што вечно ќе останат“ – рекол: „*Хукубун‘ е месец, а месецот е триесет дена, а годината е дванаесет месеци. Годината содржи триста шеесет дена, секој ден од нив трае илјада години според вашето броење. „Хукубун‘ е триесет милиони години.*“ Овој хадис е *мункер*... бидејќи Ел-Касим, а и Џафер ибн-Ез-Зубејр којшто пренесува од него се прогласени за (метру) отфрлени (поради тоа што се слаби пренесувачи). Исправниот став во однос на значењето на овој израз е дека нема крај, односно

ќе трае вечно, како што наведува Катаде и Ер-Раби ибн Енес: „Ахкаб‘ нема временски ограничен период, односно вечно престојување во огнот.“⁸⁶

Зборовите на Возвишениот: „**во него свежина нема да осетат, ниту пијалак ќе вкусат**“ – т.е. во џехенмот нема да имаат никакво освежување за своите срца, ниту некаков пријатен пијалак за да ја згаснат својата жед. Токму затоа Возвишениот вели: „**освен жешка вода и течности**“ – Изразот „ел-хамим“ значи максимално врела течност, која ја достигнала својата кулминација на вриење, а додека изразот „ел-гасак“ го означува целокупниот гној, пот, солзите и раните на џехенемските жители, таа течност ќе биде студена и поради нејзиното студенило и смрдеа нема да може да ѝ се приближи. Претходно поопширно говоревме во врска со „ел-гасак“ во поглавјето „Сад“, така што нема потреба да го повторуваме описот на оваа течност. Возвишениот Аллах да не сочува од неа со својата милост и дарежливост.⁸⁷

Зборовите на Возвишениот: „**казна прикладна**“ – т.е. оваа е казната на која ќе бидат изложени, соодветно на нивните расипани погрешни дела, коишто ги правеа во овосветскиот живот. Потоа Возвишениот вели: „**Тие не очекуваа дека ќе полагаат сметка**“ – т.е. не веруваа дека постои друг свет, во којшто ќе полагаат сметка и ќе бидат наградени или казнети. „**И докажете Наши претерано ги негираа**“ – т.е. на луѓето им ги негираа Аллаховите докази и аргументи, кои Возвишениот Аллах ги објавуваше на своите Пратеници, Аллаховиот благослов и спас да биде врз нашиот Веровесник и врз сите тие Аллахови Пратеници, па упорно им се спротивставуваа и ги негираа. Зборовите на Возвишениот: „**ги негираа**“ – т.е. ги сметаа за лажни. Зборовите на Возвишениот: „**а Ние сè избројавме и запишавме**“ – т.е. Ние однапред ги знаеме делата на сите луѓе, Ние ги регистриравме и соодветно на извршените дела ќе ги

⁸⁶ Велам: споменувањето на изразот „ахкабун“ овде не може да се изрази ниту да се опише со броеви. Самиот израз овде алудира на вечно престојување во џехенемскиот оган, на насилниците, неверниците, коишто ги негираа Аллаховите ајети и Судниот ден. Ова е описот на неверниците кои вечно ќе останат во џехенмот, кои во него ниту ќе живеат ниту ќе умираат, туку вечно ќе бидат во измачување, кое ниту ќе престане ниту некогаш ќе заврши. „**Па кога кожата ќе им се испечат, ќе им ги замениме со други кожи, за да ја осетат вистинската казна!**“ (Куран: Ен Ниса, 56)

⁸⁷ Ел-Гасак, течноста за која претходо говоревме во коментарот на поглавјето „Сад“, нејзиното значење не отстапува овде, од генерално гледаното резиме; а тоа е дека: неподнослива ќе биде поради нејзиното студенило, и нема да може да ѝ се приближи поради непријатниот мирис.

наградиме или казиме, со она што го заслужуваат. Зборовите на Возвишениот: „па трпете, мачењето сè полошо ќе ви го направиме!“ – т.е. измачувањето постојано ќе им се зголемува.

إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا ﴿٣١﴾ حَدَائِقَ وَأَعْنَابًا ﴿٣٢﴾ وَكَوَاعِبَ أَتْرَابًا ﴿٣٣﴾ وَكَأْسًا
دِهَاقًا ﴿٣٤﴾ لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا كِدَابًا ﴿٣٥﴾ جَزَاءً مِّن رَّبِّكَ عَطَاءً حِسَابًا ﴿٣٦﴾

„А на богобојазните местото на спасот им припаѓа: (31) градини и лозја, (32) и девици млади, со години исти, (33) и пехари полни. (34) Таму празни приказни и неvistини нема да слушаат, (35) тоа им е награда од Господарот твој, дар доволен. (36)“

Возвишениот, известувајќи за среќниците и она што им го подготвил како почест и постојани уживања, вели: „А на богобојазните местото на спасот им припаѓа“ – Ибн-Абас р.а. вели: „Место за шетање (парк)“, бидејќи потоа вели: „градини“ – т.е. бавчи. „И лозја и девици млади, со години исти“ – т.е. хурии со заоблени и полни гради, а не опуштени, бидејќи тие се млади девици, со исти години. Зборовите на Возвишениот: „и пехари полни“ – последователно, наполнети пехари; еден по друг. „Таму празни приказни и неvistини нема да слушаат“ – идентично со зборовите на Возвишениот: „во него нема да има празни муабети и побуди кон грев“ (Куран: Ет Тур, 23) – т.е. во него нема да има празен говор, бескорисен, лажен и говор којшто претставува грев. Напротив, тоа е „Куќа на спасот“, во која сè што постои е далеку совршено и чисто од било каков недостаток. Зборовите на Возвишениот: „тоа им е награда од Господарот твој, дар доволен“ – т.е. сè што спомнавме претходно, е награда со која Возвишениот Аллах ги награди, дарувајќи ги со Својата добрина, милост и дарежливост.

„Дар доволен“ – т.е. достатен (којшто задоволува). Изразот حسابًا значи доволен, како што се вели: حسبي الله „Аллах ми е доволен.“

رَبِّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الرَّحْمَنِ ۖ لَا يَمْلِكُونَ مِنْهُ خِطَابًا ﴿٣٧﴾ يَوْمَ يَنظُرُ
الرُّوحُ وَالْمَلَائِكَةُ صَفًّا ۖ لَا يَتَكَلَّمُونَ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَقَالَ صَوَابًا ﴿٣٨﴾ ذَلِكَ
الْيَوْمَ الْحَقُّ ۖ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذْ إِلَىٰ رَبِّهِ مَا بَا ﴿٣٩﴾ إِنَّا أَنْزَرْنَاكُمْ عَذَابًا قَرِيبًا يَوْمَ يَنْظُرُ
الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا ﴿٤٠﴾

„Господарот на небесата и на Земјата и на тоа што е меѓу нив, Милостивиот, Кому од страв нема да може да Му се прозбори (37) на Денот кога Џибрил и мелеците ќе бидат во редови наредени, кога само оној на кого Милостивиот ќе му дозволи ќе зборува, а вистината ќе ја каже. (38) Тоа е Вистинитиот ден, па кој сака, враќањето кон Господарот свој ќе го прифати. (39) Ние на блиска казна ве предупредуваме, на Денот во кој човек делата на рацете свои ќе ги види, а неверникот ќе извика: „Камо среќа земја да останев!“ (40)“

Возвишениот известува за својата апсолутна Величественост и Возвишеност, дека Тој е Господарот на небесата и земјата, на сè што постои во нив и помеѓу нив, дека Тој е Семилосниот, чијашто милост ги опфаќа сите нешта. Зборовите на Возвишениот: „**Кому од страв нема да може да Му се прозбори**“ – т.е. никој нема да може да почне да му се обраќа на Возвишениот, освен со Негова дозвола. Како што Возвишениот вели: „**Кој може кај Него да се зазема освен со Негова дозвола?!**“ (Куран: Ел Бекара, 255) „**На Денот кога Џибрил и мелеците ќе бидат во редови наредени, кога само оној на кого Милостивиот ќе му дозволи ќе зборува**“ – коментаторите на Куранот се разидуваат во поглед на значењето на изразот „Ер-Рух“ на повеќе ставови; едните се на ставот дека се мисли на човековите души. Според други се мисли на луѓето, според трети, за созданија коишто не се луѓе, меѓутоа се во човечки ликови. Според четврти се мисли на Џибрил а.с., а петти, пак, сметаат дека се мисли на Куранот.⁸⁸

Зборовите на Возвишениот: „**кога само оној на кого Милостивиот ќе му дозволи ќе зборува**“ – во сахих (веродостоен) хадис се наведува: „*Тој ден нема да говори никој, освен пратениците.*“ Зборовите на Возвишениот: „**а вистината ќе ја каже**“ – праведноста, реалноста ќе ја говори. Зборовите на Возвишениот: „**Тоа е Вистинитиот ден**“ – т.е. неизбежно ќе се случи. „**Па кој сака, враќањето кон Господарот свој ќе го прифати.**“ – т.е. патот и враќањето кон Него ќе го прифати. Зборовите на Возвишениот: „**Ние на блиска казна ве предупредуваме**“ – т.е. на Судниот ден, заради тоа што сигурно без сомнение ќе се случи, истакната е како „блиска“. „**На Денот во кој човек делата на рацете свои ќе ги види**“ – т.е. ќе му бидат прикажани сите негови дела; и добрите и лошите. Како

⁸⁸ Велам: Јас му давам предност на четвртиот став, дека овде се мисли на Џибрил а.с., бидејќи едно од неговите имиња е „Ер-Рух“, а особено тоа што е спомнат заедно со мелеците, а тоа го зајакнува ставот којшто го избравме.

што Возвишениот вели: „**тој ден човекот за тоа што го подготвил и за тоа што го пропуштил ќе биде известен**“ (Куран: Ел Кијаме, 13)

„**А неверникот ќе извика: „Камо среќа земја да останев!**“ – се наведува во некои од преданијата коишто ги пренесува Ебу-Хурејре, Абдулах ибн Амр и други; дека тоа ќе биде кога Возвишениот Аллах ќе пресудува помеѓу животните, дури и овцата која немала рогови ќе ѝ се одмазди на онаа која била со рогови, а кога ќе се изврши и тоа, ќе ѝ рече: „Биди земја“, па ќе постане земја. Тогаш неверникот ќе посака и тој да постане земја и ќе рече: „**Камо среќа земја да останев!**“ – ова значење се наведува и во познатиот хадис за „Ес-Сур“ (рогот).

Крај на кратката верзија на коментарот на поглавјето „Ен Небе“.

79. Поглавје – „Ен Назиат“ (Тие што кубат)

Објавено во Мека, има 46 Ајети.

Објавено по поглавјето „Ен Небе“.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالنَّازِعَاتِ غَرْقًا ﴿١﴾ وَالنَّاشِطَاتِ نَشْطًا ﴿٢﴾ وَالسَّابِحَاتِ سَبْحًا ﴿٣﴾ فَالسَّابِقَاتِ
سَبْقًا ﴿٤﴾ فَالْمُدْبِرَاتِ أَمْرًا ﴿٥﴾ يَوْمَ تَرْجُفُ الرَّاجِفَةُ ﴿٦﴾ تَتَّبِعُهَا الرَّادِفَةُ ﴿٧﴾ قُلُوبٌ
يَوْمَئِذٍ وَاجِفَةٌ ﴿٨﴾ أَبْصَارُهَا خَاشِعَةٌ ﴿٩﴾ يَقُولُونَ إِنَّا لَمَرْدُودُونَ فِي الْحَافِرَةِ ﴿١٠﴾ أَإِذَا كُنَّا
عِظَامًا نَّخِرَةً ﴿١١﴾ قَالُوا تِلْكَ إِذًا كَرَّةٌ خَاسِرَةٌ ﴿١٢﴾ فإِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌ ﴿١٣﴾ فَإِذَا
هُم بِالسَّاهِرَةِ ﴿١٤﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Се колнам во тие што (душите ги) корнат грубо, (1) и во тие што (душите ги) вадат благо, (2) и во тие што пловат брзо, (3) па душите во одредиштата итајќи ги носат (4) и ги средуваат работите (со Аллахова дозвола)! (5) На Денот кога Земјата (со звукот на рогот) ќе се затресе, (6) по кој ќе се чуе следниот (7) срцата тој ден ќе бидат исплашени, (8) а погледите нивни спуштени. (9) Ќе прашуваат: „Зарем навистина ќе бидеме вратени во првобитната состојба? (10) Зарем и кога изгниени коски ќе станеме?“ (11) И уште велат: „Е, тогаш ние би биле изгубени!“ (12) Тоа ќе биде само еден повик, (13) а тие веќе на површината на Земјата ќе бидат. (14)“

„Се колнам во тие што (душите ги) корнат грубо“ – во мелеците кои души-те на неверниците грубо ги корнат, тоа се всушност луѓето кои ќе бидат потопени во огнот. „И во тие што (душите ги) вадат благо“ – мелеците, коишто нежно ги примаат душите од верниците. „И во тие што пловат брзо па душите

во одредиштата итајќи ги носат и ги средуваат работите (со Аллахова дозвола)!“ – тие се мелеците, кои со Аллаховата дозвола ги спроведуваат Неговите наредби, од небесата до земјата. Зборовите на Возвишениот: **„На Денот кога Земјата (со звукот на рогот) ќе се затресе, по кој ќе се чуе следниот“** – Ибн-Абас р.а. вели: „Тоа се две дувања во рогот, првото и второто.“, а додека од Муџахид се пренесува дека рекол: „Што се однесува на првото дување во рогот, тоа се содржи во зборовите на Возвишениот: **„На Денот кога Земјата (со звукот на рогот) ќе се затресе.“**, а што се однесува на второто дување во рогот; кое ќе биде следно дување, Возвишениот го опишува во ајетот: **„па Земјата и планините ќе се понесат и од еден удар ќе се здробат“** (Куран: Ел Хакка, 14)“

Ет-Тирмизи и Ибн Ебу-Хатим наведуваат хадис каде се вели: „Кога ќе поминеа две третини од ноќта, Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. стануваше и велеше: „О луѓе, споменувајте го Allah! Дојде потресот по кој ќе следува друг потрес, дојде смртта, со сè она што во себе носи.“ Зборовите на Возвишениот: **„срцата тој ден ќе бидат исплашени“** – т.е. уплашени. **„а погледите нивни спуштени“** – т.е. понижени и понизни од стравотиите кои ќе ги здогледаат. **„Ќе прашуваат: ‚Зарем навистина ќе бидеме вратени во првобитната состојба?‘“** – значи, идолопоклониците од Курејшиите и оние коишто говореа идентично како нив, во однос на негирањето на проживувањето, откако ќе се распаднаат нивните тела и коски во гробовите. **„И уште велат: ‚Е, тогаш ние би биле изгубени!‘“** – т.е. Курејшиите говореа: „Доколку би не проживеал Allah по нашата смрт, сигурно ќе бидеме губитници“. Возвишениот Allah вели: **„Тоа ќе биде само еден повик, а тие веќе на површината на Земјата ќе бидат“** – т.е. тоа е наредбата на Возвишениот Allah, односно му наредува на Исрафил а.с., а тој ја извршува, дувајќи во рогот и тоа е дувањето за проживување, па веднаш и првите и последните ќе бидат проживеани, ќе стојат пред Возвишениот и Силен Господар, во исчекување. Возвишениот вели: **„и наредбата Наша е само еден збор – сè се случува за миг.“** (Куран: Ел Камер, 50) Зборовите на Возвишениот: **„а тие веќе на површината на Земјата ќе бидат“** – што се однесува на изразот „ес-сахире“ има повеќе мислења за неговото значење, од кои најисправно е дека значи: „Површината на земјата“. Како што наведува Муџахид, беа под земјата, па се извадени на нејзината површина.

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَى ﴿١٥﴾ إِذْ نَادَاهُ رَبُّهُ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى ﴿١٦﴾ أَذْهَبَ إِلَى فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَى ﴿١٧﴾ فَقُلْ هَلْ لَكَ إِلَى أَنْ تَزَكَّى ﴿١٨﴾ وَأَهْدِيكَ إِلَى رَبِّكَ فَتَخْشَى ﴿١٩﴾ فَأَرَاهُ الْآيَةَ الْكُبْرَى ﴿٢٠﴾ فَكَذَّبَ وَعَصَى ﴿٢١﴾ ثُمَّ أَذْبَرَ يَسْعَى ﴿٢٢﴾ فَحَشَرَ فَنَادَى ﴿٢٣﴾ فَقَالَ أَنَا رَبُّكُمُ الْأَعْلَى ﴿٢٤﴾ فَأَخَذَهُ اللَّهُ نَكَالَ الْآخِرَةِ وَالْأُولَى ﴿٢٥﴾ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِمَنْ يَخْشَى ﴿٢٦﴾

„Дали до тебе допре веста за Муса, (15) кога Господарот негов го повика во светата долина Тува? (16) ,Оди кај фараонот, затоа што голем насилник станал, (17) и кажи му: Дали сакаш да се очистиш, (18) кон Господарот твој да те упатам, па да се плашиш од Него?‘ (19) И тогаш најголемото чудо му го покажа, (20) но тој го негираше и не го послуша, (21) туку се сврте и си замина брзајќи, (22) се собра и извика: (23) ,Јас сум господарот ваш најголем!‘ – рече тој, (24) и Аллах на овој и на оној свет го казни. (25) Тоа е поука за тој што од Аллах ќе се плаши! (26)“

Зборовите на Возвишениот: „Дали до тебе допре веста за Муса“ – т.е. дали ја слушна веста за него. „Кога Господарот негов го повика во светата долина Тува?“ – најисправниот став е дека тоа е име на долината, како што претходно беше наведено во поглавјето „Таха“. „Оди кај фараонот, затоа што голем насилник станал“ – т.е. стана горделив и надуен, вообразен, непослушен, непокорен и арогантен. „И кажи му: Дали сакаш да се очистиш“ – т.е. дали сакаш да се одзвеш и да го следиш патоказот со кој ќе се очистиш, односно ќе се предадеш и ќе станеш покорен (на Возвишениот Аллах). „Кон Господарот твој да те упатам, па да се плашиш од Него?“ – т.е. да те упатам, на покорноста кон Него. „Па да се плашиш од Него?“ – т.е. твоето срце, откако беше тврдо и далеку од секоја добрина, да биде понизно. „И тогаш најголемото чудо му го покажа“ – т.е. Муса а.с. со овој повик, му изнесе јасен доказ и цврст аргумент, за веродостојноста на она што му го пренесува од Возвишениот Аллах. „Но тој го негираше и не го послуша“ – т.е. неговото срце не поверува, не потпадна под влијание на Муса а.с., ниту внатрешно ниту надворешно, знаењето на нештото, не значи и верување во истото, бидејќи спознавањето е знаењето на срцето, а додека верувањето се неговите дела; предаденост на вистината и потчинетост на неа.

Зборовите на Возвишениот: „**туку се сврте и си замина брзајќи**“ – т.е. за да се спротивстави на вистината со невестина, со собирањето маѓепсници, за да се спротивстават на јасно-видливите чуда коишто Муса а.с. ги демонстрираше. „**Се собра и извика**“ – на својот народ, „**Јас сум господарот ваш најголем!**“ – рече тој“ – овие зборови фараонот ги изнесе по четириесет години од своето тврдење: „**јас не знам дека вие имате друг бог освен мене**“ (Куран: Ел Касас, 38)

Возвишениот Аллах вели: „**и Аллах на овој и на оној свет го казни**“ – т.е. му се одмазди, со тоа што на дуњалукот го потопа, а во ахиретот го чека голема и тешка казна. „**Тоа е поука за тој што од Аллах ќе се плаши!**“ – т.е. за тој што ја прима поуката и се дистанцира од гревовите.

أَنْتُمْ أَشَدُّ خَلْقًا أَمِ السَّمَاءِ ۚ بَنَاهَا ﴿٢٧﴾ رَفَعَ سَمَكَهَا فَسَوَّاهَا ﴿٢٨﴾ وَأَغْطَشَ لَيْلَهَا
وَأَخْرَجَ ضُحَاهَا ﴿٢٩﴾ وَالْأَرْضَ بَعْدَ ذَلِكَ دَحَاهَا ﴿٣٠﴾ أَخْرَجَ مِنْهَا مَاءَهَا
وَمَرْعَاهَا ﴿٣١﴾ وَالْجِبَالَ أَرْسَاهَا ﴿٣٢﴾ مَتَاعًا لَّكُمْ وَلِأَنْعَامِكُمْ ﴿٣٣﴾

„**А што е потешко: вас или небото да го создаде? Тој го создаде, (27) сводот негов високо го крена и го усоврши, (28) ноќите негови мрачни, а деновите светли ги направи. (29) Потоа Земјата ја распростре, (30) од неа вода и пасишта изведе, (31) и планините неподвижни ги направи (32) за уживање ваше и за добитокот ваш. (33)**“

Возвишениот Аллах аргументирајќи на оние коишто го порекнуваат оживувањето, односно повторното создавање, откако за првпат беа создадени, им се обраќа: „**А што е потешко: вас или небото да го создаде?**“ – т.е. о, луѓе, создавањето на небесата е потешко од вашето создавање. Зборовите на Возвишениот: „**Тој го создаде**“ – ги појаснува со зборовите: „**сводот негов високо го крена и го усоврши**“ – т.е. сводот негов го создаде високо издигнат, широк и простран со рамномерни складни страни, украсувајќи го со ѕвезди, за да биде светло во мракот на ноќта. Зборовите на Возвишениот: „**ноќите негови мрачни, а деновите светли ги направи**“ – т.е. ја создаде ноќта мрачна, а денот светол. Зборовите: „**Потоа Земјата ја распростре**“ – ги појаснува со зборовите: „**од неа вода и пасишта изведе.**“ Претходно беше наведено во поглавјето „Ес Сецда“ дека земјата е создадена пред небесата, меѓутоа заобленоста ја доби по создавањето на небесата, односно по создавањето на небесата ѝ даде релјеф на

земјата и ја одреди нејзината функција. „И планините неподвижни ги направил“ – т.е. ги зацврсти на нивните позиции. Пренесува имамот Ахмед од Енес ибн Малик р.а. дека Аллаховиот Веровесник с.а.в.с. рекол: „Кога Возвишениот Аллах ја создаде земјата, таа почна да се тресе, па ги создаде планините, поставувајќи ги по неа, та на тој начин таа се смири.“ Зборовите на Возвишениот: „за уживање ваше и за добитокот ваш“ – т.е. Возвишениот Аллах земјата ја направи распространета, ги изведе од неа изворите, ги протече реките, ги извади нејзините скриени богатства на виделина, даде да успеваат, да никнуваат посевите и созреваат нејзините плодови, ги зајакна планините, ги прицврсти на неа, за да биде земјата стабилна, статична, да не се тресе за нејзините жители (удобно да живеат на неа).

Сите овие благодати, како и добитокот кој им е потребен за нивна прехрана и како превозно средство, дадени им се на користење и уживање на Неговите созданија, сè додека престојуваат на овој свет, додека не им дојде крајот и одредениот час.

فَإِذَا جَاءَتِ الطَّامَّةُ الْكُبْرَى ﴿٣٤﴾ يَوْمَ يَنْذَكُرُ الْإِنْسَانُ مَا سَعَى ﴿٣٥﴾ وَبُرِّزَتِ الْجَحِيمُ لِمَنْ يَرَى ﴿٣٦﴾ فَأَمَّا مَنْ طَغَى ﴿٣٧﴾ وَآثَرَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ﴿٣٨﴾ فَإِنَّ الْجَحِيمَ هِيَ الْمَأْوَى ﴿٣٩﴾ وَأَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ وَنَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوَىٰ ﴿٤٠﴾ فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَى ﴿٤١﴾ يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا ﴿٤٢﴾ فِيمَ أَنْتَ مِنْ ذِكْرَاهَا ﴿٤٣﴾ إِلَىٰ رَبِّكَ مُنْتَهَاهَا ﴿٤٤﴾ إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ مِّنْ يَّحْشَاهَا ﴿٤٥﴾ كَانَتْهُمْ يَوْمَ يُرَوَّنَهَا لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا عَشِيَّةً أَوْ ضُحَاهَا ﴿٤٦﴾

„А кога ќе дојде најголемата неволја, (34) Денот кога човек ќе се сеќава на тоа што го правел, (34) и кога цехенмот на секој што гледа ќе му се покаже, (36) тогаш на тој што претерал (37) и животот на овој свет повеќе го сакал (38) цехенмот сигурно ќе му стане престојувалиште. (39) А на тој што стравувал од стоењето пред Господарот свој и душата од страстите ја воздржал, (40) денотот сигурно живеалиште ќе му биде. (41) Те прашуваат за Крајот на светот: „Кога ќе се случи?“ (42) Ти не знаеш, па како да зборуваш за него, (43) само Господарот твој знае за него. (44) Твојата опомена ќе му користи само на тој што ќе се плаши

од него, (45) а ним, кога ќе го доживеат тој Ден, ќе им се пристори дека останале само една вечер или само едно утро нејзино. (46)“

Возвишениот вели: „**А кога ќе дојде најголемата неволја**“ – т.е. Судниот ден. „**Денот кога човек ќе се сеќава на тоа што го правел**“ – т.е. тогаш човекот ќе се сети на сите негови дела; и на добрите и на лошите. „**И кога цехенемот на секој што гледа ќе му се покаже**“ – т.е. ќе им се покаже на луѓето, така што ќе го здогледаат со своите очи. „**Тогаш на тој што претерал**“ – т.е. упорно се спротивставуваше и арогантно се гордееше. „**И животот на овој свет повеќе го сакал**“ – т.е. му дал предност над својата вера и ахиретот. „**Цехенемот сигурно ќе му стане престојувалиште**“ – т.е. навистина ќе заврши во цехенемот, каде што неговата храна ќе биде „зеккум“ (цехенемско дрво), а неговиот пијалак ќе биде „ел-хамим“ (вода која врие). „**А на тој што стравувал од стоењето пред Господарот свој и душата од страстите ја воздржал**“ – т.е. се плашел од тој момент кога ќе застане пред Возвишениот Господар, па затоа на својата душа ѝ ги забрануваше страстите и желбите нејзини, насочувајќи ја на покорност кон својот Господар и Заштитник, Возвишениот Аллах.

„**Ценетот сигурно живеалиште ќе му биде**“ – т.е. место на враќање и конечна дестинација. Потоа Возвишениот вели: „**Те прашуваат за Крајот на светот: ,Кога ќе се случи?’ Ти не знаеш, па како да зборуваш за него, само Господарот твој знае за него**“ – т.е. знаењето за Крајот на светот ти не го поседуваш, ниту пак некој друг го знае времето на неговото случување, тоа единствено Возвишениот Аллах го знае. Како што Возвишениот вели во друг ајет: „**сосема неочекувано ќе ви дојде.**“ (Куран: Ел Араф, 187) Зборовите на Возвишениот: „**само Господарот твој знае за него**“ – се идентични со зборовите во ајетот: „**Кажи: ,Тоа само Аллах го знае**““ (Куран: Ел Араф, 187)

Зборовите на Возвишениот: „**Твојата опомена ќе му користи само на тој што ќе се плаши од него**“ – т.е. Јас те испратив за да ги опоменуваш луѓето и да ги предупредуваш на Аллаховата казна и Неговата апсолутна моќ. Оној што се плаши од Возвишениот Аллах ќе те следи, а со тоа и ќе биде спасен, а додека загубата и пропаста ќе биде врз оние, коишто те негираат и ти се спротивставуваат. Зборовите на Возвишениот: „**а ним, кога ќе го доживеат тој Ден, ќе им се пристори дека останале само една вечер или само едно утро нејзино**“ – кога ќе бидат проживевани од нивните гробови и ќе станат, упатувајќи се кон „махшер“ (местото, каде што ќе се собираат поради судењето), временскиот

период кој го поминале во дуњалучкиот живот ќе им се причини толку многу краток, како да било само една вечер или само едно утро.

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ен Назиат“.

Благодарноста и благодатта Му припаѓаат само на Возвишениот Аллах.

Само од Него заштита бараме и само на Него се потпирам

80. Поглавје – „Абесе“ (Се намурти)

Објавено во Мека, има 42 ајети.
Објавено по поглавјето „Ен-Неџм“.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَبَسَ وَتَوَلَّى ﴿١﴾ أَنْ جَاءَهُ الْأَعْمَى ﴿٢﴾ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهُ يَزَّكَّى ﴿٣﴾ أَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنْفَعَهُ
الذِّكْرَى ﴿٤﴾ أَمْ أَمَّا مَنْ اسْتَعْجَلَ ﴿٥﴾ فَأَنْتَ لَهُ تَصَدَّى ﴿٦﴾ وَمَا عَلَيْكَ إِلَّا يَزَّكَّى ﴿٧﴾
وَأَمَّا مَنْ جَاءَكَ يَسْعَى ﴿٨﴾ وَهُوَ يَخْشَى ﴿٩﴾ فَأَنْتَ عَنْهُ تَلَهَّى ﴿١٠﴾ كَلَّا إِنَّهَا
تَذَكَّرَةٌ ﴿١١﴾ فَمَنْ شَاءَ ذَكَرْهُ ﴿١٢﴾ فِي صُحُفٍ مُكَرَّمَةٍ ﴿١٣﴾ مَرْفُوعَةٍ مُطَهَّرَةٍ ﴿١٤﴾
بِأَيْدِي سَفَرَةٍ ﴿١٥﴾ كِرَامٍ بَرَرَةٍ ﴿١٦﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Тој се намурти и се сврте (1) затоа што слепиот му пријде. (2) А што знаеш ти, можеби тој сака да се очисти, (3) или да се подучи, па поуката да му користи. (4) Тој што е богат, (5) ти него го советуваш, (6) а ти не си виновен ако тој не сака да верува. (7) А тој што ти приоѓа брзајќи (8) и се плаши, (9) ти го занемаруваш. (10) Не чини така! Тоа е поука, (11) па кој сака, ќе се подучи, (12) на листови ценети (13) возвишени, чисти, (14) во рацете на гласниците чесни и безгрешни. (15)“

Повеќето коментатори на Куранот наведуваат дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. еден ден им се обраќал на челниците од Курејшиите. Според преданието на Енес р.а. станува збор за Убеј ибн Халеф, а според друго предание кое го пренесува Ибн-Абас р.а. тие челници биле: Утбе ибн Раба, Ебу-Џехл ибн-Хишам и Ел-Абас ибн Абдул-Муталиб. Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. многу често ги советува, настојувајќи со преголема желба и амбиција да го примат исламот, па (во една ситуација) му се приближил еден слеп човек, по име Абдулах ибн Уми-Мектум, којшто побарал од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. да го поучи со ајет од Куранот,

замолувајќи го со зборовите: „О, Аллахов Пратенику, поучи ме на она што Возвишениот Аллах тебе те поучил“, а на тоа Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. се свртел од него со намуртено лице, не допаѓајќи му се неговиот говор, се доближил до другите, па кога го завршил разговорот со нив, тргнал да се врати дома, Возвишениот Аллах му одзел мал дел од видот (малку го заслепил) по што го обзела дремка. Потоа Возвишениот Аллах објавил: **„Тој се намурти и се сврте затоа што слепиот му пријде. А што знаеш ти, можеби тој сака да се очисти, или да се подучи, па поуката да му користи.“** Меѓутоа, целта на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. беше, Абдулах ибн Уми-Мектум само малку да почека, додека не го заврши разговорот со овие луѓе, со преголема желба и амбиција да се упатат. Зборовите на Возвишениот: **„Тој се намурти и се сврте затоа што слепиот му пријде. А што знаеш ти, можеби тој сака да се очисти“** – т.е. духовно да се очисти. **„Или да се подучи, па поуката да му користи“** – т.е. да ја прими поуката и да се дистанцира од забраните. **„Тој што е богат, ти него го советуваш“** – што се однесува до оној богатиот, којшто горделиво го одбива твојот повик, ти (упорно) му се обраќаш со надеж дека ќе се упати? **„А ти не си виновен ако тој не сака да верува“** – т.е. ти не си одговорен доколку тој не се очисти. **„А тој што ти приоѓа брзајќи и се плаши“** – т.е. ти доаѓа сакајќи да ти се приближи и преку твојот совет да се упати. **„Ти го занемаруваш“** – т.е. се правиш зафатен. По оваа ситуација, Возвишениот Аллах му нареди на својот Пратеник с.а.в.с. да не издвојува никој при опомената, напротив, подеднакво да се однесува кон сите во однос на таа опомена, а потоа Возвишениот Аллах кого сака упатува на вистинскиот пат. По оваа случка, Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. му ја укажуваше потребната почест. Соодветниот Ибн Уми-Мектум р.а. беше еден од двата муезини на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., којшто велеше: *„Навистина Билал р.а. го учи ноќниот езан, па јадете и пијте сè додека не го слушнете езанот на ибн Умм-Мектум.“* Неговото име, според она што е општо познато, е Абдулах, а според некои се вели дека се викал Амр, а Аллах најдобро знае. Зборовите на Возвишениот: **„Не чини така! Тоа е поука“** – т.е. ова поглавје е поука или препорака за изедначување на луѓето, при доставувањето на науката, помеѓу угледниот и понижениот. И зборовите на Возвишениот: **„на листови ценети возвишени, чисти“** – значи ова поглавје или оваа поука, и двата се меѓусебно тесно поврзани, всушност и целиот Куран е на листови ценети, т.е. величествени и почесни, почитувани. **„Возвишени“** – односно со висока (света) вредност. **„Чисти“** – од тоа да бидат извалкани (искривени) со додавање или одземање. Збо-

ровите на Возвишениот: „**во рацете на гласниците**“ – всушност мелеците, односно гласниците помеѓу Возвишениот Аллах и Неговите созданија. Зборовите на Возвишениот: „**чесни и безгрешни**“ – т.е. создадени се како почесни, нивните дела се чисти и безгрешни, тргнувајќи од оваа појдовна точка, би требало носителот на Куранот да биде праведен и зрел, рационален во своите дела и зборови. Ахмед пренесува од Аиша р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „*Оној што го учи Куранот ве што, е во друштво со мелеците, чесните и безгрешните гласници. А оној што го учи Куранот со потешкотии, нему му припаѓаат две награди.*“ Овој хадис го бележат повеќе автори на хадиските збирки, преку Катаде.

قُتِلَ الْإِنْسَانُ مَا أَكْفَرُهُ ﴿١٧﴾ مِنْ أَيِّ شَيْءٍ خَلَقَهُ ﴿١٨﴾ مِنْ نُطْفَةٍ خَلَقَهُ فَقَدَرَهُ ﴿١٩﴾ ثُمَّ السَّبِيلَ يَسَّرَهُ ﴿٢٠﴾ ثُمَّ أَمَاتَهُ فَأَقْبَرَهُ ﴿٢١﴾ ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَنْشَرَهُ ﴿٢٢﴾ كَلَّا لَمَّا يَقْضِ مَا أَمَرَهُ ﴿٢٣﴾ فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَى طَعَامِهِ ﴿٢٤﴾ أَنَا صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبًّا ﴿٢٥﴾ ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا ﴿٢٦﴾ فَأَنْبَتْنَا فِيهَا حَبًّا ﴿٢٧﴾ وَعَبْنَا وَقَضَبًا ﴿٢٨﴾ وَزَيْتُونًا وَنَخْلًا ﴿٢٩﴾ وَحَدَائِقَ غُلْبًا ﴿٣٠﴾ وَفَاكِهَةً وَأَبًّا ﴿٣١﴾ مَتَاعًا لَكُمْ وَلِأَنْعَامِكُمْ ﴿٣٢﴾

„Проклет нека е човекот! Колку ли е само неблагодарен! (17) Тој од што го создава? (18) Од капка семе го создава, па му одредува што сака, (19) и Вистинскиот пат достапен му го прави, (20) потоа животот му го одзема и прави да биде погребан, (21) и потоа, кога Тој ќе сака, ќе го оживее. (22) Навистина, тој сè уште не го исполнил тоа што Тој му го наредил! (23) Нека погледне човекот во храната своја. (24) Ние обилен дожд пролеваме, (25) потоа земјата со пукнатини ја расекуваме (26) и правиме од неа житото да израснува, (27) и грозје и зеленчук, (28) и маслинки и палми, (29) и градини густе, (30) и овошје и пасишта (31) за уживање ваше и за добитокот ваш. (32)“

Возвишениот Аллах критикувајќи ги оние луѓе што го порекнуваат оживувањето вели: „Проклет нека е човекот! Колку ли е само неблагодарен!“ – т.е. го проколнува човекот, односно оној вид луѓе што го порекнуваат оживувањето без никаква основа ниту некаков доказ, туку само затоа што се незнајковци и затоа што оживувањето им изгледа невозможно. „Колку ли е само неблагодарен!“ – значи колку ли е само жестоко неговото неверување! Потоа Возвишениот му појаснува на кој начин го создал од нешто безвредно, како и тоа дека е Моќен

повторно да го создаде, како што го создал и првиот пат. Така Возвишениот вели: **„Тој од што го создава? Од капка семе го создава, па му одредува што сака“** – т.е. му одреди колку ќе живее, му го одреди рискот (неговото снабдување), какви дела ќе изврши и дали ќе биде среќен или несреќен. **„И Вистинскиот пат достапен му го прави“** – т.е. му го олесни доаѓањето на овој свет, односно излезот од утробата на својата мајка. Муцахид вели: „Наведениот ајет е идентичен со ајетот: **„Ние на Вистинскиот пат му укажуваме, а негово е дали благодарен или неблагодарен ќе биде.“**“ (Куран: Ел Инсан, 3) – т.е. му го појаснивме, покажавме и олеснивме неговото спознавање. На овој став се и Ел-Хасан и Ибн-Зејд, а всушност наведениот став е најисправен, а Аллах најдобро знае. И зборовите на Возвишениот: **„потоа животот му го одзема и прави да биде погребан“** – односно откако го создаде, Тој го усмртува и му дава да биде погребан. Зборовите на Возвишениот: **„и потоа, кога Тој ќе сака, ќе го оживее“** – т.е. ќе го оживее по неговата смрт. Глаголот којшто е употребен во ајетот; **أَنْشَرُ** (Еншера) е изведен од инфинитивот „Ен-нушур“, а истото значење го носи и изразот „Ел-б’ас“.

Возвишениот во друг ајет, во овој контекст, вели: **„Еден од доказите Негови е тоа што од земја ве создаде, и одеднаш, луѓе, секаде ве има распространети“** (Куран: Ер Рум, 20) **„А погледни ги и коските, како ги составуваме, а потоа со месо ги обложуваме.“** (Куран: Ел Бекара, 259)

Пренесува Ибн Ебу-Хатим со своја верига на преносители, која се протега до Ебу-Сеид р.а., дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„Земјата ќе ги јаде сите делови од човековото тело, освен последната коска на ’рбетниот столб.“* Овој хадис е веродостоен, регистриран во Двата Сахиха, од преданието на Ел-Амеш, а тој од Ебу-Салих а тој, пак, од Ебу-Хурејре р.а., со следните зборови: *„Човекот целосно ќе биде проголтан, освен последната коска на ’рбетниот столб, од неа е создаден и врз нејзина основа ќе биде повторно составен.“* Зборовите на Возвишениот: **„Навистина, тој сè уште не го исполнил тоа што Тој му го наредил!“** – т.е. Возвишениот Аллах нема тоа да го изврши сега, сè додека не истече одредениот период и не се оствари одредбата Аллахова во однос на човековиот пород, за оние што Пропишал дека ќе постојат и ќе бидат родени во овој свет. Таа наредба, Возвишениот однапред ја изрекол и одредил за нив, а кога сето тоа ќе се исполни, Возвишениот Аллах ќе ги оживее созданијата и повторно ќе ги создаде, како што ги создаде и првиот пат. Зборовите на Возвишениот: **„Нека погледне човекот во храната своја“** – таа претставува Аллахов благодат (врз луѓето), а воедно претставува и доказ за оживувањето; односно

како што Возвишениот Аллах ги оживува растенијата (дава да изникнат) од изумрената (исушената) земја, исто така ќе ги оживее телата, откако ќе бидат скапани коски и расфрлена земја. „Ние обилен дожд пролеваме“ – т.е. го спуштивме од небесата на земјата. „Потоа земјата со пукнатини ја расекуваме“ – т.е. дождот го задржавме на земјата, па низ нејзините бразди и пукнатини продира до семето посеано во неа и на тој начин никнува и израснува, се појавува на земјината површина. „И правиме од неа житото да израснува, и грозје и зеленчук“ – поимот „жито“ претставува заеднички назив за растенијата, чиешто зрнести плодови служат за исхрана. (како на пр. пченица, јачмен, ’рж, овес, ориз, пченка). Изразот „грозје“ е општо познатото овошје, додека изразот *قَضْبًا* означува свеж зеленчук или детелина која служи како храна за добитокот. Хасан ел-Басри вели: „Ел-кадб“ е храна за добитокот. „маслинки“ – т.е. од чиешто плодови се добива масло коешто се користи за осветлување и како средство за подмачкување, а исто така се користи и како зачин во храната. „Палми“ – се мисли на урми, коишто се јадат суви и свежи, зелени и несозреани, тазе и испечени, а потоа се цедат и се добива џем и киселина. „И градини густы“ – т.е. бавчи со испреплетени и насобрани дрвја, кои создаваат сенка. „И овошје и пасишта“ – изразот овошје ги опфаќа сите видови на овошни плодови коишто луѓето ги конзумираат, а додека изразот *أُكْبًا* „еббун“ го опфаќа сето она што расте на земјата и служи како храна за добитокот, а не го конзумираат луѓето. Зборовите на Возвишениот: „за уживање ваше и за добитокот ваш“ – т.е. живот (храна) за вас и вашиот добиток на овој свет сè до Судниот ден.

فَإِذَا جَاءَتِ الصَّاخَّةُ ﴿٣٣﴾ يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ ﴿٣٤﴾ وَأُمُّهُ وَأَبِيهِ ﴿٣٥﴾ وَصَاحِبَتِهِ
 وَبَنِيهِ ﴿٣٦﴾ لِكُلِّ امْرِئٍ مِّنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَأْنٌ يُغْنِيهِ ﴿٣٧﴾ وَجُودٌ يَوْمَئِذٍ مُّسْفِرَةٌ ﴿٣٨﴾
 ضَاحِكَةٌ مُّسْتَبْشِرَةٌ ﴿٣٩﴾ وَوُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ عَلَيَّهَا غَبْرَةٌ ﴿٤٠﴾ تَرْتَهِّقُهَا فِتْرَةٌ ﴿٤١﴾ أُولَئِكَ
 هُمُ الْكَافِرَةُ الْفَجْرَةُ ﴿٤٢﴾

„А кога ќе дојде гласот заглушувачки (33) на Денот кога човекот од братот свој ќе избега (34) и од мајката своја и од таткото свој (35) и од сопругата своја и од синовите свои, (36) тој Ден секој човек само за себеси ќе се грижи. (37) Некои лица тој Ден ќе бидат блескави, (38) насмеани, радосни. (39) А на некои лица тој Ден ќе има прашина, (40) ќе ги прекрива темнина, (41) тоа ќе бидат неверниците – развратници. (42)“

Ибн-Абас р.а. вели: *الصَّاحَّةُ* „Ес-Саххату“ е едно од имињата на Судниот ден, на кој Возвишениот Аллах му даде посебна тежина и ги опомена своите робови на големината и тежината на овој ден. Ел-Бегави вели: „Тоа е повикот (пискот-ницата) на Судниот ден.“ **„На Денот кога човекот од братот свој ќе избега и од мајката своја и од таткото свој и од сопругата своја и од синовите свои“** – односно иако ќе ги гледа, ќе бега од нив и ќе се оддалечува, бидејќи стравот ќе биде преголем, а сериозноста и тежината на ситуацијата ќе достигне кулминација. Во веродостојниот хадис за Шефаатот (посредувањето) на Судниот ден, се наведува дека секој од избраните, одликуваните Аллахови Пратеници, кога ќе се побара од нив да посредуваат кај Возвишениот Аллах за созданијата, ќе речат: „Мојата душа! мојата душа! Денес ти упатувам молба само за себеси да се спасам.“ Дури и Иса Ибн-Мерјем а.с., ќе рече: „Денес не барам од Него спас, за никој друг освен за себеси, не барам од Него спас ниту за Мерјем а.с. којашто ме роди.“ Зборовите на Возвишениот: **„тој Ден секој човек само за себеси ќе се грижи“** – т.е. ќе биде зафатен со себеси, така што не ќе може да се грижи за некој друг. Ибн ебу-Хатим пренесува со своја верига на преносители којашто се протега до Ибн-Абас р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„На Судниот ден ќе бидете живеани, собрани сите боси голи и необрежани. - Ибн Абас р.а. потоа вели: Неговата сопруга го запраша: ‚О, Аллахов Пратенику, зарем едни на други ќе ги гледаме срамните места?‘ – На тоа Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. одговорил: ‚Секој човек само за себеси ќе се грижи‘, – или рекол: ‚Ќе биде доволно зафатен со самиот себеси, до тој степен што не ќе може ни да погледне.“*

Зборовите на Возвишениот: **„Некои лица тој Ден ќе бидат блескави, насмеани, радосни“** – т.е. ќе има два вида луѓе; оние чиишто лица ќе бидат блескави, односно осветлени, **„насмеани, радосни“** – т.е. среќни, радости и расположението на нивните срца ќе се рефлектира на нивните насмевнати лица. Тие ќе бидат ценетските жители. **„А на некои лица тој Ден ќе има прашина, ќе ги прекрива темнина“** – т.е. ќе ги прекрива црnilо. Ибн Ебу-Хатим пренесува од Џафер ибн Мухамед, а тој од својот татко од својот дедо дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„, Неверниците, до нивните усти ќе се дават во потта, а потоа на нивните лица ќе биде нанесена прашина.‘ Потоа вели: ‚На тоа, всушност, се однесуваат зборовите на Возвишениот: А на некои лица тој Ден ќе има прашина‘, и зборовите на Возвишениот: ‚тоа ќе бидат неверниците – развратници.“* – т.е. неверници во своите срца, а развратници во нивните дела, како што Возвишениот вели: **„и само грешници и неверници ќе раѓаат!“** (Куран: Нух, 27)

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Абесе“.

Благодарноста и благодатта Му припаѓаат само на Возвишениот Аллах. Само од него заштита бараме, секоја добрина му припаѓа Нему и само на Него се потпираме

81. Поглавје – „Ет-Теквир“ (Прекин на сјајот)

Објавена во Мека, има 29 ајети.
Објавена по поглавјето „Ел Месед“

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ ﴿١﴾ وَإِذَا النُّجُومُ انْكَدَرَتْ ﴿٢﴾ وَإِذَا الْجِبَالُ سُيِّرَتْ ﴿٣﴾ وَإِذَا الْعِشَارُ عُطِّلَتْ ﴿٤﴾ وَإِذَا الْوُحُوشُ حُشِرَتْ ﴿٥﴾ وَإِذَا الْبِحَارُ سُجِّرَتْ ﴿٦﴾ وَإِذَا النُّفُوسُ زُوِّجَتْ ﴿٧﴾ وَإِذَا الْمَوْءُودَةُ سُئِلَتْ ﴿٨﴾ بِأَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ ﴿٩﴾ وَإِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ ﴿١٠﴾ وَإِذَا السَّمَاءُ كُشِطَتْ ﴿١١﴾ وَإِذَا الْجَحِيمُ سُعِّرَتْ ﴿١٢﴾ وَإِذَا الْجَنَّةُ أُزْلِفَتْ ﴿١٣﴾ عَلِمْتَ نَفْسٌ مَّا أَحْضَرْتَ ﴿١٤﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Кога Сонцето сјајот ќе го изгуби, (1) и кога ѕвездите ќе попаѓаат, (2) и кога планините ќе се придвижат, (3) и кога стелните камили без пастир ќе останат, (4) и кога дивите животни ќе се соберат, (5) и кога морињата со оган ќе се наполнат, (6) и кога душите со телата ќе се спојат, (7) и кога живо закопаното девојче ќе биде запрашано (8) поради каква вина е убиено, (9) и кога листовите ќе се разделат, (10) и кога небото ќе се тргне, (11) и кога цехенемот ќе се распали, (12) и кога ценетот ќе се приближи - (13) секој ќе го дознае тоа што го подготвил. (14)“

Имамот Ахмед пренесува од Ибн-Омер р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Кој сака да види како изгледа Судниот ден, како да го гледа со своите очи, нека проучи: ‚Кога Сонцето сјајот ќе го изгуби‘, ‚Кога небото ќе се расцепи.‘ (Куран :Ел Инфитар, 1), ‚Кога небото ќе се раскине.‘ (Куран: Ел Иншикак, 1)“ – хадисот го бележи Ет-Тирмизи. Зборовите на Возвишениот: „Кога Сонцето сјајот ќе го изгуби“ – изразот „Ет-текеввур“ значи: завиткување

на едниот дел на нештото кон другиот, исто така овој израз означува и обвиткување на турбанот (чалмата), или собирање на облеката. Па значењето на изразот كَوْرَتْ значи соединување на деловите еден кон друг, потоа обвиткување и фрлање на нештото. Кога ова ќе се изврши со Сонцето, тоа ќе го изгуби својот сјај. Бележи Ел-Бухари, од Ебу-Хурејре р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Сонцето и Месечината на Судниот ден ќе го изгубат својот сјај.“ Зборовите на Возвишениот: **„и кога свездите ќе попаѓаат“** – т.е. ќе испопаѓаат и ќе се расеат и распаднаат, како што Возвишениот вели: **„и кога свездите ќе испопаѓаат.“** (Куран: Ел-Инфитар, 2) Зборовите на Возвишениот: **„и кога планините ќе се придвижат“** – т.е. ќе ги снеса од нивните позиции, односно ќе бидат збришани и уништени, ќе станат прашина, оставајќи позади себе рамнина. Зборовите на Возвишениот: **„и кога стелните камили без пастир ќе останат“** – т.е. ќе бидат занемарени од страна на нивните сопственици, луѓето нема да имаат време да се грижат за нив, ниту да се служат со добивките кои се стекнуваат од тие камили, откако тие камили претставуваа најпосакуваното нешто за нив. Меѓутоа, ќе бидат обземени со многу побитна, поголема, максимално страшна и ужасна ситуација, а тоа е настапувањето на Судниот ден. Под поимот „Ел-ишар“ се подразбира стелни камили, и не е познато друг став (друго значење) да биде изнесено од страна на некој од имамите, а Аллах најдобро знае. Зборовите на Возвишениот: **„и кога дивите животни ќе се соберат“** – т.е. ќе бидат прибрани сите заедно, како што Возвишениот вели: **„Сите животни кои по Земјата одат и сите птици кои со крилјата свои летаат се светови како вас – во Книгата Ние ништо не изоставивме – и потоа ќе се соберат пред својот Господар.“** – Ибн-Абас р.а. вели: „Сè ќе биде оживеано, дури и мувите“. Зборовите на Возвишениот: **„и кога морињата со оган ќе се наполнат“** – т.е. ќе бидат запалени⁸⁹. Пренесува Ибн-Џерир со свој синџир на преносители, кој се протега до Али ибн ебу-Талиб р.а., дека го запрашал некој Евреин: „Каде е џехенмот?“ – на што тој му одговорил: „Во морето“. – Али ибн ебу Талиб тогаш рекол: „Мислам дека ја кажа вистината“. **„И во морето со оган наполнето“** (Куран: Ет Тур, 6). Ибн Абас р.а. како и многу други се на мислење дека Возвишениот Аллах ќе им испрати западен ветар на морињата, со кој ќе ги распали, претворајќи ги во распламтен оган.

⁸⁹ Види го коментарот на поглавјето Ет Тур, ајет бр.6: Возвишениот Аллах во морињата создал една запалива материја по име „потасиум“, која се распалува по Аллаховата наредба, кога Тој ќе посака.

Претходно говоревме на оваа тема, при коментарот на ајетот: **„и во морето со оган наполнето“** (Куран: Ет Тур, 6).

И зборовите на Возвишениот: **„и кога душите со телата ќе се спојат“** – Муџахид вели: „Сличните души ќе бидат споени“, овој став го избрал и Ибн-Церир, што претставува исправен став. Додека најисправен став е ставот на Ибн-Абас р.а. дека: „Душите ќе се спојат со телата“⁹⁰ Во тој контекст Возвишениот вели: **„и кога душите со телата ќе се спојат“** – на истиот став се и Ебу-Алије, Икриме, Сеид ибн-Џубејр и Шаби. Хасан ел-Басри вели: „Т.е. кога ќе бидат споени со телата.“ Зборовите на Возвишениот: **„и кога живо закопаното девојче ќе биде запрашано поради каква вина е убиено“** – изразот којшто е употребен во ајетот: „Ел-мевудету“ – ги означува девојчињата коишто биле живи закопувани во предисламското доба (џахилиетот) како резултат на непожелноста, омразата кон женските деца. На Судниот ден девојчето ќе биде запрашано поради која вина е убиено? – Ова прашање, всушност, претставува закана кон убиецот што ја убил. Кога веќе ќе биде прашан обесправениот, оној врз кого е извршена неправда, па што останува тогаш за неправедникот, оној што ја извршил таа неправда, односно поприоритетно неправедникот ќе биде прашан (за извршената неправда). Ибн Абас р.а. во однос на изразот: *شَيْلَتْ* којшто е употребен во ајетот, вели: „Т.е. ќе се бара казна за извршителот на убиството, оној што ја пролеал нејзината крв“. Абдурезак пренесува со свој синџир на преносители, којшто се протега до Омер Ибн-Хатаб р.а. дека во врска со ајетот: **„и кога живо закопаното девојче ќе биде запрашано поради каква вина е убиено“** – рекол: „Дојде Кајс ибн Асим кај Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. и му рече: ‚О, Аллахов Пратенику, во џахилиетот си ги закопав живи осумте девојчиња.‘ – Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. на тоа одговори: ‚За секое девојче ослободи по еден роб.‘ – Тој рече: ‚Јас сум сопственик на камили.‘ – Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. на тоа рече: ‚Ако сакаш, подари за секое девојче по една камила!‘“ Зборовите на Возвишениот: **„и кога небото ќе се тргне“** – ќе биде отстрането, па ќе исчезне, ќе го снема. Зборовите на Возвишениот: **„и кога цехенемот ќе се распали“** – Ес-Суди вели: „Силно, жестоко ќе се разгори.“ Зборовите на Возвишениот: **„и кога џенетот ќе се приближи“** – ќе биде приближен кон џенетлиите. И Зборовите на Возвишениот: **„секој ќе го дознае тоа што го подготвил.“** – ова е одговорот на досега наведеното во претходните ајети,

⁹⁰ Велам: најисправен став е ставот на Ибн-Абас р.а. дека: „Душите ќе се спојат со телата.“

односно, кога сето тоа ќе се случи, тогаш секоја душа ќе го сознае тоа што го направила и подготвила, па тоа и ќе му биде донесено и приложено, како што Возвишениот вели: „Тој ден кога секој човек пред себе ќе го најде доброто дело што го сторил и лошото дело кое го сторил, ќе посака помеѓу нив и него да има голема раздалеченост.“ (Куран: Али Имран, 30). Во друг ајет Возвишениот, во истиот контекст вели: „Тој ден човекот за тоа што го подготвил и за тоа што го пропуштил ќе биде известен.“ (Куран: Ел Кијаме, 13) Пренесува Ибн Ебу-Хатим со своја верига на преносители која се протега до Зејд ибн Еслем, а тој пренесува од својот татко дека рекол: „Кога е објавено: **Кога Сонцето сјајот ќе го изгуби** – Омер р.а. кога стигна до ајетот: **секој ќе го дознае тоа што го подготвил.**‘ - рекол: „На овој ајет (наведената причина во ајетот) се однесуваат претходните ајети.““

فَلَا أُقْسِمُ بِالْخُنُوسِ ﴿١٥﴾ الْجَوَارِ الْكُنَّسِ ﴿١٦﴾ وَاللَّيْلِ إِذَا عَسَسَ ﴿١٧﴾ وَالصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ ﴿١٨﴾ إِنَّهُ لَقَوْلِ رَسُولٍ كَرِيمٍ ﴿١٩﴾ ذِي قُوَّةٍ عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ مَكِينٍ ﴿٢٠﴾ مُطَاعٍ ثَمَّ أَمِينٍ ﴿٢١﴾ وَمَا صَاحِبُكُمْ بِمَجْنُونٍ ﴿٢٢﴾ وَلَقَدْ رَآهُ بِالْأَفْقِ الْمُبِينِ ﴿٢٣﴾ وَمَا هُوَ عَلَى الْغَيْبِ بِضَنِينٍ ﴿٢٤﴾ وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ ﴿٢٥﴾ فَأَيْنَ تَذْهَبُونَ ﴿٢٦﴾ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿٢٧﴾ لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَسْتَقِيمَ ﴿٢٨﴾ وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٩﴾

„И се колнам во ѕвездите кои се сокриваат, (15) кои се движат и кои од вид се губат, (16) и во ноќта кога таа велот го спушта, (17) и во зората кога дише (18) Куранот навистина е кажување на Гласникот благороден, (19) моќен, од Господарот на Аршот ценет, (20) кому други му се потчинуваат, таму доверлив! (21) А другарот ваш не е луд: (22) тој на хоризонтот јасен го виде (23) и, кога е во прашање Објавата, тој не е скржав (24) и Куранот не е говор на проклетниот шејтан, (25) па тогаш каде одите?! (26) Куранот е само поука за световите, (27) за оној од вас кој сака да е на Вистинскиот пат, (28) а вие не можете ништо да сакате, ако тоа Аллах, Господарот на световите, не го сака! (29)“

Се пренесува од Али р.а. дека рекол: „И се колнам во ѕвездите кои се сокриваат, кои се движат и кои од вид се губат“ – тие се ѕвездите коишто во текот

на денот се сокриваат, а во текот на ноќта се повлекуваат. **„И во ноќта кога таа велот го спушта“** – т.е. кога мракот ќе ја достигне својата кулминација, односно, целта на овој говор е: кога таа ќе настапи, како да се колне Возвишениот во ноќта и нејзиниот мрак, кога таа ќе настапи, и во утрото и неговото светло кога ќе изгрее, како што Возвишениот вели: **„Се колнам во ноќта кога темнините ги распостила, и во денот кога ќе се раздени“** (Куран: Ел Лејл, 1-2) **„И во зората кога дише“** – т.е. кога ќе изгрее, ќе се раздени и настапи. Зборовите на Возвишениот: **„Куранот навистина е кажување на Гласникот благороден“** – значи овој Куран е доставен од страна на благословениот Пратеник, т.е. почесниот и одликуван Мелек, Џибрил а.с.. **„Моќен“** – како што Возвишениот вели: **„Го учи еден со огромна моќ; силен, кој се појави во ликот свој.“** (Куран: Ен-Неџм, 5-6) т.е. силна градба, огромна сила и жестокост при делување. **„Од Господарот на Аршот ценет“** – т.е. тој поседува одликувано место кај Возвишениот Allah и висока позиција. **„Кому други му се потчинуваат, таму доверлив!“** – т.е. во небесата, неговиот збор се слуша, него му се покоруваат жителите на небесата (мелеците) и тој не е од редовите на обичните мелеци, напротив тој е од почесните и водечките мелеци, грижливо одликуван и одбран за доставување на оваа величествена порака. Зборовите на Возвишениот: **„доверлив!“** – доверливоста е особина која ја поседува Џибрил а.с.. Ова претставува исклучиво голема и битна работа, затоа што Возвишениот Господар го пофалува својот роб и пратеник од мелеците Џибрил а.с., како што го пофалува и својот роб и Пратеник од луѓето Мухамед с.а.в.с., велејќи Возвишениот: **„А другарот ваш не е луд“** – значи Мухамед с.а.в.с.. Зборовите на Возвишениот: **„тој на хоризонтот јасен го виде“** – значи Мухамед с.а.в.с. го виде Џибрил а.с., мелекот којшто му доаѓа со пораката од Возвишениот Allah, и тоа го виде во вистинскиот облик на мелек, во онаа форма во која го создаде Возвишениот Allah, со шестотини крилја. **„На хоризонтот јасен“** – тоа е првото гледање, кое е споменато во зборовите на Возвишениот: **„на највисокиот хоризонт, потоа се приближи и се наведна“** (Куран: Ен Неџм, 7-8) Она што е јасно видливо, а Возвишениот Allah најдобро знае, дека ова поглавје е објавено пред поглавјето Ел Исра, бидејќи во ова поглавје се спомнува само првото гледање на Џибрил а.с., а што се однесува на второто гледање на Џибрил а.с., тоа се споменува во зборовите на Возвишениот: **„Тој и по вторпат го виде, кај Сидретул Мунтеха, каде што е ценетското престојувалиште.“** (Куран: Ен Неџм, 13-15) – ова гледање е споменато во поглавјето Ен Неџм, кое е објавено по Ел

Исра. Зборовите на Возвишениот: **„и, кога е во прашање Објавата, тој не е скржав“** - според едниот кирает (начин на учење на Куранот) „Данин“ – „скржав“, а според друг кирает „Занин“ – „недоверлив“, и двата начини на учење се мутеватир (највисок степен на веродостојност, односно пренесени од страна на голем број преносители, во секоја генерација). Според кираетот „Занин“, би гласело: Мухаммед с.а.в.с. не може да биде обвинет за недоверливост во однос на она што Возвишениот Аллах му го објавил. А доколку се проучи како „Данин“ тогаш би гласело: Мухаммед с.а.в.с. на луѓето ништо не им сокрил од Куранот, напротив, целосно, потполно го доставил и распространил меѓу целото човештво. Зборовите на Возвишениот: **„и Куранот не е говор на проклетиот шејтан“** – т.е. овој говор, не е говор на проклетиот шејтан, односно тој не може да го донесе ниту да го понесе, ниту пак го сака ниту пак му доликува тој да го достави. Во овој контекст Возвишениот вели: **„Куранот не го донесуваат шејтани, незамисливо е тие да го прават тоа; тие не се способни за тоа, тие никако не можат да го прислушкуваат.“** (Куран: Еш Шуара, 210-212)

Зборовите на Возвишениот: **„па тогаш каде одите?!“** – значи каде ви одат умовите, кога го порекнувате овој Куран, и покрај тоа што е јасно воочливо и разјаснето дека Куранот е вистина којашто доаѓа од Возвишениот. И зборовите на Возвишениот: **„Куранот е само поука за световите“** – т.е. овој Куран е само потсетување за сите луѓе, со него да се потсетуваат и од него поука да примаат.

„за оној од вас кој сака да е на Вистинскиот пат“ – односно оној кој сака да биде упатен на вистинскиот пат, нека се придржува кон овој Куран, затоа што упатство нема во ништо друго освен во Куранот. **„А вие не можете ништо да сакате, ако тоа Аллах, Господарот на световите, не го сака!“** – т.е. посакувањето не ви е препуштено вам, па кој сака да биде упатен, а кој сака да скршне во заблуда... напротив, сето тоа го следи (е во согласност со) посакувањето на Возвишениот Господар на световите.

Крај на кратката верзија на коментарот на поглавјето „Ет-Теквир“. Благодарноста и благодаратта Му припаѓаат само на Возвишениот Аллах. Само од Него заштита бараме и само на Него се потпираме.

82. Поглавје – „Ел Инфитар“ (Расцепување)

Објавено во Мека, има 19 ајети.
Објавено по поглавјето „Ен Назиат“.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا السَّمَاءُ انْفَطَرَتْ ﴿١﴾ وَإِذَا الْكَوَاكِبُ انْتَثَرَتْ ﴿٢﴾ وَإِذَا الْبِحَارُ فُجِّرَتْ ﴿٣﴾ وَإِذَا الْقُبُورُ بُعْثِرَتْ ﴿٤﴾ عَلِمْتَ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ وَأَخَّرَتْ ﴿٥﴾ يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ مَا غَرَّبَكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ ﴿٦﴾ الَّذِي خَلَقَكَ فَسَوَّاكَ فَعَدَلَكَ ﴿٧﴾ فِي أَيِّ صُورَةٍ مَّا شَاءَ رَكَّبَكَ ﴿٨﴾ كَلَّا بَلْ تُكْذِبُونَ بِالَّذِينَ ﴿٩﴾ وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ ﴿١٠﴾ كِرَامًا كَاتِبِينَ ﴿١١﴾ يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ ﴿١٢﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Кога небото ќе се расцепи, (1) и кога ѕвездите ќе испопаѓаат (2) и кога морињата едни во други ќе се влеат, (3) и кога гробовите ќе се испревртат, (4) секој ќе дознае што подготвил, а што пропуштил. (5) О, човеку, што те измами толку та си Му непокорен на својот Благороден Господар, (6) Кој те создал – та направил да си складен и да си исправен (7) и каков што сакал лик ти дал? (8) А не чини така! Вие во Судниот ден не верувате, (9) а над вас бдеат чувари, (10) кај Нас благородни писари, (11) кои знаат што правите. (12)“

Бележи Ен-Несаи од Џабир р.а. дека рекол: Муаз р.а. станал и долго учејќи, ги предводел во намазот на јација, па Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. му рекол: „О, Муаз зарем ти ги доведуваш луѓето во искушение? Зошто не проучи: *„Слави го името на Господарот свој Севишен.“* (Куран: Ел Ала, 1); *„Се колнам во утрото.“* (Куран: Ед Духа, 1); *„Кога небото ќе се расцепи“* (Куран: Ел Инфитар,

1)“Основата на овој хадис се наоѓа во Двата Сахиџа, единствено во преданието на Ен-Несаи се наведува : „**Кога небото ќе се расцепи**“ (Куран: Ел-Инфитар, 1).

Возвишениот вели: „Кога небото ќе се расцепи“ – т.е. распукне, „и кога свездите ќе испопаѓаат“ – т.е. ќе се распаѓаат, „и кога морињата едни во други ќе се влеат“ – т.е. ќе експлодираат и нивната вода ќе се излее. „И кога гробовите ќе се испревртат“ – т.е. ќе се придвижат и ќе излезат тие што биле во нив. „Секој ќе дознае што подготвил, а што пропуштил“ – односно кога ќе се остварат сите претходно наведени случувања, тогаш секоја душа ќе го дознае она што го направила од добро или зло. И зборовите на Возвишениот: „О, човеку, што те измами толку та си Му непокорен на својот Благороден Господар“ – т.е. што те заведе од твојот Благороден Господар, што те измами до тој степен да му бидеш непослушен, како што е наведено во хадисот: „*Возвишениот Аллах на Судниот ден ќе рече: „О, сине Адемов, што те измами толку та си Ми непокорен? О, Сине Адемов, со што им се одзва на Пратениците?*““Пренесува Ибн Ебу-Хатим со свој синџир на преносители кој се протега до Јахја Ел-Бека дека го слушнал Ибн-Омер р.а. како го учи овој ајет: „О, човеку, што те измами толку та си Му непокорен на својот Благороден Господар“ – Ибн-Омер р.а. рекол: „Се колнам во Возвишениот Аллах, го измами неговото незнаење.“ Пренесено е од Ибн-Абас р.а. и од други дека рекле: „Не го измами синот Адемов никој друг освен овој непријател; шејтанот.“ Ебу-Бекр ел-Верак рекол: „Кога некој би ме запрашал што те измами толку та си му непокорен на твојот Благороден Господар? – без сомнение, би му одговорил: Ме измами Благородноста на Благородниот.“ Со истиот изговор се служат некои од сопствениците на алузии...?! Самото споменување на зборовите „својот Благороден Господар“, без останатите својства и атрибути, како да алудира на тоа дека самиот го подучил на одговорот.⁹¹ Ваквото размислување, како што тоа го замислил Ебу-Бекр ел-Верак и сличните на

⁹¹ Велам изразот „ехлул ишара“ (сопствениците на алузии) тие се пантеисти, оние коишто веруваат во телесното манифестирање и соединување на Аллах со природата; овие пантеисти го искривија исламското учење повеќе од било кој друг!!! Размисли брату мој муслиман, што значат неговите зборови: „Ме измами благородноста на Благородниот“ или „Како самиот тој да му го дал одговорот“ изразите од овој вид, не ги дошепнува во внатрешноста на душите никој друг освен шејтанот, мотивирајќи го на непослушност кон Возвишениот Аллах, под изговор дека Милостивиот ќе му прости. Ваквите размислувања го понесуваат човек да не води сметка за гревовите, надевајќи се на прошка. Додека истовремено, дарежливоста на Возвишениот Аллах се отсликува преку своите безбројни и бескрајни огромни благодати, коишто човекот ги ужива користејќи ги во секој миг од својот живот. На ваквата огромна дарежливост, човекот има должност да возврати со напуштање на непослушната, а не упорно истрајување во гревовите сè

него, е сосема погрешно, бидејќи потенцирањето на Аллаховото име „Ел-Керим“ – „Благородниот“, е со цел да се укаже на тоа дека на Благородниот, Дарежливиот не треба да се возврати со лоши постапки и развратни дела. Особено, тоа што овој ајет е објавен поради Ел-Есвед ибн Шурејк, којшто го удрил Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., меѓутоа не бил казнет во таа ситуација, па Возвишениот Аллах го објавил ајетот: „што те измами толку та си Му непокорен на својот Благороден Господар“

„Кој те создал – та направил да си складен и да си исправен“ – т.е. што те заведе од твојот Благороден Господар, којшто те создаде рамномерно симетричен, складен, исправен во најубава форма и изглед. Имамот Ахмед пренесува со свој синџир на преносители, кој се протега до Бишр ибн Џехаш ел-Куреши дека рекол: „Еден ден, Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. плукнал во својата дланка и го ставил својот прст во неа, а потоа рекол: Возвишениот Аллах вели: *„О, сине Адемов, како можеш да Ме сметаеш за немоќен, кога веќе те создадов од слична на оваа (капка)...? Сè додека те создадов складен, те исправив, почна да се движиш да шетаеш помеѓу утрото и ноќта, полека собираше и не даваше, сè додека душата до клучната коска не ти допре.‘* Тогаш рече: *„Како да поделам милостина, кога веќе времето за садака (милостина) поминало.“*“ (Хадисот во оваа верзија го пренесува и Ибн Маџе, од Ебу-Бекр ибн Ебу-Шејбе.

Зборовите на Возвишениот: **„и каков што сакал лик ти дал?“** – во Двата Сахиha се наведува хадис кој го пренесува Ебу-Хурејре р.а.: „Дека еден човек му рекол на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.: *„О, Аллахов Пратенику, мојата сопруга ми роди црно дете.“* – *„Дали имаш камили?“* – *праша Аллаховиот Пратеник*

додека не го сретне Возвишениот Аллах во таква состојба на непослушност. Зарем твојата надеж во благородноста на Возвишениот треба да резултира со неверство да ги дочекаш наместо со благодарност сите овие благодати?! Тебе ти е должност да се преиспиташ, да се излечиш себеси велејќи: Не е праведно на благодатите да возвратам со непослушност, а на дарежливоста со неблагодарност? - Секако дека не е, кога некој човек би ми приредил некоја дарежливост, ќе ми биде срам да возвратам на добрината со неблагодарност, а камоли кон добрината на Возвишениот Господар! Добрината, дарежливоста и благодатите би требало да се поттикнувачи за покајание и дистанцирање, напуштање на гревот, а не упорно продолжување во грешење, надевајќи се на благородноста на Благородниот! Ова е целта од зборовите на Возвишениот: **„што те измами толку та си Му непокорен на својот Благороден Господар“** – а не како што тоа му го вдахнува шејтанот на својата партија, Аллах да го понижи него и неговата партија, и да нè сочува од нивното зло и злото на нивните „алузии“. Возвишениот Аллах најдобро знае, Тој го дава успехот за доаѓање до вистината.

с.а.в.с. – „Да.“ – одговорил човекот. – „Каква боја се камилиите?“ – рече Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. – „Црвенкаста.“ – одговорил човекот. – „Има ли помеѓу нив кафеави?“ – „Има.“ – одговорил човекот. „Од каде тоа?“ – праша Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., – „Можеби е наследна особина.“ – одговорил човекот. Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. на тоа рекол: „Можеби и ова е наследна особина.““ Значењето е дека Возвишениот Allah може ембрионот да го создаде во лош облик, од погрдните животни, меѓутоа Тој со својата Апсолутна моќ, љубезност и благост го создава во најубава форма, рамномерен, исправен и складен со убав и привлечен изглед и облик. Зборовите на Возвишениот: „**А не чини така! Вие во Судниот ден не верувате**“ – т.е. тоа што ве понесува (охрабрува) да се спротивставувате на Благородниот Господар, и на Неговите благодати да возвраќате со непослушност и грешење, е неверувањето и негирањето во вашите срца на проживувањето, полагањето на сметка за вашите дела како и негирањето на тоа дека соодветно на вашите дела ќе следи награда или казна. И зборовите на Возвишениот: „**а над вас бдеат чувари, кај Нас благородни писари, кои знаат што правите**“ – што значи дека врз вас постојано бдеат мелеци – благородни, чувари – па немојте да ги дочекувате со погрдни недолични дела, затоа што тие ги запишуваат сите ваши дела.

إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ ﴿١٣﴾ وَإِنَّ الْفُجَّارَ لَفِي جَحِيمٍ ﴿١٤﴾ يَصَلُّونَهَا يَوْمَ الدِّينِ ﴿١٥﴾ وَمَا هُمْ عَنْهَا بِغَائِبِينَ ﴿١٦﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمَ الدِّينِ ﴿١٧﴾ ثُمَّ مَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمَ الدِّينِ ﴿١٨﴾ يَوْمَ لَا تَمْلِكُ نَفْسٌ لِنَفْسٍ شَيْئًا ۗ وَالْأَمْرُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ ﴿١٩﴾

„Честитите сигурно ќе бидат во ценетот, (13) а грешниците сигурно во цехенмот, (14) на Судниот ден во него ќе горат (15) и веќе од него изведени нема да бидат. (16) А знаеш ли ти што е Судниот ден? (17) И уште еднаш: Знаеш ли ти што е Судниот ден? (18) Денот кога никој никому нема да може ни малку да му помогне, тој Ден власта единствено Allah ќе ја има. (19)“

Возвишениот нè известува за конечната дестинација каде што ќе завршат добротворите, честитите, а тие се оние кои му беа покорни на Возвишениот и Силен Господар, Allah, не возвраќајќи му со гревови на Неговите благодати. Пренесува Ибн Асакир со свој синцир на преносители, кој се протега до Ибн-Омер р.а., дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Возвишениот Allah ги

нарекува честити (добротвори), затоа што беа добротвори кон своите родители и деца.“ Потоа Возвишениот ја споменува конечната дестинација во која ќе завршат грешниците, а тоа е цехенемот, и нè известува за вечното страдање на кое ќе бидат изложени. Токму затоа Возвишениот вели: **„на Судниот ден во него ќе горат“** – т.е. денот на пресметката, денот на наградата или казната – соодветно на своите дела – тоа е кијаметскиот ден (односно денот во кој ќе стојат пред Возвишениот Аллах). **„И веќе од него изведени нема да бидат.“** – т.е. нема да отсутвуваат од казната, ниту ќе им биде намалена за еден момент, како што нема да им биде примена нивната молба да умрат или да одморат макар и еден ден. И зборовите на Возвишениот: **„А знаеш ли ти што е Судниот ден?“** – потоа, тоа го објаснува со зборовите: **„Денот кога никој никому нема да може ни малку да му помогне“** – значи никој на никого нема да може да му помогне, ниту да го спаси од ситуацијата во која се наоѓа, освен со дозволата Аллахова, кого Тој ќе посака и со кого Тој ќе биде задоволен. Овде ќе го наведеме хадисот во кој Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„О, синови Хашимови, избавете се од огнот самите себеси, јас ни најмалку нема да можам да ви помогнам, кај Возвишениот Аллах.“* Затоа Возвишениот вели: **„тој Ден власта единствено Аллах ќе ја има“** – Катаде вели: *„Се колнам во Возвишениот Аллах, власта и денес, единствено Нему Му припаѓа, само што тој ден, никој нема да може да Му се спротивстави.“*

Крај на кратката верзија на коментарот на поглавјето „Ел Инфитар“. Благодарноста и благодаратта Му припаѓаат само на Возвишениот Аллах. Само од Него заштита бараме и само на Него се потпираме.

83. Поглавје – „Ел Мутаффифин“ (Тие што не мерат чесно)

Објавено во Мека, има 36 ајети.

Објавено по поглавјето „Ел Анкебут“. Ова поглавје е последното објавено поглавје во благородната Мека.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّفِينَ ﴿١﴾ الَّذِينَ إِذَا اكْتَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ ﴿٢﴾ وَإِذَا كَالُوهُمْ أَوْ وَّزَنُوهُمْ يُخْسِرُونَ ﴿٣﴾ أَلَا يَظُنُّ أُولَئِكَ أَنَّهُمْ مَبْعُوثُونَ ﴿٤﴾ لِيَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٥﴾ يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Тешко им на тие што не мерат чесно, (1) кои полна мерка земаат кога купуваат од други, (2) а кога им мерат на други (на литар или на кантар) – кратат. (3) Како не помислуваат дека ќе бидат оживеани (4) на Денот голем, (5) на Денот кога луѓето поради Господарот на световите ќе се кренат. (6)“

„Тешко им на тие што не мерат чесно“ – под изразот: الْمُطَفِّفِينَ „тие што не мерат чесно“ – се подразбира измама, скратување при мерењето, скратување во мерната единица (соодветно на мереното нешто) било да станува збор за литри или кантар (вага), и тоа земајќи повеќе кога откупува од други, или при продажба вагата помалку (скратува) од предвиденото. Затоа Возвишениот таквите кои скратуваат при мерењето, оние на коишто им се заканува со зборот *тешко* нив – а тоа значи пропаст и загуба – ги појаснува со зборовите: „**кои полна мерка земаат кога купуваат од други**“ – т.е. во потполност си го земаат своето право, она што им следува, дури и повеќе од тоа. „**Кога им мерат на други (на литар или на кантар) – кратат**“ – т.е. скратувајќи, им даваат помалку од

предвиденото. А Возвишениот Аллах наредува да се исполни одредената мера при купопродажбата, без разлика дали станува збор за литри или пак се мери на вага. Возвишениот во овој контекст наредува: **„И наполнете ја вистинската мерка кога мерите со литар и точно мерете на кантарот! Тоа е подобро и последиците се поубави“** (Куран: Ел Исра, 35) Исто така во друг ајет Возвишениот наредува: **„И наполнете ја вистинската мерка кога мерите со литар и точно мерете на кантарот! Тоа е подобро и последиците се поубави“** (Куран: Ер Рахман, 9) Возвишениот Аллах го уништи народот на Шуајб а.с., разурнувајќи ги нивните населби, поради тоа што скратуваа и измамуваа при мерењето; на вагата и во литрите. Заканувајќи им се на таквите што измамуваат, Возвишениот вели: **„Како не помислуваат дека ќе бидат оживеани на Денот голем“** – т.е. зарем тие не се плашат од оживувањето и стоењето пред Оној што ги знае тајните и скриените мисли, во денот на големиот страв и жестоките паники и вознемирености поради тешката застрашувачка ситуација? Кој ќе загуби на тој ден, ќе биде воведен во силно распламтениот оган. Зборовите на Возвишениот: **„на Денот кога луѓето поради Господарот на световите ќе се кренат“** – т.е. боси, голи, необрежани (неосунетени), во исклучиво тешка ситуација, во голема неволја, теснотија, тага и мака за грешниците. Тој ден Аллаховата наредба (стравот) ќе ги опфати со толку голем интензитет што и сетилата и силата не ќе можат тоа да го поднесат. Имамот Малик пренесува од Нафи, а тој од Ибн-Омер р.а. дека Аллаховиот Веровесник с.а.в.с. рекол: *„На денот кога луѓето поради Господарот на световите ќе се кренат, така што секој од нив, сè до висината на ушите ќе биде потопен во сопствената пот.“* (Бухари и Мислим)

Ибн Ебу-Хатим пренесува од Ебу-Хурејре р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., на Бешир ел-Гафари му рекол: *„Што ќе правиш на денот во кој луѓето ќе стојат пред Господарот на световите тристотини години, според вашето овосветско броење на годините, во тој период нема да им доаѓа никаква вест од небесата, ниту пак ќе им биде нешто наредувано?“* – Бишир рекол: *„Возвишениот Аллах е Оној од Кого се бара помош“.* Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. на тоа му рекол: *„Кога ќе легнеш во својата постела, барај заштита кај Возвишениот Аллах од неволјата на Судниот ден и лошото полагање на сметка.“* Во Давудовиот Сунен се наведува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.: *„Бараше заштита кај Возвишениот Аллах од теснотијата (тегобите, маките, тешкотиите) при стоењето на Судниот ден.“*

كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْفُجَارِ لَفِي سَجِينٍ ﴿٧﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا سَجِينٌ ﴿٨﴾ كِتَابٌ مَّرْقُومٌ ﴿٩﴾ وَيَلِيَّ
يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿١٠﴾ الَّذِينَ يُكذِّبُونَ بِيَوْمِ الدِّينِ ﴿١١﴾ وَمَا يُكذِّبُ بِهِ إِلَّا كُلُّ مُعْتَدٍ
أَثِيمٍ ﴿١٢﴾ إِذَا تَنَلَّى عَلَيْهِ آيَاتُنَا قَالَ أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٣﴾ كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَى قُلُوبِهِمْ
مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿١٤﴾ كَلَّا إِنَّهُمْ عَنْ رَبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّمَّحُجُوبُونَ ﴿١٥﴾ ثُمَّ إِنَّهُمْ لَصَالُو
الْجَحِيمِ ﴿١٦﴾ ثُمَّ يُقَالُ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تُكذِّبُونَ ﴿١٧﴾

„Навистина, книгата на грешниците е во Сиџин. (7) А знаеш ли ти што е тоа Сиџин? (8) Книга испишана! (9) Тешко им тој Ден на тие коишто негирале, (10) коишто оној свет го негирале, (11) а него може да го негира само престапник, грешник, (12) кој, кога Нашите ајети му биле кажувани, говорел: „Измислици на народите древни!“ (13) А не е така! Тоа што го правеле ги прекрило срцата нивни. (14) Навистина, тој Ден тие ќе бидат тргнати од милоста на својот Господар, (15) потоа сигурно ќе влезат во огнот, (16) па ќе им се рече: „Еве, ова е тоа што го негиравте!“ (17)“

Возвишениот вели: „Навистина, книгата на грешниците е во Сиџин“ – т.е. нивното престојувалиште и конечна дестинација ќе им биде Сиџин. Овој израз е изведен од зборот „Ес-Сиџн“ што значи „затвор“. „А знаеш ли ти што е тоа Сиџин?“ – т.е. тоа е огромно нешто, вечен затвор и казна болна. Во исто време претставува збир на стеснатост (тегоби, неволи) и пониженост на најниските степени во џехенмот – конечната дестинација на грешниците во која ќе бидат воведени. Како што Возвишениот вели во друг ајет: „а кога ќе бидат фрлени во него, во теснец, со врзани раце, пропаста таму ќе ја довикуваат.“ (Куран: Ел Фуркан, 13) И зборовите на Возвишениот: „Книга испишана!“ – не претставува појаснување на зборовите на Возвишениот: „А знаеш ли ти што е тоа Сиџин?“ – туку претставува објаснување за тоа што им е запишано, каде ќе завршат, а тоа е Сиџин, односно испишано, веќе одредено и дефинитивно завршено, во смисла дека никој не може ниту да намали ниту да зголеми во заведеното. „Тешко им тој Ден на тие коишто негирале“ – т.е. на Судниот ден, кога ќе им се случи она што им го ветил Возвишениот Аллах, од затвор и болна понижувачка казна. Изразот „Вејл“ – „Тешко“, означува уништување и пропаст. Потоа Возвишениот вели, појаснувајќи кои се тие грешници, неверници оние кои негираат: „коишто оној свет го негирале“ – т.е. не веруваа во неговото

случување, ниту го потврдуваа неговото постоење, и го сметаа за невозможно. Возвишениот Аллах вели: **„а него може да го негира само престапник, грешник“** – т.е. престапник во своите дела, правејќи ги недозволените работи (харамот) и ги претерува границите на дозволеното (мубахот). Грешник во своите зборови, кога говори лаже, кога ветува тоа го изневерува и кога се расправа безобразно настапува. Зборовите на Возвишениот: **„кој, кога Нашите ајети му биле кажувани, говорел: „Измислици на народите древни!“** – т.е. кога го слуша говорот на Возвишениот Аллах, од Пратеникот с.а.в.с., тој го негира и верува дека тоа е збир на претходните книги од дамнешните древни народи. Како што Возвишениот вели во друг ајет: **„и велат: „Тоа се измислици на древните народи, кои тој ги препишал, па му се читаат наутро и навечер“** (Куран: Ел Фуркан, 5). Возвишениот Аллах вели: **„А не е така! Тоа што го правеле ги прекрило срцата нивни“** – т.е. не е како што тврдат, ниту пак Куранот е измислица на древните народи, напротив, Куранот е Аллахов Говор, (Ел-Вахју) Аллахова објава која му ја спушти на својот Пратеник с.а.в.с., а тоа што ги спречи од верувањето во Куранот, е резултат на прекриеноста на нивните срца од многубројните гревови и нивната наклонетост кон пороците. Ибн-Џерир, Ет-Тирмизи, Ен-Несаи и Ибн-Маџе, пренесуваат од Ебу-Хурејре р.а. дека Аллаховиот Веровесник с.а.в.с. рекол: *„Кога робот ќе направи некој грев, во неговото срце се става една црна точка, а ако се покае, неговото срце се очистува и блеснува. А доколку го зголеми грешењето, тогаш таа црна точка се зголемува, на тоа и се однесуваат зборовите на Возвишениот: „А не е така! Тоа што го правеле ги прекрило срцата нивни.“* (Ет-Тирмизи хадисот го оценува како „Хасенун-Сахих“)

Зборовите на Возвишениот: **„Навистина, тој Ден тие ќе бидат тргнати од милоста на својот Господар“** – т.е. на Судниот ден нивното место и престојувалиште ќе биде Сиџџин. Со оглед на тоа, тие ќе бидат оттргнати, односно не ќе можат да го видат својот Господар и Создател. Имамот Шафи со овој ајет аргументира дека верниците на Судниот ден ќе го гледаат Возвишениот, на што алудираат и зборовите на Возвишениот: **„Тој Ден некои лица блескави ќе бидат, во Господарот свој ќе гледаат“** (Куран: Ел Кијаме, 22-23), исто така на ова укажуваат и веродостојните хадиси, кои достигнуваат степен на *мутеватир*. **„Потоа сигурно ќе влезат во огноот“** – т.е. тие и покрај тоа што ќе бидат оневозможени и спречени од погледот кон Семилосниот, уште ќе бидат и

жители на огнот. „Па ќе им се рече: „Еве, ова е тоа што го негиравте!“ – т.е. тоа ќе им биде речено во смисла на осуда и прекор.

كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْأَبْرَارِ لَفِي عِلِّيِّينَ ﴿١٨﴾ وَمَا أَذْرَاكَ مَا عِلِّيُّونَ ﴿١٩﴾ كِتَابٌ مَرْفُومٌ ﴿٢٠﴾ يَشْهَدُهُ الْمُقَرَّبُونَ ﴿٢١﴾ إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ ﴿٢٢﴾ عَلَى الْأَرَائِكِ يَنْظُرُونَ ﴿٢٣﴾ تَعْرِفُ فِي وُجُوهِهِمْ نَضْرَةَ النَّعِيمِ ﴿٢٤﴾ يُسْقَوْنَ مِنْ رَحِيقٍ مَّحْتُمٍ ﴿٢٥﴾ خِتَامُهُ مِسْكَ ۗ وَفِي ذَلِكَ فَلْيَتَنَافَسِ الْمُتَنَافِسُونَ ﴿٢٦﴾ وَمَرْأَجُهُ مِّن تَسْنِيمٍ ﴿٢٧﴾ عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُونَ ﴿٢٨﴾

„Навистина, книгата на добродетелите е во Иллијун. (18) А знаеш ли ти што е тоа Иллијун? (19) Книга испишана! (20) Над неа бдеат оние блиските на Аллах. (21) Добрите, навистина, во задоволства ќе бидат, (22) од диваните ќе гледаат, (23) на лицата нивни ќе препознаеш радост од среќниот живот, (24) ќе им се даде, па пијалак запечатен ќе пијат, (25) чиј печат мошусот ќе биде – и за тоа нека се натпреваруваат оние коишто сакаат да се натпреваруваат! (26) Ќе биде помешан со водата од Тесним, (27) од изворот од којшто блиските на Аллах ќе пијат. (28)“

Возвишениот вели: „Вистина е“ (навистина).

„Навистина, книгата на добродетелите е во Иллијун“ – т.е. нивната конечна дестинација е Иллијин, а тоа е спротивно од Сиџин. Очигледно е дека изразот “Иллијин“ е изведен од Возвишеност, а тоа значи дека нештото, колку повеќе се воздигнува, толку е позначајно, повеличествено и повредно. Токму затоа Возвишениот, величајќи го неговото значење вели: „А знаеш ли ти што е тоа Иллијун?“ – потоа, потврдувајќи го она што им го запишал, вели: „Книга испишана! Над неа бдеат оние блиските на Аллах“ – а тоа се мелеците.

Потоа Возвишениот вели: „Добрите, навистина, во задоволства ќе бидат“ – т.е. на Судниот ден ќе бидат во благосостојба, вечни благодати и градини полни со добрини во изобилие. „Од диваните ќе гледаат“ – т.е. тие ќе бидат на раскошни удобни кревети, под куполите, ќе гледаат кон Возвишениот Аллах, спротивно од она со што беа опишани грешниците: „Навистина, тој Ден тие ќе бидат тргнати од милоста на својот Господар“ И зборовите на Возвишениот: „на лицата нивни ќе препознаеш радост од среќниот живот“ – т.е. ако ги поглед-

неш, ќе го препознаеш на нив одблесокот на раскошниот удобен живот, достоинството, сјајот на високите позиции, а сето тоа е резултат на величествените благодати во кои се наоѓаат. Зборовите на Возвишениот: **„ќе им се даде, па пијалак запечатен ќе пијат“** – односно. ќе пијат од џенетското вино. Изразот: „Ер-Рахик“ е едно од имињата на џенетското вино. Се пренесува од Ибн-Абас р.а. дека рекол: *„Возвишениот Аллах ќе им го разубави виното до тој степен што последното што ќе го пијат ќе биде вино запечатено со моишус.“* Од Ебу-Дерда се пренесува дека, во врска со ајетот: **„чиј печат мошусот ќе биде“** – рекол: „Тоа е бел пијалак, сличен на сребро, со тоа ќе го завршуваат својот пијалак. Кога некој човек од овој свет би го потопил својот прст во овој пијалок, а потоа го извади, нема да остане ниту едно живо битие на земјата, а да не ја почувствува убавината на овој пијалак.“ Зборовите на Возвишениот: **„и за тоа нека се натпреваруваат оние коишто сакаат да се натпреваруваат!“** – т.е. со ваква позиција нека се гордеат оние кои сакаат да се гордеат, и нека се тркаат оние кои сакаат да се тркаат. Како што вели Возвишениот: **„За вакво нешто нека се трудат трудбениците!“** (Куран: Ес Сафат, 61) Зборовите на Возвишениот: **„Ќе биде помешан со водата од Тесним“** – т.е. овој опишан и запечатен напиток, ќе биде помешан со уште еден друг напиток, по име Тесним, а тоа ќе биде најценетиот, најодбраниот и најистакнатиот пијалак на џенетлиите. Токму затоа Возвишениот вели: **„од изворот од којшто блиските на Ал-лах ќе пијат.“** – т.е. блиските (Ел-Мукарабун) ќе го пијат чист, додека тие од десната страна (Асхабул-јемин) ќе го пијат помешан. Ова е ставот на Ибн-Месуд, Ибн-Абас и други.

إِنَّ الَّذِينَ أَجْرَمُوا كَانُوا مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا يَضْحَكُونَ ﴿٢٩﴾ وَإِذَا مَرُّوا بِهِمْ يَتَغَامَزُونَ ﴿٣٠﴾ وَإِذَا انْقَلَبُوا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ انْقَلَبُوا فَكِهِينَ ﴿٣١﴾ وَإِذَا رَأَوْهُمْ قَالُوا إِنَّ هَٰؤُلَاءِ لَضَالُونَ ﴿٣٢﴾ وَمَا أُرْسِلُوا عَلَيْهِمْ حَافِظِينَ ﴿٣٣﴾ فَالْيَوْمَ الَّذِينَ آمَنُوا مِنَ الْكُفَّارِ يَضْحَكُونَ ﴿٣٤﴾ عَلَى الْأَرَائِكِ يَنْظُرُونَ ﴿٣٥﴾ هَلْ تُؤْتِبُ الْكُفَّارَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٣٦﴾

„Грешниците им се смеат на тие што веруваат. (29) Кога покрај нив поминуваат, едни на други си намигнуваат, (30) а кога кај семејствата свои се враќаат, правејќи шеги се враќаат; (31) кога ќе ги видат, тогаш велат: „Овие навистина заталкале!“ (32) а тие не се пратени да ги

чуваат. (33) Денес, тие што веруваа, на неверниците ќе им се потсмеваат, (34) од диваните ќе гледаат. (35) Зарем неверниците ќе бидат казнети поинаку, освен според тоа како што постапувале?! (36)“

Возвишениот известува за грешниците, дека тие на овој свет се исмејуваа со верниците, ги понижуваа и си поигруваа со нив. „**Кога покрај нив поминуваат, едни на други си намигнуваат**“ – т.е. ги омаловажуваат. „**А кога кај семејствата свои се враќаат, правејќи шеги се враќаат**“ – т.е. кога грешниците се враќаат кон своите куќи, се враќаат радосни и насмеани, односно откако ќе го најдеа тоа што го бараа, наместо да се заблагодаруваат на Возвишениот Аллах за благодатите кои им ги подарил, тие се занимаваа со понижување на муслиманите. „**Кога ќе ги видат, тогаш велат: ,Овие навистина заталкале!**“ – т.е. затоа што не се од нивната религија. Возвишениот Аллах вели: „**а тие не се пратени да ги чуваат**“ – т.е. грешниците (муџримите) не се испратени да ги чуваат верниците, ниту пак се задолжени со тоа, меѓутоа, кога веќе се ангажираа да се занимаваат со нив, насочувајќи го своето внимание кон нив, како што Возвишениот вели: „**Останете во неа понижени, и ништо не Ми зборувајте! – ќе рече Тој. Кога некои робови Мои велеа: ,Господару мој, ние веруваме, затоа прости ни и смилувај ни се, бидејќи Ти си Најмилостивиот!**“ Ви е толку ги исмејувавте, што поради тоа на Мене заборавивте и секогаш ги исмејувавте. Нив денес Јас ги наградив за тоа што трпеа, тие навистина успеаја.“ (Куран: Ел Муминун, 108-111), и токму затоа Возвишениот овде вели: „**Денес**“ – односно на Судниот ден. „**тие што веруваа, на неверниците ќе им се потсмеваат**“ – т.е. за возврат на тоа што тие со нив се исмејуваа. „**Од диваните ќе гледаат**“ – т.е. ќе гледаат кон Возвишениот Аллах и покрај тоа што неверниците тврдеа дека тие се заталкани. Тие не заталкале, напротив тие се од блиските Аллахови пријатели, кои ќе гледаат во својот Господар, во куката на Неговата дарешливост. Зборовите на Возвишениот: „**Зарем неверниците ќе бидат казнети поинаку, освен според тоа како што постапувале?!**“ – т.е. дали неверниците се казнети за нивното омаловажување кон верниците кога ги среќаваа или не? Значи, казнети се со најсоодветна, потполна и најсовершена казна.

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ел Мутаффифин“.

Благодарноста, благодатта и добрината Му припаѓаат само на Возвишениот Аллах.

Само од Него заштита бараме и само на Него се потпираме.

84. Поглавје – „Ел Иншикак“ (Кинење)

Објавено во Мека, има 25 ајети.
Објавено по поглавјето “Ел Инфитар”.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ ﴿١﴾ وَأَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ ﴿٢﴾ وَإِذَا الْأَرْضُ مُدَّتْ ﴿٣﴾ وَأَلْقَتْ مَا فِيهَا وَتَخَلَّتْ ﴿٤﴾ وَأَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ ﴿٥﴾ يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَىٰ رَبِّكَ كَدْحًا فَمُلَاقِيهِ ﴿٦﴾ فَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ ﴿٧﴾ فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسَابًا يَسِيرًا ﴿٨﴾ وَيَنْقَلِبُ إِلَىٰ أَهْلِهِ مَسْرُورًا ﴿٩﴾ وَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ وَرَاءَ ظَهْرِهِ ﴿١٠﴾ فَسَوْفَ يَدْعُو ثُبُورًا ﴿١١﴾ وَيَصْلَىٰ سَعِيرًا ﴿١٢﴾ إِنَّهُ كَانَ فِي أَهْلِهِ مَسْرُورًا ﴿١٣﴾ إِنَّهُ ظَنَّ أَن لَّنْ يَحُورَ ﴿١٤﴾ بَلَىٰ إِنَّ رَبَّهُ كَانَ بِهِ بَصِيرًا ﴿١٥﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Кога небото ќе се раскине, (1) и кога Господарот свој ќе го послуша – а тоа ќе биде должно за тоа (2) и кога Земјата ќе се растегне, (3) и ќе го исфрли тоа што е во неа, и потполно ќе се испразни, (4) и ќе го послуша Господарот свој – а таа ќе биде должна за тоа (5) ти, о, човеку, што многу се трудиш, трудот свој пред Господарот свој ќе го најдеш. (6) Оној кому книгата негова во неговата десна рака ќе му биде дадена (7) лесно ќе ја положи сметката (8) и кај своето семејство радосен ќе се врати. (9) А оној кому книгата негова од зад неговиот грб ќе му биде дадена (10) пропаста ќе ја повикува (11) и во огнот ќе гори, (12) бидејќи со семејството свое радосен беше (13) и мислеше дека никогаш нема да се врати – (14) а ќе се врати! Неговиот Господар за него, навистина, сè знае! (15)“

Возвишениот вели: **„Кога небото ќе се раскине“** – а тоа е на Судниот ден. **„И кога Господарот свој ќе го послуша – а тоа ќе биде должно за тоа“** – т.е. ќе го послуша својот Господар, и ќе биде покорно на Неговата наредба за да се раскине. **„А тоа ќе биде должно за тоа“** – т.е. ќе биде должно да се покорува на Неговата наредба затоа што Тој е Величествениот. **„И кога Земјата ќе се растегне“** – односно ќе се распространи и постели. **„И ќе го исфрли тоа што е во неа, и потполно ќе се испразни“** – т.е. ќе ги исфрли телата кои се закопани во нејзината утроба и на тој начин ќе се испразни од нив. **„И ќе го послуша Господарот свој – а таа ќе биде должна за тоа“** – како што претходно наведовме. И зборовите на Возвишениот: **„ти, о, човеку, што многу се трудиш, трудот свој пред Господарот свој ќе го најдеш“** – т.е. ти навистина вложуваш напор одејќи кон својот Господар и правиш дела; **„трудот свој пред Господарот свој ќе го најдеш“** – потоа, тоа што си го направил, било добро или лошо, ќе го најдеш пред својот Господар. За ова ни сведочи хадисот кој го пренесува Ебу-Давуд ет-Тајалиси со својот синџир на преносители, кој се протега до Џабир р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„Џибрил а.с. рече: ‚О, Мухамед, живеј колку што сакаш, пак еден ден ќе умреш, сакај што ќе посакаш, од него ќе се поделиш и прави што ќе посакаш, тоа и ќе го најдеш.“* Зборовите на Возвишениот: **„Оној кому книгата негова во неговата десна рака ќе му биде дадена лесно ќе ја положи сметката“** – т.е. нема да полага сметка за деталите на своите дела. Како што пренесува имамот Ахмед со синџир на преносители кој се протега до Аиша р.а., дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„Кoj ќе биде испитуван при полагањето на сметка, ќе биде казнет.“* – Аиша рекла: *„Зарем Возвишениот не вели: лесно ќе ја положи сметката?“* Тој рекол: *„Тоа не е полагање на сметка, туку тоа е изложување на покажување на делата. Па кој ќе биде прашан, да полага сметка на Судниот ден, ќе биде казнет.“* На овој начин хадисот го бележи Ел-Бухари, Муслим, Ет-Тирмизи и Ен-Несаи. Зборовите на Возвишениот: **„и кај своето семејство радосен ќе се врати“** – т.е. ќе се врати кај своето семејство во ценет, среќен и весел, за она што Возвишениот Аллах му го подарил. И зборовите на Возвишениот: **„А оној кому книгата негова од зад неговиот грб ќе му биде дадена“** – т.е. во неговата лева рака, којашто ќе му биде позади грбот. **„Пропаста ќе ја повикува“** – т.е. смртта и уништувањето. **„И во огнот ќе гори, бидејќи со семејството свое радосен беше“** – т.е. среќен во дуњалукот, не размислувајќи за последиците и не плашејќи се од она што го очекува, па за возврат на таа кратка радост, ќе биде казнет со вечна тага.

„И мислеше дека никогаш нема да се врати“ – т.е. веруваше дека никогаш нема да се врати кај Возвишениот Аллах, и дека нема да го проживее по неговата смрт. Изразот: „Ел-Хур“ овде значи: „Враќање“. Возвишениот Аллах вели: „а ќе се врати! Неговиот Господар за него, навистина, сè знае!“ – значи, напротив, ќе го врати во живот по смртта и ќе го казни соодветно на неговите дела. Возвишениот Аллах, навистина за него, до најмалиот сегмент, сè најпрецизно знае.

فَلَا أُقْسِمُ بِالشَّفَقِ ﴿١٦﴾ وَاللَّيْلِ وَمَا وَسَقَ ﴿١٧﴾ وَالْقَمَرِ إِذَا اتَّسَقَ ﴿١٨﴾ لَتَرْكَبُنَّ طَبَقًا عَن
طَبَقٍ ﴿١٩﴾ فَمَا لَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٢٠﴾ وَإِذَا قُرِئَ عَلَيْهِمُ الْقُرْآنُ لَا يَسْجُدُونَ ۝ ﴿٢١﴾ بَلِ
الَّذِينَ كَفَرُوا يُكَذِّبُونَ ﴿٢٢﴾ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُوعُونَ ﴿٢٣﴾ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٢٤﴾ إِلَّا
الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ﴿٢٥﴾

„И се колнам во руменилото вечерно, (16) и во ноќта, и во тоа што таа со темнината го обвива, (17) и во полната Месечина, (18) вие, сигурно, на сè потешки и потешки прилики ќе наидувате! (19) Па што им е, зошто не сакаат да веруваат?! (20) И зошто, кога Куранот им се чита, на земја со лицето не паѓаат?! (21) Напротив, неверниците негираат, (22) а Аллах добро знае тие што кријат во себе, (23) затоа навести им неиздржливо страдање! (24) Но тие што ќе веруваат и што добри дела ќе прават, непрекидна награда ќе ги чека. (25)“

Се пренесува од Али р.а., Ибн-Абас р.а. и од други асхаби и табиини дека рекле: „Изразот ‚Еш-Шефек‘ значи вечерното руменило.“ Абдуреззак со свој синцир на преносители, пренесува од Ебу-Хурејре р.а. дека рекол: „Еш-Шефек“, значи руменило кое се протега на хоризонтот од заоѓањето на Сонцето до јација. Во Сахикул-Муслим се наведува хадисот кој го пренесува Абдулах ибн Омер од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. дека рекол: „Времето на акшамот трае сè додека не се изгуби руменилото.“ „И во тоа што таа со темнината го обвива“ – т.е. во сè што таа го воведува кон своето престојувалиште. „И во полната Месечина“ – кога нејзината светлина ќе биде потполна и целосна. Овде полната месечина е спомната размерно, паралелно со „и во ноќта, и во тоа што таа со темнината го обвива“. Зборовите на Возвишениот: „вие, сигурно, на сè потешки и потешки прилики ќе наидувате!“ – бележи Бухари, од Ибн-Абас р.а. дека рекол: „На сè потешки и потешки неприлики ќе наидувате. Ова

го кажа вашиот Веровесник с.а.в.с.“ Ибн-Џерир откако ги наведува ставовите на учачите и коментаторите на Куранот во врска со овој ајет, вели: „Исправното толкување, е ставот: „Ти, о, Мухаммед с.а.в.с. ќе наидуваш на сè потешки и потешки прилики и ситуации.““ Иако овде говорот е насочен кон Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., тој важи за сите луѓе, и дека тие на Судниот ден ќе се соочат со жестоките страотни ситуации. **„Па што им е, зошто не сакаат да веруваат?! И зошто, кога Куранот им се чита, на земја со лицето не паѓаат?!“** – што ги спречува да поверуваат во Возвишениот Allah, во Неговиот Пратеник с.а.в.с. и во Судниот ден. И што им е кога им се читаат Аллаховите ајети и Неговиот говор, а тоа е овој Куран, не му паѓаат со лицата на почвата (не прават сеџда) величајќи го, како почит и манифестирање на почест. Зборовите на Возвишениот: **„Напротив, неверниците негираат“** – т.е. карактерно се склони кон негирање, упорно противење и спротивставување на вистината. **„А Allah добро знае тие што кријат во себе“** – т.е. тоа што го кријат во нивните гради. **„Затоа навести им неиздржливо страдање!“** – односно извести ги о, Мухаммед с.а.в.с. дека Возвишениот Allah веќе им подготви болна казна. Зборовите на Возвишениот: **„Но тие што ќе веруваат и што добри дела ќе прават“** – што значи; тие што веруваа со своите срца и со своите органи правеа добри дела **„награда ќе ги чека“** – т.е. во ахиретот, **„непрекидна“** – т.е. нема никогаш да престане, како што Возвишениот, на друго место вели: **„тоа ќе биде дар кој непрекидно ќе трае.“** (Куран: Худ, 108)

Навистина, благодатта на Возвишениот Allah во секоја ситуација, во секое време и секој момент, е врз ценетските жители. Тие во ценетот исклучиво со добрината и милоста Аллахова влегоа, а не со своите дела, па затоа ценетлиите вечно постојано и бескрајно ќе уживаат во Аллаховите благодати, а благодарноста вечно и секогаш, Му припаѓа единствено, исклучиво на Возвишениот Allah, па и токму затоа Возвишениот Allah ќе им вдахне да Го слават и да Му се заблагодаруваат, како што им вдахна да дишат, а нивната последна дова (молитва) ќе биде: „Благодарноста Му припаѓа на Allah, Господарот на световите.“

85. Поглавје – „Ел Буруџ“ (Созвездија)

Објавено во Мека, има 22 ајети.
Објавено по поглавјето „Еш Шемс“.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ ﴿١﴾ وَالْيَوْمِ الْمَوْعُودِ ﴿٢﴾ وَشَاهِدٍ وَمَشْهُودٍ ﴿٣﴾ قَتَلَ أَصْحَابَ
الْأَخْذُودِ ﴿٤﴾ النَّارِ ذَاتِ الْوُقُودِ ﴿٥﴾ إِذْ هُمْ عَلَيْهَا قُعُودٌ ﴿٦﴾ وَهُمْ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ
بِالْمُؤْمِنِينَ شُهُودٌ ﴿٧﴾ وَمَا نَقَمُوا مِنْهُمْ إِلَّا أَن يُؤْمِنُوا بِاللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ﴿٨﴾ الَّذِي لَهُ
مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿٩﴾ إِنَّ الَّذِينَ فَتَنُوا الْمُؤْمِنِينَ
وَالْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَتُوبُوا فَلَهُمْ عَذَابٌ جَهَنَّمَ وَلَهُمْ عَذَابُ الْحَرِيقِ ﴿١٠﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Се колнам во небото свездено (1) и во Денот веќе одреден, (2) и во сведокот и во посведоченото. (3) Проклети нека се тие што рововите ги ископаа, (4) и кои со оган и гориво ги наполнија, (5) кога околу него седеа (6) и беа сведоци на тоа што на верниците им го правеа! (7) А им се одмаздуваа само затоа што веруваа во Аллах, Силниот и за благодарност Достојниот, (8) Чијашто власт е на небесата и на Земјата, а Аллах е Сведок на сè. (9) Тие што верниците и верничките ќе ги мачат, и потоа нема да се покајат, ги чека казна во цехенмот и исто така пржење во огнот. (10)“

Се пренесува од Ебу-Хурејре р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., на јацискиот намаз ги учел: „Се колнам во небото свездено“, и „Се колнам во небото и во Тарик!“. Возвишениот се колне во небото и во неговите огромни ѕвезди, а тие се нарекуваат „Ел-Буруџ“. Ибн-Џерир, толкувајќи го изразот „Ел-

Буруџ“ вели дека тие се станиците низ коишто минуваат Сонцето и Месечината.⁹² И зборовите на Возвишениот: **„и во Денот веќе одреден, и во сведокот и во посведоченото“** – се пренесува од Ебу-Хурејре р.а. дека Аллаховиот Веровесник с.а.в.с. рекол: **„Денот веќе одреден** – се мисли на Судниот ден; а додека **сведокот** – се мисли на Петок (денот на Џума). Сонцето нема изгреано, ниту има заогано во некој ден, поодликуван од денот на Џума, во него се наоѓа еден период, којшто, доколку го погоди робот/муслиман, молејќи го Возвишениот Аллах во тој период, за некое добро, Возвишениот Аллах ќе му го даде бараното нешто, и нема да побара заштита од некое зло во тој период, а Возвишениот Аллах да не го заштити. **„Посведоченото“** – тоа е денот на Арафат.

Зборовите на Возвишениот: **„Проклети нека се тие што рововите ги ископаа“** – изразот употребен во ајетот е „Кутиле“ што овде означува „Проклети“. Додека множина од изразот „Ел-Ухдуд“ е „Ехадид“, а означува ископаност во земјата. Ова е известување за еден невернички народ, којшто извршуваа тортура врз оние кои веруваа во Силниот и Возвишениот, Возвишениот Аллах, измачувајќи ги и насилно принудувајќи ги да се откажат од своето верување во Возвишениот Аллах. Меѓутоа, откако овие верници одбија да се одвратат од своето верување во Возвишениот Аллах, неверниците ископаа ровови (јами) во земјата, палејќи во нив оган и полнејќи ги со гориво им се заканија. Па откако повторно одбија, ги фрлија во ископаните ровови, токму затоа Возвишениот вели: **„Проклети нека се тие што рововите ги ископаа, и кои со оган и гориво ги наполнија, кога околу него седеа и беа сведоци на тоа што на верниците им го правеа!“** – т.е. гледаа што им прават на тие верници. Возвишениот Аллах вели: **„А им се одмаздуваа само затоа што веруваа во Аллах, Силниот и за благодарност Достојниот“** – т.е. тие немаа никаков друг грев, освен нивното верување во Силниот и за благодарност достојниот Аллах, Којшто не го остава незаштитен, оној кој се засолнува под Неговото безбедно засолниште, Кој е за благодарност достоин во сите негови зборови, дела, прописи и одредби. И покрај тоа што им одредил на овие свои робови да ги снајде од рацете на неверниците тоа што им се случи, Тој е Силниот и за благодарност Достојниот, иако

⁹² Велам: Ибн-Кесировото толкување е поисправно од толкувањето на Ибн-Церир, а сепак Возвишениот Аллах најдобро знае. Затоа што постојат и други свездени станици, покрај оние на Сонцето и Месечината, чишто број го знае само Возвишениот Аллах. Под изразот „Свезди“ се подразбираат сите свезди на небото, зборовите на Возвишениот: **„Се колнам во небото свездено“** – значи ги опфаќа сите свезди, за да се истакне големината и вредноста, на она во што се колне.

причината за сето тоа е сокриена, за многу од луѓето. Потоа Возвишениот вели: „**Чијашто власт е на небесата и на Земјата**“ – од совршеноста на Неговите особини е и тоа дека е Владетел на сите неба и земји, на сè што е во нив и на се што е помеѓу нив. „**А Аллах е Сведок на сè**“ – т.е. ништо Него не му е отсутно во сите неба и земји, ниту најситниот детал не може да биде од Него сокриен. Коментаторите на Куранот се разидуваат во однос на прашањето за кого, всушност, станува збор во оваа случка? Есбат пренесува од Ес-Судиј дека во врска со ајетот: „**Проклети нека се тие што рововите ги ископаа**“, рекол: „Рововите беа ископани на три места, и тоа: во Ирак, Шам и Јемен“ (ова го пренесува Ибн Ебу-Хатим). Имамот Ахмед, со свој синцир на преносители, пренесува од Сухејб дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Во народите коишто беа пред вас, живееше еден владетел, кој имаше свој маѓепсник. Па кога остарел овој маѓепсник, му рекол на владетелот: ‚Јас веќе остарев, смртта ми се приближи, па испрати ми еден младич да го поучам на магионичарство (Ес-Сихр).‘ Па, владетелот му испратил еден младич, и маѓепсникот почнал да го подучува во маѓепсништво. На патот помеѓу маѓепсникот и владетелот живеел еден монах, па еден ден овој младич, минувајќи покрај овој монах, отишол кај него и откако го сослушал неговиот говор, тој му се допаднал. Младичот, кога ќе дојдел кај маѓепсникот, го удирал прашувајќи го каде се задржал, а кога ќе се врател кај своето семејство дома, и тие го удирале прашувајќи го каде се задржал. На тоа младичот се пожалил кај монахот, а тој го посветувал со зборовите: ‚Кога маѓепсникот ќе посака да те удри, речи му дека те задржа твоето семејство, а кога ќе посакаат твоето семејство да те удираат, речи им дека те задржал маѓепсникот.‘ Еден ден младичот наиде на едно огромно и страшно животно, кое им го блокирало патот на луѓето, така што не можеле да поминуваат..., па си рекол овој младич: ‚Денес ќе дознаам дали работата на монахот е посакана кај Возвишениот Аллах или работата на магионичарот.‘ – Зел еден камен и рекол: ‚Аллаху мој, доколку работата на монахот е посакана и позадоволителна кај тебе отколку работата на магионичарот, убиј го ова животно, за да можат луѓето да минуваат.‘ Па фрлил младичот, погодувајќи го животното го убил, така што луѓето почнале да си поминуваат. Кога младичот го известил монахот за случувањата, тој му рекол: ‚Синко мој, ти си подобар од мене, ти навистина ќе бидеш ставен во искушение, па немој да покажеш кон мене (немој да ме издадеш дека јас те подучував). Младичот почнал да лекува слепи, лепрозни како и да ги лекува од останатите болести,

на кога за тоа разбрал блискиот соговорник на владетелот, којшто бил слеп, дошол кај младичот. Носејќи му многу подароци, му рекол: „Излечи ме, и сè ова, што е овде, ќе биде твое!“ – Младичот одговорил: „Јас не лечам никого, туку Возвишениот и Силниот, Аллах е Тој што лечи, па ако поверуваш во Него јас ќе упатам дова кај Возвишениот Аллах за да те излечи.“ Овој поверувал, а младичот упатил дова кај Возвишениот Аллах и на тој начин Возвишениот Аллах го излечил човекот. Потоа човекот дошол кај владетелот и седнал до него, како и вообичаено што седел. Владетелот го запрашал: „О, човеку кој ти го вратил видот?“ – човекот одговорил: „Господарот мој“, – „Зарем јас?“ – зачудено прашал владетелот, – „Не, туку мојот и твојот Господар, Возвишениот Аллах.“ – одговорил човекот. „Зарем имаш друг Господар освен мене?“ – „Да, мојот и твојот Господар е Возвишениот Аллах.“ – рекол човекот. Владетелот не престанал да го измачува овој човек сè додека не го упатил кон младичот. Потоа владетелот наредил да му биде доведен младичот, а кога го довеле му рекол: „О, синко, твојата магија достигна до тој степен што си почнал да лекуваш слепи, лепрозни и сите овие болни луѓе!“ – Младичот рекол: „Јас не лекувам никого, туку Силниот и Возвишениот Аллах е тој што лечи.“ – „Зарем јас?“ – зачудено прашал владетелот, – „Не“ – одговорил младичот. – „Зарем имаш друг Господар освен мене?“ – „Да, мојот и твојот Господар е Возвишениот Аллах.“ – рекол младичот. И него, исто така почнал да го измачува сè додека не му кажал за монахот, па владетелот го довел монахот и му рекол: „Врати се од твојата вера“, на што монахот одбил, па владетелот му ја исекол главата на два дела кои паднаа на земјата. И на оној што беше слеп му рекол: „Врати се од твојата вера“, на што човекот одбил, па владетелот му ја исекол главата на два дела, кои паднале на земјата. Му рекол и на младичот: „Врати се од твојата вера“, на што младичот одбил, па владетелот наредил на неколку од своите луѓе да го однесат на таа и таа планина, и им рекол: „Кога ќе стигнете до врвот на планината, прашајте го, па ако се врати од својата вера, поштедете го, а ако не прифати, тогаш турнете го надолу.“ Па кога се искачија на планината, младичот рекол: „Аллаху мој, спаси ме од нив како што Ти сакаш“, па се затресла планината и сите испопаѓале надолу. Младичот, распрашувајќи се, успеал да се врати назад кај владетелот, кој го запрашал: „Што се случи со твоето друштво?“ – Младичот одговорил: „Од нив ме спаси Возвишениот Аллах.“ Потоа владетелот испратил друга група од своите луѓе да го однесат со брод во средината на морето, и им рекол: „Кога ќе стигните до

мрачните длабочини на морето, доколку се одврати од својата вера, поштедете го, а доколку не, удавете го во морето', па кога стигнале до длабоките места во морето, младичот рекол: ‚Аллаху мој, спаси ме од нив како што Ти сакаш', па се удавија сите, а младичот повторно се вратил кај владарот. Кога влегол, владетелот го прашал: ‚Што се случи со твоето друштво?' – ‚Од нив ме спаси Возвишениот Allah.‘ – одговорил младичот. Потоа му рекол на владетелот: ‚Ти нема да можеш да ме убиеш, сè додека не го направиш тоа што ќе ти го наредам. Ако го извршиш тоа што ќе ти го наредам, ќе ме убиеш, а ако не го извршиш, ти нема да можеш да ме убиеш.‘ Владетелот запрашал: ‚А што е тоа?', – Младичот рекол: ‚Ќе ги собереш сите луѓе на едно место, а потоа ќе ме распнеш на едно дрво и ќе земеш една стрела од мојата футрола за стрели, а потоа ќе речеш: ‚Во името на Возвишениот Allah, Господарот на овој младич', па ако го направиш тоа, ќе успееш да ме убиеш. Па го изврши нареденото, стави стрела во својот лак и велејќи: ‚Во името на Возвишениот Allah, Господарот на овој младич', стрелаше во младичот, па го погоди во слепоочницата. Младичот ја стави својата рака врз местото каде го погоди стрелата и почина. Луѓето тогаш извикаа: ‚Поверувавме во Господарот на младичот'. Во таа ситуација на владетелот му било речено: ‚Зарем го гледаш, токму она од што стравуваше? Се колнеме во Allah веќе тоа и се случи, сите луѓе поверуваа (во Возвишениот Allah)! Тогаш владетелот наредил да се ископаат ровови и во нив да се запали оган и рекол: ‚Кој ќе се одврати од своето верување, оставете го, а кој ќе одбие, турнете го во огнот!' Луѓето се натпреваруваа и туркаа кон огнот, додека една жена која го доела своите дете, како да се двоумеше дали да падне во огнот. Малечкото дете ѝ рекло: ‚О, мајко, стрпи се! Ти си во вистината.‘“ - Хадисот на овој начин го бележи Муслим на крајот од својот Сахих, од Худбе ибн Халид, од Хамад ибн Селеме. Ен-Несаи го пренесува со свој синџир на преносители, во скратена форма, додека имамот Ебу-Иса Ет-Тирмизи за овој хадис вели дека е добар. Се вели дека владетелот бил Зу-Нувас, а земјата Неџран, чиешто жители го прифатија христијанството. Зу-Невас го прифатил јудаизмот, заедно со една група од Јеменците. Поради тоа што го прифатиле христијанството, ги запалил во јами, убивајќи од нив, во едно утро дваесет илјади, од кои не успеал да се спаси никој, освен еден човек по име Девс Зу Салебан, кој успал да им избега на коњ. Иако тие се обидоа да го стигнат, тој сепак успеал да им побегне и да оди кај Кајсер, кралот на Византија, кој испратил писмо до владарот на Абисинија Ен-Неџаши. Врз основа на барањето за

помош, Ен-Неџаши им испратил војска, составена од Абисинските христијани, коишто го избавиле Јемен од Евреите. Абисинската власт во Јемен траела седумдесет години, а потоа Сејф ибн Зи Језин, успеа да го избави Јемен од власта на христијаните и да ја врати власта во рацете на Химејр⁹³, откако побарал помош од Кисра, владетелот на Персијците. И Зборовите на Возвишениот: „Тие што верниците и верничките ќе ги мачат“ – т.е. ги гореа, „и потоа нема да се покајат“ – т.е. не престануваат со она што го правеа, и не се покајуваат за претходно извршените гревови, „ги чека казна во џехенмот и исто така пржење во огнот.“ – Бидејќи наградата (казната) е од видот на извршеното дело, Ел-Хасан ел-Басри вели: „Погледнете кон оваа добрина и дарешливост! Ги убија Аллаховите блиски робови (евлиите), и покрај тоа, Возвишениот Аллах ги повикува да се покајат и да им прости. Славен си Ти Аллаху мој! Колку ли си Милостив и Дарешлив!“

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ۚ ذَٰلِكَ الْفَوْزُ
الْكَبِيرُ ﴿١١﴾ إِنَّ بَطْشَ رَبِّكَ لَشَدِيدٌ ﴿١٢﴾ إِنَّهُ هُوَ يُبَدِّلُ وَيُبَدِّلُ ﴿١٣﴾ وَهُوَ الْعَفُورُ
الْوَدُودُ ﴿١٤﴾ ذُو الْعَرْشِ الْمَجِيدُ ﴿١٥﴾ فَعَالٌ لَّمَّا يُرِيدُ ﴿١٦﴾ هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ
الْجُنُودِ ﴿١٧﴾ فِرْعَوْنَ وَثَمُودَ ﴿١٨﴾ بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي تَكْذِيبٍ ﴿١٩﴾ وَاللَّهُ مِنْ
وَرَائِهِمْ مُحِيطٌ ﴿٢٠﴾ بَلْ هُوَ قُرْآنٌ مَّجِيدٌ ﴿٢١﴾ فِي لَوْحٍ مَّحْفُوظٍ ﴿٢٢﴾

„А тие што ќе веруваат и ќе прават добри дела ги чекаат џенетски градини низ кои реки ќе течат, а тоа голем успех ќе биде. (11) Одмаздата на Господарот твој, навистина, ужасна ќе биде! (12) Тој од ништо создава и повторно тоа ќе го направи. (13) И Тој простува и полн е со љубов, (14) Господарот на Аршот, Возвишениот, (15) Тој прави што Му е Нему по волја. (16) Дали допре до тебе веста за војските, (17) за

⁹³ Велам: овој човек Сејф ибн Зи Језин успеал во тоа, по враќањето на Ебрехе Абесинецот од неуспешниот обид, да ја урне Аллаховата Кука (Каба), откако неговата војска била распарчена и целосно убиена од страна на птиците Ебабил, а подлегнувајќи им на раните добиени од каменувањето на птиците Ебабил, и самиот Ебрехе умрел. По неговата смрт, го заменува неговиот син Јексум, а по него син му Месрук. Потоа, кога отишол Сејф ибн Зи Језин ел-Хумејри кај Кисра, побарал од него помош против Абесинија. Кисра заедно со него испратил војски кои се бореле заедно со него, па Возвишениот Аллах им ја вратил власта над својата земја со која владееле нивните предци. Потоа (по оваа победа), дојдоа арапски делегации од сите страни за да им честитаат.

фараонот и за Семуд? (18) Но, тие што не веруваат постојано негираат, (19) а на Аллах тие нема да можат да Му избегаат. (20) А ова е Куранот величествен, (21) на Плочата внимателно чувана. (22)“

Возвишениот известува за своите робови/верници, дека : „**ги чекаат ценетски градини низ кои реки ќе течат**“ – спротивно од она што им го подготвил на своите душмани, од пржење и пекол. Токму затоа Возвишениот вели: „**а тоа голем успех ќе биде**“ – потоа Возвишениот вели: „**Одмаздата на Господарот твој, навистина, ужасна ќе биде!**“⁹⁴ – т.е. зграпчувањето Негово и одмаздата од Неговите непријатели, кои ги негирале Неговите Пратеници и се спротивставувале на Неговата наредба, ќе биде жестока, огромна и силна, па без сомнение Возвишениот е Силен, Кој поседува апсолутна моќ, Кој кога нешто ќе посака, тоа и се остварува и на начин како што Тој ќе посака, во еден трепет на окото или уште побрзо од тоа. Токму затоа Возвишениот вели: „**Тој од ништо создава и повторно тоа ќе го направи**“ – т.е. како резултат на Неговата совршена и апсолутна моќ и сила е тоа што создава од ништо без претходен пример и без никакви спречувачи ниту препреки, Тој повторно ќе ги создаде како и првиот пат што ги создал. „**И Тој простува и полн е со љубов**“ – т.е. го простува гревот на оној што ќе се покае и ќе Му се потчини, без разлика за каков и колкав грев станува збор. „Ел-Ведуд“ – Ибн-Абас р.а. вели: „Оној Кој многу сака.“ Зборовите на Возвишениот: „**Господарот на Аршот**“ – означува дека Сопственикот на Аршот Величествен е Возвишен над сите созданија. „**Возвишениот**“ – може да се проучи на два начини; „**Мерфу**“ – во тој случај претставува атрибут на Возвишениот Господар, и другиот начин на учење е „**Меџрур**“ – тогаш претставува атрибут на Аршот, а и двата начина на учење имаат исправно значење. „**Тој прави што Му е Нему по волја**“ – т.е. тоа што ќе го посака, тоа и го прави, не постои

⁹⁴ Навистина, Аллаховата освета е една од особините Негови, која воопшто не е ни слична со некоја од особините на созданијата. Меѓутоа, и понатаму може да се најдат ставовите на пантеистите, заведени во нивните книги, кои наведуваат на безбожност и неверство, така што некои од нив се осудуваат, откако ќе го проучат ајетот: „**Одмаздата на господарот твој, навистина ужасна ќе биде**“, да кажат: „мојата одмазда е уште пожестока“, Возвишениот Аллах да не зачува од неверството, отпадничството од верата и злото на ваквото екстремно, атеистичко сфаќање, кое се истакнува со единствена цел, спротивставување и непријателство кон исламот. Меѓутоа, Славениот и Возвишен Аллах секогаш нивните сплетки ги насочува кон самите нив, вдахнувајќи му на оној, на кој Тој ќе посака од Своите робови, за да ја помогне верата Негова и да го возвиши Неговиот збор.

критичар на Неговата одредба, поради Неговата Величественост, Непобедливост, Мудрост и Праведност, никој не може да бара од него Одговорност за тоа што Го прави. - На Ебу-Бекр р.а., додека бил на смртната постела, Му било речено: „Дали те погледна докторот?“, на што одговорил: „Да.“ – „Па што ти рече?“, – го прашаа, – „Ми рече: Јас го правам, она што ќе посакам.“ И зборовите на Возвишениот: „Дали допре до тебе веста за војските, за фараонот и за Семуд?“ – т.е. дали стигна до тебе веста за Аллаховата жестока казна и лутина која Возвишениот Аллах ја спушти врз нив, која никој не може да ја отстрани од нив? Ова претставува потврда за зборовите на Возвишениот: „Одмаздата на Господарот твој, навистина, ужасна ќе биде!“ – т.е. кога ќе го зграпчи насилникот за да го казни, Тој навистина болно и жестоко ќе го казни, онака како што исклучиво Силниот и Семоќниот казнува.⁹⁵ И зборовите на Возвишениот: „Но, тие што не веруваат постојано негираат“ – односно постојано се во сомнеж, двоумење, неверство и тврдоглавост. „А на Аллах тие нема да можат да Му избегаат“ – значи Тој е Моќен врз нив и сите тие Му се потчинети Нему, не можат да му избегаат ниту да го спречат, правејќи Го немоќен во било што. „А ова е Куранот величествен“ – т.е. големиот, благородниот, „на Плочата внимателно чувана.“ – т.е. во највозвишените светови, чувана од било какво додавање или одземање, искривување или заменување.⁹⁶

⁹⁵ Овде го поставуваме прашањето: „Што мисли оној што вели: „Мојата одмазда е уште пожестока“, дали тој може да казни како што казнува Силниот и Семоќниот? И дали, доколку Возвишениот Аллах му се одмазди само малку, па да го претвори во глушец, дали тогаш би можел да ја отстрани Аллаховата одмазда од него? Секако дека одговорот е: НЕ! Па како тогаш неговата одмазда можела да биде пожестока од Аллаховата, кога ни од самиот себеси не може да ја одбие Аллаховата казна?“ Го молиме Возвишениот Аллах да не сочува од неверувањето. Таквиот збор не е возможно да произлезе од било кој муслиман!

⁹⁶ Велам:атеистите, пантеистите, и оние кои веруваат дека бог се манифестира во своите созданија, соединувајќи се со нив(вахдетул-вудуд), Аллах да ги понижи ваквите неверници, кои не веруваат дека внимателно чуваната плоча, е сочувана...!!!!? тоа е поради тоа што тврдат дека можат да променат во оваа плоча што сакаат и можат да потврдат што ќе посакаат. Исто така тврдат и дека еден од нивните шејхови, со својата рака ја избришал несреќата на еден од своите ученици (муриди), која била запишана и ја евидентирал како среќа...!!!!? Болно и жалосно е тоа што, сè уште помеѓу муслиманите има такви коишто веруваат во нивните измислици, лаги и безбожности. Доколку е точно, како што тие тврдат, дека внимателно чуваната плоча може да се допира и да се менуваат одредбите...зошто тогаш Возвишениот Аллах ја нарекува „чувана“...? Ние ги предизвикуваме - доколку останат на ова нивно искривено, штетно верување - да ја избришат нивната несреќа од внимателно чуваната плоча, пред несреќата на нивните ученици, и конечно, да го избришат нивното вечно останување во џехенмот, доколку тоа можат да го направат... Аллаху мој, казни ги насилниците, па тие навистина не можат да те направат немоќен.

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ел Буруџ“. Благодарноста и благодаратта Му припаѓаат само на Возвишениот Аллах.

86. Поглавје – „Ет Тарик“ (Пулсар)

Објавено во Мека, има 17 ајети.
Објавена по поглавјето „Ел Белед“.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالسَّمَاءِ وَالطَّارِقِ ﴿١﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الطَّارِقُ ﴿٢﴾ النَّجْمُ الثَّاقِبُ ﴿٣﴾ إِنَّ كُلَّ نَفْسٍ لَّمَّا عَلَيْهَا حَافِظٌ ﴿٤﴾ فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ مِمَّ خُلِقَ ﴿٥﴾ خُلِقَ مِنْ مَّاءٍ دَافِقٍ ﴿٦﴾ يَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ الصُّلْبِ وَالتَّرَائِبِ ﴿٧﴾ إِنَّهُ عَلَى رَجْعِهِ لَقَادِرٌ ﴿٨﴾ يَوْمَ تُبْلَى السَّرَائِرُ ﴿٩﴾ فَمَا لَهُ مِنْ قُوَّةٍ وَلَا نَاصِرٍ ﴿١٠﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Се колнам во небото и во Тарик! (1) А знаеш ли ти што е Тарик? (2) Свезда блескава! (3) Нема човек над кого некој не бдее. (4) Нека погледне човекот од што е создаден! (5) Создаден е од течноста што се исфрла, (6) од врската на надворешните делови на телата на мажот и на жената. (7) И Тој навистина е кадар повторно да го создаде, (8) оној Ден кога ќе биде испитувана совеста, (9) кога човек ниту сила ниту бранител ќе има. (10)“

Бележи Ен-Несаи од Џабир р.а. дека рекол: „Муаз р.а. го извршуваше акшамскиот намаз, и притоа ги проучил Ел-Бекара и Ен-Ниса, па Аллаховиот Веровесник му рекол: „О, Муаз, зарем ти ги доведуваш луѓето во искушение! Зарем не ти беше доволно да ги проучиш поглавјата „Пулсар“ и „Сонце“ или слично?“

Возвишениот се заколнува во небесата и во блескавите ѕвезди кои ги поставил на нив, токму затоа Вели: „Се колнам во небото и во Тарик!“ – потоа Вели:

„А знаеш ли ти што е Тарик?“ – потоа го појаснува со следните зборови: „Свезда блескава!“⁹⁷ – Катаде и други, велат: „Оваа свезда е наречена Тарик, затоа што таа е видлива само во ноќта, а преку денот таа е сокриена.“ Овој став го зајакнува и она што се наведува во веродостојниот хадис: „Забрането е човек ненадејно да му дојде на своето семејство во текот на ноќта.“ Во друг хадис, кој е во форма на дова, се наведува: „Освен ноќниот посетител, кој ненадејно со добрина доаѓа, О, Ти Којшто си Семилосен.“ Зборот на Возвишениот: „блескава“ – т.е. светла, која ги гори шејтаните. И зборовите на Возвишениот: „Нема човек над кого некој не бдеа“ – т.е. секој човек над себе има чувар кој го чува од непогоди. Како што Возвишениот вели во друг ајет: „Со секој од вас се мелеците, пред него и зад него, по Аллаховата наредба над него бдеат“ (Куран: Ер Рад, 11) Зборовите на Возвишениот: „Нека погледне човекот од што е создаден!“ – опомена за човекот, нагласувајќи му дека неговата основа од која е создаден е слабост и поттикнувајќи го да го признае оживувањето, а оживувањето е уште полесно за Него (во однос на првобитното создавање). Како што Возвишениот на друго место вели: „Тоа е Тој што создава од ништо и Тој тоа повторно ќе го стори, Нему тоа Му е лесно“ (Куран: Ер Рум, 27) Зборовите на Возвишениот: „Создаден е од течноста што се исфрла“ – односно сперма, која се исфрлува од мажот и од жената, па со дозволата Аллахова, од нив двајцата се создава дете. Токму затоа Возвишениот вели: „од врската на надворешните делови на телата на мажот и на жената“ – т.е. од кичмата на мажот и од градите на жената. Спермата на мажот и слузавата жолтеникава течност на жената (се основните елементи при зачнувањето на плодот), без кои не би дошло до дете. Ибн-Абас р.а. ставајќи ја раката на своите гради рекол: „Овие се градите“ (појаснувајќи го изразот „Ет-Тераиб“) кој е наведен во ајетот. Исто така од него се пренесува дека рекол: „Помеѓу дојките на жената.“ Зборовите на Возвишениот: „И Тој навистина е кадар повторно да го создаде“ – т.е. да го создаде човекот, кој е создаден од течност која се исфрлува, односно кадар е (способен и моќен) повторно да го создаде и проживее во ахиретот, бидејќи оној што е кадар да создаде првиот пат, кадар е, т.е. поприоритетно и полесно е да создаде повторно. Токму затоа Возвишениот вели: „оној Ден кога ќе биде

⁹⁷ Некои тврдат дека под изразот „Ет-Тарик“ и „Свезда блескава“ се мисли на Мухамед с.а.в.с. Ова тврдење е апсолутно погрешно, затоа што Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. е високо повозвишен од сето тоа и поодликуван од сите созданија на земјата и небесата, а она што е избрано и поодликувано не може да се спореди со она што е помалку вредно! Мухаммед с.а.в.с. никогаш ниту еден ден не бил свезда која се претворила во човек, како што тие го тврдат тоа.

испитувана совеста“ – односно на Судниот ден тајната ќе биде откриена и јасно видлива. Во Двата Сахиха се наведува хадисот кој го пренесува Ибн-Омер р.а., дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „На секој измамник ќе биде подигнато знаме, и ќе биде речено: „Ова е измамата на тој човек, син на тој човек.““ Зборовите на Возвишениот: „кога човек ниту сила ниту бранител ќе има“ – значи нема да може да се избави себеси од казната Аллахова, ниту пак некој друг ќе може да го спаси.

وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الرَّجْعِ ﴿١١﴾ وَالْأَرْضِ ذَاتِ الصَّدْعِ ﴿١٢﴾ إِنَّهُ لَقَوْلُ فَصْلٍ ﴿١٣﴾ وَمَا هُوَ بِالْهَزْلِ ﴿١٤﴾ إِنَّهُمْ يَكِيدُونَ كَيْدًا ﴿١٥﴾ وَأَكِيدُ كَيْدًا ﴿١٦﴾ فَمَهْلِ الْكَافِرِينَ أَمْهَلُهُمْ رُؤْيَا ﴿١٧﴾

„И се колнам во небото дождливо (11) и во земјата која се отвора кога растенијата никнуваат, (12) Куранот навистина е говор кој ја раздвојува вистината од неvistината, (13) тој не е никаква лакрдија! (14) Тие се служат со разни интриги, (15) а Јас ги уништувам, (16) затоа на неверниците дај им уште време, остави ги уште некој миг. (17)“

„И се колнам во небото дождливо“ – кое последователно врне, едно по друго, а со самото тоа се враќа снабдувањето на робовите секоја година, а да не е така би се уништиле заедно со целиот свој добиток. „И во земјата која се отвора кога растенијата никнуваат“ – т.е. пукнатините на земјата, кои се резултат на никнувањето на растенијата. Зборовите на Возвишениот: „Куранот навистина е говор кој ја раздвојува вистината од неvistината“ – тој е вистина и праведност. „Тој не е никаква лакрдија!“ – напротив, неговата сериозност достигнува кулминација. „Тие се служат со разни интриги“ – т.е. неверниците користејќи се со лаги, одвраќаат од Аллаховиот пат, и на луѓето им прават сплетки, повикнувајќи ги да се спротивставуваат на Куранот.⁹⁸ „Затоа на неверниците дај им уште време“ – т.е. почекај и не брзај со барањето за поскоро да ги стигне казната. „Остави ги уште некој миг.“ – т.е. уште многу краток период и ќе видиш каква казна, страдање и какво уништување ќе ги снајде. Како што

⁹⁸ „А и јас им правам сплетки на тие што мене ми прават“, односно ги оставам во нивното претерување со правењето на неправда, постепено заведувајќи ги, до тој степен што тие (не ни чувствуваат) ниту знаат, а потоа ненадејно ќе ги зграпчам за да ги казнам, онака како што казнува само Силниот и Моќен Господар.

Возвишениот во друг ајет вели: **„Ние им даваме краткотрајно да уживаат, а потоа ќе ги втурнеме во неиздржливо страдање.“** (Куран: Лукман, 24)

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ет Тарик“. Благодарноста и благодаратта Му припаѓаат само на Возвишениот Аллах.

87. Поглавје – „Ел Ала“ (Севишниот).

Објавено во Мека, има 19 ајети.
Објавено по поглавјето „Ет Теквир“

Имамот Ахмед пренесува од Али Ибн Ебу-Талиб р.а. дека рекол: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. го сакаше ова поглавје: **„Слави го името на Господарот свој Севишен.“**“ Хадисот во оваа форма го пренесува само Ахмед. Во Двата Сахиха се наведува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. му рекол на Муаз р.а.: „Зошто не клањаше со: **„Слави го името на Господарот свој Севишен‘, Се колнам во Сонцето и во светлината негова‘** и со **„Се колнам во ноќта кога темнините ги распостила.“**“ Имамот Ахмед пренесува од Ен-Нуман ибн Бешир дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.: „Во двата бајрамски намази учеше: **„Слави го името на Господарот свој Севишен‘, и „Допре ли до тебе веста за Гашија?‘** А доколку пак денот на бајрам се совпаднеше со денот на џума, тогаш и во намазот на џума ги проучуваше овие две поглавја.“ Додека Муслим и авторите на „Сунен“ овој хадис го евидентираат со следните зборови: „Во двата бајрами и во Петок ги проучуваше: **„Слави го името на Господарот свој Севишен‘, и „Допре ли до тебе веста за Гашија?‘, а можеби се совпаднале во ист ден, па ги проучил и на бајрамскиот намаз и на намазот на џума.“** Имамот Ахмед бележи во својот Муснед од Каб, Абдулах Ибн-Абас, Абдурахман ибн Убзија и Аиша р.а., мајката на правоверните, дека: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. во витр намазот ги проучувал: **„Слави го името на Господарот свој Севишен‘, „Кажу: О, вие неверници‘** и **„Кажу: Тој е Аллах, Еден е!“** Аиша р.а. додава: **„И муавизетејн: „Кажу: Барам заштита кај Господарот на мугрите‘** и **„Кажу: Барам заштита кај Господарот на луѓето.“**“

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سَبِّحِ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى ﴿١﴾ الَّذِي خَلَقَ فَسَوَّى ﴿٢﴾ وَالَّذِي قَدَّرَ فَهَدَى ﴿٣﴾ وَالَّذِي
 أَخْرَجَ الْمَرْعَى ﴿٤﴾ فَجَعَلَهُ غُثَاءً أَحْوَى ﴿٥﴾ سَنُفِرُّكَ فَلَا تَنْسَى ﴿٦﴾ إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ ۗ إِنَّهُ
 يَعْلَمُ الْجَهْرَ وَمَا يَخْفَى ﴿٧﴾ وَنُيَسِّرُكَ لِلْيُسْرَى ﴿٨﴾ فَذَكَرْ إِن نَفَعَتِ الذِّكْرَى ﴿٩﴾ سَيِّدَكَ
 مَنْ يَخْشَى ﴿١٠﴾ وَيَتَجَنَّبُهَا الْأَشْقَى ﴿١١﴾ الَّذِي يَصْلَى النَّارَ الْكُبْرَى ﴿١٢﴾ ثُمَّ لَا يَمُوتُ
 فِيهَا وَلَا يَحْيَى ﴿١٣﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Слави го името на Господарот свој Севишен, (1) Кој сè создава и прави складно, (2) и Кој сè со мера одреди и упати, (3) и Кој прави пасиштата да растат, (4) а потоа прави да станат суви, потемнети. (5) Ние ќе те научиме да учиш, па ништо нема да заборавиш, (6) освен тоа што Аллах ќе сака – бидејќи, Тој го знае тоа што јавно го изнесувате и тоа што го криете (7) и сè што е добро Ние тебе достапно ќе ти го направиме. (8) Затоа опоменувај – ако опомената веќе од корист ќе биде. (9) Ќе се одзве на опомената тој што се плаши од Аллах, (10) а ќе ја избегнува најлошиот, (11) кој во огнот голем ќе гори, (12) па во него нема ниту да умре ниту да живее. (13)“

Имамот Ахмед пренесува од Укбе ибн Амир ел-Џухениј дека рекол: „Кога беше објавено: **Па слави го и величај го името на Господарот свој, Величествениот!**“ (Куран: Ел Вакиа, 96) Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ни рече: „Учете го овој ајет на руку, а кога беше објавено: **Слави го името на Господарот свој Севишен**“ ни рече: „Учете го овај ајет на сецде.“ (Хадисот го пренесува Ебу-Давуд и Ибн-Маџе). Се пренесува од Ибн-Абас р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.: „Кога ќе проучел: **Слави го името на Господарот свој Севишен**“, велел: „Славен нека биде мојот Господар Севишен.“

Се пренесува од Абдухајр дека рекол: „Го слушнав Али р.а. како учи: **Слави го името на Господарот свој Севишен**“, па рече: „Славен нека биде мојот Господар Севишен.“ И зборовите на Возвишениот: „**Кој сè создава и прави складно**“

– Кој ги создал сите созданија во најубав изглед и облик. И зборовите на Возвишениот: **„и Кој сè со мера одреди и упати“** – т.е. на човекот му одредува да биде среќен или несреќен, а на добитокот им вдахнува да пасат од пасиштата. Како што Возвишениот – известувајќи нè за Муса с.а.в.с. дека му рекол на фараонот – вели: **„Господарот наш е Тој што му даде облик на сè, а потоа го упати.“** (Куран: Таха, 50) Како што се наведува во Муслимовиот Сахих, од Абдулах Ибн-Омер р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Возвишениот Аллах ги одредил судбините на сите созданија уште пред педесет илјади години, пред да ги создаде земјата и небесата, додека Неговиот Престол сè уште беше над вода.“

Зборовите на Возвишениот: **„и Кој прави пасиштата да растат“** – дава да успеваат различните видови растенија и останатите земјоделски култури (посевите). **„А потоа прави да станат суви, потемнети“** – т.е. суви и потемнети како резултат на сушата. Зборовите на Возвишениот: **„Ние ќе те научиме да учиш, па ништо нема да забораваш“** – т.е. ќе те научиме да изговараш на начин што нема да го забораваш наученото (ништо од тоа што ќе те подучиме нема да забораваш). **„Освен тоа што Аллах ќе сака“** – па поради тоа нема да го напушташ. И зборовите на Возвишениот: **„бидејќи, Тој го знае тоа што јавно го изнесувате и тоа што го криете“** – т.е. го знае она што робовите го кријат и јавно го изнесуваат преку нивниот говор и нивните дела, и ништо од сето тоа не може да му биде сокриено на Возвишениот Аллах. Зборовите на Возвишениот: **„и сè што е добро Ние тебе достапно ќе ти го направиме“** – Ние ќе ти ги олесниме добрите дела, и ќе ти пропишеме исправни прописи во кои нема да има никакви непогодности ниту некаква тешкотија. Зборовите на Возвишениот: **„Затоа опоменувај – ако опомената веќе од корист ќе биде“** – т.е. опоменувај таму каде што опомената ќе им биде од корист. Од тука се извлекува и начинот на кој треба да се распространува знаењето, па не треба да се доставува кај оние кои не се компетентни за тоа. Како што владетелот на правоверните Али р.а., вели: „Доколку ти му говориш на еден народ говор кој нема да го сфатат со својот разум, тоа за некои од нив ќе претставува само искушение (фитне).“ Зборовите на Возвишениот: **„Ќе се одзве на опомената тој што се плаши од Аллах“** – т.е. поука од пратеништвото ќе земе само оној чиешто срце се плаши од Возвишениот Аллах.

„А ќе ја избегнува најлошиот кој во огнот голем ќе гори, па во него нема ниту да умре ниту да живее“ – т.е. нема да умре па да одмори, ниту пак ќе

живее корисен живот. Бидејќи во него ќе биде казнуван со болна казна и различни методи на измачување. Имамот Ахмед пренесува од Ебу-Сеид ел-Худри р.а. дека рекол: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Дехенемските жители кои (заслужено) вечно ќе останат во него, нема ниту да умираат ниту пак ќе живеат во него, меѓутоа ќе има луѓе – или како што рекол Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. – ќе ги гори огнот поради нивните гревови – или рекол нивните грешки – па ќе ги усмрти сè додека не станат јаглен, тогаш ќе им се дозволи за шефаат (посредување за нив), па ќе бидат понесени, групи по групи и распространети по ценетските реки. Потоа ќе се рече: „О, жители на ценетот, истурете врз нив (од водата на живот), па брзо ќе проникнат (проживеат), како што проникнува растението од зрното семе во надојдениот воден проток.““ (Хади-сот го бележи Муслим).

قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّى ﴿١٤﴾ وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّى ﴿١٥﴾ بَلْ تُؤَْتِرُونَ الْحَيَاةَ
الدُّنْيَا ﴿١٦﴾ وَالْآخِرَةَ خَيْرٌ وَأَبْقَى ﴿١٧﴾ إِنَّ هَذَا لَفِي الصُّحُفِ الْأُولَى ﴿١٨﴾ صُحُفِ
إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى ﴿١٩﴾

„Ќе го постигне тоа што го сака тој што ќе се исчисти (14) и ќе го спомне името на Господарот свој, па намазот (молитвата) ќе го изврши! (15) Но, вие на животот од овој свет повеќе му давате предност, (16) а оној свет е подобар и вечен е. (17) Ова, навистина, го има во листовите дамнешни, (18) во листовите на Ибрахим и на Муса. (19)“

Возвишениот вели: „Ќе го постигне тоа што го сака тој што ќе се исчисти“ – Ебу Бекр ел-Безар пренесува со свој синџир на преносители, од Џабир ибн Абдулах р.а. дека Аллаховиот Веровесник с.а.в.с. во врска со ајетот: „Ќе го постигне тоа што го сака тој што ќе се исчисти“ рекол: „Кој ќе посведочи дека нема друг Бог достоин за обожување освен Возвишениот Аллах, ќе се одрече од пропишување содружници на Возвишениот Аллах и ќе посведочи дека јас сум Аллахов Пратеник с.а.в.с., и ќе го спомне името на Господарот свој, па намазот (молитвата) ќе го изврши!“ вели: „тоа се петте дневни намази, внимавајќи на нив грижливо ќе ги чува (намазите)“ Катаде вели: „Ќе го очисти својот имот (давајќи зекат) и ќе го направи задоволен својот Господар од себеси.“ Потоа Возвишениот вели: „Но, вие на животот од овој свет повеќе му давате

предност“ – му давате приоритет над ахиретот, идниот свет, покажувате наклонетост кон овој свет (давајќи му предност) над идниот свет, во кој ќе бидете оживеани и таму вечно ќе живеете, во него е вашата корист и вашето исправување. „**А оној свет е подобар и вечен е**“ – т.е. Аллаховата награда во ахиретот е подобра и потрајна од дуњалукот, затоа што ахиретот е вечен, а овој дуњалук е минлив. Па како може разумната личност да му даде предност на она што е минливо над она што е вечно? Имамот Ахмед пренесува од Ебу Муса Ел-Ешари дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „*Кој го сака овој свет, тоа ќе му наштети на идниот свет, и кој го сака идниот свет, тоа ќе му наштети на овој свет, па давајте му предност на вечното над минливото.*“ (Овој хадис го бележи само Ахмед) Зборовите на Возвишениот: „**Ова, навистина, го има во листовите дамнешни, во листовите на Ибрахим и на Муса**“ – т.е. содржината на ова поглавје е наведена и во листовите на Ибрахим а.с. и Муса а.с.. Хафизот Ебу-Бекр ел-Беззар пренесува од Ибн-Абас р.а. дека рекол: „*Кога беше објавено: ,Ова, навистина, го има во листовите дамнешни, во листовите на Ибрахим и на Муса‘, Аллаховиот Веровесник с.а.в.с. рекол: ,Ова‘, – или рекол: ,Сето ова беше запишано во листовите на Ибрахим а.с. и Муса а.с..*“

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ел Ала“. Благодарноста и благодарта Му припаѓаат само на Возвишениот Allah.

88. Поглавје – „Ел Гашија“ (Тешка неволја)

Објавено во Мека, има 26 ајети.
Објавено по поглавјето „Ез Заријат“

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْعَاشِيَةِ ﴿١﴾ وَجُوهٌ يَوْمَنذٍ خَاشِعَةٌ ﴿٢﴾ عَامِلَةٌ نَّاصِبَةٌ ﴿٣﴾ تَصَلَّى نَارًا
حَامِيَةً ﴿٤﴾ تُسْقَى مِنْ عَيْنٍ آتِيَةٍ ﴿٥﴾ لَيْسَ لَهُمْ طَعَامٌ إِلَّا مِنْ ضَرِيعٍ ﴿٦﴾ لَا يُسْمِنُ وَلَا
يُغْنِي مِنْ جُوعٍ ﴿٧﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Допре ли до тебе веста за Гашија? (1) Кога некои лица потиштени, (2) преморени и напатени (3) во огнот жесток ќе се пржат, (4) од изворот жежок ќе пијат, (5) и кога друга храна освен трње нема да има, (6) коешто нема да нахрани, а ни гладта нема да ја отстрани. (7)“

„Допре ли до тебе веста за Гашија?“ – Ел Гашија е едно од имињата на Судниот ден, затоа што на тој ден луѓето целосно ќе ги опфати тешка неволја. „Кога некои лица потиштени“ – т.е. понижени, преплашени и кога нивните дела нема да им бидат од корист. Зборовите на Возвишениот: „преморени и напатени“ – т.е. веќе направил премногу дела, во чиешто правење се преморил, и на Судниот ден ќе бидат испржени во жестокиот оган. „Во огнот жесток ќе се пржат“ – т.е. во жестоко врелиот оган. „Од изворот жежок ќе пијат“ – чија жештина и превриеност ја достигнала својата кулминација. „И кога друга храна освен трње нема да има“ – Ибн-Абас р.а. и други велат: „Тоа се трња наречени ‚Шибрик‘, а додека Ел-Бухари наведува од Муџахид дека рекол: ‚Ед-Дари‘, тоа се трња наречени ‚Еш-Шибрик‘, кои жителите на Хиџаз ги нарекуваат ‚Ед-Дари‘ откако ќе се осушат. Тие се отровни, од најлошите храни, најгнаските и најодвратните.“ Зборовите на Возвишениот: „коешто нема да нахрани, а ни

гладта нема да ја отстрани.“ – значи нема да се постигне посакуваната цел, ниту пак ќе се отстрани незгодата (гладта).

وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَّاعِمَةٌ ﴿٨﴾ لَّسَعِيهَا رَاضِيَةٌ ﴿٩﴾ فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ﴿١٠﴾ لَا تَسْمَعُ فِيهَا
لَاغِيَةً ﴿١١﴾ فِيهَا عَيْنٌ جَارِيَةٌ ﴿١٢﴾ فِيهَا سُرُرٌ مَّرْفُوعَةٌ ﴿١٣﴾ وَأَكْوَابٌ مَّوْضُوعَةٌ ﴿١٤﴾ وَنَمَارِقُ
مَصْفُوفَةٌ ﴿١٥﴾ وَزَرَائِبٌ مَّبْتُوثَةٌ ﴿١٦﴾

„Некои лица тој Ден ќе бидат радосни, (8) со трудот свој задоволни; (9) во џенетот возвишен, (10) во кој нема да слушаат зборови празни. (11) Во него има извори кои течат, (12) и дивани скапоцени, (13) и пехари подигнати, (14) и перници наредени, (15) и килими постелени. (16)“

Откако Возвишениот ја спомена ситуацијата на несреќниците, почнува да ја опишува ситуацијата на среќните, па Возвишениот вели: „Некои лица тој Ден“ – т.е. на Судниот ден, „ќе бидат радосни“ – т.е. на нивните лица ќе се препознаваат благодатите во кои ќе се наоѓаат, а тоа ќе биде резултат на нивниот труд. „Со трудот свој задоволни“ – т.е. задоволни со своите дела кои ги направиле. Зборовите на Возвишениот: „во џенетот возвишен“ – т.е. воздигнат, пријатен и блескав, безбедни во џенетските соби. „Во кој нема да слушаат зборови празни“ – т.е. нема да слушаат празен говор во џенетот, во кој нема да постојат никакви грижи. Како што Возвишениот вели на друго место: „Во нив нема да слушаат празни беседи и грешен говор, туку само зборовите: ,Селам, селам!““ (Куран: Ел Вакиа, 25-26) Зборовите на Возвишениот: „Во него има извори кои течат“ – во ајетот, изразот „Ајнун“ (извор), се употребува во непозната форма, во потврден контекст, а тоа го означува следното; (иако се споменува еднина, се мисли на видот од нештото, односно ги опфаќа сите единки кои припаѓаат на спомнатиот вид). Во случајот се наведува извор еднина, што би значело: Во џенетот ќе има извори кои течат. Ебу-Хурејре р.а. пренесува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Џенетските реки извираат под врвовите, или под планините од мошус (миск).“

„И дивани скапоцени“ – т.е. високо подигнати, удобни, со многу прекривки, со висок покрив и дебел на кои ќе седат џенетските хурии. Па кога Аллахо-

виот сакан роб, ќе посака да седне на нив, тие се спуштаат. „И пехари подигнати“ – значи чаши за пиење, подготвени, наредени за оние кои ќе посакаат. „И перници наредени“ – т.е. перници за потпирање, кои ќе бидат наредени.

„И килими постелени“ – т.е. раширени, отворени, распространети туктаму (на сите страни) за оние кои ќе посакаат да седнат на нив.

Усаме ибн Зејд пренесува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Има ли кој да побрза кон ценет? Навистина на ценетот ништо не му е слично. Се колнам во Господарот на Каба, ценетот е светло кое блеска, мирисно дрво кое се ниша, цврста палата, река која постојано тече, созреан плод, преубава жена, убавица, накит во големи количини, вечно престојување во куќата на спокојот, овоије, зеленило, радост, благодат, импозантно воздигнато место.“ – Извикаа: „Да, О, Аллахов пратенику, ние сме тие кои ќе побрзаат кон ценетот.“ - На тоа Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Речете: Ако Возвишениот Аллах посака“, тие рекоа: „Ако Возвишениот Аллах посака.““ (Хадисот го бележи Ибн-Маџе).

أَفَلَا يَنْظُرُونَ إِلَى الْإِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ ﴿١٧﴾ وَإِلَى السَّمَاءِ كَيْفَ رُفِعَتْ ﴿١٨﴾ وَإِلَى الْجِبَالِ كَيْفَ نُصِبَتْ ﴿١٩﴾ وَإِلَى الْأَرْضِ كَيْفَ سُطِحَتْ ﴿٢٠﴾ فَذَكَرْنَا إِنَّمَا أَنْتَ مُذَكَّرٌ ﴿٢١﴾ لَسْتَ عَلَيْهِمْ بِمُصَيِّرٍ ﴿٢٢﴾ إِلَّا مَنْ تَوَلَّى وَكَفَرَ ﴿٢٣﴾ فَيَعَذِّبُهُ اللَّهُ الْعَذَابَ الْأَكْبَرَ ﴿٢٤﴾ إِنَّ إِلَيْنَا إِيَابُهُمْ ﴿٢٥﴾ ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا حِسَابَهُمْ ﴿٢٦﴾

„Па зошто не ја погледнат камилата како е создадена, (17) и небото како е воздигнато, (18) и планините како се поставени, (19) и Земјата како е прострена?! (20) Ти опоменувај – твое е да опоменуваш, (21) ти над нив власт немаш! (22) А тој што главата од Вистината ја врти и не сака да верува, (23) него Аллах со најголема казна ќе го казни! (24) Нам, навистина, тие ќе ни се вратат, (25) и пред Нас, навистина, сметката ќе ја полагаат! (26)“

Возвишениот, наредувајќи им на своите робови да погледаат во Неговите созданија кои алудираат на Неговата апсолутна Моќ, Големина и Величественост, вели: „Па зошто не ја погледнат камилата како е создадена“ – таа е навистина импозантно чудно создание, со невообичаена конструкција создадена, доста силна и издржлива, и покрај нејзината силина таа станува нежна и

погодна за понесување на тежок товар, поведувајќи се на слабиот управувач (човекот) кој управува со неа, нејзиното месо се јаде, нејзината кожа е корисна, млекото ѝ се пие. Камилата овде е потенцирана затоа што кај Арапите најчесто користено и употребувано животно била токму камилата. **„И небото како е воздигнато“** – т.е. како Возвишениот Аллах го воздигна небото толку високо над земјата. **„И планините како се поставени“** – т.е. како се исправено поставени, како се цврсти и неподвижни, односно ја прицврстуваат земјата за да не ги потресува нејзините жители кои живеат на неа и во нив создаде многу корисни нешта и рудни богатства. **„И Земјата како е прострена?!“** – односно како е постелена, распространета, подготвена и удобна (за живот). На бедуинот му се алудира да обрне внимание на сè она што го гледа од: камила, небо, планини и земја, дека всушност сите овие созданија ја докажуваат Аллаховата апсолутна моќ, дека Тој е Величествениот Господар, Создателот, Владетелот Кој управува со сè, и дека Тој е Единственото вистинско Божество Кое треба да биде обожувано. **„Ти опоменувај – твое е да опоменуваш, ти над нив власт немаш!“** – т.е. О, Мухаммед с.а.в.с., ти опоменувај ги луѓето, со она со што си испратен до нив. **„Твое е да објавуваш, а Наше е да бараме полагање на сметката.“** (Куран: Ер-Рад, 40) Токму затоа Возвишениот вели: **„ти над нив власт немаш!“** – т.е. не можеш да им го создадеш (врежеш) верувањето во нивните срца. Се пренесува од Џабир р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„Наредено ми е да се борам против луѓето сè додека не посведочат дека нема друг Бог достоин за обожување освен Возвишениот Аллах, а ако тоа го изговораат, ја сочувале од мене својата крв и имот, исклучиво доколку ги исполнат обврските кон овие зборови, а Возвишениот Аллах е Оној кај Кого ќе полагаат сметка. Потоа проучил: „Ти опоменувај – твое е да опоменуваш, ти над нив власт немаш!“* Истиот хадис е наведен во Двата Сахиha, без споменување на овој ајет. Зборовите на Возвишениот: **„А тој што главата од Вистината ја врти и не сака да верува“** – т.е. не ги исполнува пропишаните обврски и искажува неверување во вистината со своите органи и јазик. Ова е идентично со зборовите на Возвишениот: **„Не веруваше и не клањаше, туку негираше и грбот го вртеше“** (Куран: Ел Кијаме, 31-32) Токму затоа Возвишениот вели: **„него Аллах со најголема казна ќе го казни!“** – пренесува имамот Ахмед од Ебу-Умаме ел-Бахили дека се сретнал со Халид ибн Језид ибн Муавије, па го запрашал за најнежниот збор што го слушнал од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., па рекол: *„Сите ќе влезете во ценет, освен оние кои се непослушни кон Возвишениот*

Аллах, како што камилата е непослушна кон својот стопан.“ Зборовите на Возвишениот: „**Нам, навистина, тие ќе ни се вратат**“ – т.е. нивното враќање и конечната дестинација ќе им биде кај Нас. Значи, ние ќе ги испитуваме за нивните дела и соодветно на нив ќе ги наградуваме, доколку се добри со добро, а доколку се лоши, со лошо ќе ги наградиме. Се пренесува од Ен-Нуман ибн Бешир р.а. дека: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., во намазите на џума и бајрам, ги проучувал: *„Слави го името на Господарот свој Севишен‘ и „Допре ли до тебе веста за Гашија?“*“ Дахак ибн Кајс го прашал Нуман ибн Бешир р.а.: „Што проучуваше Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., во намазот на џума, заедно со поглавјето „Петок“? Одговорил: *„Допре ли до тебе веста за Гашија?“*“

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ел Гашија“. Благодарноста, благодаратта и добрината Му припаѓаат само на Возвишениот Allah.

89. Поглавје – „Ел Феџр“ (Зора).

Објавено во Мека, има 30 ајети.

Објавена по поглавјето „Ел Лејл“.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْفَجْرِ ﴿١﴾ وَلَيَالٍ عَشْرٍ ﴿٢﴾ وَالشَّفْعِ وَالْوَتْرِ ﴿٣﴾ وَاللَّيْلِ إِذَا يَسْرِ ﴿٤﴾ هَلْ فِي ذَلِكَ قَسَمٌ لِّذِي حِجْرِ ﴿٥﴾ أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِعَادٍ ﴿٦﴾ إِرْمَ ذَاتِ الْعِمَادِ ﴿٧﴾ الَّتِي لَمْ يُخْلِقْ مِثْلَهَا فِي الْبِلَادِ ﴿٨﴾ وَثَمُودَ الَّذِينَ جَاءُوا الصَّخْرَ بِالْوَادِ ﴿٩﴾ وَفِرْعَوْنَ ذِي الْأَوْتَادِ ﴿١٠﴾ الَّذِينَ طَغَوْا فِي الْبِلَادِ ﴿١١﴾ فَأَكْثَرُوا فِيهَا الْفُسَادَ ﴿١٢﴾ فَصَبَّ عَلَيْهِمْ رَبُّكَ سَوْطَ عَذَابٍ ﴿١٣﴾ إِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمُرْصَادِ ﴿١٤﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Се колнам во зората, (1) и во десетте ноќи, (2) парни и непарни, (3) и во ноќта кога исчезнува! (4) Зарем за паметниот тоа не е заклетва? (5) Зарем не знаеш, со народот Ад, Господарот твој што стори; (6) и со жителите на Ирем, кои имаа градби со високи столбови, (7) на кои слични во ниедна земја немаше; (8) и со народот Семуд, кои ги делкаа карпите во долините, (9) и со фараонот којшто поседуваше војски; – (10) кои на земјата насилство чинеа (11) и пороци на неа умножија. (12) Па Господарот твој со камшикот на страданието ги казни, (13) зашто Господарот твој, навистина, набљудува сè! (14)“

„Се колнам во зората“ – т.е. утрото, а се мисли, особено на зората од првиот ден на Курбан-бајрам. „И во десетте ноќи“ – тоа се првите десет ноќи од месецот на зул-хиџе. Во Сахикул-Бухари се наведува хадисот кој го пренесува Ибн-Абас р.а. од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. дека рекол: „*Не постојат денови во кои направеното добро дело е посакано кај Возвишениот Аллах од овие*

десет дена, односно, тоа се првите десет дена од месецот на зул-хиџе.⁹⁹ – Запрашаа: „Ниту од борбата на Аллаховиот пат?“ – Одговорил, с.а.в.с.: „Ниту од борбата на Аллаховиот пат, освен човекот кој ќе излезе со својот живот и имот, и притоа губејќи го својот живот и имот, не ќе врати ништо од тоа.“

Имамот Ахмед пренесува од Џабир р.а. дека Аллаховиот Веровесник с.а.в.с. рекол: „Десет, се мисли на десеттиот ден од зул-хиџе, (денот на Курбан-бајрам), непарни; се мисли на денот на Арафат, парни; се мисли на првиот ден на Курбан-бајрам, бидејќи тој е десеттиот ден во месецот.“⁹⁹ **„И во ноќта кога исчезнува!“** – Ибн-Абас р.а. вели: „Кога заминува“, според други: „Кога проаѓа“, а според Икриме: „Се однесува на ноќта во која луѓето се собираат (преноќуваат) во Музделифе.“ Ибн ебу-Хатим пренесува од Абдулах ибн Амр дека рекол: „Го слушнав Мухамед ибн Каб ел-Курезиј дека во врска со ајетот: **„И во ноќта кога исчезнува!“** вели: „Побрзај патнику и никако не дозволувај да преноќиш, а да не си споил Акшам и Јација.“ Зборовите на Возвишениот: **„Зарем за паметниот тоа не е заклетва?“** – т.е. обдарените со разум. Во ајетот за разумот се употребува изразот „Хиџр“ (ограничување, спречување), бидејќи го ограничува и спречува човекот од недолични зборови и постапки. Оваа заклетва се однесува на времето на извршување на самите обреди, како што се хаџот, намазот и уште многу други видови на блискост со кои Аллаховите богобојазливи и покорни робови се приближуваат кон Него. Возвишениот, откако ги споменува овие Аллахови робови, нивните обреди и покорности, вели: **„Зарем не знаеш, со народот Ад“** – тие се синовите, првите генерации од потомството на Ад ибн Ирем ибн Ус ибн Сам ибн Нух а.с., тоа е народот на кој му беше испратен Худ а.с., народот кој го негираа и му се спротивставија, па Возвишениот Allah го избави од нив овој Свој Пратеник, заедно со оние кои поверуваа од неговиот народ, уништувајќи ги останатите со ладен и силен ветар. Возвишениот Allah ја спомнува нивната случка во Куранот, за верниците да земаат поука од нивното страдање. Зборовите на Возвишениот: **„и со жителите на Ирем, кои имаа градби со високи столбови“** – додатно појаснување за народот кој бил казнет. Катаде и Ес-Суди велат: „Ирем е една од фамилиите (жителите) кои живееле на територијата на кралството Ад.“ – овој став е добар. **„Кои имаа градби со високи столбови“** – т.е. беа со висока градба на нивните тела, според други се мисли на високите градби кои ги изградиле, а според трети се мисли

⁹⁹ Постојат и други ставови во однос на толкувањето на „парни и непарни“, меѓутоа ги избравме овие ставови поради нивната сила и соодветност, а Allah најдобро знае.

на високите столбови кои биле дел од конструкциите на нивните куќи. Како и да е, кој став и да е исправен, тие биле народ, едно племе кое во Куранот се споменува заедно со Семуд, и тоа на повеќе места, како што е случајот токму овде, а Аллах најдобро знае. Целта овде не е известување за одреден град или покраина, на ова потенцираме да се обрне внимание, за луѓето да не се залажуваат со она што многу од коментаторите на Куранот, при толкувањето на овој ајет, го споменуваат како град кој бил наречен „Ирем затул-имад“, чиешто градби, палати и згради биле изградени од златни и сребрени блокови, песокот од бисери и скапоцени камења и дијаманти, земјата од убав мирис мошус, дека низ градот протекуваа реки, плодовите сами паѓале, сидовите, и покрај тоа што никој не ги повикувал ниту пак му се одзивал, самите извикувале, дека се преместувал од едно место на друго, па некогаш бил во Шам, некогаш во Јемен, некогаш во Ирак а понекогаш во други земји. Сите овие измислени легенди и раскажувања се преземени од исраилијатите, кои измислуваа атеистички лаги за да го доведат во искушение разумот на незналиците од луѓето преку тие лаги, за да им поверуваат во сето тоа. Постојат и други раскажувања, чие појаснување би предизвикало непотребно одолговлекување, а и онака ништо од сето тоа не е исправно и вистинито. Ваквите приказни и раскажувања се доста блиски со известувањата на многуте измамници и маѓепсници кои измислуваат дека под земјата се наоѓаат закопани ковчези полни со злато и сребро, разновидни скапоцени камења и дијаманти, бисери, иксир – средство за кое се верува дека го позлатува среброт. Меѓутоа, доаѓањето до сите овие богатства и нивното земање е спречено од разновидни причини. На овој начин тие ги измамуваат наивните и безумни имотни луѓе, грабајќи ги нивните имоти и поттикнувајќи ги да го трошат своето богатство на непотребни разновидни опojни растенија и многу други, слични на нив, апсурдни и глупави работи. Она што може категорички да се потврди е дека е можно да се пронајдат некои закопани богатства кои останале под земјата, од предисламското или од исламското доба, кои ги има во голем број, меѓутоа, она што го тврдат и начинот на кој што го опишуваат сето тоа, е сигурно лага, измислица и опивање на здравитот разум. Апсолутно ништо од сето тоа не е исправно, а Возвишениот Аллах е далеку Чист и Воздигнат високо над сето тоа и единствено Тој е Оној што упатува на вистината. Зборовите на Возвишениот: **„и со народот Семуд, кои ги делкаа карпите во долините“** – значи ги отсекуваа карпите по долините. Ибн-Абас р.а. вели: „Ги резбаа карпите и пробушувајќи ги, отвораа во нив отвори. Ибн-Исхак вели: „Тие беа Арапи на коишто домовите им беа во долината „Вадил-Кура“. Зборовите на Возвишениот: **„и со фараонот којшто поседуваше**

војски“ – Ибн-Абас р.а. вели: Изразот „Ел-Евтад“ означува војски, односно војски кои го зајакнуваат неговото владеење. Сабит ел-Бенани пренесува од Ебу-Рафи дека рекол: „Фараонот е наречен сопственикот на коловите, затоа што својата сопруга, која била верничка, ја врзал на четири железни колови, а потоа поставил на нејзиниот грб огромен камен од мелница, сè додека не починала.“ Зборовите на Возвишениот: „**кои на земјата насилство чинеа и пороци на неа умножија**“ – т.е. народот на Ад и Семуд, како и народот на фараонот, кои беа непокорни и упорно се спротивставуваа, преминувајќи ги сите граници сееја наред на земјата и ги вознемируваа луѓето. „**Па Господарот твој со камшикот на страданието ги казни**“ – т.е. Возвишениот Аллах им спушти казна од небесата, санкционирајќи ги со тешко страдање кое не може да се одврати од народот насилнички. Зборовите на Возвишениот: „**зашто Господарот твој, навистина, набљудува сè!**“ – Ибн-Абас р.а. вели: „Сè гледа и Слуша, односно го набљудува она што неговите созданија го работат, и соодветно според нивниот труд ги наградува. Возвишениот Аллах праведно ќе им суди со својата апсолутна праведност, и секој ќе се сретне со она што го заслужил, а Тој е високо Возвишен и чист од неправедноста.

فَأَمَّا الْإِنْسَانُ إِذَا مَا ابْتَلَاهُ رَبُّهُ فَأَكْرَمَهُ وَنَعَّمَهُ فَيَقُولُ رَبِّي أَكْرَمَنِ ﴿١٥﴾ وَأَمَّا إِذَا مَا ابْتَلَاهُ
فَقَدَّرَ عَلَيْهِ رِزْقَهُ فَيَقُولُ رَبِّي أَهَانَنِ ﴿١٦﴾ كَلَّا ۗ بَلْ لَا تُكْرِمُونَ الْيَتِيمَ ﴿١٧﴾ وَلَا
تَحَاضُّونَ عَلَىٰ طَعَامِ الْمِسْكِينِ ﴿١٨﴾ وَتَأْكُلُونَ التُّرَاثَ أَكْلًا لَّمًّا ﴿١٩﴾ وَتُحِبُّونَ الْمَالَ
حُبًّا جَمًّا ﴿٢٠﴾

„А човекот, пак, кога Господарот негов сака да го искуша, па ќе му покаже почест и ќе го опсипе со благодати, вели: ‚Господарот мој кон мене благородно постапи!‘. (15) А кога, пак, ќе го искуша со сиромаштија, човекот вели: ‚Господарот мој ме понижи!‘. (16) А не е така! Вие внимание на сирачето не му посветувате, (17) и сиромавиот да се нахрани – еден со друг не се советуваат, (18) а наследството алчно го јадете (19) и богатството претерано го сакате! (20)“

Возвишениот Аллах го негира убедувањето на некои од своите робови, а тоа е дека, доколку Возвишениот Аллах ги снабди пообилно, со повеќе благо-

дати, дека тоа претставува *почест* за нив. А доколку пак Ги стави во тесна ситуација, со намалување на снабдувањето нивно, дека тоа претставува *понижување* за нив. Па Возвишениот вели: „**А не е така!**“ – т.е. апсолутно не е ситуацијата како што тврдат. Без сомнение, Возвишениот Аллах му дава богатство на оној што го сака, но и на оној што не го сака. И го намалува снабдувањето и богатството на оној што го сака, но и на оној што не го сака. Поентата е во покорноста кон Возвишениот Аллах и во двете ситуации, односно доколку биде богат да ја искаже својата благодарност кон Возвишениот Аллах за благодатите Аллахови врз него, со зголемување на покорноста кон Возвишениот Аллах, исто така и доколку биде сиромав, да бите трпелив со продолжување на покорноста кон Возвишениот Аллах и дистанцирање од гревовите. „**А на тој што се плаши од Аллах, Тој ќе му најде излез и ќе го снабди од каде што не се надева**“ (Куран: Ет Талак, 2-3) Зборовите на Возвишениот: „**Вие внимание на сирачето не му посветувате**“ – овој ајет претставува наредба за искажување на почест (посветување на внимание) кон сирачето. Абдулах ибн Мубарек пренесува од Ебу-Хурејре р.а. дека Аллаховиот Веровесник с.а.в.с. рекол: „*Најдобра муслиманска куќа е онаа во која се наоѓа сираче, кон кого се прави добротворство, а најлоша муслиманска куќа е онаа во која се наоѓа сираче, кон кого лошо се постапува.*‘ – потоа покажувајќи со своите два прста рекол – *Јас и заштитникот на сирачето (јетимот) ќе бидеме толку блиску.*““ Бележи Ебу-Давуд од Сехл ибн Сад, дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „*Јас и заштитникот на јетимот ќе бидеме толку блиски во ценетот, како што се овие два прста.*‘ – соединувајќи ги двата прста; показалецот и средниот прст.“ „**и сиромавиот да се нахрани – еден со друг не се советувате**“ – односно, не наредуваат доброта кон сиромасите и бедните и меѓусебно не се поттикнуваат еден со друг во извршување на тоа. „**А наследството го јадете**“ – изразот „Ел-мирас“ означува наследство. „**Алчно**“ – т.е. не гледајќи дали е забрането или дозволено. „**И богатството претерано го сакате!**“ – т.е. премногу, прекумерно.

كَلَّا إِذَا دُكَّتِ الْأَرْضُ دَكًّا دَكًّا ﴿٢١﴾ وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا ﴿٢٢﴾ وَجِيءَ
يَوْمَئِذٍ بِجَهَنَّمَ ۚ يَوْمَئِذٍ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ وَأَنَّى لَهُ الذُّكْرَى ﴿٢٣﴾ يَقُولُ يَا لَيْتَنِي قَدَّمْتُ
لِحَيَاتِي ﴿٢٤﴾ فَيَوْمَئِذٍ لَا يُعَذِّبُ عَذَابَهُ أَحَدٌ ﴿٢٥﴾ وَلَا يُوثِقُ وَثَاقَهُ أَحَدٌ ﴿٢٦﴾ يَا أَيُّهَا

النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ﴿٢٧﴾ اِرْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكَ رَاضِيَةً مَّرْضِيَةً ﴿٢٨﴾ فَادْخُلِي فِي
عِبَادِي ﴿٢٩﴾ وَادْخُلِي جَنَّتِي ﴿٣٠﴾

„А не чини така! Кога Земјата на парчиња ќе се здроби, (21) и кога Господарот твој ќе дојде со мелеците во редови наредени, (22) и кога тој Ден џехенемот ќе биде доведен; тогаш човекот ќе се сети – а за што ќе му е тогаш сеќавањето?! – (23) и ќе рече: „Камо среќа за овој живот да се подготвев!“ (24) Тој Ден никој како Него нема да казнува, (25) и никој како Него нема во окони да врзува! (26) А ти, о, душо смирена, (27) врати Му се на Господарот свој задоволна, а и Тој од тебе задоволен. (28) Па влезе меѓу робовите Мои, (29) и влезе во џенетот Мој! (30)“

Возвишениот, известувајќи за стравотиите на Судниот ден, вели: „А не чини така!“ – т.е. навистина „Кога Земјата на парчиња ќе се здроби“ – т.е. кога планините со земјата ќе се порамнат и кога созданијата од гробовите кон својот Господар ќе бидат оживеани. „и кога Господарот твој ќе дојде“¹⁰⁰ – т.е. да ја подели правдата (да пресуди) помеѓу своите робови, како што Тој сака, а мелеците ќе доаѓаат пред Него, во редици подредени. И зборовите на Возвишениот: „и кога тој Ден џехенемот ќе биде доведен“ – Муслум бележи во својот Сахих од ибн Месуд р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „На тој ден, џехенемот ќе биде доведен. На него ќе има седумдесет илјади узди, а на секоја узда ќе има седумдесет илјади мелеци коишто ќе го влечат со тие узди.“ Зборовите на Возвишениот: „тогаш човекот ќе се сети“ – т.е. на своите дела, на она што го направил во минатото и на она што го направил во скоро време. „А за што ќе му е тогаш сеќавањето?!“ – т.е. како тогаш, ќе му биде од корист сеќавањето. „и ќе рече: „Камо среќа за овој живот да се подготвев!““ – ќе се кае за она што го пропуштил, правејќи гревови, доколку бил грешник, а доколку бил покорен, тогаш ќе посака да ги зголемил уште повеќе своите добри дела и покорности кон Возвишениот Аллах. Како што пренесува Ахмед од Мухамед ибн Умара од асхабите на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. дека рекол: „Кога некој од Аллаховите робови би паднал со своето лице на земја (би направил сеџда) поради покорност на Возвишениот Аллах, од денот на негово раѓање, па сè до моментот на неговата смрт,

¹⁰⁰ Доаѓањето е познато, каквоста (начинот на доаѓањето е непознато), односно ќе дојде навистина, меѓутоа Неговото доаѓање апсолутно ни најмалку не наликува на доаѓањето на созданијата.

тоа би го сметал за малку и би посакал да се врати на дуњалукот за да стекне што повеќе (добри дела) и награда.“ Возвишениот Аллах вели: „**Тој Ден никој како Него нема да казнува**“ – т.е. никој не казнува пожестоко од Аллаховото казнување на оној што му бил непокорен. „**И никој како Него нема во окови да врзува!**“ – т.е. ничие зграпчување и цврсто врзување во окови не е пожестоко од зебаниите (мелеците обврзани за казнување на џехенмлиите), односно од нивното зграпчување и врзување во пранги на оние коишто не веруваат во својот Возвишен Господар Аллах. Ова се однесува на грешниците и насилниците од созданијата, а што се однесува на смирените и очистени души, коишто останаа цврсто доследни на вистината, нив ќе им се рече: „**А ти, о, душо смирена, врати Му се на Господарот свој**“ – т.е. врати се кон Аллаховата награда и Неговата близина, во Неговиот џенет. „**Задоволна**“ – т.е. во самата себеси „**а и Тој од тебе задоволен**“ – т.е. таа е задоволна од Возвишениот Аллах, а и Возвишениот Аллах е задоволен од неа, а со тоа и неа ја прави да биде задоволна. „**Па влезе меѓу робовите Мои**“ – т.е. групно, заедно со сите нив.

„**И влезе во џенетот Мој!**“ – овие зборови ќе им бидат речени при смртта и на Судниот ден. Како што мелеците им носат радосна вест на верниците при нивната смрт и кога ќе бидат оживеани од нивните гробови, исто така и во наведените ситуации (ќе им бидат речени споменатите зборови). Хафизот ибн Асакир во биографијата на Раваха бинт ебу-Амр Ел-Евзаи пренесува со свој синцир на преносители, којшто се протега до Ебу-Умаме дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. на еден човек му рекол: „*Речи: ,Аллаху мој, јас те молам мојата душа да биде смирена со Тебе, да верува во средбата со Тебе, да биде задоволна со твојата одредба и да биде задоволна со она што Ти ѝ го подаруваш.*“

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ел Феџр“. Благодарноста и благодаратта Му прапаѓаат само на Возвишениот Аллах.

90. Поглавје – „Ел Белед“ (Град)

Објавено во Мека, има 20 ајети.

Објавена по поглавјето „Каф“.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَا أُقْسِمُ بِهَذَا الْبَلَدِ ﴿١﴾ وَأَنْتَ حِلٌّ بِهَذَا الْبَلَدِ ﴿٢﴾ وَوَالِدٍ وَمَا وَلَدَ ﴿٣﴾ لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي كَبَدٍ ﴿٤﴾ أَيَحْسَبُ أَنْ لَنْ يَقْدِرَ عَلَيْهِ أَحَدٌ ﴿٥﴾ يَقُولُ أَهْلَكْتُ مَالًا لُبَدًا ﴿٦﴾ أَيَحْسَبُ أَنْ لَمْ يَرَهُ أَحَدٌ ﴿٧﴾ أَلَمْ نَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ ﴿٨﴾ وَلِسَانًا وَشَفَتَيْنِ ﴿٩﴾ وَهَدَيْنَاهُ النَّجْدَيْنِ ﴿١٠﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Се колнам во овој град, (1) а тебе сè ќе ти биде допуштено во овој град. (2) Се колнам и во родителот и во тоа што го роди! (3) Ние го создаваме човекот за да се труди. (4) Зарем тој мисли дека никој ништо не му може? (5) „Големо богатство потрошив!“ – ќе каже. (6) Зарем мисли дека никој не го видел? (7) Зарем не му дадовме очи две (8) и јазик и усни две, (9) и доброто и злото му ги објаснивме? (10)“

﴿١﴾ – (Не), реплика на неверниците, „Се колнам во овој град“ – т.е. се колнам во Мека. „А тебе сè ќе ти биде допуштено во овој град“ – тоа што не си мухрим (оној што пристапува кон извршување на обредот; хаџ или умра, при што некои работи коишто му биле дозволени претходно, со самото влегување во храм, за извршување на соодветниот обред, му стануваат забранети, сè додека не го заврши обредот, а потоа повторно се враќа во првобитната ситуација, односно сите тие работи кои му биле харам – забранети – во текот на обредот, со самото завршување на обредот му станале дозволени – халал), односно твојот статус дека си халал, тебе ти е допуштено борбата во овој свет град,

101 со тоа што Возвишениот Аллах ја направи Мека дозволена за својот Веровесник с.а.в.с., во еден временски интервал од денот. Во тој контекст се наведува хадисот којшто е регистриран во Двата Сахиха: „*Навистина Возвишениот Аллах овој град го направи свет, 102 уште од денот кога ги создаде небесата и земјата и таков ќе остане сè до Судниот ден. Забрането е во него да се сечат неговите дрва, 103 не смее да се откорнуваат неговите растенија, 104 мене ми беше допуштен (овој град), во еден временски интервал од денот, а веќе денес вратена му е неговата светост, како што беше и до вчера свет град. Присутниот нека ја достави оваа информација до отсутниот.*“ Хадисот се наведува и во следната верзија: „*Доколку некој си ја допушти борбата (во Мека), само затоа што му беше дозволено на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., на речете: „Возвишениот Аллах навистина му дозволи на својот Пратеник с.а.в.с., но не ви дозволил и на вас.*“

„**Се колнам и во родителот и во тоа што го роди!**“ – односно се колнам во родителот и во детето. Според Муџахид и оние коишто го изнесуваат овој став велат: „Родителот – се мисли на Адем а.с., а на тоа што го роди се мисли на неговото дете. Овој став е добар и има цврста основа, бидејќи Возвишениот Аллах прво се колне во Мека, а таа е местото на живеење, потоа се колне во жителите на тоа место, а тоа е Адем а.с. таткото на целото човештво и неговото дете. Зборовите на Возвишениот: „**Ние го создаваме човекот за да се труди**“ – т.е. да се труди да ги поднесе различните животни ситуации и нивните тешкотии. Според друго толкување, синтагмата „*في كبد*“ (фи кебед) би значела: исправен, бидејќи изразот „Кебед“ – значи исправеност, рамномерност., т.е. „Ние го создадовме човекот (да биде) исправен, симетричен и рамномерен.“ И зборовите на Возвишениот: „Зарем тој мисли дека никој ништо не му може?“ – т.е. мисли дека никој не може да го праша за неговиот имот, од каде го спечали и каде го потроши? Зборовите на Возвишениот: „**‘Толемо богатство потрошив!’ – ќе каже**“ – т.е. голема количина на имот. „**Зарем мисли дека никој не го видел?**“ – т.е. мисли ли дека Возвишениот Аллах не го видел?! Зборовите на Возвишениот: „**Зарем не му дадовме очи две**“ – со кои гледа. „**И јазик**“ – со кој говори, изразувајќи го она што е во неговата внатрешност. „**И усни две**“ – со кои се служи, користејќи му при говорот,

¹⁰¹ Се колнам во светата Мека, која што тебе ти ја направив допуштена.

¹⁰² Го направи харам (забранет поради светоста негова), т.е. во него ја забрани борбата.

¹⁰³ „Ла јудад“ - значи, не смее да се сечат.

¹⁰⁴ Т.е. не смее да се корнат неговите зеленила.

при јадењето, ја надополнуваат неговата естетика и убавина на лицето и устата. Аллаховиот Веровесник с.а.в.с. вели: „Возвишениот Аллах вели: „О, сине Адемов, ти подарив огромни благодати, коишто ниту можеш да ги доброши, ниту пак можеш за нив да се заблагодариш. Од многуте благодати коишто ти ги подарив е и тоа што ти подарив две очи со кои гледаш и на нив ти создадов капаџи. Па гледај со твоите очи кон она што ти го дозволив, а доколку здогледаш нешто што сум ти забранил, поклопи ги очите (затвори ги) спуштајќи ги капаџите врз нив. Ти подарив јазик и нему му создадов заштитна обвивка, па говори го тоа што ти го наредив и тоа што ти го дозволив, а доколку бидеш изложен на она што ти го забранив, тогаш затвори си го јазикот (со заштитната обвивка). Ти подарив полов орган и ти дадов прекривка, користи го половиот орган за она што ти го дозволив, а доколку бидеш изложен на она што ти е забрането, тогаш покриј се. Сине Адемов, ти навистина не можеш да ја поднесеш мојата лутина, ниту пак можеш да ја издржиш мојата одмазда.“

„И доброто и злото му ги објаснивме?“ – т.е. и двата патишта, односно патот на доброто и патот на злото. Идентичен ајет на спомнатиот ајет се зборовите на Возвишениот: „Ние на Вистинскиот пат му укажуваме, а негово е дали благодарен или неблагодарен ќе биде“ (Куран: Ел-Инсан, 3)¹⁰⁵

فَلَا اقْتَحَمَ الْعَقَبَةَ ﴿١١﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْعَقَبَةُ ﴿١٢﴾ فَكُّ رَقَبَةٍ ﴿١٣﴾ أَوْ إِطْعَامٌ فِي يَوْمٍ
ذِي مَسْغَبَةٍ ﴿١٤﴾ بِيْتِمًا ذَا مَقْرَبَةٍ ﴿١٥﴾ أَوْ مِسْكِينًا ذَا مَتْرَبَةٍ ﴿١٦﴾ ثُمَّ كَانَ مِنَ الَّذِينَ
آمَنُوا وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ وَتَوَاصَوْا بِالْمَرْحَمَةِ ﴿١٧﴾ أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ ﴿١٨﴾ وَالَّذِينَ
كَفَرُوا بِآيَاتِنَا هُمْ أَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ ﴿١٩﴾ عَلَيْهِمْ نَارٌ مُّؤَصَّدَةٌ ﴿٢٠﴾

„Па зошто тешкотијата (која го чека во цехенемот) не ја совладуваше?
(11) А што мислиш ти, како може тешкотијата (која го чека во цехенемот) да се совлада? (12) Роб од ропство да се ослободи, (13) или, гладта кога владее, да се нахрани (14) сираче од родот близок, (15) или сиромав, со неволи оптоварен, (16) а со тоа и да е од оние коишто

¹⁰⁵ Под упатство овде се мисли на укажување на вистинскиот пат. Оној што ќе го избере правиот пат, тој е благодарен, а оној што ќе го избере неисправниот пат, тој го избрал неверството... Возвишениот Аллах да не сочува од тоа. Овде не се мисли на упатување кое резултира со принудно извршување на добро или зло. Како тогаш робот заслужено да биде награден со Аллаховата добрина и милост, или да биде казнет со Неговата праведност?

веруваат, кои едни со други трпеливост си препорачуваат и кои едни со други милост си препорачуваат. (17) Тие ќе бидат среќни! (18) А тие што не веруваат во доказите Наши, тие ќе бидат несреќни, (19) над нив ќе биде огнот затворен. (20)“

„Па зошто тешкотијата (која го чека во цехенемот) не ја совладуваше?“ – т.е. зошто не го следел патот на кој се наоѓа спасот и доброто? Изразот: „Ел-акабе“ – означува голема тешкотија и опасност, па совладајте ја со покорност кон Возвишениот Аллах. Потоа Возвишениот вели: „А што мислиш ти, како може тешкотијата (која го чека во цехенемот) да се совлада?“ – потоа Возвишениот известува за начинот на кој може таа тешкотија да се совлада, велејќи: „Роб од ропство да се ослободи или да се нахрани“ – т.е. зошто не го следеше патот во кој се наоѓа спасот и доброто. Потоа Возвишениот појаснувајќи кој е тој пат, вели: „А што мислиш ти, како може тешкотијата (која го чека во цехенемот) да се совлада? Роб од ропство да се ослободи“ – изразот „Ер-ракабе“ означува човек кој е под нечија власт. Имамот Ахмед бележи од Ебу-Хурејре р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „*Кој ќе ослободи еден роб/верник, Возвишениот Аллах за секој негов орган ќе му ослободи по еден орган од огнот, така што рака за рака, нога за нога и полов орган за полов орган.*“ Али ибн ел-Хусеин го прашал Сеид: „Дали ова ти лично го слушна од Ебу-Хурејре?“ – Сеид одговорил: „Да“, на тоа Али ибн ел-Хусеин му рекол на еден од своите најдобри слуги: „*Викни ми го Митраф, на кога дошол пред него, Али ибн ел-Хусеин му рекол: „Оди, слободен си, те ослободувам поради лицето Аллахово*““ Хадисот го бележат: Бухари, Муслим, Ет-Гирмизи и Ен-Несаи, со синцири на преносители кои се потпираат на Сеид ибн Мерџане. Додека Муслим бележи дека Али ибн ел-Хусеин, Зејнул-Абидин за овој роб, којшто го ослободил, платил десет илјади дирхеми. „Или, гладта кога владее, да се нахрани“ – Ибн Абас р.а. вели: „кога покосува жестока глад“ „или сираче“ – т.е. да нахрани во таквиот ден. „Од родот близок“ – т.е. блиска роднина на нахранувачот. Како што се наведува во хадисот кој го бележи имамот Ахмед од Селман ибн Амир дека рекол: „Го слушнав Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. како вели: „Садаката (милостината) која е поделена на сиромавиот е садака, а онаа милостина која е поделена на блискиот роднина претставува садака, а воедно, и одржување на роднинските врски.““ Зборовите на Возвишениот: „или сиромав, со неволи оптоварен“ – т.е. премногу сиромав, понижен, паднат на земја кој не поседува ниту куќа ниту

нешто друго што би го засолнило од земјата, ниту пак има некого што би можел да се погрижи за него. „**А со тоа и да е од оние коишто веруваат**“ – доколку оној што поделува, покрај сите овие прекрасни и чисти особини, уште е верник во своето срце и ја очекува наградата за поделеното кај Возвишениот Аллах, како што Возвишениот вели: „**На тој што прави добро, било маж или жена, а верник е**“ и зборовите на Возвишениот: „**кои едни со други трпеливост си препорачуваат и кои едни со други милост си препорачуваат**“ – т.е. доколку биде од верниците кои прават добри дела, кои си препорачуваат трпеливост и покрај вознемирувањата од луѓето со кои се соочуваат и си препорачуваат милост кон нив како што е наведено во хадисот: „*На милостивите ќе им се смилува Семилосниот, смилувајте му се на оној што е на земјата, за да ви се смилува Оној што е на Небесата.*“ Зборовите на Возвишениот: „**Тие ќе бидат среќни!**“ – односно оние кои се украсиле себеси со овие особини ќе бидат од оние среќници, кои ќе припаѓаат на десната страна. Потоа вели: „**А тие што не веруваат во доказите Наши, тие ќе бидат несреќни**“ – т.е. припадници на левата страна. „**Над нив ќе биде огнот затворен**“ – значи огнот неизбежно ќе ги покрие, така што не ќе можат да излезат од него, ниту ќе имаат некакво олеснување и тоа за нив ќе трае вечно. „Никогаш нивните нозе нема да стапнат на безбедна земја, ниту некогаш кон небесата ќе погледнат, никогаш очите нема да ги поклопат и да заспијат, ниту пак некогаш освежувачки, ладен напиток ќе вкусат.“ – Ова го пренесува Ибн Ебу-Хатим од Ебу-Имран ел-Џевни.

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ел Белед“. Благодарноста и благодаратта Му припаѓаат само на Возвишениот Аллах.

91. Поглавје – „Ел Шемс“ (Сонце)

Објавено во Мека, има 15 ајети.
Објавено по поглавјето „Ел Кадр“.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالشَّمْسِ وَضُحَاهَا ﴿١﴾ وَالْقَمَرِ إِذَا تَلَّاهَا ﴿٢﴾ وَالنَّهَارِ إِذَا جَلَّاهَا ﴿٣﴾ وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَاهَا ﴿٤﴾ وَالسَّمَاءِ وَمَا بَنَاهَا ﴿٥﴾ وَالْأَرْضِ وَمَا طَحَّاهَا ﴿٦﴾ وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّاهَا ﴿٧﴾ فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا ﴿٨﴾ قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا ﴿٩﴾ وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا ﴿١٠﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Се колнам во Сонцето и во светлината негова, (1) и во Месечината која го следи, (2) и во денот кога ќе го раздени, (3) и во ноќта кога ќе го засолни. (4) И во небото и во Тој што го крена, (5) и во Земјата и во Тој што ја направи пространа, (6) и во душата и во Тој што ја создаде, (7) па патот на доброто и патот на злото сфатливи ѝ ги стори. (8) Ќе успее само тој што ќе ја исчисти, (9) а ќе биде изгубен тој што во заблуда ја води! (10)“

Претходно го наведовме хадисот на Џабир р.а., кој е регистриран во Двата Сахиha, дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. му рекол на Муаз р.а.: „Зошто, пред-водејќи ги во намаз, не ги проучи: ‚Слави го името на Господарот свој Севи-шен‘, ‚Се колнам во Сонцето и во светлината негова‘ и ‚Се колнам во ноќта кога темнините ги распостила.“

Муцахид вели: „Се колнам во Сонцето и во светлината негова“ – Возви-шениот Аллах овде се колне во Сонцето и во светлината на денот (бидејќи таа светлина потекнува од Сонцето). „И во Месечината која го следи“ – го прати Сонцето, „и во денот кога ќе го раздени“ – т.е. во денот кога јасно видливо ќе го изрази. „И во ноќта кога ќе го засолни“ – т.е. кога Сонцето заоѓа, хоризон-тот го опфаќа мрак. „И во небото и во Тој што го крена“ – во ајетот е спомната

честичката: مَا – „Ма“, што значи: „Што“, меѓутоа во овој случај, во ајетот означува: مَنْ – „Мен“, што значи: „Кој“, односно ајетот би гласел: „Се колнам во небото и во Оној што го крена“. **„И во Земјата и во Тој што ја направи пространа“** – т.е. постелена, ова е ставот на повеќето коментатори на Куранот и јазичните експерти. Ел-Џевхери вели: „Изразот طَحَاها (Таха-ха) – пространоста на земјата, значи нејзината раширеност, постеленост, односно нејзината порамнетост. Зборовите на Возвишениот: **„и во душата и во Тој што ја создаде“** – т.е. Во Тој што ја создал во исправна и чиста форма, рамномерна, со здрава и цврста основа, при самото нејзино создавање. Како што Возвишениот вели: **„Ти насочи го лицето свое кон верата, искрено; кон верата Аллахова чиста, со која луѓето ги создаде. Нема измена во Аллаховото создавање.“** (Куран: Ер Рум, 30) Во Сахихул- Муслим се наведува хадисот во кој Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„Возвишениот Allah вели: Јас ги создадов моите робови со чиста исправна вера, па им дојдоа шејтаните и ги заведоа од нивната вера.“* Зборовите на Возвишениот: **„па патот на доброто и патот на злото сфатливи ѝ ги стори“** – т.е. ѝ го покажа патот на развратот и патот на богобојазливоста, и ѝ го разјасни она што е добро и она што е лошо. Зборовите на Возвишениот: **„Ќе успее само тој што ќе ја исчисти, а ќе биде изгубен тој што во заблуда ја води!“** – т.е. ќе биде спасен само оној што ќе ја очисти својата душа со покорност кон Возвишениот Allah. Постои можност значењето на овој ајет да биде; ќе биде спасен само оној, чија душа Возвишениот Allah ја очистил, а ќе биден губитник оној чија душа Возвишениот Allah дозволил да скршне во заблуда.

Пренесува Ибн ебу-Хатим од Ибн-Абас р.а. дека рекол: „Го слушнав Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. дека во врска со ајетот: **„Ќе успее само тој што ќе ја исчисти“** – вели: „Ќе биде спасена само онаа душа, која Возвишениот Allah ќе ја очисти.“¹⁰⁶ „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., учејќи Куран, доколку дошол до овој ајет: **„и во душата и во Тој што ја создаде, па патот на доброто и патот на злото сфатливи ѝ ги стори“** – ќе застанел, а потоа ја кажувал следната дова:

¹⁰⁶ Возвишениот Allah нема да ја очисти душата на никој, сè додека не ја очисти нејзиниот сопственик со покорност кон Возвишениот Allah, токму затоа Возвишениот вели: **„Ќе успее само тој што ќе ја исчисти, а ќе биде изгубен тој што во заблуда ја води“**, па очистувањето Аллахово на таа душа, ќе биде награда, соодветна на нејзината покорност кон Него, како што Возвишениот вели: **„На тој што дава и што не греша и тоа најубавото што го смета за вистинито, нему ценет ќе му подготвиме.“** (Куран: Ел Лејл, 5-7)

„Аллаху мој, дај ѝ на мојата душа богобојазливост, Ти си нејзиниот заштитник и чувар, Ти си Оној што може најдобро да ја очисти.“

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوَاهَا ﴿١١﴾ إِذِ انبَعَثَ أَشْقَاهَا ﴿١٢﴾ فَقَالَ لَهُمُ الرَّسُولُ اللَّهُ نَاقَةَ اللَّهِ وَسُقْيَاهَا ﴿١٣﴾ فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَا فَدَمْدَمَ عَلَيْهِمُ رَبُّهُم بِذَنبِهِمْ فَسَوَّاهَا ﴿١٤﴾ وَلَا يَخَافُ عُقْبَاهَا ﴿١٥﴾

„Семуд поради насилството свое негираше, (11) кога еден несреќник меѓу нив се појави, (12) па Аллаховиот пратеник им довикна: „Грижете се за камилата Божја и за времето кога таа треба да пие!, ‘ (13) Но, не му доверуваа, туку ја заклаа. А Господарот нивен заради гревовите нивни ги уништи и до последен ги истреби, (14) не стравувајќи за последиците поради тоа! (15)“

Возвишениот известува за Семуд, дека тие го негираа нивниот Пратеник с.а.в.с., поради нивната неправедност и насилство, па Возвишениот Аллах ги казни со негирање во нивните срца на она што им го доставуваше нивниот Пратеник а.с. од упатство и цврсто верување. „Кога еден несреќник меѓу нив се појави“ – т.е. најнесреќникот од цело тоа племе, Кудар ибн Салиф, кој ја заклал камилата, чие име е Ухајмир Семуд, за кого Возвишениот Аллах вели: „Но тие повикаа еден од нив, па тој се осмели и ја закла“ (Куран: Ел Камер, 29) – овој човек бил водач (претседател), почитуван во своето племе, на кого сите му се покорувале. Пренесува Ибн ебу-Хатим од Амар ибн Јасир дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. му рекол на Али р.а.: „Зарем да не те известам за најнесреќните луѓе?“ – одговорил: „Секако, (известите ме)“. На тоа Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Тоа се двајца: едниот е Ухајмир Семуд кој ја заклал камилата, а другиот е оној што ќе те удри, О Али токму овде – односно на темето – до тој степен што ќе се облее оваа во крв – односно брадата.“ Зборовите на Возвишениот: „па Аллаховиот пратеник им довикна“ – се мсили на Салих а.с., „Грижете се за камилата Божја“ – т.е. Внимавајте да не ѝ нанесете некаква штета. „И за времето кога таа треба да пие!“ – т.е. немојте да ѝ нанесувате неправда во однос на нејзиниот ден за напојување, нејзе ѝ припаѓа еден ден за напојување, а вам ви припаѓа друг ден, кој е познат. Возвишениот Аллах вели: „Но, не му доверуваа, туку ја заклаа“ – т.е. го негираа она што Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. им го донесе, а потоа ја заклаа камилата, која Возвишениот Аллах им ја извади од карпата

како знамение за нив, и доказ против нив. „**А Господарот нивен заради гревовите нивни ги уништи**“ – т.е. им се налути и ги разурна. „**И до последен ги истреби**“ – односно подеднакво ја спушти својата казна врз сите нив, бидејќи го следеа Ухејмир Семуд во поглед на колењето на камилата, казната ги опфати сите, и малите и големите, и машките и женските. Возвишениот Аллах ги уништи токму поради овој нивен грев, срамнувајќи ги со земја, сè до последен. „**Не стравувајќи за последиците поради тоа!**“ - т.е. Возвишениот Аллах не се плаши од никого, за било какви последици.¹⁰⁷

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Еш Шемс“. Благодарноста и благодаратта Му припаѓаат само на Возвишениот Аллах.

¹⁰⁷ Ова е казната Аллахова врз Семуд, а претходно беше спомната казната Аллахова врз Ад, фараонот и неговиот народ, сите овие Возвишениот Аллах ги уништи. Па каде е тој што тврдеше дека: „Мојата казна е пожестоката од Аллаховата?!“ Денес, тој е кај неговиот Господар, доколку не се покајал за своите зборови пред смртта, Возвишениот Аллах ќе му покаже каква е одмаздата и казната Аллахова врз него, во дното на цехенмот, за да дознае дека тоа е вистината. Па размисли, брате мој, како пантеистичкото учење ќе ги одведе и ќе ги фрле во цехенем своите следбеници. Возвишениот Аллах да нè сочува од нив и од цехенмот.

92. Поглавје – „Ел Лејл“ (Ноќ).

Објавено во Мека, има 21 ајет.

Објавено по поглавјето „Ел Ала“.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَى ﴿١﴾ وَالتَّهَارِ إِذَا تَجَلَّى ﴿٢﴾ وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ وَالْأُنثَى ﴿٣﴾ إِنَّ سَعْيَكُمْ لَشَتَّى ﴿٤﴾ فَأَمَّا مَنْ أَعْطَى وَاتَّقَى ﴿٥﴾ وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَى ﴿٦﴾ فَسَنُيَسِّرُهُ لِلْيُسْرَى ﴿٧﴾ وَأَمَّا مَنْ بَخِلَ وَاسْتَغْنَى ﴿٨﴾ وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَى ﴿٩﴾ فَسَنُيَسِّرُهُ لِلْعُسْرَى ﴿١٠﴾ وَمَا يُغْنِي عَنْهُ مَالُهُ إِذَا تَرَدَّى ﴿١١﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Се колнам во ноќта кога темнините ги распостила, (1) и во денот кога ќе се раздени, (2) и во Тој што машко и женско создава (3) вашиот труд навистина е различен: (4) На тој што дава и што не греша (5) и тоа најубавото што го смета за вистинито (6) нему ценет ќе му подготвиме; (7) а на тој што е скржав и се чувствува независен (8) и тоа најубавото што го смета за лажно (9) нему цехенемот ќе му го подготвиме, (10) и имотот, кога ќе умре, нема да му користи. (11)“

Претходно го наведовме говорот на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., велејќи му на Муаз р.а. : „Зошто, предводејќи ги во намаз, не ги проучи: ‚Слави го името на Господарот свој Севишен‘, ‚Се колнам во Сонцето и во светлината негова‘ и ‚Се колнам во ноќта кога темнините ги распостила.‘“

Возвишениот се колне: „Се колнам во ноќта кога темнините ги распостила“ – т.е. кога созданијата со мракот ги обвива. „во денот кога ќе се раздени“ – т.е. кога ќе блесне и ќе се осветли. „И во Тој што машко и женско создава“ – т.е. како што Возвишениот во друг ајет вели: „и вас како парови ве создадовме“

(Куран: Ен Небе, 8), бидејќи овде заклетвата се однесува на меѓусебно спротивни нешта, исто така и она во што се колне, се меѓусебно спротивни нешта. Токму затоа Возвишениот вели: **„вашиот труд навистина е различен“** – т.е. вашите дела се различни, бидејќи од вас некој прави добро, а има и такви, коишто прават лошо. Возвишениот Аллах вели: **„На тој што дава и што не греш“** – т.е. го дава она што му е наредено во форма на строга должност да го даде и се плаши од Возвишениот Аллах во секоја ситуација (во однос на сите свои работи). **„И тоа најубавото што го смета за вистинито“** – т.е. верува дека за тоа дело ќе биде награден, ова е став на Катаде. Како што пренесува Ибн ебу-Хатим од Убеј Ибн Каб дека рекол: *„Го прашав Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. што е тоа најубавото“* – (Ел-хусна), *на што ми рече: „Ел-хусна (најубавото), тоа е ценетот.“*

Зборовите на Возвишениот: **„нему ценет ќе му подготвиме“** – Ибн-Абас р.а. вели: „Нему патот кон доброто ќе му го олесниме.“ Според Зејд Ибн-Еслем: „Нему патот кон ценетот ќе му го олесниме.“ Некои од селефот (првите генерации) рекле: „Награда за извршеното добро дело е извршување на друго добро дело по него, а казна за извршеното лошо дело е извршување на друго лошо дело по него.“ Токму затоа Возвишениот вели: **„а на тој што е скржав“** – т.е. во однос на она што го поседува, **„и се чувствува независен“** – Ибн-Абас р.а. вели: „Скржав е во однос на својот имот, и мисли дека е независен од својот Возвишен Господар.“ Ибн ебу-Хатим во однос на Аллаховите зборови: **„и тоа најубавото што го смета за лажно“** – т.е. наградата во ахиретот ја смета за лажна. **„Нему цехенемот ќе му го подготвиме“** – т.е. патот кон злото ќе му го олесниме. Во тој контекст Возвишениот во друг ајет вели: **„А Ние срцата нивни и очите нивни ги вртиме, па нема да веруваат како што не веруваа ни претходно, и ги оставивме да талкаат збунети во својата заблуда!“** (Куран: Ел Енам, 110)

Ајетите во овој контекст се многубројни и укажуваат на тоа дека Возвишениот Аллах тие што имаат добра намера ги наградува со успех, а додека тие што имаат лоша намера ги казнува со фрустрација и разочарување. Сето тоа е однапред одредена судбина, а хадисите кои алудираат на ова значење се многубројни.

Бележи Бухари со синцир на преносители кој се протега до Али р.а. дека рекол: „Заедно со Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. бевме на едно ценазе, во гробиштата Баки ел-Гаркад, па Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рече: „Нема ниту еден од вас, а веќе да не му е запишано местото во ценетот, и местото во цехенемот.“, рекоа: „О, Аллахов Пратенику с.а.в.с. зарем да не се препуштиме на судбината?“ – на тоа Пратеникот с.а.в.с. рекол: „Работете, на секој му е олеснато, она за што

е создаден, а потоа проучил: „На тој што дава и што не греша и тоа најубавото што го смета за вистинито нему ценет ќе му подготвиме; а на тој што е скржав и се чувствува независен и тоа најубавото што го смета за лажно нему цехенемот ќе му го подготвиме.“ Во истиот контекст постојат и други хадиси со различни синџири на преносители. Ибн-Џерир вели: „Се спомнува дека овој курански ајет е објавен по повод Ебу-Бекр ес-Сидик р.а.“

Потоа го наведува синџирот на преносители до Амир ибн Абуллах ибн ез-Зубејр, којшто рекол: „Ебу-Бекр р.а. во Мека ги ослободуваше (од ропство) изнемоштените старци и жени кои го примаа исламот. Па неговиот татко му рекол: „Синко мој, те гледам ослободуваш слаби луѓе, барем да ослободуваш цврсти и силни мажи, кои би застанале заедно со тебе во твоја одбрана и заштита.“ На ова Ебу-Бекр р.а. му рекол: „Татко, јас го барам (како награда) само она што е кај Возвишениот Аллаh.“ Амир ибн Абдулах потоа вели: „Некои од мојата куќа ми говореа дека овој ајет е објавен по негов повод, (односно по повод Ебу-Бекр р.а.) Зборовите на Возвишениот: „и имотот, кога ќе умре, нема да му користи“ – Муџахид вели: „Нема да му биде од корист кога ќе умре“, а според Зејд ибн Еслем: „Имотот нема да му користи, кога ќе падне во цехенемот.“

إِنَّ عَلَيْنَا لَلْهُدَىٰ ﴿١٢﴾ وَإِنَّ لَنَا لَلْآخِرَةَ وَالْأُولَىٰ ﴿١٣﴾ فَأَنْذَرْتُكُمْ نَارًا تَلَظَّىٰ ﴿١٤﴾ لَا يَصْلَاهَا إِلَّا الْأَشْقَى ﴿١٥﴾ الَّذِي كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ﴿١٦﴾ وَسَيُجَنَّبُهَا الْأَتْقَى ﴿١٧﴾ الَّذِي يُؤْتِي مَالَهُ يَتَزَكَّىٰ ﴿١٨﴾ وَمَا لِأَحَدٍ عِنْدَهُ مِنْ نِعْمَةٍ تُجْزَىٰ ﴿١٩﴾ إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِ الْأَعْلَىٰ ﴿٢٠﴾ وَلَسَوْفَ يَرْضَىٰ ﴿٢١﴾

„Ние сме должни да укажеме на Вистинскиот пат, (12) и единствено Нам ни припаѓаат оној и овој свет! (13) Затоа ве опоменувам со огнот распален, (14) во којшто само несреќникот ќе влезе, (15) тој што ќе негира и главата од вистината ќе ја врти! (16) А далеку од него ќе биде богобојазниот, (17) тој што од имотот свој ќе дава, за да се исчисти, (18) не очекувајќи со благодарност да му се возврати, (19) туку единствено копнеејќи по Лицето на Господарот свој Севишен, (20) и тој навистина задоволен ќе биде! (21)“

Зборовите на Возвишениот: „Ние сме должни да укажеме на Вистинскиот пат“ – т.е. да појасниме дозволеното (халалот) и забранетото (харамот). „и

единствено Нам ни припаѓаат оној и овој свет!“ – т.е. сè е Наше богатство и под Наша управа и Јас раководам со двата света. Зборовите на Возвишениот: **„Затоа ве опоменувам со огнот распален“** – т.е. жестоко разгорен. Имамот Ахмед со своја верига на преносители, пренесува од Симак ибн Харб дека рекол: „Го слушнав Ен-Нуман ибн Бешир држејќи говор како вели: „Го слушнав Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. држејќи хутба (говор) како вели: Ве опоменувам со огнот – толку силно говореше од оваа позиција во којашто се наоѓам јас, што би го слушнал дури и човекот кој се наоѓа на пазарот, ‘ – вели: „Дури и црно-порабената наметка, која му беше над рамената, би му паднала кај нозете.““

Муслим бележи од Ен-Нуман ибн Бешир р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Најлесната казна кај жителите на огнот ќе биде за оној што ќе му бидат дадени огнени налани (обувки на нозете) и врвки за нивно врзување од оган, така што (со нивното облекување на нозете) ќе му врие мозокот, како што врие котелот. Тој ќе мисли дека никој не е пожестоко казнет од него, а всушност тој ќе биде најлесно казнетиот.“ Зборовите на Возвишениот: **„во којшто само несреќникот ќе влезе“** – т.е. во огнот, кој ќе го опфати од сите страни, нема да влезе никој друг, освен несреќникот. Потоа, опишувајќи го несреќникот, вели: **„тој што ќе негура“** – т.е. со своето срце, **„и главата од вистината ќе ја врти“** – т.е. ќе се одврати од правење (на добри) дела со своите органи. Имамот Ахмед бележи од Ебу-Хурејре р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Целиот мој умет ќе влезе во ценет на Судниот ден освен оној што ќе одбие.“ – Прашаа: „А кој ќе одбие, о Аллахов Пратенику?“ – Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Кој ќе ми биде покорен ќе влезе во ценетот, а кој нема да ми биде послушен, тој веќе одбил.“ (Хадисот го бележи Бухари)

Зборовите на Возвишениот: **„А далеку од него ќе биде богобојазниот“** – т.е. од огнот ќе биде сочуван оној што е чист и богобојазлив, кој се плашеше од Возвишениот Аллах. Потоа го опишува со зборовите: **„тој што од имотот свој ќе дава, за да се исчисти“** – т.е. оној што го троши својот имот во покорност на својот Господар, за да се очисти себеси, својот имот и она што му го подарил Возвишениот Аллах од овој свет и од верата. **„Не очекувајќи со благодарност да му се возврати“** – т.е. тој неговиот имот не го пожртвува за да се оддолжи на оној што му направил некаква добрина, за возврат на извршената добрина кон него, туку тој својот имот го подарил со единствена цел: **„туку единствено копнеејќи по Лицето на Господарот свој Севишен“** – т.е. со желба да Го види

својот Господар, во ценетските градини. Возвишениот Аллах вели: „и тој навистина задоволен ќе биде!“ – значи ќе биде задоволен оној што се украсил себеси со овие својства.

Повеќето коментатори на Куранот спомнуваат дека овие ајети се објавени по повод Ебу-Бекр ес-Сиддик р.а. до тој степен што некои од нив наведуваат консензус на коментаторите на Куранот по однос на ова прашање. Без сомнение дека Ебу-Бекр р.а. влегува во општото значење на овие ајети, и тој е најприоритетниот од целиот умет да биде опфатен со општото значење на овие ајети, меѓутоа, бидејќи контекстот на изразите употребени во ајетите се од општ карактер, односно неограничени, овие зборови се однесуваат општо на целиот умет. А тоа се зборовите на Возвишениот: „А далеку од него ќе биде богобојазниот, тој што од имотот свој ќе дава, за да се исчисти, не очекувајќи со благодарност да му се врати“ – меѓутоа, Ебу-Бекр р.а. е предводникот на овој умет, кој ги претекнал сите останати во однос на овие особини и останатите благородни својства, па тој е искрениот (Ес-Сидик), богобојазниот, дарежливиот, благородниот, оној што го жртвувал својот имот во покорност на својот Господар и помош на Неговиот Пратеник с.а.в.с. Возвишениот Аллах е задоволен од него, а и него го направи да биде задоволен од Возвишениот Аллах.

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ел Лејл“. Благодарноста и благодаратта Му припаѓаат само на Возвишениот Аллах.

93. Поглавје – „Ед Духа“ (Утро)

Објавено во Мека, има 11 ајети.
Објавена по поглавјето „Ел Феџр“.

Имамот Ахмед со своја верига на преносители пренесува од Ел-Есвед ибн Кајс дека рекол: Го слушнав Џундуб како вели: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. се разболел, па не го извршил ноќниот намаз една или две вечери. Една жена дошла кај Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. и му рекла: ‚О, Мухаммед гледам твојот шејтан веќе те напуштил.‘ – На ова Возвишениот Аллах ги објавил следните ајети: **„Се колнам во утрото, и во ноќта кога ќе стивне. Господарот твој не те напуштил и не те замразил!“** (Хадисот го бележи Бухари, Муслим и Ет-Тирмизи)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالضُّحَى ﴿١﴾ وَاللَّيْلِ إِذَا سَجَى ﴿٢﴾ مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَى ﴿٣﴾ وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ لَّكَ
مِنَ الْأُولَى ﴿٤﴾ وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَى ﴿٥﴾ أَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيمًا فَآوَى ﴿٦﴾ وَوَجَدَكَ
ضَالًّا فَهَدَى ﴿٧﴾ وَوَجَدَكَ عَائِلًا فَأَغْنَى ﴿٨﴾ فَأَمَّا الْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْ ﴿٩﴾ وَأَمَّا السَّائِلَ فَلَا
تَنْهَرْ ﴿١٠﴾ وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ ﴿١١﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Се колнам во утрото, (1) и во ноќта кога ќе стивне. (2) Господарот твој не те напуштил и не те замразил! (3) Оној свет, навистина, е подобар за тебе од овој свет, (4) а Господарот твој тебе сигурно ќе ти даде, па ќе бидеш задоволен! (5) Зарем ти не беше сираче, па Тој те заштити? (6) И за вистинската вера не знаеше, па Тој те упати? (7) И сиромашен беше, па Тој те збогати? (8) Затоа сирачето немој да го понижиш, (9) а просјакот немој да го одбиеш, (10) и за благодатите на Господарот твој кажувaj! (11)“

Некои од Селефот (претходните искрени генерации), меѓу кои и Ибн Ис-хак, спомнуваат дека ова поглавје е, всушност, токму она кое Џибрил а.с. му го објавил на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., кога му се покажал во својата основна форма во која го создал Возвишениот Аллах. Таа ситуација била кога Џибрил а.с. му се доближил, спуштајќи се врз Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., додека тој се наоѓал во долината Ел-Ебтах: **„и го објави на Неговиот роб тоа што му го објави“** (Куран: Ен Неџм, 10) Вели: **„Му го објави следното поглавје: ‚Се колнам во утрото, и во ноќта кога ќе стивне.‘“** Се пренесува од Ибн-Абас р.а. дека рекол: **„Кога започна да се објавува Куранот на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., Џибрил а.с. еден период престана да му доаѓа, па тоа го загрижило Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. Мушриците (идолопоклониците) тогаш рекле: ‚Неговиот Господар го напуштил и го замразил.‘** На ова Возвишениот Аллах објавил: **„Господарот твој не те напуштил и не те замразил!“** – ова е заклетва од страна на Возвишениот Аллах во утрото и во светлината која блеснува при самото утро. **„И во ноќта кога ќе стивне“** – т.е. кога ќе се смири и ќе се стемни. Како што Возвишениот во друг ајет вели: **„Тој прави зората да осамне, Тој ноќта за починак ја одреди, а Сонцето и Месечината за сметање на времето; тоа е одредбата на Силниот и Сознајниот“** (Куран: Ел Енам, 96) И зборовите на Возвишениот: **„Господарот твој не те напуштил“** – т.е. не те оставил. **„И не те замразил!“** – т.е. не е Лут на тебе. **„Оној свет, навистина, е подобар за тебе од овој свет“** – значи ахиретската куќа (ахиретот) е подобра за тебе од оваа дуњалучка куќа (дуњалукот). Од биографијата на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., познато е дека тој бил најскромниот човек на овој свет. Имамот Ахмед со свој синџир на преносители пренесува од Абдулах ибн Месуд р.а., дека рекол: *„Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. легна на хасура, па тоа му остави траги на страната на која лежеше. Кога се разбудил, почнав да го бришам на таа страна (на која имаше траги), и му реков: ‚О, Аллахов Пратенику да ни дозволише нешто да ти постелиме над хасурата.‘ – на што Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: ‚Што ќе ми е мене овој свет? Мојот пример, и примерот на овој свет, е како патник кој се одморил под сенката на дрво, а потоа продолжил со своето патување, напуштајќи ја сенката.‘“* (Хадисот го бележи Ибн-Маџе и Ет-Тирмизи, којшто хадисот го оценил како “Хасенун-Сахих”) Зборовите на Возвишениот: **„а Господарот твој тебе сигурно ќе ти даде, па ќе бидеш задоволен!“** – т.е. во ахиретот ќе му биде дадено да посредува за својот умет сè додека не биде задоволен. Ебу-Амр ел-Евзаи пренесува од Абдулах ибн Абас: **„На Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. му беше изложено какви победи ќе постигнат**

неговиот умет по него, богатство по богатство, па тоа го израдува Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. При тоа Возвишениот Аллах објави: **„а Господарот твој тебе сигурно ќе ти даде, па ќе бидеш задоволен!“** – Потоа Возвишениот, набројувајќи ги своите благодати кон Својот роб и Пратеник с.а.в.с., вели: **„Зарем ти не беше сираче, па Тој те заштити?“** – бидејќи остана без својот татко (почина), уште кога беше во утробата на својата мајка, потоа почина и неговата мајка, Амина бинт Вехб кога тој имаше само шест години. Потоа за него се грижеше неговиот дедо, Абдул-Му-талиб сè додека не починал, кога Аллаховиот Пратеник имаше осум години. Потоа за него се грижеше неговиот стрико Ебу-Талиб, кој не престанал да се грижи за него, да го чува, да го помага, да го подигнува неговиот углед, за потоа да го штити од вознемирувањата на својот народ, откако Возвишениот Аллах го испратил како Аллахов Пратеник, кога имал четириесет години. И покрај тоа, Ебу-Талиб и понатаму останал на верувањето од својот народ, да ги обожуваат спомениците, а сето ова е со Аллаховата одредба и неговото прекрасно планирање. Оваа ситуација продолжи вака, сè додека Ебу-Талиб не почина, краток период пред хиџрата, па безумните и неписмени Курејшии се осмелија да се кренат против Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., по што Возвишениот Аллах му избрал да се пресели во градот на енсариите. Кога стигнал кај нив, Возвишениот Аллах да биде задоволен од сите нив, го заштитија, го потпомогнаа, се грижеа за него и заедно со него се бореа. Сето ова ни алудира на тоа дека Возвишениот Аллах го чува, се грижи за него, посветувајќи му посебно внимание. Зборовите на Возвишениот: **„И за вистинската вера не знаеше, па Тој те упати?“** – идентично со зборовите на Возвишениот: **„Ние на таков начин и тебе ти го објавуваме тоа што ти се објавува. Ти не знаеше што е Книга, ниту што е верување, но Ние ја направивме светла помош на која ги упатуваме од робовите Наши тие што сакаме. А ти, навистина, упатуваш на Вистинскиот пат“** (Куран: Еш Шура, 52)

И зборовите на Возвишениот: **„И сиромашен беше, па Тој те збогати?“** – т.е. беше сиромав со многу деца, па Возвишениот Аллах те направи независен од никого, освен од Возвишениот Аллах, па му овозможи да стекне награда за двете состојби; за трпението и за заблагодарувањето.

Во Двата Сахиха се наведува хадисот кој го пренесува Ебу-Хурејре р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„Не е богатството во поседување на многу имот, туку вистинското богатство е богатството на душата.“* Во Сахихул-Муслим се наведува хадисот кој го пренесува Абдулах ибн Амр, дека Аллахо-

виот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Успеал оној што примил ислам, снабден е со заситеност, и оној што Возвишениот Аллах го направил задоволен со она што му го подарил.“ Потоа Возвишениот вели: „**Затоа сирачето немој да го понижиш**“ – т.е. како што ти беше јетим (сирак), па Возвишениот Аллах те заштитил, така и ти, немој сирачето да го понижиш, односно не го омаловажувај и не го одбивај, напротив биди нежен кон него и убаво однесувај се. „**А просјакот немој да го одбиеш**“ – т.е. како што ти за вистинската вера не знаеше, па Возвишениот Аллах те упатил, и ти немој да го одбиеш оној што бара знаење. „**И за благодарите на Господарот твој кажувај!**“ – односно како што ти беше сиромав и беден, па Возвишениот Аллах те збогатил, и ти кажувај за Аллаховите благодати кои ти ги подарил. Како што се наведува во довата која е пренесена од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. дека се молел со следните зборови: „*Направи нè од оние кои Ти се заблагодаруваат на Твоите благодати, Те величат со нив, направи нè од оние примени робови кај Тебе и потполни го тоа врз нас.*“ Ебу-Давуд бележи од Ебу-Хурејре р.а. дека Аллаховиот веровесник рекол: „*Нема да биде благодарен на Возвишениот Аллах оној што не е благодарен на луѓето.*“

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ед Духа“. Благодарноста и благодаратта Му припаѓаат само на Возвишениот Аллах.

94. Поглавје – „Ел Инширах“ (Широкоградност).

Објавено во Мека, има 8 ајети.
Објавена по поглавјето „Ед Духа“.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ ﴿١﴾ وَوَضَعْنَا عَنكَ وِزْرَكَ ﴿٢﴾ الَّذِي أَنْقَضَ ظَهْرَكَ ﴿٣﴾ وَرَفَعْنَا
لَكَ ذِكْرَكَ ﴿٤﴾ فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ﴿٥﴾ إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ﴿٦﴾ فَإِذَا فَرَغْتَ
فَانصَبْ ﴿٧﴾ وَإِلَىٰ رَبِّكَ فَارْغَبْ ﴿٨﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Зарем не ги направивме градите твои пространи, (1) и товарот твој од тебе го симнавме, (2) што на плеќите твои тежеше, (3) и споменот на тебе високо го воздигнавме? (4) Па, навистина, по секоја тешкотија доаѓа олеснување, (5) навистина, по секоја тешкотија доаѓа олеснување! (6) А кога ќе завршиш, на молитва предај се (7) и само на Господарот свој обраќај Му се! (8)“

Возвишениот Аллах вели: „Зарем не ги направивме градите твои пространи“ – што значи, ние ги направивме твоите гради пространи, односно просветлени, широки, дарешливи (смирени). Како што Возвишениот во друг ајет вели: „Зарем не ги направивме градите твои пространи“ (Куран: Ел Енам, 125)

Како што Возвишениот Аллах твоите гради ги направил пространи, исто така и својот закон (шеријатот), го направил широк, простран, толерантен, лесен во кој нема тешкотии, ниту оптоварување, а ниту пак теснотија. И зборовите на Возвишениот: „и товарот твој од тебе го симнавме“ – односно: „за Аллах да ти ги прости претходните и подоцнежните гревови.“ Зборовите на

Возвишениот: **„што на плеќите твои тежеше“** – т.е. што ти беше тешко да го понесеш. И зборовите на Возвишениот: **„и споменот на тебе високо го воздигнавме?“** – односно нема да Бидам спомнат, а заедно со Мене и ти да не бидеш спомнат, (како што е при шехадетот); „Сведочам дека нема друг бог достоин за обожување освен Аллах и сведочам дека Мухаммед е Аллахов Пратеник.“

Хасан ибн Сабит во една своја касида (ода, лирско дело) вели: „Најблагородниот од сите, печатот на Веровесниците, Којшто блеска со Аллахово светло и сведочи, името на веровесникот, Господарот го додал до името Свое, кога муезинот петпати повикува и сведочи.

За да го воздигне, името негово, од името Свое го изведе, Сопственикот на Аршот е (Величествен, за Благодарност Достојниот) и пофалениот - МАХМУД-, а овој е Мухамед, фалениот.

И зборовите на Возвишениот: **„Па, навистина, по секоја тешкотија доаѓа олеснување, навистина, по секоја тешкотија доаѓа олеснување!“** – Возвишениот нè известува дека по секоја тешкотија има олеснување, а потоа ја потврдува оваа информација. Пренесува Ибн ебу-Хатим од Аиз ибн Шурејх дека рекол: Го слушнав Енес ибн Малик како вели: „Аллаховиот Веровесник с.а.в.с. беше седнат во една прилика, наспроти еден камен, па рекол: „Кога би дошла тешкотијата и би влегла во овој камен, по неа би дошло олеснувањето, кое би влегло во каменот, за да ја извади тешкотијата.“ Тогаиш Возвишениот Аллах ги објавил следните ајети: **„Па, навистина, по секоја тешкотија доаѓа олеснување, навистина, по секоја тешкотија доаѓа олеснување!“**

Поетот вели: „Колку ли само несреќи го ставаат младичот во тесна положба, а излезот од неа е кај Возвишениот Аллах. Кога се мисли дека таа е неизбежна, доаѓа олеснувањето, откако мислеше дека нема никогаш да дојде олеснувањето.“

И Зборовите на Возвишениот: **„А кога ќе завршиш, на молитва предај се“** – т.е. кога ќе се ослободиш од овосветските обврски и грижи, кога ќе се отсечеш од секојдневните работи, предај се на ибадетот (молитвата), стани кон неговото извршување со елан, ослободен од мислите со чиста совест, со чиста намера и желба. Во овој контекст се и зборовите на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., којшто рекол во веродостојниот хадис, којшто е регистриран во Двата Сахиха: „Нема намаз кога храната е поставена (подготвена), и нема намаз оној што стегајќи се врти, поради извршување на физиолошка потреба (мала или голема).“ Исто и хадисот во кој Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. вели: „Кога ќе дојде време за намазот, а веќе е поставена вечерата, тогаиш почнете со вечерата.“

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ел Инширах“. Благодарноста и благодатта Му припаѓаат само на Возвишениот Аллах.

95. Поглавје – „Ет Тин“ (Смоква).

Објавена во Мека, има 8 ајети.
Објавено по поглавјето „Ел Буруџ“

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالَّتَيْنِ وَالزَّيْتُونَ ﴿١﴾ وَطُورِ سِينِينَ ﴿٢﴾ وَهَذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ ﴿٣﴾ لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ﴿٤﴾ ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ ﴿٥﴾ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ﴿٦﴾ فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعْدُ بِالذِّينِ ﴿٧﴾ أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمَ الْحَاكِمِينَ ﴿٨﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Се колнам во смоквата и во маслинката, (1) и во гората Синајска, (2) и во градот овој безбеден, (3) дека човекот во најдобар облик го создаваме, (4) а потоа во најгрозен лик ќе го вратиме, (5) освен тие што веруваат и што прават добри дела, зашто нив ги чека постојана награда. (6) Па што, по ова, те наведува да го сметаш за лажен Судниот ден? (7) Па зарем Аллах не е Најмудриот Судија?! (8)“

Пренесува Малик и Шубе од Ел-Бера Ибн Азиб дека рекол: „Веровесникот с.а.в.с. при своето патување, на еден од двата реката го учеше поглавјето: „Веттини вез-зејтун“, не сум слушал некого со поубав глас, ниту некој поубаво да учи (Куран) од него с.а.в.с.“ (Хадисот го пренесуваат „Ел-Џемаа“, односно авторите на Кутубус-Ситте.) „Се колнам во смоквата и во маслинката, и во гората Синајска, и во градот овој безбеден“ – овде под поимите смоквата и маслинката се мисли на пределите, местата каде што тие успеваат, а тоа е Ерусалим и неговата околина, во која Возвишениот Аллах го испратил Иса а.с..

„И во гората Синајска“ – тоа е „Тури-Сина“, Синајската гора, местото каде што Возвишениот Аллах зборуваше со Муса Ибн Имран а.с.. „И во градот овој безбеден“ – тоа е градот Мека, бидејќи тој што ќе влезе во овој град е безбеден,

а воедно тоа е градот во кој е испратен Мухаммед с.а.в.с.. Велат дека на крајот од Тевратот се спомнати овие три места: „Дојде Бог од гората Синајска“ т.е. од Синајската гора на која Возвишениот Аллах зборуваше со Муса Ибн Имран а.с., „И од Саир се покажа“ тоа е планина која се наоѓа во околината на Ерусалим, од каде што Возвишениот Аллах го испратил Иса а.с. како Пратеник, „И почна да повикува од планините Фаран“ односно планините во Мека, од каде што Возвишениот Аллах го испрати Мухамед с.а.в.с. како Пратеник. Возвишениот Аллах ги споменува според редоследот на нивното живеење, според времето во кое живееле, токму затоа прво се заколнува во одликуваното, потоа во поодликуваното од првото, па потоа во најодликуваното (поодликуваното од првите две). И зборовите на Возвишениот: **„дека човекот во најдобар облик го создаваме“** – ова е она за кое Возвишениот Аллах се колне (во претходните ајети) дека човекот го создаде во најубав облик и изглед, во исправена положба и симетрична градба со соодветни и убави органи. **„А потоа во најгрозен лик ќе го вратиме“** – т.е. кон огнот, доколку не му биде покорен на Возвишениот Аллах и доколку не го следи Пратеникот с.а.в.с.. Токму затоа Возвишениот вели: **„освен тие што веруваат и што прават добри дела“** Според некои, значењето на ајетот: **„во најгрозен лик ќе го вратиме“** – е длабока старост, меѓутоа доколку би било тоа значењето на овој ајет, тогаш не би ги издвоил верниците од тоа, бидејќи староста не ја доживуваат сите, туку само некои од нив. Значењето на ајетот е она што претходно го наведовме, односно кон огнот, доколку не се покورات на Возвишениот Аллах и не го следат Пратеникот с.а.в.с.. Како што Возвишениот во друг ајет вели: **„Се колнам во времето, човекот навистина губи, освен тие коишто веруваат и коишто прават добри дела“** (Куран: Ел Аср, 1-3) И зборовите на Возвишениот: **„зашто нив ги чека постојана награда“** – т.е. непрекинлива (награда), како што наведовме претходно. Потоа Возвишениот вели: **„Па што, по ова, те наведува да го сметаш за лажен“** – т.е. о, сине Адемов, **„Судниот ден?“** – односно да ја сметаш за лажна наградата (или казната) во идниот свет. Кога веќе знаеш за првото почетно создавање, кога веќе дозна дека оној што е моќен да создаде првиот пат, е моќен повторно да создаде како и првиот пат. Па што те понесе да го негираш оживувањето, кога веќе знаеш за сето ова? Обраќањето овде е насочено кон оној што негира. И зборовите на Возвишениот: **„Па зарем Аллах не е Најмудриот Судија?!“** – т.е. па зарем Возвишениот Аллах не е најправедниот судија, Којшто на никој неправда не му прави? Од Неговата апсолутна праведност е и тоа да го спроведе

Судниот ден, Денот на оживувањето, за обесправениот во дуњалукот да си го земе своето право од оној што му извршил неправда.

Се наведува во хадис којшто е мерфу, од Ебу-Хурејре р.а, а тој од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. дека рекол: „Кога некој од вас ќе проучи: **„Се колнам во смоквата и во маслинката“** – и ќе стигне до крајот на ова поглавје: **„Па зарем Аллах не е Најмудриот Судија?!“** – нека рече: „Да, секако, а и ние сме сведоци на тоа.““

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ет Тин“. Благодарноста и благодарта Му припаѓаат само на Возвишениот Аллах.

96. Поглавје – „Ел Алак“ (Грутка).

Објавена во Мека, има 11 ајети.

Оваа поглавје е објавено во нештерата Хира
и тоа е првото објавено поглавје од Куранот.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُرْأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ ﴿١﴾ خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ﴿٢﴾ اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ ﴿٣﴾ الَّذِي
عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ﴿٤﴾ عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ ﴿٥﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Читај во името на Господарот твој Кој создава, (1) го создава човекот од грутка крв! (2) Читај, зашто Најблагороден е Господарот твој, (3) Кој поучува со перо, (4) Кој го подучува човекот за она што тој не го знае. (5)“

Прво што е објавено од Куранот се токму овие почесни благородни ајети. Тие всушност претставуваат првата милост со која Возвишениот Аллах им се смилувал на своите робови и првата благодат со која ги дарувал. Во овие ајети се потенцира на почетното прво создавање на човекот од грутка крв. Од огромната дарежливост на Возвишениот Аллах е и тоа што го подучи човекот за она што не го знае, па го почестил и одликувал со знаење, тоа е всушност нештото со што Возвишениот Аллах го одликувал Адем а.с., таткото на човештвото над мелеците. Знаењето некогаш е во мозокот, некогаш се манифестира преку јазикот, а некогаш знаењето е во запишување со врвовите на прстите, (според тоа) знаењето може да биде во мислите, говорно и запишано. Запишаното знаење неизбежно ги содржи претходните две, но не и обратно, па токму затоа Возвишениот вели: **„Читај, зашто Најблагороден е Господарот твој, Кој поучува со перо, Кој го подучува човекот за она што тој не го знае.“** Во едно предание се наведува следното: *„Зачувајте го знаењето со запишување.“* Во истото предание исто така се наведува: *„Кој ќе постапува според она што го знае, Возвишениот Аллах ќе го подучи за она што не го знае.“*

Хадисот за започнувањето на објавата:

Пренесува имамот Ахмед дека Аиша р.а. рекла: „Прво кога започна да му доаѓа објавата на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., беше во облик на вистински сон, во текот на спиењето. Сè што сонувал се остварувало јасно и чисто, како светлината на утрото, потоа му се допаднало да се повлекува во самотија, па доаѓал кај пештерата Хира, за да го обожува Возвишениот Allah, во одреден број на ноќи носејќи со себе доволно опрема за тие ноќи, потоа повторно се враќал кај Хатице р.а. за повторно да земе со себе храна. Тоа продолжило сè додека ненадејно не му дојде објавата преку мелекот (Џибрил а.с.) кој му рекол: ‚Читај.‘ - Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: ‚Му реков: јас не знам да читам.‘ – ме зеде и силно, прегрнувајќи ме стегна, сè додека не ја изгубив целата сила, а потоа ме пушти и повторно ми рече: ‚Читај.‘ – на што, јас му одговорив: ‚Јас не знам да читам.‘ по втор пат ме притисна силно, така што ја изгубив целата сила, а потоа ме пушти и ми рече: ‚Читај‘ – на што му реков: ‚Јас не знам да читам.‘ Па по трет пат ме стегна силно сè додека не ја изгубив целата сила, а потоа ми рече: **‚Читај во името на Господарот твој Кој создава – сè додека не стигна до ајетот – Кој го подучува човекот за она што тој не го знае.‘** Имамот Ахмед потоа наведува: ‚Па се вратил оттаму кај Хатица р.а., исплашен, тресејќи се влегол кај неа и рекол: ‚Покријте ме, покријте ме‘, па го покрија сè додека не му поминал стравот и рекол: ‚О, Хатица, што ми се случува‘ – ја известил за ситуацијата, ‚Се преплашив за себеси.‘ – На тоа таа рекла: ‚Напротив, биди радосен, се колнам во Возвишениот Allah дека нема никогаш да те понижи, бидејќи ти ги одржуваш роднинските врски, секогаш ја зборуваш вистината, ги поднесуваш тешкотиите, го почестуваш гостинот, ја помагаш правдата.‘ Потоа Хатица р.а. го одвела кај синот од својот стрико Варака ибн Невфел ибн Есед ибн Абул-Уза ибн Кусај, кој го имаше прифатено христијанството уште во цахилиетското (предисламското) доба, добро знаеше да пишува арапски и го напишал Евангелието на арапски јазик, онолку колку што Возвишениот Allah посакал да напише. Бил стар човек кој го изгубил видот, па Хатица р.а. му рекла: ‚О, син на мојот стрико, слушни синот на твојот брат што вели.‘ – Варака на тоа рекол: ‚Што има, о сину на мојот брат?‘ – Па Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. го известил за она што го видел, а Варака на тоа рекол: ‚Тоа е Ен-Намус – мелекот (Џибрил а.с.) кој се спушташе (му доаѓаше) на Муса а.с.. Камо среќа да бев млад да дочекав кога твојот народ ќе те протера.‘ Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: ‚Зарем мојот народ ќе ме протера?‘ – ‚Да.‘ – одговорил Варака. ‚Никогаш, ниту еден човек не дошол со она со што си дошол ти а да не му се спротивстават. Доколку го дочекам тој ден, цврсто би те потпомогнал.‘ Потоа, за брзо

време Варака починал, а објавата еден период прекинала да доаѓа, а тоа толку многу го натажило Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., – според она што е пренесено до нас –, го довело до ситуација во повеќе наврати да се искачи на врвовите од планините и да посака да се фрли оттаму. Секогаш кога ќе се искачел на врвот од планината за да се фрли, му се појавувал мелекот Џибрил а.с. велејќи му: „О, Мухаммед, ти си навистина, вистински Аллахов Пратеник.“ – Тоа го смирувало неговото срце, ја прекинувало неговата болка и вознемиреност и тој се враќал назад. Кога повторно доцнеше објавата подолг временски период, повторно се враќал на истата постапка, па кога ќе се искачел на врвот на планината му се појавувал Џибрил а.с. и му го велел истото.“ Хадисот е регистриран во Двата Сахиха, од хадисот на Ез-Зухри.

كَلَّا إِنَّ الْإِنْسَانَ لِيَطْغَى ﴿٦﴾ أَنْ رَآهُ اسْتَغْنَى ﴿٧﴾ إِنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الرُّجْعَى ﴿٨﴾ أَرَأَيْتَ الَّذِي يَنْهَى ﴿٩﴾ عَبْدًا إِذَا صَلَّى ﴿١٠﴾ أَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ عَلَى الْهُدَى ﴿١١﴾ أَوْ أَمَرَ بِالْتَّقْوَى ﴿١٢﴾ أَرَأَيْتَ إِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّى ﴿١٣﴾ أَلَمْ يَعْلَم بِأَنَّ اللَّهَ يَرَى ﴿١٤﴾ كَلَّا لَئِنْ لَمْ يَنْتَه لِنَسْفَعًا بِالنَّاصِيَةِ ﴿١٥﴾ نَاصِيَةٍ كَاذِبَةٍ خَاطِفَةٍ ﴿١٦﴾ فَلْيَدْعُ نَادِيَهُ ﴿١٧﴾ سَنَدُّعُ الرِّبَانِيَّةِ ﴿١٨﴾ كَلَّا لَا تُطَعُّهُ وَاسْجُدْ وَاقْتَرِبْ ۝ ﴿١٩﴾

„Навистина човекот се вообразува (6) штом независен ќе се почувствува, (7) а кон Господарот твој, навистина сите ќе се вратат! (8) Го виде ли ти тој што му забранува (9) на робот молитвата да ја извршува? (10) Дали е тој на Вистинскиот пат, (11) или пак, наредува богобојазност? (12) Или лаже и главата од вистината ја врти? (13) Зарем не знае дека Аллах гледа сè? (14) Не чини така! Ако не престане со тоа, ќе го фатиме за чело, (15) за челото лажно и грешно! (16) Па, нека си го повика тој друштвото свое, (17) а Ние ќе ги повикаме Зебаниите. (18) Не чини така! Не слушај го ти него, туку на Господарот свој со сецда поклони Му се и настојувај да Му се приближиш! (19)“

Возвишениот известува за човекот дека е насилник, доколку види дека се зголемил неговиот имот, а потоа заканувајќи му се, вели: „Навистина човекот се вообразува штом независен ќе се почувствува, а кон Господарот твој, навистина сите ќе се вратат!“ – т.е. кон Возвишениот Аллах е враќањето и конечната дестинација. Пред Возвишениот Аллах ќе полагаш сметка за својот имот, од каде

го насобра и во што го потроши. Во еден хадис (кој што е мерфу) се наведува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „*Двајца се незаситливи: Оној што бара знаење и оној што бара богатство.*“ Потоа Возвишениот вели: „**Го виде ли ти тој што му забранува на робот молитвата да ја извршува?**“ – овој курански ајет е објавен по повод Ебу-Џехл (Аллаховото проклетство да биде врз него), кој му се заканил на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. да не извршува намаз пред Каба. Потоа Возвишениот вели: „**Дали е тој на Вистинскиот пат**“ – т.е. прво, на учтив и добар начин го советува Ебу-Џехл; односно што мислиш ти о, Ебу-Џехл, доколку овој човек, кого ти го спречуваш, е на правиот пат и исправно постапува.

„**Или пак, наредува богобојазност?**“ – со својот говор. А ти строго го спречуваш и му се закануваш намазот да не го извршува, токму затоа Возвишениот вели: „**Зарем не знае дека Allah гледа сè?**“ – односно зарем не знае дека Возвишениот Allah го гледа и го слуша неговиот говор, дека ќе го казни соодветно за извршеното дело со потполна казна? Потоа, заканувајќи се, Возвишениот вели: „**Не чини така! Ако не престане со тоа**“ – т.е. доколку не прекине со својата тврдоглавост и спротивставување. „**Ќе го фатиме за чело**“ – т.е. ќе го оцрниме на Судниот ден, потоа Возвишениот вели: „**за челото лажно и грешно!**“ – т.е. лажно во својот говор, грешно во своите дела. „**Па, нека си го повика тој друштвото свое**“ – т.е. својот народ, па нека му помогнат тие. „**А Ние ќе ги повикаме Зебаниите**“ – тие се мелеците кои казнуваат, за да дознае кој ќе победи, Нашето друштво или неговото. Бележи Бухари од Ибн-Абас р.а. дека рекол: „*Ебу-Џехл рекол: „Доколку го видам Мухамед с.а.в.с. да клања кај Каба ќе му стапнам на вратот. Овој говор стигна до Аллаховиот Веровесник с.а.в.с., па тој рекол: „Доколку го направи тоа, мелеците ќе го зграпчат.*“ И зборовите на Возвишениот: „**Не чини така! Не слушај го ти него**“ – односно; о, Мухамед с.а.в.с. немој да го послушаш во она што ти го забранува, клањај каде што ќе посакаш ти, Allah е твојот заштитник, помошник и Оној што те чува од луѓето. „**Туку на Господарот свој со сеџда поклони Му се и настојувај да Му се приближиш!**“ – Како што се наведува во веродостојниот хадис кој е забележан во Сахикул-Муслим, од Ебу-Хурејре р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „*Најблиску што може робот да биде до својот Господар е кога прави сеџда, па правете што повеќе дови на сеџда.*“ Претходно наведовме дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. правел сеџда при проучувањето на поглавјата: „**Кога небото ќе се раскине**“ и „**Читај во името на Господарот твој Кој создава.**“

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ел Алак“. Благодарноста и благодаратта Му припаѓаат само на Возвишениот Аллах.

97. Поглавје „Ел Кадр“ (Одредение).

Објавено во Мека, има 5 ајети.

Објавено по поглавјето „Абесе“.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ﴿١﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ﴿٢﴾ لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِّنْ أَلْفِ شَهْرٍ ﴿٣﴾ تَنْزِيلُ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِّنْ كُلِّ أَمْرٍ ﴿٤﴾ سَلَامٌ هِيَ حَتَّىٰ مَطْلَعِ الْفَجْرِ ﴿٥﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Ние почнавме да го објавуваме (Куранот) во ноќта Кадр! (1) А што мислиш ти, што е ноќта Кадр? (2) Ноќта Кадр е подобра од илјада месеци. (3) Во таа ноќ мелеците и Џибрил, со одобрение од Господарот свој, се спуштаат поради секаква одлука. (4) Сигурноста е во неа сè до појавата на зората. (5)“

„Ние почнавме да го објавуваме во ноќта Кадр!“ – т.е. Ние почнавме да го објавуваме Куранот во благословена ноќ, а таа ноќ е ноќта на Кадр, која се наоѓа во благословениот¹⁰⁸ месец на рамазан. Куранот, како една целина, е спуштен од внимателно чуваната плоча „Левхи-Махфуз“ до „Бејтул-Изде“ (куќата на гордоста) – која се наоѓа на дуњалучкото небо. Потоа, дел по дел, според ситуациите и случувањата во текот на дваесет и три години е објавуван на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. „А што мислиш ти, што е ноќта Кадр?“ – ова претставува величење на вредноста на оваа ноќ, која Возвишениот Аллах ја одликувал со тоа што ја избрал во неа да започне објавувањето на величествениот Куран,

¹⁰⁸ Ова е спротивно од ставот дека ноќта на Кадр е во половината на месецот Шабан, за што не постои веродостоен аргумент. Види го нашето образложение на почетокот од поглавјето Ед Духан.

а особено што оваа ноќ е: „**подобра од илјада месеци**“ – т.е. делото извршено во оваа ноќ е подобро од правење на ибадет илјада месеци во кои не се содржи ноќта на Кадр. Идентично со говорот на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.: „Една ноќ борба (чување стража) на Аллаховиот пат е подобра од илјада ноќи поминати на некое друго место.“ (хадисот го бележи Ахмед). Се пренесува од Ебу-Хурејре р.а. дека рекол: „Кога настани месецот рамазан, Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рече: „Ви дојде месецот на рамазан, благословениот месец кој Аллах ви пропиша да го испостите, во него се отвораат џенетските врати, се затвораат џехенемските врати и шејтаните се врзуваат во окови. Во овој месец се наоѓа една ноќ која е подобра од илјада месеци. Кој ќе биде спречен од нејзината добрина, тој навистина е спречен.““ (бидејќи ибадетот во ноќта на Кадр е подобар од илјада месеци). Во Двата Сахиха се наведува хадисот кој го пренесува Ебу-Хурејре р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Кој ќе ја помине ноќта на Кадр клањајќи, верувајќи и надевајќи се на наградата, ќе му бидат простени претходните гревови.“ Зборовите на Возвишениот: „**Во таа ноќ мелеците и Џибрил, со одобрение од Господарот свој, се спуштаат поради секаква одлука**“ – т.е. зголемено е спуштањето на мелеците во оваа ноќ, поради нејзината голема благословеност, а мелеците се спуштаат заедно со спуштањето на милоста и благословеноста. Како што се спуштаат при учењето на Куранот, како што ги опкружуваат оние кои го споменуваат името Аллахово,¹⁰⁹ и како што ги пружат своите крилја под оној што искрено бара знаење, величајќи ја неговата вредност. Целта на изразот „Ер-Рух“ – е Џибрил а.с.. Зборовите на Возвишениот: „**Сигурноста е во неа сè до појавата на зората**“ – т.е. ноќта на Кадр е безбедна, во неа шејтанот не може да прави зло или да вознемирува. Во оваа ноќ се одредуваат нештата, се одредува животниот век и снабдувањето (рискот). Како што Возвишениот во друг ајет вели: „**во оваа ноќ се одлучува секоја совршено одредена работа**“ (Куран: Ед Духан, 4)¹¹⁰ Постои мислење во кое се вели дека мелеците се спуштаат во оваа ноќ и поминуваат покрај оние кои клањаат во оваа благословена ноќ, сè до појавата на зората.

¹⁰⁹ Односно круговите на барање наука и учење на Куранот, а не круговите на танцување (игри) како што тоа го прават денес суфиските редови.

¹¹⁰ Што би рекле оние кои сè уште тврдат дека ноќта на Кадр е во 15 ноќ од месецот шабан. Верувам дека ќе се вратат од својот став, откако ќе ги согледаат Аллаховите зборови и зборовите на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с..

КОЈА НОЌ Е НОЌТА НА КАДР?

1. Се пренесува од Убаде ибн Ес-Самит дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„Ноќта на Кадр е во последните десет дена од рамазан. Кој ќе ги помине во ибадет овие ноќи, барајќи ја наградата во овие ноќи, Возвишениот Аллах ќе му ги опрости претходните и подоцнежните гревови. Таа е непарна ноќ; (дваесет) и деветта, седма, петта или трета.“*
2. Муслим во својот Сахих бележи од Убеј ибн Каб дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„Таа е дваесет и седмата ноќ.“*
3. Се пренесува од Муавија, Ибн-Омер, Ибн-Абас р.а., како и од други, дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„Таа е дваесет и седмата ноќ.“*
4. Некои од селефот (претходните искрени генерации) наведуваат, дека се обиделе да извлечат (доказ) од Куранот, дека токму дваесет и седмата ноќ е ноќта на Кадр, од заменката *هَي* „Таа“ – бидејќи овој збор е дваесет и седмиот, во оваа Сура, а Аллах најдобро знае.

ЗНАЦИТЕ НА НОЌТА НА КАДР

Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. вели: *„Од знаците на ноќта на Кадр е тоа дека таа е чиста и сјајна, светла ноќ, месечината во неа како да е полна. Таа е мирна и тивка ноќ, во неа не е ниту жешко ниту ладно. Во неа не ѝ е дозволено на ниту една ѕвезда да падне, сè до утрото.“* Од нејзините знаци е и тоа што: *„Сонцето, нејзиното утро (следниот ден) ќе изгрее право, без зраците како полната месечина. Тој ден на шејтанот нема да му биде дозволено да излезе заедно со сонцето.“* Синџирот на преносители на овој хадис е добар (хасен).

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ел Кадр“. Благодарноста и благодаратта Му припаѓаат само на Возвишениот Аллах.

98. Поглавје – „Ел Бејјине“ (Јасен доказ).

Објавено во Медина, има 8 ајети.

Објавена по поглавјето „Ет Талак“

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ مُنْفَكِينَ حَتَّى تَأْتِيَهُمُ الْبَيِّنَةُ ﴿١﴾ رَسُولٌ
مِّنَ اللَّهِ يَتْلُو صُحُفًا مُّطَهَّرَةً ﴿٢﴾ فِيهَا كُتِبَ قِيمَةٌ ﴿٣﴾ وَمَا تَفَرَّقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ
إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَةُ ﴿٤﴾ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ
وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ ۚ وَذَلِكَ دِينُ الْقِيَمَةِ ﴿٥﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Не се одвоија од заблудата неверниците меѓу следбениците на Книгата и многубошците, сè додека не им дојде доказот јасен: (1) Пратеник од Аллах кој рецитира листови чисти, (2) во кои се наоѓаат прописи исправни. (3) А се поделија тие на кои им е дадена Книгата токму тогаш кога им дојде доказот јасен, (4) а наредено им е само Аллах да Го обожуваат, искрено, како правоверни, верата да Му ја исповедаат, и намазот (молитвата) да го извршуваат, и зекат да даваат; – па тоа е исправната вера! (5)“

Имамот Ахмед пренесува со свој синцир на преносители кој се протега до Амар ибн Ебу-Амар, кој рекол: Го слушнав Ебу Хабе Ел-Бедри, а вистинското име му е Малик ибн Амр ибн Сабит Ел-Енсари дека рекол: „Кога е објавено: **Не се одвоија од заблудата неверниците меѓу следбениците на Книгата...**‘ – Цибрил а.с. рекол: „О, Аллахов Пратенику, твојот Господар ти наредува да му го проучиш (ова поглавје) на Убеј р.а.; на Веровесникот с.а.в.с. му рекол на Убеј р.а.: „Цибрил ми нареди да ти го проучам ова поглавје.“ – Убеј рекол: „Зарем таму сум спомнат јас?“ – „Да“ – одговорил Пратеникот с.а.в.с., а на тоа Убеј р.а. заплакал.“

Во друг хадис: Пренесува имамот Ахмед со свој синџир на преносители кој се протега до Енес ибн Малик р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. му рекол на Убеј ибн Каб: „Возвишениот Allah ми нареди да ти проучам: **„Не се одвоија од заблудата неверниците меѓу следбениците на Книгата...“** – Убеј р.а. рекол: „И ме спомна мене кај тебе?“ – „Да.“ – рекол с.а.в.с., па (Убеј р.а.) заплакал.“ (хадисот го бележи Бухари, Муслим, Ет-Тирмизи и Ен-Несаи од хадисот на Шубе.)

Хафизот Ебу-Муса Ел-Медини и ибн ел-Есир пренесуваат од правецот на Ез-Зухри од Исмаил ибн Ебу-Кулсум од Матар Ел-Музени или Ел-Медени, од Аллаховиот Веровесник с.а.в.с.: „Возвишениот Allah го слуша учењето: **„Не се одвоија од заблудата неверниците меѓу следбениците на Книгата...“** – и вели: „Радувај се Мој робу, Се колнам во Мојата Возвишеност, нема да те заборавам во ниту една ситуација, ниту на овој дуњалук ниту на ахиретот и сигурно ќе те сместам во џенетот сè додека не бидеш задоволен.“

Под изразот „Ехлул-Китаб“ – следбеници на книгата, се мисли на Евреите и христијаните, а додека „Ел-Мушрикун“ се мисли на идолопоклониците кои ги обожуваат идолите и огнот, од Арапите и од оние кои не се Арапи. Муџахид вели: „Не се **„Одвоија“** – во смисла не престанаа сè додека не им се разјасни вистината, **„сè додека не им дојде доказот јасен“** – т.е. овој Куран.“ Возвишениот потоа појаснува што е доказот јасен со зборовите: **„Пратеник од Allah кој рецитира листови чисти“** – значи Мухаммед с.а.в.с. и она што го цитира од Величествениот Куран. Зборовите на Возвишениот: **„во кои се наоѓаат прописи исправни“** – т.е. праведни и исправни, кои не содржат никаква грешка, бидејќи тие се од Возвишениот Allah.

И зборовите на Возвишениот: **„А се поделија тие на кои им е дадена Книгата токму тогаш кога им дојде доказот јасен“** – се мисли на поранешните народи кои живеела пред нас, кои откако Возвишениот Allah им даде аргументи и јаснотии, тие се поделија и разидоа во поглед на она што Возвишениот Allah посакал да истакне во тие книги. И зборовите на Возвишениот: **„а наредено им е само Allah да Го обожуваат, искрено, како правоверни, верата да Му ја исповедаат“** – идентично со зборовите на Возвишениот: **„Пред тебе ниту еден Пратеник не испративме, а да не му објавевме: „Нема бог освен Мене, затоа Мене обожувајте Ме!“** – токму затоа Возвишениот вели: **„како правоверни“** – т.е. напуштајќи го ширкот

(многубоштвото/политеизмот), изразувајќи наклонетост кон тевхидот (монотеизмот). Претходно говоревме за изразот „Ел-Ханиф“ во поглавјето Ел-Енам¹¹¹, што е доволно и нема потреба да го повторуваме овде истото. „И намазот (молитвата) да го извршуваат“ – тоа е најпочестениот телесен ибадет, „и зекат да даваат“ – тоа е да бидат добротвори кон сиромашните. „Па тоа е исправната вера!“ – т.е. единственото исправно и праведно верување. Многу од исламските научници, како што се Ез-Зухри и Еш-Шафи, овој Курански ајет го земаат за аргумент дека делата се составен дел од иманот (верувањето).

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا ۗ أُولَٰئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ ﴿٦﴾ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ ﴿٧﴾ جَزَاءُ هُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٌ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ۗ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ۗ ذَٰلِكَ لِمَنْ حَشِيَ رَبَّهُ ﴿٨﴾

„Тие што не веруваат од следбениците на Книгата и многубоштите, сигурно ќе бидат во огнот цехенемски, во кој вечно ќе останат; – тие се најлошите суштества. (6) А тие што веруваат и прават добри дела – тие навистина се најдобрите суштества, (7) наградата нивна кај Господарот нивен ги чека; еденски градини низ кои реки ќе течат, во кои вечно и засекогаш ќе останат; Аллах ќе биде од нив задоволен, а и тие ќе бидат од Него задоволни. Ете, тоа ќе биде за тој што од Господарот свој се плаши! (8)“

Возвишениот известува за неверниците од следбениците на книгата и идолопоклониците, дека тие вечно ќе останат во цехенемот. „Тие се најлошите суштества“ – т.е. најлошите созданија. Потоа Возвишениот известува за состојбата на оние кои веруваат со срцата нивни и прават добри дела со телата свои, дека тие се всушност најдобрите суштества. Ебу-Хурејре р.а. заедно со една група исламски научници, аргументирајќи со овој курански ајет, се на ставот дека верниците се најодликуваните созданија, поодликувани и од самите мелеци, бидејќи Возвишениот истакнува: „тие навистина се најдобрите суштества.“ Потоа Возвишениот вели: „наградата нивна кај Господарот нивен ги чека“ – т.е. на Судниот ден. „Еденски градини низ кои реки ќе течат, во кои вечно и

¹¹¹ Види го поглавјето Ел Енам, ајет 79, втор том од оваа скратена верзија.

засекогаш ќе останат“ – т.е. без прекин, без одделување и без престанување. „**Аллах ќе биде од нив задоволен, а и тие ќе бидат од Него задоволни**“ – состојбата (степенот) на стекнување на задоволството на Возвишениот Allah е повозвишено и претставува поголема награда од вечните непрекинливи благодати кои ќе им бидат подарени. „**А и тие ќе бидат од Него задоволни**“ – т.е. од обилните благодати кои ќе им ги подари.

И зборовите на Возвишениот: „**Ете, тоа ќе биде за тој што од Господарот свој се плаши!**“ – значи тоа е награда која ќе ја добие оној што се плаши од Возвишениот Allah, богобојазлив е и го обожува како да Го гледа.

Имамот Ахмед пренесува од Ебу-Хурејре р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Зарем да не ве известам за најдобрите созданија?“ – рекоа: „Да, секако о, Аллахов Пратенику.“ – Рекол с.а.в.с.: „Човекот кој држејќи се за уздите на својот коњ оди во патот на Возвишениот Allah, кога и да слушне страстен глас, тој исправено кон него се поставува.“ „Зарем да не ве известам за најдобрите созданија?“ – рекоа: „Да, секако о, Аллахов Пратенику.“ – Рекол с.а.в.с.: „Човекот кој го извршува намазот, (и кога би се нашол) среде своето стадо овци и го дава пропишаниот зекат.“ „Зарем да не ве известам за најлошите созданија?“ – Рекоа: „Да, секако о, Аллахов Пратенику.“ – Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Оној од кого ќе биде побарано нешто да даде во името Аллахово, а тој нема да даде во името Негово.““

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ел-Бејјине“. Благодарноста и благодатта Му припаѓаат само на Возвишениот Allah.

99. Поглавје – „Ез Зелзеле“ (Земјотрес).

Објавено во Медина, има 8 ајети.

Објавено по поглавјето „Ен Ниса“.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا ﴿١﴾ وَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا ﴿٢﴾ وَقَالَ الْإِنْسَانُ مَا لَهَا ﴿٣﴾ يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا ﴿٤﴾ بِأَنَّ رَبَّكَ أَوْحَىٰ لَهَا ﴿٥﴾ يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا لِّيُرَوْا أَعْمَالَهُمْ ﴿٦﴾ فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ﴿٧﴾ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ﴿٨﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Кога Земјата со својот најжесток потрес ќе се потресе, (1) и кога Земјата тежините свои ќе ги исфрли, (2) и кога човекот ќе извика: „Што ѝ е?!“ – (3) тој Ден, таа, вестите свои ќе ги кажува, (4) бидејќи Господарот твој ќе ѝ нареди. (5) Тој Ден луѓето одделно ќе се појават за делата нивни да им се покажат; (6) тој што дури и трошка добро ќе стори – ќе го види, (7) и тој што дури и трошка зло ќе стори – ќе го види! (8)“

Ибн-Абас р.а. во врска со ајетот: „Кога Земјата со својот најжесток потрес ќе се потресе“ – т.е. ќе се подвижи од најдолниот нејзин слој. „И кога Земјата тежините свои ќе ги исфрли“ – т.е. ќе ги исфрли починатите луѓе кои се наоѓаат во неа. На овој став се повеќето од селефот (исламските научници од претходните генерации). Овој ајет е идентичен на ајетот каде што Возвишениот вели: „и кога Земјата ќе се растегне, и ќе го исфрли тоа што е во неа, и потполно ќе се испразни“ (Куран: Ел Иншикак, 3-4) Во Сахихул-Муслим се наведува хадисот кој го пренесува Ебу-Хурејре р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Земјата ќе ги исфрли своите скапоцени богатства (од нејзината внатрешност) во вид на златни и сребрени столбови, па ќе биде оживеан

убиецот и ќе рече: „Поради оваа причина убив.“ Потоа ќе биде оживеан прекинувачот на роднинските врски, па ќе рече: „Поради оваа причина ги прекинав моите роднински врски.“ Потоа ќе дојде крадецот, па ќе рече: „Поради оваа причина ми е исечена раката.“ Потоа ништо не земајќи од него, ќе го остават.“

И зборовите на Возвишениот: „и кога човекот ќе извика: **„Што ѝ е?!“** – т.е. зачудено перцепирајќи ја настанатата ситуација, откако беше мирна и стабилна, се претвори во хаотична и вознемирена (од силните потреси), а потоа ги исфрли мртвите кои се наоѓаа во нејзината внатрешност, и првите и оние подоцнежните. И зборовите на Возвишениот: **„тој Ден, таа, вестите свои ќе ги кажува“** – т.е. ќе го кажува сето она што е извршено на нејзината површина. Имамот Ахмед со свој синцир на преносители, кој се протега до Ебу-Хурејре р.а., пренесува дека: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. го проучил овој Курански ајет: **„тој Ден, таа, вестите свои ќе ги кажува“** и запрашал: „Знаете ли вие кои се нејзините вести?“ – Одговориле: „Аллах и Неговиот Пратеник најдобро знаат.“ – Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. на тоа рекол: „Нејзините вести ќе бидат тоа што ќе сведочи за секој роб и за секоја робинка (за секој маж и жена) за она што го направиле на нејзината површина, велејќи: Го изврши тоа и тоа дело во тој и тој ден – ова ќе бидат нејзините вести.“ (хадисот го бележи Ет-Тирмизи и вели овој хадис е: хасенун-сахих, гариб). Зборовите на Возвишениот: **„бидејќи Господарот твој ќе ѝ нареди“** – ѝ вдахна, односно ѝ нареди да се расцепи, па се расцепи и ѝ нареди да говори, па таа проговори. **„Тој Ден луѓето одделно ќе се појават за делата нивни да им се покажат“** – т.е. во различни групи видови и класи, среќни и несреќни. **„За делата нивни да им се покажат“** – т.е. за да работат и да бидат наградени соодветно на своите извршени дела, на добрите и лошите дела. Токму затоа Возвишениот вели: **„тој што дури и трошка добро ќе стори – ќе го види, и тој што дури и трошка зло ќе стори – ќе го види!“** Имамот Ахмед со својот синцир на преносители, од Ел-Хасан: „Од Саса ибн Муавије, трикотото на Ел-Ферездек, дека дошол кај Аллаховиот Веровесник с.а.в.с., па му проучил: **„тој што дури и трошка добро ќе стори – ќе го види, и тој што дури и трошка зло ќе стори – ќе го види!“** а потоа рекол: „Доволно ми е, не ми е грижа и да не слушнев ништо друго.“ Во Бухариовиот Сахих се наведува хадисот кој го пренесува Адиј, дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Сочувајте се од огнот, макар и со половина урма, макар и со убав збор.“ Исто така во неговиот Сахих се наведува: „Не потценувај ништо од направените добри дела, макар и да ја испразниш кофата со вода во садот на оној што

бара вода, на макар и да го сретнеш твојот брат со насмевнато и ведро лице.“
Во друг хадис, кој исто така се наоѓа во „Сахихул-Бухари“: „О, жени вернички, комшивката нека не ја потценува пружената добрина од страна на својата комшивка, макар тоа да биде и овчко копито.“

Во друг хадис стои: „Дајте му на просјакот, макар и изгорено копито.“

Имамот Ахмед пренесува од Аиша р.а. дека Аллаховиот Веровесник с.а.в.с. велел: „О, Аиша, не потценувај ги (ситните) гревови, бидејќи за нив има некој што следи, испратен од страна на Возвишениот Аллах.“ Имамот Ахмед пренесува од Абдулах ибн Месуд р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Немојте да ги потценувате (малите) гревови, бидејќи тие се собираат на човекот, сè додека не го уништат.“

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ез Зелзеле“. Благодарноста и благодаратта Му припаѓаат само на Возвишениот Аллах.

100. Поглавје – „Ел Адијат“ (Тие што брзаат).

Објавено во Мека, има 11 ајети.

Објавено по поглавјето „Ел Аср“.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْعَادِيَاتِ ضَبْحًا ﴿١﴾ فَالْمُورِيَاتِ قَدْحًا ﴿٢﴾ فَالْمُغِيرَاتِ صُبْحًا ﴿٣﴾ فَأَنْزَنَ بِهِ
نَعْمًا ﴿٤﴾ فَوَسَطْنَ بِهِ جَمْعًا ﴿٥﴾ إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنُودٌ ﴿٦﴾ وَإِنَّهُ عَلَىٰ ذُلِّكَ
لَشَهِيدٌ ﴿٧﴾ وَإِنَّهُ لِحُبِّ الْخَيْرِ لَشَدِيدٌ ﴿٨﴾ أَفَلَا يَعْلَمُ إِذَا بُعْثِرَ مَا فِي الْقُبُورِ ﴿٩﴾ وَحُصِّلَ
مَا فِي الصُّدُورِ ﴿١٠﴾ إِنَّ رَبَّهُمْ بِهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّخَبِيرٌ ﴿١١﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Се колнам во тркачките коњи задишани, (1) па искри искрат, (2) и кои в зори напаѓаат, (3) и трчајќи прав креваат (4) и така во него заеднички влегуваат. (5) Човекот, навистина, на својот Господар Му е неблагодарен (6) и самиот за тоа, навистина е свесен, (7) и тој, навистина, по богатството е алчен. (8) А зарем тој не знае дека, кога ќе бидат оживеани тие што се во гробовите (9) и кога ќе излезе на виделина тоа што е во срцата, (10) Господарот нивен тој Ден, сигурно, сè за нив ќе знае? (11)“

Возвишениот се колне во коњите кои кога ќе тргнат по Неговиот пат, тие брзаат и испуштаат звуци поради задишеноста нивна. Самиот израз „Дабха“ го означува звукот кој се слуша од коњот кога брза. „Па искри искрат“ – т.е. удирајќи со своите потковици во камењата исфрлаат искри. „И кои в зори напаѓаат“ – значи напаѓањето во утринското доба. „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. напаѓаше во утринските часови, (прво) чекаше дали ќе се слушне езан (од тоа место), доколку не слушнеш езан тогаш напаѓаше.“ Зборовите на Возвишениот: „и трчајќи прав креваат“ – односно прашина од коњите на бојното поле. „И така во него заеднички влегуваат“ – т.е. сите заедно навлегуваат во тоа место. Али

ибн ебу-Талиб р.а. вели дека овде се мисли на камилите. Додека Ибн-Абас р.а. е на ставот дека тие се коњите, овој став кога стигна до Али р.а., рекол: „На денот на Бедр ние немавме коњи, освен два коња; коњот на Ез-Зубејр р.а. и коњот на Ел-Микдад. Па како може тогаш, ајетот: „Оние коишто брзат“ да се однесува на коњите задишани? Овде под изразот „Оние коишто брзат“ се подразбира движењето (на хаџиите) од Арафат кон Музделифе, кои кога доаѓаат во Музделифе палат оган.“ Ибн-Абас вели: „Се откажав од мојот став, и се вратив на ставот којшто го изнесе Али р.а.“ Ибн-Церир вели: „Исправен став е дека се мисли на коњите, коишто трчајќи со своите копита предизвикуваат искри.“¹¹²

„**Човекот, навистина, на својот Господар Му е неблагодарен**“ – т.е. тој е на благодатите од својот Господар неблагодарен и ги негира. Изразот „Ел-Кенуд“ има исто значење со изразот „Ел-Кефур“ што значи: неблагодарен. Ел-Хасан вели: „Тоа е човекот што ги брои несреќите а ги заборава благодатите Аллахови врз него.“ „**И самиот за тоа, навистина е свесен**“ – т.е. човекот е сведок за тоа дека е неблагодарен, односно самата негова состојба говори за тоа. И зборовите на Возвишениот: „**и тој, навистина, по богатството е алчен**“ – т.е. премногу го сака богатството, или копнее по него и е премногу скржав поради заљубеноста во богатството. И двете значења се исправни. Потоа Возвишениот, поттикнувајќи на скромност во овој свет и мотивирајќи кон идниот свет, вели: „**А зарем тој не знае дека, кога ќе бидат оживеани тие што се во гробовите**“ – т.е. Возвишениот Аллах ќе ги извади мртвите кои се наоѓаат во гробовите. „**И кога ќе излезе на виделина тоа што е во срцата**“ – Ибн-Абас р.а. како и други

¹¹² Ние сме на ставот на Ибн-Абас р.а. дека овде се мисли на коњите - и покрај тоа што се откажа од својот став и премина на ставот на Али р.а. дека се мисли на камилите. - Бидејќи доколку речеме дека се мисли на камилите, тогаш би значело движењето нивно од Арафат кон Музделифе, а ова опишување е спротивно на опишувањето кое е наведено во ајетот; 1-бидејќи камилите не предизвикуваат искри со своите копита. 2-бидејќи движењето од Арафат кон Музделифе е по заоѓањето на сонцето, (акшамскиот период) а додека ајетот вели: „**Па искри искрат и кои в зори напаѓаат**“.

Што се однесува на толкувањето на ајетот: „па искри искрат“ дека се однесува на луѓето кои кога ќе стигнат на Музделифе палат оган; - во ајетот изразот “Фел-муријат“ е во женски род, а доколку се мислеше на луѓето ќе беше во машки род; “Фел-мурине“.

Зборовите на Возвишениот: „**и кои в зори напаѓаат**“ алудира на жестоката брзина, бидејќи напаѓањето подразбира максимална брзина и трчање врз непријателот, а додека движењето од Арафат кон Музделифе и од Музделифе кон Мина не претставува напад, туку сосема спротивно, бидејќи Веровесникот с.а.в.с. им нареди на муслиманите да бидат смирени во своето одење, а смиреноста е спротивна на напаѓањето. Според претходно изнесеното, се разјаснува дека целта од “Ел-Адијат“ се коњите, а не камилите. Возвишениот Аллах најдобро знае и само Тој дава успех за доаѓање до исправното.

велат: „Ќе биде покажано и јасно видливо ќе постане она што го криеја длабоко во своите души.“ **„Господарот нивен тој Ден, сигурно, сè за нив ќе знае?“** – т.е. Го знае сè она што го работеа и го правеа, и за сите нивни дела ќе ги награди (или казни соодветно на нивните дела) со потполна награда, и на никој нема да му направи неправда ни колку најситната честичка.

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ел Адијат“. Благодарноста и благодаратта Му припаѓаат само на Возвишениот Аллах.

101. Поглавје – „Ел Кариа“ (Крајот на светот).

Објавено во Мека, има 11 ајети.
Објавена по поглавјето „Курејш“.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْقَارِعَةُ ﴿١﴾ مَا الْقَارِعَةُ ﴿٢﴾ وَمَا أَذْرَاكَ مَا الْقَارِعَةُ ﴿٣﴾ يَوْمَ يَكُونُ النَّاسُ كَالْفَرَاشِ
الْمَبْثُوثِ ﴿٤﴾ وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ الْمَنْفُوشِ ﴿٥﴾ فَأَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ ﴿٦﴾ فَهُوَ
فِي عَيْشَةٍ رَّاضِيَةٍ ﴿٧﴾ وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ ﴿٨﴾ فَأُمُّهُ هَاوِيَةٌ ﴿٩﴾ وَمَا أَذْرَاكَ مَا
هِيَ ﴿١٠﴾ نَارٌ حَامِيَةٌ ﴿١١﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Крајот на светот! (1) Што е тоа крајот на светот? (2) И што знаеш ти што е тоа крајот на светот? (3) Тој ден луѓето ќе бидат како пеперутки раштркани, (4) а планините како шарена волна растегната. (5) На тој што добрите дела ќе му бидат тешки (6) пријатен живот ќе живее, (7) а на тој што добрите дела ќе му бидат лесни (8) престојувалиштето негово ќе биде Хавие. (9). А знаеш ли ти што е тоа Хавие? (10) Тоа е огнот распламтен! (11)“

Ел-Кариа е едно од имињата на Судниот ден, како што се; Ел-Хакка, Ет-Тамме, Ес-Сахха, Ел-Гашије и други. Потоа Возвишениот давајќи му големо значење на ова случување вели: „Што е тоа крајот на светот? И што знаеш ти што е тоа крајот на светот?“ – потоа, тоа го објаснува со зборовите: „Тој ден луѓето ќе бидат како пеперутки раштркани“ – т.е. во својата распространетост, поделеност поради збунувачката ситуација во која ќе се наоѓаат, идентично со зборовите на Возвишениот: „како расеани скакулци“ (Куран: Ел Камер, 7). И зборовите на Возвишениот: „а планините како шарена волна рас-

тегната“ – т.е. како шарена волна која почнала да се раскинува. Потоа Возвишениот известува кон какви почести и понижувања ќе ги доведат нивните дела, соодветно на она што го извршиле. Па Возвишениот вели: **„На тој што добрите дела ќе му бидат тешки“** – т.е. добрите дела ќе му бидат потешки од лошите. **„Пријатен живот ќе живее“** – што значи во ценетот. **„А на тој што добрите дела ќе му бидат лесни“** – т.е. лошите дела ќе му бидат потешки од добрите **„престојувалиштето негово ќе биде Хавие“** – тој ќе пропаѓа во цехенемот, со главата надолу. Исто така, во однос на значењето на овој ајет се вели: неговата „мајка“ – конечна дестинација, местото на враќање ќе му биде провалија, и дека тоа е едно од имињата на огнот. Ибн-Џерир вели: за изразот „Ел-Хавие“ се вели мајка, бидејќи нема да има друго престојувалиште освен „Ел-Хавие“. Токму затоа, Возвишениот појаснувајќи го изразот Ел-Хавие вели: **„А знаеш ли ти што е тоа Хавие? Тоа е огнот распламтен!“** – т.е. жестока топлина, пресилна жештина со преголем распламтен оган. Пренесува Ебу-Мусаб со свој синџир на преносители кој се протега до Ебу-Хурејре р.а. дека Аллаховиот Веровесник с.а.в.с. рекол: *„Огнот кој го палат синовите Адемови е само седумдесетти дел од цехенемскиот оган.“* – Рекоа: *„О, Аллахов Пратенику, па и тој (дуњалучки оган) би бил доволен?“* – Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. на тоа рекол: *„Тој оган (цехенемскиот) е посилен од него за шеесет и девет пати.“* (хадисот го бележи Бухари и Муслим) Хадисот исто така се наведува и со следниве зборови: *„Тој оган (цехенемскиот) е посилен од него (дуњалучкиот) за шеесет и девет пати повеќе, секој (од тие шеесет и девет пати посилен интензитет на огнот) е како целокупниот интензитет на дуњалучкиот оган.“*

Во Двата Сахиха се наведува, дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Огнот се пожалил (кај својот Господар) и рекол: „Господару мој, самиот себеси се изедов“ па му дозволил два пати да воздивне; еднаш во зима и еднаш во лето. Па најголемиот студ кој го чувствувате во зима е од него и најголемата жештина која ја чувствувате во лето е од него.“

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ел Кариа“. Благодарноста и благодаратта Му припаѓаат само на Возвишениот Allah.

102. Поглавје – „Ет Текасур“ (Натпреварување).

Објавено во Мека, има 8 ајети.

Објавена по поглавјето „Ел Кевсер“.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْهَآكُمُ التَّكَاثُرُ ﴿١﴾ حَتَّىٰ زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ ﴿٢﴾ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿٣﴾ ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ
تَعْلَمُونَ ﴿٤﴾ كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ عِلْمَ الْيَقِينِ ﴿٥﴾ لَتَرَوُنَّ الْجَحِيمَ ﴿٦﴾ ثُمَّ لَتَرَوُنَّهَا عَيْنَ
الْيَقِينِ ﴿٧﴾ ثُمَّ لَتُسْأَلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ ﴿٨﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Ве окупира натпреварувањето во умножувањето на богатството (1) сè додека гробовите не ги населите. (2) А не чини така, ќе дознаете секако! (3) И уште еднаш, не чини така, ќе дознаете сигурно! (4) Не чини така, знајте уверливо, (5) цехенемот ќе го видите сигурно! (6) И уште еднаш, навистина ќе го видите уверени целосно! (7) Потоа, тој Ден, за убавиот живот ќе бидете прашани сигурно! (8)“

„Ве окупира натпреварувањето во умножувањето на богатството“ – во стекнувањето на што повеќе деца и имот, прекупирајќи ве овој свет од идниот. „Сè додека гробовите не ги населите“ – т.е. сè додека не ви дојде смртта. Во Сахикул-Муслим се наведува хадисот кој го пренесува Ебу-Хурејре р.а., дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Робот (човекот) вели: „Мојот имот, мојот имот“, а нему од имотот му припаѓа само она што ќе го изеде, па и тоа ќе го уништи, она што ќе го облече па и тоа ќе го искине или она што ќе го подели па и тоа ќе го потроши. Освен тоа, сè друго што преостанува кога тој ќе замине ќе го остави на други луѓе.“ Во Двата Сахиха се наведува хадисот кој го прене-

сува Енес р.а., дека Аллаховиот Веровесник с.а.в.с. рекол: „Синот Адемов (човекот) остарува, а две особини и понатаму остануваат со него; алчноста и надежта во долг живот.“ Ибн-Асакир во биографијата на Ел-Ахнеф-ибн Кајс наведува дека видел некој човек како држи во својата рака дирхем, па му рекол: „Чиј е овој дирхем?“ – Човекот рекол: „Мој е.“ – На тоа Ел-Ахнеф-ибн Кајс му рекол: „Ќе биде твој доколку го поделиш за да стекнеш награда или барајќи благодарност.“ Потоа му ги цитирал зборовите на поетот: „Ти му припаѓаш на имотот сè додека го држиш, а кога ќе го поделиш, имотот ти припаѓа тебе.“

И зборовите на Возвишениот: „**А не чини така, ќе дознаете секако! И уште еднаш, не чини така, ќе дознаете сигурно!**“ – Ел-Хасан вели: ова претставува последователна закана, една по друга. „**Не чини така, знајте уверливо**“ – т.е. доколку знаевте убедливо, немаше да ве окупира натпреварувањето во умножување на богатството и да ве оддалечи од барањето и трудот за ахиретскиот живот, сè додека не завршивте во гробовите. Потоа Возвишениот вели: „**цехенемот ќе го видите сигурно! И уште еднаш, навистина ќе го видите уверени целосно!**“ – ова е објаснување на претходната закана, која се наведува во зборовите на Возвишениот: „**А не чини така, ќе дознаете секако! И уште еднаш, не чини така, ќе дознаете сигурно!**“ – им се заканува со оваа ситуација, а таа ситуација е кога цехенемлиите ќе го здогледаат огнот, и од само една воздишка (силината на звукот) на распламтениот оган, секој близок мелек и секој испратен Веровесник, од стравот од тоа што ќе го согледаат од огромните страотни ситуации, ќе падне на колена. И зборовите на Возвишениот: „**Потоа, тој Ден, за убавиот живот ќе бидете прашани сигурно!**“ – т.е. потоа, тој ден сигурно ќе бидете прашани за вашата благодарност на благодатите кои Возвишениот Аллах ви ги подарил, од здравје, безбедност, риск (снабдувањето) и многу други. Ибн-Џерир пренесува од Ебу-Хурејре р.а. дека рекол: „Додека седеа Ебу-Бекр р.а и Омер р.а., им дојде Аллаховиот Веровесник с.а.в.с. па им рече: „Што ве наведе да седнете токму овде?“ – Одговорише: „Се колнеме во Оној што те испратил со вистината, не нè извади од нашите куќи ништо друго освен гладта.“ – Пратеникот с.а.в.с. на тоа рекол: „Се колнам во Оној што ме испрати со вистината и мене не ме извади ништо друго освен гладта.“ Потоа сите заедно се упатија кон куќата на еден човек од енсарите. Кога дојдоа до неговата куќа ги пречека неговата сопруга, па Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ја праши: „Каде е тој и тој човек (се мисли на нејзиниот сопруг)?“ – „Отиде да ни донесе пријатна вода за пиење.“ – одговорила таа. Потоа дојде човекот носејќи ја со себе

мешината со вода и рече: „Добро ми дојдовте, зарем може робовите Аллахови да бидат посетени од некој поодликуван од Аллаховиот Веровесник с.а.в.с., којшто денес мене ме посети.“ Па ја обеси мешината со вода на коренот од една палмина гранка и отиде да им донесе гранка со урми, па кога им донесе Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. го запрашал: „Зошто не ги скина?“ – одговорил: „Сакав самите со вашите очи да си ги одберете.“ Потоа зеде нож, па Аллаховиот Веровесник с.а.в.с. му рече: „Немој да заколеш од оние што даваат млеко.“ Па човекот тој ден им закла брав, па откако се најадоа Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. им рече на двајцата: „На Судниот ден за ова ќе бидете прашани, гладта ве извади од вашите куќи и не се вративте дома сè додека не го добивте ова... а ова спаѓа во богатите.““ (Овој хадис го наведува Муслим, Ебу-Јала, Ибн-Маџе и четирите автори на Сунен.)

Али ибн ебу-Талха пренесува од Ибн-Абас р.а. дека во врска со ајетот: „**Потоа, тој Ден, за убавиот живот ќе бидете прашани сигурно!**“ – рекол: богатите за кои ќе бидете прашани се: здравјето на телото, слухот, видот, Возвишениот Allah ќе ги праша робовите во што ги користеле овие богатии, иако тој подобро знае и од самите нив. На тоа ни укажуваат зборовите на Возвишениот: „**И слухот, и видот, и разумот – за сето тоа навистина ќе се одговара.**“ (Куран: Ел Исра, 36) Во Сахикул-Бухари се наведува хадисот кој исто така го бележат и Ет-Тирмизи, Ен-Несаи и Ибн-Маџе во своите Сунени, од Абдулах ибн Абас р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Има две богатии, за кои многу од луѓето се измамани; здравјето и слободното време.“ Значењето на овој хадис е дека недоволно се заблагодаруваат за овие две богатии, не исполнувајќи ја обврската кон нив, а кој не ја исполнува обврската која му претставува должност, таквиот се смета за измамен.

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ет Текасур“. Благодарноста и богатта Му припаѓаат само на Возвишениот Allah.

103. Поглавје – „Ел Аср“ (Време)

Објавено во Мека, има 3 ајети.

Објавено по поглавјето „Ел Инширах“.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْعَصْرِ ﴿١﴾ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ ﴿٢﴾ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَّصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَّصَوْا بِالصَّبْرِ ﴿٣﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Се колнам во времето, (1) човекот навистина губи, (2) освен тие кои веруваат и кои прават добри дела, и кои едни со други си ја препорачуваат вистината, и кои едни со други си ја препорачуваат трпеливоста. (3)“

„Се колнам во времето“ – изразот: „Ел-Аср“ значи време, исто како и изразот „Ез-Заман“. Според Зејд ибн-Еслем: „Ел-Аср“ – се мисли на икиндискиот намаз, меѓутоа исправен став е првиот. Возвишениот Аллах се колне дека човекот навистина е во загуба и пропаст. „Освен тие кои веруваат и кои прават добри дела“ – Возвишениот ги апстрахира од загубата на човечкиот род оние што веруваат со своите срца и работат добри дела со своите органи. „И кои едни со други си ја препорачуваат вистината, и кои едни со други си ја препорачуваат трпеливоста.“ – т.е. си ја препорачуваат трпеливоста кон неволите, одредбите Аллахови (судбината) и вознемирувањата на кои ќе најдат од страна на вознемирувачите, токму оние на кои му наредуваат добро а ги одвраќаат од зло. Амр ибн ел-Ас спомнува дека дошол кај Мусејлему Ел-Кезаб, пред Амр ибн ел-Ас да го прими исламот, па Мусејлеме го запрашал: „Што му е објавено во овој период на вашиот другар (се мисли на Мухамед с.а.в.с.)?“ – одговорил: „Објавена му е едно кратко и елоквентно поглавје.“ – „Кое е тоа?“ – запрашал. – Тоа е: **Се колнам во времето, човекот навистина губи, освен тие**

кои веруваат и кои прават добри дела, и кои едни со други си ја препорачуваат вистината, и кои едни со други си ја препорачуваат трпеливоста.⁵ – Мусејлеме кратко размисли, а потоа рече: „И мене ми е објавено слично на него.“ Амр ибн Ел-Ас го прашал: „Кое е тоа?“ – Мусејлеме одговорил: „О, глодачу, о глодачу! (вид на животно кое спаѓа во класата на цицачи), ти имаш две уши и гради, а остатокот ти е дупка и шуплина.“ – Потоа запрашал: „Ти се допаѓа ли о, Амр?“ – на тоа Амр ибн ел-Ас му одговорил: „Се колнам во Возвишениот Аллах дека ти сигурно знаеш дека јас знам дека ти лажеш.“

Шафи, Возвишениот Аллах да му се смилува, вели: **„Кога луѓето би размислиле околу ова поглавје, би им било доволно.“**

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ел Аср“. Благодарноста и благодаратта Му припаѓаат само на Возвишениот Аллах.

104. Поглавје „Ел Хумезе“ (Клеветник).

Објавено во Мека, има 9 ајети.

Објавено по поглавјето „Ел Кијаме“.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَيْلٌ لِّكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةٍ ﴿١﴾ الَّذِي جَمَعَ مَالًا وَعَدَّدَهُ ﴿٢﴾ يَحْسَبُ أَنَّ مَالَهُ أَخْلَدَهُ ﴿٣﴾
كَأَلَّا لِيُنْبَذَنَّ فِي الْحُطَمَةِ ﴿٤﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحُطَمَةُ ﴿٥﴾ نَارُ اللَّهِ الْمَوْقَدَةُ ﴿٦﴾ الَّتِي
تَطَّلِعُ عَلَى الْأَفْئِدَةِ ﴿٧﴾ إِنَّهَا عَلَيْهِمْ مُّوَصَّدَةٌ ﴿٨﴾ فِي عَمَدٍ مُّمَدَّدَةٍ ﴿٩﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Тешко му на секој клеветник – потсмевач, (1) кој богатството го натрупува и го пребројува, (2) и мисли дека богатството негово бесмртен ќе го стори! (3) А не чини така! Тој секако ќе биде фрлен во Хутаме! (4) А знаеш ли ти што е Хутаме? (5) Огнот Аллахов разгорен, (6) кој до срцата ќе допира. (7) Тој над нив ќе биде затворен, (8) со огнени столбови засводен. (9)“

„Тешко му на секој клеветник – потсмевач“ – клеветник со збор, а со дела се потсмева. Односно ги потценува и омаловажува другите луѓе, претходно тоа беше наведено во зборовите на Возвишениот: „**клеветник, тој што пренесува туѓи зборови**“ (Куран: Ел Калем, 11)¹¹³ Ибн-Абас р.а. вели: клеветник-потсмвач, оној што повредува и осудувајќи бара недостатоци. Според Катаде: клевети со јазикот, а со око, со гестикации се исмејува со луѓето, јадејќи го нивното месо ги омаловажува. Според Муџахид: Ел-Хумезе – оние што со рака и со око се

¹¹³ Види го поглавјето Ел Калем, ајет број 11 во овој том.

исмејуваат со другите, а додека Ел-Лумезе – со јазик.¹¹⁴ И зборовите на Возвишениот: **„кој богатството го натрупува и го пребројува“** – т.е. го насобира, складирајќи го едно над друго и броејќи ја количината на насобраното богатство. И зборовите на Возвишениот: **„и мисли дека богатството негово бесмртен ќе го стори!“** – т.е. мисли дека тоа што насобира богатство ќе го направи вечен во овој свет. **„А не чини така!“** – т.е. не е тоа како што тој тврди. Потоа вели: **„Тој секако ќе биде фрлен во Хутаме!“** – т.е. ќе биде исфрлен во огнот, кој го распарчува оној што се наоѓа во него. Токму затоа Возвишениот вели: **„А знаеш ли ти што е Хутаме? Огнот Аллахов разгорен, кој до срцата ќе допира“** – т.е. ќе бидат живи и ќе ги гори до нивните срца. И зборовите на Возвишениот: **„Тој над нив ќе биде затворен“** – т.е. ќе ги поклопи, како што претходно наведовме во поглавјето Ел Белед.¹¹⁵ И зборовите на Возвишениот: **„со огнени столбови засводен“** – т.е. затворен со издолжени столбови од пламен.

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ел Хумезе“. Благодарноста и благодаратта Му припаѓаат само на Возвишениот Аллах.

¹¹⁴ Ел-Хумезе – оној што прави гибет(клеветник), додека Ел-Лумезе - кој се потсмева изнесувајќи недостатоци.

¹¹⁵ Види го поглавјето Ел Белед во коментарот на ајетот: **„над нив ќе биде огнот затворен“**.

105. Поглавје – „Ел Фил“ (Слон).

Објавено во Мека, има 5 ајети.

Објавено по поглавјето „Ел Кафирун“.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ ﴿١﴾ أَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فِي تَضَلِيلٍ ﴿٢﴾ وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ ﴿٣﴾ تَزْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِّن سِجِّيلٍ ﴿٤﴾ فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَّأْكُولٍ ﴿٥﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Зарем не си слушал, со сопствениците на слонот, Господарот твој што стори? (1) Зарем лукаштината нивна не ја спречи (2) и против нив јата птици прати, (3) кои врз нив камења од глина печена фрлаа, (4) па Тој, како листови коишто гасениците ги изеле, ги стори? (5)“

„Зарем не си слушал, со сопствениците на слонот, Господарот твој што стори?“ – сопствениците на слонот, тие се оние кои дојдоа заедно со Ебрехе, Абисинецот од Јемен, за да ја урнат Каба. Возвишениот, самиот без ничија помош, ја одбрани својата света куќа. Ова е еден од благодатите кои Возвишениот Аллах им ги подарил на Курејшиите, одвраќајќи ги од нив сопствениците на слонот, кои имаа донесено цврста одлука да ја урнат Каба и да избришат секаква трага од нејзиното постоење. Па Возвишениот Аллах ги уништи нив, ги понижи, разочара, ги направи залудни нивните планови и ги одврати со најлошиот пораз и неуспех. Како народ, сопствениците на слонот беа христијани, нивната религија во тоа време беше поисправна од верата на Курејшиите кои веруваа и се молеа на идолите и спомениците (киповите). Меѓутоа, оваа метафизичка случка беше индикатор за доаѓањето на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. и подготовка за неговото испраќање како Аллахов Пратеник, бидејќи тој, с.а.в.с., според најисправното мислење е роден токму во таа година. Возвишениот Аллах не ги помогна Курејшиите против Абисинците заради тоа што

биле подобри од нив, туку за да го заштити древниот храм (светата Каба), која Возвишениот Аллах со испраќањето на последниот Веровесник, Мухамед с.а.в.с. уште повеќе ја зголеми нејзината светост, величественост и почест.

КРАТКО РЕЗИМЕ НА ОВАА СЛУЧКА:

Абисинецот Ебрехе изградил една доста импозантна и украсна црква, со цврста одлучност да ги пренасочи арапските хаџии кон оваа црква, наместо да доаѓаат во Каба! Ебрехе тоа јавно го објавил во својата земја, повикувајќи ги кон неа. Тоа воопшто не им се допаднало на арапските племиња Аднаније и Кахтаније, а особено кај Курејшиите тоа предизвикало жестока лутина, така што еден од нив, скришно во текот на ноќта влегол во неа, извршил нужда и избегал, враќајќи се назад. Кога го известиле Ебрехе за оваа случка, тој се заколнал дека ќе оди до светата кука Каба и ќе ја урне камен по камен. Мукатил ибн Сулејман спомнува дека некои помлади момчиња од Курејшиите влегле во црквата и подметнале пожар, и тоа во ден кога ветрот силно виорел, што довело до целосно горење на црквата, така што таа целосно се урнала на земјата. Ебрехе заедно со огромна и силна војска се упатил кон Каба, земајќи со себе и огромен слон по име Махмуд. Кога ова го виделе Арапите, сметале дека им е должност да застанат во одбрана на Каба, па прв што му се спротивставил бил Зу-Нефер, еден од Јеменските челници и владетели, заедно со својот народ. Меѓутоа, Ебрехе успеал да го порази и да го зароби. Исто така, друг којшто му се спротивставил на Ебрехе бил Нуфејл ибн Хабиб Ел-Хусами заедно со својот народ и тоа два месеца, меѓутоа и нив ги совладал, поробувајќи го Нуфејл. На почетокот посакал да го убие, но потоа го помилувал со цел да го води низ земјите на Хиџаз. Кога минувал низ Таиф, жителите на овој град многу љубезно го пречекале, испраќајќи му го Ебу-Регал како водич да им го покажува патот. Па кога стигнал Ебрехе заедно со својата војска до местото наречено Ел-Мухамес, кое се наоѓа блиску до Мека, застанал во ова место и заедно со својата војска го нападнал добитокот на меканските жители, каде што биле пуштени на пасење нивните камили и другите видови стока. Ебрехе го запленил целиот добиток, вклучувајќи ги и двесте камили кои ги поседувал Абдул-Муталиб. Ебрехе го испратил Ханата ел-Хумејри до Курејшиите, наредувајќи му да го понесе со себе најпочесниот Курејшија, за да го извести дека не дошол да се бори против нив, освен ако не му застанат на патот да се спротивстават во уривањето на Каба. Ханата се вратил назад, а заедно со него дошол Абдул-Муталиб, кој бил пречекан со највисоки почести од страна на Ебрехе, којшто слегувајќи од својот

престол, седнал на поставениот тепих на земја заедно со Абдул-Муталиб. Ебрехе, со посредство на својот преведувач, го запрашал Абдул-Муталиб што сака од него? – На тоа Абул-Муталиб му одговорил: „Сакам да ми ги вратиш моите двесте камили кои ми ги одзеде.“ – На ова Ебрехе рекол: „Кога те здогледав ми се допадна твојата смелост, а сега твојот говор е толку скромно! Зарем ми зборувааш за двестите камили коишто сум ти ги одзел, а го изоставаш Храмот (Аллаховата куќа) која претставува симбол на твојата вера и верата на твоите предци (татковци)? Јас дојдов да го урнаам (храмот), а ти во врска со тоа ништо не ми зборувааш!!?“ – Абдул-Муталиб на ова му рекол: „Јас сум господар (стопан) на моите камили, а овој храм има свој Господар Кој ќе го брани.“ На тоа Ебрехе му рекол: „Од мене нема да може да го одбрани.“ – „Ќе видиме.“ – рекол Абдул-Муталиб, а потоа Ебрехе му ги вратил камилите на Абул-Муталиб. **„Зарем лукавшината нивна не ја спречи“** – потоа Абдул-Муталиб се вратил назад кај Курејшиите и им наредил да се засолнат на врвовите од планините околу Мека, плашејќи се за нив од војската на Ебрехе да не им нанесе некаква штета. Потоа Абдул-Муталиб заедно со неколку од Курејшиите почнале да го молат Возвишениот Аллах, па Абдул-Муталиб се фатил за алките од вратата на Каба и рекол: „Нема место за грижа, човекот ја брани својата куќа, па и Ти брани ја Својата. Никогаш нивниот крст и нивната лукавшина нема да ја победат Твојата мудрост, (како да ги одвратиш).“ Кога Ебрехе го подготвил својот слон и го насочил кон Мека, Нуфејл ибн Хабиб му се приближил, застанал до него, потоа го фатил за ушето и му рекол: „Лежи Махмуд и врати се здрав од каде што си дошол, ти навистина се наоѓаш во Аллаховата света земја.“ Потоа му го пуштил увото и слонот седнал. Нуфејл потоа, придружувајќи им се на Курејшиите, се искачил на планината, а што се однесува на сопствениците на слонот го удираше за да стане, меѓутоа тој одбивал. Кога ќе го насочеле на некоја друга страна тој се движел кон неа, а кога ќе го насочеле кон Храмот тој повторно легнувал. **„И против нив јата птици прати, кои врз нив камења од глина печена фрлаа, па Тој, како листови коишто гасениците ги изеле, ги стори?“** Ибн Ебу-Хатим пренесува со свој синџир на преносители од Убејд ибн Умејр дека рекол: „Кога Возвишениот Аллах посака да ги уништи сопствениците на слонот, им испрати птици од морето, како ластовички градители и секоја од тие птици со себе носеше три камења; две камења во нозете и еден во клунот. Птиците, подредени, кога најдоа и пролетаа над нивните глави, прво испуштаа крици а потоа ги исфрлаа камењата од своите нозе и клунови врз нив. Кога каменот ќе паднеше врз главата на некој од нив, (пробушувајќи го) каменот излегувал од неговиот анален отвор, а доколку каменот паднел врз некој друг дел од неговото тело,

тој излегувал од другата страна. Додека ова се одвиваше, Абдул-Муталиб заедно со група од Курејшиите, меѓу кои беа и (Нуфејл Ел-Хусами) Мутим ибн Адиј, Омер ибн Аиз ел-Махзуми и Месуд ибн Амр ес-Секафи, стоеја на планината Хира и гледаа што се случува со Абисинците и како Возвишениот Аллах ја спушта својата казна врз сопствениците на слонот. Во таа прилика Нуфејл рекол: „Кога Господарот ве прогонува каде ќе побегнете, ел-Ешрем е поразен, а не победник.“ Мукатил ибн Сулејман споменува дека: „Курејшиите тогаш зедоа голема количина на богатство од оние кои сакаа да ги ограбат и дека Абдул-Муталиб тој ден добил толку многу злато што би можело да се наполни цела дупка со него.“ Ата ибн Јесар вели: „Аллаховата казна не ги опфати сите одеднаш, напротив, некои од нив беа веднаш уништени, а на некои пак им паѓаше месото парче по парче додека бегаа. Па кога Возвишениот Аллах го испрати Мухаммед с.а.в.с. со пратеништвото, Тој покрај другите благодати и добрини кон Курејшиите кои им ги набројуваше, им ја споменуваше и Аллаховата благодат врз нив со тоа што ги одврати од нив Абисинците и ги остави во живот. Возвишениот вели: **„Зарем не си слушнал, со сопствениците на слонот, Господарот твој што стори? Зарем лукавштината нивна не ја спречи и против нив јата птици прати, кои врз нив камења од глина печена фрлаа, па Тој, како листови коишто гасениците ги изеле, ги стори?“** - Изразот „Ел-Ебабил“ – означува групи кои доаѓаат од сите страни. Ибн-Хишам вели дека Арапите овој израз не го користеле во еднина, меѓутоа Ен-Несаи вели дека слушнал некои од граматичарите на арапскиот јазик дека велат: „Еднина од изразот ‚ел-ебабил‘ е ‚ибиил‘“. А што се однесува до изразот „Сиџил“, Ибн-Хишам вели: „Ме извести Јунус ен-Нахвиј и Ебу-Убејде дека кај Арапите тоа означува нешто цврсто и тврдо. Вели: „Некои коментатори на Куранот спомнуваат дека тие се две зборчиња преземени од персискиот јазик, а Арапите ги претвориле во еден збор и тоа: тие две зборчиња биле „Синџ“ – камен и „Џил“ – глина. Тие се, како што вели Ибн-Абас р.а.: „Хиџаратун мин сиџил“ – значи глина во облик на камења. Изразот „ел-Асфу“ значи листови од растенија и листови од посадените плодови кога добитокот ќе ги јадат и ќе ги исфрлат како измет. Што значи дека Возвишениот Аллах ги уништи и распарча, враќајќи им ја нивната сплетка и лутина против нив, не постигнувајќи ја зацртаната цел. На тој начин ги уништил сите, од кои немало ниту еден да се врати за да ги известат за случката, а да не биде повреден, како што бил повреден и нивниот владетел Ебрехе. Тој исто така бил од оние на кои телото му се распаднало парче по парче, и прст по прст, а неговото срце се распукало кога стигнал во својата земја Сана и не умрел (пренесувачот се колне во Возвишениот Аллах) сè додека не им раскажал што

им се случило, па потоа умрел. По неговата смрт го наследи неговиот син Јексум, а по него, неговиот втор син Месрук, а потоа кралот Сејф ибн Зи Језен ел-Хумејри со помош на Кисра ги протерал сите.

Во Двата Сахиha се наведува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. во денот на ослободувањето на Мека рекол: „Возвишениот Аллах го спречи слонот да не влезе во Мека и власта над неа му ја даде на својот Пратеник с.а.в.с. и на верниците. Навистина денес нејзината светост е вратена, како што беше света и до вчера. Присутниот нека му пренесе на отсутниот.“

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ел Фил“. Благодарноста и благодаратта Му припаѓаат само на Возвишениот Аллах.

106. Поглавје – „Курејш“ (Племето Курејш)

Објавено во Мека, има 4 ајети.
Објавена по поглавјето „Ет-Тин“.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لِإِيلَافِ قُرَيْشٍ ﴿١﴾ إِيلَافِهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَاءِ وَالصَّيْفِ ﴿٢﴾ فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا
الْبَيْتِ ﴿٣﴾ الَّذِي أَطْعَمَهُمْ مِّنْ جُوعٍ وَآمَنَهُمْ مِّنْ خَوْفٍ ﴿٤﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Заради навиката на Курејшиите, (1) навиката нивна зиме и лете да патуваат, (2) Господарот на овој храм нека Го обожуваат, (3) Кој гладните ги храни и од страв ги брани. (4)“

„Заради навиката на Курејшиите“ – т.е. поради нивната безбедност и собирање во нивниот град, сигурни. Се вели дека: Поради нивната навика, во зима да патуваат кон Јемен а во лето кон Шам, поради трговија и други причини, а потоа безбедни во своето патување се враќаат кон својата земја. А што се однесува до нивниот престој во градот (се мисли на Мека), Возвишениот Аллах вели: „Зарем не гледаат дека Храмот свет и сигурен сме го направиле, додека секаде околу нив се краде и ограбува?“ (Куран: Ел Анкебут, 67)

Потоа Тој ги упатува да се заблагодарат на овој огромен благодет, велејќи: „Господарот на овој храм нека Го обожуваат“ – нека Го обожуваат единствено, исклучиво само Него, издвојувајќи го како единствен достоин Бог за обожување, (да го исполнуваат тевхидот кон Него) како што Возвишениот вели: „Јас примив заповед да Го обожувам само Господарот на овој град кој Тој го направи свет – а сè Му припаѓа Нему – и наредено ми е да Му бидам послушен“ (Куран: Ен Немл, 91) И зборовите на Возвишениот: „Кој гладните ги храни“ – т.е. Тој е Господарот на овој храм (Каба). „И од страв ги брани.“ – т.е. Возвишениот Аллах им подари безбедност и леснотија, па единствено само Него нека

го обожуваат, Еден и Единствен Кој нема здружник, и да не му припишуваат здруженици, да не ги обожуваат идолите, киповите и спомениците. Токму затоа, тој што ќе ја испочитува оваа наредба, односно ќе се одзве на неа, Возвишениот Аллах ќе му даде безбедност и на овој и на идниот свет, а на оној што ќе му биде непокорен, ќе му ги одземе и двете. Како што Возвишениот вели: **„Аллах како пример наведува град, сигурен и спокоен, на кој во изобилство му доаѓаше храна од сите страни, но кој беше неблагодарен на Аллаховите благодати, па поради тоа што го правеше Аллах му даде да искуси и глад и страв. И ним им дојде Пратеник, еден од нив, но тие лажливец го нарекоа, и нив ги стигна казна додека беа неправедни.“** (Куран: Ен Нахл, 112-113)

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Курејш“. Благодарноста и благодарта Му припаѓаат само на Возвишениот Аллах

107. Поглавје – „Ел Маун“ (Позајмување).

Објавено во Мека, има 7 ајети.

Објавено по поглавјето „Ет Текасур“.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالذِّينِ ﴿١﴾ فَذَلِكَ الَّذِي يَدْعُ الْيَتِيمَ ﴿٢﴾ وَلَا يَحْضُ عَلَى طَعَامِ
الْمَسْكِينِ ﴿٣﴾ فَوَيْلٌ لِّلْمُصَلِّينَ ﴿٤﴾ الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ﴿٥﴾ الَّذِينَ هُمْ
يُرَاءُونَ ﴿٦﴾ وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ ﴿٧﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Го знаеш ли ти тој што оној свет го негира? (1) Па тоа е тој што сирачето грубо го одбива, (2) и кој, да се нахрани сиромавиот, не поттикнува. (3) А тешко на тие што, кога намазот (молитвата) го извршуваат, (4) намазот свој како што треба не го извршуваат, (5) коишто само се преправаат (6) кои никому на заем не даваат! (7)“

Возвишениот вели, го виде ли ти о, Мухаммед с.а.в.с., тој што го негира оживувањето, наградата и казната. „Па тоа е тој што сирачето грубо го одбива“ – т.е. оној што го угнетува и правејќи му неправда го повредува неговото право. „И кој, да се нахрани сиромавиот, не поттикнува“ – т.е. оној што не поседува ништо за да може да ги задоволи своите основни потреби за живот. Потоа Возвишениот вели: „А тешко на тие што, кога намазот (молитвата) го извршуваат, намазот свој како што треба не го извршуваат“ – се пренесува од Сад ибн Ебу-Векас р.а. дека рекол: „Го прашав Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. кои се тие што се немарни кон својот намаз? – Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.“

рече: „Тие се оние кои намазот го задоцнуваат од определеното време.“¹¹⁶ „**коишто само се преправаат**“ – Имамот Ахмед пренесува со свој синцир на преносители, од Абдулах Ибн Амр р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Кој сака да се пофали пред луѓето со своите дела (сака луѓето да слушнат за неговите дела), Возвишениот Аллах во очите на своите созданија ќе го понижи и омаловажи.“ Што се однесува на зборовите на Возвишениот: „**коишто само се преправаат**“ – битно е да се напомене и тоа дека кој ќе направи едно дело во името на Возвишениот Аллах, потоа луѓето дознаат за тоа дело, а тоа му се допадне на сопственикот на извршеното дело, тоа не се смета за „Рија“ – (преправање). Доказ за тоа е хадисот којшто го бележи хафизот Ебу-Јала ел-Мусили во својот Муснед, од Ебу-Хурејре р.а. дека рекол: „Клањав намаз, а во таа прилика влезе еден човек и тоа ми беше драго, па му ја спомнав оваа ситуација на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., на што тој одговори: „Потврдени ти се двете награди; тајната и јавната.“ „**Кои никому на заем не даваат!**“ – т.е. ниту ибадетот кон својот Господар убаво го извршуваат во исправна форма, ниту убаво се однесуваат кон Неговите созданија, ниту пак на заем даваат. И покрај тоа што основата на позајменото нешто останува кај сопственикот, со тоа што се враќа заемот назад, а самиот заем би им бил од помош и корист за самите нив. Па ваквите луѓе поприоритетни би биле во недавањето на зекат и другите видови на милостина коишто доближуваат до Возвишениот Аллах. Според Али р.а. и Ибн-Омер р.а., под изразот „Ел-Маун“ – се мисли на зекатот. Според Ел-Хасан ел-Басри: „Доколку клања се преправа, а ако го пропушти намазот, воопшто не му е грижа, зекатот на својот имот не го издвојува. А во друго предание садака (милостина) од својот имот не издвојува.“ Ибн-Месуд р.а. бил прашан за изразот „Ел-Маун“ – па одговорил: „Тоа е она што луѓето меѓусебно си го позајмуваат, како што се; секирата, казан, кофа и други слични работи.“ Од Ибн-Абас р.а. се пренесува дека рекол: „Под овој израз се подразбираат куќните работи, а под недавањето на заем се мисли на избегнувањето да се помогне со имот или со некоја друга услуга или добрина. Токму затоа Мухаммед ибн Каб, во врска со зборовите на Возвишениот: „**Кои никому на заем не даваат!**“ – рекол: „Се мисли на правење на добрина.“ Во овој контекст, во еден хадис се наведува: „Секое добро дело е садака.“ Ибн-Мани со својот синцир на преносители кој се протега до Амир ибн Раба, пренесува од Али ибн Фулан ен-Немири

¹¹⁶ Имам напишано брошура на оваа тема; Извршување на пропуштените намази, со наслов: „Веродостојни шеријатски извори во врска со прописот на надоместување на пропуштените намази“.

дека го слушал Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. како вели: „*Муслиманот е брат на другиот Муслиман, кога ќе го сретне му дава селам, а ако на него му е даден селам, тој го отпоздравува со уште подобар од дадениот и не одбегнува да даде заем.*“ – Реков: „*О, Аллахов Пратенику а што е тоа заем?*“ – Пратеникот с.а.в.с. на ова одговорил: „*Камен, дрво и слично на тоа.*“ а Allah најдобро знае.

Краток коментар на поглавјето „Ел Маун“. Благодарноста и благодатта Му припаѓаат само на Возвишениот Allah.

По повод надоместување на пропуштениот намаз, надвор од пропишаното време

Не постои никаков аргумент за тоа дека е дозволено намерно задоцнување на намазот по пропишаното време, така што оној што намерно го задоцнува намазот, нема никаков доказ за надоместување и надополнување на пропуштениот намаз. Тие што се на ставот дека е дозволено да се надомести пропуштениот намаз надвор од определеното време немаат никаков доказ, никаква основа на која би се придржувале, освен зборовите на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.: „*Кој ќе пресбие некој намаз или ќе го заборави, нека го клања кога ќе се сети на него, за него нема друг откуп освен тоа (неговото извршување).*“ – Како што може јасно да се забележи, овој хадис е доказ против нив, а никако аргумент за нив, бидејќи тие го споредуваат оној што намерно изостава со оној што има оправдана причина. Овој вид на „Кијас“ (аналогија) претставува неисправна аналогија (аналогија со разлика) како што тоа може јасно да се види. Затоа што Мудриот Законодавец, Пропишувач на прописите, оној што преспал одреден намаз или го заборавил, го смета за оправдана причина, па му наредува да го клања намазот, односно да го изврши веднаш кога ќе се сети или разбуди. На таквиот му е оправдано, поради оправданите ситуации, бидејќи не е во неговиот опсег на можности да се разбуди или да се сети, освен доколку Возвишениот Allah тоа го посака. Па каде е состојбата на таквиот, од состојбата на оној што намерно, будно и свесно изостава намаз? А Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. вели: „*Кој намерно ќе изостави еден намаз, тој е далеку од Аллаховата заштита и од Неговиот Пратеник с.а.в.с.*“ (или како што рекол Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.) Тие се аргументираат исто така со надоместувањето на намазите од страна на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. и неговите Асхаби во денот на „борбата на Хендек“, и покрај тоа што тие знаат дека тоа е дерогирано со Салату-л-Хавф

(намазот за страв), така што во таа случка немаат никаков доказ (ниту пак некоја основа). Овие прашања ги појаснивме целосно во нашето дело: „Веродостојни шеријатски извори во врска со прописот на надоместување на пропуштените намази“ – (кое е во фаза на печатење). Тие што издаваат фетви дека е дозволено да се надоместуваат пропуштените намази, макар и без таква намера, отвораат врата, може да се каже и врати за тотално оставање на намазот. Бидејќи оној што верува дека му е дозволено да го надомести пропуштениот намаз, со тоа што ќе го клања подоцна од одреденото време, можно е да изостави едно, две и три намаски времиња... потоа ден, два и недела и две недели.. сè додека не го напушти намазот целосно. Бараме од Возвишениот Аллах да нè заштити (од оставање на намазот). А доколку човекот би знаел дека изоставениот намаз не е можно да го надомести, па макар и целиот живот да го мине во намаз, максимално би се трудел да не пропушти намаз никогаш! Тргнувајќи од оваа појдовна точка, јасно се гледа огромната разлика помеѓу исходот на двата става; дозволата за надоместување... или недозволеноста за надоместување. Аллах најдобро знае и Тој е Оној што го дава успехот за доаѓање до најисправното. (Несиб)

Крај на краткиот коментар на поглавјето

108. Поглавје – „Ел Кевсер“ (Река со благодати).

Објавено во Мека, има 3 ајети.

Многу од учачите на куранот велат дека е објавено во Медина! Објавено по поглавјето „Ел Адијат“.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا أَنْعَمْنَاكَ الْكَوْثَرَ ﴿١﴾ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَنْحَرْ ﴿٢﴾ إِنَّ شَانِكَ هُوَ الْأَبْتَرُ ﴿٣﴾

Во името на Аллаx, Семилосниот, Милостивиот!

„Ние навистина ти ја дадовме Кевсер, (1) па затоа моли Му се на Господарот свој и курбан коли, (2) а тој што те мрази – сигурно без помен ќе остане. (3)“

Муслим бележи во својот Сахих од Енес ибн Малик р.а. дека рекол: „Додека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. беше заедно со нас во џамијата, кратко задрема, а потоа насмевнувајќи се, ја крена главата, па го прашавме: „Што те насмевна, о, Аллахов Пратенику.“ – Одговори: „Пред малку ми беше објавено поглавје.“, па го прочуи: **„Во името на Аллаx, Семилосниот, Милостивиот! Ние навистина ти ја дадовме Кевсер, па затоа моли Му се на Господарот свој и курбан коли, а тој што те мрази – сигурно без помен ќе остане.“** - потоа запраша: „Дали знаете што е Кевсер?“ – Одговоривме: „Аллах и Неговиот Пратеник с.а.в.с. најдобро знаат.“ – Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. на тоа рече: „Тоа е река која ми ја вети мојот Господар Силен и Возвишен, река во која има многу добрини. Тоа е базен на кој ќе има (поставено) садови, кои ќе бидат бројни како ѕвездите на небото, мојот умет (моите следбеници) на Судниот ден ќе доаѓаат на него, па еден од робовите (Аллахови) ќе биде спречен да се приближи. Јас тогаш ќе речам: Господару мој, тој е од мојот Умет – на тоа Возвишениот Аллаx ќе му рече:

Ти не знаеш какви новотарии тој внесе (во верата) по тебе.“ – Многу од исламските научници, со овој хадис аргументираат дека ова поглавје е објавено во Медина¹¹⁷. Исто така и многу од исламските правници овој хадис го земаат за доказ дека изразот „Бисмиллахир-Рахманир-Рахим“ е составен дел од ова поглавје и дека е објавен заедно со ова поглавје.¹¹⁸ Од Енес р.а. се пренесува дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Влегов во ценетот и здогледав река на чии страни имаше шатори од бисери.“ Бухари го бележи хадисот на Енес ибн Малик р.а. кој рекол: „Аллаховиот Веросвесник с.а.в.с. раскажувајќи за неговото воздигнување на Мирац рекол: „Наидов на една река, на која од двете страни имаше куполи од вдлабнати (шупливи) бисери, па прашав: Што е ова, о, Џибрил?“ – Тој ми одговори: „Тоа е реката Ел-Кевсер.“¹¹⁹ А што се однесува до зборовите на Возвишениот: **„Ние навистина ти ја дадовме Кевсер“** – претходно наведовме дека таа е река во ценетот, како што е наведено во горенаведениот хадис на Енес р.а. И зборовите на Возвишениот: **„па затоа моли Му се на Господарот свој и курбан коли“** – т.е. како што ти дадовме многу добрини во овој и во идниот свет – една од тие добрини е и оваа река која претходно ја опишавме – па искрено насочи се кон твојот Господар и коли (во негово име), т.е. искрено извршувај ги пропишаните задолжителни намази (фарзовите) како и доброволните (нафиле), биди искрен при колењето на курбанот, односно коли го единствено во Неговото Возвишено име, Кој е Еден и единствен, Кој нема здружник, како што Возвишениот вели: **„Кажии, Клањањето мое, и обредите мои, и животот мој, и смртта моја, навистина Му се посветени на Аллах, Господарот на световите.“** (Куран: Ел Енам, 162)

Затоа Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. велеше: „Кој ќе го клања нашиот намаз (заедно со нас) и заколе курбан, тој исправно го извршил обредот, (прописно го заклал курбанот), а кој ќе го заколе пред намазот, тој нема курбан. Па станал Ебу-Бурде ибн Нејар и рекол: „О, Аллахов Пратенику, јас ја заклав мојата овца

¹¹⁷ Поради зборовите на Енес ибн Малик: „Додека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. беше помеѓу нас во џамијата...“ - Енес р.а. е енсарија, а неговиот збор во џамијата алутира на Пратениковата с.а.в.с. џамија во Медина. Тоа би значело дека поглавјето Ел-Кевсер е објавено во Медина, односно мединско поглавје, а не меканско.

¹¹⁸ Најверојатно проучувањето на Бисмиллах од страна на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. на самиот почеток од поглавјето „Ел-Кевсер“ е поради започнување на учењето на Куран, а не дека е составен дел од ова поглавје.

¹¹⁹ Продолжението на хадисот гласи: „... па зедев со раката од земјата на која тече водата, таа беше од чист непо мешан миск, па прашав: ‘О, Џибрил а.с. што е ова?’ - Ми одговори: ‘Тоа е Ел-Кевсер која Возвишениот Аллах ти ја подари.’“

пред намазот, знаејќи дека денес е денот во кој многу се посакува месото.‘ – На тоа Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„Твојата овца е обично месо од овца.“* – Бурде р.а. рекол: *„Имам младо јаре (кое не наполнило година), кое ми е подраго од две овци, дали би било регуларно, прописно да го заколам (како курбан)?“* – Пратеникот с.а.в.с. на тоа рекол: *„Дозволено е само за тебе, а не е дозволено (не ги задоволува пропишаните норми) за никој друг по тебе.“*

И зборовите на Возвишениот: **„а тој што те мрази – сигурно без помен ќе остане“** – т.е. оној што те мрази тебе, о, Мухамед с.а.в.с., и го мрази упатството и вистината која ја донесе, ги мрази блескавите докази и јасното светло, всушност тој ќе биде понижен, омаловажен и без спомен ќе остане. Ес-Суди вели: *„Кога на некој човек ќе му изумреа машките деца, за него говореа: „Остана без спомен.“ Кога починаа синовите на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекоа: „Мухаммед с.а.в.с. остана без спомен“, тогаш Возвишениот Allah објави: „а тој што те мрази – сигурно без помен ќе остане“* – Allah да нè сочува, напротив... Возвишениот Allah неговиот спомен високо го воздигна секогаш да се споменува јасно и јавно, обврзувајќи ги своите робови да го споменуваат постојано и вечно, до денот на оживувањето, денот на Махшер. Аллаховиот благослов и спасот да бидат врз него сè до денот на повикувањето (на Судниот ден).

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ел Кевсер“. Благодарноста и благодаратта Му припаѓаат само на Возвишениот Allah.

109. Поглавје – „Ел Кафирун“ (Неверници).

Објавено во Мека, има 6 ајети.
Објавено по поглавјето „Ел Маун“.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ﴿١﴾ لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ﴿٢﴾ وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ﴿٣﴾ وَلَا
أَنَا عَابِدٌ مَّا عَبَدْتُمْ ﴿٤﴾ وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ﴿٥﴾ لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ ﴿٦﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Кажы: ,О, вие неверници, (1) јас нема да ги обожувам тие што вие ги обожувате, (2) а ниту пак вие ќе Го обожувате Тој што јас Го обожувам; (3) јас не сум ги обожувал тие што вие сте ги обожувале, (4) а ниту пак вие сте Го обожувале Тој што јас Го обожувам. (5) Вам – вашата вера, а мене – мојата вера! (6) “

Во Сахикул-Муслим се наведува од Џабир р.а.: „Дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. во двата реката намаз, по извршениот таваф го учел ова поглавје и ,Кул хуваллаху ехад“

Исто така во Муслимовиот Сахих од Ебу-Хурејре р.а. се наведува дека: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. овие две поглавја (Ел Кафирун и Ихлас) ги учел во двата реката од сабахскиот намаз.“

Во Муснедот на Ахмед се бележи од Ибн-Омер р.а. дека: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. во двата реката пред сабахскиот намаз и во двата реката по акшамскиот намаз ги учел ,Кул ја ејјухел кафирун и кул хуваллаху ехад‘ дваесет и неколку пати или десет и неколку пати.“

Ебу-Касим ет-Таберани со својот синџир на преносители пренесува од Џебеле ибн Харисе – братот на Зејд ибн Харисе дека Аллаховиот Веровесник с.а.в.с. рекол: „Кога ќе легнеш во постела проучи: ,Кул ја ејјухел кафирун – до

крајот –, затоа што навистина оваа сура претставува одрекување од ширкот (многубоштвото).“ Се пренесува од Ибн-Абас р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Кул ја ејџухел кафирун - е еднаква на четвртина од Куранот.“ (вреди колку четвртина од Куранот).

Ова поглавје претставува одрекување од делата кои ги прават идолопоклониците (мушриците). Ова поглавје наредува на искрена предаденост на Возвишениот Аллах. Зборовите на Возвишениот: „**Кажите: ,О, вие неверници‘**“ – ги опфаќа сите неверници кои постојат на површината на земјата, меѓутоа, цел на ова обраќање овде се токму неверниците од Курејшиите. Се вели дека поради нивното незнаење го повикале Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. кон обожувањето на нивните идоли една година и една година да го обожуваат неговото божество, односно Возвишениот Аллах. Па Возвишениот Аллах ја објави оваа сура, наредувајќи му во неа на својот Пратеник с.а.в.с. целосно да се одрекне од нивната вера, велејќи: „**јас нема да ги обожувам тие што вие ги обожувате**“ – што значи киповите и другите божества кои му ги припишувате на Возвишениот Аллах.

„**А ниту пак вие ќе Го обожувате Тој што јас Го обожувам**“ – а Тој е Возвишениот Аллах. Единствениот Господар, Кој нема здружник. Честичката која се употребува во ајетот ما „ма“ – што значи „што“, има улога на замена, односно من „мен“ – што значи „кој“. Потоа Возвишениот вели: „**јас не сум ги обожувал тие што вие сте ги обожувале, а ниту пак вие сте Го обожувале Тој што јас Го обожувам**“ – т.е. ниту ќе ги обожувам вашите божества, ниту ќе ги следам ниту ќе ги земам за свои предводници, туку ќе го обожувам Возвишениот Аллах на начин како што Тој сака и е задоволен, токму затоа Возвишениот вели: „**а ниту пак вие сте Го обожувале Тој што јас Го обожувам**“ – т.е. не ги следите Неговите наредби, не ги почитувате Неговите закони и прописи во ибадетот, напротив, вие измислувате иновации од самите себеси. Како што Возвишениот вели: „**тие се поведуваат само по претпоставки и по тоа по што душите им копнеат, а од Господарот нивен веќе им дојде Упатство.**“ (Куран: Ен Неџм, 23) – Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. се одрекнал од сè она што е нивно. Затоа значењето на зборовите: „Нема друг бог (достоеен за обожување освен Возвишениот Аллах, Мухаммед с.а.в.с. е Негов Пратеник“ – т.е. Нема друго божество достоино за обожување, кое би можело да се обожува освен Возвишениот Аллах, и нема друг пат кој води кон Него, освен со следење на она што го донесе Пратеникот с.а.в.с. Додека мушриците (идолопоклониците) обожуваат

други божества наместо Аллах, изразувајќи им покорност (ибадет) која Возвишениот Аллах не ја дозволил. Токму затоа Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. им рече: „**Вам – вашата вера, а мене – мојата вера!**“ – како што Возвишениот вели: „**И ако тие те обвинуваат за лага, ти кажи: „Мене моите, а вам вашите дела; вие нема да одговарате за тоа што јас го правам, а јас нема да одговарам за тоа што вие го правите.“**“ (Куран: Јунус, 41) И Возвишениот вели: „**нам нашите, а вам вашите дела**“ (Куран: Еш-Шура, 15)

Шафи и други исламски научници аргументирајќи се со куранскиот ајет: „**Вам - вашата вера, а мене – мојата вера!**“ – се на ставот дека сите видови на куфр-неверство, всушност претставуваат една иста религија, а тоа е неверство. Па според тоа сите религии освен исламот се едно исто нешто, со оглед на тоа дека се неисправни и неистинити, дозволено е Евреите да ги наследуваат христијаните и обратно, доколку помеѓу нив постои роднинска врска или некоја друга причина за наследување. Ахмед ибн Ханбел и некои други научници кои се согласуваат со него се на ставот дека не е дозволено христијаните да ги наследуваат Евреите и обратно, поради хадисот на Амр ибн Шуајб кој пренесува од својот татко, од својот дедо, дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „*Припадниците на две различни религии не се наследуваат меѓусебно.*“

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ел Кафирун“. Благодарноста и благодаратта Му припаѓаат само на Возвишениот Аллах.

110. Поглавје – „Ен Наср“ (Помош)

Мединско поглавје, има 3 ајети.

Објавено во Мина за време на прошталниот хаџ, по поглавјето „Ен Тевбе“. Се смета за мединско поглавје и тоа е последното објавено поглавје од Куранот.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ ﴿١﴾ وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا ﴿٢﴾ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ ۗ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ﴿٣﴾

Во името на Аллаx, Семилосниот, Милостивиот!

„Кога Аллаховите помош и победа ќе дојдат, (1) и гледаш како луѓето во групи влегуваат во Аллаховата вера, (2) ти слави Го Господарот свој благодарейќи Му и моли Го да ти прости, Тој навистина покајанието го прима. (3)“

Ел-Бухари бележи од Ибн Абас р.а. дека рекол: „Омер р.а. ме внесуваше заедно со повозрасните учесници во битката на Бедр на нивните собири. Тоа како да не им се допадна на некои од нив па рекле: „Зошто овој да присуствува со нас, кога ние имаме деца на негова возраст?“ – Омер р.а. на ова им рекол: „Тој е од оние кои веќе ги познавате...“, па еден ден ме повика и ме внесе да влезам кај нив. Тој ден не сфатив дека ме повика за да им покаже... па Омер р.а. праша: „Што велите во врска со зборовите на Возвишениот: **Кога Аллаховите помош и победа ќе дојдат**“ – Некои од нив одговориле: „Ни наредува да му се заблагодаруваме и да бараме прошка од Него, кога ќе ни помогне и ќе ни подари победа, додека некои други замолчиле, не говорейќи ништо.“ – Па Омер р.а. ми рече мене: „Дали и ти така велиш?“ – Реков: „Не...“, па ме праша: „Што велиш ти?“ – Одговорив: „Тоа е смртниот час на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., Возвишениот Аллах давајќи му до знаење за блискоста на неговата смрт му вели: **Кога Аллаховите помош и победа ќе дојдат** – тоа е знак за блискоста на твојата смрт.“

Ти слави Го Господарот свој благодарејќи Му и моли Го да ти прости, Тој навистина покајанието го прима.⁴ – Омер р.а. на ова рекол: „Во врска со ова поглавје не знам ништо друго освен ова што си го рекол.“⁴ (Со ова предание се издвојува само Бухари) Имамот Ахмед бележи од Ибн-Абас р.а. дека рекол: „Кога беше објавено: **„Кога Аллаховите помош и победа ќе дојдат“** – Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рече: „Навестена ми е смртта⁵ и навистина Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. во таа година се пресели на ахирет.“

Исто така имамот Ахмед бележи од Аиша р.а. дека рекла: „Пред крајот на животот Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. многу често ги споменуваше следните зборови: „Славен да биде Возвишениот Аллах, Нему му припаѓа благодарноста, од Него прошка барам и кон Него се покајувам.“ А потоа велеше: „Мојот Господар претходно ме извести дека ќе видам знак во мојот умет и ми нареди кога ќе го видам тој знак да Го славам заблагодарувајќи му, да барам од Него прошка, Тој навистина покајанието го прима.“ Јас тој знак го видов во зборовите на Возвишениот: **„Кога Аллаховите помош и победа ќе дојдат“**.“ (хадисот го бележи Муслим) Откако беше објавено ова поглавје, Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. максимално му се посвети на ахиретот. Тој с.а.в.с. рекол: „Дојде победата, дојде Аллаховата помош и дојдоа и жителите на Јемен.“ Еден човек прашал: „О, Аллахов Пратенику, кои се тие жители на Јемен?“ – „Тие се народ со меки срца, нежни по природа, иманот е во Јемен, фикхот (наука за исламското право) е во Јемен.“⁴ Значењето на толкувањето на некои од учесниците во битката на Бедр, од Омеровото друштво како што претходно беше наведено во Бухариовиот хадис, дека Возвишениот Аллах ни наредува да го славиме, величаме и да му се заблагодаруваме кога ќе ни подари победа и ослободување на градовите и тврдините е исправно и прифатливо значење. Ова толкување има и свој доказ, а тоа е намазот на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. кој клањал осум рекати во периодот на „Духа“ и тоа во денот на ослободувањето на Мека. Некои тврдат дека тоа беше Духа намаз – на ова нивно тврдење им е одговорено дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. тоа не го практикувал редовно кога бил дома, а како би го практикувал кога е патник и немал намера да престојува во Мека? Затоа Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. престојуваше во Мека приближно деветнаесет дена, кратејќи го намазот и не постејќи го постот, тој и целата војска која броела околу десет илјади припадници. Овие кои го изнесуваат ова мислење се на ставот дека тоа беше „Салатул-Фетх“ намаз за ослободувањето. Пожелно би било за водачот (емирот) на војската кога ќе ослободи некое место прво кога ќе влезе во тоа место да клања осум рекати. Така постапил Сад ибн Векас р.а. на денот кога го ослободил „Ел-

Медаин“. Некои се на ставот дека овој намаз се клања со едно предавање на селам на последниот рекат, меѓутоа исправно е дека се дава селам на секои два реката, како што се наведува во хадисот којшто е регистриран во Ебу-Давудиовиот „Сунен“ во кој се вели дека: „Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. на денот на ослободувањето на Мека давал селам на секои два реката.“¹²⁰ А што се однесува до толкувањето на Ибн-Абас р.а. и Омер р.а. како што е наведено во хадисот кој го бележи Бухари, дека оваа сура ја навестува смртта на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., значењето на ова толкување би било: „знај, кога ќе ја ослободиш Мека, твоето родно место (село) од кое си протеран, и кога ќе видиш луѓето како влегуваат во групи во Аллаховата вера, нашата работа за тебе на овој свет е завршена, па затоа подготви се за доаѓање кај нас. Ахиретот е подобар за тебе од дуњалукот. Твојот Господар ќе ти подари па ќе бидеш задоволен. Токму затоа Возвишениот вели: **„Ти слави Го Господарот свој благодарејќи Му и моли Го да ти прости, Тој навистина покајанието го прима.“** – под поимот „Ел-фетх“ (ослободување, победа) овде се мисли на ослободувањето на Мека, и тоа едногласно. Арапите од сите страни наоколу го чекаа моментот кога ќе биде ослободена Мека за да го прифатат исламот. Тие говореле: „Доколку го победи својот народ, тогаш тој е навистина Веровесник.“ Еден од соседите на Џабир ибн Абдулах р.а. рекол: „Си дојдов од патување, па давајќи ми селам, ме посети Џабир ибн Абдулах. Почнав да му раскажувам за поделбите на луѓето и за новотариите кои ги внесоа (во Аллаховата вера). Џабир р.а. почна да плаче, а потоа ми рече: „Го слушнав Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. како вели: Навистина луѓето во групи влегоа во Аллаховата вера и во групи ќе излезат од неа.““

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ен Наср“. Благодарноста и благодаратта Му припаѓаат само на Возвишениот Allah.

¹²⁰ Го молиме Возвишениот Allah да ни овозможи во најскоро време овој намаз да го клаѓаме во секој град кој ќе го ослободиме во Палестина и во целиот свет. Исто така им оставаме препорака на следните генерации кои ќе дојдат по нас да го сочуваат овој аманет, сè додека не биде зборот Аллахов највисок на Земјата.

111. Поглавје – „Ел Месед“ (Пламен).

Објавено во Мека, има 5 ајети.
Објавено по поглавјето „Ел Фатиха“.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ ﴿١﴾ مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ ﴿٢﴾ سَيَصْلَىٰ نَارًا ذَاتَ
لَهَبٍ ﴿٣﴾ وَامْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ ﴿٤﴾ فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَدٍ ﴿٥﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Нека пропаднат рацете на Ебу Лехеб, и тој пропадна! (1) Нема да му биде од корист богатството негово, а ни тоа што го стекнал, (2) ќе влезе тој сигурно во огнот разгорен, (3) и жена му која носи дрва (4) на вратот нејзин ќе има јаже од пламен исукано! (5)“

Бухари бележи од Ибн-Абас р.а. дека: „Аллаховиот Веровесник с.а.в.с. (едно утро) излегол во Батха (една од долините на Мека), се качил на планината и повикал: „Добро (хаирлија) утро...“ Курејшиите се насобраве околу него, а тој им се обрати: „Што мислите кога би ви рекол дека непријателот, наутро или навечер, ќе ве нападне, дали би ми поверувале?“ – Одговориле: „Да.“ – „Па јас навистина ве опоменувам за жестоката казна која ви претстои.“ – рекол Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. Тогаш Ебу-Лехеб рекол: „Зарем за ова не собра? Да даде Господ да пропаднеш.“ Па Возвишениот Аллах објавил: „**Нека пропаднат рацете на Ебу Лехеб**“ – т.е. изгубил и залудно се труди, сите негови дела и настојувања ќе му пропаднат. Ебу-Лехеб е еден од чичковците на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., неговото име е Абдул-Уза ибн Абдул-Муталиб, неговиот прекар (кунје) му е Ебу-Утбе (татко на Утејбе), а наречен е Ебу-Лехеб поради блескавоста на неговото лице. Премногу го вознемируваше Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., поради својата огромна омраза кон него, често го понижуваше, го омаловажуваше како и неговата вера. Кога Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ќе

повикуваше: „О, луѓе кажете нема друг Бог, достоин за обожување освен Возвишениот Аллах, ќе бидете спасени.“ – а луѓето ќе беа насобрани околу него – Ебу-Лехеб доаѓаше по него, ќе застанеше позади него и дофрлуваше: „Овој навистина ја напуштил верата, тој е лажго.“, и сè така го следеше Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. секаде, каде што ќе одеше. **„И тој пропадна!“** – т.е. веќе пропадна, односно се оствари неговата загуба и неговото уништување. Ебу-Лехеб говореше: „Доколку е вистина тоа што го зборува синот на брат ми, тогаш јас ќе се откупам себеси од казната на Судниот ден со моето богатство и со моите деца. Па Возвишениот Аллах објавил: **„Нема да му биде од корист богатството негово“**. **„А ни тоа што го стекнал“** – се мисли на неговите деца. И зборовите на Возвишениот: **„ќе влезе тој сигурно во огнот разгорен“** – т.е. огнот со искри и пламен, кој многу жестоко сè ќе гори. **„И жена му која носи дрва“** – таа беше од водечките жени на Курејшиите, таа е Уму-Џемил. Нејзиното име е Ерва бинту Харб ибн Умеје, сестра на Ебу-Суфјан. Таа му помагаше на својот сопруг во неговото неверство и спротивставување. Токму затоа на Судниот ден таа ќе му помага во неговото казнување во џехенемскиот оган. Затоа и Возвишениот вели: **„која носи дрва на вратот нејзин ќе има јаже од пламен исукано!“** – Сеид ибн Мусејиб вели: „Таа навистина поседуваше гламурозен скапоцен ѓердан, па рекла: „Ќе го потрошам во (борба и) непријателство против Мухаммед с.а.в.с.!“ – Па ја казни Возвишениот Аллах за возврат на тоа со јаже од пламен исукано, во џехенемот.“ Некои од исламските научници во врска со зборовите на Возвишениот: **„на вратот нејзин ќе има јаже од пламен исукано!“** – велат: „Околу нејзиниот врат ќе има јаже од оган, кое ќе ја гори подигнувајќи се до нејзиниот врв, а потоа ќе се спушта до најдолу, сè така наизменично, вечно ќе гори. Научниците велат: „Во ова поглавје се наоѓа видливо чудо (муџиза) и јасен доказ за вистинитоста на неговото Пратеништво, бидејќи Возвишениот му објави: **„ќе влезе тој сигурно во огнот разгорен, и жена му која носи дрва на вратот нејзин ќе има јаже од пламен исукано!“** – па беше известен дека тие двајцата се несреќници и дека нема да поверуваат, ниту со срце, ниту со јазик, ниту јавно, ниту пак тајно. Ова се вбројува во еден од најсилните аргументи за вистинитоста на неговото с.а.в.с. Пратеништво.¹²¹

¹²¹ Меѓутоа, и покрај сето ова, во овој умет сè уште постојат групи кои го сожалуваат Ебу-Лехеб и се вознемируваат од проучувањето на поглавјето: **„Нека пропаднат рацете на Ебу Лехеб“** и многу често на другите им забрануваат да го цитираат ова поглавје, тврдејќи дека тоа го вознемирува Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.!? - со изговор дека тој му е чичко, и покрај тоа што

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ел Месед“. Благодарноста и благодаратта Му припаѓаат само на Возвишениот Аллах.

Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. се одрекол од него затоа што е мушрик (идолопоклоник). И како Возвишениот Аллах би му објавил на неговиот миленик, Веровесник и Пратеник, Мухаммед с.а.в.с. поглавје кое би го вознемирувало!!!? Ова поглавје претставува известување за она што го подготвил Возвишениот Аллах како казна на дното од цехенмот за својот непријател и непријателот на својот Пратеник с.а.в.с., а тој (непријател) е Ебу-Лехеб. Таа (казна) е одмазда кон него поради неверството во пратеништвото, негирањето и посветеноста во непријателството и вознемирувањето насочено кон Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. Тогаш, ова поглавје е поддршка и заштита од страна на Возвишениот Аллах за својот Пратеник с.а.в.с., па како да се вознемирува Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. од ова поглавје? Меѓутоа, реалноста е нешто сосема друго, а тоа е дека оваа група која се вознемирува од проучувањето на ова поглавје и ги растажува е токму лагата која ја измислија дека: Некој човек, којшто многу често во намаз го учел ова поглавје: **„Нека пропаднат рацете на Ебу Лехеб“** го видел Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. на сон и укорувајќи го, му рекол: „Славен да биде Возвишениот Аллах!!! Зарем не си запамтил ништо друго од Куранот освен ова поглавје: **„Нека пропаднат рацете на Ебу Лехеб“**“, а потоа му наредил да престане да го цитира ова поглавје!!! - Овој сон е измислена лага врз Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. од нивна страна, тоа е нивната вообичаена навика, како и секогаш. Возвишениот Аллах да не сочува од нивното зло, нивните измислени лаги, од нивните грешни, атеистичко-невернички ставови. Ние заради задоволството Аллахово и Неговиот Пратеник с.а.в.с., а потоа за уште повеќе да ги налутиме приврзаниците на Ебу-Лехеб, ние и понатаму ќе продолжиме да го повторуваме ова поглавје: **„Нека пропаднат рацете на Ебу Лехеб, и тој пропадна! Нема да му биде од корист богатството негово, а ни тоа што го стекнал, ќе влезе тој сигурно во огнот разгорен, и жена му која носи дрва на вратот нејзин ќе има јаже од пламен исукано!“** Ние го сакаме оној што го сака Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., а дистанцирајќи се од тие што му се спротивставуваат, им се спротивставуваме и изразуваме непријателство кон нив.

112. Поглавје – „Ел Ихлас“ (Чисто верување).

*Објавено во Мека, има 4 ајети.
Објавено по поглавјето „Ен нас“.*

ПРИЧИНА ЗА НЕГОВОТО ОБЈАВУВАЊЕ:

Имамот Ахмед пренесува од Убеј Ибн Каб р.а. дека мушриците (идолопоклониците) му рекле на Аллаховиот Веровесник с.а.в.с.: „О, Мухаммед, кажи ни за потеклото на твојот Господар, па тогаш Возвишениот Allah го објавил ова поглавје: **„Кажи: Тој е Allah, Еден е! Allah е прибежиште секому! Не родил и не е роден, и никој не Му е рамен!“**

Ет-Таберани бележи од Ебу-Хурејре р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Секое нешто има свое потекло, а потеклото на Возвишениот Allah е: **„Кажи: Тој е Allah, Еден е! Allah е прибежиште секому!“** - А Оној што е ‚Ес-Самед‘ прибежиште секому, не е безвреден.“

НЕГОВАТА ВРЕДНОСТ:

„Еден човек од енсариите ги предводеше луѓето како имам во месцидот (џамијата) Куба, секогаш кога ќе посакал да проучи во намазот некое поглавје, прво почнувал со **„Кажи: Тој е Allah, Еден е!“**, а кога ќе завршел со неговото учење почнувал да учи друго поглавје и тоа го практикувал на секој рекат. Неговите другари разговарале со него и му рекле: „Прво го проучуваш во намаз ова поглавје а потоа, како да не ти е доволно, почнуваш да учиш друго поглавје. Или учи го само него, или остави го тоа поглавје и проучи друго.“ – „Тој им одговорил: „Јас нема да го оставам тоа поглавје, доколку сакате да ве водам на тој начин, тоа и ќе го направам, а доколку не ви се допаѓа тоа, ќе ве оставам.“ Тие го сметаа за најдобриот помеѓу нив, и не им се допаѓаше да ги предводи во намазот некој друг. Па кога им дојде Аллаховиот Веровесник с.а.в.с. го известил за ситуацијата, а Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. на тоа му рекол: „О, *филан*

човеку, што те спречува да го направиш тоа што ти го наредија твоите другари и што те наведе толку многу да се придржуваш кон ова поглавје во секој рекат?’ – Рекол: „Го сакам‘ – Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. на тоа му рекол: „Твојата љубов кон него ќе те воведи во ценетот.““

Бележи Бухари од Ебу-Саид: „Некој човек, слушал друг човек како учи: **„Кажу: Тој е Аллах, Еден е!“** – и постојано го повторува ова поглавје. Па кога се пробуди утрото дошол кај Аллаховиот Веровесник с.а.в.с. и му ја спомнал случката, мислејќи дека ова поглавје не е толку значајно. Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. му рекол: „Се колнам во Оној во чија рака е мојава душа, навистина ова поглавје е еднакво на една третина од Куранот.““

Бележи Бухари од Аиша р.а. дека Аллаховиот Веровесник с.а.в.с.: „Секоја ноќ кога ќе легнеш во постела ги соединуваше своите дланки, ќе дувнеш во нив и ќе прочешеш во нив: **„Кажу: Тој е Аллах, Еден е!“**, **„Кажу: Барам заштита кај Господарот на мугрите“** и **„Кажу: Барам заштита кај Господарот на луѓето“**, а потоа со своите дланки ќе го потриеш своето тело колку што ќе можеш, почнувајќи од главата и лицето, па продолжувал низ целото тело. Тоа го повторуваше трипати.“ (Хадисот вака го пренесуваат авторите на хадиските збирки „Сунен“, преку Укајл).

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ ﴿١﴾ اللّٰهُ الصَّمَدُ ﴿٢﴾ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ﴿٣﴾ وَلَمْ يَكُنْ لَهٗ كُفُوًا اَحَدٌ ﴿٤﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Кажу: ,Тој е Аллах, Еден е! (1) Аллах е прибежиште секому! (2) Не родил и не е роден, (3) и никој не Му е рамен! (4)“

„Кажу: ,Тој е Аллах, Еден е!“ – значи тој е Еден и Единствен, Нему никој не му е рамен, ниту сличен, Кој нема содружник ниту некаков помагач и Нему никој не му е еднаков. Со ова Име не се нарекува никој друг освен Возвишениот и Силен, Аллах, бидејќи Тој е совршен во сите свои својства, атрибути и дела. И зборовите на Возвишениот: **„Аллах е прибежиште секому!“** – Ибн-Абас р.а. вели: „Оној, на Кого се потпираат сите Негови созданија, на Кој му се обраќаат при своите потреби и на Кого му упатуваат дови.“ Други велат: „Тој е Господар,

кој нема стомак, не јаде, не пие и Тој е вечен Кој останува и по сите свои созда- нија. Сите овие ставови се исправни, и тие се всушност својства и атрибути на Нашиот Возвишен Господар. Зборовите на Возвишениот: „**Не родил и не е ро- ден**“ – т.е. Тој нема дете, ниту родител а ниту пак сопруга. Муџахид во врска со ајетот: „**и никој не Му е рамен!**“ – вели: „Не постои никој од Неговите созданија што би можел да се споредува со Него, ниту пак некој близок што би можел да го достигне. Тој е високо Возвишен, далеку чист и свет, (на Кого не му доликува такво нешто). „**Тој е Создателот на небесата и на Земјата! Од каде Му Нему дете кога нема жена, Тој создава сè и само Тој знае сè!**“ (Куран: Ел Енам, 101) Во друг ајет Возвишениот вели: „**Тие велат: ‚Семилосниот си зел дете за Себе!‘ Вие, навистина, нешто крупно говорите! Од тоа небесата само што не се распад- нале, а Земјата не се урнала и планините не се здробиле, затоа што на Семилос- ниот Му припишуваат дете! А на Семилосниот не Му е потребно да си земе дете! Та, сите тие, и тие на небесата и тие на Земјата, ќе Му дојдат на Семилос- ниот како робови. Тој сите ги опфати и точно ги изброја, и сите на Судниот ден ќе Му дојдат еден по еден.**“ (Куран: Мерјем, 88-95)

Во Сахихул-Бухари се наведува хадисот во кој Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ре- кол: „*Никој не може да се стрпи повеќе од Возвишениот Allah, на вознемирувања- та кои ги слуша; тие му припишуваат дете, а Тој ги храни и им дава здравје.*“

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ел-Ихлас“. Благодарноста и бла- годатта Му припаѓаат само на Возвишениот Allah.

113. Поглавје – „Ел Фелек“ (Мугри).

Објавено во Мека, има 5 ајети.

Објавено по поглавјето „Ел Фил“.

Имамот Ахмед пренесува со својот синцир на преносители од Зер ибн Хубејш дека рекол: „Му реков на Убеј ибн Каб дека Абдулах ибн Месуд, во својот Мусхаф не ги пишува Ел-Муавизетејн (поглавјата Ел-фелек и Ен-Нас), па Убеј му рекол: „Сведочам дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ме извести, дека Џибрил а.с. му рекол: **Кажы: Барам заштита кај Господарот на мугрите** – па кажав. Потоа ми рече: **Кажы: Барам заштита кај Господарот на луѓето** – па кажав. Па и ние го велеме она што го рекол Аллаховиот Веровесник с.а.в.с.“ (Хадисот го бележи Ел-Бухари и Ен-Несаи) Најверојатно Ибн-Месуд р.а. не ги слушнал овие две поглавја директно од Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., ниту индиректно преку веродостојни (мутеватир хадиси), меѓутоа веројатно го сменил својот став согласувајќи се со ставот на мнозинството, бидејќи Асхабите р.а. ги потврдуваат во Мусхафите на имамите (исламските научници) и ги пренесле во другите краишта. Наведува Муслим во својот Сахих од Укбе ибн Амир дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Зарем не гледаш, вечерва се објавени ајети какви што никогаш претходно не се видени: **Кажы: Барам заштита кај Господарот на мугрите**‘ и **Кажы: Барам заштита кај Господарот на луѓето.**“

Се пренесува од Ебу-Сеид: „Дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. барал заштита од џинското око и окото на луѓето (од човечки и џински урок).“ Ет-Тирмизи овој хадис го оценува како Хасенун-Сахих.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ﴿١﴾ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ﴿٢﴾ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ﴿٣﴾ وَمِنْ
شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ﴿٤﴾ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ﴿٥﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Кажы: ,Барам заштита кај Господарот на мугрите (1) од злото на тоа што Тој го создава, (2) и од злото на мрачната ноќ кога ја распространува темнината, (3) и од злото на дувачите во јазли, (4) и од злото на завидливиот кога завидува! (5)“

Во врска со толкувањето на изразот Ел-Фелек се изнесени повеќе ставови, од кои најисправен е: „Мугри“ (зорите). Овој став го избрал и Ел-Бухари, Аллах да му се смилува, во својот Сахих. И зборовите на Возвишениот: **„од злото на тоа што Тој го создава“** – т.е. од злото на сите созданија. **„И од злото на мрачната ноќ кога ја распространува темнината“** – Муџахид вели: „Од мракот на ноќта, кој настапува со заоѓањето на Сонцето. Овој став го бележи Бухари од Муџахид, исто така и Ибн-Абас р.а. е на овој став, како и други исламски научници. Други, пак, велат дека овде се мисли на Месечината. Нивниот став го изнесуваат врз основа на хадисот кој го бележи имамот Ахмед од Харис ибн Ебу-Селеме дека Аиша р.а. рекла: *„Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ме зеде за рака и покажувајќи ми ја месечината, која веќе се имаше појавено ми рече: ,Барај заштита кај Возвишениот Аллах од злото на мрачната ноќ, кога ја распространува темнината.“* (хадисот го бележи Ет-Тирмизи и Ен-Несаи). Сопствениците на првиот став велат дека тоа е знакот на ноќта кога ќе настапи. Ова мислење воопшто не е контрадикторно со нашиот став, бидејќи токму месечината е знакот на ноќта, и таа доаѓа до израз само во текот на ноќта. Исто така и ѕвездите коишто блескаат само во текот на ноќта, а тоа повторно се враќа на нашиот став, а Возвишениот Аллах најдобро знае.

Зборовите на Возвишениот: **„и од злото на дувачите во јазли“** – значи: од злото на маѓепсниците кога баат и дуваат во јазли. Бухари наведува во својот Сахих, во поглавјето „Книга за медицината“, дека Аиша р.а. рекла: *„Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. беше под дејство на маѓија (сихр) до тој степен што му се причинуваше дека се соединува (спије) со своите сопруги, а всушност во реалност не се соединуваше со нив.“* Суфјан¹²² вели: „Ова е најтешкиот вид на сихр.“ Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: *„О, Аиша, знаеш ли дека Возвишениот Аллах ми даде решение за она што го молев? Ми дојдоа двајца луѓе, едниот ми седна кај главата, а другиот кај нозете. Оној што ми беше кај главата му рече на другиот: ,Што му е на човекот?‘ – ,Под дејство на маѓија е.‘ –*

¹²² Се мисли на ибн Ујејне

одговори другиот. Повторно прашал: „А кој му направил?“ – Лубејд ибн Асам, човек од Бени-Зурејк, дволичен сојузник на Евреите.“ – одговорил другиот. „А со што му направил маѓија?“ – повторно запрашал, „Со чешел и влакната (кои му испаѓаа како последица на чешлањето).“ – Одговорил. Првиот човек, прашал: „А каде?“ – „Во кората на дел од машка палма, под каменот кој се наоѓа на дното од бунарот Зерван.“ – одговорил другиот човек. Аиша р.а. вели: „Па појде кај бунарот и ја извади маѓијата.“ Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. тогаш рекол: „Ова е бунарот кој ми беше покажан... водата на бунарот како да беше помешана со к’на, а тамошните урми како да беа глави од ѓаволи.“ Кога ја извади (маѓијата) му реков: „Зарем не се уништи дејството на маѓијата?“ – Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. на ова одговорил: „Се колнам во Возвишениот Allah дека веќе ме излечи, не сакам на никој од луѓето да им нанесам било какво зло.““ (хадисот го бележат Муслим и Ахмед). Коментаторот на Куранот Ес-Салеби во својот тефсир наведува од Ибн-Абас р.а. и од Аиша р.а. дека рекле: „Едно младо момче од Евреите му служеше на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. Евреите не престанаа да го притискаат, сè додека не зеде влакно, паднато при чешлањето на Аллаховиот пратеник с.а.в.с. и неколку забици од чешелот на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с., па им ги предаде на Евреите, кои му направија магија со нив.““ Бележи имамот Ахмед со свој синџир на преносители, кој се протега до Зејд ибн Еркам, дека рекол: „Еден човек од Евреите му направил маѓија на Аллаховиот Веровесник с.а.в.с., па тоа го мачело неколку денови. Потоа дошол Џибрил а.с. и му рекол на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с.: „Навистина еден човек од Евреите ти направи маѓија и тоа врзувајќи јазли во тој и тој бунар, па испрати некој до бунарот да ги донесе.“ Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. испратил човек кој ја извадил маѓијата и ја донел кај него, а Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. ги одврзал јазлите и го уништил дејството на маѓијата. Потоа Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. станал како да е ослободен од окови, сето тоа не му го спомнал на Евреинот ниту, пак, го погледнал во лице сè до неговата смрт.““

Пренесува Ибн-Џерир: „Дека Џибрил а.с. дошол кај Аллаховиот Веровесник с.а.в.с. и му рекол: „О, Мухамеде, дали си се пожалил за нешто?“ – „Да“ – одговорил Пратеникот с.а.в.с. Па Џибрил а.с. рекол: „Во името на Возвишениот Allah ти учам рукје (те лечам) од секоја болест која те вознемирува, од злото на секој завидлив што завидува и од секое око што предизвикува урок.““ Најверојатно Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. се пожалил во тие денови, кога му беше направена маѓија, а потоа Возвишениот Allah го излечил, давајќи му здравје,

ја вратил стапицата на завидливите маѓепсници на нивните глави, нивните лоши намери ги извадил на виделина, а нивните планови ги претворил во нивно уништување. И покрај сето тоа, Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. никогаш не го укорил оној што му направил магија, напротив, доволен му беше Возвишениот Аллах Кој го излечи и му подари здравје.

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ел Фелек“. Благодарноста и благодаратта Му припаѓаат само на Возвишениот Аллах.

114. Поглавје – „Ен нас“ (Луѓе).

Објавено во Мека, има 6 ајети.

Објавено по поглавјето „Ел Фелек“.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ﴿١﴾ مَلِكِ النَّاسِ ﴿٢﴾ إِلَهِ النَّاسِ ﴿٣﴾ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ
الْخَنَّاسِ ﴿٤﴾ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ﴿٥﴾ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ﴿٦﴾

Во името на Аллах, Семилосниот, Милостивиот!

„Кажите: ,Барам заштита кај Господарот на луѓето, (1) Владетелот на луѓето, (2) Богот на луѓето, (3) од зло на тој што шепотејќи зли мисли внесува, па се крие, (4) којшто зли мисли внесува во градите на луѓето – (5) од џините и од луѓето! (6)“

Овие три својства се од својствата на Возвишениот и Силен Господар; „Рубубијје“ – (Господарство), „Ел-Мулк“ – (Власт), „Ел-Улухијје“ – (Божевственост; единствениот Бог достоин за *обожување*). Тој е Господарот на сите нешта, нивниот Владетел и нивното Божество. Сите нешта се создадени од Него, под Негова власт и сите се негови робови. Па му наредува на оној што бара заштита, да ја побара од оној што ги поседува горенаведените својства (а тоа е Возвишениот Аллах), за да биде заштитен од зло на тој што шепотејќи зли мисли внесува, а тоа е шејтанот (ѓаволот) кој е задолжен за човекот. Не постои ниту еден човек од синовите Адемови а со него да нема „Карин“ – свој шејтан, кој, украсувајќи, му ги разубавува лошите дела и го наведува на развратни постапки, а невин ќе биде само оној кого Возвишениот Аллах ќе го сочува и заштити. Во веродостоен хадис се наведува дека: „*Нема ниту еден од вас а да нема ,Карин‘ (шејтан) задолжен за него.*“ – Рекоа: „Зарем и ти о, Аллахов Пратенику с.а.в.с.“ – Пратеникот с.а.в.с. одговорил: „Да, само што Возвишениот Аллах ми помогна против него, така што тој го прими исламот и ми наредува само добро.“

Во Двата Сахиха се наведува од Енес р.а. дека Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Навистина шејтанот се движи низ телото на синот Адем (на човекот), како што се движи крвта.“ Имамот Ахмед бележи, со свој синцир на преносители, од Ебу-Темиме којшто раскажувајќи за сопатникот на Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „*Се сонна магарето на Аллаховиот Паретник с.а.в.с. на реков: „Да пропадне шејтанот.“ – на тоа Аллаховиот Веровесник с.а.в.с. рече: „Немој да велиш: Да пропадне шејтанот – бидејќи кога тоа го велиш, тој станува поголем.“ – Додавајќи: „Јас со својата сила го совладав. Кога ќе речеиш: Во името на Возвишениот Allah – шејтанот се намалува до тој степен што станува како мушичка.“*“ (Во пренесувањето на овој хадис се издвојува единствено Ахмед, со добар и силен синцир на преносители.) Во овој хадис се алудира на тоа дека срцето, кога ќе се присети на Возвишениот Allah, шејтанот се намалува и е поразен, а доколку не се присети на Возвишениот Allah, тогаш тој станува поголем и победува. Сеид ибн Џубејр пренесува од Ибн-Абас р.а. дека во врска со зборовите на Возвишениот „**тој што шепотејќи зли мисли внесува**“ рекол: „Шејтанот застанува врз сцето на синот Адем (човекот), па доколку човекот е немарен и не се сеќава (на својот Господар), шејтанот му влева лоши мисли, а доколку се присети на Возвишениот Allah, тогаш шејтанот се повлекува (се крие).“ Ел-Мутемир ибн Сулејман пренесува од својот Татко дека рекол: „Се споменува дека шејтанот дува во срцето на човекот кога е среќен или тажен, а доколку човекот го спомене Возвишениот Allah, тогаш шејтанот се повлекува и се крие.“ И зборовите на Возвишениот: „**којшто зли мисли внесува во градите на луѓето**“ – овде изразот „Ен-Нас“ – (луѓето), покрај луѓето ги опфаќа и џините. Ибн-Џерир вели: „Во Куранот, за џините употребен е изразот „Луѓето од џините (Мажите од Џините)“, па не претставува никаква иновација, доколку за џините биде употребен изразот „Ен-Нас“ (Луѓето).“ Зборовите на Возвишениот: „**од џините и од луѓето!**“ - ова уште повеќе го зајакнува тврдењето дека изразот „Ен-Нас“ – се однесува и на луѓето и на џините. Се вели дека ајетот: „**од џините и од луѓето!**“ – всушност претставува коментар и толкување на (претходниот ајет) „**којшто зли мисли внесува во градите на луѓето**“ – од човечките и џинските шејтани (ѓаволи). Како што Возвишениот во друг ајет вели: „**Така на секој веровесник непријатели му одредувавме, шејтани во вид на луѓе и џини кои едни на други украсени разговори им зборуваа за да ги измамат**“ (Куран: Ел Енам, 112) И како што наведува Имамот Ахмед од Ебу-Зер р.а. дека рекол: „Дојдов кај Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. кој се наоѓаше во џамијата и ме праши: „О, Ебу-Зер, дали

клањаше?⁶ – Одговорив: „Не,“ па ми рече: „Стани и клањај.“ – Па станав, клањав а потоа седнав. Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. тогаш ми рече: „О, Ебу-Зер, барај заштита кај Возвишениот Аллах од злото на човечките и џинските ѓаволи (шејтани).“ – Па го запрашав: „О, Аллахов Пратенику с.а.в.с. зарем и од луѓето има шејтани?“ – Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. на тоа одговори: „Да.“⁷

Имамот Ахмед бележи, со својата верига на преносители која се протега до Ибн-Абас р.а. дека рекол: „Дојде еден човек кај Аллаховиот веровесник с.а.в.с. и му рече: „О, Аллахов Пратенику, јас навистина во себе замислувам некои работи, а да паднам од небесата мене ми е подраго одошто да го изговораам тоа.“ На ова Аллаховиот Пратеник с.а.в.с. рекол: „Аллаху Екбер, Аллаху Екбер (Аллах е најголем). Елхамду Лиллах (благодарноста му припаѓа на Аллах) Кој шејтанските сплетки ги ограничил само со влевање на лоши и зловни мисли (весесе).“⁸ (Хадисот го бележат Ебу-Давуд и Ен-Несаи).

Крај на краткиот коментар на поглавјето „Ен Нас“. Благодарноста и благодатта Му припаѓаат само на Возвишениот Аллах.

Заклучно со ова, благодарение на Возвишениот Аллах успешно е завршена оваа книга: „Олеснување од Возвишениот и Моќниот во поедноставувањето на тефсирот на ибн Кесир“

Благодарноста му припаѓа на Возвишениот Аллах со чијашто благодат успешно се завршуваат вечните добри дела, а Аллаховиот благослов да биде врз оној на кој Господарот негов му ги објавил овие јасни ајети, а тој ги доставил до човештвото и тие претставуваат упатство за световите. Аллаховиот благослов, мир и спас исто така да бидат и врз неговото чесно семејство и врз неговите асхаби.

Ова дело е реализирано на датум: 24. рамазан, 1390. хиџретска година, што е соодветно на 22. ноември, 1970. година.

Содржина:

37. Поглавје – „Ес Сафат“ (Редови).....	9
38. Поглавје – „Сад“ (Сад).....	41
Спомнување повод за објавата на овие благородни ајети.....	43
39. Поглавје – „Ез Зумер“ (Групи).....	65
40. Поглавје – „Ел Мумин“ (Верник).....	105
41. Поглавје – „Фуссилет“ (Објаснение).....	139
42. Поглавје – „Еш Шура“ (Договарање)	169
43. Поглавје – „Ез Зухруф“ (Украс).....	197
44. Поглавје – „Ед Духан“ (Чад).....	223
45. Поглавје – „Ел Џасије“ (Тие што коленичат).....	237
46. Поглавје – „Ел Ахкаф“ (Ахкаф).....	249
47. Поглавје – „Мухамед“ (Мухамед)	273
48. Поглавје – Ел-Фетх (Победа)	291
ПРИЧИНАТА ЗА ДАВАЊЕ НА ОВАА ГОЛЕМА ЗАКЛЕТВА	297
НАСТАНОТ НА ХУДЕЈБИЈА И СКЛУЧУВАЊЕ НА СПОГОДБАТА	306
49. Поглавје – „Ел Хуџурат“ (Соби).....	319
50. Поглавје – „Каф“ (Каф)	337
51. Поглавје – „Ез Заријат“ (Ветришта)	353
52. Поглавје – „Ет Тур“ (Гора).....	365
53. Поглавје – „Ен Неџм“ (Свезда).....	377
54. Поглавје – „Ел Камер“ (Месечина).....	395
55. Поглавје – „Ер Рахман“ (Семилосниот).....	409
56. Поглавје – „Ел Вакиа“ (Случувањето).....	425
57. Поглавје – „Ел Хадид“ (Железо).....	447
58. Поглавје – „Ел- Муцаделе“ (Расправа)	471

59. Поглавје – „Ел Хашр“ (Протерување).....	491
60. Поглавје – „Ел Мумтехина“ (Проверена).....	513
61. Поглавје – „Ес Сафф“ (Строј).....	531
62. Поглавје – „Ел Цума“ (Петок).....	541
63. Поглавје – „Ел Мунафикун“ (Лицемери).....	551
64. Поглавје – „Ет Тегабун“ (Измама).....	559
65. Поглавје – „Ет Талак“ (Развод).....	569
66. Поглавје – „Ет Тахрим“ (Забрана).....	583
67. Поглавје – „Ел Мулк“ (Власт).....	597
68. Поглавје – „Ел Калем“ (Перо).....	609
69. Поглавје – „Ел-Хакка“ (Часот Неизбежен).....	625
70. Поглавје – „Ел-Меариц“ (Степени).....	637
71. Поглавје – „Нух“ (Нух).....	647
72. Поглавје – „Ел Џинн“ (Џини).....	655
73. Поглавје – „Ел Муземмил“ (Завиткан).....	665
74. Поглавје – „Ел Мудесир“ (Покриен).....	675
75. Поглавје – „Ел Кијаме“ (Крајот на светот).....	687
76. Поглавје – „Ел Инсан“ (Човек).....	695
77. Поглавје – „Ел Мурселат“ (Испратени).....	705
78. Поглавје – „Ен Небе“ (Вест).....	713
79. Поглавје – „Ен Назиат“ (Тие што кубат).....	721
80. Поглавје – „Абесе“ (Се намурти).....	729
81. Поглавје – „Ет-Теквир“ (Прекин на сјајот).....	737
82. Поглавје – „Ел Инфитар“ (Расцепување).....	743
83. Поглавје – „Ел Мутаффифин“ (Тие што не мерат чесно).....	749
84. Поглавје – „Ел Иншикак“ (Кинење).....	757
85. Поглавје – „Ел Буруц“ (Сосвездија).....	761

86. Поглавје – „Ет Тарик“ (Пулсар).....	771
87. Поглавје – „Ел Ала“ (Севишниот).....	775
88. Поглавје – „Ел Гашија“ (Тешка неволја).....	781
89. Поглавје – „Ел Феџр“ (Зора).....	787
90. Поглавје – „Ел Белед“ (Град).....	795
91. Поглавје – „Ел Шемс“ (Сонце).....	801
92. Поглавје – „Ел Лејл“ (Ноќ).....	805
93. Поглавје – „Ед Духа“ (Утро).....	811
94. Поглавје – „Ел Инширах“ (Широкоградност).....	815
95. Поглавје – „Ет Тин“ (Смоква).....	819
96. Поглавје – „Ел Алак“ (Грутка).....	822
97. Поглавје „Ел Кадр“ (Одредение).....	827
КОЈА НОЌ Е НОЌТА НА КАДР?.....	829
ЗНАЦИТЕ НА НОЌТА НА КАДР.....	829
98. Поглавје – „Ел Бејјине“ (Јасен доказ).....	831
99. Поглавје – „Ез Зелзеле“ (Земјотрес).....	835
100. Поглавје – „Ел Адијат“ (Тие што брзаат).....	839
101. Поглавје – „Ел Кариа“ (Крајот на светот).....	843
102. Поглавје – „Ет Текасур“ (Натпреварување).....	845
103. Поглавје – „Ел Аср“ (Време).....	849
104. Поглавје „Ел Хумезе“ (Клеветник).....	851
105. Поглавје – „Ел Фил“ (Слон).....	853
106. Поглавје – „Курејш“ (Племето Курејш).....	859
107. Поглавје – „Ел Маун“ (Позајмување).....	861
По повод надоместување на пропуштениот намаз, надвор од пропишаното време	863
108. Поглавје – „Ел Кевсер“ (Река со благодати).....	865
109. Поглавје – „Ел Кафирун“ (Неверници).....	869

110. Поглавје – „Ен Наср“ (Помош)	873
111. Поглавје – „Ел Месед“ (Пламен).....	877
112. Поглавје – „Ел Ихлас“ (Чисто верување).....	881
ПРИЧИНА ЗА НЕГОВОТО ОБЈАВУВАЊЕ:.....	881
НЕГОВАТА ВРЕДНОСТ:.....	881
113. Поглавје – „Ел Фелек“ (Мугри).	885
114. Поглавје – „Ен нас“ (Луѓе).....	889